

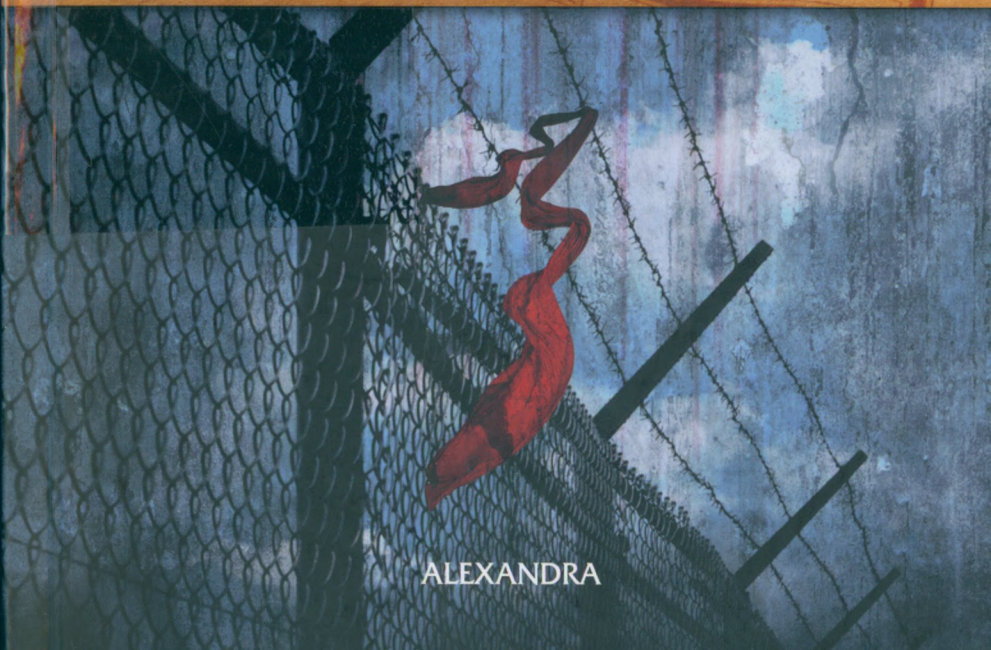
Cserhalmi Dániel

A

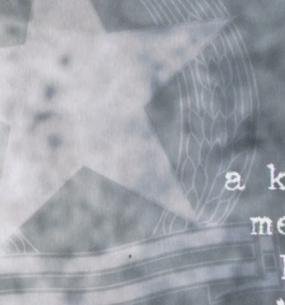
Szabadság hadművelet

ÁVH-regény

Az ÁVH-ból nem lehet csak úgy leszerelni...

ALEXANDRA

„Cserhalmi Dániel
a krimi és a szépirodalom
mezsgyéjén lavíroz (...)
Hiánypótló a magyar
irodalom palettáján.”

ekultura.hu

„A *Csengőfrász* észrevétlenül hozza testközelbe az olvasót az 1950-es évek politikai és társadalmi berendezkedéséhez, miközben persze igyekszünk nem lerágni a körmünket. Csak egy jó tanács: ne kezdjük el a könyvet közvetlenül lefekvés előtt, mert éjszakázás lesz a vége.”

Marie Claire, a szerző *Csengőfrász* című regényéről

„Bitang erős alkotás torokszorító hangulattal, amely pontos képet ad az ötvenes évek kaotikus bizonytalanságáról. Nehéz könyv. Nehéz letenni, nehéz abbahagyni.”

moly.hu, olvasói vélemény
a szerző *Szibériai csapda* című regényéről

„Jelentem, hogy elolvastam Cserhalmi Dániel második ÁVH-regényét. Egy komor hangulatú, feszültséggel teli történelmi fikcióra számítottam, azonban ennél sokkal többet kaptam. (...) Megállapítom, hogy a szerző további megfigyelése szükséges.”

Könyv és más blog, a szerző *Szibériai csapda* című regényéről

Cserhalmi Dániel
A Szabadság hadművelet

ÁVH-regény

WWW.ALEXANDRA.HU | WWW.MOBIUS.HU
WWW.ALEXANDRAKIADO.HU

X 341785

Cserhalmi Dániel ÁVH-regényei

Csengőfrász
Szibériai csapda
A Szabadság hadművelet

Cserhalmi Dániel

A Szabadság hadművelet

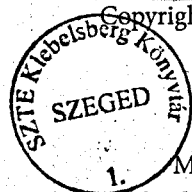
ÁVH-regény

ALEXANDRA

SZTE Klebelsberg Könyvtár

J001395148

Copyright © Cserhalmi Dániel, 2023

Minden jog fenntartva.

Tilos ezen kiadvány bármely részét sokszorosítani,
információs rendszerben tárolni vagy sugározni bármely formában
vagy módon a kiadóval történt előzetes megállapodás nélkül;
tilos továbbá terjeszteni másféle kötésben, borítással és tördelésben,
mint amilyen formában kiadásra került.

X 341785

Kiadja az Alexandra Könyvesház Kft. Alexandra Kiadója, 2023.

7622 Pécs, Siklósi út 22.

e-mail: kiado@alexandra.hu

www.alexandrakiado.hu

www.moobius.hu

Felelős kiadó Matyi Alexandra

Felelős szerkesztő Benke Gábor

Tördelte Garamvölgyi Gábor

A borítót Tabák Miklós tervezte

Gergőnek és Vincének.
Mert mindig van remény.

ISBN 978 963 582 525 7

„...mily bátrak és derekak voltak azok az emberek,
kik tudva, hogy mit tesznek, vállalták a veszélyt,
s nem törődve a rémes terrorral segítettek
továbbjutásomban. Nem én, hanem ők a HŐSÖK,
és őket illeti a tisztelet, övék az érdem.”

(Michnay Gyula)

00. fejezet

1950. április 18., Budapest, Sztálin út 60., 22.05.

Innen nem lehet csak úgy leszerelni. A mondat újra és újra ott visszhangzott a férfi fejében, miközben belépett a központi operatív nyilvántartó egyik helyiségébe. Biccentett a sarokban ülő fiatal, szemüveges irodistának, aki álmos pillantást vetett az elé tolt engedélyekre, majd bosszankodva a türelmét kérte, és elindult a végtelenbe nyúló irattartó szekrények sorai felé.

Egyáltalán nem volt meglepő, hogy valaki ilyen későn akar hozzáférni néhány dossziéhoz, az Államvédelmi Hatóság épületében ugyanis szinte soha nem állt le a munka. Kihallgatások az emeleti irodákban, vallatások a pincében. A férfi idegei mégis pattanásig feszültek, holott nem először csinálta ezt.

Várt pár percet, bár tudta, időbe telik, mire az általa kért dossziékat összeszedik, de még így is hatalmas volt a kockázat. A tenyere izzadni kezdett, és egy kövér izzadtságcsepp gördült le a homlokáról. Óvatosan körbekémlelt, majd gyorsan átrohant az egyik szomszédos helyiségbe.

A szobában mindenhol zöldre festett, fém irattartó szekrények álltak. A plafonról lógó csillár égői alig adtak valamennyi fényt. A linóleumon néhol ragacsos foltok éktelenkedtek. Nyilvánvalóan a takarítószemélyzetet is csak ritkán engedték be ide. A férfi odalépett az egyik szekrényhez, kihúzta a felső fiókot. Ujjai villámgyorsan pörgették át az iratokat. Néha kihúzott egy dossziét, beleolvastott a szövegbe, de egyiket sem találta igazán értékesnek.

A háta mögül lépések zaja hallatszott, amiktől egy pillanatra összerezszent. Lélegzet-visszafojtva meredt az ajtóra, de a léptek végül eltávolodtak a folyosón. Hosszan fújta ki a levegőt. Tudta, nincs sok ideje.

Átrohant a szomszédos helyiségbe, ahol ugyanolyan zöld szekrények várták, némelyik ajtaján egy-egy megsárgult cetlivel. Egyre gyorsabban haladt az irattartók között, majd megállt az egyik előtt. A dossziékban napiparancsokat talált: a Péter Gábor által jegyzett papírok sokkal ígéretesebbnek tűntek. Kiválasztott néhányat, majd kigombolta a zakóját, és az iratokat az inge alá rejtette. Az órájára nézett, talán van még néhány perce. Ha egy egész dosszié hiányozna, az előbb-utóbb szemet szúrhat valakinek, de ha csak néhány oldal tűnik el, abból nem lehet baj. Egy

újabb szekrényt választott, és némi keresgélés után további oldalakat vett magához, amiben szervezeti ábrákat talált.

Visszament az ügyeletes irodájába, és örömmel látta, hogy az még mindig az általa kért aktákat keresi. A zsebkendőjével letörölte a homlokáról az izzadságot, majd leült a sarokban álló székre, és elégedetten felsóhajtott. Tudta, ez volt az utolsó alkalom.

Hamarosan visszatért a szemüveges fiatalember, és letette az aktákat az asztalra. A borító barnás kartonját finom, szürke por borította.

– Jó régi ügyek – jegyezte meg, inkább csak magának.

– Köszönöm a segítségét, elvtárs – mosolygott rá a férfi, majd látva az ügyeletes álmos tekintetét, még hozzátette: – Éberség!

A fiatalember figyelmét nem kerülte el a megjegyzés mögött rejlő cinikus áthallás, mégsem tehetette meg, hogy egy magasabb rangú tisztnek replikázzon, így inkább megpróbált nevetést színlelni, majd jó éjszakát kívánt.

A férfi kilépett az irattárból, és sietős léptekkel indult el az irodája felé. Sötét és néma folyosókon haladt keresztül, és bár szinte minden egyes napját ebben az épületben töltötte, most úgy érezte, mintha minden sarok mögül őt figyelné valaki.

A lépcsőn felment a második emeletre, miközben azal nyugtatta magát, egyelőre senki nem tud semmit. Igaz, nincs sok ideje. Még néhány nap, talán egy hét. Ha szerencséje lesz, sosem akadnak a nyomára, de nem táplált ma-

gában hiú reményeket. Előbb-utóbb valaki összekapcsolja a részleteket. Természetesen erre is fel volt készülve.

Néhány perccel később már az irodája előtt állt, és épp lenyomta a kilincset, amikor a szomszédos szobából egy alacsony, elhízott százados lépett ki, és üveges tekintettel meredt rá.

– Hát te meg mit keresel itt ilyen későn? – kérdezte kásás hangon, és a lehetén a férfi megérezte az olcsó pálinka szagát.

– Jó estét, Baranyi elvtárs. Csak néhány régi fasiszta tiszt aktáját kértem ki az irattárból – felelte a lehetőségekhez képest fesztelenül. – Régi ügyek. Báldi ezredes és társai, meg néhány hasonszőrű semmirekellő.

– Értem – felelte a százados, akit már nem is érdekelt annyira az egész, így inkább elköszönt, és dülöngélve elindult a Vörösmarty utcai bejárat felé.

Holnapra talán nem is fog emlékezni az egészre, gondolta magában a férfi. Magára zárta az irodát, elővette az inge alá rejtett lapokat, majd hosszasan tanulmányozni kezdte. Ez lesz az ő biztosítéka, amivel megváltja az útlevelét, ha úgy adódna. Talán nem is lesz rájuk szüksége. Ha az ezredesnek sikerül a terve, akkor talán senki nem fog gyanút, és ő is kényelmesen elhagyhatja az országot. Ellenkező esetben... nos, erre az eshetőségre épp a kezében tartotta a biztosítékot.

A Báldi ezredesről szóló aktákat félretette, hiszen csak fedezni akarta az irattári látogatását, ahogy ez már koráb-

ban is előfordult. Persze megtehetette volna, hogy egyszerűen kikéri a megfelelő dossziékat, és magához vesz belőlük néhány iratot, hiszen amúgy is elég sok akta fordul meg nála.

Ugyanakkor azzal is tisztában volt, az ÁVH-nál mindent nyilvántartanak, talán olyasmit is, amire korábban nem gondolt. Még a végén szemet szúr valakinek, hogy a kelletténél jóval több dossziét kér ki az irattárból, amikhez amúgy semmi köze. A lopásban persze volt némi kockázat, de késő este a lebukás esélye jóval csekélyebb volt, és az irattárosok sem épp sztahanovista lelkesedésükről voltak híresek.

A kicsempéztet iratokat az aktatáskájába rejtette, majd bezárta az irodát, és elindult hazafelé. A Sztálin úton már alig lézengett valaki, de a hatvanas szám előtt amúgy is egy kicsit mindenki megszaporoza a lépteit. Persze nincs abban semmi különös, ha az ÁVH épületéből késő este lép ki egy nyomozó, de az elmúlt években megtanulta: az ördög nem alszik, és fentről talán már kiadták a parancsot, hogy a saját embereik mozgását is megfigyeljék.

Éberség, jutott eszébe a kis közbiztonsági az irattárban. Menyny igazság van ebben az egyetlen szóban!

Néhány perccel később leintett egy arra járó taxit.

– Reitter Ferenc utca – adta meg a címet a sofőrnek, aki némán bólintott, majd gázt adott.

A férfi a gondolataiba mélyedve üldögélt a hátsó ülésen, és érezte, a taxis sem akar túlságosan beszélgetni. Valószí-

núleg sejtette, mit keresett utasa késő este a Sztálin úton, ezért jobbnak látta, ha inkább a vezetést választja a társalgás helyett.

A sűrke Moszkvics 400-as lassan pöfögött keresztül a Városligeten, miközben a hátul ülő nyomozó úgy szorította magához az aktatáskát, mintha a sofőr esetleg el akarná venni tőle. Vajon hány napba telik, amíg elkészülnek az iratai? – töprengett magában. Hiszen már csak erre van szüksége. Aztán irány a szabadság.

Nem szerette az ÁVH-t, annak ellenére sem, hogy már jó ideje szolgált a Sztálin úti épületben. Sőt, nem szeret- te a rendszert, ami sok jó embert küldött már a halálba azok közül, akiket ismert. Akikkel együtt szolgált. Amikor a politikai rendőrségre került, valaki azt mondta neki, ez csupán a túlélésről szól. Ha kiszolgálod a rendszert, akkor egy ideig nyugtod lesz. De csak egy ideig. És sosem tudha- tod, mikor jön el a pillanat, amikor feleslegessé válsz.

A túlélésbe vetett hite segítette át az elmúlt időszakon. Csak a lehetőségre várt, hogy lelépjen, és ez a lehetőség most jött el.

A taxit az otthonától három sarokra állította meg, és megvárta, amíg a kocsi eltűnik az éjszakában, mert nem akart felesleges kockázatot vállalni. Elsétált a kétemeletes, sárgára vakolt házhoz, amelynek zsalui sötétzöld szemek- ként néztek le rá.

Mikor végre leült a második emeleti lakás nappalijában, már jócskán elmúlt tizenegy óra. A komódon szinte üres

vodkásüveg állt. Már több mint egy hét telt el azóta, hogy az ezredes meglátogatta. A két pohár még most is ott ár- válkodott a palack mellett. A férfi felvette az egyiket, majd kitöltötte a maradék italt.

Innen nem lehet csak úgy leszerelni, jutott újra eszébe, és felhajtotta a vodkát. Megborzongott, majd az aktatáskájá- ból kivette az ÁVH-ról elhozott iratokat. Átment a háló- szobába, a bevetetlen ágya mellett álló szekrényhez lépett, és a tetejéről levett egy csavarhúzó.

A gyanútlan szemlélőnek valószínűleg nem tűnt volna fel, hogy a szekrény alatti dobogó teteje és a legalsó polc között túlságosan is nagy a távolság. A férfinak csaknem egy teljes hétvégéjébe telt, mire kialakította azt a rekeszt, aminek fedelét épp most csavarozta le. Miután végzett, az iratokat betette a rejtett tárolóba, amiben már így is két kupacban heverték a különböző papírok. Jelentések, sze- mélyi adatok, kihallgatási jegyzőkönyvek, és még jó né- hány dokumentum, amik talán sokat érnek egyszer, ha a megfelelő kezekbe kerülnek. A férfi némi elégedettséget érzett, majd óvatosan visszahelyezte a polcot, és újra rö- gízítette a csavarokat.

Lezuhanyozott, utána pedig ledőlt az ágyára. Most már csak néhány nap, és vége ennek az egésznek. Még hosszú percekig ez járt a fejében, aztán végül elnyomta az álom.

01. fejezet

1950. április 25., Balatonlelle, 20.13.

A kapásjelző, ami a horgászbot utolsó két gyűrűje között eddig mozdulatlanul lógott a zsinóron, egy pillanatra feljebb emelkedett. A férfi előredőlt a székében, kezét óvatosan a bot fölé helyezte, és feszülten várta a kapást. A horgász az ötvenes éveiben járt, haja már őszbe vegyült, arcára úgy feszült a bőr, hogy szinte kidudorodott a járomcsontja, szeme keskeny résbe szűkült.

Majoros Sándor, az Államvédelmi Hatóság őrnagya újra kényelembe helyezte magát, és nagyot húzott a széke mellé támasztott sörösüvegből. Lágy szellő fújdogált a parton, ezért begombolta a kabátját. Az apró hullámfodrok alig nyalдостák a vízpartot, és a halk csobogás megnyugtatóan hatott a férfira.

Az őrnagy szerette a Balatont, és ha tehetette, igyekezett minél több időt itt tölteni, akárcsak a pártvezetés tagjai, igaz, ők a nyilvánosságtól távol nyaraltak az aligai pártüdülőben, míg az ÁVH dolgozói Füreden, Almádiban és Lellén. Majorosék egy közepes méretű apartmanban laktak, de ő ezzel is megelégedett. Bár még épp csak elkezdődött az előszezon, ennek ellenére is sokan látogattak Lellére. Szerencsére az üdülő saját partszakasszal rendelkezett, ezért nem kellett bejárnia a hajókikötő mólójához, így a nyüzsgő strandtól és az emberi lármától távol dobhatta be a csalit.

A telek keleti oldalán egy kis nádas terült el, amit a gondnok rendszeresen ritkított, amellet vert tábor a felszerelésével. Kipakolta a botokat, két horgászszéket, a horgászfelszerelést, meg egy kosarat, amiben szendvicseket és némi sört hozott magával.

A petróleumlámpa fényében újra megmozdult a kapásjelző, de ismét csak téves riasztásnak bizonyult.

A férfi nem kapkodott. Végül is pihenni jött ide. Egy kicsit kiszellőztetni a fejét. Amikor néhány nap szabadságot kért, főnöke, Janikovszky ezredes egy percig sem hezitált, és a döntéssel Péter Gábor is egyetértett. A Csonka-ügy után igazán megérdemelt egy kis kikapcsolódást.

Kényelembe helyezkedett, amitől a szék rugói enyhén megnyikordultak. Semmi nem zavarta a kora este csendjét. A nádasból valamilyen állat motoszkálásának hangjára lett figyelmes. Talán egy pocok. Esetleg egy vadkacsa.

Szúnyog alig akadt, csak néhány éjszakai lepkét vonzott oda a zseblámpa sápadt fénye. Minden idilli volt, talán túlságosan is.

Mégis, egyszerűen nem tudta teljesen kikapcsolni a tegnap óta kavargó gondolatait. Hiába zárult le a Csonka-ügy, néhány apróság továbbra sem hagyta nyugodni. Bizonyára a maximalizmusa miatt érezte ezt. Látszólag minden részlet a helyére került. De talán mégsem minden, és emiatt még a horgászat sem jelentette azt az örömet, mint máskor.

Amikor elrendelték Csonka ezredes letartóztatását, egyáltalán nem lepődött meg. Az évek során kiismerte Rákosi Mátyás gondolkodását, aki szép lassan távolította el egykori ellenfeleit, majd a szövetségeseit is. Ott voltak a kisczardák, később Rajk, meg Pálffy, akivel a Katonapolitikai Osztály – a *Katpol* – révén eltakarította a hadsereg nemkívánatos elemeit. Aztán lecsukatta őt is. Utána pedig mindenki mást, aki kapcsolatban állt vele. Így került a képbe Csonka.

Majoros úgy vélte, a főtitkárban van valami egészségtelen félelem, ezért kiált ellenséget mindenkire, de azt is belátta: ez a kulcs a hatalma megtartásához. Ehhez pedig szükség volt az ÁVH-ra, amiben az őrnagy magát csak egy jó iparosnak tartotta. Persze hitt a kommunizmus eszméjében, de sok kollégájával ellentétben tisztában volt azal is, hogy az általuk kreált koncepciók valóságtartalma meglehetősen csekély.

Tudta, hogy Pálffy ártatlan, legalábbis abban a tekintetben, amivel megvádolták. Ahogy a többiek is a Katonapolitikai Osztályról, akikre kiadták a letartóztatási parancsot, Csonka pedig egyike volt a katpolos bűnbakoknak.

De Majorost mindez nem érdekelte túlságosan. Ez egy politikai döntés, amitől távol tartotta magát. Ő csak egy precíz csavarja a gépezetnek. Egy fogaskerék, ami mindig olajozottan működött.

Persze Csonka is az volt, meg Pálffy, vagy éppen Rajk, ők azonban néhány lépéssel közelebb léptek a tűzhöz, ezért égették meg magukat. Rajk túlságosan is bele akart avatkozni a politikai rendőrség munkájába. Rajta akarta tartani a szemét az ügyeken, és végül ez lett a veszte. Pálffyban talán konkurenciát láttak, Csonka pedig rossz csapatban játszott, ezért nem úszhatta meg a letartóztatást. Majoros nem gondolta, hogy ebben bármi rendkívüli lenne. Ez is csak egy feladat, amit meg kellett oldania.

Kezdetben úgy érezte, mindent alaposan eltervezett, és nem csúszhat hiba a számításaiba. Csak később derült ki: az ezredes olyan iratokkal rendelkezett, amelyekkel gond nélkül jutott el a határsávba, és ez csak egy dolgot jelentett: nyilvánvalóan segített neki valaki a szökésben.

Ezt az ötletét később megosztotta Janikovszky ezredessel is, akit láthatóan nem érdekelt ez az apró részlet, vagy legalábbis nem tulajdonított neki jelentőséget. Majoros őrnagy viszont még a Balaton partján sem tudott szabadulni a gondolattól.

Az ötvenes éveinek végét taposta, és hitt benne, hogy ha egyszer leszerel, és nyugdíjba megy, talán nem fog utánnyúlni a rendszer. Hagyják horgászni, és békésen megöregedni – bár legbelül úgy érezte, jobb, ha erre nem vesz mérget. Ugyanakkor volt egy olyan reménye, hogy ha elég sikeres ügyet tesz le az asztalra, az a javára billentheti a mérleg nyelvét. Így gondolt a Csonka-ügyre is, amit látószólag lezártnak tekintett, volt azonban valami, ami határozottan nem stimmel. Mégpedig az iratok.

Amikor átkutatták az ezredes piliscsabai otthonát, a kandallóban találtak néhány pernyévé mállott papírdarabot, amiket feltehetően Csonka égetett el. Ez alapján nyilvánvaló volt, hogy jóval több hamis irat állt rendelkezésre, mint azt korábban gondolták.

Az ÁVH természetesen bőségesen állított elő ezekhez hasonló dokumentumokat, amelyek gyakran segítették a nyomozati munkát, de úgy tűnt, ezúttal valaki nem csak belső használatra készítette őket. Majoros őrnagyot valójában az aggasztotta, mi történhet akkor, ha az illető egy jóval szélesebb kör számára készített hamis papírokat. Vajon hány ember szökését tette már lehetővé?

Az ÁVH kellően meggazdagodott a disszidálni vágyók pénzéből, hiszen csak a megfelelő összegre volt szükség, és némi közbenjárásra, ami után rögvest kézhez kaphatták az útlevelet, de ez most valami másról szólt.

Az iratokkal való kereskedelmet jóváhagyta a felsővezetés, és ez hozzásegítette a politikai rendőrséget bizo-

nyos pénzügyi forrásokhoz. Majoros azonban úgy vélte, most sokkal inkább magánakcióról van szó, ami keresztbe tehet jó néhány ügynek. Itt van példának okáért Csonka ezredes. Odafent elrendelték a letartóztatását, miközben ő szinte észrevétlenül szerezte meg az engedélyeket a határsávba való belépéshez. Ezek után nem lehet kizárni, hogy mások is hasonló módon kerültek el a letartóztatást, és csúsztak ki az ÁVH kezei közül.

Persze mit foglalkoztat ez téged? – kérdezte magát az őrnagy. Van valaki az ÁVH-n, aki iratokat hamisít, és esetleg segít néhány embernek elhagyni az országot. Hát aztán? Nem a te dolgod, nem a te felelősséged. Ennek ellenére egész nap ezen gondolkodott. Talán ezért nem tudott teljesen kikapcsolni, és még a horgászat sem terelte el kellőképp a gondolatait.

Majoros már nem volt fiatal. Hamarosan eléri a hatvanat, és úgy érezte, a kitartó szolgálat után megérdemli a nyugodt nyugdíjas éveket – de az ÁVH-ról nem lehet olyan könnyen leszerelni. A hamisító leleplezése azonban határozottan olyan ügynek tűnt, amivel nemcsak az ÁVH-nak tesz szívességet, de talán tényleg bebiztosítja vele a jövőjét. Janikovszkyt nem lesz nehéz meggyőznie, viszont be kell vonnia néhány másik osztályt is. A lényeg, hogy az irányítás az ő kezében fusson össze.

A kapásjelző ebben a pillanatban meglódult felfelé, majd nagyot koppant a horgászboton. Majoros talpra ugrott, megmarkolta a nyelet, és bevágott. Ahogy lassan el-

kezdte feltekerni a damilt, csalódottan érzékelte, hogy alig van húzása a hálnak. Biztosan nem ponty. Talán egy kárász, már ha szerencséje van. A petróleumlámpa nem világított túlságosan messzire, ezért csak akkor pillantotta meg a fogást, amikor az már majdnem elérte a partot.

Ahogy végül kiemelte a zsákmányt, kiderült, csak egy falánk keszeget sikerült fognia, ami viszont jó mélyre nyelte a horgot. Egy laposfogóval óvatosan megszabadította tőle a halat, majd visszaengedte a vízbe.

Újracsalizta a botot, és egy jól sikerült lendítéssel messzire dobta a szerelékét. Visszaült a székébe, legurított néhány korty sört, és úgy érezte, talán most már képes lesz koncentrálni a horgászatra is. A háta mögül ekkor csoszogó léptek zajára lett figyelmes.

– Remélem, nem haragszol, hogy utánad jöttem – mondta a felesége, egy alacsony, széles csípőjű asszony –, de elég nagy volt a hangzavar a szomszédoknál, szóval arra gondoltam, inkább még üldögelek itt veled egy kicsit. Van kapás? Harapnak a halak?

– Csak egy kósza keszeg – állt fel Majoros, és kinyitotta a másik kempingszéket. – Korán van még. A pontyok csak később jönnek ki a partközelbe.

– Egész éjjel kint akarsz maradni? Legalább az első nap pihenhetnél egy keveset!

– Majd meglátom – felelte a férfi. Ez pedig leginkább attól függ, mennyire okoz örömet a horgászat, tette hozzá magában. Mert eddig szinte alig tudta élvezni az itt töltött

időt. Most azonban már látta, mit kell tennie, és ettől egy kicsit engedett a benne felgyűlt feszültség.

– Tényleg örülök, hogy egy kicsit el tudtál szabadulni – folytatta az asszony. – Ráadásul a vezetőség is elégedett volt a munkáddal.

Majoros csak bólogatott, látszólag a kapásjelzőkre koncentrált, de a gondolatai Budapesten jártak. Nyilvánvalóan a levéllenőrző csoportban kell alaposan szétnézni, ahol a fedőokmányokat készítették. Akkor viszont be kell vonnia az egész operatív technikai főosztály fejét, Farkas Vladimirt is. Sőt, lehet, még ez sem lesz elég.

– Ígérd meg nekem, hogy pár napig nem foglalkozol a munkával!

– Persze, megígérem – felelte kissé vonakodva a férfi, kevés meggyőződéssel a hangjában.

– Kikapcsolódni jöttünk ide, az isten szerelmére! Te horgászol, én olvasok, rejtvényt fejtek. Délutáni alvás, kirándulás... de látom, hiába beszélek neked – dohogott a nő. – Ismerlek, és látom, túlságosan is elgondolkodtál valamin.

Majoros lehúzta a sör maradékát, és egy picit igazított az egyik damil feszességén.

– Igazad van. Azon a házon töprengek, amit tavaly néztünk meg Balatonszemesen. Emlékszel?

– Persze, hogy emlékszem, de huszonöt év házasság után ennyi kevés lesz ahhoz, hogy ezt elhiggyem neked. Tudom, hogy valami sokkal nagyobb problémán töröd a fejed.

– Nos, talán igen – ismerte be Majoros. – Valójában csak részben töprengek ezen. De azért idén is megnézhetjük, továbbra is eladó-e, és ha igen, akkor gondolkodhatnánk rajta közösen, miből tudnánk megvenni.

– Rendben. Tényleg gyönyörű az a telek, és a ház is jó állapotban van, de nem beszéltünk erről már vagy egy éve.

– Pontosan – folytatta az őrnagy. – Viszont úgy érzem, ha megvennénk, akkor lenne hova elvonulni a városból, és nem kéne mindig az ÁVH üdülőjébe jönnünk.

– És? – noszogatta az asszony, enyhén megnyújtva az é hangot.

– És ehhez nemcsak pénzre van szükség, hanem arra is, hogy nyugodtan teljenek a nyugdíjas éveink. Ehhez pedig újra és újra bizonyítani kell.

– Tudtam, hogy munkáról van szó!

– Nem, ez még csak egy kósza ötlet! Úgy érzem, nem sikerült teljesen lezárni az ügyet, amin eddig dolgoztunk. Talán van még néhány elvarratlan szál.

– Akkor majd elvarrod őket a jövő héten – sóhajtott a felesége, aki ebben a pillanatban már tudta: a könnyen jött nyaralásnak igenis meglesz a bőjtje.

– Nem azt mondtam, hogy holnap hajnalban pakoljunk össze! – felelte Majoros kissé sértődötten, miközben tekintete a botok felé tévedt, mert az egyik jelző finoman megemelkedett.

– Megbeszéltük, hogy elmegyünk Tihanyba. De nem is ez a fontos. Majd elmegyünk nyáron. Viszont muszáj egy kicsit kikapcsolódnod.

A nő hangjából sokkal inkább aggodás érződött, mint harag. Szinte alig látta a férjét az elmúlt hetekben, épp ezért örült a néhány napnyi kettesben töltött időnek a Balatonon, de ismerte a férfi maximalizmusát. Legalább három hétre kellett volna elmenniük nyaralni, akkor a férje a második héten talán már nem a félbehagyott ügyeken töprengett volna, és nem is azon, mit kell majd megcsinálnia, ha visszatér az irodába.

– Persze, néhány napon talán nem múlik a dolog – egyezett bele Majoros, majd a következő pillanatban újra nagyot rántott az egyik boton, és néhány perc múlva egy gardát húzott ki a partra. – Hát, szerencsés napja van – mondta csak úgy magának, majd óvatosan ezt a halat is visszaengedte a vízbe.

– Ha maradunk pár napot, biztos jönni fog a ponty is – érvelt a felesége.

– Igazad lehet. Talán tényleg pihenni kéne – adta meg magát a férfi. – Még ülök itt egy fél órát, aztán ha nem lesz valami érdemi fogás, akkor elmegyek aludni.

– Ahogy gondolod. Egy kicsit még maradok én is. Olyan nyugodt itt minden.

És ebben a férfi is egyetértett. Ültek a kempingszékekben, nézték az esti szellőben himbálódzó jelzőket, hall-

gatták a cserregő kabócákat, és Majoros egy időre tényleg képes volt elfelejteni az ÁVH-t, Csonkát, és az árulót, aki segített neki a szökésben.

A halak továbbra sem kaptak a csalira, alig volt kapása, és egy további keszegen kívül nem akadt más a horgára. A felesége néha el-elbóbiskolt, ezért úgy döntött, nincs értelme tovább éjszakázni, és elkezdte összepakolni a botjait.

Visszasétáltak a házukhoz. Az egyik szomszédos épület felől továbbra is éktelen dalolászás hallatszott. Majoros csak a fejét csóválta. A sarokba állította a felszerelését, majd megmosakodott az apró fürdőszobában, és néhány perccel később már mindketten ágyban voltak. Az őrnagy a *Magyar Sakkvilág* tavaly októberi számát lapozgatta, a felesége a *Füles Bagoly* rejtvényeiben mélyedt el.

– Szovjet város, hat betű, és t-tel kezdődik.

– Tomszk – felelte Majoros, fel sem nézve az újságjából.

Egy fél óra múlva elcsendesedtek a szomszédok, ezért az őrnagy is lekapcsolta az olvasólámpát, és hamarosan enyhe horkolás kíséretében már ő is aludt. A balatonlellei üdülő elcsendesedett, csak egy kósza bagoly huhogott a fák lombja között.

Az őrnagynak azonban nem volt nyugodt éjszakája. Egyre csak forgolódott az ágyban, és bár azzal a tudattal hajtotta álmra a fejét, hogy a feleségének van igaza, és minden nyomozati munkával várhat néhány napot, a kételkedés már befurakodott a tudatalattijába. Álmában ott álltak Janikovszkyval Péter Gábor irodájában, aki a sárga földig le-

hordta őket, amiért hagyták megszökni a népi demokrácia árulóit. Az nem derült ki, valójában kikről beszélt a parancsnok, de Majorosnak úgy tűnt, több személyről van szó, és emiatt kényelmetlenül feszengett a kihallgatáson.

Aztán kinyitotta a szemét. Hajnali fél négy volt. Egy darabig megpróbált csukott szemmel feküdni, de végül belátta: immár lőttek a nyugodt éjszakának. Kicsusszant az ágyból, nehogy felébressze az asszonyt, majd felöltözött, és kiült az épület elé.

Még majdnem két óra volt napfelkeltéig. A csípős hajnali hideg miatt egy kabátot is magára kanyarított. Cigaretára gyújtott, és gondolatban újra visszatért a hamisítóhoz. Mégis miért várna még néhány napot? Ha az illető megtudja, mi történt Csonkával, akkor valószínűleg azt is érzi, hogy az ő lába alatt is forrósodik a talaj. Kész csoda, ha még egyáltalán az országban van.

Nem, egy napot sem várhat ezzel! Ha el akarja kapni, akkor most azonnal cselekednie kell! Így talán még maradt egy halvány esélye. Végteére is alig néhány ember tud arról, mi történt Csonkával. Ha ezt sikerül titokban tartani, azzal nyerhetnek néhány napot.

Most azonnal Pestre kell mennie, és tudta, a felesége nem lesz elragadtatva. Persze előbb fel kell hívnia Janikovszkyt. Majd ő összehívja a többi vezetőt. Az órájára nézett, még nem volt négy óra, de tudta, ebből már nem lesz alvás. Ahhoz túlságosan is izgatott volt. Ráadásul Janikovszkyt sem hívhatta fel hajnalok hajnalán.

Egy röpké gondolat erejéig megfordult a fejében, hogy esetleg felcsalizza az egyik botot, hiszen hajnalban nagyobb esélye van egy pontynak, de végül elvetette az ötletet. Visszament a házba, és csendben elkezdte összekolni a bőröndjét. Mikor végzett, még mindig csak hajnalodott, ezért inkább járt egyet a parton.

Néhol megjelentek az első horgászok, sőt, némelyikük talán egész éjszaka kint ült, és Majoros némi irigységgel nézett végig rajtuk. Aztán elhessegette a gondolatot. A balatonszemesi ház képe lebegett előtte. Most van itt a lehetőség, hogy újra bizonyítson, és bebiztosítsa a nyugdíját.

Fél nyolckor úgy döntött, már nincs túl korán egy reggeli híváshoz, ezért átment az üdülő főépületébe, ami szintén üres volt még. Tudta, a felettése nem szeret korán kelni, és nem is jár be nyolc órára az ÁVH-ra. Keresett egy telefont, majd elég sokáig kellett várnia, amíg a túloldalon megszólalt Janikovszky álmos hangja.

– Tessék!

– Jó reggelt! Sándor vagyok – majd miután megérezte a bizonytalan csendet a túloldalon, hozzátette: – Majoros.

– Ah. Szerbusz. Ugye tudod, hogy én nem vagyok szabadságon? Egyáltalán hány óra van?

– Fél nyolc múlt.

– És mégis mi olyan fontos, amiért ilyen korán telefonálsz? Nem hagytak aludni a sirályok? – kérdezte kissé epésen Janikovszky.

– A Csonka-ügynek még nincs vége!

– Miről beszélsz? Hiszen épp tegnap...

– Igen, épp tegnap tettünk pontot a végére – szakította félbe a főnökét Majoros –, de közben rájöttem, valaki segített az ezredesnek a szökésben. Ráadásul szerintem az illető nem először csinálja ezt. Másképpen szólva, van egy árulónk, vagy nevezd, aminek akarod.

Janikovszky fejében csak lassan kezdtek forogni a kerek. Pizsamában állt a nappali közepén, és próbálta felfogni Majoros szavait.

– És ez tényleg ilyen fontos? Szerdán, kora reggel?

Talán nem az, gondolta az őrnagy, de nem akarta hozzátenni, hogy legfőképp a saját önző céljai miatt lenne fontos az ügy. Ugyanakkor kedvelte a főnökét, ezért nem is akart hazudni neki.

– Azt hiszem, ez egy újabb jó pont lenne a főosztály szempontjából – felelte végül. – Sőt, nagy valószínűséggel igen komoly mulasztás történt – folytatta. – Ha jól csináljuk, akkor a felelősséget rátolthatjuk Szücsékre, Farkasékra, bárkire!

A vezetők közötti versengés nyílt titok volt az ÁVH-n. Mivel mindannyian tudták, hogy a személyük bármikor pótolható, ezért a legtöbben igyekeztek magukat jobb színben feltüntetni a többiekénél. És Majoros úgy sejtette, főnöke meglátja ebben a lehetőséget.

– Szóval azt mondd, van valaki, aki iratokat hamisít, és ezeket kiárúsítja.

– Pontosan. Mi majd szépen felhívjuk erre a figyelmet. A többi már rajtuk múlik – folytatta elégedetten az őrnagy.

– És ez nem várhat jövő hétig?

– Persze hogy nem! Szerinted, ha kiderül, mi történt Csonkával, a hamisítónak nem a menekülés lesz az első dolga? Gyanítom, magának is gondoskodott iratokról. Egyszerűen beteget jelent, és pár napig senki nem fog gyanút. Aztán mire észbe kapunk, már nincs az országban. Ez pedig egy elszalasztott lehetőség lenne részünkről.

– Rendben van – adta be a derekát Janikovszky.

– Szükség lenne egy megbeszélésre. Már ha te is egyetértesz vele. Fél tizenegyre szerintem én is visszaérek Budapestre. Azt javasolnám, Farkas mindenképp legyen ott; úgy vélem, az ő osztályán kell keresni az emberünket. Szücs pedig, nos, végtére is ők felelnek a nyomozati munkáért.

– Rendben van. Elfogadom a javaslatod. Amúgy te tényleg ide akarsz jönni? Magda nem lesz túl boldog tőle.

– Ebben igazad van – ismerte el Majoros. – Majd elrendezem vele a dolgot. De ha megszervezed az értekezletet, pár órán belül ott leszek.

– Emiatt ne aggódj. Akkor jó utat. A többit megbeszéljük személyesen.

– Köszönöm – felelte az őrnagy, majd bontotta a vonalat.

Majoros komótosan sétált vissza az ébredező üdülön keresztül a bungalójukhoz. A felesége épp a szobában reg-

gelizett, amikor belépett, és kérdően nézett a férfitra, majd az összekészített bőröndre.

– Ugye nem azt akarod mondani, hogy hazamész? Tegnap este azt hittem, megbeszéltük, hogy szükséged van pihenésre. Mert a dolgok megvárnak.

– Tudom, de egyszerűen képtelen voltam aludni. Emiatt ébredtem fel hajnalban, és ha most nem megyek el, akkor még két napig ezen járatom majd az agyam. És az neked sem lenne jó.

– Biztos nem várhat az ügy egy kicsit? – kérdezte Magda, bár ahogy a férjére nézett, maga is tudta a választ.

Több mint huszonöt éve voltak házasság, és ismerte Majoros minden rigolyáját. Többek között az örökös maximalizmusát és a makacsságát. Ha egy gondolat egyszer befészkelte magát a fejébe, azt nagyon nehezen volt képes elengedni. Persze pörölhetett volna vele, hogy pihenni jöttek, kikapcsolódni, de azzal is tisztában volt, hogy ez nem vezetne semmire. Igaza volt a férjének: ha még két napon keresztül itt rágódna a Balatonon, akkor azzal lóttak a közös programoknak, a kikapcsolódásnak és a pihenésnek.

– Értsd meg – folytatta Majoros –, ez most fontos.

– Mindig fontos – válaszolta az asszony egy kicsit lemondóan, de a hangjából nem érződött sem harag, sem sértettség. – Ha menned kell, nem foglak megakadályozni benne. Én viszont maradok pár napot. Elsejére hazamegyek, ha addig nem jössz vissza.

– Rendben – mosolyodott el a férfi.

– Egyet azonban ígérj meg nekem, Sándor – állt fel az asszony, és gyengéden átölelte a férfit. – Ha lezártad ezt az ügyet, akkor tényleg elmegyünk valahova kettesben. Ha kell, én fogok kérvényt írni Péter elvtársnak, hogy küldjön el valahova messzire, ahol nem talál meg a munka. Megígéred?

– Meg – felelte Majoros, és csókot lehelt a felesége homlokára.

Egy pillanatra zavarba jött, mert még ennyi év után is meglepődött, mennyire megértően viselkedik vele az asszony. Sosem érezte, hogy igazán rászolgált volna erre, de egy percig sem akart vele visszaélni. Talán csak pár nap, és pontot tehet az ügyre. Aztán visszajönnek a Balatonra, vagy elmennek a Mátrába.

– Ígérem, így lesz – szólt újra a férfi, miközben lopva az órájára nézett.

– Ne ígérgess, hanem inkább indulj, mert látom, mennyire sietni akarsz. Minél előbb érsz Pestre, talán annál hamarabb jössz vissza. Szóval menj, ne is lássalak! – mosolyodott el az asszony, és pajkosan meglegyintette a férjét.

Majoros nem sokkal később már egy sötétzöld Škoda Tudorral robogott a főváros felé. Általában alig néhány autó járta az utakat, de most a szokásosnál is kisebb volt a forgalom. Székesfehérváron megállt tankolni, majd egy órával később leparkolt a Vörösmarty utcában.

Fél tizenegykor az ÁVH második emeletének kisebbik tárgyalójában még csak ketten ültek az asztal körül. Jani-

kovszky Béla a zakója gallérjával babrált, miközben újra végighallgatta Majoros fejtegetését. Sötét haja az évek során a homloka két oldalán kissé megritkult, keskeny arcán kezdtek megjelenni a ráncok, szemei pedig összeszűkültek, ahogy a hallottakat emésztette.

– Szóval biztos vagy benne, hogy az okmánykészítők között kell keresni az emberünket? – kérdezte.

– Valószínűleg – bólintott Majoros, majd meghúzta az előtte álló poharat. A szóda kifejezetten jólesett a hosszú vezetés után. – Persze elképzelhető, hogy többen is érintettek az ügyben, de ha gyorsak leszünk, akkor hamar a végére járhatunk ennek.

– Én már többször is javasoltam Péter elvtársnak, hogy szükség lenne egy belső ellenőrzési osztályra, de talán ezek után hajlik majd a javaslatom elfogadására.

Ekkor kopogtak az ajtón, majd két férfi lépett be a szobába. Szücs Ernő, a hálózati főosztály ezredese a negyvenes éveiben járt, sötétbarna haját hátrafésülte, és tekintetével úgy fürkészte a másik két tisztet, mintha azok az ellenségei lettek volna. Széles vállain a kelleténél egy kicsivel jobban feszült a zakó.

Vele ellentétben Farkas Vladimir alacsony férfi volt, aki fiatal kora ellenére is erősen kopaszodott. Kerek arca, apró, mélyen ülő szemei miatt Majorost mindig egy disznóra emlékeztette, de ezt a véleményét soha nem osztotta meg senkivel, elvégre Farkas apja mégiscsak miniszter volt, ráadásul közvetlen kapcsolata volt Rákosival is. Talán ez le-

hetett az oka, hogy a fia olyan gyorsan haladt előre a ranglétrán: még harmincéves sem volt, de máris az operatív technikai főosztály élére került.

Majoros büszke volt rá, hogy a saját erejéből küzdötte fel magát, megdolgozott az előléptetésért, míg Farkas egyszerűen csak jó családba született, így szinte az ölébe hullott az őrnagyi rendfokozat és a főosztályvezetői pozíció.

– Foglaljanak helyet az elvtársak! – kínálta helytel a belépőket Janikovszky.

Farkas és Szücs némán bólintottak, majd leültek velük szemközt. A tárgyaló sokkal puritánabb volt, mint a vele szomszédos helyiség, ahol a nagyobb értekezleteket tartották. A falakat egykor fehérre festették, de az évek alatt néhol már szürkévé koszolódtak. Mindössze egy Sztálin-portré függött a Vörösmarty utcára nyíló ablakok között. A sarokban egy jobb napokat látott növény kókadozott.

– Köszönöm, hogy idefáradtak. Hamarosan megértik, mennyire fontos ügyről van szó, amiben elengedhetetlen az együttműködés, méghozzá minél előbb.

– Mégis, miről van szó? – kérdezte kissé türelmetlenül Szücs.

Majoros kérdően Janikovszkyra nézett, aki bólintott neki.

– Engedelmmükkel összefoglalnám a lényegét – kezdett bele az őrnagy. – Mint azt talán tudják, az elmúlt hetekben elkezdődött az egykori Katonapolitikai Osztályhoz tartozó reakciós elemek letartóztatása. Osztályunk felderítette

Pálffy György kapcsolatait, legalábbis egy részüket, és így került a képbe Csonka ezredes is, aki leszerelése után a piliscsabai laktanyát vezette egészen mostanáig. Az ő szökéséről, gondolom, hallottak – tartott szünetet Majoros, és amikor a másik kettő bólintott, folytatta: – Nos, az ezredes birtokában olyan iratok voltak, amikkel gond nélkül léphetett be a határsávba. Ráadásul nem csak ő rendelkezett ilyen papírokkal, hanem több társa is. Épp ezért azt gyanítjuk, kapott némi segítséget belülről.

– És hova akar kilyukadni? – vágott közbe újra Szücs ezredes, míg Farkas csak némán figyelte a többieket.

– Csupán oda, hogy a birtokunkba jutott iratok túl tökéletesek. Olyan hivatalos pecsétek vannak rajtuk, amiket véleményem szerint egy hétköznapi hamisító nem ismer.

– Ami pedig azt jelenti – vette át a szót Janikovszky –, hogy egy belső ember készítette őket. Valaki közülünk.

– Ez csak feltételezés! – állapította meg Szücs.

– Ön szerint is, Farkas elvtárs? – fordult Janikovszky az operatív technikai főosztály vezetőjéhez, aki komoran meredt maga elé. Nem kellett túl sok fantázia ahhoz, hogy amennyiben tényleg igaz, amit az előbb Majoros elmondott, akkor az illető csakis az ő osztályán dolgozhat.

– Nos, talán lehet benne némi igazság. De mégis, miért lenne ilyen? – kérdezte Farkas, de amint kimondta, azonnal rájött: legalább egy tucat indíték lehet mögötte.

– Ne legyen naiv! – csóválta a fejét Janikovszky. – Csonka biztosan busásan megfizette az emberünket, aki nyil-

vánvalóan nagy kockázatot vállalt miatta. Persze más is közrejátszhatott, gondoljanak csak a Szabados-ügyre.

Szücs arca egy pillanatra elkomorodott, ahogy eszébe jutott a legutóbbi fiasco, de szó nélkül hagyta Janikovszky megjegyzését.

– Rendben. Tételezzük fel, igaza van – váltott taktikát Szücs. – Maguk hol keresnék az emberünket?

– Természetesen az operatív technikai főosztályon! Ennek része a levéllenőrző csoport, és itt foglalkoznak a fedőokmányok elkészítésével is – válaszolta Majoros. – Remélem, egyetértenek.

– Igen, magam is így gondolom – felelte kissé lemondóan Farkas. Péter Gábor maximálisan megbízott benne az elmúlt évek során, és őszintén remélte, hogy nem pusztán az apja miatt nevezték ki a főosztály élére, de ez az ügy most foltot ejthet az eddig makulátlan teljesítményén. Ezek szerint van valaki, aki belülről bomlasztja a rendszert, mint ahogy egy féreg rágja át magát az érett cseresznyén. Ő pedig óvatlan volt. Persze nem állhat ott minden embere mögött, naponta ellenőrizve a munkájukat, de most úgy tűnt, elsiklott valami apróság felett, és nem tudta, milyen árat fizet majd érte.

– Hány ember dolgozik önöknél, Farkas elvtárs? – kérdezte az őrnagy.

– Nos, talán ötven fő – felelte némi gondolkodás után.
– Persze jóval kevesebben foglalkoznak az okmánykészítő csoportban.

– Abban, azt gondolom, egyetértünk, hogy gyorsan és hatékonyan kell fellépniük – vette át újra a szót Janikovszky. – Ráadásul óvatosnak kell lenniük, mert valószínűleg saját magának is készített hamis papírokat, és egyikünk sem szeretné, ha csak úgy eltűnne az országból.

Túl értékes trófea ez mindenkinek, tette hozzá magában az ezredes, és Szücs fejében is hasonló gondolatok jártak.

– És ha egyszerűen csak lecsuknánk mindenkit, akik az iratok elkészítésével foglalkoznak? – vetette fel Farkas.

– Nos, ez is egy megoldás, azonban gondoljon bele, Farkas elvtárs, közülük vajon ki *nem* fogja bevallani a bűnösségét, ha majd nekiállunk kihallgatni őket? – válaszolta Majoros. – Lesz a kezében tíz beismerő vallomás, de vajon tényleg köztük lesz-e az emberünk? És mi van akkor, ha esetleg *nem egyedül* dolgozik? – Az őrnagy látta, ezen mindenki elgondolkodik egy kicsit, ezért folytatta: – A problémát gyökerestül kell kiirtani. Ezúttal nem egy koncepciót kell igazolni, mert ez egy valódi probléma, valódi bűnössel. Vagy bűnösökkel.

Szavai némán visszhangoztak a szobában, miközben szép lassan megértették: ez az ügy teljesen más, mint az ÁVH-n folyó nyomozati munka.

– Akkor tehát mi a javaslata? – kérdezte Farkas.

– Először is tájékoztatni kell erről Péter elvtársat – válaszolta Janikovszky. – Mivel a Csonka-ügy amúgy is hozzánk tartozott, ezért majd én beszélek vele.

– Nem, ezt bízta csak rám! – nézett rá ellentmondást nem tűrő tekintettel Szücs, akinek ugyan megvolt a terve az ügy felgöngyölítésére, de úgy sejtette, Janikovszkyék egy lépéssel előtte járnak, ezért érdemes lenne kipuhatolni, mit gondol a másik kettő. – És ön szerint mit kéne tennünk? – fordult Majoros felé.

– Köszönöm. Úgy gondolom, az első és legfontosabb dolog, hogy az emberünk lehetőleg biztonságban érezze magát. Épp ezért nem szabad a csoport dolgozóit szabályszerűen kihallgatni. Farkas elvtárs, behívathatná őket egy hétköznapi beszélgetésre. Épp csak a megfelelő kérdéseket kell feltenni nekik, és megfelelő irányba terelni őket.

Farkas Vladimir feje fölött egyre csak gyülekeztek a viharfelhők. Nem elég, hogy áruló van az osztályán, de úgy tűnik, még a kihallgatásokat is neki kell vezetnie, és ehhez egyáltalán nem volt hozzászokva. Legalábbis nem ilyenekhez.

Látva Farkas kétségbeesett ábrázatát, Majoros gyorsan hozzátette:

– Természetesen én magam is szívesen a segítségére leszek, ha szükség lenne rá. – Majd ahogy Farkas megkönnyebbülve bólintott, így folytatta: – Ezzel párhuzamosan alaposan át kell vizsgálni a kihallgatott személyek lakását is.

– Ezt tekintheti elintézettnek, az embereim alapos munkát végeznek majd – szólt közbe Szücs, aki legszívesebben már ment volna a dolgára, hogy aztán kezébe vehesse az irányítást.

– Ezenkívül át kell nézni a személyi kartonokat, és ha nem áll rendelkezésre megfelelő környezettanulmány, akkor mielőbb el kell készíteni azokat – sorolta a további teendőket Majoros. – Ki kell deríteni, korábban kivel állhatott kapcsolatban Csonka.

– És a maguk feladata mi lesz? – kérdezte kissé epésen Szücs.

– Természetesen a katonai vonal – válaszolta az eddig a háttérből figyelő Janikovszky. – Csonkához hasonlóan a hadseregéből több tisztet is leigazoltak, akik utána a Katpolon szolgáltak tovább, ahogy ő is, néhányan pedig később az ÁVH-ra kerültek. Ha utánanéznünk az ezredes kapcsolatainak, akkor talán rábukkanunk az emberünkre. A Majoros elvtárs vezette alosztálynak ez lesz a fő feladata. Jelen helyzetben a többi ügyet egy kicsit félre tudjuk tenni. Van esetleg valami más ötletük a nyomozás kapcsán?

– Van néhány bizalmi emberünk, akik kapcsolatban állnak a budapesti alvilággal – jegyezte meg Szücs. – Minket nem érdekelnek az ügyleteik, ez amúgy is a rendőrség dolga. Némi információért cserébe azonban nem zaklatjuk őket, és így mindenki jól jár. Talán sikerül megtudni tőlük valamit.

– Ez remek ötlet. Farkas elvtárs?

A férfi álmosan csak a fejét rázta, miközben a gondolatai már a kihallgatások körül jártak. Kit vonjon még be az ügybe? Vajon megbízhat-e a levéllenőrző csoport vezetőjében, vagy inkább őt is tekintse gyanúsítottnak, aki

szemet huny egy beosztottja árulása felett? Esetleg mégis inkább Réh elvtársat avassa a bizalmába a nyomozó osztályról? Majoros, mintha csak megérezte volna Farkas gondolatait, újra magához ragadta a szót.

– Bizonyára nem kell külön hangsúlyoznom: lehetőleg minél kevesebb emberrel próbáljuk megoldani az ügyet. Nem akarunk túl nagy zajt csapni, már ha értik, mire gondolok, hogy ezzel se riasszuk el a vadat.

– Szerintem minden világos – zárta le a beszélgetést Szücs, felegyenesedve a székéből. Eleget hallott, és most már cselekedni akart.

– Rendben van – bólintott Janikovszky is. – Azt mindegyesre tartsuk szem előtt, hogy nincs sok időnk. Kéthárom nap alatt le kell zárunk az ügyet, és meg kell találunk az árulót.

– Mindannyian tisztában vagyunk az ügy jelentőségével – fordult vissza Szücs az ajtóból.

– Azt hiszem, hosszú éjszakáknak nézünk elébe – értett egyet Majoros. – Akkor jó munkát. Holnap délután megkapják a jelentésem az általunk addig elvégzett feladatokról és azok eredményéről.

Mikor Farkas és Szücs elhagyták a szobát, az őrnagy visszaült a székébe, és töltött magának egy újabb pohár szódát.

– Ezennel elindult a versenyfutás.

– Jól mondod – értett egyet Janikovszky. – Ugyanakkor nem nagyon bízom Farkas képességeiben. Te is tudod,

menyire jó a politikai hátszele. Kötte hiszem, hogy képes lesz megtalálni a hamisítót.

– Majd megteesszük helyette mi – húzódott elégedett mosolyra az őrnagy arca. – Hiszen pontosan tudjuk, mit keressünk. Csak újra át kell nézni Csonka kapcsolatait, és előbb-utóbb megtaláljuk, ki került közülük az ÁVH állományába.

– Remélem, ezúttal is igazad lesz. Akkor hát munkára! – állt fél Janikovszky, maga elé engedve Majorost. – Apro-pó, Magda bizonyára nem volt elragadtatva, hogy visszajöttél dolgozni.

– Valóban nem, de szerencsére hamar megbékélt vele. Az évek során megtanulta elfogadni a munkámmal járó bizonytalanságot. Egyik nap balatoni nyaralás, a másikon pedig már munka – lépett ki a folyosóra az őrnagy, és elindult az irodája felé. – Tudja, hogy csak pufogtam volna a vízparton, így most neki is jut pár szabadnap, amikor azt csinálhat, amit akar.

– Remélem, hamarosan mindannyiunknak jár majd egy kis pihenés. Hívd össze az osztályt, és oszd ki a feladatokat! Már ma délután nekikezdhethünk a nyomozásnak.

Majoros az órájára nézett. Alig múlt dél. Egy gyors ebéd után kettőkor megtartja az értekezletet, utána pedig estig dolgozhat az ügyön. Hiszen nem kell feltétlenül hazarohannia.

– Rendben. Amint lesz valami jelentenivaló, tájékoztatni foglak.

A két férfi kezet fogott, majd mindketten az irodájuk felé vették az irányt. Janikovszky szobája közvetlenül a főosztályi titkárságról nyílt. Az asztal mögött a hatvanas éveiben járó, terebélyes asszony ült, aki szinte azonnal felpattant főnöke érkezésére.

– Maradjon csak, Margit.

– Igenis, Janikovszky elvtárs! – felelte a nő, majd visszaült a székre, ami nagyot nyögött a súlya alatt.

Az ezredesnek többször is felajánlottak egy új titkárnőt, de ő ragaszkodott Margithoz. A nő korábban a Buda-déli internálótáborban volt felügyelő, aztán valaki áthozta a Sztálin útra, ahol a múltját remekül tudta kamatoztatni. A rendkívüli munkabírási asszonynak egyszerűen nem létezett megoldhatatlan feladat. Kézben tartotta a főosztály ügyeit, Janikovszky pedig pont ezért kedvelte, és nem is akart megválni tőle.

– Janikovszky elvtárs, küldtek önnek egy csomagot. Egész pontosan néhány aktát. Az asztalára tettem mindent.

– Köszönöm.

Az íróasztalán általában nagy volt a rendetlenség, az iratok most is szinte összevissza heverték az asztalon, beterítve a telefont. A papírokon egy vaskos, barna irattartó várta. A fedélen rövid, kézzel írt levél hevert. Elolvasta, majd homlokráncolva kinyitotta a mappát. Az első oldalon egy rövid, gépelt jelentést talált, és ahogy sorról sorra haladt, a tekintete egyre gondterheltebbé vált. Szép lassan rágta át

magát a mappán, és nem akarta elhinni a benne szereplő beszámolókat. Ez képtelenség! Egyszerűen nem lehet igaz!

És mégis, ott volt előtte, feketén-fehéren. Jelentések az ország különböző pontjairól, laktanyákból és más katonai objektumokból. Ami pedig kibontakozott ebből, az olyannyira hihetetlen volt, hogy a Csonka-ügy és a hamisító jelentősége egy pillanat alatt halványult el mögötte.

Újra átpörgette a lapokat, és tudta: ha mindez igaz, akkor nagyobb lehetőség hullott az ölébe, mint eddig bármikor. Persze utána kell járni mindennek, ráadásul minél előbb. Felpattant a székéből, és szinte kiviharzott a szomszéd szobába.

– Azonnal hívja fel Majoros elvtársat, hogy délután kettő órára várom az irodámban. Sőt, legyen inkább egy óra. Addig pedig gyűjtse össze az összes iratot a Földalatti Fővezérségről!

– Miről? – kérdezte a titkárnője, némi aggodalommal a hangjában.

– Földalatti Fővezérség! És lásson hozzá minél előbb, mert nincs vesztegetni való időnk!

02. fejezet

1950. április 26., Budapest, Sztálin út 60., 12.50.

I. számú hadparancs.

Budapest 1946. október 1.

A magyar fegyveres erők földalatti fővezérségét ezennel megalakultnak nyilvánítom és a parancsnokságot átveszem. A megalakulás célja, a magyar fegyveres erőket annak a politikai irányzatnak az alátámasztására fokozottabb mértékben rendelkezésre bocsájtani, amely a konszolidációt jelenti, továbbá az ország szuverenitásának és jogfolytonosságának a helyreállítása. A föld-

alatti fegyveres erők alatt kell érteni, a honvédséget, a feloszlátott csendőrséget, a rendőrséget, a honvédség nyugatra szakadt és még vissza nem tért részeit, és a politikai pártok esetleges fegyveres alakulatait. Szolgálati és egyéb szabályzatok terén ugyancsak az 1944. március 19-i helyzet a mérvadó, az azóta történt változások revíziójával. A kinevezések jogát magamnak tartom fenn. A szolgálati esküt a kinevezettektől ki kell venni. A régi értelmezésű fegyelem azonnal helyreáll.

Dálnoki Veress Lajos
vezérezredes

Janikovszky újra és újra elolvasta a hadparancsot, ami néhány évvel ezelőtt az egyik legfontosabb bizonyítékot jelentette a Magyar Közösség tagjai ellen folyó perekben. Sokat töprengett, miért írták ezt le a Fővezérség tagjai, hiszen mind sokat próbált katonák voltak, ezzel az irattal viszont tálcán nyújtották át a fejüket az ÁVO-nak és a Katpolnak. Bárki is olvassa a szöveget, annak nyilvánvaló, hogy ez egy katonai összeesküvés előkészítését igazolja.

Erről persze szó sem volt – mégis lehetőséget adott a politikai rendőrségnek, hogy a legszélesebb körben ter-

jessze ki a koncepciót, amivel aztán tömegével csukhatták le politikai ellenfeleiket. A Fővezérség szinte csak papíron létezett, és később a vádlottak is mind ezt bizonygatták, de a nyomozó szervek együttműködése révén sikerült valós reakciós szervezetként találni a közvélemény számára.

Az ezredes íróasztalán hatalmas kupacokban sorakoztak a barna irattartók. Némelyek nyitva álltak előtte, tele kézzel írott vallomásokkal vagy gépelt szöveggel. Janikovszky maga elé vette az egyik sárgává fakult papírt, és olvasni kezdte.

Az un. fővezérség két és fél hónapos tevékenysége alatt semmi mást nem csinált, mint számba vette a tizennégy embert a hét kerületi parancsnokságra, és a hét vezérkari főnöki állásra. A fegyveres erőszakhoz pusztán szándékon kívül egyébre is szükség van, nem utolsósorban fegyverre és csapatra. Az un. fővezérség hat főből állt. Ez a hat fő nemcsak nem akart szembe szállni senkivel a világon, de azt hiszem, még nekik sem volt egy ócska pisztolyuk sem.

Donáth György egykori országgyűlési képviselő vallomása is csupán azt igazolta: szó sem volt semmiféle ösz-

szeesküvésről. Márpedig azt Janikovszky is tudta, hogy negyvenhétben lecsuktak mindenkit, akinek köze volt a Fővezérséghez. Az előtte heverő iratok azonban ennek pont az ellenkezőjét igazolták.

Úgy tűnt, néhányan megőrizték Dálnokiék szellemiségét, és feltámasztották a Fővezérség intézményét – de az már nem csak egy kis góc volt Budapesten. A jelentések az ország különböző pontjairól származtak, és az összeesküvés, ami évekkel ezelőtt csak néhány politikai vezető fejében létezett, most sokkal valóságosabbnak tűnt.

Mindabból, amit Janikovszky átolvasott, úgy tűnt, ezúttal valós szervezkedéssel állnak szemben. Az iratok eltérő alakulatoktól érkeztek Tamásitól Nyíregyházáig, de megneveztek bennük más katonai létesítményeket is, emiatt a Fővezérség ügye sokkal komolyabbnak tűnt, mint a korábbi eset.

Elsőre Janikovszky is azt gondolta, ez csak valami nevetséges próbálkozás, de minél több iratot olvasott át, annál világosabbá vált számára, hogy nem veheti félvállról a dolgot. Ekkor kopogtattak az iroda ajtaján.

– Tessék!

Majoros lépett be, és kérdően nézett a hatalmas irathalomra.

– Hát ez meg micsoda?

– Ül le, és kezd el olvasni! – tolt elé egy köteg papírt Janikovszky.

Az őrnagy kezébe vette az első aktát, szemei vadul cikáztak a sorok között. Néha homlokráncolva felnézett Ja-

nikovszkyra. Nem sokkal később letette az utolsó aktát is, és elgondolkodva meredt maga elé.

– És most mit vársz tőlem? Egyáltalán hogy jutott el hozzád az ügy? Szücs tud róla? – hadarta a kérdéseket az őrnagy.

– Nos, ez egyetlen nyomozó kiemelkedő munkájának az eredménye.

– Nem értem – vakarta meg a fejét Majoros.

– Még tavaly bíztam meg azzal, hogy kezdje el figyelni azokat a régi tiszteket, akik korábban átmentek az igazolóbizottságok ellenőrzésén, de elkerülték a negyvenhetes le-tartóztatási hullámot. Ezek jobbra kiöregedett veteránok, akiket száműztek valami sokadrangú laktanyába. Így volt ez Csonka esetében is. A nyomozó lassan kiépített egy be-súgórendszert a légénységi és tiszti állományban, így a je-lentések hozzá futottak be.

Majoros újra belelapozott az iratokba. Természetesen ő is ismerte a Fővezérség történetét, ezért is fogadta két-kedve a jelentésekben foglaltakat. Mégis, hogy kerülhette ez el a figyelmüket? Volt valami zavaró érzése ezzel kap-csolatban. A dossziék tartalma ugyanakkor kétségkívül igazolta a fegyveres szervezkedés gyanúját.

– Azt hiszem, több időre lenne szükség, hogy mindent áttanulmányozzak. Mielőtt továbblépünk, meg kell bizo-nyosodni a jelentések valóságtartalmáról.

– Te kételkedsz bennük? – kérdezte megdöbbenen Ja-nikovszky.

– Nem. Vagyis nem tudom – ismerte be Majoros. – Hány fegyveres összeesküvésről tudsz az elmúlt évekből? Úgy értem, olyanról, ami nem csak jegyzőkönyvek formá-jában és a peranyagokban jelent meg.

– Nem sokról – vallotta be az ezredes.

– Nekem is ez a bajom. Ugyanakkor a jelentések Nyír-egyházáról és Debrecenből érkeznek, nem pedig Buda-pestről, vagy Székesfehérvárról, esetleg Mórról.

– És ennek mi a jelentősége?

– Ezek úgynevezett hetvenkét órás laktanyák – vála-szolta Majoros, majd látva Janikovszky értetlenkedését, így folytatta: – Háború esetén, ha nyugatról betörne egy ellenséges alakulat, akkor az itt állomásozó egységek csak később, jellemzően hetvenkét óra múlva érnének a front-ra. Úgymond ez a második vonal. Épp ezért sok a tartalé-kos egység, nincsenek szem előtt. Nincs akkora jelentősé-gük, mint Mórnak, vagy épp Pápának. A mi osztályunk is elsősorban a nagyobb, kiemelt laktanyákban próbál érde-mi információkhoz jutni.

– Azt akarod mondani, hogy ezeken a helyeken köny-nyebb észrevétlennek maradni?

– Igen. És ha mindez tényleg igaz, akkor ezt azok is tud-ták, akik kitervelték az egészet. Talán valóban arra számí-tanak, senkit nem érdekel, mi történik ezeken a katonailag félreeső helyeken. Épp ezért talán mégis lehet némi igaz-ság ezekben az iratokban, annak ellenére, hogy mindez hi-hetetlennek tűnik. Ilyenre egyszerűen még nem volt példa.

– És vállalod a kockázatot, ha esetleg tévedünk? – kérdezte Janikovszky. – Ha valóban létezik ez a szervezkedés, és kiderül, nem vettük elég komolyan.

– Nem, azt biztosan nem – érkezett a válasz szinte azonnal. – Viszont alaposan át kell gondolni a helyzetet. Mit mondott a nyomozó, akit ráállítottál az ügyre?

– Még nem beszéltem vele. Gondoltam, először kikérem a véleményed.

– Köszönöm. Adj nekem egy órát, maximum másfelet, alaposan átolvasok mindent, és meglátom, mi legyen a következő lépés – felelte Majoros, majd a hóna alá csapta az iratköteget.

Az őrnagy irodája, ami az épület harmadik emeletén helyezkedett el, hasonlóan puritán volt, mint oly sok szoba az Államvédelmi Hatóság épületében. Egy íróasztal három székkal, a fal mellett irattartó kabinet, egy fogas, és egy keskeny akasztós szekrény, amiben egy váltás öltöny lógott. Majoros pedáns rendet tartott az asztalán is, amin mindössze egy fekete telefon és egy írógép árválkodott. Minden más kacatot a fiókokban tartott. Az egyedüli kivételt a szoba sarkába állított másik asztal jelentette, amin a sakk-készletét tartotta.

A játék mindig inspirálóan hatott rá, de úgy érezte, ez most várhat, inkább maga elé húzta a Janikovszkytól kapott anyagot, és újra átolvasta az első jelentést. A gépelt szöveg mellett a kézirásos eredetit is mellékeltek a dossziében.

Jelentés

1949. október 12.

A legutóbbi jelentésem óta úgy érzem, Battay százados a bizalmába fogadott. Sokkal szabadabban beszél a jelenlétemben. A múlt héten együtt jártuk be a körletet, miközben kifejtette, mennyire nehézkesen halad a laktanya ellátása, és Szántó ezredes már többször is jelezte Budapest felé, hogy ez tarthatatlan. Erre azt mondtam, magam is így látom a dolgot. Battay úgy véli, a parancsnok szerint változásra lenne szükség, de nem csak a katonai vezetésben, hanem az ország élén is. Erre csak óvatosan feleltem igennel. A százados ezután utalt arra, ha elegendő megbízható katona lenne az országban, akkor sokkal könnyebb lenne előre mozdítani a változást. Ismét csak bólogattam. Ezután nem hozta többé szóba a dolgot. A jövőben folytatom az erre a témára irányuló kérdezősködés kerülve a dekonspirálódást.

Szalay

A jelentést a nyíregyházi laktanyából kapta a nyomozó. A következő néhány iratból szép lassan bontakozott ki, ahogy a Szalay néven jelentő ügynökkel egyre több mindent oszt meg a százados, míg végül januárban eljutottak egyfajta beszervezésig.

Jelentés

1950. január 20.

Tegnap délután Battay százados félrehívott, majd közölte, hogy amit mond, az szigorúan bizalmas, de tudja, hogy számíthat rám. Megkérdezte, hallottam-e korábban a Földalatti Fővezérségről? Erre nemmel feleltem, bár talán rémlett valami. Azt mondta, negyvenhatban azért alapították meg az akkori magyar vezérkar tagjai, hogy a szovjetek kivonulása után a megfelelő emberek kerüljenek majd a hadsereg élére. Az ÁVO később összeesküvés vádjával letartóztatta őket. Battay szerint azonban Budapesten újra megalakították a szervezetet, de ezúttal jóval nagyobb titokban. A szavaiból úgy vettem ki, hogy talán Szántó ezredes is tagja a csoportnak. Ő ismeri a vezetőket, de

mindenki csak a közvetlen előljáróiról és alárendeltjeiről tud biztosat. Battay szerint negyvenhat óta sokat változott az ország, és amit az eredeti Fővezérség nem mert megtenni, azt most megteszik majd mások. Battay szerint hozzám hasonló tisztekre lenne szükségük, és felajánlota, hogy csatlakozzam hozzájuk. Néhány nap gondolkodási időt kértem, de természetesen igent fogok mondani. Erről a következő jelentésemben számolok be.

Szalay

Hasonló jelentések érkeztek a debreceni laktanyából is, és a forgatókönyv ezúttal is hasonló volt. Majorosban volt némi kétkedés, de ahogy továbblapozott, ezek a kétségek apránként kezdtek szertefoszlani.

Jelentés

1950. március 4.

Vadai százados ma ismét magához hívatott, és megbeszéltük vele a második zászlóalj kérdését. Azt mondtam, több jelöltem is lenne arra nézve, ki-

ket tudnánk még bevonni a fővezérség kötelékébe. Leginkább erről beszélgetünk, majd közölte velem, azt az utasítást kapta, a tavaszi hadrend bevezetése után lenne időszerű a Szabadság-hadművelet fedőnévre keresztelt csapatmozgás. Addigra minél szélesebb körben el kell terjeszteni a fővezérség szellemiségét. Vadai szerint a mi egységeinknek az egyik feladata a beretyóujfalui reptér elfoglalása lehet, hogy a földi csapatok légi támogatást is kapjanak. Ráadásul Debrecenből ez viszonylag könnyen megközelíthető. A területen nem kel túl nagy elenálásra számítani. A százados felvetésén támogattam, és biztosítottam róla, hogy fojamatosan dolgozni fogok azon, hogy minél több embert tudjak megnyerni az ügynek.

Somos

Majoros továbbra sem akarta elhinni, amit olvas, azonban néhány telefon lebonyolítása után meggyőződött róla, hogy az ügynök állítása a reptérről valóban helytálló. Rá-

adásul azt is megtudta, hogy a hely csak tartalékos leszállópályaként működött, tehát távol állt az állandó megfigyeléstől.

Vajon a nagyobb laktanyákból miért nem érkeztek jelentések? – töprengett tovább magában. Talán ott is vannak hasonló szervezkedések, csak nem tudnak róla? Vagy pont azért nincsenek, mert tudják: amúgy is erősebb az államvédelmi megfigyelés? Esetleg valami másról lehet szó? Volt valami az ügyben, ami zavarta, de sehogy sem tudott rájönni, mi az, a kétkedés azonban már befészkelte magát a tudatába.

Az ÁVH naponta több tucat jelentést kapott az esetenként kissé túlbuzgó ügynököktől, besúgóktól, de mögöttük a legtöbbször nem húzódott meg politikailag releváns ügy. Ha egy baráti társaságról azt terjesztették, fegyvert rejtegetnek, és be akarnak törni a Pártközpontba, az a legritkább esetben volt igaz. A lelkesedés néha felülírta a tényeket. Persze, ha úgy hozta a sors, és szükség volt a csoport letartóztatására, a jelentés később még jól jöhetett.

Most azonban úgy érezte, nem veheti félvállról ezeket az iratokat. Mi történik, ha esetleg téved? Ha ezúttal valaki tényleg komolyan gondolja az ellenállást. Esetleg az angol vagy az amerikai titkosszolgálatok állnak az ügy hátterében, mert ezt sem tartotta lehetetlennek. Majoros egyre csak olvasott, de az újabb és újabb jelentések tovább növelték benne a zavart.

Jelentés

1950. április 04.

Továbbra sem sikerült kiderítenem, kik lehetnek a Fővezérség irányítói. Az biztos, hogy több, különböző, Budapesten álmásozó egység parancsnokai vehetnek részt benne. Nekem továbbra is csak a közvetlen előjáróm ad tájékoztatást. Tőle azt az utasítást kaptam, hogy feladatunk a 7508 fedőszámu objektum elfoglalása lesz. A legénység beszerzése továbbra is fojjon a lehető legnagyobb mértékben a maximális titoktartás mellett. A pontos részleteket néhány napon belül kapom majd meg.

Zenke

Mi lehet az a 7508-as objektum? – töprengett az őrnagy. Újra tárcsázott, majd várt a kapcsolásra. Néhány szót váltott a hívását fogadó férfival, végül a harmadik személytől megkapta a megfelelő felvilágosítást. A kérdéses terület a devecseri lőszerraktárat jelentette.

Majoros ekkorra már szinte biztos volt benne: ha csak a fele igaz annak, amit a jelentésekben elolvasott, már az is épp elegendő az ügy azonnali kivizsgálásá-

hoz. Ennek ellenére a nyugtalanító érzés nem akart elmúlni, de még mindig nem talált magyarázatot ennek okára.

Egy ilyen mérvű katonai összeesküvéshez jóval több emberre van szükség, azonban egyáltalán nem állt rendelkezésre olyan mennyiségű irat, mint azt várta volna, ami két dolgot jelenthetett. Vagy tényleg kevesen vesznek részt a szervezkedésben, vagy, és ez utóbbi sokkal jobban aggasztotta, valahogy képesek voltak elrejtőzni az ÁVH elől. Később erre is megtalálta a választ egy, a tamási laktanyából származó jelentésben.

Jelentés

1949. november 10.

A mai napon átvettem Kiss századostól a Fővezérség leleplezési szabályzatát. Azt mondta, minél hamarabb memorizáljam, utána pedig semmisítsem meg. Miután a szöveget titokban gondosan lemásoltam (lásd alább), a nekem átadott iratot a szeme előtt égettem el. Ugy tűnik, az ezredben többen is csatlakozhattak a Fővezérséghez, de erről egyelőre semmit nem tudok. Ugy érzem, fojton figyel valaki, ezért csak ritkán tudok a századosal szót váltani.

ni. A jövőben próbálok többet megtudni a Fővezérség szervezetéről.

Vass

1. Az előjárók és alárendeltek közötti érintkezés a legszükségesebb részre korlátozódik. Parancsokat és jelentéseket csak a legelkerülhetetlenebb alkalmakkor kell kiadni, illetve végrehajtani.

2. Mindennemű öntevékeny, un. „szorgalmi munka”, melyre határozott parancs nincs, szigorúan tilos!

3. A földalatti szervezetben mindenki csak a közvetlen előjáróját és alárendeltjeit ismerheti. Kivételt képez a fővezérség törzse.

4. Az előjárók és alárendeltek közötti érintkezés elvileg csak szóbeli és személyes lehet. Írásba foglalni valamit csak a fővezér parancsára lehet, tehát irattárak gyűjtése szigorúan tilos!

5. Kivételes és elkerülhetetlen esetben, amikor szóbeli, vagy távbeszélő-

üzenet átadásáról van szó, egy kereskedelmi vállalat látszatát kell kelteni oly módon, hogy pl. a parancsnok az igazgató, az alárendelt egység fiók, vállalat, az eligazítás konferencia.

6. Az eligazítások egy és ugyanazon helyen egymás után legfeljebb két esetben tarthatók. Minden eligazításon meg kell határozni a következő eligazításhelyen kívül a második leendő találkozás helyét is, hogy zavar esetén itt lehessen lebonyolítani a találkozót. Az eligazítást legfeljebb 4-6 személy jelenlétében lehet megtartani.

7. A földalatti szervezetek tagjai, ha szolgálaton kívül találkoznak, kerüljék a csoportosulást, vagy feltűnő titkolózó, vagy túl barátságos érintkezést.

8. Eligazításokat, vagy találkozásokat nyilvános helyen vagy irodában tartani tilos!

9. Lebukás esetén mindenki egy előre megbeszélte hozzátartozójával értesítse a szervezet valamely általa ismert tagját, de oly módon, hogy az értesítést közvetítő hozzátartozónak a szervezet létezéséről tudomása ne legyen.

Legcélszerűbb azt segítségkérés formájába önteni.

10. A később szervezendő alakulatok parancsnokai az alakulatok számát és elnevezését nem ismerhetik.

Majorosnak kezdett megfájdulni a feje a sok olvasástól. A dokumentum azonban ismerősnek tűnt neki. Tudta, találkozott már vele korábban. Végül eszébe jutott. A szabályokat még negyvenhatban rögzítette a Dálnoki vezette Fővezérség. Az őrnagy még emlékezett rá: amikor a tagokat letartóztatták, akkor minden iratot lefoglalt az ÁVO és a Katpol. Most viszont úgy tűnt, ez a rövid jegyzék valahogy eljutott másokhoz is, akik most felhasználják az új szervezet számára.

Az órájára nézett, és tudta, lassan fel kell hívnia Janikovszkyt. Bárcsak hallgatott volna a feleségére, és maradt volna a Balatonon! Most horgászhatna, és nem kéne még ezzel is foglalkoznia. De most már nem volt visszaút. Ráadásul elsőre úgy tűnt, a Fővezérség még a hamisítónál is fontosabb lehet számukra. Végül összefűzte az aktát, és a telefon után nyúlt.

– Tessék, Janikovszky!

– Én vagyok, Majoros.

– Na, mi a véleményed erről az egészről?

– Zavarba ejtő – felelte az őrnagy némi gondolkodás után. – Hinni is akarom, meg nem is. Nem tudom elkép-

zelni, hogy tényleg sikerült valakinek megszervezni egy ilyen szerteágazó összeesküvést. Másrészt, ha a jelentéseknek csak a töredéke is igaz, és később kiderül, hogy mi nem foglalkoztunk velük, annak te is tudod, milyen következményei lehetnek. Ennek ellenére valami zavar, de nem tudom megmondani, micsoda. Hiszen ez nem csak egy kósza jelentés a sarki fűszerestől.

– Akkor szerinted mit csináljunk?

– Adj nekem két napot, nem többet, és utánajárok mindennek. Az ügyben eljáró nyomozónak egyelőre ne mondj semmit, de jó lenne megfigyelés alatt tartani. Ha jóváhagyod, pár napon belül felgöngyölítem az ügyet.

– Talán – töprengett a vonal túlsó felén Janikovszky. – Ehhez biztosan kell Péter elvtárs közbenjárása, így ismeretnem kell neki az ügyet, utána viszont már nem tudom garantálni a kizárólagosságot.

– Csak két napról van szó. Ráadásul, ahogy mondtam, van valami megmagyarázhatatlan érzésem, de azt azért nehéz elképzelni, hogy ennyire megvezessék az ügyben eljáró nyomozót. Az hatalmas baklövés lenne a részéről. Épp ezért a jelentéseknek *igaznak kell lenniük*.

– Az egyik legjobb emberünk dolgozott az ügyön, akiért kezekedem.

– Hiszek neked – folytatta Majoros –, de ez nem változtat az álláspontomon. Talán Péter elvtárs is megérti, nem lenne jó árnyéokra vetődni. Jobb, ha csendben kivizsgáljuk az ügyet. Felőlem utána átengedhetjük a terepet másnak.

– És mi lesz a hamisítóval? – kérdezte az ezredes.

A csend egy hosszú pillanatra elnyúlt a telefonban, Majorost pedig egy sakkjátszmára emlékeztette a helyzet. Mindkét üggyel egyszerre kellett foglalkozni, de nem lett volna jó megosztani az erőforrásokat. Ugyanakkor, ha a cenzúrán dolgozó áruló esetleg kicsúszik a kezükből, abból nem lehet baj, viszont ha téved a Fővezérséggel kapcsolatban, az még sokba kerülhet neki.

– Ez Szücsék asztalára tartozik, és szerintem jobb, ha békén hagyjuk. Az osztályról egy, esetleg két embert tudnék ráállítani, az embereim többségét inkább vidékre küldeném, hogy utánajárnunk az összeesküvésnek. Természetesen akkor, ha te is egyetértesz.

– Mindig is megbíztam a döntéseidben – válaszolta Janikovszky. – A lényeg, hogy minél előbb eredményt érjünk el.

– Köszönöm a bizalmat. Megteszem, ami tőlem telik. Szükségem lesz a Fővezérségről szóló iratokra, és ha közbenjárász Péter elvtársnál is, az nagyban megkönnyíti a nyomozást.

– Minden támogatást megkapsz, ahogy eddig is.

– Akkor nem is tartalak fel tovább. Amint új fejlemény lesz, üzeni fogok – felelte az őrnagy, majd elköszönt, és bontotta a vonalat.

Egy órával később Majoros immár a Vörösmarty utcai épület második emeletén elhelyezkedő nagy tárgyaló asz-

tala mögött ült. A szoba akkora volt, hogy akár ötven fő is összegyűlhetett benne. A falakat lambéria borította, a Csengery utca felé néző ablakok redőnyeit félig lehúzták, így fel kellett kapcsolni a hatalmas csillárokat. A bejáratú ajtó fölött mozaikkép díszítette a termet, bár az őrnagy sosem értette, mit is ábrázol valójában.

Majorossal szemben a katonai elhárító főosztály néhány tagja foglalt helyet. Voltak hozzá hasonló öreg rókák, akik már a katpolos időkben is együtt dolgoztak vele, de akadtak harminc körüli fiatal tisztek is, akik az elmúlt években küzdötték fel magukat a ranglétrán. Az őrnagy alaposan átgondolta a névsort, mielőtt berendelte volna az embereit. Gyors és pontos munkára volt szüksége, ezért nem pusztán a hatóságnál eltöltött idő alapján választotta ki őket.

– Akkor bele is vágnék, mert kevés az időnk – kezdte Majoros. – Először is azzal szeretném kezdeni, hogy minden, ami elhangzik, az szigorúan titkos, értem ez alatt a főosztályt, és a hatóságot is. Teljes titoktartás mellett kell dolgoznunk, még hozzá minél gyorsabban. – Miután nyugtázta a bólogató arcokat, folytatta: – Mindannyian ismerik a Földalatti Fővezérség-ügyet negyvenhétből?

Néhányan, köztük két fiatal főhadnagy, kissé aggodalmas arccal intettek nemet.

– Az idősebb elvtársak számára nem lesz ismeretlen a történet, a többiek viszont jobb, ha tőlem hallják a részleteket, mint ha át kéne rágniuk magukat egy halom iraton.

A Magyar Közösség történetét azért, gondolom, maguk is ismerik. Nehéz volt nem hallani róla annak idején. Az egyik legsikeresebb nyomozati munka volt, amiben nemcsak a Katonapolitikai Osztály, de az akkori Államvédelmi Osztály és a Gazdasági Rendészeti Osztály is részt vett.

Az őrnagy egy pillanatra szünetet tartott. Nem tudta, hogyan folytassa. A tényekről beszéljen, vagy inkább arról, ami végül a jegyzőkönyvekbe került? Végül egy köztes megoldás mellett döntött.

– A nyomozati munka az egyik legnagyobb összeesküvést tárta fel, amiben kispap és parasztpárti politikusok is részt vettek. A szervezkedés tagjai többek között a Horty-rendszert akarták visszaállítani. Egyfajta fasiszta beállítottságú emberek csoportjáról volt szó, és erről hosszasan lehetne még beszélni, de erre most nincs időnk. Nem is ez a lényeg. Az egész csoportot az úgynevezett Hetes Bizottság vezette, olyan reakciós elemekkel, mint Szent-Iványi, Soos meg Donáth. A demokrácia megdöntéséhez persze fegyverre volt szükség, és itt jöttek a képbe a régi horthysta vezérkari tisztek. Ez volt a Földalatti Fővezérség. Igen, Buzás elvtárs? – fordult Majoros egy felemelt kéz felé.

– De ez az ügy, ha jól tudom, már rég lezárult. Mégis milyen jelentősége van most? – kérdezte a nyúlánk, szőke főhadnagy.

– Így van, és hamarosan meg fogja érteni – felelte az őrnagy, de egyelőre nem akart ennél részletesebb magyarázatot adni. – A Fővezérség vezetője Dálnoki Veress Lajos

vezérezredes volt, aki néhány társával rendszeresen találkozott konspiratív módon egy budapesti lakásban. Szerencsére a Pálffy ezredes vezette Katpol ekkor már megfigyelés alatt tartotta őket. Néhány iratot lefoglaltunk – tolt Buzás felé egy mappát Majoros –, amiből kiderül: valós szervezetről van szó, valódi célokkal. A Fővezérség működése persze nem tartott sokáig, a tagokat letartóztattuk, akiket később a bíróság rendre elítélt. Az iratokat lefoglaltuk, és a Magyar Közösség-perek során elítéltünk mindenkit, akiknek bármilyen kapcsolata volt a szervezettel. Az ügy ezzel lezárult. Legalábbis úgy tűnt, egészen mostanáig.

– Ezt hogy érted? – ült ki az értetlenség az egyik idősebb tiszt, Fehér őrnagy arcára, aki egy pillanatra elfelejtette, hogy az épületen belül nem szoktak tegeződni Majorossal. A többiek is kérdőn néztek a főnökükre.

– Nos, az elmúlt hónapokban az egyik nyomozónk révén érdekes jelentéseket kaptunk. Ezek alapján úgy tűnik, néhányan megpróbálják újjáéleszteni a Fővezérséget, méghozzá azzal a céllal, ami a peranyagokban szerepelt. Katonai összeesküvés, fegyveres ellenállás.

– De hát ez képtelenség! – kiáltott fel egy másik férfi az asztal túlsó végéről.

– Magam is ezt gondoltam, sőt, egy kicsit még most is szeretném azt hinni, hogy ez az igazság. A negyvenhetes Fővezérség valóban szervezetlen volt. Néhány álmódó tiszt találkozgatott egy lakásban, nagyratörő terveik voltak az orosz csapatok kivonulása esetére, de ezenkívül

nem tettek semmit. Most viszont jóval több a konkrétum. Sokkal inkább tűnik valódi összeesküvésnek, mint negyvenhétben. Hallgassák meg például ezt – vett a kezébe egy iratot Majoros.

Jelentés

1950. március 20.

Fojamatos tájékoztatást kapok Kottán századostól, aki szerint a felderítő zászlóaljnak különösen fontos szerepe lehet a Szabadság-hadműveletben a közeljövőben. Konkrétumokat nem említett, ő is csak a feljebbvalóitól kapja a parancsokat. Nekem azt mondta, talán május 1-én könnyebb lenne „mozdulni”, mert akkor kisebb az éberség. Azt nem tudom megmondani, a laktanyában hány fő csatlakozott már hozzájuk. Kottán elég szűkszavuan beszél velem, mindig csak arra szorítkozik, amit velem akar közölni, másról nem beszél. Nem tudom, mennyire lehet valós a május elsejei dátum. A következő jelentést a szokot módon juttatom el.

Putnoki

– Ez a jelentés a pétervásárai laktanyából került hozzánk. Ha csak ezt olvastam volna el, talán nem is tulajdonítok jelentőséget az ügynek. Aztán amikor átrágtam magam az iratokon, felrajzoltam a térképre a helyszíneket. Pétervására, Nyíregyháza, Debrecen, Tab, Tamási. Szinte szabályos félkört alkotnak délkeleti irányból. Ráadásul a laktanyák közül néhányban tartalékos állományok vannak, amiket mi is jóval kisebb mértékben figyeltetünk.

– Ezzel azt akarja mondani, hogy elhiszi mindazt, amit ezekben a jelentésekben leírtak? – kérdezte Fehér őrnagy, ezúttal visszaváltva a magázódó hangnemre.

– Magam sem vagyok benne teljesen biztos – osztotta meg kétségeit az őrnagy. – Viszont nem hagyhatjuk figyelmen kívül! És ezért hívtam ma ide önöket. Remélhetőleg hamarosan megkapjuk a legmagasabb szintű hozzájárulást az ügy kivizsgálására, utána pedig haladéktalanul tudni akarom, mennyi igazság van ezekben a jelentésekben. Eredményt akarok már péntekre!

– De hiszen az csak két nap! – szólt egy karcos hang az asztal bal oldaláról.

– Tisztában vagyok vele, de ennyi idő alatt ki kell deríteni, mi az igazság az iratok mögött. És most nem arról beszélék, hogy verjünk ki ezekből valami hamis vallomást. Nem hinném, hogy vállalni fognak, de ha megérkezett Péter elvtárs jóváhagyása, akkor minden módszer megengedett. Nem érdekel, hogy csinálják, de péntekre az asztalom várom a jelentésüket.

Az emberei némán bólintottak, mindenki csöndben meredt maga elé, de Majoros nem hagyta őket sokáig gondolkodni.

– Hamarosan megkapják a pontos utasításokat, kinek melyik laktanyába kell elutaznia. Lehetőleg még ma este. Holnap délig rádiótávíraton várok rövid tájékoztatást. Van kérdés?

A többiek még a hallottakat emésztették. Az idősebb tisztek nem tudtak megszabadulni hitetlenkedésüktől, a fiatalabbak inkább a megoldandó feladatot látták a helyzetben.

– Rendben. Ma elég sokáig bent leszek az irodámban, kérdés esetén keressenek nyugodtan. Találják meg a Fővezérség tagjait, és ha sikerül, akkor eljuthatunk a vezetőig is.

És ezzel biztosítva lesz a nyugdíj meg a balatoni nyaraló, tette hozzá magában Majoros. Ezután elköszönt, majd visszament a szobájába, mert tudta, ezzel még közel sem intézett el mindent. Van még egy feladata, mielőtt egy kicsit pihenhetne.

Nem sokkal később egy fiatal, sötét hajú, szemüveges férfi lépett be az őrnagy irodájába. Az ÁVH hagyományos zöld egyenruháját viselte, bár a derékszíját kissé erősebben kellett meghúznia, hogy ne essen le róla a nadrág. Szabályszerűen tisztelgett, majd helyet foglalt Majoros előtt, ahogy arra az őrnagy engedélyt adott.

– Üdvözlöm, Sólomos elvtárs! Ha megengedi, rögtön rá is térnék, miért kerettem ide magát.

A hadnagy készségesen bólintott. Majoros egyáltalán nem az ÁVH-n eltöltött tapasztalata, sokkal inkább Sólomos precizitása miatt vont be őt a nyomozásba. Alig fél éve került a katonai elhárításhoz, és eddig csak kisebb ügyeket bízott rá, amolyan betanulás végett. A munkát azonban mindig időre elvégezte, a jelentései alaposak és precízek voltak, ezért úgy döntött, ideje kipróbálni valami komolyabb feladatban.

– Ha jól gondolom, tisztában van a Csonka-üggyel. Itt nálunk gyorsan terjednek a hírek anélkül is, hogy különösebben beszéljünk róla.

– Igen, Majoros elvtárs, hallottam róla.

– Ezennel megkapja az eddig összegyűjtött iratokat Csonka ezredessel kapcsolatban. Itt vannak a személyügyi anyagai, kezdve a ludovikás időktől egészen a Katpolból történt leszereléséig, környezettanulmányok, előléptetési papírok, egyszóval minden. Ezenkívül jelentések Piliscsáról, ahol korábban szolgált, illetve minden olyan dokumentum, amit az elmúlt hetekben gyűjtöttünk össze róla. Kérem, alaposan tanulmányozza át őket!

– Értettem, Majoros elvtárs!

– Miután átrágtá magát rajtuk, ássa be magát az irattárba, főként a személyi anyagokba. A szükséges engedélyeket remélhetőleg már délután megkapja. Keressen kapcsolatot Csonka és az ÁVH-n dolgozó személyek kö-

zött, és lehetőleg kezdje az okmánykészítő csoport tagjainál.

– Egész pontosan mire gondol?

– Magam sem tudom – ismerte el Majoros. – Találjon valakit, akivel korábban együtt szolgált, és az illető most a politikai rendőrségen dolgozik. Nem valószínű, hogy a ludovikás évekig kell visszamennie, de ezt nem tudhatom. Bármilyen közös pont megfelel, csak találja meg. Együtt harcoltak a fronton, vagy valaki, aki szintén tagja volt Pálffy köreinek. Azt gondolom, olyan személynek kell lennie, akivel korábban szoros kapcsolata volt, semmiképp sem egy felszínes ismeretség.

– Azt lehet tudni, miért keresünk ilyen személyt? – kérdezte Sólymos.

– Igen – felelte Majoros. – Úgy vélem, az illető segített az ezredesnek a szökésben, és ezzel elég nagy kockázatot vállalt. Épp ezért tartom valószínűnek, hogy valamilyen módon közel állt Csonkához.

– Értettem, Majoros elvtárs, és köszönöm a bizalmat – vette magához az aktákat a főhadnagy, miközben kissé kihúzta magát a büszkeségtől. Arcán leplezetlen öröm terült szét.

– Arról még tudnia kell, hogy Szücs és Farkas elvtársak is próbálják megtalálni ezt az esetleges árulót, de ne foglalkozzon velük. Koncentráljon a feladatára.

Merthogy ez egy verseny, tette hozzá magában. Mindenki a dicsőségre hajt, és aki először találja meg az áru-

lót, azt maga Péter Gábor jutalmazza meg. Ismerte a kollégáit, és tudta: ott tesznek majd neki keresztbe, ahol csak tudnak.

– És ha nem találok semmit, merre terjesszem ki a keresést?

Az őrnagy arca elkomorult. Fel volt készülve a kérdésre. A válasz is ott volt előtte, de egyáltalán nem töltötte el örömmel.

– Attól tartok, a saját főosztályunkon. Csonka a hadseregben szolgált, a kapcsolatai is feltehetően innen származnak. Annak idején sokan a Katpolhoz kerültek, és amikor átnyergeltek az Államvédelmi Hatósághoz, sokak számára a katonai elhárítás tűnt a legjobb választásnak.

Egy ideig mindketten hallgattak. Majoros szavai acélsúlyokként telepedtek rájuk. Végül is ebben az esetben nem egyszerűen egy árulóról volt szó, hanem egy közvetlen munkatársról.

– Azt hiszem, most már mindent tud. Mint látja, igen kényes az ügy, épp ezért a jelentését közvetlenül az irodámba juttassa el. Ha bármi kérdése van, személyesen keressen, és kerülje a telefont. Világos?

– Teljes mértékben, Majoros elvtárs!

– Akkor jó munkát. És várom a mielőbbi jelentését.

Miután a fiatal főhadnagy elhagyta az irodát, Majoros hátradőlt a székében, de egyáltalán nem érzett megkönnyebbülést. Sőt, most fog csak igazán feszültté válni a helyzet, ahogy hamarosan beérkeznek az első jelentések.

Átült a szoba másik sarkában álló asztalhoz. A sakktáblán épp a világos figurák álltak nyeresre. Hosszasan nézte az állást, majd előretolta az egyik futót. Ez már a Csonka-ügyben is segített; hátha most is eszébe jut valami.

Végül csak egy újabb nyugtalanító gondolat bújt elő tudatalattijának egy hátsó szegletéből. Talán az egésznek semmi köze a mostani üggyhöz, és csak belemagyaráz valamit, amire semmi szükség. Mégsem tudott szabadulni a gondolattól, hogy annak idején Csonka is részt vett a Magyar Közösség utáni nyomozásban, elvégre a Katpolon dolgozott, most pedig egy árulót keresnek, miközben újra felbukkan a Fővezérség. Vajon ez tényleg csak a véletlen műve?

03. fejezet

1950. április 27., Budapest, Sztálin út 60., 08.05.

Az ÁVH komor, baljóslatú épülete előtt szorosan egymás után parkoltak a gépkocsik, amihez egyáltalán nem voltak hozzászokva a kora reggel munkába siető budapestiek. A legtöbb járókelő általában meggyorsította a lépteit a Sztálin út 60. előtt, de a szokatlanul sok gépkocsi látványa ezúttal kíváncsiságot ébresztett bennük. Bár az autók többsége fekete volt, akadtak köztük sötétzöldek és halványdrapp színűek is. A Pobjedák mellett néhány Škoda és Tatra parkolt, igaz, némelyik már igencsak viseltes állapotban volt.

Egy tizenéves fiú komótosan sétált a Hősök tere felé, hátán iskolatáskával, és mivel már amúgy is elkésett, nem is rohant túlságosan. Szeme megakadt a csillogó kocsikon,

és félelemmel vegyes kíváncsisággal lépett oda az egyik Škodához. Benézett az ablakon, és csodálattal bámulta az utastér makulátlan bőrborítását és a fényesre polírozott műszerfalat, miközben arra gondolt: egyszer talán ő is beülhet egy ilyen autó volánja mögé. Már ha valaha is lesz rá pénzük, mert anyja mosónői és az apja nyomdai munkájából aligha telik majd ilyenre.

Felnézett a szürke épületre, és eszébe jutottak az ÁVH nyomozóiról szóló hírek, amiket a *Szabad Népben* olvasott. Ők a Párt ökle, akik védelmezik a demokráciát, elfojtják a magyar nép ellenségeit és a népi demokrácia ellen áskálódó kémeket, ezért úgy vélte, egy ilyen megbecsült munkakörben senkinek nincsenek megélhetési gondjai. Talán ha később ő is jelentkezne, és kérvényezné a felvételt, akkor a szüleinek is segíthetne, és pár év múlva ott ülhetne egy ilyen csillogó autósoda kormányja mögött.

Álmodozását egy egyenruhás férfi zavarta meg, keményen megmarkolva a fiú tarkóját.

– Hát neked meg nem az iskolában kéne lenned? Mégis mit keresel itt? – mordult rá a férfi. – Hordd el magad nagyon gyorsan, különben olyan pofont kapsz, hogy lerepül a fejed! Megértetted?

A srác motyogott valami elnézéstfélét, majd nyakát behúzva elindult az iskola felé. Az őrvisszaballagott a kapuhoz, nekidöntötte a hátát a falnak, majd lopva körülnézett, és amikor megbizonyosodott róla, hogy senki nem látja, cigarettát húzott elő a zsebéből. Épphogy leért az el-

ső slukk füst, amikor kinyílt az épület ajtaja; a férfi gyorsan a földre dobta az alig szívott bagót, és szabályosan tisztelgett a kilépő Majorosnak.

Az őrnagy bosszús ábrázattal tekintett végig az előtte sorakozó gépkocsikon. Már előző este el kellett volna indulniuk, és úgy érezte, csak vesztegetik az időt. Az ÁVH működése ugyan egyre olajozottabbá vált az elmúlt évek során, azonban az adminisztráció még mindig túlságosan bürokratikus volt. Az elvi jóváhagyást már délután megkapták, de mire az összes iratot és engedélyt kiállították, későre járt, és végül Janikovszkyval a reggeli indulás mellett döntöttek. Ennek ellenére a feszültsége nem akart múlni, újra és újra az órájára nézett, holott volt még öt perc az eligazításon megbeszélt indulásig.

Szeme megakadt a földön füstölgő cigarettán, és dühösen rátaposott. Ekkor szerencsére újból nyílt az ajtó, és Fehér őrnagy lépett ki rajta, kezében egy aktatáskával, akit egy fiatal egyenruhás kísért, egy kisebb bőröndöt húzva maga után. Majoros néhány szót váltott az őrnaggyal, amíg társa betette a csomagokat az egyik Škoda hátsó ülésére. Közben a többi nyomozó is kisorjázott az épületből, Majoros pedig mindenkivel újra egyeztetette a feladatokat.

Néhány perccel később felberregtek a motorok. A Sztálin út túloldaláról többen idegesen pillantottak az ÁVH épülete felé, aztán félrekapták a tekintetüket, és megpróbáltak nem foglalkozni a gépkocsikonvoj fenyegető jelenlétével. A legelől álló Pobjeda, fittyet hányva a záróvonal-

ra, nagy ívben balra fordult, és elindult a Hősök tere felé. Fehér őrnagyék kocsija gumicsikorgás kíséretében kanyarodott utána, majd Zuglón áthajtva Nyíregyháza felé vette az irányt. A többiek, mint vízcseppek, úgy spricceltek szerteszét a városban, és indultak el az ország különböző pontjai felé.

Az egyik fekete Tatra a Lenin körúton gurult végig. Ahogy a Jászai Mari térre értek, a hátsó ülésen utazó Buzás főhadnagy felpillantott az ölében tartott iratokból, és tekintete megakadt a bal oldalon álló belügyminisztériumi épületen. Már maga sem emlékezett, kitől hallotta, de úgy tudta, előbb-utóbb átköltöztetik őket a Sztálin útról a Duna-partra. Miközben ezen töprengett, a kocsi már át is ért a budai oldalra, a főhadnagy pedig beletemetkezett a Békéscsabáról érkezett jelentésekbe.

Majoros még egy ideig álldogált az ÁVH épülete előtt, és a feszültség lassan feloldódott benne. Péntek estére sokkal tisztább lesz a kép, gondolta; addig majd leköti magát a munkával, este pedig elmegy Janikovszkyval vacsorázni. Úgy érezte, mindent megtett a Fővezérség felderítése érdekében. Most már ideje a hamisítóval foglalkozni.

Farkas Vladimir kissé kialvatlanul gurult lefelé egy fekete Vauxhallban a Pasaréti úton. Az Államvédelmi Hatóság nemrég tett szert néhány elegáns brit gépkocsira, és úgy érezte, az alezredesi rendfokozat mellé igazán többet érdemel egy kopott Škodánál, és ez ellen Péter Gábor sem

emelt szót. Kettejük viszonya az elmúlt években, ha nem is baráтивá, de kétségkívül bizalmassá vált, és ez számos munkahelyi előnnyel is járt, nem csak a gépkocsik terén.

Álmosan bámult ki az ablakon a Déli pályaudvar épülete felé. A lánya nemrég múlt két éves, ennek ellenére gyakran felébredt éjszaka, és bár a felesége hamar visszaaltatta, utána gyakran már csak forgolódott az ágyában. Nem volt ez másként most sem, de ezúttal gyanította, nem csak a gyereksírás miatt nem tudott aludni. Még mindig frusztrálta, hogy neki kell vezetnie a kihallgatásokat.

Persze korábban volt már ilyenben része Rajkkal és Justus Pállal, még az Eötvös úti villában is megfordult, de mindig úgy érezte, az ő feladata az operatív technika, a lehallgatások, a levélellenőrzések irányítása, és nem a gyanúsítottak vallatása. Amióta betette a lábát a politikai rendőrséghez, szinte kizárólag technikai feladatokról szólt a munkája. Az évek során sikerült véghezvinnie jó néhány fejlesztést is, amire kifejezetten büszke volt, szinte mással sem foglalkozott, épp ezért egy kicsit aggodalommal töltötte el, hogy talán nem tud megfelelni a Janikovszky és Majoros által javasolt tervnek.

Valójában abban sem volt biztos, hogy egy ilyen körmonfont megoldással kell megtalálniuk az árulót, már ha egyáltalán létezik ilyen személy. Előző este sokáig beszélgetett a levélellenőrzésért felelős osztály vezetőjével, Tárnoki Jánossal, akivel amúgy is jó barátságban volt, és aki hozzá hasonlóan szintén értetlenül fogadta a hírt, hogy va-

laki átveri őket a saját osztályukon. Abban viszont mindketten megegyeztek, hogy a gyanúsítható személyek száma öt főre redukálható.

Az osztály egyik csoportja felelt az úgynevezett fedőokmányok elkészítéséért. Az ÁVH különböző közigazgatási szervektől vagy vállalatoktól üres munkahelyi igazolványokat szerzett be, ezután már csak egy megfelelő fotóra volt szükségük. Ezenkívül írtak ajánlóleveleket, igazolásokat és engedélyeket, és ha egy hivatalos pecsétre volt szükségük, általában néhány napon belül készíttettek belőle másolatot. Ebben a munkában csak néhány személy volt érintett, és Farkas biztos volt benne, hogy köztük kell keresni az emberüket.

Tárnoki még az este elrendelte mind az öt gyanúsított környezettanulmányának elkészítését, és kikérte a személyi anyagokat az irattárból. Ezen túl ígéretet tett arra is, hogy másnap segít ebben a beszélgetésnek álcázott kihallgatásban. Valahol mélyen az ő önérzetét is sértette, hogy valaki kettős életet él közvetlenül az irányítása alatt.

A Vauxhall közben átért a pesti oldalra, és megállt az ÁVH Csengery utcai bejárata előtt. Farkas felment az első emeleti irodájába, ahol már gőzölgő kávé illata fogadta. Nem volt könnyű ilyesmihez jutni, a többségnek inkább csak cikóriából főzött barna lötty jutott, de azért néha sikerült beszereznie egy-egy csomag babkávét. Tárnoki néhány perccel később érkezett, öt dosszié társaságában, amit az asztal közepére helyezett.

– Ecsedi, Lukács, Mándi, Tóth és Vámos – sorolta a neveket. – Átolvastam az aktájukat, de ez alapján semmilyen következtetést nem tudtam levonni. Egyiküknél sem találni semmi kirívót. Ecsedi és Mándi tavaly érkeztek, a többiek már korábban is itt szolgáltak. Tóth a legrégebbi bútordarab.

Farkas Vladimir az ujjai között némán pörgette az iratokat, hátha neki sikerül kiolvasni belőlük valamit.

– Ha engem kérdezel – folytatta Tárnoki –, akkor felejtsük el az óvatoskodást. Azt mondtad, Szücséket is be lehet vonni az ügy felderítésébe, így van elég emberünk. Állítsunk két-két embert a lakásuk elé, további két ember pedig kövesse őket, mint az árnyék. Én azt mondom, ug-rasszuk ki a nyulat a bokorból, és csapjunk le rá, amikor menekülőre fogja.

– Egész pontosan mire gondolsz?

– Amikor kihallgatjuk őket, kérjük a segítségüket egy áruló leleplezésében. Ecsedinek azt mondjuk, Lukács segítette Csonka szökését. Akár ő az emberünk, akár nem, valószínűleg készségesebben fog válaszolni, hiszen nem az ő nyaka köré tekerjük a kötelet. Ha viszont mégis vaj van a fején, akkor megérzi a veszélyt, és menekülni fog. Erre pedig ott lesznek az operatív munkatársak, akik szemmel tartják, bárhova is megy.

Farkasnak határozottan tetszett az ötlet. Neki is elege volt Majoros okoskodásából, ez a terv viszont sokkal egyszerűbbnek tűnt, és a benne rejlő kockázat is elenyésző

volt. Az öt gyanúsítottból egyikük biztosan hibázni fog, és akkor lecsapnak rá. Telefonon érte el Szücsöt, majd rövid egyeztetés után olyan érzéssel bontotta a vonalat, mintha már meg is oldotta volna az ügyet. Intézkedtek a szükséges engedélyekről is, bár mire azok a kezükben lesznek, valószínűleg mind az öt fő hazamegy a lakásába, ezért ezzel várniuk kell még egy napot, hiszen sokkal könnyebb átvizsgálni egy teljesen üres lakást.

– Kivel kezdjük a kihallgatást? – kérdezte Tárnoki, miután ő is elfogyasztott egy csésze kávé, és elhelyezkedett Farkas íróasztalának jobbján.

– Esetleg névsor szerint? Hívassuk be Ecsedit.

Mint kiderült, a fiatal hadnagy éjszaka volt szolgálatban, az ÁVH-n ugyanis a munkaidő nem ért véget a délután, így szinte mindig volt valaki az osztályon.

– Ebben az esetben – folytatta Farkas –, az esti órákban átvizsgálhatjuk a lakását, amíg ő itt van a Sztálin úton. Helyette szólok Lukácsnak.

Lukács Ervin vékony, langaléta fiatalember volt, arcát szépen nyírt szakáll díszítette, míg kese haja kissé kócosan állt, amit igyekezett lesimítani, ahogy az irodába lépett. Leült a felkínált székre, tintafojtos kezait az ölébe rejtette, és érdeklődő tekintettel figyelt a két tisztre.

– Jó reggelt, hadnagy! – kezdte Farkas. – Tárnoki elvtárral azért kértünk be, mert egy fontos, ámde rendkívül bizalmas ügyben kérnénk a segítségét. Bizonyára nem hallott még róla, de az elmúlt hetekben a katonai elhárítás

több reakciós tiszt letartóztatását is kezdeményezte, köztük a horthysta Csonka György ezredesét is. Alapos gyanú merült fel, hogy Csonka segítséget kapott valakitől, még hozzá ebből az épületből.

Az alezredes egy pillanatra szünetet tartott, mert azt gondolta, Lukács esetleg tesz majd valami megjegyzést, de a hadnagy továbbra is némán ült, és várta, mit akarnak tőle a felettesei.

– Ön mit gondol erről? – szúrta közbe Tárnoki.

– Nincs miért kétségbe vonnom a Farkas elvtárs által mondottakat. Úgy gondolom, oka van annak, amiért most itt vagyok.

– Ebben igaza van. Ahogy említettem, Csonka hamis iratokat kapott, ezek közül néhányat meg tudok mutatni önnek is. Ahogy látja – adta át őket Farkas –, ezek lehetővé teszik a határsávba való belépést, amihez a legmagasabb szintű engedély szükséges, de nyilvánvalóan az ezredes sosem kapott volna ilyet. Nézze meg őket alaposan, Lukács elvtárs!

– Valóban nagyon precíz munka.

– Épp ezért valószínű, hogy ezek az iratok itt készültek, ráadásul az a sejtésünk, hogy Mándi elvtárs keze van a dolgan. Szerintünk ő segítette Csonka szökését.

A két főtiszt ismét árgus szemekkel fürkészte Lukácsot, aki továbbra sem szólt semmit, csak némán bólintott, mint aki hosszan gondolkodik a hallottakon.

– Milyen embernek ismeri őt? – kérdezte ekkor Tárnoki.

– Lelkiismeretes elvtársnak – érkezett a megfontolt válasz. – A munkaidőn kívül nem szoktunk összejárni, a viszonyunk a munkára korlátozódik. Amennyire ismerem, jó kedélyű ember, bár ritkán beszélgetünk.

– És ilyenkor milyen témák kerülnek szóba?

– Leginkább a feladatainkról beszélünk. Ahogy említettem, nem tudok róla szinte semmit, például van-e családja, esetleg gyerekei. A mindennapi rutin tölti ki a napjainkat.

– Szokott Mándi túlórázni? Munkára hivatkozva tovább bent maradni? Éjszakába nyúlóan dolgozni, amikor ez nem lenne indokolt?

– Talán, de úgy gondolom, nem többet, mint bárki más. Azt hiszem, mindenkivel előfordul, hogy túlóráznia kell, végül is a feladatokat meg kell oldani időre. Én is többször töltöttem itt az estéimet, de ez így van rendjén.

– Értem – bólintott Farkas kissé tanácstalanul, mert nem tudta, merre terelje tovább a beszélgetést. – Esetleg beszélt Mándi az anyagi helyzetéről? – kérdezte végül, de rögtön meg is bánta. Ugyan miért kérkedett volna a pénzzel, amit nyilvánvalóan nem a munkájával keresett?

– Nem tudok ilyenről, legalábbis nem látszott rajta, hogy különösebben jól lenne eleresztve.

– Látott valakit más osztályokról, aki gyakran megfordult nála? – vette át a szót Tárnoki. – Akivel esetleg titkos megbeszélést folytathatott.

Lukács ezen egy rövid ideig gondolkodott, majd kibökte:

– Sajnálom, de nem tudok ilyen személyről. Ha történt is ilyen, akkor azt távol az irodáinktól tette. Esetleg az épületen kívül.

– És azt tudja, pontosan milyen feladatai voltak Mándinak?

– Nem, de erről az elvtársak nyilván többet tudnak, mint én. Általában igazolványokat készített, de ennél többet nem tudok. Talán más iratokat is.

Farkas úgy érezte, nem halad sehova a beszélgetés, ezért felkapott egy tollat az íróasztalról, és az egyik előtte heverő papírra firkálni kezdett. Tárnoki azonban nem adta még fel.

– És az osztályon belül van olyan személy, akivel szorosabb volt a munkakapcsolata? Esetleg a fotólaborból, a vélel ellenőrzésről?

– Talán említett egy Ágnes nevű elvtársnőt, aki a hatvankettes postahivatalban dolgozik.

– Értem, köszönöm – zárta le a beszélgetést Farkas. Végére is miért tudna Lukács bármit is a kollégáiról, hiszen még a szervezeten belül is mindenki annyira védte a privát szféráját, amennyire csak tudta. Senki nem mert kockáztatni, mivel nem tudták, mi az, amit esetleg felhasználhatnak ellenük, ha egyszer arra kerül a sor, márpedig erre legbelül egy kicsit mindenki fel volt készülve. Egy kezén meg tudta számolni, hány emberrel van bizalmas viszonya a kollegialitáson kívül. – Ugyanakkor azért hívatuk ide magát, mert a segítségét szeretnénk kérni. Mándi

valószínűleg már korábban is végzett hasonló munkát, és nem csak Csonkának segített, az ilyen reakciós elemek pedig nem maradhatnak a hatóságnál. Természetesen ellenőrizzük a mozgását, követni fogjuk a külső helyszíneken, de maga sokkal jobban rálát a munkájára, végül is közös irodában dolgoznak. Ahogy Péter elvtárs is hangsúlyozta, ébernek kell lennünk. Lukács elvtárs, a maga feladata lesz, hogy megfigyelje Mándit, és ha bármi jelentenivalója lenne számunkra, azt haladéktalanul tegye meg. Tudni akarjuk, kivel találkozik az épületen belül, és ha lehetősége adódik, akkor beszélgessenek minél többet, hátha elárul valamit.

– Nem hiszem, hogy ez sikerülni fog nekem – szabadkozott Lukács, és mintha először jelent volna meg egy apró repedés az eddigi hűvös nyugalmán. – Még sosem csináltam ilyet, én csak fedőokmányokat készítettem, amióta itt dolgozom.

– Ne aggódjon, hadnagy, nem kérünk semmi olyat, amit ne tudna megtenni – mosolyodott el Tárnoki. – Csak tartsa nyitva a szemét, az pont elég lesz nekünk. – Majd látva Lukács megkönnyebbülését, még hozzátette: – És persze a jövőben akár jelentősebb feladatokat is kaphat. Közös érdekünk Mándi lebuktatása.

– Értettem, Tárnoki elvtárs!

– Akkor köszönjük. Természetesen ami itt elhangzott, az maradjon szigorúan köztünk. Hamarosan meghallgatjuk Mándit és a csoport többi tagját. Ha kérdezik, mit ke-

resetett itt, akkor mondja azt, hogy új feladatot kapott, amiről nem beszélhet.

– Igenis!

– Bízunk magában, Lukács elvtárs! – nyújtott kezét Farkas, majd kikísérte a hadnagyot.

Ahogy visszatért, egy zsebkendővel megtörölte győző homlokát. Úgy érezte, sokkal feszültebb, mint az indokolt lenne. Végére is nem őt gyanúsítják árulással.

– Mit gondolsz? – kérdezte Tárnokitól, miközben töltött magának egy pohár vizet.

– Nem tudom, zavar, hogy ennyire nyugodt volt. Én biztos idegesebb lettem volna, ha két feljebbvalóm egyszerre kezdene vallatni. Persze, ahogy említettem, ha nem a saját bűnösségedről kérdeznek, akkor talán nem érzik magukat zavarban. Miután Lukács rájött, hogy ő csak egy tanú, és nem vádlott, higgadtabban tudott válaszolni. Vagy csak ilyen a természete.

– És Mándi? Nem tudtunk meg róla az égvilágon semmit! – hajtotta fel a kávéja maradékát Farkas.

– Ebben igazad van – komorodott el társa ábrázata –, de ha őt is behívatjuk, akkor okosabbak leszünk.

– Nem tudom elhinni – csapta le az asztalra dühösen a csészét –, tulajdonképpen *saját magunk ellen folytatunk nyomozást!*

– Utánakérdezek ennek az Ágnes nevű nőnek, hátha előbbre jutunk – engedte el a füle mellett főnöke kirohását Tárnoki. Érezte, Farkas lelkesedése már most meg-

csappant kicsit, de az ő hiúságát továbbra is sértette, hogy valami olyan történik a háta mögött, amiről nemcsak hogy nem tud, de ráadásul az egész osztályra, nem utolsósorban pedig rá is rossz fényt vet. – Beszéljünk Mándival, mert fogy az idő, és még négy embert kell meghallgatnunk.

Néhány perc múlva egy fiatal férfi lépett a szobába, válllapján őrmesteri rendfokozattal. Tányérsapkája kissé félrecsúszott, arcát pattanások tarkították, bőre nedvesen csillogott az izzadságtól. Farkas érezte benne a tétovaságot, vagy talán valamiféle félelmet is, bár az is lehet, mindezt csak Mándi fiatal kora és tapasztalatlansága magyarázza. Ha bűnös, akkor könnyű lesz megtörni, gondolta magában. Ellenkező esetben bizonyára készségesen felajánlja majd a segítségét az osztály többi tagjának megfigyelésére.

– Üdvözlöm, Mándi őrmester! Kérem, foglaljon helyet. Ne aggódjon, ez nem fegyelmi tárgyalás. Gondolom, tapasztalta, hogy az előbb Lukács elvtárs is meglátogatott minket – kedélyeskedett Farkas, bár láthatóan ez nem csökkentette a másik zavarát.

– Esetleg említette a főhadnagy, miről beszélgettünk? – kérdezte Tárnoki, csak úgy a biztonság kedvéért. Azt ugyanakkor ő is látta, hogy Mándi rendkívül ideges. Az is lehet, ha rákérdezne, ő hamisította-e Csonka papírjait, akkor is beismerné, ha nem is ő tette. Márpedig ha valaki ennyire retteg, akkor szinte biztos, hogy nem lehet áruló, hiszen hónapokon keresztül kettős életet élni nem kevés kockázatot jelent. Ilyen gyenge mentális állapottal szinte

biztosan megtört volna már korábban. Persze az is lehet, hogy mindez csak megtévesztés, ahogy valójában talán Lukács sem volt olyan nyugodt, mint amilyennek mutatta magát.

– Nem, Tárnoki elvtárs, nem említette.

– Nos, rendben van. Amit most elmondunk önnek, az szigorúan bizalmas. – Majd látva, hogy Mándi bólint, így folytatta: – Tudomásunk szerint van valaki az osztályon, aki nem csak a hatóság állománya számára készít hamis iratokat. Legutóbb például egy horthysta tisztnek nyújtott segítséget a nyugatra szökéséhez.

Mándi tekintete elkerekedett, mint aki nem hiszi el Tárnoki szavait.

– De hiszen ez lehetetlen!

Pontosan ilyen reakcióra számítottunk, gondolta magában Farkas. Tízből kilenc ember így reagált volna erre a kijelentésre, épp ezért találta utólag furcsának Lukács higgadtságát. Persze akinek takargatnivalója van, valószínűleg azzal is tisztában van, *milyen választ várnak el* egy ilyen helyzetben, így ez akár megtévesztés is lehet. Az istenit neki, káromkodott magában. Az elmúlt évek konspiratív munkájával csak azt érték el, hogy már ők maguk sem képesek hinni egy egyszerű állításban.

– Márpedig ez a helyzet – folytatta Tárnoki. – Nézz meg ezeket az iratokat. Az a gyanúnk, hogy az osztály egyik tagja, nevezetesen Tóth elvtárs vett részt ebben az aknamunkában.

– Tóth százados? – szaladt ki a kérdés Mándi száján. – De hát úgy tudom, ő már évek óta itt szolgál. Miért lenne ilyen?

– Erre több nyomós érvet is felsorolhatnék, és talán pont a tapasztalata az, amivel viszonylag könnyen tudja fenntartani ezt a kettős életet. Végül is ki gyanakodna egy ilyen régi bútordarabra? Milyen embernek ismeri Tóth elvtársat?

– Végtelenül kedves és segítőkész volt velem, amikor idekerültem az osztályra. Ha segítségre volt szükségem, hozzá bármikor fordulhattam. Emlékszem, az első napokban rendszeresen eltévedtem az épületben. Nem tudom elhinni, hogy áruló lenne.

– És Rajkról elhitte? – szúrta közbe Tárnoki. – Higgye el, én szeretném a legjobban, ha ez nem lenne igaz, sajnos azonban a tények mást mutatnak. Szokott Tóth túlórázni? Esetleg indokolatlanul sokáig marad bent valamilyen ürüggyel?

Farkas már nem is hallotta meg a választ. Keveset aludt, és a kihallgatás is egyre jobban fárasztotta. Tudta, ugyanazokat a kérdéseket fogják feltenni, sőt, valószínűleg a válaszok is mind hasonlóak lesznek, és ettől egyre csak fogyott a türelme. A vallatásban gyakorlott nyomozókat kellett volna ide küldeni, és utána elrendelni ennek az öt embernek a megfigyelését. Hiába volt Majoros sokat próbált, tapasztalt tiszt, Farkas szerint most elszámította magát. Nem kellett volna körülményesked-

ni, és bár az őrnagy rangban alatta volt, Janikovszkyval nem szállhatott vitába. Hogy Szücs miért nem erősödött a határozottabb fellépés mellett, azt nem tudta mire vélni, de most már ebből a helyzetből kellett kihozni a legtöbbet.

Hagyta, hogy Tárnoki vezesse a beszélgetést, és a szavak csak tompán jutottak el hozzá. Mintha üvegbúrán keresztül hallgatta volna a másik kettőt. Tekintete el-elkalandozott a szobában, és megakadt egy furcsa, fogaskerék formájú díszen, amit még Péter Gábor kapott tavaly a Weiss Manfréd Művektől a felszabadulás emlékére, de a parancsnok nagyvonalúan neki adta, csak hogy ne legyen olyan kopár az irodája.

A falon egy Magyarország-térkép függött közvetlenül az ablak mellett, amit még az iroda előző tulajdonosától örökölt, bár nem igazán volt rá szüksége, mégsem volt szíve kidobni. Figyelme aztán visszatért az íróasztalára, aminek sarkáról egy idős hölgy fényképe nézett vissza rá. Gyerekkorában a nagyanyja jelentett számára mindent, ami igazán fontos volt; talán akkor érzett utoljára felhőtlen boldogságot. Aztán az apja magához vette, de az már egy másik, kényszeredett élet volt, ami azóta is feszélyezte: ketjük viszonya sosem volt igazán rózsás, és ezen a lánya születése sem változtatott.

Miközben Tárnoki újabb és újabb kérdéseket tett fel a még mindig megilletődött őrmesternek, Farkas gondolatai immár a lánya körül forogtak. Tavaly még túl kicsi

volt ahhoz, hogy élvezze a Balatont, de most már ő is ott fog pancsolni a többi gyerekekkel.

Révedezéséből Tárnoki hangja zökkentette ki.

– Remélem, nem kell külön hangsúlyoznom, mennyire fontos ez nekünk, ezért kérem, tartsa a szemét Tóth elvtársan, és ha bármi gyanúsát észlel, azt haladéktalanul jelentse.

– Értettem, Tárnoki elvtárs!

– Nem tudom, Farkas elvtársnak van-e bármi hozzáfűznivalója az elhangzottakhoz.

– Nincs, köszönöm szépen, igazán teljeskörűen járt el. Mándi elvtárs, számítunk a segítségére. A meghallgatást ezennel berekesztem. Leléphet!

A fiatal őrmester tisztelgett, majd elhagyta az irodát.

– Elégedett vagy? – kérdezte Tárnoki.

– Természetesen.

– Akkor azt hiszem, minden sínen van. Most behívjuk Tóthot, és neki azt mondjuk, Vámos az áruló, amikor Vámosal beszélünk, akkor Ecsedi lesz a bűnös, neki pedig azt mondjuk, tartsa a szemét Lukácson, és így a kör bezárul. Az öt ember közül egyikük két kapura játszik, de így nemcsak mi tudjuk őket megfigyelni, hanem ők is egymást. Olyan ez, mint a kettős fedezék.

– Majd meglátjuk – töprengett Farkas, aki még mindig meg volt róla győződve, hogy valamit rosszul csinálnak. Túlbonnyolítják az ügyet, ami lehet, nem is létezik. A feje is kezdett fájni, egyelőre még csak tompán, de úgy érezte,

jobb, ha bevesz rá valami gyógyszert. – Tartsunk egy rövid szünetet, mielőtt folytatjuk. Mindkettőnknek jól fog esni egy kis szusszanásnyi idő.

Az alezredes felállt, ellépett az íróasztaltól, szélesre tárta az ablakokat, és a beáramló friss levegő egy kicsit felkavarta a pállott, verejtékkal és arcszesszel telített szobát. Megállt a térkép előtt, és úgy böngészte, mintha valóban keresne valamit, de csak a gondolatait próbálta elterelni a kihallgatásról. Tárnoki is nyújtózkodott egyet, megropogtatta az ízületeit, de közben már a következő gyanúsított, Tóth hadnagy személyi aktája volt a kezében. Úgy érezte, talán a kihallgatás során is elcsíphet egy-egy megjegyzést, ami alapján sikerülhet leleplezni az árulót. Ehhez azonban még három embert kellett meghallgatnia.

Sólymos Dezső ifjúkora óta meggyőződéses kommunista volt: az apja, aki annak idején az illegális mozgalomban is részt vett, egyetlen percig sem vonta kétségbe az eszméket, és ezt nem csupán belenevelte, de gyakran szó szerint bele is verte a fiába, aki lelkesen járt gyűlésekre, segített a röplapok terjesztésében, üzeneteket vitt egyik titkos lakásból a másikba, mert akkoriban egy gyerekre sokkal kevésbé figyeltek oda a csendőrök.

A tanulással ugyan akadtak gondjai, de ezt általában ellensúlyozta a szorgalmával, miközben mindvégig arra várt, mikor jön majd el annak az ideje, hogy méltó módon szolgálja a hazáját. A kitartása és az elszántsága sajnos

kevés volt a továbbtanuláshoz, de az államvédelmi egyenruhában feszítő tisztek és a *Szabad Népb*ben olvasott beszámolók alapján úgy érezte, itt talán lehet keresnivalója. Abban bízott, néhány hónap múlva már ő is angol kémek vagy szabotőrök után fog nyomozni, és munkájával sikerül egy jobb országot építeni, ahogy azt Rákosi Mátyás is megmondta. Ráadásul benne is az a kép élt, hogy az ÁVH nyomozói olyan jólétben élnek, amit a kőbányai szobakonyhájukból el sem tudott képzelni.

Kezdetben kissé csalódott volt, mert az álmaiban élő üldözések és titkos összeesküvések leleplezése helyett Majoros szinte csak irodai munkával látta el, de egy percre sem panaszkodott, inkább megcsinált mindent határidőre, ha kellett, túlórázott, mert legbelül tudta, egyszer megtérül ez a befektetés. A nyomozásokba csak ritkán vonták be, ekkor azonban az a felismerés érte, hogy mindaz, amit erről korábban gondolt, talán mégsem feltétlenül igaz. Tudta, a vallomások egy része a pince apró celláiban születik, ráadásul nem is feltétlenül önként – de az agya egy percre sem tiltakozott ez ellen. A makacs tagadást meg kell törni valahogyan, és ha a szép szó nem használ, akkor más módszerekhez kell folyamodni.

Súlymos egy percre sem kételkedett Csonka bűnösségében, a szemében semmiben sem volt ártatlanabb, mint Rajk vagy Pálffy György. Nyilvánvalóan részt vett valamilyen összeesküvésben, ezért a letartóztatása is indokolt volt. Ráadásul úgy tűnt, legalábbis Majoros elmondása szerint,

Csonkának tettestársai voltak, akik közül valaki itt dolgozik az Államvédelmi Hatóságnál. Ez már majdnem olyan ügy volt, amiről korábban álmódzott. Valami nagyszabású és felelősségteljes, amiben végre neki is szerepe van.

Az ezredes személyi anyagai szétterítve feküdtek előtte az íróasztalon. A legutolsó irat közvetlenül a letartóztatás elrendelése előtt született róla.

Csonka György ezredes (szül: 1910, Sárvár a.n: Regényi Imola), nős, felesége Simándi Janka, egy leánygyermek van, Csonka Edit. Katonai pályáját a Ludovikán kezdte, tüzérségi hadnaggyá 1932-ben avatják. Még ebben az évben Kecskemétre vezénylik az 5. táb. tüz. osztályhoz. Tüzérségi bemérő és lovagló tanfolyamot végez. 1933-tól Szegeden szolgál, 1938-tól Orosházán a 18. táb. tüz. oszt-on. 1939-ben a gpk. tüz. el részt vesz az Ungvár környéki harcokban a 11. kp. zlj-ban, mint üteg beosztott tiszt. 1941-től a nyirbátori parancsnokságon tölt be szolgálatot, 1943-tól ütegparancsnok. 1941-ben és 1944-ben is szovjet harcszintérre vezénylik, mint oszt. par. hely. Később a 3. gk. tü. osztagban szolgál. 1945.

V.-ban az osztrák hadszíntéren esik amerikai hadifogságba (Linz), ahonnan IX. 23-án tér haza. Az igazolt státuszt 1945. X. 28.-án kapta meg. 1946-tól a Pálffy György vezette kat. pol. oszt. on szolgál. Még ebben az évben kérvényezi az MKP-ba való felvételét. 1946. okt.-tól őrnagyi kinevezést kap. A Katolon elvégzett feladatai többek között: ell. és defenz. szolg. megszervezése, nyugdíj és igazolási ügyek. Később a kiértékelő és nyilvántart. oszt. csop. vezetője. 1947-ben előléptetik ezredessé. Megkapja a 48-as dísz-érem kitüntetését. A munkájában precíz, elhivatott, politikailag jól képzett. Munkája kifogástalan, bár kollégái gyakran panaszkodnak ittás állapotára. Leszerelését 1949. jun.-ban kérvényezi. Jun. 15-től a piliscsabai lakotnya ezrd. pcs-a.

Sólymos a fejét vakarta, és egy papírlapot húzott maga elé. Valahogy kapcsolatot kell találnia Csonka és az okmánykészítő csoport tagjai között. A bal oldalra az évszámokat írta, jobbra pedig a helyszíneket. 1932, Budapest, Ludovika. Természetesen nem csak ezt az évet kellett fi-

gyelembé vennie, hiszen elképzelhető, hogy Csonka feltelezett társa valamelyik felsőbb évfolyamból kerül ki, ezért egy négyéves periódust kell átnéznie.

Hamarosan egész hosszú listát tudott összeállítani az ezredes élete alapján, így megvoltak azok a kulcsszavak, amik mentén nekiállhatott átvizsgálni a cenzúrán dolgozók személyi anyagát. Ennek ellenére úgy érezte, mintha tüt keresne a szénakazalban. Ez még mindig nem az a fel-
emelő munka, amire vágyott, de tudta, eljön annak is az ideje. Megigazította a szemüvegét, majd lenyúlt az asztal mellé, ahol egy gurulós kezikocsin hatalmas köteg dosszié hevert. Kibontotta a legfelsőt összekötő zsineget, ami Vámos főhadnagy anyagait rejtette.

Sólymos alaposan átolvasott minden sort a listán szereplő kapcsolódási pontok után kutatva, de szomorúan tapasztalta, hogy Vámos semmilyen katonai múlttal nem rendelkezett, és a politikai rendőrségen is csak egy éve szolgált, így Csonkát leginkább csak a hírekből ismerhette. Csalódottan tette félre a mappát, majd felvette a következőt. Persze egyáltalán nem gondolta, hogy már az első néhány aktában megtalálja Majoros emberét, de titkon azt remélte, sikerül gyors eredményt felmutatnia.

Nagyot sóhajtott, kinyitotta a dossziét, és újra olvasni kezdett.

- Mennyi időbe telik, mire elkészül vele? - kérdezte Fehér őrnagy a mellette ingujjra vetkőzött fiatal nyomozót,

akinek kezei már feketék voltak az abroncson összegyűlt kosztól.

– Már nem tart sokáig, csak rögzítem a csavarokat, és mehetünk tovább.

Tiszavasvári határában jártak, amikor a Škoda elkezdett jobbra húzni, ezért megálltak az út szélén, és amint kiszálltak a kocsiból, egyértelművé vált, hogy a hátsó kerek defektes lett. Az őrnagy rangidős tisztként úgy döntött, társára hagyja a kerékcserét, ezért inkább rágyújtott egy cigarettára, és behúzódott a közeli fa árnyékába.

Tegnap óta a Fővezérségen gondolkodott, mert egy kicsit ő is érintett volt az ügyben annak idején. Sőt, Veress Lajos vezérezredest is ismerte, mivel a háború után mindketten heteket töltöttek a sopronkőhidai táborban. Ugyan nem sokat beszéltek egymással, de Fehér számára már akkor nyilvánvaló volt, hogy Veress túlságosan is idealista, aki nem ismerte fel kellően a politikai helyzetet. Kiváló katona volt, ezt el kellett ismerni, de mindez kevés, ha valaki nem érti meg a hatalmi politikát.

Csak a vak nem látta, hogy a szovjet befolyást nem lehet elkerülni, márpedig nekik alkalmazkodniuk kellett a helyzethez, Veress azonban mindig is azt szajkózta: ellen kell állni a közelgő nyomásnak. Talán már ekkor megfogalmazódott benne a Fővezérség gondolata. No persze nem az összeesküvés. Ő csak az országhoz hű tiszteket akarta összefogni, és talán Sopronkőhidán is akadtak néhányan, akiknek elhintette a gondolatot. Az sem biztos,

hogy tőle származott az ötlet, de Veress elég embert ismert, akikre később számíthatott. Ráadásul miután megszökött a táborból, még nagyobb lett a népszerűsége bizonyos körökben, így még több követőt tudhatott maga mögött.

Vele ellentétben Fehér őrnagy egy megalkuvóbb, ámde biztosabbnak tűnő megoldást választott, így hamarosan a Katonapolitikai Osztályon találta magát, amire egyáltalán nem úgy tekintett, mintha árulást követett volna el egykori társai ellen. Magyarországon más szelek fújtak, amit mindenkinek el kellett fogadnia, ellenkező esetben pedig számolni kellett a következményekkel. És nem Fehér volt az egyetlen, aki erre az útra lépett.

Később egyáltalán nem követte Veress pályafutását, a munkája is más feladatok köré szerveződött, így legközelebb akkor hallott róla, amikor letartóztatták mint a Fővezérség parancsnokát, és ekkor újra eszébe jutott mindaz, amit a táborban megtudott vele kapcsolatban. Úgy tűnt, azóta sem múlt el az idealizmusba vetett hite, és a később lefoglalt hadparancs is csak ezt bizonyította. Az ügy felderítésében nem volt túl sok szerepe, de ez pont elég volt ahhoz, hogy éjszaka a gondolatai újra és újra visszatérjenek Veress vezérezredesthez és a Földalatti Fővezérséghez.

Bár ő maga sem hitt igazán benne, de a múlt tükrében nem tartotta elképzelhetetlennek, hogy a Veress által terjesztett eszmék újra szárba szökkenjenek, és így egy jól szervezett katonai összeesküvés sem tűnt lehetetlennek.

Bár a *Szabadság hadművelet* fedőnév egy kicsit furcsának tűnt, de ez teljesen általános volt a hadseregben.

A nyíregyházai laktanyát egy Nyitrai nevű ezredes vezette, akiről nem sokat tudott, de a korából adódóan akár lehetett is kapcsolata Veressel. Persze egyáltalán nem biztos, hogy ő is érintett az ügyben, elvégre a jelentések csak egy Battay nevű századost említettek, és ha az összeesküvők valóban betartják a leleplezési szabályzatukat, akkor a jelentéseket készítő ügynökük kizárólag a saját felettesét ismerheti. Ha mindkettőjüket kihallgatja, akkor talán közelebb kerül az igazsághoz, legalábbis így vélekedett magában.

– Kész vagyok, Fehér elvtárs! – lépett oda hozzá alkarig koszosan a társa, akinek ingén nem csak a hónaljánál, de a hátán is hatalmas izzadságfoltok terebélyesedtek.

– Rendben, akkor indulhatunk, már így is késésben vagyunk – felelte az őrnagy, majd messzire hajította a cigarettacsikket.

Visszaültek a Škodába, és nemsokára újra Nyíregyháza felé robogtak. A mezőgazdasági táblákat és sovány leelőket csak néha szakította meg néhány tanya. A gyerekek elrongyolódott ruháikban szanaszét rohantak az útpadka mellől, és hosszan néztek a csillogó Škoda után, amiből nem sokat láttak errefelé, hiszen még mindig a lovas kocsi volt a leggyakoribb jármű. Fehér őrnagy unottan bámult ki az ablakon, és eszébe sem jutott visszaintegetni az őket figyelő suhancoknak.

Az út nyílegyenesen vezetett a város központja felé, majd kiértek a Búza térre, ahonnan pár perc után a Damjanich laktanya bejárata előtt találták magukat. Megálltak a sorompó előtt, Fehér őrnagy pedig közölte az elé siető katonával, hogy a parancsokkal kívánnak beszélni. Átnyújtott néhány iratot, melyeken ott díszlett Péter Gábor aláírása, és ettől az ügyeletes egy kicsit megrémülve emelte fel a telefont. Néhány perc elteltével közölte a nyomozókkal: az ezredes fogadja őket. Felhúzta a sorompót, a Škoda pedig begördült az udvarra.

– Először a saját emberünkkel akarok beszélni – kezdte Fehér őrnagy, ahogy leparkoltak egy vörös téglából rakott, kétemeletes épület előtt. – Tudni akarok mindent, amit esetleg nem írt le a jelentésben.

– A Szalay fedőnevet használja, ha jól emlékszem – tette hozzá a társa.

– Igen, de valójában Szabó Sándornak hívják.

Egy kiskatona lépett oda a kocsijukhoz, tisztelgett, majd felkísérte őket a második emeletre. A parancsnoki szobában egy idősebb férfi fogadta őket, akinek haja és dús bajusza mostanra tisztességgel megőszült, de a tekintetéből még mindig erő sugárzott. A háta mögött a magyar és egy vörös zászló függött, de az iroda szinte üres volt, leszámítva néhány irattartó szekrényt, egy fogast és az íróasztalt. Úgy tűnt, a parancsnok nem sok időt tölthet a helyiségben.

– Fáradjanak beljebb – terelte be a nyomozókat Nyitrai ezredes. – Miben lehetek a szolgálatukra?

Fehér őrnagy végig a másik arcát fürkészte, de azon a zavarban még csak a nyomát sem vélte felfedezni. Úgy tűnt, mintha egyáltalán nem feszélyezné, hogy az ÁVH két nyomozója beállított hozzá, márpedig ha ő is tagja a Fővezérségnek, akkor talán nem lenne ennyire nyugodt.

– Köszönjük szépen, egy Szabó Sándor nevű elvtársal szeretnénk beszélni, aki talán segítségünkre lehet egy nyomozásban. Sajnos többet egyelőre nem mondhatok az ügyről – tette még hozzá az őrnagy, de úgy tűnt, a parancsnokot ez sem zökkenti ki a nyugalmából.

– Egy pillanat, és előkerítem önöknek – felelte készségesen.

Talán csak szabadulni akar tőlünk, vélte az őrnagy, aki nagyon ritkán találkozott ilyen mértékű együttműködéssel. Vajon csak zavarja, hogy itt szaglásszunk, vagy egyszerűen nem akar akadékoskodni? Végül is ez a hadsereg, és ők csak kívülállók. Hiába dolgoznak az Államvédelmi Hatóságon, ez két különböző világ, ahol mindenki csak a saját feljebbvalójának köteles engedelmeskedni. Nyitrai mégis rendkívül segítőkésznek mutatkozott, hosszasan telefonált, és ahogy telt az idő, arca egyre gondterheltebbé vált. Mikor végre letette a kagylót, sűrű ráncok jelentek meg a homlokán.

– Sajnálom, de a laktanyában nincs ilyen nevű személy, akit keresnek.

Az lehetetlen, csúszott volna ki a mondat az őrnagy száján, de még időben visszanyelte, így csak ennyit volt képes kinyögni:

– Hát, ez nagyon különös.

– Több Szabó nevű honvéd is szolgál nálunk, de egyikük sem Sándor. Bizonyára valami félreértésről lehet szó.

– Nos, ez igazán érdekes – húzta össze a szemöldökét Fehér őrnagy.

04. fejezet

1950. április 27., Nyíregyháza, Damjanich laktanya, 13.45.

Fehér őrnagy gondterhelten ült a dosszié felett a laktanya egyik félreeső szobájában. Újra és újra átolvasta a jelentéseket, valamint a Szabó Sándor nevű ügynök személyi anyagát, és látszólag minden stimmel, leszámítva a férfi keresztnévét. A Szalay fedőnéven jegyzett jelentéseiben írt személyek valóban Nyíregyházán szolgáltak, ennek ellenére volt valami rossz érzése ezzel kapcsolatban.

Persze az is lehet, hogy valaki egyszerűen elírta az adatokat, és valószínűleg nem ez lenne az első eset az ÁVH történetében, így viszont fogalma sem volt arról, hogy az öt Szabó nevű férfi közül vajon melyik lehet az ügynökük. Ha mind az ötüket kihallgatja, akkor az dekonspirálódáshoz vezet, és az őrnagy nem akart kockáztatni. A töpren-

géséből kopogtatás zökkenetette ki, majd egy fiatal katona lépett be a helyiségbe.

– Nyitrai elvtárs küldi önnek ezeket a dokumentumokat – nyújtott át egy iratköteget Fehérnek.

– Köszönöm a segítségüket – biccentett a katona felé, aki sarkon fordult, magára hagyva a nyomozót.

Fehér őrnagy szétterítette az öt férfi személyi anyagát, majd melléjük tette az állítólagos Szabó Sándor adatlapját is. Ha valaki tényleg csak a keresztnévet gépelte félre, akkor a születési dátumok alapján könnyen beazonosíthatja az ügynököt. Az idős férfi nyugtalansága azonban egyre csak nőtt, ahogy szép lassan belátta: nem csak egy apró tévedésről van szó, ugyanis a nála lévő ügynök adatai nem egyeztek egyetlen Szabó nevű személlyel sem, akik a laktanyában szolgáltak.

Ennek ellenére a jelentések ott heverték az asztalon Batayról, aki a második zászlóalj parancsnoka volt, és Szabó jelentései alapján a százados egyike azoknak a személyeknek, akik részt vesznek a Földalatti Fővezérség tevékenységében. Legalábbis eddig úgy tűnt, de hirtelen kezdtek kétségei támadni ezzel kapcsolatban. Végül úgy döntött, kihallgatja a századost, mert ez az egyetlen módja, hogy kiderítse, hol sántít az ügy, mert abban biztos volt, hogy valami nincs rendben vele.

Fél órával később már egy kerek képű, enyhén kopaszodó férfi ült vele szemben, de az őrnagy hiába fürkészte az arcát, nem tudott róla leolvasni semmit. A zavar vagy a fe-

szengés halvány nyomát sem fedezte fel a százados viselkedésében.

– Üdvözlöm, Battay elvtárs, Fehér őrnagy vagyok, és egy, a demokrácia megdöntésére irányuló reakciós szervezkedéssel kapcsolatban folytatunk nyomozást.

A százados szeme egy pillanatra elkerekedett, mint aki nem hiszi el, amit hall, majd beleegyezően bólintott.

– És miben lehetek a segítségére, őrnagy elvtárs?

– Az a gyanúnk, hogy egy bizonyos csoport megpróbálja átvenni az irányítást a katonai vezetésben.

Az őrnagy egy pillanatra szünetet tartott, várta, hogyan reagál a másik, de úgy tűnt, Battay századosnak vagy kötéltől vannak az idegei, vagy valóban nem tud semmit.

– Önt természetesen nem gyanúsítjuk semmivel, inkább a segítségét szeretnénk kérni. Mi a véleménye a parancsnokáról, Nyitrai elvtársról?

– A parancsnokról, azt hiszem, csak jót tudok mondani – kezdte Battay. – Azt gondolom, jól vezeti a laktanyát, nincs okunk panaszsra.

– Esetleg tett bármiféle kijelentést arra nézve, hogy nem lenne elégedett a vezérkar tevékenységével?

– Nem emlékszem ilyenre. Gondolom, tudja, nálunk tartalékos egységek szolgálnak, épp ezért meglehetősen távol vagyunk a nyugati határtól. A parancsnok is tisztában van ezzel, ő is tudja, ez nem egy budapesti laktanya. Minden egy kicsit késve érkezik, egy kicsit kevesebb jut nekünk, de ez a helyzetünkéből adódik.

– Akkor tehát sohasem adott hangot az elégedetlenségének?

– Néha biztosan kifutott a száján ilyesmi, de nem tudok róla – felelte a százados, aki még most is teljes nyugalommal válaszolt az őrnagy kérdéseire.

– Ezek szerint megfelelő vezetőnek tartja?

– Természetesen igen.

A nyomozó továbbra sem tudta mire vélni ezt a végtelen higgadtságot, pedig elég sok kihallgatáson vett már részt, de Battay válaszai alapján úgy tűnt, a tisztnek tényleg nincs rejtegetni valója. Ha a százados tagja a Fővezérségnek, akkor előfordulhat, hogy a felettese is az. Ebben az esetben viszont biztos, hogy lenne valami, amibe kapaszkodhat, egy izzadó homlok, zavart, egymásnak ellentmondó válaszok, de semmi ilyet nem tudott felfedezni a férfin. Abban az esetben, ha a parancsnok nem tud semmiről, és pont a leváltása lenne a cél, Battay talán nem lenne ennyire elégedett vele.

Vagy az is lehet, hogy semmi nem igaz ebből az egészből. Fehér őrnagy zavara egyre csak nőtt, és egy pillanatra maga sem tudta, mit fogadjon el valóságnak. És még mindig ott a lehetőség, hogy a százados nagyon jól játsza a szerepét.

– Hallott már a Földalatti Fővezérségről?

– Talán. Mintha olvastam volna róla korábban – felelte a százados némi gondolkodási idő után, de ugyanazzal a higgadtsággal. – De ennél több nem jut eszembe.

– Akkor segíték egy kicsit. A Fővezérség reakciós tisztek egy csoportja volt, akik át akarták venni az irányítást az ország felett, de szerencsére az összeesküvés meghiúsult, és a vezetőket letartóztatták. – Az őrnagy ismét szünetet tartott, de Battay arcáról inkább érdeklődést tudott leolvasni, mint aggodalmat. – Bizonyítékaink vannak arra nézve, hogy néhányan új Fővezérséget alapítottak, és a céljaik mit sem változtak. Be akarnak férközni a hadseregbe, és át akarják venni az irányítást. Bizonyítékunk van arra is, hogy Nyíregyházán is hasonló szervezkedés történik.

Ahogy levitte a hangsúlyt, tekintetét a századosra függesztette, aki egy kicsit hitetlenkedve nézett vissza rá.

– És mégis kit gyanúsítanak ezzel?

Be kéne vinni a századost egy cellába, ahol addig vernék, amíg el nem mondja az igazságot, gondolta magában Fehér, akinek egyre csak fogyatkozott a türelme. Az nem lehet, hogy ne tudjon semmit, vagy ilyen folyékonyan hazudjon. Mégis megpróbált uralkodni az érzelmein.

– Azt gondoltuk, maga tud nekünk ebben segíteni.

– Sajnos ebben tévednek.

– Ön szerint Nyitrai elvtárs nem lenne ideális erre a szerepre? Hiszen távol van a fővárostól, és ha szükséges, megfelelő tiszteket tud kinevezni az egységek élére...

– De hát ez képtelenség!

– Így akár ön is szerepet vállalhat a Fővezérség munkájában – fejezte be a mondatot az őrnagy. – Vagy talán tagadja, hogy maga is részt vesz ebben az összeesküvésben?

– Természetesen!

– Bizonyítékaink vannak, hogy Nyíregyházán a parancsnok irányítja a szervezkedést! – próbálkozott tovább Fehér.

– Márpedig nem tudom elképzelni, hogy Nyitrai elvtárs ilyet tett volna. Ez hazugság! – fakadt ki a százados.

– Hallotta már azt a kifejezést, hogy *Szabadság hadművelet*?

– Nem, legalábbis nem tudok visszaemlékezni rá.

– Nézze, adok magának egy utolsó esélyt! Még átgondolhatja a vallomását. Továbbra is kitart az álláspontja mellett?

– Igen. Én nem vettem részt semmilyen szervezkedésben, és ugyanezt állítom Nyitrai ezredessel kapcsolatban is.

– Nos, rendben, akkor köszönöm – felelte a nyomozó, majd elköszönt Battaytól, és magában egyre inkább azt érezte: talán a százados mégiscsak igazat mond, és ha ez így van, akkor végképp nem értette, ki írta azokat a jelentéseket, és legfőképpen miért.

Hamarosan ismét kopogtattak, majd a társa lépett be, de az ő arca is árról árulkodott, hogy nem sok jóval tud szolgálni a nyomozásban.

– Kihallgattam Nyitrai helyettesét, egy Vári nevű őrnagyot – pillantott a jegyzetfüzetébe a férfi –, de semmi érdemlegeset nem tudott mondani. Látszólag elégedett a parancsnokkal, azt mondja, csak néha vannak súrlódások

a tisztek között, Battayt is megbízhatónak tartja. A Fővezérsegről korábban hallott, de csak annyit tudott elmondani, ami a napilapokban is megjelent.

– Márpedig itt valami nincs rendben, ebben biztos vagyok – csóválta meg a fejét Fehér őrnagy. – Nem bízom Battayban. Nem tudom elhinni, hogy ennyire tökéletes itt minden. Rá kéne állítani egy embert. Beszélek Majoros elvtárssal, hogy küldjenek-e még valakit Pestről, vagy inkább kérjünk segítséget a nyíregyházi kollégáktól.

– Folytassuk a kihallgatást? Talán a többi tiszt tud valamit. Esetleg megpróbálhatjuk megtalálni, melyik Szabó a mi emberünk.

– Megmondom őszintén, egyre kevésbé hiszek ebben, és úgy érzem, valami sokkal nagyobb galádság lehet a háttérben, amiről mindenképp tájékoztatnunk kell Majoros és Janikovszky elvtársakat. Talán tényleg több emberre lesz szükségünk.

Buzás főhadnagy messze nem rendelkezett annyi tapasztalattal, mint Fehér őrnagy, de elhivatottságával hamar kivívta Majoros bizalmát, ezért gyorsan haladt felfelé a ranglétrán. Ahogy a fekete Tatra komótosan gurult Tab felé, a nyomozó immár harmadszorra olvasta végig a laktanyából érkezett jelentéseket.

A Bánffy névvel szignózott iratokat egy Péterfy Alajos nevű őrmester írta, akinek soraiból az derült ki, hogy a főtiszti állományból többen is szimpatizálnak a Fővezérség-

gel. Ő maga csak ritkán fűzött megjegyzést az általában szűkszavú beszámolókhöz, de Buzás számára úgy tűnt, Péterfy kifejezetten ellenségesen viszonyul a laktanyában folyó katonai szervezkedéshez.

Valószínűleg egy kicsit együgyű, de jószándékú fickó lehet, akiről Buzás azt gondolta, bizonyára egy kicsit túlsúlyos, és bántja, hogy nem kapja meg a tiszti kinevezést, de a Pártért a végsőkig elkötelezett.

Amikor legközelebb felpillantott, már a Balatonnál jártak, és eszébe jutott: idén kérvényezni fogja, hogy pár napra beutalják valamelyik üdülőbe – Füredre, esetleg Lellére. A múlt hónapban megismerkedett egy fiatal varrónővel, és remélte, a kapcsolatuk addigra elmélyül annyira, hogy elhívhasa a lányt egy rövid nyaralásra.

A kocsi Zamárdi után délnek fordult, majd olyan falvakon haladt keresztül, amelyekről Buzás korábban sosem hallott. Innentől csak lassan tudtak haladni, keskeny mellékutakon zötykölődtek, néha kikerültek egy ló vontatta szekeret, máskor meg egy tehéncsorda vonult keresztül előttük, és a főhadnagy kissé elborzadt ettől az egyszerű vidéki léttől.

Bár szegény munkásaládból származott, a pesti élet és az államvédelmi munkával járó viszonylagos jólét érzékeltette a falusi emberek nyomorára. Viszolygott a deszkakerítések mögött játszó szurtos gyerekektől, akik lyukas trikójukban kíváncsian szemlélték a fekete autót, és enyhe megvetéssel fordult a foghíjas mosolyú falusi öregek felé.

Vajon miért erre az Isten háta mögötti vidékre küldték, és nem Nyíregyházára vagy Debrecenbe? Bezzeg a tapasztaltabb nyomozók! Vajon Majorosnak milyen célja volt ezzel? Talán csak lehetőséget akar adni neki a bizonyításra. A politikai rendőrségnek a környéken nem volt sehol irodája, ha segítségre lenne szüksége, akkor a siófoki kollégákhoz kell fordulnia, de tudta, valójában magára van utalva, és egyedül kell megoldania a helyzetet.

Nos, ő majd megmutatja, hogy megérdemelten szolgál az ÁVH kötelékében. Ráadásul abban is hitt, hogy a Fővezérség utáni nyomozás nem véletlenül vezetett Tabra. A település valóban messze esett mindentől, és ahogy végighajtottak a főutcán, úgy tűnt, az égvilágon semmi nincs itt, leszámítva a település határában elhelyezkedő lakatnyát. Ideális helyszín bármiféle titkos szervezkedéshez, távol a hadsereg fejeseitől és a politikai rendőrségtől.

Ahogy a kocsit leparkolt a kétszárnyú vaskapu előtt, Buzás néhány sorakozó munkagépet vett észre a kerítés mellett, mintha egy építkezés közepébe csöppent volna. Az engedélyei felmutatása után a Tatra lassan begördült az udvarra, majd a központi épület felé indult. Mindkét oldalon alacsony, sárgára mázolt épületek sorakoztak, mögöttük egy kisebb gyakorlóterén egy csapat egyenruhás katonamenetelt körbe-körbe.

Ahogy egyre beljebb haladtak, a lakóépületeket felváltották a csapatszállító járművek garázsai, és néhány nagyobb csarnok, amit Buzás valamifajta raktárnak vélt.

Innen már jobban látszódott, hogy a laktanyában komoly bővítések zajlanak, sokfelé látott félig emelt téglafalakat, amelyek valószínűleg új lakások lesznek a tiszti állomány számára, és néhol pirosra festett, földbe szúrt cölöpök jelezték, hogy ennél jóval nagyobb mértékű lesz az építkezés.

Akkor mégiscsak van valami jelentősége ennek a helynek, gondolta a nyomozó, és ez elégedettséggel töltötte el. Nem lehet a véletlen műve, hogy a Fővezérség emberei ide is beszivárogtak.

A kocsit megállt a parancsnoki épület előtt, ahol egy ötven év körüli, dús bajszerű tiszt várta, élére vasalt, maku-látlan egyenruhában. Buzás a napellenző tükrében megigazította szőke haját, szorosabbra húzta a nyakkendőjét, majd egyenes léptekkel megindult a férfi felé.

– Üdvözlöm, Bogdáni elvtárs, Buzás Péter vagyok, az Államvédelmi Hatóságtól.

– Már értesítettek az érkezéséről – nyújtott kezét a parancsnok. – És miben segíthetek önöknek itt, távol a Sztálin úttól? – folytatta a férfi. Bár a nyomozó figyelmét nem kerülte el a kissé cinikus megjegyzés, elengedte azt a füle mellett.

– Egy Péterfy Alajos nevű őrmesterrel szeretnék beszélni.

– És milyen ügyben tud maguknak segíteni Péterfy?

– Ezt sajnos nem áll módomban megosztani önnel – felelt Buzás, aki egyre jobban magán érezte Bogdáni ellen-

szenvét. Ha az ügy lezárult, akkor érdemes lenne utána-nézni a múltjának, de most fontosabb dolga is volt ennél. – A nyomozás részleteiről nem adhatok felvilágosítást, de ha jól értem, ismeri Péterfy elvtársat. Négyszemközt kell vele beszélnem, ezért kérem, mielőbb hívassák ide, köszönöm.

A parancsnok kelletlenül bólintott, betessékelte Buzást az épületbe, majd az egyik irodában ültette le, a bajusza alatt pedig valami olyasmit mormogott, hogy egy kis türelmet kér. A nyomozó eközben kiteregette a jelentéseket az aktatáskájából, és kissé türelmetlenül lapozgatta azokat várakozás közben.

Ahogy az őrmester belépett a helyiségbe, Buzás halványan elmosolyodott, mert a férfi valóban olyan volt, ahogy azt korábban elképzelte. Péterfy kerek képű, pirospozsgás arcán kedves, érdeklődő mosoly terült szét, és bár nem volt éppen túlsúlyos, egy leheletnyit talán mégiscsak feszítette a zubbony. Haja kissé csapzottan állt, amit igyekezett gyorsan megigazítani, hogy jó benyomást keltsen a nyomozóban. Ahogy leült a felkínált székre, látszott, majd szétveti az izgalom.

– Üdvözlöm, Péterfy elvtárs, Buzás főhadnagy vagyok, és Budapestről küldtek, mert nagyon értékesnek találtuk a jelentéseit.

– Valóban? Nos, ennek igazán örülök – sóhajtott egy nagyot az őrmester. – Bár őszintén szólva azt hittem, már lezárult az ügy.

– Lezárult? – hökkent meg Buzás. – Nem, még csak most kezdünk foglalkozni vele, de akkor térjünk a lényegre. Ön szerint hányan lehetnek érintettek a tisztek közül?

– A tisztek közül? – nézett kérdően a férfi. – Azt nem tudom megmondani, de a legénység egy jelentős csoportja folytat bomlasztó magatartást.

– De Jenei százados, akiről többször is írt a jelentéseiben, ő biztosan tagja ennek a csoportnak, ugye?

– Jenei százados? Ezt nem értem – felelte Péterfy kissé aggodalmas ábrázattal. – Még sosem hallottam, hogy demokráciaellenes kijelentéseket tett volna, nem úgy, mint az a söpredék, akiről beszámoltam.

Buzás nyomozó fejében egyre csak nőtt a zavar, és egy olyan gondolat csírája kezdett szárba szökkeni, amit maga sem akart igazán elhinni, ezért kétségbeesetten kapaszkodott a tényekbe, amik szép lassan kezdtek szertefoszlani.

– Sosem írt Jeneiről – nyelt egy nagyot. – Értem. Hallott már a Földalatti Fővezérségről?

Az őrmester egy ideig gondolkodott, majd megcsóválta a fejét.

– Nem, azt hiszem, nem, de mégis miért kérdezi ezt? Azt hittem, a jelentésekről akar beszélni.

– Ez így is van, csak éppen nem egészen értek néhány dolgot – sóhajtott nagyot Buzás, és idegesen beletúrt a hajába. – Miért mondta az előbb, hogy azt hitte, már lezárult az ügy?

– Hát, a jelentéseket még tavaly ősszel írtam, és rendre át is adtam őket annak a nyomozónak. Talán Bánáti-nak hívták. Decemberben láttam utoljára, azóta ide sem dugta a képét, ebből gondoltam, hogy már nincs rám szüksége.

– Egész pontosan miről jelentett korábban?

– Ahogy említettem, a legénységről. Van köztük néhány bitófára való, akiknek volt merszük nyíltan bírálni Rákosi elvtársat. Persze van, akit azóta áthelyeztek, de akad még olyan, akit le kéne csukni ezért.

– És egyetlen alkalommal sem került szóba a Fővezér-ség?

– Persze, hogy nem, hiszen azt sem tudom, mi fán terem az! – felelte önérzetesen az őrmester.

Vajon hazudik? – futott át a gondolat Buzás fejében. Egy pillanatra ő is elbizonytalanodott, és nem tudta eldön-teni, vajon mi lehet az igazság Péterfy szavai mögött. Végül megragadta az utolsó lehetőséget, és az őrmester elé tolta a gépelt jegyzőkönyveket.

– Tessék, olvassa el őket! Természetesen a kézzel írt eredeti iratok is megvannak a maga aláírásával.

A férfi felvette az első oldalt, ujjával követve a sorokat, lassan nekilátott a jelentésnek, miközben arcáról megdöbbenést és hitetlenkedést lehetett leolvasni, és ezt látva a nyomozó számára is világossá vált, hogy valami nagyon nincs rendben az iratokkal. Ahogy Péterfy a lap aljára ért, kérdően nézett Buzásra.

– Nem értem, mit akar ezzel! Ahogy mondtam, én so-sem állítottam ilyet, ezt biztosan nem én írtam!

– Teljesen biztos benne? Még meggondolhatja magát!

– De hát miért tenném? Itt valami tévedésről lehet szó.

– Nos, értem, elképzelhető. Ez esetben köszönöm, hogy idefáradt. A jövőben még valószínűleg keresni fogjuk.

Az őrmester bólintott, majd magára hagyta Buzást, aki egyre csak az előtte heverő papírokat nézte. Ezek után nincs értelme folytatni a kihallgatást. Hiába hív be bárkit, akik szerepelnek a jelentésben, valószínűleg ugyanarra fog jutni, mint Péterfy esetében. Nincs itt semmi ebben a világvégi laktanyában, de az biztos, hogy valaki a boldondját járatta vele.

Dühösen összefűzte a dossziét, és kiviharzott a szobából. Még arra sem vette a fáradságot, hogy elkészídjön a parancsnoktól, bevágódott a Tatrába, majd porfelhőt verve visszaindult Budapest felé.

Eközben a fővárosban Ecsedi Márton hadnagy ráfordította a kulcsot Rottenbiller utcai lakásának ajtajára. Hajnalban jött el a Sztálin útról, ezért egész éjszaka úgy aludt, mint akit fejbe vertek, ráadásul most is az esti műszakot fogja végigdolgozni, de legalább utána kap majd egy szabadnapot, amikor rendesen kipihenheti magát.

Ecsedi szerette a munkáját, mert a cenzúrán úgy érezte, el tudja látni a képességeinek megfelelő feladatokat. Alig egy éve volt csak a szervezetnél, korábban cipősegédként

dolgozott a Dohány utcában. Egy ismerőse beszélte rá, hogy nyergeljen át a politikai rendőrséghez, ahol szép lassan megtalálta a számításait.

Persze önmagával szemben azért voltak kétségei: úgy vélte, nem lenne elég felkészült a nyomozói munkára, de az okmánykészítő csoport tökéletes megoldást jelentett. A feladatok fizikailag nem voltak megterhelőek, nem kellett önálló döntéseket hoznia, az okmányok és fedőigazolványok elkészítésébe pedig hamar beletanult. Valamelyest a megélhetése is javult, bár még mindig csak egy apró szobát tudott kibérelni, de tudta, a kitartó munka meghozza majd a gyümölcsét.

Ahogy kilépett az utcára, cigarettára gyújtott, ez volt az utolsó, amit még a zsebében talált, majd balra fordult, és gyalog indult a Sztálin út felé. Zakójára vékony kabátot húzott, de a tavaszi délután a vártnál melegebb volt, ezért lazán kigombolta, ahogy elhaladt az Állatorvosi Főiskola kerítése mellett. Amikor kiért a sarokra, a csikket lazán bepöccintette a kertbe, majd lépteit kicsit megnyújtva a Lövyölde tér felé ment. A trafikban vett egy újabb csomag cigarettát, feltépte a csomagolást, és ismét rágyújtott.

A második cigarettától végleg sikerült felébrednie, most már nyugodtabb tempóban lépdelt a munkahelye felé. Ahogy kiért a Sztálin útra, épp egy taxi parkolt le előtte, amiből egy szikár, öltönyös férfi szállt ki, egy nagy utazóbőröndöt cipelve. Ecsedi mit sem törődve vele, komótosan

sétált az ÁVH szürke tömbje felé, majd az épületet megkerülve, az Aradi utcai bejáraton lépett be.

Az okmánykészítő csoport irodáiban csend honolt, a kollégái az asztaluk mellett dolgoztak, Lukács hangosan köszönt neki a szomszéd szobából, a többiek csak biccengettek, többségük leginkább már a munkaidő végét várta. Ecsedi mit sem sejtve foglalta el a helyét, áttanulmányozta az asztalára készített iratokat, miközben sejtelve sem volt arról, hogy a Rottenbiller utcai épület előtt két másik férfi csak arra várt, hogy elhagyja a lakását.

– Mostanra biztosan beért a Sztálin útra – kezdte a magasabb, széles vállú férfi. – Nem valószínű, hogy egyhamar visszajön.

– És a főbérelő? – kérdezte a másik, hegyes orrú, görnyedt alak.

– Az valami orvos a Rókusban, csak későn jár haza, de menjünk, végezzünk minél előbb.

A két férfi átment az út túloldalára, beléptek a ház barnára festett vaskos kapuján.

– Első emelet, tízes ajtó – húzott elő egy papírfecnit a megtermettebb nyomozó, majd a lépcső felé biccentett.

A két férfi felbattyogott az emeletre, és megálltak Ecsedi lakása előtt. A körfolyosón egy lélek sem volt, így a nyomozók zavartalanul láttak hozzá a zár feltöréséhez. Egyikük zsebéből egy bőrtok került elő, amelyben különféle álkulcsok sorakoztak. Először egy lapos, csavarhúzóra emlékeztető szerszámot dugtak a nyílásba, majd

egy másik, hegyes végűvel addig-addig piszkálták a zárat, míg végül a szerkezet elfordult, és az ajtó feltárult előttük.

A nyomozók beléptek a lakás előszobájába, ahol két pár papucs árválkodott a padlón. A fényesre csiszolt parketta visszaverte a nappaliból beszűrődő fényt; látszott, a lakók pedáns rendet és tisztaságot tartanak idebent.

– Mondjuk, meglepődnék, ha ez az Ecsedi úgy hamisított volna iratokat, hogy közben a másik szobából a főbérője bármikor rányithatja az ajtót.

– Magam is így gondolom, Kucsai elvtárs, de a parancs az parancs. Nézze a dolgok jó oldalát, valószínűleg csak egyetlen szobát kell átfésülnünk.

A Kucsainak nevezett, alacsony férfi egykedvűen bólintott.

– A közös helyiségeket valóban kizárhatjuk, de akkor lássunk hozzá mihamarabb.

Az előszobából jobbra egy apró konyha, balra a fürdő nyílt, az előszobából pedig egy ízlésesen berendezett nappaliba jutottak. Látszott, a lakás tulajdonosa nem élt nagy lábon, épp csak a minimális berendezésre futotta: egy dohányzóasztalra, melynek közepén halomban álltak a csikkek, egy kopott kanapéra és néhány szekrényre. Innen két ajtó nyílt, az egyik egy jóval nagyobb hálósobába vezetett, amelyről azt feltételezték, a tulajdonosé lehet, és a kisebb feltehetően Ecsedi bérleménye volt.

A szoba a mérete ellenére meglehetősen zsúfolt volt. A sarokban keskeny ágy állt, mellette apró éjjeliszekrény és egy komód. A szemközti falon több ruhásszekrény sorakozott, de jutott még hely egy kis fotelnek, íróasztalnak és egy könyvespolcnak is. A falak üresek voltak, csak két bekeretezett fénykép árválkodott a komódon, egyikről egy idős házaspár, a másiktól egy fiatal lány nézett a nyomozókra.

– El nem tudom képzelni, hogy lehetne itt iratokat hamisítani – nézett körbe tanácstalanul Kucsai.

– Néha nagyon leleményesek tudnak lenni ezek a bitangok – állapította meg a társa.

A nyomozók módszeresen láttak neki a szoba átfésülésnek. Először a fiókokat túrták fel, de nem találtak semmi terhelőt: néhány levél, egy csomag dohány, gyufa, és pár furcsa formájú szerszám, amit még feltehetően cipészinas-ként használt. Végigtúrták a ruhásszekrények alját, hátha találnak egy titkos rekeszt, de csalogatniuk kellett, mert néhány régi cipőn kívül csak egy utazótáska lapult bennük, abban is csak egy ottfelgett alsónadrág volt, nem pedig pecsétek és bélyegzők másolatai.

– Barsi elvtárs, szerintem nincs itt semmi. Menjünk vissza a Sztálin útra!

– Azért ne olyan hevesen. Maga is tudja, hányszor rejtettek el bizonyítékot a padlódeszkák közé. Azt még megpróbálhatjuk, bár magam sem fűzök hozzá túl sok reményt.

– Akkor siessünk – felelte Kucsai, és már éppen lehajolt volna, amikor kulcscsörgés zaja ütötte meg a fülüket az előszoba felől.

Összenéztek, de mire bármit is mondhattak volna, valaki már belépett a lakásba, és erőteljesen bevágta maga mögött az ajtót.

– Az istenit annak a szerencsétlennek, hogy nyitva felejtette a lakást! – átkozódott egy rekedtes hang.

A férfi lerángatta a cipőjét, orvosi táskáját a papucskok mellé tette, majd belépett a nappaliba, ahol hirtelen földre gyökerezett a lába, amint meglátta a kisebbik szobában ácsorgó nyomozókat. Kettejük közül Barsinak volt nagyobb lélekjelenléte.

– Gencsi elvtárs, ha nem tévedek, ugye? Az Államvédelmi Hatóságtól vagyunk. Ugye van önnek egy albérlője, bizonyos Ecsedi László.

– Igen – nyögte az orvos, aki hirtelen azt sem tudta, mit mondjon erre. – De miért törtek be a lakásomba? – kérdezte, ahogy a szín kissé visszatért az arcába.

– Természetesen van rá engedélyünk – húzott elő egy papírt a nyomozó, de épp csak meglobogtatta Gencsi előtt. – Alapos gyanú merült fel, hogy Ecsedi elvtárs nem egészen az, mint aminek mutatja magát. Jól ismeri ön az albérlőjét? Mit tud róla elmondani?

– Ecsedi? Nos, nem tudom, miről beszélnek, de szerintem egy végtelenül jámbor és jólelkű ember. A közlekedésrendszeten dolgozik, a lakbért pontosan fizeti,

nem hoz fel nőket, nem részegeskedik. Mégis mit követett el?

– Erről nem áll módunkban felvilágosítást adni – folytatta a nyomozó. – Van arról tudomása, mivel tölti a szabadidejét?

– Én úgy láttam, általában az újságot bújja. A *Szabad Népet*. Kicsit olyan magának való fickó, a cigarettát általában elfogadja, de ha borral kínálom néhanapján, azt udvariasan visszautasítja. Nem igazán tölt sok időt a lakásban, gyakran éjszaka is dolgozik.

– Értem, sajnos azonban nyomozás folyik Ecsedi elvtárs ellen, ezért természetesen a diszkrációját kell kérnem a látogatásunkkal kapcsolatban.

– Természetesen – hebegte az orvos.

– Amennyiben lehetséges, jegyezze fel, mit csinál esténként Ecsedi. Néhány napon belül talán bebizonyosodik az ártatlansága, és akkor nincs miért aggódnia, de jobb az óvatosság. Mi már végeztünk a szoba átvizsgálásával, és semmi terhelőt nem találtunk – mosolyodott el Kucsai, és barátilag megveregette a másik férfi vállát. – Talán csak valami félreértésről lesz szó.

– Bizonyára.

– Akkor hamarosan keresni fogjuk, és meg egyszer köszönjük a segítségét – zárta le a beszélgetést a nyomozó, majd a társának biccentve a bejárati ajtó felé indult. – A biztonság kedvéért újra megkérem, a látogatásunkat semmilyen körülmények között ne említse neki.

Mindketten kezet ráztak az orvossal, aki legszívesebben megkérdezte volna, mégis hogy jutottak be a lakásába, de végül inkább egy szót sem szólt, mert nem akart felesleges vitába keveredni az Államvédelmi Hatósággal. Ha bebizonyosodik Ecsedi bűnössége, még a végén őt is bevarrják valami mondvacsínált indokkal, ezért biztosabbnak vélte, ha csendben marad.

Az ablakból pont rálátott az utcára, és amint meglátta a távolodó nyomozókat, rögtön cigarettára gyújtott, hát ha kicsit megnyugszik tőle, miközben azon gondolkodott, vajon mit követhetett el ez a szegény fiatalember, aki vel megosztja a lakását. Egyszerűen nem tudta elképzelni, hogy valami törvényellenes dologban vett volna részt, hiszen ő maga is a rendőrségen dolgozik. Biztos csak valami félreértésről lesz szó.

– Nincs itt semmi, amit keresünk – dohogott Kucsai, ahogy beültek a kocsiba. – Csak az időnket raboltuk.

– A parancs az parancs, ahogy említettem – felelte a társa. – Csak tudnám, miért ette haza a fene ezt a Gencsit. Azt mondták, este hat előtt sosem végez a kórházban.

– Most már mindegy. Szerintem nem fogja megemlíteni Ecsedinek a látogatásunkat, ha pedig mégis megtenné, akkor sincs baj. Szerintem nem hamisított ő semmit, más-hol kell keresni az emberünket.

– Nos, rendben van, a jelentést majd maga írja meg, de akkor siessünk vissza, így talán még időben leadhatjuk a szolgálatot mára.

Kucsai nyomozó gázt adott, és a Pobjeda elindult a Sztálin út irányába.

Késő délutánra járt, de az ÁVH épületében ennek nem igazán volt jelentősége. A földszinti és emeleti helyiségekben szinte megszakítás nélkül folytak a kihallgatások, nyomozók ingáztak fel és le az épületben, mások gyanúsítottakat kísérték, vagy éppen a jelentéseiket írták egy kopott írógépen.

Mándi Sándor főhadnagy az órájára nézett, és örömmel állapította meg: tíz perc múlva lejár a munkaideje. Éppen a Csatornázási Művek dolgozói igazolványának egy másolatát fejezte be, helyére illesztve az asztalán heverő fényképét.

– Igazán jól sikerült – állt meg a háta mögött Ecsedi, cigarettával a szájában, aki épp most tért vissza az irodába, miután megkapta a napi feladatait az osztályvezetőtől. Hóna alatt jókora iratköteget szorongatott.

– Köszönöm. Megyek is haza, mert a feleségemmel elmegyünk vacsorázni. Ma is éjszakás lesz, ugye?

– Igen, de majd holnap kialszom magam. Egyelőre csak tornyosulnak a feladatok, és még az is lehet, estig sem végezek vele.

– Hát akkor jó munkát – tolt hátra a széket Mándi. – Én veszem a kalapom, és már itt sem vagyok. Jó munkát.

A két férfi kezet rázott, Mándi pedig leemelt a fogasról egy sötétszürke vászonkabátot és egy fekete kalapot, majd kilépett a folyosóra. Látta, hogy a szomszéd szobá-

ban a kollégái is hazafelé készülődnek, beköszönt nekik, majd lesietett a földszintre. Most, hogy néhány perccel hamarabb végzett, talán nem is kell annyira sietnie.

Komótosan kísétált a November 7. térre, és a sarkon megvette a *Szabad Népet*, mert reggel nem sikerült időben elindulnia, és nem akart késve érkezni az irodába, most azonban volt ideje átlapozni a főcímeket. A *dolgozó parasztság május ünnepe előtt*, hirdette a vezércikk, ami nem igazán hozta meg a kedvét az olvasáshoz. A békemozgalmi közösségekről és a békeívekről szóló beszámolók már érdekesebbnek tűntek, de a szeme sarkából észrevette a jobbról érkező villamost, ezért inkább a hóna alá csapta a lapot, és átsietett a megállóba.

Ahogy helyet foglalt a kocsiban, a figyelme ismét a *Szabad Nép* felé fordult, és az utolsó oldalon talált is egy rövid cikket az ÁVH egyik vidéki osztályával kapcsolatban.

Az Államvédelmi Hatóság pécsi osztálya újabb háborús rémhírterjesztőket lelemezett le és vett őrizetbe. Szili Balog Imre, aki 30 holdas kulák, uszított háborúra. Arról beszélt, hogyha jönnek az amerikaiak, majd „rendet csinálnak”, megszűnik, hogy a kormányban „nincs egyetlen úriember sem, hanem csak dolgozók”. Szili Balog önkéntes SS-katona és nyilas szervező volt, ezért a felszabadulás után tizennégyhavi börtönbüntetésre ítélték. Jelenleg 40.000 forintos költséggel épített magának házat.

Mándi tovább olvasta a cikket, szinte fel sem pillantva az újságból, valószínűleg ezért sem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a kocsi túlsó végén egy öltönyös fiatalember lopva figyel minden mozdulatát. A villamos begördült a Mester utcai megállóba, Mándi a kabátja belső zsebébe csúsztatta a *Szabad Népet*, megvárta, míg zöldre vált a lámpa, majd elindult a Haller utca felé.

Annyira elmerült a gondolatai között, hogy nemcsak a mögötte lemaradó fiatalembert nem vette észre, de az utca közepén heverő kutyagumit sem, amibe teli talppal lépett bele. Ahogy érzékelte, mi történt, hevesen káromkodni kezdett, majd megpróbálta valahogy megtisztítani a cipőjét, több-kevesebb sikerrel. Hangosan szidta a környékbeli kutyásokat, de dühkitörésének mindössze a szomszédos ház ablakán kihajoló öregasszony volt a fül-tanúja.

A mögötte haladó férfi is megállt, lazán nekidőlt az egyik fának, mintha csak várna valakit. Az operatív osztályon alaposan kiképezték, mire kell figyelnie a célszemély követése során, így az ehhez hasonló váratlan helyzetekre is felkészítették.

Mándi közben végzett a cipője megtisztításával, és folytatta az útját hazafelé, majd néhány sarokkal később befordult a Viola utcába, és eltűnt az egyik kapualj mögött. Az őt követő nyomozó szétrézett az utcában, és keresett egy alkalmas helyet, ahonnan szemmel tarthatta a házat, ahova Mándi az imént belépett. Maga sem tudta, mi

lenne számára a legjobb: ha az éjszaka csendben és eseménytelenül telne, vagy ha valami olyasmi történne, ami-re a felettesei számítanak.

– Ötük közül valamelyiknek biztosan van valami takar-gatnivalója – közölte velük Farkas Vladimir az eligazítá-son. – Ecsedi lakását most fésüljük át, a többiekét pedig holnap, de nem akarjuk, hogy esetleg megriasszuk az em-berünket, ezért legyenek nagyon körültekintőek. Figyel-jék a mozgásukat egészen addig, amíg holnap újra felve-szik a munkát a Sztálin úton. Az is lehet, hogy ma délután vagy este elmennek valahova, amivel lebuktatják magukat, szóval legyenek résen, ha kérhetem.

A fiatalember végül úgy döntött, visszamegy az utca elejére, ahonnan még pont rálátott a kapura, majd elővett egy újságot, és unottan olvasni kezdte, de tekintete való-jában végig a lap fölött járt, és egyre csak Mándiék házát fürkészte.

Eközben az okmánykészítő csoport többi dolgozója is elhagyta az ÁVH épületét, és szétszéledtek a szélrózsa minden irányába. Az osztály legidősebb tagja, Tóth szá-zados kilépett az Aradi utcai kapun, nagyot harákkolt, majd egy egészségeset köpött az épület mögött parkoló autó kereké felé. Kisétált a körútra, majd a Nyugati pá-lyaudvarnál úgy döntött, nem érdemes annyira sietnie, ezért inkább balra fordult, és benézett a Zsitvay Leó ut-cai törzshelyére.

A bejárat mellett egy hatalmas tábla hirdetett verpeléti borokat, az ajtó fölött egy Sztálint éltető zászló függött, ta-lán az április 4-i dekoráció maradványaként, míg az ablak-ra a generalisszimusz portréját rögzítették. Alatta a „*Kérj még egy pohár Mecsekit*” matrica virított, megtámogatva egy kicsit a pécsi likörgyártást.

Nem is olyan rossz ötlet, vélte Tóth, akit törzsvendég-ként köszöntött a pultban álló kerek képű, barna köpenyt viselő kocsmáros. A nyomozó kért egy nagyfröccsöt, és hozzá egy pohár keserűlikőrt, és talán ez terelte el a figyel-mét a nem sokkal utána érkező vendégről, aki csak egy pi-koló sört kért, és a hátsó asztalok egyikénél foglalt helyet, és ahogy lassan kortyolgatta az italát, le sem vette a sze-mét Tóthról.

Vámos főhadnagy nem tett semmiféle kitérőt hazafelé, mert majd' egy órába telt, mire a Sztálin útról eljutott Sas-halomra. Gondolatai már a hétvége körül jártak, ugyanis megígérte a szüleinek, hogy meglátogatja őket Békéscsa-bán, hiszen ebben az évben szinte alig látta őket. Pénteken kell majd venni nekik valami ajándékot, és ahogy azon töprengett, mi is lenne a legjobb választás, egyáltalán nem törődött az öt árnyékként követő férfival.

Lukács hadnagy sem vesztegette az idejét, mert az el-múlt napokban nem aludt valami jól, és elhatározta, ezút-tal megpróbálja kipihenni magát. A November 7. téren pont lekészte a villamost, ezért gyalog indult el a körúton a Király utca felé. Hosszú léptekkel haladt előre, de néha

hátrapillantott, vajon jön-e már a következő szerelvény, és megéri-e egy kicsit kocognia a következő megállóig, de úgy tűnt, valami probléma adódhatott, mert a villamos csak nem akart jönni.

Ugyanakkor talán valami mást is észrevett, de egyelőre még maga sem volt biztos abban, amit lát. Ahogy leért a Wesselényi utcáig, bement a sarki közértbe, és bár nem igazán akart vásárolni, egy kicsit ténfergett a boltban, egyre csak a bejáratot figyelve. Végül vett néhány kiflit, majd megállt a bolt kirakata előtt, és miközben leharapta az egyik kifli csücskét, még egyszer megnézte magának a háta mögött álldogáló alakot az üvegben.

Ezután továbbment, de néha megtorpant egy-egy bolt előtt, mintha tényleg érdekelné a kínálat – valójában csak próbált megbizonyosodni arról, hogy az öltönyös férfi valóban őt követi, és nem csak ténfereg a körúti délutánban. Húsz perc elteltével minden kételye szertefoszlott, és immár biztos volt benne, hogy a megérzése helyes volt, és ettől egy kicsit nyugtalanná vált. Nem elég a délelőtti kihallgatás, most még ez is!

Végül úgy döntött, akkor jár a legjobban, ha nem vesz tudomást a nyomában loholó nyomozóról, mert afelől kétsége sem volt, hogy az illető az operatív osztály egyik munkatársa, ezért inkább úgy tett, mintha mi sem lenne természetesebb, mint hazáig gyalogolni. Még akkor is látta a férfi sziluettjét, mielőtt befordult volna a Baross utcai ház kapualjába.

Késő délutánra járt, és Sólymos gyomra újból hatalmasat kordult, és a fiatal hadnagyban csak most tudatosult, hogy elfelejtett ebédelni, annyira belemerült az iratok tanulmányozásába. Úgy érezte, talán teljesen hiábavaló volt az egész napi munkája, mert nem talált semmit, amivel össze tudta volna kapcsolni Csonka ezredet a cenzúrán dolgozókkal.

Ráadásul egy hirtelen ötlettől vezérelve még az osztályvezető, Tárnoki dossziéját is átlapozta, és csak reménykedett benne, hogy nem talál benne olyat, amiért később megütheti a bokáját, de végül úgy tűnt, neki sem volt kapcsolata az ezredessel.

Mindez két dolgot jelentett számára: vagy tényleg tiszta mindenki a cenzúrán, és a hamisítót házon kívül kell keresni, vagy kell lennie egy harmadik embernek a képletben, és ez utóbbi sokkal jobban aggasztotta. Ebben az esetben ugyanis több száz dossziét kell egyesével átolvasnia, hátha rálel a hiányzó láncszemre. Kezdetben persze elég lenne a budapesti állomány dokumentumaival foglalkozni, de még az is hatalmas munka lesz, ráadásul az sem biztos, hogy sikerrel jár.

Mégis, melyik osztállyal kezdje? Talán a hálózati főosztállyal? A legtöbb nyomozást ők koordinálták a fővárosban, és a vidéki osztályokat is ellenőrizték. Csonka a piliscsabai laktanya parancsnokaként kapcsolatba kerülhetett valakivel közülük, esetleg lefizette őket, hogy segítsenek neki a szökésben. Vagy ott van a katonai elhárítás, ahol

talán voltak még kapcsolatai a hadseregből, és persze az operatív csoportot sem lehetett teljesen kizárni.

Egyszerűen túl sok volt a lehetőség: úgy érezte, tűt keres a szénakazal közepén. Talán ha mégiscsak enne valamit, az segítene a gondolkodásban, jutott döntésre. Félretolta a dossziékat, felkapta a tárcáját, és elindult, hogy vegyen magának valami harapnivalót. Úgy vélte, egy cukros, édes péksütemény pont megfelelő lesz, ezért átrohant a Sztálin úton, majd belépett a szemközti cukrászda ajtaján.

Majoros őrnagy komor arccal olvasta a jelentéseket, amelyek a vidékre kiküldött kollégáktól érkeztek be a délután folyamán, és egyáltalán nem volt feldobva tőlük. A legtöbb esetben szinte minden stimmel, de csak *szinte*, és épp ez volt a baj.

Volt, ahol nem találták meg az ügynököt, máshol pedig azokat a személyeket, akikről jelentettek, de az is előfordult, hogy minden egyezett, csak épp senki nem akarta elismerni a jelentésben foglaltakat. Már a kezdetektől érezte, hogy valami nem egészen kerek ebben az ügyben, és talán csak elsiklott a figyelme valami fölött, de épp az zavarta ennyire össze, hogy a dokumentumokban pont kelő mennyiségű valós adat volt, ezért nem tudott szabadulni a kételkedéstől.

Talán mégiscsak meg kéne próbálni kivenni az igazságot azokból, akik tagadtak a kihallgatás során. Küldhet még néhány embert Nyíregyházára, Debrecenbe és Pétervása-

rára. Egyszerűen letartóztatják őket, amihez nem lesz nehéz megszerezni az engedélyt, és egy kiadós verés mégiscsak belátásra téríti majd őket. Ekkor kopogtattak az ajtaján, és Janikovszky dugta be a fejét.

– Remélem, minden terv szerint halad.

– Hát, egyelőre nem mondanám – rázta meg a fejét az őrnagy. – Több dolog nem világos a beérkezett jelentések alapján.

– Szabad kezet kaptam Péter elvtárstól, de nem tudom, meddig terjed a türelme. Nincs sok időnk, ezt mindketten tudjuk.

– Tudom, és pont ezért vagyok ennyire bizonytalan.

– Mi lenne, ha elmennénk vacsorázni? Átbeszéljük, mit tudunk, és utána hátha minden érthetőbb lesz. Aztán még mindig visszajöhetünk ide.

– Rendben – adta meg magát Majoros, abban bízva, hogy teli hassal jobban tud majd koncentrálni.

A két férfi fogta a kabátját, és végül a Dreher étteremben kötöttek ki, ahol szerény vacsora és néhány sör társaságában telt az este, míg végül már egyikük sem gondolt arra, hogy az éjszakát munkával töltsék, így nem sokkal tíz óra előtt taxit hívtak, és elindultak hazafelé.

05. fejezet

1950. április 28., Budapest, Baross utca 129., 7.15

Lukács kilépett a gangra, kezében egy kopott, sárgára fakult bőrönddel. A folyosóról valahonnan odaégett rántás szagát hozta felé a reggeli szellő, míg az udvaron az egyik idős szomszéd szőnyeget porolt a korai óra ellenére. A fiatal hadnagy csak a fejét csóválta. Vajon a nyugdíjasok miért nem alszanak hajnalban? Hiszen megtehetik, nem kell munkába rohanniuk, mégis mindig ott kukorékolnak az ablaka előtt, és be nem áll a szájuk a folyosón.

Megállt a szomszéd ajtó előtt, kettőt kopogott, és megvárta, amíg kinyílik a kémlelőnyílás.

– Jó reggelt, Zsóka néni, én vagyok az, Ervin!

A kulcs elfordult a zárban, és egy ősz hajú asszony nyitott ajtót, szorosabbra húzva magán a virágmintás pongyolát.

– Látom én azt, de tudja, miféle alakok járnak erre. Mit tehetek magáért ilyen kora reggel?

– Egy szívességet szeretnék kérni.

– Nem jön esetleg beljebb? Van még némi tea, meg egy kis cikóriakávé – lépett hátra az asszony.

– Igazán kedves, de rohannom kell. Viszont egy ismerősömnek oda kéne adjam ezt a bőröndöt, de csak késő este érek haza. Esetleg itt hagyhatom magánál? Csak régi ruhák vannak benne, amit az édesapjának visz – folytatta Lukács, majd kinyitotta az utazótáskát.

– Kissé kopott már az a nadrág, nem gondolja? Ráférne némi javítás. Amúgy felőlem nyugodtan hagyja itt, de mondja meg neki, hogy ne ebéd után jöjjön, mert akkor általában szundítok egy kicsit.

– Nagyon szépen köszönöm, átadom neki. Tudja, ma túlórázni fogok, ezért nem érek haza időre. Négy óra körül megfelelne önnek?

– Hát persze, csak erősen nyomja a kapucsengőt.

Lukács hálálkodott még egy kicsit, aztán az órájára nézett, majd igyekezett szabadulni a beszélgetésből, mert tudta, ha itt ragad az asszonynál, biztosan elkésik. Vissza ment a lakásba, és az asztalon heverő aktatáskához lépett, megragadta a fülét, és kiviharzott az épületből.

Ahogy kilépett a kapun, lopva körbenézett, és egyelőre nyomát sem látta a követőinck, de tudta: amint elindul a körút felé, úgylis felbukkannak mögötte. Nem is kellett csalódnia. Néhány perccel később megállt az újságos-

nál, hogy megvegye a legfrissebb *Szabad Népet*, és a szemé sarkából észre is vette a távolban lemaradó nyomozót. Ezúttal mintha egy másik férfi figyelte volna minden lépését, de valójában ez nem is igazán érdekelte.

Átlapozta a főcímeket, majd betette a lapot az aktatáskába, és komótosan folytatta útját a körútig. Ott bevárt a villamost, és szándékosan a kocsi elején szállt fel, így még látta, amint kitartó követője még épp elérte a hátsó ajtót. Lukács talált egy szabad ülést egy idős úr és egy várandós asszony között, de miután senki nem akart leülni, helyet foglalt, és nekiállt végigolvasni a vezércikket.

Ahogy begördültek a November 7. térre, hóna alá kapta a lapot, és leugrott a villamosról. Kényelmes tempóban haladt az ÁVH épülete felé, hátra sem kellett néznie, mert tudta, az őt követő férfi biztosan ott lohol valahol mögötte. Néhány perc múlva megállt a 60-as szám előtt, és bár az okmánykészítők szobái az Aradi és a Vörösmarty utcai bejáratok felől könnyebben megközelíthetők voltak, ezúttal mégis inkább a két dór oszlop közötti kaput választotta.

Vetett egy utolsó pillantást a háta mögé, majd belépett az épületbe, és megindult az irodája felé.

Mándi főhadnagy a felesége társaságában lépett ki az utcára, és épp a hétvégi bevásárlást próbálták egyeztetni.

– Ne felejts el munka után átmenni a Hunyadi térre, de ha napközben el tudsz szabadulni, az még jobb lenne. Délután már üres minden stand – zsémbelt az asszony. – Ve-

gyél egy kis almát a pitéhez, de ha tudsz hozni halat, és nem hagyod ott a fizetésed, akkor azt is. Én majd elintézem a többi. Ugye nem felejtet el?

– Nem fogom, ígérem, de közben siessünk, mert elkésem – szaporázta a lépteit Mándi, aki ezúttal sem vette észre az őt követő férfit.

– És egy kis májat is vegyél, de nyugodj meg, nem neked kell megenni – tette még hozzá a felesége, látva az undort a férje arcán.

A körúton elbúcsúztak, a férfi jobbra indult a November 7. tér felé, a nő pedig az ellenkező irányba, Budára. A főhadnagy továbbra sem vett tudomást a nyomába szegődő nyomozóról, elmerült a saját gondolatai közt, és nem sokkal később már az ÁVH lépcsőin sétált az irodája felé.

Eközben a házuk előtt leparkolt egy sötétzöld Tatra, amiből két férfi szállt ki. Beléptek a kapun, majd egyikük a gondnoklakás felé vette az irányt. Röviden tájékoztatta a gondnokot jövetelük céljáról, a titoktartásról, majd látva, hogy az megértette, mit várnak el tőle, visszatért a társához. A gondnok még utána akart szólani, hogy biztosan tisztában vannak-e mindennel, de végül úgy döntött, nem fogja kioktatni az Államvédelmi Hatóságot.

A nyomozók közben higgadt precizitással dolgoztak. Megálltak Mándiék ajtaja előtt, álkulcsokat húztak elő, és néhány perc múlva el is fordult a zár nyelve. Beléptek az ajtón, de a nyurgább, kissé őszülő hajú férfi láthatóan aggodalmas arccal kémlelt befelé.

– Biztos, hogy használni fog az a valami?

– Hát persze, nem először csinálom – nyugtatta meg a társa. – Elhozta a májkrémet?

– Igen – húzott elő egy zacskót a férfi.

Ebben a pillanatban egy loñcsos szőrű német juhász jelent meg az előszobában, és kérdőn nézett a két idegenre.

– Jól van, kutyuska, itt van egy kis kaja – lengette meg a májkrémet az állat felé, aki néhány lépést közelített, és halkan morogni kezdett. – Most meg mi az istent akarsz tőlem? Itt a finom májkrém.

– Dobja neki oda, addig én beledöföm ezt – vett a kezébe egy fecskendőt a társa.

– Tessék, kutyuli, edd szépen meg! – dobta el a zacskót a nyomozó, ami szinte pont a kutya orra előtt landolt. Az megszagolta ugyan, de látszólag nem érdekelte az étel, és újabb lépést tett a betolakodók felé. Egyre hangosabban morgott, majd felugatott.

– Azt mondta, ez mindig működni szokott.

– Nos, általában így is van. Talán nem éhes. Próbálja elterelni a figyelmét.

– És mégis mivel? – kérdezte a nyurga férfi, de mire ki- mondta, a kutya két nagy ugrással elindult felé, és hangos morgással ráharapott az alkarjára. – Az istenit neki, szedje már le rólam! – próbálta valahogy lefeszegetni az állat állkapcsát a másik kezével, miközben felé rúgott, hátha ettől enyhül a szorítás.

– Nem férek hozzá – lóbálta meg a fecskendőt a társa, aki a kutya felé bökött, de az hátrált két lépést, még mindig a foga között tartva a nyomozó karját, szinte ledöntve őt a földre.

– Csináljon már valamit! – üvöltötte a férfi.

A másik nyomozó átverekedte magát az előszobán, majdnem elbotlott egy hokedlin, de végre a kutya oldalába került, egy hirtelen mozdulattal belevágta a tűt az állatba, és igyekezett minél távolabb kerülni tőle.

– Szedje már le rólam, nem látja, hogy vérzek, a rohadt életbel!

– Fél perc az egész, most már maradjon veszteg, és ne üvöltsön!

– De megharapott! Le se szarta a májkrémet! – kiabált tovább a férfi, de érezte, valóban enyhül a szorítás a karján, aztán a kutya lábai lassan elgyengültek, és végül összezecsuklott a padlón.

– A kurva szentségit neki! Nézze meg, szanaszét marcangolta az ingem – mutatott a karjára, amiből keskeny patakokban csordogált a vér. – Remélem, van itt valami fertőtlenítő!

– Majd kap, ha visszamentünk a Sztálin útra, nem fog belehalni. Vizsgáljuk át a lakást, és már itt sem vagyunk. Magaé a hálószoba és a konyha, enyém a nappali.

– Nem látja, hogy vérzek?

– De – nyújtott felé egy zsebkendőt a társa. – Kösse át, aztán haladjunk tovább. Magának is az a legjobb, ha gyorsan végzünk. Bálint doktor majd ellátja a sebet.

A nyomozó körbetekerte sajgó karját, amit most csak nehézkesen tudott mozgatni, és mormogott valamit az orra alatt az együttérzésről, de inkább csak magának. Az ujjáról egy kövér vércsepp hullott a padlóra, amit szent-ségelve törölt fel. Már csak az hiányzik, hogy valami árulkodó nyomot hagyjanak maguk után. Az eb pár óra múlva magához tér majd, épp csak a szokásosnál egy kicsit tompább lesz a viselkedése, de nem szenved maradandó sérülést. Legalábbis ezt mondták nekik.

A házkutatás ezután rutinszerűen folytatódott, az elmúlt évben szereztek ebben némi rutint, és tudták, mik azok a helyek, amelyek alkalmasak a rejtegetésre. Alaposan áttúrták a fiókokat, benéztek a szekrényekbe, az összehajtogatott ruhák mögé és az ágyneműtartóba. Átfésülték a kamrát, és leemeltek minden képet a falról, hátha rejtőzik mögöttük valami titkos rekesz. Megvizsgálták a fotel és a kanapé varrásait, de minden érintetlennek tűnt, ezért úgy gondolták, nem valószínű, hogy azok belsejében bármiféle bizonyítékot találnak.

Majd egy órát kutakodtak a lakásban, miközben az előszobában a német juhász még mindig lassan szuszogott a padlón.

– Talán sietnünk kéne, nem akarom, hogy felébredjen! – nézett kissé aggódva az állat felé a bekötött kezű férfi. – Nincs itt semmi bizonyíték.

– Nos, rendben. Azt hiszem, igaza van. Úgy néz ki, nem Mándi lesz az emberünk, bár továbbra sem értem, mi ez

a nagy felhajtás ebben az ügyben, amiért ennyi embert mozgósítanak.

– Én sem, de egyre jobban éget a karom. Nem akarom, hogy elfertőződjön.

– Hát jó – adta meg magát a társa –, akkor induljunk.

A másik három helyszínt átvizsgáló nyomozók sokkal nyugodtabb körülmények között dolgozhattak. Vámos főhadnagy is egy kis lakást bérelt Sashalom szívében, és annak átkutatása még fél órába sem telt. Tóth százados a Szilágyi Erzsébet fasoron lakott, és a két szoba berendezése jól tükrözte a férfi precizitását.

Mindenhol rend és tisztaság uralkodott, a könyvek példás rendben sorakoztak a polcokon, sehol egy ottfelejtett nadrág, szanaszét heverő cipők vagy papucsok, a falra akasztott képek is tökéletesen vízszintesen álltak, a hamutartót is a dohányzóasztal mértani középpontjára helyezték el. Egyedül az üveges vitrinben nem álltak rendezett sorokban az italospalackok.

A házkutatást végző nyomozók sokáig keresgéltek a lakásban, mert úgy gondolták, egy ilyen rendszerető ember valószínűleg alaposan átgondolja, ha valamit el akar rejtetni, ezért szinte mindent átvizsgáltak, még a legvalószínűtlenebb helyeket is, de végül üres kézzel kellett távozniuk.

Lukács hadnagy Baross utcai lakásában is pedáns rendet találtak. A két férfinak ugyan várnia kellett egy keve-

set, mert a szomszédban lakó öregasszony hosszasan figyelte őket az ablakából, de amikor végre visszavonult, pillanatok alatt törték fel a zárat.

– Mégis, mi a fenét keresünk itt? – kérdezte a nyomozó, aki alig múlt húszéves, és látszott, nem sok házkutatásban vett eddig részt.

– Nekem azt mondták, valami hamisítót akarnak elfogni, aki az okmánykészítőknél dolgozik. Mondhatom, jó vicc! Azt csinálják mindennap! De ez valami komolyabb ügy lehet. Úgy tűnik, valaki a saját szakállára dolgozott.

– Értem. Akkor tintapárnát, igazolványokat, pecsétet meg ilyeneket keresünk.

– Így van, Lendvay elvtárs! Tartsa nyitva a szemét, mert magasról jött a parancs, szóval, ha találunk valamit, akkor biztosan kijár majd érte némi dicséret.

Fiatalabb társa bólintott, majd belépett a nappaliba, amelynek falát körben lambéria borította, néhol színes függönyökkel díszítve, talán azért, hogy ne legyen olyan komor a szoba. A falon mindössze egy kis gobelinkép függött, ami egy alpesi tájat ábrázolt. A lakás berendezése amúgy meglehetősen egyszerű volt, és úgy tűnt, Lukács nem fordít túl nagy gondot a rendrakásra.

A fotel mellett két üres sörösüveg hevert, az egyikből egy kevés sör a padlóra folyt valamikor, és most már csak egy csillogó, ragacsos folt jelezte a nyomát. Az asztalt némi cigarettahamu piszkította be, alatta egy félig szívott csikk hevert.

– Lendvay elvtárs, ha maga akarna elrejteni itt valamit, mi lenne az első gondolata?

– Hát, talán a szekrények, fiókok, bár elismerem, ezek túl nyilvánvaló rejtekhelyek.

– Igen, de sokszor pont itt találjuk meg a bizonyítékokat, mert senki sem gondolja, hogy ezeket a triviális helyeket is alaposan átvizsgáljuk – oktatta a másik nyomozó fiatalabb társát. – A szekrényekben lehet rejtett fiók, ezt se felejtse el. No, lássunk is hozzá.

De bármennyire reménykedtek, nem találtak semmi gyanúsat. Folytatták a keresést a kevésbé nyilvánvaló helyeken, a konyhában, a kamrában és az apró hálófülkében, de a kutatás ezúttal sem hozott eredményt.

– Én mondom magának, nincs itt semmi – sóhajtott Lendvay, aki ennél egy kicsit izgalmasabbnak gondolta ezt a munkát.

– Csak várja ki a végét. Talán ezek a függönyök sem véletlenül vannak itt a fal mellett!

A férfi félrehúzta a textilt, de ismét csalódnia kellett, mögöttük ugyanis nem volt más, csak a világosbarna lambéria lécei.

– Nos, akkor még megnézhetjük a padlódeszkákat – mondta kissé lemondóan. – Talán mozog az egyik – folytatta, de legbelül érezte, csak az idejüket pazarolják.

Végigkopogtatták a padlót, sehol nem találtak meglazult elemet, és nem volt nyoma annak sem, hogy bárki felfeszítette volna valamelyiket.

– Hát, akkor, azt hiszem, itt végeztünk. Húzza vissza azokat a rongyokat a falon, hogy ha Lukács hazaér, úgy találjon mindent, ahogy reggel itt hagyta.

– Értettem! – felelte a fiatal nyomozó.

Már majdnem végzett mindennel, de amikor az utolsó falvédőt akarta a helyére húzni, tekintete egy pillanatra megakadt az egyik lécen, ami mintha nem illeszkedett volna tökéletesen a szomszédjához.

– Jön már, Lendvay? Ne piszmogjon annyit! – kiabálta a társa az előszobából.

– Csak egy pillanat.

Óvatosan megfogta a kiálló lécet, maga felé húzta, és a lambéria szinte azonnal engedett. Megpróbált benézni a résbe, de nem látott semmit, így a szomszédos elemet is megpróbálta elmozdítani, ami hasonlóan könnyedén vált el a faltól.

– Talán van itt valami, amit látnia kéne!

Pár perc múlva a két férfi a padlón térdelt, és egy majd' egy méter széles szakaszon lebontották a lambériát.

– Ezt nem hiszem el! – kiáltott fel az idősebb nyomozó, és az izzadság csak úgy csorgott a homlokáról.

A lécek mögött egy fém kazetta nézett velük farkasszemet. Megpróbálták kinyitni az ajtaját, ami a legnagyobb meglepetésre kinyílt, csak hogy teljesen üres volt.

– A nyakamat teszem rá, hogy Lukács lesz az emberünk, ez olyan biztos, mint a halál!

– De hát nincs benne semmi. És ha valami mást őrzött benne? – kérdezte Lendvay.

– Ugyan, ne legyen már ennyire naiv! Egyszerűen nem lehet más magyarázat.

– Talán igaza van. És most mi lesz?

– Értesítjük Farkas és Szücs elvtársakat, aztán, gondolom, letartóztatják Lukácsot. A többi már nem a mi dolgunk. Most már valóban indulhatunk.

– Várjon egy percet – állt meg Lendvay, aki egyre csak a lambériát vizsgálta. Az alsó szegélyléc alól mintha kilógott volna valamilyen papír.

Közelebb ment, és a fal mellé félig becsúsztatva egy fényképes igazolványt húzott elő.

– Ez Lukács fotója? – mutatta az okmányt társa felé.

– Azt nem tudom, de Szepesi Andor névre van kiállítva, szóval ne vesztegessük az időt, irány a Sztálin út!

Majoros őrnagy nagyot sóhajtván ült le az irodájában, és az íróasztal egyik fiókjában fejfájáscsillapító után kutatott. Biztos volt benne, hogy volt még egy levéllel valahol. Ahogy öregszik, egyre kevésbé bírja ezeket a görbe estéket, állapította meg, holott messze nem ivott olyan sokat, inkább csak elszokott tőle.

Végül szóba sem került a Fővezérség, aminek legbelül azért örült, mert ha már dugába dőlt a balatoni horgászat és a pihenés, egy estére végre kiengedhette a gőzt és a feszültséget magából. Most azonban ott hevert előtte egy újabb halom irat, amit a vidékre küldött kollégák küldtek a Fővezérség után folytatott nyomozással kapcsolatban.

Fáradt tekintettel kezdte volna böngészni a sorokat, amikor kopogtattak az ajtaján, és mielőtt bármit is mondhatott volna, Janikovszky lépett be rajta.

– Megtalálták a hamisítót! Tényleg Tárnoki osztályának az egyik embere volt!

– Valóban? – dőlt kissé előre az őrnagy. – Nos, akkor még mindig jók a megérzéseim. És melyikük az?

– Lukács. Farkas emberei egy hamis igazolványt találtak a lakásán, de semmi többet. Most mennek letartóztatni.

– Nos, erre, azt hiszem, én is kíváncsi vagyok – állt fel Majoros az asztaltól.

A két férfi kilépett az irodából, és még épp látták, amint Farkas Vladimir befordul a folyosó végén a lépcső felé, ezért ők is meggyorsították a lépteiket. Szücs ezredes elégedetten vezette a sort, kezében egy bilincset szorongatva, és szinte már érezte a diadal pillanatát. Az elmúlt hónapok kudarcai után végre felmutathat valami eredményt, amivel újra bebiztosíthatja a helyét az ÁVH vezetőségében. A szemé sarkából észrevette a mögöttük loholó Majorost.

– Látja, nem kell mindig olyan körmönfont megoldásokat használni – vetette oda neki, miközben balra fordult. – Az egyszerű módszerek is célravezetőek lehetnek.

Az őrnagy csak mormogott valamit, feje még mindig hasogatott, de igyekezett tartani a lépést Szüccsel. A következő folyosóra érve az osztályvezető, Tárnoki fogadta őket.

– Melyik Lukács irodája? – kérdezte Szücs, aki mögött felsorakoztak a többiek is.

– Balra a második.

– Akkor indulás!

Az ezredes belépett a szobába, amiben ugyan két íróasztal volt, de csak az egyik mögött ült egy idős férfi.

– Lukács hadnagy? – kérdezte gyanakvóan az ezredes.

– Még nem láttam ma – felelte a férfi.

– Ő Tóth százados – sietett a segítségére az osztályvezető. – Nem tudom, hol lehet Lukács, pedig itt kéne lennie.

– Farkas elvtárs, mégis mit csináltak a maga emberei? – fordult meg dühösen az ezredes. – Arról volt szó, hogy követik minden lépését ennek az öt embernek!

Tóth meg sem szólalt, nem értette, mi folyik körülötte, de a magas rangú tisztek megjelenése egyáltalán nem jelentett jót.

– Ez így is volt – szabadkozott Farkas, aki maga sem értette, mi történhetett. – Előkeritem a felelőst.

– Az istenit neki! Hát mi a fene történik itt? – átkozódott Szücs, és Majoros egyre nagyobb érdeklődéssel figyelte az eseményeket. Talán mégsem olyan egyszerű ez az ügy, mint amilyennek elsőre tűnt.

Néhány perc múlva egy középkorú, szikár férfi lépett a helyiségbe, és kissé aggódva pillantott körbe a szobában.

– Maga követte Lukácsot? – förmedt rá az ezredes.

– Jelentem, igen. Hajnali hat órákor vettem át a szolgálatot – hadarta a nyomozó –, de nem tapasztaltam semmi rendkívülit Lukács viselkedésében. Ugyanazon az útvonalon jött munkába, mint ahogy haza is ment, pontosan in-

dult el otthonról, és nem sokkal nyolc óra előtt érkezett meg a Sztálin út 60.-ba. Utána belépett a főbejáraton, és feltételezem, felvette a szolgálatot.

– Feltételezi?

– Nos, én azt gondoltam, hogy az épületen belül felesleges tovább figyelni, hiszen hova máshova ment volna?

– Pontosan ez itt a kérdés – nézett komoran maga elé Szücs ezredes.

Lukács százados a Déli pályaudvar jegypénztára előtt várakozott a sorban, és közben szorosan markolta az aktatáska fogantyúját, mert jelen pillanatban ebben volt minden, ami kihúzhatta szorult helyzetéből. Pedig olyan jól alakult minden. Ha nem lett volna a Csonka-ügy, akkor még most is kényelmesen folytathatta volna a munkáját, ehelyett menekülnie kell.

Amikor két évvel ezelőtt belépett a Magyar Államrendőrség Államvédelmi Osztályára, nem motiválta semmi más, csak a biztonság és a pénz. Azt remélte, a politikai rendőrség terjeszkedésével nemcsak az állása, de a megélhetése is biztosítva lesz, és az okmánykészítőknél hamar megtalálta a számításait. Ennek ellenére az anyagi jólét csak nem akart eljönni, amiért némi csalódottságot érzett, de titkon remélte, egyszer ennek is eljön majd az ideje.

Nem is kellett sokáig várnia, amikor egy görbe este alkalmával az asztaltársaságból valaki megjegyezte: ha te-

hetné, elhagyná az országot, és amint lehet, disszidálna a britekhez. Lukács fejében ekkor született meg a gondolat, hogy ha képes hamis igazolványokat készíteni munkaidőben, akkor miért ne csinálná ezt akár otthon, némi keresetkiegészítésért cserébe.

Az elgondolást hamarosan tettek követték. Az ÁVH-n nem volt szorös felügyelet alatt, ezért sok mindent hazacsempészett a munkából, és szép lassan kiépítette az otthoni műhelyét. Ezután felkereste az ismerősét, és felajánlotta neki, hogy egy jelképes összegért segít kijutni az országból. Az üzlet hamar megkötött, és a kiutazáshoz szükséges iratok hamarosan elkészültek a Baross utcai lakás rejtekében.

Lukács nem volt mohó, mert tudta, ha túl sokat markol, abba könnyen belebukhat, ráadásul vigyáznia kellett, hogy a munkahelyén senki se fogjon gyanút. A disszidálni vágyók között gyorsan terjedtek a hírek, ami folyamatos munkát biztosított számára.

A Csonka ezredes számára készített iratok sem különböztek a többi munkától, sőt, jóval könnyebb volt elkészíteni őket, mint egy hiteles útlevelemásolatot. Sosem tudta meg, vajon sikerült-e az ezredesnek a szökés, de úgy tűnt, valaki gyanút foghatott az ügyben, amiben már abban a percben biztos volt, amikor a hazaúton észrevette a nyomába szegődött férfit. Szemernyi kétsége sem volt afelől, hogy az otthoni mellékállása miatt vonták megfigyelés alá, és tudta, a letartóztatása nem vezet semmi jóra.

Még adós volt néhány irattal, de biztos volt benne: ha csak egy napot is késlekedik, azzal mindent kockára tesz, így nem volt más választása, mint menekülőre fogni, hiszen a saját életét kellett mentenie. A bizonyítékokat igyekezett eltüntetni, bár sejtette, ezzel csak egy kis időt nyer, de ez is számított. Az aktatáskájában bőven maradt hamisított irat és némi pénz, a segítségükkel pedig elhagyhatja az országot, hogy új életet kezdhessen valahol nyugaton.

Mindig is sejtette, hogy egyszer eljön majd a pillanat, de nem gondolta, hogy ilyen hirtelen kell csomagolnia. Amikor kilépett a lakásból, tudta, hogy követni fogják, ezért igyekezett azt a látszatot kelteni, mintha csak munkába indulna, ahogy minden egyes nap, és reménykedett benne: a nyomában loholó nyomozó megelégszik majd azzal, hogy látja bemenni az Államvédelmi Hatóság épületébe. Ugyan miért gondolná valaki, hogy nem az irodájába megy?

Lukács hadnagy a Sztálin út 60. kapuján lépett be az épületbe, de esze ágában sem volt a szobájába menni, hanem megszorozta a lépteit, és a folyosók labirintusán keresztül átrohant az Aradi utcai bejáratához, reménykedve, hogy az utána kajtató nyomozó nem kerüli meg a tömböt. Amint kiért a kapun, elégedetten nyugtázta, hogy immár nem követi senki.

Jó előre végiggondolta, miként tudja elhagyni az országot, ha szorulna körülötte a hurok. Minden szükséges iratot előre elkészített, és most áldotta az előrelátását. A sor

lassan haladt, de Lukács a legnagyobb nyugalommal várakozott. Tudta, időbe telik, mire felfedezik az eltűnését, ő pedig addigra már úton lesz a nyugati határ felé, sőt, némi szerencsével akár egy másik országban lesz.

Néhány perccel később már csak egy idősebb férfi állt előtte, aki Székesfehérvárra vett jegyet, majd hosszasan számolta le az aprópénzt, tovább várakoztatva a sorban állókat. Miután elcsoszogott, a jegypénztáros nő kedvesen Lukácsra mosolygott.

– Parancsoljon!

– Jó reggelt, Szombathelyre kérek egy retúrjegyet. Illetve nem tudom, esetleg ki tudja adni a csatlakozáshoz is, Kőszegre?

– Természetesen. A hétvégére megy? – kérdezte a nő, miközben egy füzetben kikereste a díjszabást. – Azt mondják, nagyon szép város.

– Nem, sajnos ma már jövök is vissza, az egész napom utazással fogom tölteni. Állásinterjúra megyek az Állami Gimnáziumba.

– Értem – nézett fel a pénztáros, aki mintha hirtelen elvesztette volna az érdeklődését. – Remélem, sikerrel jár.

– Köszönöm – nyújtott át néhány bankjegyet Lukács, majd felvette a visszajárót és a jegyet, szép napot kívánt, és elindult a vágányok felé.

Helyet foglalt az egyik másodosztályú kocsiban, hiszen egy vidékre szegődő tanítót valószínűleg nem vet fel a pénz, holott az aktatáskájában jelentős összeg lapult, amit koráb-

ban a hamis iratokért kapott. A korai indulás miatt szinte alig volt utas; aminek kifejezetten örült, mert bár alaposan felkészült minden eshetőségre, minél kevesebb emberrel akart találkozni, akik később emlékezhetnek rá.

Elégedetten dőlt hátra a műbőr ülésen, lehunyta a szemét, és mire legközelebb kinyitotta, a vonat épp elhagyta a Kelenföldi pályaudvart.

Az irodában érezhetően nyomott volt a hangulat.

– Nem hiszem el, hogy ez a Lukács egyszerűen csak át-sétált az épületen, mintha ez lenne a világ legtermészetesebb dolga! – kezdte ingerülten Szücs.

Farkas Vladimir komoran nézett maga elé, mert bár a felelősség nem az ő vállát nyomta, de nyilvánvalóan az ő embere hibázott. Janikovszky ezredes töprengve figyelte a többieket, úgy érezte, nem az ő feladata kijavítani a hibát. Hasonlóképp gondolta ezt Majoros őrnagy is.

Lukács hadnagy mindössze egy elvarratlan szál a Csonka-ügyben. Egy ócska kis hamisító, aki talán segített néhány embernek disszidálni, de mégiscsak egy jelentéktelen senki. Mi történik, ha esetleg futni hagyják? Valószínűleg semmi. Persze Péter Gábor előtt el kell majd számolni vele, de talán a parancsnok is belátja, hogy ennél nagyobb horderejű ügyek is napirenden vannak.

Volt még néhány jelentés, ami tegnap este óta érkezett, és mielőbb át akarta olvasni őket, ugyanis a Fővezérséget sokkal fontosabbnak vélte, mint a Lukács utáni hajszát.

Ez most már Szücs és Farkas ügye, az ő becsületükön esik csorba, ha hagyják elszökni, ezért nem is értette, a másik kettő miért ragaszkodott ahhoz, hogy Janikovszkyval részt vegyenek a megbeszélésen.

Persze jól ismerte Szücsöt, a diadalt egyedül akarta learatni, és reggel nagy mellénnyel vonult letartóztatni Lukácsot, de most, hogy újabb nehézségek elé nézett, a probléma hirtelen közös üggyé vált számára, amiben Majoros már nem akart részt venni. Szegény Sólymos is hiába állt neki a nyilvántartó átfésülésének, valószínűleg az is zsákutca lesz.

– Azt gondolom, Lukács elfogása mindannyiunk közös feladata – zökkéntette ki a merengésből az őrnagyot Szücs.

– Természetesen az embereim megtesznek mindent, hogy a nyomára akadjanak, de számítok a javaslataikra – nézett Majoros felé az ezredes, félretéve egy időre a hiúságát.

– Megtisztelő a bizalma, de úgy gondolom, az operatív munkában nagyobb tapasztalatuk van, mint nekem. Ha úgy tetszik, számunkra lezárult az ügy. Megtalálták Csonka segítőjét, az elfogása innentől már az önök főosztályához tartozik.

– Ez valóban így van – felelte epésen Szücs –, de némi bajtársi együttműködésre azért számítok, végül is a határőrség a maguk felügyelete alá tartozik.

– Ezen a területen természetesen megteesszük a megfelelő lépéseket – vetette közbe Janikovszky.

– Akkor hogy fogjunk hozzá Lukács kézre kerítésének? – kérdezte Farkas, aki egyáltalán nem csinált hiúsági kér-

dést az ügyből, sokkal inkább kötelességének érezte, hogy mielőbb letartóztassák a férfit.

– Talán felesleges lenne országos hírverést csinálni belőle – válaszolta Majoros, aki belátta, úgy szabadul a leggyorsabban, ha kisegíti a többieket. – Bár kétségkívül bűnhődnie kell, de valószínűleg nem egy látványos perben fogjuk elítélni, hanem valamelyik pincében végzi majd. Azt gondolom, Lukács a déli vagy a nyugati határ felé tart, és az előnye nem lehet több, mint néhány óra. Nem lennék meglepve, ha készített volna magának is iratokat, ahogy azt Csonka esetében is tette. Hamis útlevel, engedélyek a határsávba, egyszóval bármi, ami segít neki, hogy gond nélkül, legális úton hagyja el az országot. Biztos vagyok benne, hogy felkészült erre a helyzetre.

– Adjunk ki rendőrségi körözést is?

– Éppenséggel megtehetik – folytatta az őrnagy –, de a szürkeruhások néha meglehetősen lassan dolgoznak, és túlságosan tisztességesen. Ugyanakkor a közlekedés-ellenőrzés is a maguk osztályához tartozik. Lukács fényképét én minél előbb eljuttatnám az általuk foglalkoztatott ügynökökhöz, hátha felismeri valaki.

Az Államvédelmi Hatóság egyaránt részt vett a vasúti, légi, vízi és közúti közlekedés ellenőrzésében, ami nem csak az imperialista hírszerző szervek embereinek a tevékenységére korlátozódott. A vasúti kocsikban titkos állományú operatív tisztek teljesítettek szolgálatot, akárcsak a repülőgépeken és a személyszállító hajókon.

Az ÁVH arra is törekedett, hogy a civil dolgozók körében is minél nagyobb legyen a besúgók száma. Megkönyékezték a légiutas-kísérőket, az étkezőkocsik felszolgálóit, a vasúti és buszpályaudvarok pénztárában dolgozókat, akik közül sokan találták szimpatikusnak a feladatot, amire nem spiclikedésként tekintettek. Úgy érezték, így részt vehetnek a hivatásos szervek felderítő munkájában, ami a lelkiismeretük szempontjából sokkal inkább igazolható volt.

Majoros úgy vélte, ha a közlekedési besúgóhálózathoz időben eljuttatják Lukács fényképét, akkor talán van esélyük, de ennél többet nem akart tenni az ügyben. Ott volt neki a Fővezérség és a jelentések.

– Rendben, azt hiszem, ezen nem fog múlni – szúrta közbe Szücs. – Akkor ezek szerint számíthatok a fokozott határellenőrzésre.

– Ahogy említettem, megteszünk mindent, amit lehet – állt fel Janikovszky, aki úgy vélte, ennél több erőforrást nem érdemes elpazarolni Lukácsra. – Azt hiszem, a magunk részéről végeztünk – nézett Majorosra. – Ha bármi-ben a segítségükre lehetünk, akkor értesítsenek.

A két férfi elköszönt, majd magukra hagyták Szücsöt és Farkast.

– Jobban tesszük, ha nem avatkozunk bele Szücsék munkájába. Az osztály továbbra is a Fővezérség ügyére koncentráljon!

– Magam is úgy vélem, hogy ez sokkal fontosabb nekünk. Amint lehet, átolvasom a tegnapi estmi jelentéseket, és

délutánra meglátjuk, mi legyen a következő lépés. Ahogy említettem, valami nem stimmel, de még nem tudom pontosan, mi az – felelte Majoros.

– Rendben, akkor menjünk a dolgunkra, és hagyjuk Szücséket Lukács után futni – zárta le a beszélgetést Janikovszky.

A vonat hosszú percek óta vesztegelt, és Lukács egyre gyakrabban nézett az órájára. Vajon mi történhetett? Már elhagyták Csornát, így egy órán belül meg kellene érkeznie Szombathelyre, de a szerelvény csak nem akart elindulni. A kalauz sietve robogott végig a kocsin, de Lukácsnak esélye sem volt, hogy megkérdezze tőle, miért nem mennek tovább.

Majd' egyórás várakozás után már biztos volt benne, hogy a csatlakozást már lekéste, és Kőszegre nem járnak olyan gyakran vonatok. Talán autóstoppolhatna, de abban viszonylag nagy a kockázat. Így is látott egy-két gyanús alakot, akik fel-le jártak a kocsik között, mintha csak a mellékhelyiséget keresnék, de úgy sejtette, valójában az utasokat figyelik. Abban biztos volt, hogy egyelőre nem őt keresik. Ilyen gyorsan nem juthatott el ide a szökésének híre! Sőt az is előfordulhat, hogy talán még nem is tudnak semmit az otthoni műhelyéről. Minden bizonyítékot eltüntetett a lakásból, ezért lehet, csak másnap kezdik el keresni, de a legrosszabb esetben is többórnyi előnye van.

– Kér egy kis pogácsát? – kérdezte tőle a nő.

– Köszönöm szépen, nagyon kedves – fogadta el, és miközben nagyot harapott bele, egyre csak az ablakon át elterülő tájat fürkészte, hátha végre elindul a szerelvény. Késő este talán már nem engedik át a határon, ezért muszáj lenne időben Kőszegre érnie. A vonat azonban még majd' egy órát várakozott a pályán, mire végül tovább gördülhetett Szombathely irányába.

– Azt akarom, hogy ennek a Lukácsnak a képe ott legyen minden egyes nyugatra tartó fővonal vasútállomásán – dörögte Szücs az előtte felsorakozott nyomozóknak, akik kissé feszengve hallgatták az ezredes szónoklatát. – Nem érdekel, hogy csinálják, de nem engedhetjük, hogy kicsússzon a kezünk közül. Vegyék fel a kapcsolatot a vidéki kirendeltségekkel, adják meg a személyleírását, és mindent, amit eddig tudunk róla. Ha kell, személyesen vigyék el a fényképét. Küldjék el a közlekedésben dolgozó embereinknek, kalauzoknak, pénztárosoknak, autóbusz-vezetőknek!

Farkas Vladimir némán ült az ezredes mellett, és azon töprengett, vajon tényleg megéri-e ekkora áldozatot hozni egyetlen ember letartóztatása miatt, de úgy tűnt, Szücs mindent egy lapra tett fel. Márciusban a Szabados-ügy valóban nagy fiasco volt, ezért most nem akart hibázni.

– Maguk kimennek a lakására, és szétszedik az utolsó szögig, hátha találhatnak valamit. Kikérdezik a szomszédokat, talán elkotyogott nekik valamit – folytatta Szücs.

– És ha mégis Pesten marad, vagy a csehszlovákok felé próbál szökni? – kérdezte valaki.

– A határellenőrzést Janikovszky elvtársék osztálya tartja kézben. Ha pár napig mégis a fővárosban marad, akkor kerestetni fogjuk, de egyelőre az a legfontosabb, hogy a határon ne jusson át. Emlékezzenek rá, valószínűleg minden okmány a rendelkezésére áll a szökéshez, és ezt meg kell akadályozni. Van kérdés? Rendben, akkor munkára, elvtársak, mert minden egyes itt töltött perccel csak az időnket vesztegetjük, miközben ki tudja, Lukács merre jár éppen. Eredményeket akarok, megértették?

Majoros őrnagy fejében egyre csak nőtt a bizonytalanság, ahogy az előző napi jelentések végére ért – most azonban úgy érezte, végre talált valami konkrétumot, amin elindulhattak. Bár Debrecenben sem sikerült azonosítani a beépített emberüket, a nyomozók kihallgatták a név szerint említett tiszteket, és úgy tűnt, talán valóban létezik egy bizonyítható szál a Földalatti Fővezérséghez.

II/3-a. alosztály

SZIGORUAN TITKOS!

Tárgy: Földalatti Fővezérség

Jelentés

Debrecen, 1950. április 27.

Jelentem, hogy megérkezésünk után felkerestük volna Sebők Iván őrzezet, akitől a Fővezérséggel kapcsolatos jelentéseket felvették, azonban az ezredparancsnok tájékoztatása szerint a laktanya állományában nem szerepel ilyen nevű személy. Kihallgattuk Gonda ezredest, akit Sebők többször is megnevezett, mint a Fővezérség egyik magas rangú tagját. A parancsnok tagadta, hogy rész venne bármiféle összeesküvésben, de azt elismerte, hogy ismerte Sóváry Tihamér vezérkari ezredest, és a fronton is együtt szolgált vele. Említett személy tagja volt a korábban felszámolt Fővezérségnek, így akár Gonda lehet a kapcsolat a régi és az új szervezkedés között.

Széles Jenő

/áv. főhadnagy/

A szöveget olvasva az őrnagy bizonytalansága nem múlt el nyom nélkül. Aggasztotta, hogy nem találták meg a beűgőjüket, és ez már a második ilyen eset volt ebben az ügyben, ami túl sok ahhoz, hogy véletlen legyen. Ennek ellenére találtak egy nyomot arra nézve, hogy valóban lé-

tezhet egy új Fővezérség. Talán a többi helyen azért futottak vakvágányra, mert valaki szándékosan akarja elterelni a figyelmet erről a laktanyáról.

Persze egyáltalán nem biztos, hogy ez a Gonda részt vesz az összeesküvésben, de kétségtelenül egy olyan nyom volt, amin elindulhatott. Küldött egy rádiótáviratot Debrecenbe, hogy folytassák az ezredes kihallgatását, majd telefonon ragadt.

– Jó reggelt, Sólomos elvtárs, itt Majoros. Felejtse el azt az öt embert, akikkel eddig foglalkozott. Nézzon utána egy bizonyos Gonda...várjon egy pillanatot, igen, Gonda Kálmán nevű ezredesnek. Most Debrecenben szolgál, és hátha van kapcsolat közte és Sóváry Tihamér között, akit korábban letartóztattunk a Fővezérség ügyében. Tud követni? Nagyon jó. Ezután keressen a katonai vezetésben olyan személyt, aki esetleg hozzájuk köthető. Hogy mikorra? Estére, vagy legkésőbb holnap reggelre. Nem érünk rá lazálni! – csapta le a kagylót az őrnagy.

Nem volt maradéktalanul elégedett, de úgy érezte, egy kicsit talán előrébb vannak, mint előző nap. Maga sem tudta még, hová vezet az ügy, de egyre nagyobb kíváncsisággal várta, mit hoz a délután és az elkövetkező nap.

Késő délutánra járt, mire a kissé elcsigázott Lukács megérkezett Kőszegre. Szombathelyen természetesen lekéste a csatlakozást, és a következő vonatig órákat kellett várnia, mivel a határ közelében lévő településekre amúgy is meg-

lehetősen nehézkes volt a közlekedés. Az állomás büféjében evett egy szendvicset, aztán leült egy padra, ahol egy kicsit elbóbiskolt, és arra ébredt, hogy egy egyenruhás férfi az iratait kéri. Amikor átadta őket, egy pillanatra elfogta az aggodalom, de a rendőr mindent rendben levőnek találta, és szó nélkül ment tovább a dolgára.

A kőszegi vonalon ismét ellenőrizték a papírjait, és a vagonban járőröző nyomozó is hosszasan böngészett végig minden egyes sort, de végül kellenlenül visszaadta őket Lukácsnak, aki újfent megnyugodott, hogy a szökésének híre még nem ért el a nyugati határszélre.

Azt egyáltalán nem sejtette, hogy eközben a Sztálin útról hangyaként rajzottak ki a kocsik, egymást követték a rádiótáviratok, a telefonhívások, és egyre több helyen bukkant fel a fényképe. Jegypénztárosokat, vasúti hordárokat kérdeztek ki, és a repülőtereken is megerősítették a jelenlétet.

Mindebből Lukács szinte semmi sem tapasztalt meg, hiszen Kőszegen eleve fokozott volt a rendőri ellenőrzés. A vasútállomásról először az autóúton indult el a határ felé, de ahogy a távolban meglátta a szögesdrótok és sorompók erdejét, egy pillanatra maga is elbizonytalanodott. A hatóságok elsősorban fiatal párokra vagy magányos emberekre vadásztak, és bár eddig minden ellenőrzésen gond nélkül átjutott, most mégis megtorpant egy pillanatra.

Az aktatáskában lapuló iratok szerint üzleti tevékenység céljából léphet át a túloldalra, ahol egy osztrák mező-

gazdasági cég képviselőjével folytat tárgyalásokat. Ennek ellenére úgy érezte, a kései időpont talán gyanút kelthet a határőrökben, hiszen miért pont kora este akarná átlépni a határt? Magabiztossága kezdett megcsappanni, egyre idegesebben nézett a sorompó felé, aztán inkább visszafordult, nehogy észrevegye valamelyik határőr.

Talán hihetőbb lenne a történet, ha másnap délelőtt indulna el. Majd azt mondja, későn ért Kőszegre, hiszen csak munka után tudott elindulni, így az éjszakát a városban töltötte. Persze nem volt könnyű szobát szerezni, hiszen a vendéglátóhelyek többségét átalakították, vagy szovjet fennhatóság alá kerültek. Végül a temetőtől nem messze talált egy kis vendégházat, ahol a Manninger Alfréd névre kiállított iratokkal jelentkezett be, és kivette a szobát egészen hétfőig, hogy a tulajdonos se fogjon gyanút, de úgy tűnt, a férfi inkább annak örül, hogy nem áll üresen az épület.

Lukács neki is elmondta az ausztriai üzleti útról kitalált fedőtörténetet, mert úgy gondolta, ha a határátlépéskor valaki idetelefonál, akkor ezt ők is igazolni tudják majd. Végül tett egy rövid sétát a központban, épp csak megtekintette a várat, majd visszavonult a szobájába, és várta, hogy eljöjjön a reggel.

Majoros őrnagy hazafelé készült, az előző esti italozás után ma egy kicsit nyugodtabb estére vágyott. Feltesz egy lemezt, esetleg olvasgat egy kicsit. Már épp kilépett volna az

irodájából, amikor megszólalt a telefon. Egy pillanatra azt gondolta, hagyja csörögni, hiszen már befejezte a munkát, de végül csak felvette a kagylót.

– Ezt nem fogod elhinni! – szólt bele izgatottan Janikovszky. – Hatalmas szerencséje van Szücséknek!

– Valóban?

– Igen. A Déli pályaudvar egyik jegyárúsítója felismerte Lukácsot, amikor megmutatták a távozó dolgozóknak a fényképet. Azt mondta, Kőszegre váltott retúrjegyet. Úgy néz ki, sikerül pontot tenni az ügy végére.

– Értem – felelte komoran az őrnagy. – Nos, szerencsére van más dolgunk. Találtam egy nyomot a Fővezérséghez, amit most próbálunk végigkövetni, és akkor talán ez nagyobb fogás lesz, mint Lukács.

– Miután elfogták, biztosan idehozzák, akkor talán mi is kihallgathatjuk.

– Meglátjuk – morfondírozott tovább Majoros. – Meglátjuk.

06. fejezet

1950. április 29., Kőszeg, 2.05

Lukács immár harmadszorra ébredt fel az éjszaka. Már az is kész csoda volt, hogy egyáltalán képes volt elaludni. Úgy gondolta, mostanra már biztosan felfedezték, hogy lelépett otthonról, sőt, talán neki is láttak a keresésének – de azt nem tartotta valószínűnek, hogy ennek híre ilyen gyorsan eljutna Kőszegre. A határon talán számíthat egy alaposabb ellenőrzésre, de eddig minden a terv szerint alakult, és az iratai olyan tökéletesek voltak, mint egy diplomataé.

Egy ideig még forgolódott az ágyban, hátha sikerül újra elaludnia, de ekkor fényt látott beszűrődni az ablakon: egy kocsí fényoszorójának pászmái épp az épülettel szemközti fa ágait világították meg. Nyugtalanul felkelt, óvatosan ki-

pillantott az ablakból, és legnagyobb rémületére egy Pob-jedát látott meg leparkolni a bejárat előtt.

Talán egy másik vendég, áltatta magát néhány pillanattig, miközben a kocsiból két férfi szállt ki, és egyikük erőteljesen megdöngette a bejárat ajtót. Lukács visszahúzódott az ablakból, a pulzusa addigra már az egekbe szökött. Csak egy rutinellenőrzés, gondolta magában. Végül is miért pont őt keresnék, és miért pont itt? Ennek ellenére magához vette az aktatáskáját, amiben az életét jelentő iratok voltak. Az öltözéssel nem kellett bajlódnia, hiszen ruhástul feküdt le, mintha legbelül megérezte volna, hogy ha menekülnie kell, akkor nem vesződhet ilyesmivel.

Óvatosan kinyitotta a szoba ajtaját, és megpróbált hallgatódzni, hátha elcsíp valamit a földszinti beszélgetésből, de még szófoszlányok sem jutottak fel az emeletre, a panzió tulajdonosa és az ÁVH nyomozóinak vélt férfiak valószínűleg suttogva beszéltek odalent. Lukács eközben a menekülési utakat mérlegelte, mert most már biztos volt benne, hogy érte jöttek. Nem volt ideje azon töprengeni, hol hibázott, ezen ráér később is gondolkodni, most tennie kell valamit, különben hiába készült fel alaposan a szökésre.

Talán csak pár perce maradt, vagy annyi sem: a tulajdonos megadja a szobaszámot, a nyomozók pedig rátörnek az ajtót. Agya lázasan zakatolt, hogy valami megoldást találjon. Egyáltalán nem volt felkészülve erre a helyzetre. A folyosóról mindössze egyetlen lépcső vezetett lefelé, más menekülési út pedig nem kínálkozott.

Kétségbeesetten nézett körül a szobában, míg végül megakadt a szeme az éjjeliszekrényen álló olvasólámpán. Kirántotta a vezetéket a falból, kirohant a folyosóra, és megzörgette a szemközti ajtót, magában fohászkodva, hogy a zaj ne keltse föl a földszinten beszélgetők figyelmét.

A kopogtatásra senki nem felelt, és Lukács egyre inkább kezdte elveszteni az önuralmát. Még egyszer kopogott, immár egy kicsit erőteljesebben, és őszintén remélte, hogy ebben a szobában is van vendég, mert sok ideje nem maradt, hogy másik helyen próbálkozzon. Végül egy álmos, borostás férfi nyitott ajtót, aki láthatóan még nem ébredt fel teljesen.

– Mégis mit... – kezdte volna, de Lukács a lámpával teljes erőből lesújtott a halántékára.

A férfi ettől kissé megtántorodott, majd a második ütésről végleg a földre rogyott, és eszméletlenül elterült a padlón. Lukács gyorsan körbenézett, de szerencsére az ájult férfi is egyedüli vendég volt, ezért egy pillanatra sem tétozott. Először kulcsra zárta a saját ajtaját, majd visszahant a szemközti szobába.

Ezután fülét a bejáratra tapasztotta, és feszülten hallgatózott, mi történik odakint. Lábdobogást hallott, majd egy erőteljes hang felkiáltott a folyosón.

– Kinyitni, az Államvédelmi Hatóság nevében!

Lukács csak várt, szíve a torkában dobogott, és mocanni sem mert a feszültségtől. Sok mindenre felkészítettek korábban, de ez egyáltalán nem volt köztük. Újra el-

hangzott a figyelmeztetés, majd néhány másodperc múlva a nyomozók berúgták a szemközti ajtót.

Lukács magában számolta a másodperceket. Elképzelte, ahogy a két férfi beront a szobájába, talán kissé értetlenül körülnéznek, ahogy a hült helyét találják. Esetleg benéznek a fürdőszobába, vagy kinyitják az erkélyre nyíló ajtót. Talán húsz másodperc telhetett el, amikor úgy érezte, eléget várt.

Szinte feltépte a kilincset, és kezében az aktatáskával úgy rohant le a lépcsőn, hogy vissza sem nézett. A háta mögül kiáltást hallott, de csak futott lefelé, kettésével szedve a fokokat, félrelökve a panzió tulajdonosát, és kirohant a kőszegi éjszakába. Csak futott tovább, maga sem igazán tudta, hogy merre, de minél távolabb akart kerülni az épülettől és a nyomozóktól.

Befordult a következő sarkon, és a szeme sarkából érzelte, ahogy felkapcsolták a Pobjeda fényszóróit, de nem törődött vele, csak szaladt, ameddig bírta tüdővel. Abban bízott, ha elég gyakran vált irányt, akkor talán le tudja rázni az üldözőit, ami persze csak ideiglenesen oldja meg a problémáit, de egyelőre ez is elég volt. Szíve úgy kalapált, mint egy gőzgép. Egyáltalán nem volt hozzászokva ennyi fizikai megterheléshez.

Néhány perccel később behúzódott egy épület boltíves kapuja alá, és miközben zihálva vette a levegőt, az árnyékba bújva igyekezett körülmélni. Úgy tűnt, sikerült elmenekülnie, de ez egyáltalán nem nyugtatta meg: reggel,

vagy talán még az éjjel a környék összes államvédelmise itt fog járőrözni, sőt, valószínűleg a rendőrség is őt keresi majd. Először túl kell élnie az éjszakát, aztán reggel ráér gondolkodni a szökésen.

A határt valószínűleg lezárják, vagy megerősítik, és abban is biztos volt, hogy a személyleírása reggelre ott lesz minden határőr zsebében, ezért úgy gondolta, talán mégsem ott kéne próbálkoznia. Magához szorította az aktatáskáját, és ezúttal áldotta az előrelátását, hogy felkészült egy másik forgatókönyvre is, a MÁV árvaháza ugyanis szinte a határon feküdt, ahonnan némi szerencsével, de talán átjuthat az osztrák oldalra.

Volt még nála egy igazolvány, amivel biztosan sikerül bejutnia az épületbe, ahol csak a megfelelő pillanatot kell kivárnia. Addig azonban még el kell töltenie az éjszakát valahol, és úgy tűnt, a város most egyáltalán nem olyan biztonságos, mint amilyennek korábban látszott.

Amikor úgy érezte, semmi nem mozdul a környéken, elindult Kőszeg határa felé a keleti irányban. Igyekezett kerülni a főutakat, helyettük inkább a kisebb utcákat választotta. Ha meglátta egy gépkocsi lámpáinak fényét, rögtön valami fedezéket, kapualjat keresett, miközben arra lett figyelmes, hogy az éjszakai óra ellenére is sokkal több az autó, mint amire számított. Persze egyáltalán nem biztos, hogy mindegyikben az ÁVH emberei ülnek, de ebben a mentálisan túlfeszített helyzetben nem tudott másra gondolni.

Ahogy lassan elmaradoztak a házak, a szíve lassan visszaállt a normál ritmusra. Még nincs veszve semmi, mondogatta magának. Talán nem lesz olyan egyszerű, ahogy eltervezte, de egyáltalán nem lehetetlen kijutni az országból. Mikor elhagyta a település határát jelző táblát, egy kicsit megkönnyebbült. Végül is még nem kapták el, és ha eddig túljárt az ÁVH eszén, akkor most is meg tudja csinálni.

Nem sokkal később letért az országútról, behúzódott egy kis akácligetbe, leült néhány felhasogatott rönk tövébe, és bár a talaj köves volt és egyenetlen, Lukács mégis megfelelő rejtékhelynek vélte erre a néhány órára. Bár azt gondolta, végigvirrasztja az éjszakát, a menekülés okozta fáradtság végül legyőzte az éberségét, és hamarosan elnyomta az álom.

Hajnalba egy gépkocsi repesztett el mellette, amitől kipattantak a szemei, majd óvatosan felült, és kikémlelt a farakás mögül. Még alig világosodott, az előbbi autót leszámítva senki nem volt az utakon.

Feltápáskodott, leporolta a ruháját, néhány forgácsot kisöpört a hajából, és elindult vissza a városba. Egy magányos aktatáskás férfi szinte biztosan szemet szúr majd valakinek, ezért megszorozta a lépteit, és igyekezett minél előbb az árvaházba érni, ahol talán kevesebbet fognak kérdezősködni. Legalábbis olyan fedőtörténettel szándékozott beállítani, ami csírájában elfojtja majd a kérdezősködést.

Az autóútról hamar letért egy keskeny ösvényre, ami látszólag a város szélső házai felé vezetett. Tudta, egészen a Gyöngyös-patakig kell eljutnia, amit ha nyugat felé követ, akkor egyenesen az árvaházhoz ér. Lassan feltűnedeztek az első épületek, és Lukács itt már óvatosabban haladt előre. Minden egyes kereszteződésnél megállt, körülmélt, nem lát-e ávéhas gépkocsit, de a környéken minden csendes volt, az a néhány lakos, akikkel találkozott, ügyet sem vetett rá, vagy épp csak biccentett felé.

A gyomra kezdett korogni, de úgy érezte, még egy napot akár étlen-szomjan is kibír, ha ezen múlik a menekülése, és abban is biztos volt, hogy akad majd neki egy tányér reggeli, feltéve, hogy sikerül bejutnia az épületbe.

Végre elérte a patakot, ahol két iskolásnak tűnő fiú horgászbót lógatott a vízbe. Egy pillanatra Lukács felé néztek, aztán már újra a kapást várták, amiért a férfi igazán hálás volt a sorsnak, mert nem hiányzott neki két szemtanú, akik könnyen útbaigazíthatták volna a nyomozókat.

Hamarosan egy fás ligetben folytatódott az út, ami mögött a város futballpályája húzódott. Lépteit ismét megszorázta, majd egy ösvényen jobbra tartva meglátta az árvaház égbe magasodó tornyát. Ahogy kiért az épület előtt húzódó utcára, leguggolt, mintha csak a cipőjét kötné be, és közben a környéket pásztázta, de most sem látott figyelő kocsit, vagy gyanúsán ácsorgó férfiakat.

Lukács végigsétált a kastélyszerű épület kerítése mellett, és igyekezett természetesen viselkedni, ha netán valaki

mégiscsak figyelné az épületet, aggodalma azonban feleslegesnek bizonyult. Amikor odaért a vörös téglából emelt boltíves kapuhoz, óvatosan kinyitotta az aktatáskát, majd kivett egy igazolványt, utána pedig jó erősen megdöngötte a bejárati ajtót.

Egy kócos, borostás, ráncoktól barázdált arc nézett fel rá, majd alaposan végigmérte, és Lukács úgy érezte, talán az indokoltnál tovább méricskéli őt a portás.

– Jó reggelt, az Államvédelmi Hatóságtól jöttem – tolta a férfi arcába az igazolványt –, és az igazgató elvtárssal szeretnék beszélni.

– Természetesen – felelte az öreg, miután az igazolványt is megvizsgálta. – Mit mondjak neki, milyen ügyben keresi?

– Az nem magára tartozik, csak szóljon neki, hogy mielőbb beszélni akarok vele – folytatta Lukács. Igyekezett keményen és határozottan beszélni, ami eddig egyáltalán nem volt jellemző rá, de a helyzet most ezt kívánta.

A portás egy kis türelmet kért, majd elcsoszogott a főépület felé, magában motyogva valamit, miközben még egyszer hátrapillantott a bejáratnál várakozó Lukácsra. Pár perc múlva visszatért, hogy az igazgató az irodájában várja.

– Gondolom, nem ismeri a járást, felkísérem.

– Nagyon köszönöm.

A két férfi átvágott a kerten, amit nemrég kapáltak fel, és most két nő néhány egyynyári virágot ültetett az ágyá-

sokba, de Lukács figyelmét inkább a huszártorony és annak díszítése kötötte le. Ahogy beléptek a központi épületbe, egy csapat gyerekbe botlottak, akik illedelmesen köszöntek nekik, majd a bal kézre eső folyosó felé indultak el egy szigorú tekintetű, kék köpenyt viselő tanítónő kíséretében.

A bejáratnál egy széles lépcső vezetett az emeletre, ahol valószínűleg a hálótermek voltak, de a gondnok jobbra fordult, és ahogy továbbmentek, néhány iroda mellett haladtak el, míg végül megérkeztek egy ajtó elé, amin tábla hirdette az igazgatói irodát.

– Parancsoljon az elvtárs, fáradjon be.

– Még egyszer köszönöm, innen már magam is boldogulok.

– Igazán nincs mit – felelte a gondnok, majd elköszönt, és Lukács megint csak azt érezte, hogy a kelleténél egy kicsit tovább időzött el rajta a férfi tekintete.

Belépett a szobába, ahol egy kissé megszeppent titkárnő ült, de szerencsére a szomszédból kilépő magas, pocakos férfi odalépett hozzá; sűrű, olajos fekete haját hátrafésülve hordta, és bár a tekintete magabiztosságot sugárzott, kézfogása erőltetlen volt, amitől úgy tűnt, van benne egy csepp aggodalom.

– Jó reggelt, Rácz Zoltán vagyok, miben állhatok a szolgálatára?

– Üdvözlöm, Simon százados vagyok, és egyenesen a fővárosból küldtek ide. Ha négy szemközt tudunk beszélni – pillantott Lukács a titkárnőre –, akkor elmondom, miről

van szó, de higgye el, oka van annak, hogy nem a helyi kollégák folytatják le a nyomozást – hazudta, és igyekezett úgy beszélni, mintha valóban egy szigorúan bizalmas ügyről lenne szó.

Amint beértek az igazgatói szobába, Rácz megkínálta egy teával, amit elfogadott, majd kicsit szabadkozott, hogy ilyen korán érkezett, még reggelizni sem volt ideje, így a tea mellé egy szelet kenyeret is kapott valamilyen gyanús felvágottal a tetején.

– Rácz elvtárs, nem akarom rabolni az idejét, ezért rögtön a tárgyra térek. Alapos gyanúnk van feltételezni, hogy az itt dolgozó nevelők közül valaki, esetleg többen, nyugatra segítik a fasiszta bűnösöket, akikre még nem csapott le az igazságszolgáltatás.

Az igazgató alig bírta leplezni az arcára kiült döbbenetet.

– De hát mégis, ki lenne erre képes? Hiszen itt van egy őrtorony a kerítés mögött, nem beszélve a drótakadályokról, meg...

– Ahogy említettem, nem véletlen, hogy a fővárosból küldtek nyomozót az ügyben. Azt gondolom, könnyű belátni, hogy ennél ideálisabb hely nincs a városban a szökéshez. Ahogy ön is említette, a határ szinte itt húzódik a telek végében, így ha valaki átjut a határsávon, akkor néhány száz méter múlva már az osztrák oldalon találja magát. Persze először be kell jutnia önökhöz, és akkor még mindig ott van az említett őrtorony. Nos, a helyzet az,

hogy egy egész csoport dolgozik itt Kőszegen azon, hogy embereket csempésszenek ki az országból.

– Ezt nem akarom elhinni! – hitetlenkedett tovább az igazgató.

– Pedig jobb, ha megbarátkozik a gondolattal. A helyi ÁVH szervezetének néhány tagja is részt vesz benne. A segítségükkel jutnak el a szökni vágyók Kőszegre, akik aztán a maguk telkén át érik el a határt, ahol ilyenkor a megfelelő ember tölt be szolgálatot a toronyban, és így minden simán megy. Hát, ezt a hálózatot akarjuk most felszámolni, és ezért szükségem van a diszkréciójára. Remélem, számíthatok önre.

– Természetesen – felelte az igazgató, aki továbbra is nehezen hitte el ezt a képtelen történetet, de nem akart elmentmondani az ÁVH nyomozójának.

– Rendben, igazán köszönöm. Mindössze egy szobára lenne szükségem, ahol kihallgathatok néhány személyt.

– Egész pontosan kit gyanúsítanak ezzel?

– Jobb, ha egyelőre nem tud róla – válaszolta Lukács, aki maga sem tudott igazán mit mondani, mert ennyire nem dolgozta ki a szökésnek ezt a forgatókönyvét. – Majd én megkeresem az érintett nevelőket, de este, vagy holnap reggel tájékoztatni fogom. Amennyiben elhúzódna a napom, esetleg tud nekem biztosítani egy hálószobát?

– Semmi akadálya – bólintott Rácz. – Csak jelezze, mire van szüksége. Délutánra előkészítjük a szobáját, ha az megfelel.

– Tökéletes lesz, köszönöm.

– Ha megbocsát egy percre, utána nézek, melyik tantermet tudjuk felszabadítani önnek.

Ahogy az igazgató elhagyta a szobát, Lukács ismét gratulált magának, hogy ilyen könnyen sikerült bejutnia az épületbe, sőt, akár az éjszakát is itt töltheti. Addig talán elcsitul a nyüzsgés a városban, az őt kereső nyomozók is visszavonulnak, és lesz ideje kitalálni a következő lépését. Hamarosan visszatért Rácz, és biztosította arról, hogy egy távoli teremben, ami félreesik azoktól, ahol a nevelés folyik, zavartalanul dolgozhat.

A két férfi kilépett a folyosóra, és elindultak az épület másik szárnya felé. Elhaladtak a bejárat mellett, Lukács benézett a jobbra lévő ajtókon, amik mögött padokkal zsúfolt tantermeket látott. Mielőtt befordultak volna a sarkon, az igazgató megállt, és egy üres helyiség felé mutatott.

– Hát, ez lenne az, remélem, megfelel.

– Természetesen, még egyszer köszönöm.

Ekkor a bejárat ajtó csapódására lettek figyelmesek, ami hatalmas lendülettel vágódott ki, és a gondnok társágában két, az ÁVH egyenruháját viselő férfi lépett be rajta. Lukács egy pillanatig sem gondolkodott, mert kétsége sem volt afelől, hogy érte jöttek, ezért sarkon fordult, és futásnak eredt.

Végigrohant a folyosón, és ezúttal sem vesztegette az idejét, hogy hátraforduljon. Biztos volt benne, hogy van valahol egy hátsó kijárat, és előbb akart odaérni, mint az

üldözői. A sarkon majdnem átesett egy vödrön, amit egy takarító felejtett ott még hajnalban, de sikerült átugrania. A háta mögött egyre közelebből hallotta a cipőtalpak kopogását.

– Álljon meg, különben tüzet nyitok! – kiáltott utána egy hang, de Lukács csak futott tovább, és bízott benne, hogy a nyomozó nem kezd el lövöldözni az épületen belül.

A folyosó túloldalán ekkor befordult egy másik férfi. Úgy látszik, volt annyi eszük, hogy szétváljanak, állapította meg Lukács, aki kétségbeesetten kereste a menekülési utat. Ekkor végre talált egy ajtót bal kéz felé, és a kilincset szinte letörve rohant ki rajta.

Az árvaház hatalmas parkjában találta magát. Nem messze tőle állt az étkező, legalábbis úgy vélte, mert egy kéményen vékony füstcsík kigyózott felfelé, és épp egy csoport gyerek masírozott be egy idős asszony kíséretében. A másik irányban egy kisebb, földszintes épület állt, aminek egyik falán hosszú üvegezés futott végig, bent pedig asztalok, fotelek és kanapék sorakoztak.

Sok ideje nem volt gondolkodni, ezért inkább az étkező felé futott. Már majdnem elérte a bejáratot, amikor újból felhangzott mögötte a figyelmeztetés, lövés dörrent, és egy golyó süvített el a feje mellett. Berontott az ajtón, és egy nagy teremben találta magát. A gyerekek hosszú asztalok mellett ültek, előttük egy-egy szelet kenyér feküdt, épp csak egy apró pötty lekvárral megkenve. Hirtelen néma csend lett, és minden szem rászegeződött.

Lukács mit sem törődött ezzel. Tudta, el kell rejtőznie valahol, hogy lerázza az üldözőit. Ha szerencséje van, a két nyomozó őrizetlenül hagyta a kaput, ellenkező esetben valahogy a kerítésen keresztül kell átmásznia, de egyik lehetőség sem volt túlzottan biztató.

Átrohant az étkezőn, és a terem végén lévő ajtó üvegén keresztül megpillantotta a konyhát.

– Mégis ki maga, és mit keres itt? – kérdezte az idős tanítónő, aki csak most ocsúdott fel a meglepetésből, de Lukács szóra sem méltatta.

A konyhában két fiatal lány és egy megtermett szakácsnő fogadta, akik szintén döbbsen meredtek rá. Kell hogy legyen valami kiút, nézett körbe Lukács, és ekkor hirtelen meglátta a megoldást. A terem távolabbi végében volt egy ajtó, amiről azt gondolta, az udvarra vezet, végül is a főzéshez használt alapanyagokat szinte biztos, hogy nem az étkezőn keresztül hordják be.

Gyorsan hátrafutott, mert meghallotta a nyomozók lépteit az ebédlőből, kitárta az ajtót, majd visszarohant a kamrához, ami már akkor feltűnt neki, ahogy a helyiségbe lépett.

– Ártatlan vagyok! – fordult a megszólalni sem tudó nők felé. – Ha elfognak, maguk is tudják, mi történik. És akkor elviszik a családomat is – tette még hozzá Lukács, és bízott benne, a konyhai dolgozók szíve megesik majd rajta.

Magára húzta az ajtót, és némán fohászkodott, hogy most az egyszer szerencséje legyen. Ha ezekben a nőkben

van még egy kis jó érzés, akkor talán nem gondolják róla, hogy angol kém, vagy fasiszta gyilkos, eszükbe jutnak az ártatlanul elhurcolt áldozatok, végül is a határ mentén is sokakat csuktak le, épp ezért a lelkiismeretük remélhetőleg azt súgja nekik, most segíthetnek, hogy ne történjen újabb igazságtalanság.

Lukács sosem volt elkötelezett a politikai rendőrség iránt, ami sokáig biztosította a megélhetését, de azt is tudta, a lakosság egy jelentős része kifejezetten ellenszenvvel viseltetik a nyomozókkal kapcsolatban. Most kiderül, mit gondolnak ezek a nők, hisznek-e neki, vagy inkább a hatalom pártjára állnak.

Szíve a torkában dobogott, szinte úgy érezte, még az ajtó túloldalán is hallják, amikor a két férfi belépett a konyhába.

– Merre futott? – vetette oda az egyik a nagydarab konyhásnőnek, aki meg sem mert szólalni, csak némán a hátsó ajtó felé mutatott.

A nyomozók bólintottak, majd kissé lihegve robogtak ki a helyiségből. Lukács sem várt sokáig, kilépett a kamrából, és az étkező felé indult.

– Köszönöm, és áldja meg az isten – szólt a szakácsnő felé, mert bár nem volt vallásos, mégis azt érezte, ez a megfelelő köszönet a segítségért.

Amikor újra kint találta magát a kertben, a tüdejét teljesívtá levegővel, és egy pillanatra megállt, épp csak körülnézni, de szinte azonnal futott is tovább. Ezúttal a fő-

épületet megkerülve indult a szabadságba vezető kapu felé, ahogy azonban befordult egy nagy tiszafa mellett, hirtelen megtorpant, mert újabb nyomozókat látott a kertben ácsorogni. Ideje sem volt elrejtőzni valahol, mert egyikük pont felé fordult, és elkiáltotta magát:

– Ott van! Álljon meg, különben tüzet nyitunk!

Lukács egyre kétségbeesettebben futott tovább az ellenkező irányba, immár a kerítést és a környező fákat fűrkészve, hátha lát egy kínálkozó lehetőséget. Ahogy visszatért a hátsó udvarra, a korábbi két nyomozóval találta szemben magát, akik ugyan jóval nehezebben vették a levegőt, de ahogy meglátták a prédájukat, újult erővel rohantak felé.

Lukács megpördült, de a háta mögött is kiáltásokat hallott, és ebben a pillanatban tudatosult benne: a szökés már csak hiú ábránd. Pedig olyan alaposan eltervezett minident. Nem értette, hol kerülhetett hiba a rendszerbe. Akatáskáját a földre tette, kezeit hátrakulcsolta a tarkóján, és megadóan lehajtotta a fejét.

Az első odaérkező nyomozót mindez nem hatotta meg, és az üldözéssel járó minden fájdalmát beleadta a Lukács gyomrára mért ütésbe.

– Hogy rohadnál meg, te mocsok! – kiabálta, majd a biztonság kedvéért bele is rúgott a földre került férfibá.

– Ne itt! – fogta meg a karját a társa. – Majd ha bevittük az őrsre, ott megkapja a magáét. Aztán úgyis viszik fel Pestre, de legalább nem fog unatkozni az út alatt – tette még hozzá.

Ahogy a többiek is odaértek, felrántották Lukácsot a földről, a kezeit hátrabilincseltek, majd maguk előtt lökdösve a kapuig kísérték, ahol beültették egy Pobjeda hátsó ülésére. A kocsi füstölve robogott el a városközpont felé.

– Köszönjük a segítséget, elvtárs – fordult az egyik nyomozó a kapuban ácsorgó gondnok felé. – Igazán gyors helyzetfelismerés volt.

– Hát tudja, amikor hajnalban kijöttek azzal a képpel, nem gondoltam volna, hogy pont itt fog felbukkanni ez az alak.

– Én mindig azt mondom, ébernek kell lenni – nyújtott kezet a nyomozó. – Továbbra is tartsa nyitva a szemét, mert sosem lehet tudni, miben mesterkednek az ilyen gazemberek.

Ezután ő is beült a kocsijába, és többiek után hajtott. Nem akart kimaradni abból a kis szórakozásból, ami Lukácsra vár, mielőtt Pestre szállítják.

– Azt mondtad, csak pár napról lesz szó – kezdte Majoros felesége a telefonban, de a hangjában nem volt igazán korholás, hiszen tudta, hogy ez fog történni.

– Valóban – ismerte el az őrnagy. – Azt gondoltam, hamar megoldjuk az ügyet, de aztán valahogy mégis bonyolultabb lett. Egyelőre nem látom, mikor tudunk pontot tenni a végére.

– Emlékszel, arról beszéltünk, hogy szükséged van a pihenésre, erre az ellenkezőjét csinálod!

– Értsd meg, nincs más választásom! Nem sokat aludtam az elmúlt pár napban, de a munkának meglesz a gyümölcse. Szücs és Farkas is szinte éjjel-nappal bent van, csak hogy minél hamarabb lezárjuk az ügyet, és utána ígérem, kiveszek néhány napot.

– Hát, remélem, így lesz – próbálta lezárni a beszélgetést az asszony, aki csak hallani akarta a férje hangját, mert aggódott érte, nehogy túlhajszolja magát.

– Szerintem most már tényleg csak néhány nap. Tudom, a múltkor is ezt mondtam, de már látszik az alagút vége.

– Pihenned kéne, és ezt már százszor megbeszéltük.

– De hát pontosan azt csinálom. Végére is nem rohangálok sehova, nem én végzem a kihallgatásokat, szóval nyugodj meg, minden rendben lesz.

– Ajánlom is. Holnap hazamegyek, bár még nem tudom, melyik vonattal. Az idő is túl szeles, és a május elsejét Pesten szeretném tölteni.

– Ha időben megüzened, mikor jössz, kimegyek érted az állomásra.

– Köszönöm, ne fáradj vele, inkább dolgozd ki magad ebben a két napban, amíg távol vagyok, utána úgysem engedem, hogy éjjel-nappal az irodádban legyél. Ha kell, írok Péter elvtársnak – nevetett az asszony.

– Rendben, igazad van – ismerte el Majoros. – Megteszek mindent, hogy szabaduljak, és elsején lazítunk egy kicsit. Jó lesz?

– Tökéletes. Ha esetleg jut időd vásárolni, azzal nekem is segítesz, mert hétfőn nem lesznek nyitva az üzletek.

Ekkor kopogtattak az iroda ajtaján.

– Egy pillanat! – kiáltott ki Majoros. – El kell köszönöm, de holnap találkozunk.

– Jól van, és ne felejtsd el a vásárlást!

Mielőtt az őrnagy letette volna a kagylót, Janikovszky lépett a szobába, arcán üdvözült mosollyal.

– Elfogták!

– Lukácsot? Ilyen hamar? Nos, ez úgy tűnik, jó hír. Engem csak az foglalkoztat, mi köze van ennek az embernek Csonkához. Ha ezt megtudjuk, lezárhatjuk az ügyet.

– Itt fogják kihallgatni, szóval akár még ma választ kaphatsz rá. Mi a helyzet a Fővezérséggel?

– Még nem kaptam kézhez a reggeli jelentést, pedig mondtam Sólymosnak, hogy igyekezzen.

– Akkor sürgesd meg, mert nekünk is fel kell mutatni valamit, ha már a Csonka-ügyben egy kis szégyenfolt esett az osztály becsületén.

– Rendben. Ha ez a Lukács megérkezik, akkor kérlek, értesíts. Mindenképp beszélni akarok vele.

Kora délután a Sztálin út 60. egyik helyiségében Lukácsot épp leöntötték egy vödör vízzel, amitől újra magához tért az ájulásból. Már Kőszegen alaposan megdolgozták, aminek egyetlen célja a fizikai és lelki megtörése volt, no meg némi szórakozás, mert a helyi nyomozók egy szót

sem kérdeztek tőle, csupán addig verték, amíg végül össze nem esett.

Ezután belökték egy autóba, és félig öntudatlan állapotban tette meg a fővárosig tartó utat. Néha eszébe jutott: talán hiba volt elvállalni Csonka iratainak elkészítését, de persze nem tűnt kockázatosabbnak a munka, mint bármelyik másik. Valószínűleg sosem fogja megtudni, hol csúszott félre az ügy, hogy találtak rá a nyomozók, és most mit akarnak tőle. Fájt mindene, az arca feldagadt, a füle is csegett az ütésektől.

Ahogy megálltak az ÁVH épülete előtt, egy pillanatra összeszorult a gyomra, de sok ideje nem volt gondolkodni, mert kiráncigálták a kocsiból, egy kihallgatóhelyiségbe vitték, ahol újból ájulásig ütlegették. Most, ahogy ismét magához tért, egy magas, széles vállú tiszt állt előtte, akit kezdetben csak kicsit homályosan látott, de tudta, hogy az illető Szücs ezredes. Tekintetét lassan emelte a férfira, aki úgy nézett rá, mint valami értékes műtárgyra a múzeumban.

– Isten hozta újra minálunk, Lukács elvtárs! Nem akarom húzni az időt, és őszinte leszek magához. Ki fogják végezni. Magának tehát már úgyis mindegy, de mielőtt ez megtörténne, még a segítségünkre lehet. Így vagy úgy. Adig fogom itt veretni, amíg nem beszél. Amíg nem mond el mindent a maga kis ügyleteiről. Kiknek készített ütlevelet, vagy bármilyen más iratot? Vannak-e társai? Szóval van miről beszélnie, ha akar, és én gondoskodom arról, hogy ez így legyen. Megértette?

Lukács épp csak bólintott, de egy szót sem szólt. Hetekkel ezelőtt ígéretet tett, hogy megőrzi ügyfelei inkognitóját, akik szintén biztosították őt a diszkréciójukról. Tudták, hogy a siker abban rejlik, ha mindannyian tartják a szájukat.

Most azonban egészen más volt a helyzet. Ha mindent bevall, akkor tényleg megkímélik a veréstől és a fájdalomtól? Ő maga sosem járt még a kihallgatósobákban, de volt némi fogalma arról, mennyire lehet hinni a vallatótisztek szavának. De vajon tényleg képes lenne hallgatni és tagadni? Miért legyen mártír? Végére is nem csak neki kellene elviselni a szenvedéseket. A közös titkuk felelősége nem csak őt kéne terhelje. Vagy védje meg ezeket az emberek, és akkor talán a lelkiismerete tiszta marad?

– Tapasztalatom szerint – folytatta Szücs – a hosszú vallatás nem vezet semmire, és látom a szemén, hogy nem akar beszélni. Nem is baj. Majd fog, higgyen nekem.

Az ezredes elindult kifelé, magára hagyva Lukácsot, majd a verőlegények felé biccentett.

– Folytassák csak, de azért ne vigyék túlzásba. Azt akarom, hogy még tudjon beszélni.

Szücs elégedetten húzta be maga után az ajtót, és elindult felfelé az irodájába. Már épp leült volna az asztala mögé, amikor kopogtattak, és Majoros őrnagy lépett a szobába.

– Szücs elvtárs, amennyiben lehetséges, szeretném én is kikérdezni ezt a Lukácsot, végül is a Csonka-ügy hozzánk tartozott.

– De ez már egy másik nyomozás – felelte Szücs, és csak áradt belőle a fölényeskedés. – Különböző is, mintha azt mondták volna, nem akarnak benne részt venni. Megtáltuk a hamisítót, és ebben nagyon hasznosak voltak az ötletei, de innen már átvesszük.

Az ezredest bosszantotta Majoros akadémikuskodása, és egyáltalán nem akarta, hogy beleüsse az orrát a kihallgatásba. Lukács az ő tróféája volt, és le akarta aratni az érte járó babérkoszorút.

– Csupán azt akarom megtudni, mi köze van Csonkához...

– És azt gondolja, ezt mi nem tudjuk kiszedni belőle? Tényleg köszönjük a segítségüket, de innentől kézben tartjuk az ügyet.

Majoros még akkor is fortyogott magában, amikor visszatért a saját irodájába, de be kellett látnia, hogy Péter Gábor helyetteseként Szücs szinte azt tehetett, amit akart. Csak egy apró szívességről lett volna szó, de ha már eldöntötte, hogy nem akar együttműködni, akkor hiába is győzködte volna. Valószínűleg addig verik majd azt a szerencsétlent, amíg kihúznak belőle néhány nevet, akiknek Csonkához hasonlóan segített, és ezzel nagyobb lesz a zsákmány, amit felmutathatnak Péter Gábornak.

Idegesen dobolni kezdett az asztalon, amikor kopogtattak, majd Sólymos lépett a szobába, hóna alatt szorongatva néhány dossziét.

– Azt mondtam, reggelre legyen kész! – nézett fel Majoros, aki talán a kelleténél ingerültebben szólt a fiatal nyomozóhoz.

– Ez így van, Majoros elvtárs, de utána néztem minden lehetséges nyomnak, és azt kell mondanom, nem jutottam sokkal előrébb.

– Ne kíméljen.

– Nos, ez a Debrecenben szolgáló Gonda valóban együtt szolgált Sóváry ezredessel, aki ugye tagja volt az eredeti Fővezérységnek. Gonda nem sokkal a háború után Debrecenbe került, valahogy megkapta az igazolását, és azóta tulajdonképpen el sem mozdult onnan. Szóval csak annyi a biztos, hogy ismert egy embert a Fővezérség tagjai közül, de még *azelőtt*, hogy Dálnokiék megalapították volna a szervezetet, vagy bármi is volt, amit ezek csináltak.

– Tehát maga szerint nem valószínű, hogy az elmúlt években bármiféle kapcsolat lett volna köztük?

– Gonda nem állt szigorú államvédelmi megfigyelés alatt, de ha engem kérdez, akkor azt mondom, nem. Hogy is mondjam... olyan ez, mint ha letartóztatja egy gyerekkori osztálytársamat összeesküvés vádjával, akivel én már nem beszéltem vagy öt éve. Az, hogy egyszer régen ismerem, még nem jelenti azt, hogy én is összeesküvő vagyok.

– Értem, amit mond – felelte Majoros, és egyáltalán nem tetszett neki, amit hallott, pedig nagyon ígéretesnek tűnt a nyom. – Talán valami elkerülte a figyelmünket. Figyeljen, itt vannak a Fővezérséggel kapcsolatos dossziék,

a laktanyákból beérkezett jelentésekkel. Maga is olvassa át őket, hátha megakad valamin a szeme.

– De hát már biztosan áttanulmányozta őket, mit talál nek én bennük? – szerénykedett Sólymos.

– Azért csak próbálja meg.

A két férfi maga elé húzta az iratokat, és mindketten elmerültek az olvasásban. Majoros néha összeráncolta a homlokát, máskor a fejét csóválta, majd végül kibökte.

– Azért némelyik ügynököt ki kéne zárni a munkából. Nem mondom, hogy ez egy helyesíró verseny, de azért ennél jobban lehetne igyekezni.

– Én igyekszem odafigyelni erre is – felelte Sólymos, ahogy felpillantott az egyik iratból.

– Hát, az ügynökök körében azért ne legyen túl sok elvárása.

Az őrnagy tekintete ekkor egy másik iratra tévedt, majd egy harmadikra.

– Az istenit neki, ez nem lehet igaz!

– Mi történt, Majoros elvtárs?

Az őrnagy gyakran olvasott jelentéseket, és már rég megszokta, hogy a szeme átugorja a helyesírási hibákat, hiszen a tartalom volt a fontos, nem a külalak. Most azonban úgy tűnt, talán mégiscsak oda kellett volna figyelnie rá. Hirtelen felkapta a telefont, és tárcsázott.

– Igen, tessék, itt Szücs.

– Én vagyok az, Majoros. Tudom, miről beszélünk az előbb, de egy másik ügy kapcsán nagyon fontos lenne,

hogyan beszéljek Lukáccsal. Mindössze egyetlen kérdésről van szó.

– Azt hiszem, ezt a vitát már lezártuk, most pedig mennem kell, mert várnak odalent a kihallgatáson – felelte az ezredes, és bontotta a vonalat.

– A szentség neked! Hülye fefe! Figyeljen, Sólomos, rohanjon el Tárnoki elvtárshoz, én majd felhívom telefonon, és szerezzon egy jelentést, vagy inkább többet, amit ez a Lukács írt. Érti? És most rohanjon!

A kihallgatóban Lukácsot megpróbálták lábra állítani, de állandóan összecsukszott, ezért végül egy széket toltak alá. Sosem gondolta, hogy létezhet ennyi fájdalom. Talán a felkarcsontja is elrepedt, nehezen tudta csak mozgatni. A szája cserepesre száradt, mert az egyik kínzója egy kanál sót tuszkolt le a torkán, amitől csak nagyokat nyelt, egy csepp nyála sem maradt, ajkai pedig még jobban felrepedtek a veréstől.

Ahogy kábán felnézett az előtte üldögélő Szücsre, hirtelen rátört egy köhögőroham, és véres köpet szakadt fel a torkából.

– Azt hiszem, mostanra megértette, hogy a maga élete nem nagyon számít nekünk – kezdte az ezredes, és arcán elégedett mosoly terült szét. – Neveket akarok, érti? Kiknek csinált útlevelet?

Lukács megpróbált beszélni, de a só marta a torkát, és csak valami hörgésszerű hang jött ki belőle.

– Úgy látom, mondani akar valamit. Rendben van, adjanak neki egy pohár vizet.

Miután megitta, Lukács valamivel jobban érezte magát, bár még így is nehezőre esett a beszéd.

– Ha visszaél a bizalmammal, azt nagyon megbánja! – kiabált rá Szücs. – Nem kérdezem meg még egyszer. Kikkel kötött üzletet? Kiket juttatott ki az országból? Tudja, mit, kezdje Csonkával, róla talán még frissek az emlékei. Hogy találta meg magát?

Lukács összeszorította a száját, de sokkal inkább a fájdalomtól, mint a konok hallgatástól. Lehunyta a szemét, amikből keskeny könnypatakok indultak meg, majd a teste rázkódni kezdett a sírástól. Ült reménytelenül, testileg-lelkileg összetörve, és már nem érdekelt a lelkiismerete, csak azt akarta, legyen vége ennek az egésznek. Talán Szücsök nem árthatnak azoknak, akik már biztonságban vannak a határ túloldalán. Bár nem volt hívó, most mégis azt kívánta, Isten bocsásson meg neki.

Aztán beszélni kezdett.

Majoros szinte remegett az izgalomtól, ahogy a kezébe vette Lukács jelentéseit. Addigra már Janikovszky is ott ült az irodában, és Sólomossal együtt hallgatták az órnyagyot, aki az első oldal elolvasása után éktelenül káromkodni kezdett.

– Az istenit neked, hogy ez nem tűnt fel senkinek! Mindannyian tudjuk, hogy a jelentéseket iskolázatlan emberek

írják, amivel nincs is gond, épp ezért nem törődik senki a bennük lévő nyelvhelyességgel. De nézd meg ezt az iratot – adott át egy lapot Janikovszkynak.

III/2. osztály

SZIGORUAN TITKOS!

Tárgy: H. Szabó Lajos

Jelentés

Budapest, 1949. december 7.

Jelentem, hogy az elmúlt hét során elkészítetem a kért BFEM okmányt Vörös elvtárs részére, hogy azzal Szabó lakásába bejuthasson lehallgatás céljából. Fojamatosan dolgozom a Távíró- és Távbeszélő Igazgatóság megújult igazolványaival, melyeket a jövőben széles körben használhatunk.

Lukács Ervin

/áv. hadnagy/

– És mi olyan különleges ebben? – kérdezte Janikovszky.

– Látszólag semmi, hacsak nem teszed mellé a jelentéseket, amik a Fővezérsséggel kapcsolatban érkez-

tek – tolt át néhány újabb iratot az asztalon Majoros. – Ezeket elvileg különböző ügynökök írták az ország különböző laktanyáiban, de úgy tűnik, mindegyiknek komoly baja van a helyesírással, ráadásul pont a j és ly írásával. Ez persze bocsánatos dolog, de hogy mindegyikük ugyanazt a hibát véti, az már több mint gyanús. Ráadásul Lukácsnak is ezekkel a szavakkal vannak gondjai, ami...

– Azt jelenti, hogy ezeket mind Lukács írta? – képedt el Janikovszky.

– Igen, és ez még egy dolgot jelent: valószínűleg ez az egész Földalatti Fővezérsség egy humbug. Egyszerűen nem létezik! – ismerte el az őrnagy.

– De mégis miért csinálta ezt Lukács? – kérdezte Soly mos.

– Nem is ez a legfontosabb kérdés, fiam. Mit is mondtál – fordult az ezredes felé Majoros –, az összes jelentés egy nyomozón keresztül futott be hozzád?

– Igen, pontosan ez történt. Őt bíztam meg a régi hadsereg tisztjeinek megfigyelésével.

– Nos, ez két dolgot jelent. Vagy Lukács volt nagyon agyafúrt, és valami általunk ismeretlen okból elkészítette ezeket a hamis jelentéseket, amiket később a nyomozó kezére játszott, vagy, amit valószínűbbnek tartok, a nyomozó kérte meg Lukácsot erre a munkára.

– A saját emberünk? – hűledezett Janikovszky. – De mégis miért?

– Azt nem tudom, de nyilvánvalóan azt akarták, hogy a Fővezérséggel foglalkozzunk, és a francba, de végül sikerült is nekik. Hogy hívják ezt a nyomozót?

– Kárpátinak – nyelt nagyot az ezredes. – A katonai figyelő osztályon dolgozik.

Ekkor felberregett a telefon.

– Tessék!

– Itt Szücs ezredes. Megtudtuk, hogy jutott Csonka a hamis iratokhoz.

– Valószínűleg egy Kárpáti nevű nyomozón keresztül – felelte Majoros.

– Hát ezt meg honnan tudja?

– Az nem fontos, de mielőbb le kell tartóztatni – és még hozzáfűzött volna egy javaslatot, de addigra Szücs már bontotta a vonalat.

Majoros újra Janikovszkyhoz fordult.

– Szerintem Kárpáti azt akarta, hogy egy látszólag valószínű ügy után nyomozzunk, ami nem is létezik. Lehet, hogy attól félt, a Csonka utáni nyomozás elvezet hozzá, ezért szándékosan el akarta terelni magáról a figyelmet valami fontosabbal. Egy olyan üggyel, amire biztosan ráharpunk, mint egy csalira. Ha behozzák, én magam fogom kihallgatni, és ezt kegyetlenül meg fogja bántani – dühöngött az őrnagy, akinek sértette a hiúságát, hogy ilyen átlátszó módon sikerült valakinek megvezetnie. – Most viszont tartóztassuk le azt a rohadékot!

A három férfi rohamléptekkel szaladt át a folyosón, de Kárpáti szobáját üresen találták.

– Két napja beteget jelentett – közölte velük a szobatársa.

– Bassza meg, ezt nem hiszem el! – kiabált Majoros, aki végleg kijött a béketűréséből. – Azonnal menjen ki egy kocsi a lakásához, és hozzák be. Vagy jobb, ha több embert küldünk. Nem akarom, hogy úgy járjunk, mint Szücsék, akik egyetlen ember követését sem tudták megoldani! Sőt, tudod, mit? – fordult Janikovszky felé. – Jobb, ha mi is velük megyünk.

A Pobjeda megállt a Reitter Ferenc utcában egy kétemeletes, sárga téglából rakott ház előtt, amelynek ajtaja és zsámai katonás zöld színben pompáztak. A kocsiból két szigorú tekintetű férfi szállt ki. Elégedetten nyugtázták, hogy a földszinti ablakokat vasrács védi a betörők ellen, de most sokkal inkább az foglalkoztatta őket, hogy lehetőleg kifelé se jusson át rajtuk senki. Az épületnek egyetlen bejárata volt, amitől egy kicsit megnyugodtak, hiszen nem akartak kudarcot vallani.

Majoros és Janikovszky a szomszédos utcában parkoltak le a sarkon, ahonnan jó rálátásuk nyílt a házra, míg a harmadik kocsi, amiben Szücs ezredes foglalt helyet, egy kicsit feljebb várakozott. Végül egy negyedik autó is megjelent, és újabb két nyomozó sétált a bejárat elé.

– Akkor mi felmegyünk – adta ki az utasítást a rangidősnek tűnő férfi. – Bármilyen történjék, maguk itt várjanak, és tartóztassák fel az emberünket.

A többiek bólintottak, majd ketten beléptek a kapun, amit mintha csak nekik hagytak volna nyitva. Felsétáltak az emeletre, és megálltak az egyik ajtó előtt.

– Kéznél van a fegyvere? – nézett a társára, aki csak bólintott, majd becsöngetett a lakásba.

Egy középkorú férfi nyitott ajtót, akinek már csak a tarkóját szegélyezte néhány kósza tincs, ennek ellenére az öregségnek nyoma sem látszott rajta, tekintete még mindig fiatalos volt, és egy kicsit megdöbbenve nézett a nyomozókra.

– Kárpáti elvtárs? Az Államvédelmi Hatóság nevében le van tartóztatva! – közölte vele a rangidős tiszt.

– Ó – felelte a férfi, mint aki egyáltalán nem számított látogatókra. – Ahogy gondolják – felelte készségesen.

A nyomozókból halk sóhaj szakadt ki. Nem számítottak rá, hogy ellenállás nélkül letartóztatják Kárpátit, aki készségesen kilépett az ajtón. Egyikük már épp készült volna elővenni a bilincset, amikor Kárpáti teljes erőből gyomorszájon vágta, majd ahogy előrehajolt, a fejét nekiütötte az ajtófélfának, amitől a földre zuhant.

A társa a döbbenettől szinte mozdulni sem tudott, miközben érezte, ahogy benyúlnak a zakója alá, de mire felocsúdhatott volna, a Tokarevvel halántékon vágták, ettől kissé megszedült, a második ütéstől pedig lehanyatlott.

– A kurva életbe! – szakadt ki Kárpátiból.

Amikor Lukács nem jelentkezett a megbeszélte időpontban, sejtette, hogy valami gond van, de elképzelni sem tudta, hogy találták meg ilyen gyorsan. Ha minden a terv szerint történt volna, talán már egy Franciaországba tartó vonaton lenne.

Ellenőrizte a két ájult nyomozó pulzusát, majd visszahant a lakásba.

– A francba, a francba, a francba!

Az ÁVH-nál dolgozók többsége nem kapott olyan képzést, mint amiben neki volt része a katonai szolgálat során, ezért nem volt nehéz ártalmatlanítani a két nyomozót. Valószínűleg egyikük sem volt felkészülve arra, hogy a gyanúsított komolyabb ellenállást fejtene ki, de úgy érezte, ha valóban le akarják tartóztatni, akkor nem csak ezt a két szerencsétlent küldték utána.

Berohant a hálószobába, de nem vesződött azzal, hogy kipillantson az ablakon. Tudta, nincs sok ideje, és bár fel volt készülve erre az eshetőségre, most mégis kapkodnia kellett. A szekrényhez lépett, és a felső polcra készített csavarhúzóval eltávolította a titkos rekesz rögzítését, majd kétségbeesetten nézett a ládába. Ennyi iratot nem fog tudni magával vinni. Talán, ha kiválogatna közülük néhányat. Nem, erre nincs idő. Találomra felmárkolt egy köteget, és begyűrte őket egy barna aktatászkába. A fegyvert a belső zsebébe tette, majd elindult lefelé a lépcsőn.

Ahogy a földszintre ért, meglátta a bejárat előtt várakozó férfiakat, akik közül az egyik éppen eldobta a csikket, amit egész eddig szívott, és rákiáltott:

– Hé, maga, álljon meg!

Kárpáti azonban nem vesztegette az idejét. Csonka is megmondta, hogy egy harci helyzetben a pontos tervezés szinte felér a fél sikerrel. Végigrohant a folyosón, egészen az utolsó ajtóig, ahol az öreg Szőnyi lakott. Már jó előre kiválasztotta a lakást, mert a zárat szinte csak a Szentlélek tartotta egyben. Nagyot rúgott az ajtóba, ami egy recsegnél kíséretében megadta magát.

Szőnyi épp egy könyv fölött görnyedt a nappaliban, és nem tudta mire vélni a szobán átrohanó Kárpátit, aki az ablakhoz ugrott, majd két kézzel megragadta a rácsokat, és egy erőteljes mozdulattal kilökte az egészet az utcára. Már hónapokkal ezelőtt kilazította a csavarokat, amikor az öreg épp nem volt a lakásban, mert biztosítani akart magának egy másik menekülő útvonalat.

Ahogy szabaddá vált az út, kiugrott az ablakon, és a háta mögött még látta, ahogy a két nyomozó belép a lakásba. Gyorsan körülkémlelt, és kiszúrta az egyik várakozó Pobjedát, végül is maga is eltöltött már néhány évet az ÁVH-n, és volt tapasztalata a figyelésben is. Sarkon fordult, és futásnak eredt a körút felé.

A kereszteződéshez érve sem lassított, mert le kellett ráznia az üldözőit. A kocsik hangosan dudáltak, ahogy átrohant közöttük a Vágány utca és a vasúti sínek felé. Csak

egy pillanatra nézett hátra, és látta, két autó is üldözőbe vette, de nekik is gondot jelentett keresztben átvágni az úton. A pillanatnyi előnye azonban nem sokat ér, nem versenyezhetett a gépkocsikkal.

Hirtelen balra fordult, majd átfutott a vasúti síneken, mert abban biztos volt, ide nem követhetik a kocsik, ha pedig gyalogosan erednek a nyomába, akkor jók az esélyei. A túloldalon jobbra már az Állatkert kerítése látszott, de ő balra tartott, a Városliget irányába. Hátranézett, és úgy tűnt, a számítása bevált, a Pobjedák másik irányban mentek tovább, csak egyetlen férfi követte gyalog, ő is jócskán lemaradva.

Kárpáti jó erőben volt, bár a futás most őt is kimerítette, de nem állhatott meg. Szorosan markolta az aktatáska fülét, majd továbbrohant a Széchenyi fürdő felé, miközben már azon gondolkodott, vajon hol tölti majd az estét, és persze nem utolsósorban azon, hogy mászik ki ebből a helyzetből.

A nyomozók fáradtan és dühösen érkeztek vissza a lakásba, de egyikük sem akart megszólalni. Mindannyian a lehetséges következményeken gondolkodtak, mert abban biztosak voltak: ezt már nem lehet elhallgatni Péter Gábor elől. Maguk sem tudták, kire hárítsák a felelősséget. Majoros elismerte, hogy alábecsülte Kárpátit. Nem gondolta volna, hogy a férfi ennyire felkészült a szökésre, bár a kollégái szerint valóban meglepte a látogatásuk. Talán utána-

nézhetek volna egy kicsit a múltjának, de ez most már késő bánat.

Szücs visszament a Sztálin útra, és talán már jelentette is az esetet Péter Gábornak. Janikovszky már akkor tudta, hogy vesztek, amikor Kárpáti átfutott a síneken, és most tanácstalanul nézett végig a kollégáin. Majoros arcáról sem tudott leolvasni semmi biztatót.

– Nézzünk szét a lakásban – indítványozta. – Egyelőre ez a legtöbb, amit tehetünk.

A nyomozók kelletlenül szétszéledtek, az őrnagy a hálószoa felé indult, és a figyelmét rögtön megragadta a sarokban álló szekrény és a padlóra szétszóródott iratok. Felemelte az egyiket, és elkerekedett szemmel meredt a szövegre. Aztán figyelme a titkos rekesz felé fordult, ami közel félig volt különböző dokumentumokkal. Kiemelt egy megsárgult papírt, és ahogy olvasta, egyre inkább összeszorult a gyomra, majd kiszakadt belőle a káromkodás.

– A jó kurva életbe!

– Mi történt? – kérdezte Janikovszky.

Majoros zavart tekintettel fordult feléjük.

– Hát, ha ezek a papírok nem hamisítványok, akkor nagyon nagy szarban vagyunk.

07. fejezet

1950. április 29., Budapest, Sztálin út 60., 21.35

– Mégis ki a fene ez a Kárpáti? – kérdezte Szücs ezredes, aki már igencsak szeretett volna hazamenni.

Az ÁVH második emeleti tárgyalójában fáradt arcok néztek egymásra. Mindannyian kora reggeltől talpon voltak a Lukács utáni hajtóvadászat miatt, de Janikovszky és Majoros ragaszkodtak a késő esti megbeszéléshez. Farkas Vladimir is félig lecsúszva bóbiskolt a széken, és csak minden második szó jutott el a tudatáig.

– Kárpáti Barnabás, a katonai elhárítás egyik nyomozója volt egészen mostanáig – felelte Janikovszky. *Az egyik legjobb emberünk dolgozott az ügyön, jutott eszébe, mit mondott róla Majorosnak néhány nappal ezelőtt, és ettől*

legszívesebben a falba verte volna a fejét, de sokkal inkább Kárpátiét.

– Akkor ez nem a mi asztalunk – állt volna fel Szücs, de Majoros türelemre intette.

– Várjon egy kicsit. Azt hiszem, az ügy túlmutat Lukácson, Kárpátin, vagy épp Csonka ezredesen.

– Mit akar ezzel mondani?

– Az estét azzal töltöttem, hogy iratokat olvastam – folytatta az őrnagy –, ami alapján van egy elképzelésem, milyen kapcsolatban állt egymással ez a három ember, és mi köze van ennek a Földalatti Fővezérség ügyéhez.

– Az már lezárult, ha jól tudom. Mégis miről beszél?

– Egy kis türelmet kérek, és mindent elmondok, legalábbis azt, amit eddig tudunk. Az egész Csonka ezredessel kezdődött – vágott bele Majoros. – Ahogy azt maguknak is elmondtam, nem hagyott nyugodni, hogy ilyen könnyen eljutott a határra, és amikor kiderült, hogy hamis iratai voltak, arra gondoltam, esetleg innen, az ÁVH-ról kapott segítséget. Ezért kezdtünk el nyomozni az okmánykészítő csoport ellen, de nem találtunk kapcsolatot Csonkához. Volt egy olyan sejtésem, hogy talán egy közvetítő is részt vett az iratok átadásában, de mi ekkor már egy másik ügygel foglalkoztunk, ami elvonta, vagy inkább úgy mondanám, megosztotta a figyelmünket.

– Ez volt a Földalatti Fővezérség – szúrta közbe Janikovszky.

– Igen, de ne rohanjunk előre. Azt hiszem, a szerencsén múlt minden, legalábbis ami Lukácsot illeti.

– Én ezt nem így látom – morgott Szücs, de végül hagyta beszélni az őrnagyot.

– Lukács valószínűleg megsejtett valamit abból, hogy ilyen nagy a mozgás az osztályon, és talán úgy érezte, előbb-utóbb fény derülhet a tevékenységére, ezért menekülőre fogta, és ahogy mondtam, csak a szerencsén múlt, hogy most itt lent van az egyik cellában. Ha nem találják meg azt az igazolványt a lambéria mögött, bortal üthették volna a nyomát – folytatta Majoros, és látta, ezúttal az ezredes is elégedetten bólogat. – Bár a határt megerősítettük, a hamis papírokkal valószínűleg gond nélkül sétált volna át a túloldalra. A letartóztatás során, azt hiszem, igazán jó munkát végeztek.

– A házkutatás során a szomszédjánál találtunk egy bőrdöngőt – kapcsolódott be a beszélgetésbe Farkas –, ami- ben a ruhák közé rejtve előkerült még néhány irat, részben a saját nevére, részben másokéra kiállítva. Talán ez a Kárpáti is szerepelt köztük.

– Igen, magam is erre számítottam. Ahogy azt Lukács elismerte a kihallgatáson, az okmányokat nem az ezredesnek, hanem Kárpátinak adta. Utána néztem a személyi lapjának, és a kapcsolat immár teljesen világos. Csonka még a Katpolon dolgozott, és sikerült elhelyeznie Kárpáti- t a politikai rendőrségen. Korábban együtt szolgáltak a hadseregben, így, gondolom, ez egy apró szívesség volt

a részéről. Hogy utána pontosan mi történt, azt nem tudom, de a határsávba való belépéshez szükséges iratokat Lukács készítette el, az ügy többi részét pedig mindannyian ismerik.

– De még mindig nem értem, mire ez a nagy felhajtás – szólt hozzá Szücs.

– Azt gondolom, Kárpáti is sejtette, előbb-utóbb valaki utánajár Csonka szökésének, ezért ő is úgy döntött, elhagyja az országot. Persze, benne volt a pakliban, hogy minden simán megy. Mert mi történik, ha nem foglalkozunk tovább Csonkával? Kárpáti megkapja a hamis papírokat, elhagyja az országot, Lukács pedig tovább folytatja a titkos üzelmeit. De végül nem így történt. Ahogy mondtam, pusztán a véletlenek műlt. Kárpáti persze felkészült minden eshetőségre, és egy olyan ügyet tett le elé, ami-re nehéz volt nemet mondani. Már bánom, hogy ennyire vak voltam!

– Ezek szerint maguk is hibáztak? – kérdezte Szücs.

– Igen – ismerte el Majoros –, de amint látni fogja, alaposan kitervelt mindent, és valószínűleg maguk is ráhaptak volna az ügyre.

– És ez volt a Földalatti Fővezérség – ismételte el újra Janikovszky.

– Pontosan. Azt hiszem, az egész grandiózus terv csak azért született meg benne, hogy elterelje a figyelmünket. Talán abban reménykedett, hogy amíg mi a Fővezérség felderítésére fordítjuk az időt, addig ő békésen disszidál az

országból. Egy ilyen ügy mellett senkit nem érdekel már Csonka! És valljuk be őszintén – hajtotta le a fejét az őrnagy –, ez majdnem sikerült is neki.

– Akkor térjen a lényegre, mert későre jár! – türelmetlenkedett Szücs.

– Amikor Kárpáti az osztályra került – vette át a szót Janikovszky –, azt a feladatot kapta, hogy gyűjtsön adatot a régi horthysta tisztekről, akik átmentették magukat a háború után. Ez igazán testhezálló feladat volt, végső soron ő maga is együtt szolgált velük.

– Valószínűleg ekkor jutott eszébe a Fővezérség feltámasztása. Mint azt önök is tudják, ezt a csoportot korábban felszámoltuk, és az ügyet lezártuk. Kárpáti azonban hozzáfért az aktákhoz, és szép lassan elkezdett felépíteni egy összeesküvést, amiről most már biztosan állíthatom: csak az ő fejében létezett. Keresett néhány félreeső laktnyát és pár olyan tisztet, akikről elképzelhetőnek tartotta, hogy részesei lehetnek az egykori Fővezérség elveit és szellemiségét követő csoportnak.

– És ezt maguk bevették?

– Sajnos igen, de mentségemre szolgáljon, valóban nagyon alaposan kitervelte. Bárhova is küldtük az embereinket, mindenhol találtak valamit, ami *igaznak bizonyult*. Valóban megtalálták a jelentést tevő személyt, aki azonban egész más ügyben végzett felderítést. Néhol nem tudták azonosítani az ügynököt, de a jelentésben foglaltak tűntek igaznak. Még olyan eset is előfordult, ahol valóban

igazolható volt egy halvány kapcsolat a régi Fővezérséggel. Ahogy mondtam, ez az ügy mindannyiunk számára remek lehetőséget kínált.

– És mindezt azért csinálta, hogy elterelje magáról a figyelmet? – kérdezte Farkas. – Mintha kissé túlzásba esett volna.

– Meglehet, de ne felejtse el, ő is itt dolgozott, ismerte a nyomozati munkát, az ügynökhálózatot, és nem utolsósorban azzal is tisztában volt, milyen sok helyen vagyunk jelen az országban. Észrevétlen akart maradni, ezért egy igencsak értékes csalt dobott be elé. Lukács segítségével elkészítettek minden iratot, amire szükségük volt – ezt később Kárpáti a nyomozói munkájának eredményeként találta nekünk. Tényleg nagyon alaposak voltak, és ha nincs szerencsénk, akkor bottal üthettük volna a nyomukat.

– Ha arra gondol, hogy az embereim csupán véletlenül találtak meg azt az iratot, akkor téved – kérte ki magának Szücs.

– Természetesen egy percig sem vitatom az érdemeiket, de ahhoz kellett némi szerencse, hogy Lukácsot a pályaudvaron felismerte egy jegypénztáros. Kárpáti nyilván nem számolt azzal, hogy a társa ilyen hamar lebukik, és bevallja az igazságot, de ez csak az egyik része annak, amiért kislott a terve. Amikor észrevettem, hogy az általa gyűjtött jelentésekben ugyanazok a helyesírási hibák vannak, mint amiket Lukács is rendre elkövet, egyértelművé vált, hogy mi közülük lehet a Fővezérséghez. Ami természetesen nem létezik – ismerte el újra.

– Köszönöm – állt fel ekkor Szücs –, igazán érdekes volt, de nem gondolom, hogy ezért itt kellene üljünk egész éjszaka. A határsáv megerősítését még nem oldottuk fel, Kárpáti pedig pár nap alatt elkapjuk, csakúgy, mint Lukácsot.

– Remélem, hogy így lesz, de van még valami, amiért ezt az ügyet kiemelten kell kezelni.

Majoros egy nagy halom papírt szórt az asztalra.

– Nézze csak meg ezeket, Szücs elvtárs.

Az ezredes és Farkas felvettek egy-egy iratot, és zavart arccal kezdték olvasni őket.

– Mégis mit jelentsen ez?

– Nos, ezeket a dokumentumokat Kárpáti lakásában találtuk a házkutatás során. A hálószoza egyik szekrényében alakított ki egy titkos rekeszt, ami dugig volt velük. Egy pillanatig reménykedtem benne, talán ezek is csak Lukács hamisítványai, de sajnos nincs ilyen szerencsénk. Néhányat elvittem az irattárba, és megkerestem a hozzájuk tartozó dossziékat. Ahogy sejtettem, mindegyik egy kicsit hiányos volt.

– Kárpáti iratokat csempészett ki az épületből? – kérdezte ekkor Farkas, aki egy kicsit felélénkült erre a nem várt fordulatra.

– Pontosan. És ennek olyan következményei lehetnek, amik egyelőre beláthatatlanok nemcsak számunkra, hanem az egész hatóság számára.

Az ezredes szó nélkül nézett maga elé, mert egyszerre világossá vált, mekkora bajban vannak.

– Szóval azt mondja, van valahol egy emberünk a városban, egy halom szigorúan titkos irattal.

– Igen, és egyelőre csak reménykedhetünk benne, hogy még a városban van.

– Nem hinném, hogy sokkal több esélye lenne, mint Lukácsnak. Az embereink ott vannak mindenhol, és előbb-utóbb fennakad majd a hálózaton – felelte Szücs, aki megpróbált bizakodó maradni.

– Azért ne felejtse el, Lukács egy ócska kis irodista volt. Nem csinált mást, csak okmányokat készített. Nem volt terapi tapasztalata, nem volt tisztában a nyomozati munkával, tulajdonképpen nem látott túl a közvetlen munkáján. Kárpáti viszont a hadseregben szolgált, komoly fegyveres kiképzést kapott. Amikor megpróbáltuk letartóztatni, bevalom, kicsit alábecsültem a helyzetet, a nyomozóink ugyanis nem kaptak olyan kiképzést, mint ő, ezért is tudott elmenekülni. Kárpátinak sokkal nagyobb rálátása van a módszereinkre, ráadásul ő felkészült erre a helyzetre: az egész Fővezér-ség-ügyet azért tervezte meg, hogy biztosítsa a szökését. Még arra is gondolt, hogy meglazítsa az egyik földszinti ablakrácsot. Lukácsot váratlanul érte, hogy menekülnie kell, de Kárpátival kapcsolatban azért ne bízsa el magát.

– Rendben, elfogadom az érveit – adta meg magát Szücs, aki belátta, ezúttal valóban sokkal nagyobb a baj, amit nem lehet félvállról venni. – És maga szerint mit csináljunk?

Mindannyian Majorosra néztek, de ő csak a fejét rázta.

– Hiába várnak tőlem valami megoldást, még nem volt időm ezen gondolkodni. Maguk például mit tennének egy halom szigorúan titkos irat birtokában?

– Az biztos, hogy bármelyik imperialista ügynökség tárt karokkal fogadna – szólt az eddig a háttérbe húzódó Janikovszky. – Az angolok, az amerikaiak, de valószínűleg a jugoszlávok is, bár szerintem ez utóbbi kevésbé valószínű.

– Azt tudjuk, hogy pontosan milyen iratokkal rendelkezik Kárpáti? – kérdezte Farkas.

– Nem. A lakásán találtunk személyi anyagokat, napi parancsokat, szervezeti ábrákat – válaszolta az őrnagy. – Hogy mire tudja felhasználni, azt nem tudom, de biztosan van olyan értékes, mint a valuta.

– Ezek szerint nagyobb erőket kell mozgósítani.

– Igen, épp ezért egyetlen dolgot tehetünk – sóhajtott Janikovszky –, fel kell hívnunk Péter elvtársat.

– Nem lesz tőle felhőtlenül boldog – állapította meg Szücs –, de majd én beszélek bele.

Az ezredes kijelentését néma csend fogadta, amiből arra következtetett, mindannyian megértették a helyzet komolyságát. A döntésekkel járó felelősséget inkább a parancsnok kezébe akarták adni. Majd ő megmondja, mi legyen a következő lépés, de tudták, hosszú éjszakának néznek elébe.

Kárpáti a Rottenbiller utcai vendéglő egyik hátsó asztalánál ült, és egy fogpiszkálóval megpróbálta eltávolítani

a foga közé szorul húscafatot. Bár a pultnál kőbányai söröket ajánlottak, ő inkább egy hosszúlépést kért. Egyrészt nem akart azzal gyanút kelteni, hogy egészen zárásig marad, miközben semmit sem fogyaszt, másrészt meg kellett őriznie a józanságát, hogy megtalálja a kiutat ebből a helyzetből.

Amikor ajtót nyitott a nyomozóknak, nem gondolkodott, ösztönből cselekedett. Aztán végigfutott a Városligeten, és csak a Hősök terén kezdett a szíve újra normális ütemben verni, amikor megállt egy rövid időre kifújni magát. Próbált rájönni, hogy akadhettek ilyen gyorsan a nyomára.

Megfordult a fejében, hogy talán Lukács köpte be, de annyi tervezés és közös munka után nem tartotta valószínűnek, hogy a hamisító végül meggondolta volna magát. Végül is egyezséget kötöttek; igaz, ezekben az időkben az adott szó nem mindig számított. Lukács a megbeszélte találkozóra sem ment el az iratokkal, de Kárpáti legbelül mégis hinni akart társa ártatlanságában.

Még negyvenkilenc őszén ismerkedett össze vele, bár az igazat megvallva inkább rátörte az ajtót. Minthogy megfigyelés alatt tartották a hadsereg több vezető tisztjét, egyikük levelezéséből kiderült, hogy az illető hamarosan diszidálni akar. Kárpáti egészen Lukács lakásáig követte a férfit, majd miután az ezredes elhagyta a Baross utcai lakást, maga is becsöngetett, és kérdőre vonta a megszépített hamisítót.

Lukács igencsak megrémült, valószínűleg azonnali le tartóztatásra számított, de Kárpáti alaposan megtanulta a leckét Csonka ezredestől: csak a túlélés számít, semmi más. Épp ezért szemet hunyt az igencsak jövedelmező másodállás felett, sőt, még csak részesedést sem kért a hallgatásért, mert tudta, egyszer még hasznára válhat férfi.

Később, amikor Csonka beállított hozzá, hogy segítséget kérjen a szökéshez, tudta, elérkezett az idő, hogy igénybe vegye Lukács szolgálatait, akit ezúttal is bőségesen megfizettek. Miután elküldte az iratokat Piliscsabára, rájött, többé nem lesz maradása az országban, mert akár sikerül Csonkának a szökés, akár nem, előbb-utóbb valaki gyanút fog, ezért elkezdte felépíteni a saját tervét.

Maga sem tudta, miért nem lépett le korábban, hiszen Lukács révén ezt megtehetné volna, de az ÁVH-n egészen eddig biztonságban érezte magát. Persze nem volt igazán elkötelezett, a túlélés azonban mindennél fontosabb volt.

A háború után Csonka elintézte az igazolópapírját, és később elhelyezte a katonai elhárításnál, ahol igyekezett megfelelni az elvárásoknak. Másokkal ellentétben, akik igazi sztahanovista lendülettel vetették bele magukat az ügyekbe, Kárpáti épp csak elvégezte a feladatait, de nem akarta túlteljesíteni az elvárásokat, ezért jobbra békén hagyták.

Igyekezett távol tartani magát a pincéktől és a kihallgatószobáktól, de a megfigyelésekben és a besúgóhálózat kiépítésében megpróbált nagyobb elánt mutatni. Néha eljár

a kollégákkal sörözni vagy futballozni, részt vett a pártrendezvényeken, de ebben az esze és nem a szíve vitte előre. Amennyire lehetett, megpróbált érzelmileg távol maradni az ügyektől, ami nem volt mindig könnyű, főként, ha olyan tiszt került a célkeresztbe, akit korábban maga is ismert.

Ilyenkor igyekezett valahogy kibújni a feladatok alól, vagy másra hárítani a munkát. Ez nem jelentette azt, hogy könnyebb volt szembenézni a valósággal, amikor ártatlan embereket tartóztattak le, és olykor éjszakákon át vattalták őket.

Tudta, Csonka is sokat szenvedett ettől, és gyakran az italban keresett vigaszt, Kárpáti azonban fizikai kihívásokkal vezette le a lelki feszültséget. Mindennap edzett, nyomta a fekvőtámaszokat, eljárt futni a Budai-hegyekbe, de ha nem tudott rá elég időt szakítani, akkor csak a Szabadság-szoborig kocogott fel a belvárosból. Meg akarta őrizni a lelki épségét, ami egyáltalán nem volt olyan egyszerű a Sztálin úti épületben, de a testmozgás sokat segített, ráadásul a hadseregben szerzett kondícióját is sikerült megőriznie.

Ennek most vette igazán hasznát, ahogy végigrohant a városon, maga mögött hagyva az üldözőit. Ahogy kiért a Ligetből, a Dózsa György úton ment tovább, de itt már inkább csak sietősen haladt, mintsem rohant volna, ami kevésbé szűrt szemet a járőrelőeknek. Távol akart kerülni a lakásától és az ÁVH épületétől is. Végül a Landler Je-

nő utcán fordult a belváros felé, és az Állatorvosi Főiskola sarkán meglátta a vendéglőt, ahol ideiglenesen meghúzhatta magát.

Mielőtt belépett volna a helyiségbe, egy kicsit kifújta magát, az ingét betúrta a nadrágjába, ellenőrizte a zsebébe rejtett fegyvert, és igyekezett fesztelenül viselkedni. Leült egy félreeső asztalhoz, és a táskát, amit eddig görcsösen szorongatott, letette a lába mellé. Ebben volt minden, amivel megválthatta a jövőjét: a félretett készpénz, és egy köteg dokumentum, amit apránként emelt el az ÁVH irattárából. Reménykedett benne, hogy Lukács segítségével gond nélkül átjut a határon, és akkor ezekre nem is lett volna szüksége, de most tudatosult benne: jól döntött, amikor más lehetőségeket is végiggondolt a tervezés során.

Azt ugyan még nem tudta, mihez kezd majd velük, de abban biztos volt, hogy ha jól használja fel őket, talán megmenthetik az életét, és a segítségükkel akár még az országból is kijuthat. Egyelőre azonban az éjszakát kell túlélnie.

A pincértől egy tál tarhonyás húst rendelt és egy hoszszulépést, majd miután felszolgálták az ételt, és egy kicsit csillapodott az éhsége, eszébe jutott, mennyi időt és energiát fektetett a Fővezérségbe, látszólag hiába.

Amikor átadta az iratokat Janikovszkynak, az igencsak elégedett volt a munkájával. Persze sosem tartotta őt igazán alkalmasnak a főosztályvezetői posztra, de most ennek kifejezetten hasznát látta, az ezredes ugyanis egy

percig sem kételkedett a jelentések hitelességében. A szemében mohó vágyat látott, hogy ezúttal végre valami igazán jelentős ügybe tenyereltek bele. Épp ezért nem érette, hogy találtak rá ilyen gyorsan, hiszen Lukács valóban jó munkát végzett.

Kárpáti a munkaidejében kedvére böngészhetette a dossziékat, és a feladatai mellett megtalálta azokat az embereket, akik köré felépíthette a saját katonai összeesküvését. Ennek ellenére néhány nap alatt eljutottak hozzá.

Végül feladta a töprengést. Talán sosem tudja meg, hol csúszott hiba a tervbe. Most azonban változott a helyzet, és valami új ötlettel kell előállnia, még mielőtt a nyomában loholna a fél ÁVH. Ezt az éjszakát valószínűleg még nyugodtan töltheti, feltéve, hogy talál egy megfelelő helyet, de holnaptól biztosan nagy erőkkal fogják keresni, és nehéz lesz biztonságos menedéket találnia, amíg kitalálja a következő lépését.

A vendéglőben kihúzhatja éjfélig, bár nem tudta, mikor zár a hely, de utána mindenképp el kell indulnia valamerre. A lakása szóba sem jöhetett: biztosan figyeltetik. Kószálhat a városban, hogy folyamatosan mozgásban maradjon, de akkor nem tudja magát kipiheenni sem testileg, sem szellemileg, ami veszélyeztetheti a menekülést.

Kivehetett volna egy szobát valamelyik városszéli hotelben, de a recepción dolgozók akár jelenthetnek is az ÁVH-nak, ez köztudottan bevett módszere volt a nyomozóknak.

Ha nem ők, hát akkor valaki a személyzetből, épp ezért máshol kellett szállást találnia.

– Parancsol még valamit az elvtárs? – kérdezte a pincér.

– A konyha hamarosan zár, de tizenegy óráig nyitva vagyunk. Esetleg valami desszertet?

– Nem, köszönöm, inkább hozzon még egy fröccsöt.

– Kérem, máris itt vagyok.

Ekkor nyílt az ajtó, és egy előkelőnek látszó férfi lépett be rajta, oldalán egy erősen túlszínelt nővel. Leültek egy szabad asztalhoz, és a pincér még hajlandó volt felvenni a rendelésüket. Kárpátinak az első perctől fogva nyilvánvaló volt, milyen viszonyban vannak egymással a vendégek, és erről eszébe jutott egy ötlet, ami talán segíthet átévezni az éjszakát.

A pincér megjelent a fröccsel, és letette elé az asztalra. Kárpáti úgy vélte, zárásig marad, akkor csak hét órát kell kihúznia reggelig. Az étteremben valószínűleg senki nem fogott gyanút, hiszen nem viselkedik másként, mint a többi vendég, és még senki nem tudja, hogy az ÁVH nagy erőket keres. Utólag persze emlékezni fognak arra, hogy szombat este betért egy vacsorára, de bízott benne, hogy ez nem segíti majd a nyomozókat.

A pár hamarosan megkapta a levest. Kárpáti lassan kortyolgatta az italt, és csak várta, hogy teljen az idő. Öt perccel tizenegy óra előtt kérte a számlát, elköszönt a pincértől, majd a Józsefváros felé vette az irányt.

A taxi szóba sem jöhetett, ezért végigyalogolt a Dohány utcán a körút felé. Nem aggódott, hogy valaki esetleg felismeri, és nem csak azért, mert sötét volt, de abban is biztos volt: az ÁVH nem tudta ilyen gyorsan értesíteni sem a rendőrséget, sem a besúgókat.

Ahogy elérte a körutat, balra fordult a Nemzeti Színház felé. A kirakatokban már szinte mindenhol kint volt a május elsejei dekoráció, vörös szalagok díszítették az üzleteket, néhol lelkesítő táblákat állítottak az üveg mögé, máshol Rákosi és Sztálin arcképe mosolygott a járókelőkre.

Kárpáti átvágott a téren, elhaladt egy eszpresszó mellett, ahonnan a fiatal pultos épp megpróbálta kitessekelni az egyik kapatos vendéget, aki hevesen tiltakozott ez ellen, miközben mindenáron megpróbálta átkarolni a nőt. A következő sarkon egy férfi vizelt az egyik fa tövében, de ahogy meglátta a közeledő Kárpátit, gyorsan felhúzta a sliccét, és továbbsietett.

Hamarosan a Rákóczi térre ért. Tőle balra a koszos padokon három, lengén öltözött nőt pillantott meg, akik már rég túl voltak az első virágkorukon. Egyikük kiszúrta, és kajánul rávigyorgott.

– Helló, szépfiú, nincs kedved egy kis szórakozáshoz?

Kárpáti visszamosolygott rá, majd a fejével nemet intett, és elindult a Magdolna-negyed belseje felé. Biztos volt benne, hogy az örömlányok közül sokakat az ÁVH is foglalkoztatott, hiszen az együttlétek alatt a vendégek

könnyebben váltak beszédessé, így sokan juthattak némi pluszpénzhez. Ráadásul a politikai rendőrségtől kapott apanázsról gyakran még az őket futtató stricik sem tudtak, ezért aztán a sápot sem tudták beszedni tőlük.

A Salétrom utcában is többen támasztották a házfalat, néhányan leszólították, de ő csak ment tovább, míg végül megpillantott egy feltűnően fiatal lányt, akinek arcát vastagon fedte a púder és a smink, ajkait vérvörösre rúzsozta, ami jól illett a bordó szoknyájához. Fehér blúzáat félig kigombolta, hogy még véletlenül se áruljon zsákbamacskát az arra járó kuncsaftoknak. Vörösre festett haját laza lófarkba fogta, és ahogy meglátta a közeledő férfit, megigazította a felsőjét, hogy minden jól látható legyen.

– Jó estét, mi járatban errefelé? – kérdezte a lány, és Kárpáti egyből sejtette: valószínűleg még új lehet a szakmában. Már a megszólítás is olyan esetlenül hangzott.

– Arra gondoltam, talán segíthetne nekem, hogy egy kicsit kellemesebben teljen az estém.

– A legjobb helyen jár – csillant fel a lány szeme, és belekarolt a férfibá. Maga sem hitte, hogy ilyen könnyen talál vendéget.

– Mit szólna hozzá, ha az egész éjszakát velem tölténé? – kérdezte ekkor Kárpáti.

– Az egész éjszakát? Hát nem is tudom... – nézett körbe idegesen, és a tekintetével az utca túloldalát kezdte fűrkészni.

– Csak mondjon egy árat, és ígérem, nem leszek hálátlan – fűzte tovább a szót a férfi, de ekkor a háta mögött megjelent két alak.

Egyikük, egy alacsony, fekete öltönyt viselő, keszeg férfi, kérdően nézett rá.

– Talán van valami baj?

– Egyáltalán nincs. Épp azért kérdeztem a hölgytől, mennyiért lenne hajlandó velem tölteni az egész éjszakát – felelte Kárpáti, miközben a háttérből figyelő másik alakot méregette, akinek kabátzsebéből mintha egy pisztoly markolatát pillantotta volna meg.

– Természetesen semmi akadálya – válaszolta az öltönyös –, de nem lesz olcsó multság. Rózsa nagyon keregett lány a környéken – folytatta, majd egy olyan összeget mondott, amitől elkerekedett a lány szeme.

– Rendben van – állta a férfi tekintetét Kárpáti.

– És a felét előre kérem – tette még hozzá az öltönyös, mert maga is meglepődött, hogy ilyen gyorsan megkötik az üzletet.

Kárpáti tudta, a fele sem igaz annak, amit a lány futtatója állít, de ez most nem számított. A táskájából elővett egy köteg bankjegyet, majd leszámolta az összeget.

– A másik felét a lánynak adja. Továbbá van még egy kikötésem: van itt egy lakás az utcában, oda mennek, és nem magához, megértette?

– Természetesen, de akkor engedjen a dolgunkra, végül is nem ezért fizettem ilyen sokat.

– Legyél jó kislány – paskolta meg a lány fenekét a férfi, majd társával együtt eltűntek egy kapualjban.

Kárpátiék visszasétáltak az utcában, Rózsa egy közeli házhoz vezette, beléptek az ajtón, és a koszos lépcsőházban rögtön megcsapta orrát a mindent átható vizeletszag. A lány könnyű léptekkel haladt fel a lépcsőn, mintha tudomást sem venne a bűzről és a mocsokról, egyre csak húzta maga után a férfit, míg végül felértek a második emeletre.

Az egyik lakásból dühös kiabálás hallatszott ki, egy női sikoly hasított az éjszakába, aztán minden elcsendesedett. Kárpáti egy pillanatra megborzongott, de megpróbált nem foglalkozni a gondolattal, hogy mi történhetett a zárt ajtó mögött.

A lány ügyetlenül babrált a kulccsal, majd sikerült kinyitnia a zárat. Beléptek az apró garzonlakásba, aminek levegője igencsak dohos volt, a falról néhol már lepergett a festék, máshol sötét penészfoltok éktelenkedtek. Épp csak egy fürdőszoba nyílt az előszobából, ahova bepillantva a férfi csak egy koszos zuhanyzót talált, aminek a függönye is félig leszakadt.

A nappali, vagy inkább hálószoba berendezése is mindössze egy hatalmas ágyból állt, ami mellett kis asztal árvalkodott és két szék, amire talán a ruháikat tették a vendégek. Az ágynemű sem látott mosást ki tudja, mióta, de Kárpáti aludt már ennél rosszabb helyeken is. A lakás minden szempontból a célszerűséget szolgálta, és az idejéről alkalmi vendégeknek ez tökéletesen megfelelt.

– Tényleg Rózsának hívják? – kérdezte ekkor a kissé megszeppent lányt.

– Nem, valójában Anna vagyok, de ez olyan hétköznapi. Sose szerettem igazán.

– Értem, engem szólíts Péternek – váltott tegezésre Kárpáti, aki a valódi nevét is megmondhatta volna, végül is másnapra nem lesz jelentősége az egésznek.

– Maga igazán nagyvonalú – kezdte Anna, miközben a férfi mögé lépett, átkarolta a mellkasát, és hozzásimult.

A férfi gyengéden lefejtette magáról a nő karjait, megfordult, és végigsimított az arcán.

– Erre ma este nem lesz szükség. Nem ezért vagyok itt.

– Nem? – hökkent meg a lány, és fél lépést hátrébb húzódott.

Kárpáti visszament az előszobába, és ellenőrizte a bezárt ajtót. Aztán leült az ágyra, az asztal alá csúsztatta a táskáját, a belső zsebéből elővette a pisztolyt, és maga mellé tette. Anna ettől még jobban megrémült, és egy újabb lépést tett a bejárat felé.

– Ne félj, nem akarlak bántani. Csak azért van nálam, hogy meg tudjam védeni magam, ha úgy alakul.

– Mégis kitől? És mit akar tőlem?

– Azt, hogy itt maradj velem éjszakára. Ezért fizettem, semmi mást nem akarok.

A lány továbbra sem értette, mi történik vele, és hiába mosolygott rá a férfi, a bizalmatlansága nem akart elmúlni.

– Nézd, itt van az összeg másik fele, amit reggel oda kell adnod annak az öltönyös fazonnak – nyújtott át egy újabb köteg pénzt Kárpáti. – Ebből valószínűleg nem sokat látsz majd, ha nem tévedek. Ezen felül adok még egy keveset, amiről neki nem kell tudnia. Nem sok, de arra elég, hogy pár napig jobban élj belőle.

– És ezért mit kell tennem? – kérdezte a lány, aki még mindig nem akart hinni a fülének.

– Semmit. Csak maradj itt velem az éjszakára.

– Értem. Akkor ne is vetkőzzek le?

– Miattam nem szükséges. Megmosakszom, és utána ledőlök aludni. A helyedben én is ezt tenném.

Kárpáti kiment a fürdőszobába, a csapból kifolyó zavaros vízzel megmosta az arcát, majd ruhástul feküdt be az ágyba. Ha netán mégis rátörik az ajtót, nem vesztegetheti az idejét, bár tudta, ma éjszaka biztonságban lesz. Anna nem fog elszökni, mert szüksége van a pénzre, márpedig a futtatói valószínűleg szinte a teljes bevételt elveszik tőle, legalábbis azt, amiben megállapodtak.

Úgy sejtette, valaki állandóan figyelni fogja az épületet, nehogy egy ilyen bőkezű vendég esetleg fizetés nélkül távozzon. Ráadásul a helyi alvilággal gyakran az ÁVH sem akart szembeszegülni, így szinte biztosan zavartalanul alhat reggelig.

A lány egy ideig csak téblábolt, nem igazán tudta, mit csináljon ebben a helyzetben, míg végül ő is kiment a fürdőszobába, lemosta magáról a sminket, majd visszatérve

a férfihoz levetkőzött, talán csak megszokásból, aztán lekapcsolta a lámpát, és befeküdt mellé az ágyba.

A sötétben Kárpáti megérezte, ahogy Anna közelebb húzódik, majd egyszer csak átkarolja, amit meglehetősen őszintének érzett, nem holmi kötelességnek. Valószínűleg egy ideje már nem volt része valódi érzelmekben, a legtöbb vendég csak ideig-óráig foglalkozott vele, nem beszélve az öltönyös stricijéről, és legszívesebben megkérdezte volna tőle, mégis miért csinálja ezt, miért nem megy eladónak vagy gyári munkásnak, de azt is tudta, ez csak meddő beszélgetést szült volna.

Biztos volt annak oka, hogy a lány ezt a sorsot választotta, alkoholista szülők, árvaházban töltött gyerekkor, szegénység, vagy ezek mindegyike, de nem az ő feladata volt, hogy kiszakítsa ebből az életből. Őszintén sajnálta, és tudta, valószínűleg nem csak a pénzét veszik el, talán meg is verik néhányszor, de nem tehetett érte semmit. Főként most, hogy reggelre már a nyomában lesz az ÁVH.

Anna egyre csak ölelte, és parfümjének édes illata elnyomta az ágynemű bűzét.

– Ki elől menekülsz? – kérdezte végül a lány, immár ő is tegeződésre vált. – Elkövettél valamit?

– Ezt miből gondolsz?

– Csak egy megérzés.

– Nos, nem követtem el semmit, legalábbis semmi törvénytelen – felelte óvatosan Kárpáti.

– Értem – bólintott a nő, aki úgy vélte, minél kevesebbet tud, annál jobb lesz neki. A vendég már így is bőkezűen kifizette az éjszakát. – És mit csinálsz holnap? Van hova menned?

– Még nem tudom – vallotta be a férfi. – Talán akad még pár ember, akinél meghúzhatom magam. Legalábbis remélem.

– Hát, remélem, sikerrel jársz.

Kárpáti átkarolta Anna derekát. Szegény lány, gondolta magában, mennyire fiatal még! Bárcsak segíthetne rajta, de tudta, hiábavaló próbálkozás lenne. Simogatta a hátát, de végül egy szót sem szólt, aztán a fáradtság egyre jobban úrrá lett rajta, ezért az oldalára fordult, Anna karja még mindig a mellkasát szorította, majd hamarosan mindketőjüket elnyomta az álom.

Péter Gábort a legmélyebb álmából keltette fel Szücs hívása, elsőre nem is akarta elhinni, hogy valaki képes az éjszaka közepén rátelefonálni a Sztálin útról. Őszintén remélte, hogy alapos indokuk lesz rá, de néhány perc múlva, ahogy végre kezdte felfogni az ezredes szavait, a fáradtsága egyszerűen elszállt.

Ez persze nem jelentette azt, hogy nem volt rosszkedvű. Az irodájában szó nélkül hallgatta végig a másik négy férfi jelentését, akik végig azon töprengtek, a parancsnok vajon azt mérlegeli-e, mi legyen a megfelelő lépés, vagy inkább a nekik szánt retorziók járnak a fejében.

– Lukács elfogása gyorsan és szakszerűen történt – fejtette Szücs, igaz, azt elfelejtette megemlíteni, hogy az embereik nem tudták letartóztatni a hotelben, ahol megszállt. – Hasonló eredményt várok Kárpátival kapcsolatban is.

– Ebben én is felettébb reménykedem – felelte Péter.

Komoran nézett maga elé, miközben lesöpört egy nem létező morzsát a bajszáról. A helyzet valóban roppant mód kínos, állapította meg magában. Olyannyira, hogy ha esetleg kudarcot vallanak, az talán még az ő pozícióját is megingathatja. Persze nagy valószínűséggel a felelősséget Szücsre hárítja majd, de ennek ellenére sem lehetett biztos a dolgában.

– Azt gondoltuk, mielőbb el kell rendelni az országos körözést – szólalt meg Janikovszky. – Szükségünk lehet a rendőrség bevonására is.

– Egyetérték – felelte a parancsnok, de úgy tűnt, a gondolatai valahol messze járnak.

– Azt azért mégsem írhatjuk le, hogy az ÁVH egyik nyomozójáról van szó. Ennek rossz üzenete lenne – vetette fel Szücs.

Péter hosszan hallgatott, mint aki mérlegeli az elhangzottakat, végül megszólalt.

– A lehető legszélesebb körben kell kiterjeszteni a körözését. A holnapi *Szabad Nép*ben jelenjen meg egy rövid hír a személyleírásával. Ha gyorsak lesznek, akkor pont a nyomdába kerülés előtt bekerülhet a lapba. Írjuk

azt róla, hogy szökött rablógyilkos, esetleg azt is megemlíthetjük, menekülés közben megsebesített egy rendőrt, akkor talán nagyobb lelkesedéssel erednek majd a nyomába. A fényképe pedig legyen ott mindenkinél, és tegyék ki a tanácsok épületében is.

– Értettem, Péter elvtárs!

– Van más, amit kiderítettek róla az elmúlt órákban?

– Az embereink már nekiálltak átolvasni a Kárpátival kapcsolatos iratanyagot – válaszolta Majoros.

– Holnap kezdjek meg a közvetlen kollégái kihallgatását. Kérdezzék ki a szomszédokat, hátha tudnak róla valamit. Van esetleg családja, rokonai?

– Egyke gyerek, az apja Fehérváron lakik, már a hetvenes éveit tapossa. Korábban tanítóként dolgozott.

– Akkor hozzák be őt is. Fokozzák az ellenőrzést a határokon, a vasútállomásokon és a tömegközlekedésen. Ha Lukács miatt felforgatták Köszeget, akkor most tegyék meg ugyanezt Budapesttel is. Nem érdekel, hány embert kell az utcára vezényelni, de járják be a szállodákat, panziókat, nézzenek be minden étterembe és eszpresszóba.

– Parancsára, Péter elvtárs!

– Nem engedhetjük meg, hogy ez az ember elhagyja az országot, megértették?

Mindannyian bólintottak, hiszen már egyikük sem kétkedett a helyzet komolyságát illetően. Farkas egyre laposabb pillantásokkal meredt a többiekre; úgy érezte, las-

san ideje lenne hazatelefonálni, hogy ne várják hiába, mert biztos volt benne, az éjszakát is az épületben tölti.

Majoros ezerszer megbánta, hogy otthagya a balatoni horgászatot. A hétvégi bevásárlásra sem lesz ideje, és a feleségét is csak az üres lakás fogadja majd, de nem tehetett mást, most már le kellett zárni ezt az átkozott ügyet. Ha sikerrel járnak, akkor úgysí számíthatnak Péter jóindulatára, és a beígért pihenés sem marad el, addig azonban még sok volt a feladat.

Szücs ezredes is fáradt volt, de minden követ meg akart mozgatni, csak hogy előkerítsék Kárpátit, akár a föld alól is.

– Holnap reggel tíz órára várom a jelentésüket az asztalomon – nézett végig a többiekén Péter. – Remélem, addigra sikerül elérni valamilyen érdemi előrelépést.

– Erre azért nem mernék megesküdni... – kezdte volna Janikovszky, de a parancsnok belé fojtotta a szót.

– Nem kereshetünk kifogásokat! Hosszú még az éjszaka, és ezalatt rengeteg munkát el lehet végezni – tette érthetővé az álláspontját. – Mert egy dolgot gondoljanak végig, méghozzá alaposan: ez az ügy nem maradhat titokban. Csak akkor van esélyünk, ha bevonjuk a civil lakosságot is, akik a *Szabad Népből* tájékozódnak majd, és később talán valaki észreveszi ezt a férfit. Azt, remélem, nem kell külön hangsúlyoznom, hogy az esetleges kudarc hova vezetne.

Az irodában ülők szótlantul bólintottak. A Kárpáti jelentette fenyegetés ott lebegett a fejük fölött.

08. fejezet

1950. április 30., Budapest, Salétrom utca, 06.10

Kárpáti maga mögött hagyta a koszos bérházat, és elindult a Rákóczi tér felé. A kapun kilépve mintha észrevette volna a tegnapi marcona férfit, de már nem törődött vele, hiszen szinte biztos, hogy éberén őrizte az álmukat. Nehéz volt kikelni az ágyból, és magára hagyni a még mindig félálomban fekvő Annát, de minél tovább marad egy helyen, annál könnyebben rátalálhatnak.

A város még csak ébredezett, de úgy sejtette, az ÁVH nem tétlenkedett az éjszaka, ezért amikor kifordult a sarkon, alaposan körülnézett, hátha felfigyel egy arra járó rendőrré, de a tér egyelőre meglepően néptelen volt.

A gyomra korgott az éhségtől, első útja mégis az újságárushoz vezetett, ahol megvette a legfrissebb *Szabad Né-*

pet, majd egy közeli padon gyorsan átfutotta a lapot. *Május elsejével a békéért*, szolt a vezércikk, és az első három oldalt a békeharcról szóló írások töltötték meg. A következő lapon aztán megtalálta, amit keresett.

Előbb egy rövid beszámoló következett néhány nagykanizsai rémhírterjesztő árufelhalmozóról, akiket az Államvédelmi Hatóság a dolgozók segítségével vett őrizetbe, majd egy adócsalás miatt elítélt ügyvéd tárgyalásáról tudósítottak. Végül egy alig pár soros közleményben ott virított a neve a piszkosszürke papíron, és ha korábban volt is arról némi elképzelése, mit írnak majd róla, a valóság mégis meglepte.

A Budapesti Országos Büntetőintézetből április 29-én megszökött a korábban rablógyilkosságért elítélt Kárpáti Barnabás, aki menekülés közben a nála lévő acélsodronnyal megsebesítette Flaisz Tibor hadnagyot. A hős bajtársat azóta a Honvéd Kórházban ápolják. Kárpáti ellen hajnalban országos körözést adtak ki. Személyleírása: 180 centiméter magas, erősen kopaszodó, barna hajú, negyven év körüli férfi. A szökevény kézre kerítésében a rendőrség és az Államvédelmi Hatóság erői együttesen vesznek részt. Ha bárkinek érdemi értesülése van Kárpáti hollétéről, mielőbb értesítse a hatóságokat.

Kárpáti összehajtotta az újságot, majd bedobta a legközelebbi szemetesbe. A fotóját nem közölték, ami egyelőre

az előnyére válhat, így kisebb az esélye, hogy az utcán felismerje valaki, ezért szinte szabadon mozoghatott a városban. Másrészt biztosan fokozzák az ellenőrzést, ezért résen kell lennie, hiszen a rendőrök, az ÁVH karhatalmi egységei és a besúgók alaposabb felkészítésben részesülnek.

Elindult a körúton, majd reggelire vett két félig száradt pogácsát, miközben a következő lépésen járt az esze.

Már első pillanatban elvetette, hogy egyenesen a határra induljon, hiszen ott biztosan sokkal nagyobb a készültség. Ráadásul az aktatáskájában szorongatott iratokat nem véletlenül csempészte ki: ezek most értékes fizetőeszközzé válhatnak. Szombat hajnalban ugyan nem sokra megy velük, sőt, még május elsején is meg kell húznia magát valahol, de ha kedden újraindul az élet, akkor már tud velük kezdeni valamit.

A kérdés már csak az volt, mit csináljon a következő két napban. A pénze véges volt, és az első éjszaka még megvásárolhatta a helyi alvilág védelmét, de ezt a kártyát nem tudja még egyszer kijátszani. A hotelek és a város vendéglátóhelyei szoba sem jöhettek, mert a személyzetben szinte mindenhol volt legalább egy beépített ember, és ezt a kockázatot nem akarta vállalni.

A legjobb megoldásnak az tűnt, ha talál egy megbízható ismerőst – igaz, az utóbbi években a kapcsolatai szinte kizárólag a munkahelyéről kerültek ki. Egyiket sem nevezte igazán barátságnak, nem volt ez több, mint egyfajta felszínes ismeretség. Söröztek, meccsre jártak, miközben az

igazi barátokat már rég maga mögött hagyta. Persze nem önszántából tett így, inkább a körülmények kényszerítették rá.

Mikor a hadseregből Csonka átmentette az államvédelembe, jobbnak látta, ha maga koptatja le a régi ismerőseket, mert nem akarta hazugsággal tömni a fejüket. Persze beadhatott volna nekik egy jól szerkesztett fedőtörténetet, ahogy ezt mindenki más is tette, de úgy érezte, előbbutóbb kiderült volna az igazság.

Éjszakákat töltött egyedül, miközben azon merengett, vajon ezek a barátságok kiállták volna-e ezt az erőpróbát. Ha elmondja nekik, hogy számára ez a túlélés záloga, talán nem tagadják meg, de ebben egyáltalán nem volt biztos. Nem lett volna más megoldás, mint a győzködés, hogy nem volt más választása, és ha nemet mond az ajánlatra, akkor talán börtönben ülne, vagy egy deszkakoporsóban feküdne a föld alatt. Némelyikük talán átérezte volna a helyzetet, de nem mindannyian. Kárpátinak túlságosan fontos volt ez a néhány ember, és nem akarta bezennyezni a velük való kapcsolatot, így talán mindenkiben csak a szép emlékek maradnak meg.

Az ÁVH először a közvetlen munkatársakat fogja kikérdezni, legalábbis így okoskodott magában. Hamar kiderítik, kikkel ápolt kollegiális viszonyt, és talán csak ezután kezdenek vájkálni a múltjában, amihez idő kell. Ráadásul hétvége van, így sokkal nehezebb kérdezősködni a gyermekkori lakóhelyén, az iskoláiban, vagy a hadseregben.

Elmajszolta az egyik pogácsát, majd fontolóra vette, kihez fordulhat segítségért. Kiben bízhat meg annyira, hogy elhiszi a történetét, és nem hívja rá a rendőrséget? Némi töprengés után villamosra szállt, és elindult a Móricz Zsigmond körtér felé. Igyekezett az ajtó közelében maradni, miközben egyre csak az utasokat figyelte, de azok rá se hederítettek. Hamarosan már a Kertészeti Kar mellett sétált, majd bal kéz felé betért a Diószegi utcába, végül megállt egy apró kertes ház előtt. A csengetésre egy idős hölgy csoszogott ki a kapuhoz.

– Csókolom, Terka néni! Megismer még ennyi év után?

A nő magára tekerte a pongyoláját, majd fejét oldalra biccentve kezdte méregetni a férfit.

– Én vagyok az, a Barna. Tudja, Ödönnel mindig együtt lógtunk a környéken.

Ez, úgy tűnt, megtette a hatását, és a nő arca mosolyra húzódott.

– Hát persze, csak hát olyan régen volt! Mégis mi járatban ennyi év után? Már azt hittem, ott hagytad a fogad a háborúban.

– Tudja, pár napot Pesten töltök – hazudta Kárpáti, aki nem akarta az igazsággal terhelni az asszonyt –, és gondoltam, meglátogatom Ödönt. Ezek szerint már nem lakik itt?

– Miután elvégezte a jogot, beköltözött a belvárosba. De hát gyere be egy kicsit, talán akad egy kis sütemény a kamrában.

– Igazán kedves, de nagyon szűkös az időm, kérem, ne haragudjon. Ígérem, legközelebb nem rohanok ennyire.

– Rendben, de a szavadon foglak – fenyegette meg az újjával az asszony, majd megadott a férfinak egy Lónyai utcai címet.

Kárpáti újra villamosra ült, visszament a pesti oldalra, némi keresgélés után megtalálta a nő által említett bérházat, és reménykedett benne, hogy otthon találja gyerekkori cimboráját. A csengetésre egy kissé pocakos férfi nyitott ajtót, aki a döbbenettől szinte szóhoz sem jutott.

– Hát te... – kérdezte, de torkára fagytak a szavak.

– Szerbusz, rég találkoztunk – felelte Kárpáti.

– Szerbusz. És mégis mit keresel itt ennyi év után? Azt hittem, már nem is hallok felőled többet, mert úgy eltűntél, mint a kámfor.

– Pont ezért vagyok itt, hogy elmeséljem. Persze csak ha beengedsz.

– Persze, gyere csak beljebb, de azért hadd rázzam meg a kezed, te csirkefogó – mosolyodott el a férfi.

Kezet ráztak, majd beléptek az ízlésesen berendezett polgári lakásba. A nappaliban a dohányzóasztalon a *Szabad Nép* reggeli száma hevert, de Kárpáti igyekezett nem foglalkozni vele, miközben vendéglátója félredobott egy köteg iratot a kanapéról.

– Ki gondolta volna, hogy a kis Galambos Ödönnek így felviszi az isten a dolgát – nevetett Kárpáti. – Ahhoz ké-

pest, hogy az öreg Szilassy tanár úr szerint egy igazi semmirekellő alak lesz belőled, nem panaszkodhatsz.

– Nem hát, de az utóbbi pár évben tényleg éjjel-nappal dolgoztam. Van egy társam, vele visszük az irodát.

– Édesanyád említette, hogy elvégezted a jogot.

– Jártál anyámnál?

– Persze, különben hogy találtalak volna meg?

– Ezek szerint te már tudsz rólam mindent, de mi történt veled? Mikor is találkoztunk utoljára? Te úristen! Hat éve, vagy több is már ennek? Azt talán még említette valaki, hogy a frontra vezényeltek, én meg azt hittem, ott maradtál. Kerestem az apádat is, de őt sem találtam sehol. Egyáltalán él még az öreg?

– A korához képest jól van, de már nem lakik Pesten – válaszolta Kárpáti, aki nem akart mindent a barátja orrára kötni. Végül is évek óta nem beszéltek, és a barátság, a személyes kapcsolat meg a közös múlt nem sokat ér, ha közben Galambos hű szolgájává vált a hatalomnak, épp ezért csak óvatosan csepegtette az információkat.

– Ezek szerint visszajöttél egy darabban, de mit csináltál azóta? Még mindig a hadseregben szolgálsz?

– Az igazat megvallva nem. Az ostrom után leszereltem, és a rendőrséghez kerültem, végül is az is fegyveres testület. Persze nem volt könnyű, de most már, azt hiszem, megbarátkoztam vele, a feletteseim is elégedettek.

– Örülök, hogy neked is jól megy a sorod. Esetleg megkínálhatlak valamivel?

– Nem, igazán köszönöm.

– És család, asszony, gyerekek? Mint látod, én magam vagyok, de irántad csak úgy rajongtak a lányok.

– Az már régen volt. Látod, a hajam is megkopott, szóval én is egyedül lakom, ellenben azért jöttem, mert segítségre van szükségem, és tudom, hogy az elmúlt években elhanyagoltam a barátságunkat, de talán még számít valamit a közös múlt.

– Természetesen, de mégis miről van szó? – kérdezte Galambos, aki érezhetően egy kicsit távolságtartóbbá vált, és idegesen fürkészte a másikat.

– Szállásra lenne szükségem ma éjszakára, esetleg holnapra is.

– Értem, van egy vendégágyam, de mégis miért? Most mondtad, hogy van egy lakásod...

– Akkor jársz a legjobban, ha minél kevesebb tudsz. Hidd el, nem követtem el semmit – folytatta, bár maga is tudta, ez a legsablonosabb kifogás, amit mondhatott. – Jogászemberként neked hinned kell az ártatlanságban.

– Persze, ez így van – szabadkozott Galambos –, de ha esetleg többet mondanál róla. Tudod, egyszer csak beállítasz ide a semmiből...

– Megértem az aggodalmad, és elfogadom, ha nem tudsz segíteni, végtére is nem kockáztathatod az életed miattam, de akkor jársz a legjobban, ha nem mondok semmit. Csak egy éjszakáról lenne szó, holnap továbbállok.

– Ezek szerint elkövettél valamit? Egy rendes védőügyvéd...

– Ödön, ebben az ügyben nem lesz védőügyvéd, sőt, nem is lesz tárgyalás, már ha érted, mire gondolok.

Galambos a fejét csóválta, mint aki nem akarja elhinni ezt az egészet. Felpattant a kanapéről, cigarettára gyújtott, majd elkezdett fel-alá járkálni a lakásban.

– Én elhiszem, hogy ez most hirtelen jött, de nagyon kevés ember van, akiben megbízom, és tudod, te vagy közülük az egyik – próbálkozott tovább Kárpáti. – Emlékszel, mennyit lógtunk együtt...

– Persze hogy emlékszem! – szakította félbe Galambos egy kissé ingerülten. – Nem felejtettem el a múltat, de ez más. Ha kiderül, hogy nem adtalak fel, azért engem is elítélhetnek.

– Ez valóban így van. Ezzel te is kockázatot vállalsz, de hidd el, senki nem tudja, hogy itt vagyok.

– Nem tudom... nem tudom – dohogott magában a férfi, majd kiviharzott a szobából.

Kárpáti belátta: egyáltalán nem hozta könnyű helyzetbe az egyik legjobb gyerekkori barátját. Betoppan hozzá a semmiből, aztán egy olyan szívességet kér tőle, amiért szinte biztosan lecsukják. Persze alig van rá esély, hogy az ÁVH a mai napon bekopogjon Galambos lakásának ajtaján, így a lebukás kockázata is elenyésző, utána pedig bármikor letagadhatja a látogatását. Tudta, nem könnyű a döntés, de legbelül mégis abban bízott, hogy a barátság kötelékei erősebbek a félelemnél. Amikor azonban a férfi visszatért a nappaliba, az arcáról le tudott olvasni mindent.

– Örülök, hogy meglátogattál, de most kérlek, inkább menj el – kezdte Galambos, akinek hangja azért megmegbicsaklott. – Nem tudom, mibe keveredtél, de én nem ezért gürcöltem az elmúlt években. Felépítettem egy karriert, és ezt nem akarom kockára tenni. Mi van, ha meglátott valaki, amikor feljöttél a lakásba? Vagy az utcán?

– Igen, de...

– Kérlek, hadd fejezzem be. Amikor megjelentél nálam, tényleg örültem neki, és egyáltalán nem felejtettem el a múltat, a gyerekkorunkat, ahogy papírrepülőket dobáltunk ki az iskola ablakán, Szilassy tanár urat, meg ezernyi más emléket, de meg kell értened, nem akarok kockáztatni. Fáj ezt kimondani, de kérlek, menj el, és ígérem, senki nem tudja meg, hogy itt voltál.

Kárpáti szótlánul felállt, majd biccentett, mint aki elfogadja a másik érveit. Évekkel ezelőtt megszakította a kapcsolatot szinte mindenkivel, de pusztán az irántuk érzett szeretetből. Úgy tűnt, most a félelem felülír minden más érzést, és a rég kötetett barátságok sem lehetnek elég erősek ahhoz, hogy ezt legyőzzék.

Ellenkezhetett, esetleg fenyegetőzhetett volna, de belátta, ez nem vezet sehova. Ha egyszer még szüksége lesz Galambosra az életben, akkor most el kell mennie.

– Rendben, megértelek. Remélem, lesznek még olyan idők, amikor félelem nélkül találkozhatunk – nyújtott kezét, majd elindult kifelé a lakásból.

Ahogy leért, megállt a ház előtt, és hirtelen nem tudta, mitévő legyen.

– A rohadt életbe! – kiáltotta csak úgy bele a vakvilágba, miközben azon töprengett, vajon mi lehet erősebb érzés a barátságnál, ami talán képes legyőzni a lebukástól való félelmet.

A nappaliban ülve Majoros őrnagy gondterhelten merengett a reggeli jelentések fölött. Nem sokat aludt az éjjel, mert ahogy a fejét letette a párnára, szinte rögtön elnyomta az álmot, a gondolatai mégsem hagyták nyugodni, és hajnalban már újra Kárpáti szökésén töprengett egy bögre kávé mellett. Leviharzott a sarki boltba, hátha akad még valami a polcokon, hogy a felesége ne csak az üres kamrárt találja otthon, majd hagyott egy levelet a konyhaasztalon, és visszament a Sztálin útra.

Tudta, ma reggel új versenyfutás kezdődik, és nem csak az ÁVH és Kárpáti között, mert az osztályoknak egymással is meg kell küzdeniük a szökevény elfogásáért járó jutalomért. Mindannyian tudták, hogy az együttműködés, a közös munka pusztán csak szavak, valójában mindenki magának akarta megszerezni ezt az értékes trófeát.

Egyelőre persze abból gazdálkodtak, amit eddig sikerült kitúrni az irattárból: Kárpáti katonai minősítése, egy régi környezettanulmány még a politikai rendőrségre való csatlakozása előtti időkből, és néhány minősíté-

si lap. Ezekből aligha lehetett kikövetkeztetni, hol keresék a férfit.

Majoros azon gondolkodott, vajon ő mit tenne ebben a helyzetben. Azt feltételezte, Kárpáti nem fog a határra rohanni, az túlságosan is logikus lépésnek tűnhet, tehát jóval nagyobb esélye van annak, hogy a városban marad.

Nyilván bujkálnia kell, hiszen az utcákat reggel óta elárasztották a járőröző egységek. Janikovszky bekérte egy listát a Kárpátival együtt avatott tisztokról, illetve az alsóbb és felsőbb évfolyamok tagjairól is, de az őrnagy úgy érezte, ez csak vakvágányra vezet. A katonatársakhoz való menekülés felérne egy öngyilkossággal. Bizonyára igazán összetartó közösséget alkotnak, de talán a szökevény számára is nyilvánvaló, hogy először ezeknek a kapcsolatoknak fognak utánajárni.

– Te sem tudtál aludni? – lépett be kopogtatás nélkül az irodába Janikovszky. Látszott rajta, hogy haza sem ment: ugyanazt az izzadtságfoltos szürke inget viselte, mint előző nap. Laposakat pislogott, ahogy leült az íróasztal túlsó oldalára.

– Egy keveset, de azt hiszem, a következő néhány nap mind ilyen lesz.

– Itt van egy jelentés, amit Kárpáti kollégáinak a kihallgatása alapján állítottunk össze – tolt az őrnagy elé egy iratot Janikovszky.

– És van benne valami érdemleges, amin el lehet indulni? – sandított a szövegre.

– Nem sok. Alapvetően mindenki elégedett volt vele, és ha nem is volt egy mintatiszt, nem érkezett rá különösebb panasz. A munkáját elvégezte, bár messze állt a sztahanovista jellemtől. Részt vett a közösségi életben, volt kapcsolata a munkatársakkal, néha eljárt szórakozni, sosem ivott többet a kelleténél. Itt vannak az ügyek, amikben részt vett, szóval semmi rendkívüli. Szerinted már régóta készült a szökésre?

– Nem – csóválta meg a fejét Majoros –, ahogy mondtam, szerintem csak akkor gondolkodott el rajta, amikor Csonka megkereste. Legalábbis ezt gondolom, de valószínűleg volt valami tudatosság az itteni munkájában is. A lényeg, hogy ezzel nem jutunk semmire. Mit tudunk az iskoláiról, a családjáról? Hol töltötte a gyerekkorát?

– Hát, a Ludovika előtti időkről nem szól a környezet-tanulmány, végül is ki gondolta volna, hogy egyszer fontos lesz.

– Akkor szerintem ezen a vonalon kéne elindulni. Ha volt hozzáférése az irattárhoz, akkor valószínűleg tudta, milyen információkkal rendelkezünk róla, és miről nem. Mit csinálnak Szücsék?

– Egyelőre próbálnak minden egységet az utcákra vezényelni.

– Rendben, talán jut valamire, de ha rám hallgatsz, akkor keressünk inkább valamit Kárpáti múltjában, hátha az segít. Az apját behozták már?

– Nem tudom – vallotta be Janikovszky –, de ma-holnap szerintem már itt lesz, bár Szücs magának akarja a kihallgatást.

– Bánom is én, Péter elvtárs úgysem engedi, hogy valamit elhallgasson előlünk, a jegyzőkönyvhöz meg utólag te is hozzáférsz.

– Szerinted tud valamit az apja?

– A szökésről szerintem semmit, de a múltjáról valószínűleg többet, mint mi. Talán mégiscsak meg kellene sürgetni azt a kihallgatást.

– Rákérdezek, hogy áll a dolog, de előtte szereznem kell egy feketét, vagy inkább kettőt, különben el fogok aludni az irodában.

– Ha nem haragszol, veled tartok – kapott az alkalmon Majoros, aki maga sem volt túlságosan pihent. – Talán utána minden jobb színben tűnik majd.

– Kötve hiszem – vágott savanyú képet Janikovszky –, de azért adjunk neki egy esélyt.

Kárpáti a Dózsa György úton sétált a Duna felé, és a szívében egyre nőtt a szorongás. Nem a lebukástól félt, hanem az emlékektől, amiket már rég eltemetett magában, és bár az egykori sebek rég behegedtek, ezek most újra felfakadhatnak.

– Hát nem tudta? Jaj, honnan is tudná, hiszen nem találkoztak már évek óta – hadarta az idős asszony egy délbudai bérház folyosóján –, de már öt éve férjhez ment egy

jóképű orvoshoz. Oda is költözött hozzá a Tüzér utcába, és van ám egy tündéri kislányuk is. Persze olyan ritkán látogatnak, mintha a világ túlfelén laknék.

Házasság, gyerek. Kárpáti talán mégsem volt erre lelkiileg felkészülve. Miután szakítottak, őt a frontra küldték, a lány meg élte tovább az életét. Miért kötötte volna hozzá magát egy emlékhöz? Miért másította volna meg a véleményét? Miért várt volna rá?

– Tudja, én mindig mondtam neki, mekkora ostobaságot csinált azzal, hogy otthagya magát, de hát beszélhet neki az ember. Nem mondom, ez a Laci fiú is rendes gyerek, de hát na, érti, miről beszélek. Azért látogassa meg nyugodtan, biztos örülni fog neki.

Kárpáti ebben egyáltalán nem volt biztos, amikor befordult a Tüzér utcába. Talán a nő is megőrizte valahol mélyen annak a három évnek az emlékét, és ha igen, akkor van rá esély, hogy befogadja éjszakára. A férj és a kislány persze mindent megbonyolít, de bízott benne, hogy az emberek jelleme nem változik meg gyökeresen, és az emlékeiben egy olyan nő képe élt, aki nem fog nemet mondani neki.

Kíváncsisággal vegyes izgalommal nyomta meg a csengőt, majd megjelent a gondnok, akinek előadott egy mesét, hogy a május elsejei ünnepségre utazott fel vidékről, és egy éjszakát az unokatestvérénél tölt, amire csak vállvonogatást kapott válaszul, de a férfi szó nélkül beengedte a házba. Kárpáti beköpett az egyik első emeleti ajtón.

– Nem vittél magaddal kulcsot? – kérdezte az ajtót nyitó nő, majd egy pillanatra megmerevedett a látványtól. – Te? Te hogy... mit keresel itt?

Ugyanaz a vállig érő szőke haj, ugyanaz a kislányos mosoly, a kissé furcsa, sárgán irizáló szemek és a bal arc gödörösckéje, állapította meg Kárpáti.

– Nem változtál semmit – szaladt ki a száján, holott nem ezt akarta mondani. – Azt hiszem, nem rám számítottál.

– A férjem elment sétálni egyet a kislánnyal, őket vártam, de álmomban sem gondoltam, hogy téged találalak az ajtónk előtt.

– Elnézést, nem tudtam előre szólni.

– Nem, egyáltalán nem baj, csak meglepődtem. Sőt, még most sem értem, minek köszönhetem a látogatásodat. Ennyi év után! Félre ne érts, örülök neki, csak... – nyelte el a mondat végét a nő, miközben idegesen gyűrögetni kezdte a blúzáét.

– Én is örülök, hogy látlak.

Ezután mindketten hallgattak egy sort. Úgy álltak egymással szemben, mint két szégyenlős elsőbálozó, talán mert egy kicsit felkavarták őket az emlékek. A szerelem mindig nyomot karcol az emberek szívébe.

– Gyere be, nem is tudom, mit ácsorgunk itt, aztán majd elmondod, miért jöttél – tessékelte beljebb Kárpáti, aki a kabátját az előszobafogasra akasztotta, de a barna táskájától nem akart megválni, és magával vitte a nappa-

liba. – Egy pohár szörppel megkínálhatlak? Esetleg valami erősebbel?

– Talán majd később, köszönöm – ült le a férfi az egyik fotelbe. – Igazán szép kis lakás.

– Még Laci örökölte valami távoli rokonától. Tényleg, hogy találtál ide? Várj, ne is mondd, biztos az anyámtól tudod. Gondolom, telebeszélte a fejed mindenféleképp.

– Igen, ő mondta meg a címed, de egyáltalán nem fenyegetett sokat, pont olyan, amilyen volt.

– Hazudsz! – nevetett fel a nő. – Még ennyi év után is tudom, hogy nem mondasz igazat.

Ezen mindketten nevettek, aztán újra csak hallgattak. Igen, a régi szép idők, amikor együtt voltunk, gondolta Kárpáti. Amikor olvastunk egymás gondolataiból, nevetünk anyádon, aki sosem akart kifogyni a szóból... A nő is lesütötte a szemét, ezzel elárulva, hogy neki is hasonló emlékek jutottak eszébe.

– Szóval mit keresel erre? – kérdezte újra. – Tudod, azt gondoltam, talán sosem látlak újra. Azok után, hogy faképnél hagyta az estét – komorodott el, mintha még most is büntudata lenne.

– Ugyan, rég volt, már nincs jelentősége – felelte a férfi, bár tudta, ez is hazugság. – Emlékezzünk a jóra.

– Legyen, de nem ezért jöttél. Ahogy mondtam, még mindig tudom, mikor hazudsz.

Kárpáti közben azon töprengett, mennyit áruljon el a teljes igazságból. Vajon a nőnek is olyan sokat jelentett az

a néhány év, mint neki? Mert ha igen, akkor számíthat a feltétlen bizalmára, és ahogy a szemébe nézett, a mosolyából azt hámozta ki: talán nem kockáztat túlságosan nagyot.

– Elsőre furcsán hangzik majd, lehet, másodjára is, de a segítségedet szeretném kérni. Szeretném meghúzni magam valahol éjszakára.

– És rám gondoltál? Természetesen aludhatsz a kanapén, de mégis miről van szó?

– A te érdekedben jobb, ha nem mondom el. Kérlek, bízz bennem. Holnap reggel már itt sem leszek.

– Na, ide figyelj, értem én, hogy az érzelmeimre próbálsz hatni, de ne gondold, hogy csak úgy beállítasz ide, és aztán valami hazugsággal akarsz megetetni, szóval mi-be keveredtél?

– Ha mindent elmondok, azzal még nagyobb veszélybe sodorlak.

– Ezt nem értem. Milyen veszélyről beszélsz? – ült ki az aggodalom a nő arcára.

– Ha befogadsz éjszakára, és nem jelentesz fel azonnal, akkor téged is letartóztathatnak.

– Istenem, mégis mit követtél el?

– Semmit, amivel megvádoltak, de jobban jársz, ha nem ismered a részleteket.

– Hogy jobban járok? Mégis mit gondoltál? Beállítasz ide, és azt mondod, körözés alatt állsz, természetesen higgyem el, hogy ártatlan vagy, és még a családomat is keverjem ebbe bele?!

– Igen – felelte Kárpáti.

A nő erre elhallgatott, és egyre csak a vele szemben ülő férfi arcát fürkészte, ami pont olyan volt, mint régen, kicsivel több ránc és barázda, de ugyanaz az őszinte tekintet, amibe egykor beleszeretett.

– De mégis miért én? Miért a mi lakásunk?

– Mert úgy gondolom, benned megbízhatok – válaszolta a férfi, és a két tenyere közé vette a másikat, majd összekulcsolta az ujjait, és a nő nem húzta el előle. – Kevés ember maradt, akire rábízhatom az életem, te vagy közülük az egyik. Mindegy, mi történt évekkel ezelőtt. Fájt, és igazságtalannak éreztem, de az már a múlt. Fontos része voltál az életemnek, és tudom, hogy az a nő, akivel együtt voltam, megtenné ezt a szívességet. És te most is ugyanaz a nő vagy – folytatta Kárpáti, majd felállt, és átölelte.

Talán fél perc is eltelhetett így, mire végül elengedték egymást.

– Valami a szemedbe ment, mert könnyezel!

– A franc esne beléd, Barnabás, azt remélem, tudod. De ne gondold, hogy megúszod ennyivel! Elmondasz mindent, különben kipenderítelek ebből a lakásból, annyi szent.

– Mindig is szerettem, amikor ilyen morcos fejet vágsz!

– Ne merészelj ezen nevetni! – emelte rá a mutatóujját a nő, de valójában ő is nevetett, és hagyta, hogy egy rövid időre átadja magát az emlékeinek.

Ekkor azonban kulcs csörrent a zárban, nyílt az ajtó, és egy ötévesforma kislány robogott be rajta. Hosszú, szőke haját két copfba kötötték, és az arcán ugyanaz a mosoly terült el, mint néhány perccel korábban az édesanyjáén.

– Anya, anya, tudja, mit láttunk a játszótéren? – robogott át a lakáson, figyelmen kívül hagyva az idegen férfit. – Az egyik bácsi egy akkora kutyát sétáltatott, ami nagyobb volt még nálam is!

– Hát az igazán óriási lehetett. Sajnálom, hogy nem láthattam én is, de most vedd le a cipőd, és légy szíves, moss kezet.

– Nem is volt az olyan nagy – szólalt meg a lakásba belépő nyúlánk férfi, akinek arca kissé beesett volt, talán a sok éjszakázástól, miközben a tekintete kérdően meredt Kárpátira.

– Drágám, szeretném neked bemutatni egy gyerekkori barátomat.

– Istvánffy Levente, igazán örvendek – hazudta Kárpáti, miközben jelentőségteljesen az asszonyra nézett, aki alig láthatóan bólintott.

– Fogarasi László. Ő pedig a kislányunk, Adél – simogatta meg a fürdőszobából visszatérő kislány fejét.

– Szia! Meg tudod mutatni, mekkora volt az a kutya? – térdelt le Kárpáti, hogy a szeme egy vonalba kerüljön a lányával.

– Pont ekkora! – emelte egy kicsit a feje fölé a tenyerét Adél.

– Levente csak egy éjszakára jött fel Pestre, én meg arra gondoltam, esetleg aludhat a kanapén, már ha neki megfelel, és neked sincs ellenedre.

– Hát, nem is tudom. Adél, te mit szólna hozzá?

– És akkor nem kell olyan korán lefeküdnöm? Hallani akarom, amiről beszélgetnek!

– Majd meglátjuk – felelte a férfi. – Természetesen semmi akadály a dolognak.

– Ha segítesz megteríteni a vacsorához, akkor esetleg, de tudod, hogy a felnőttek csupa unalmas dologról beszélgetnek – fordult Adélhoz az anyja.

– Nem is unalmas!

– Csak azért mondd, mert ébren akarsz maradni, de most menj, játssz egy kicsit a szobádban, és ígérem, átgondolom az estét.

Adél boldogan rohant be a gyerekszobába, és néhány perccel később már önfeledten terített meg a babáinak apró csészékkal és tányérokkal.

Kárpáti visszaült a fotelbe, a házaspár pedig a kanapén foglalt helyet. A férfi lazán átölelte a feleségét, aki ettől mintha egy kicsit feszélyezve érezte volna magát.

– A holnapi ünnepségre jött?

– Nem kifejezetten ez volt a cél, de összekötöm a kellestem a hasznossal – válaszolta Kárpáti. – Tudja, évekkor ezelőtt leköltöztünk Székesfehérvárra, aztán ha van időm, akkor igyekszem meglátogatni, akit csak tudok. Andreát sem láttam már... nos, hát jó régen.

– És azóta semmit nem változtál. Tudod – fordult a férje felé –, amikor még Pesten laktak, akkor is csak úgy beállított anyámék lakásába, és nem érdekelt, hogy épp vendégeik vannak, vagy nekem tanulnom kell. Türelmetlen egy alak volt.

– Elnézést, esetleg megkínálhatom valamivel? – kérdezte ekkor a férfi.

– Köszönöm, de korábban kaptam ígéretet egy szörpre, és azt hiszem, most már elfogadom.

– Akkor én megyek is a konyhába, ti pedig csak beszélgetsetek.

A társalgás ezután semleges témákra terelődött, Kárpáti megpróbálta elkerülni a politikát, ezért inkább a sportról kérdezte a házigazdát, aztán Adél megunt az egyedülletet, és bevonta a felnőtteket is a játékba.

Hamarosan kezdett beesteledni, végül közösen terítettek meg az asztalt, majd elfogyasztották a főtt tojásból és némi körözöttből álló vacsorát. Ugyan Adél megpróbálkozott némi könyörgéssel, hogy ő inkább a nagymama-féle lekvárból akar enni, de az anyja hamar rövidre zárta a kérést. Andrea ezután engedélyezett még némi játékidőt a lányának, majd bezavarta a fürdőszobába. Nem sokkal később már a gyerekszoba ágyában feküdtek egy mesekönyv társaságban.

– Elragadó kislányuk van – biccentett Kárpáti, egy pohár sörrel a kezében. – Tudja, már akkor ismertem Andreát, amikor még mindannyian sokkal fiatalabbak voltunk

– nevetett fel közben –, és úgy látom, Adél sok mindent örökölt tőle.

– Meglehet – vélte Fogarasi, miközben cigarettára gyújtott. – Tudja, a sebészi munka nagy stresszel jár, amit valahogy nekünk is le kell vezetni. Ennyi káros szenvedély mindenkinek kell, és ezt orvosként mondom önnek.

– Én csak nagyon ritkán gyújtok rá, tudja, az anyámat² szerintem a dohányzás vitte el, de persze mindenki úgy él, ahogy akar.

– Ez így van – válaszolta a férfi, miközben a dohányzóasztalról felvette a *Szabad Nép* reggeli számát, amitől Kárpáti egy pillanatra mozdulatlanra dermedt. – Sajnos még nem volt időm átolvasni a híreket, az egész nap egy rohanás volt – lapozott tovább Fogarasi.

– Nem akarok ám a terhükre lenni, hiszen ez a vasárnap estéjük – folytatta Kárpáti, remélve, nem tűnik fel a férfinak az apró közlemény. Bár hamis nevet mondott az orvosnak, de a személyleírás alapján akár fel is ismerheti, és ez egyre nagyobb idegességgel töltötte el.

– Ugyan már. Örülök, hogy van egy kis társaságunk – felelte Fogarasi, miközben letette az újságot maga mellé.

– Ráadásul nem fekszünk a tyúkokkal – felelte a gyerekszobából betoppanó Andrea. – Csak beszéljünk egy kicsit halkabban, és akkor Adél is el tud aludni.

Végül este tíz körül bontottak asztalt, a házaspár visszavonult a hálósobájukba, de előtte a nő az ágyneműtar-

tóból még elővett egy takarót és egy párnát, azután meg-
ágyazott a kanapén.

– Köszönöm. Nagyon hálás vagyok nektek ezért.

– Egyelőre ne köszönj semmit – felelte a nő, aki nagyon jól tudta, mekkora kockázatot vállal – de bármennyire is tudta, hogy a döntés veszélybe sodorhatja őt és a családját is, tudta, meg kell tennie a férfiért. Az emlékek újra a felszínre törtek, de igyekezett elfojtani a könnyeit.

– Nos, rendben, de tudd, ez sokat jelent nekem. Jó éjszakát! – tette még hozzá.

– Neked is.

Ahogy Andrea eltűnt a hálósoba ajtaja mögött, Kárpáti levette az ingét és a nadrágot, majd a fotel karfájára terítette őket. Kiment az előszobába, és a kabátjából elővette a pisztolyt, amit a párnája alá rejtett, az iratokkal teli táskát pedig a kanapé mellé állította. Egy ideig forgolódott a kemény fekhelyen, aztán tekintete a hálósoba ajtaja felé tévedt, ahonnan a küszöb alól halvány fénycsík szűrődött át.

Már épp a másik oldalára fordult volna, amikor meghallotta Andrea hangját a hálósobából.

– Ez csak véletlen egybeesés lehet!

Kárpáti felült, és fülelni kezdett, de csak elfojtott beszéd foszlányai jutottak el hozzá. Óvatosan az ajtóhoz ment, és megpróbálta kihallgatni a házaspár szavait, azonban csak félmondatokat sikerült megértenie.

– Itt van az újságban... rablógyilkos... a személyleírása.

– Szerintem tévedsz... csupán attól, mert... Szabad Népben... Istvánffy... Kárpáti.

– Veszélyes... Adélra is...

– Megmondtam... és ezzel zárjuk is le...

Kárpáti még egy ideig hallgatódzott, de úgy tűnt, Andrea kiállt mellette, amitől egy kicsit megnyugodott, ezért visszafeküdt aludni. Ha egyszer kijut ebből az országból, valahogy meg kell ezt hálálnia, hiszen ő az igazi hős, aki vállalja a rejtegetéssel járó kockázatot. Hamarosan a lámpafény is kialudt, és csend borult a lakásra.

Az éjszaka közepén Kárpáti egy kattanásra riadt fel. Mintha a bejárati ajtó csukódott volna be. Körbekémlelt a szobában, miközben keze lassan a pisztoly markolatára csúszott. Felhúzta a nadrágját, és kilopakodott az előszobába, de nem látott semmi gyanúsat. Szétnézett a többi helyiségben is, de úgy tűnt, csak a képzelete játszott vele. Visszafeküdt a kanapéra, és néhány perc múlva már ismét aludt.

Maga sem tudta, mennyi idő telhetett el, amikor valaki keményen megdöngötte a bejárati ajtót.

– Kinyitni, itt a rendőrség! Tudjuk, hogy odabent van!

Ettől végképp kiröppent az álom a szeméből. Magára rántotta az inget, miközben Andrea értetlen arccal rohant ki a hálósobából.

– Mégis mi történt?

– Azonnal nyissák ki az ajtót!

– Én nem... – akarta mondani a nő, és Kárpáti látta az arcán a rémületet és a csalódottságot, ahogy az sem kerülte el a figyelmét, hogy Fogarasi kissé szenvtelen tekintettel figyeli a jelenetet.

– Anya, mi történik? – rohant ki a gyerekszobából Adél.

Kárpáti legszívesebben ott helyben betörte volna a férfi orrát, de tudta, erre most nincs ideje. Épp csak belebújt a cipőjébe, miközben a menekülési utat kereste. A pisztolyt a nadrágjába tűzte, aztán visszarohant a nappaliba.

– Nem a te hibád – mondta, és futtában végigsimított a nő arcán, majd feltépte az erkélyajtót, miközben hallotta, hogy a rendőrök betörik a bejáratot.

A szomszéd lakáshoz vezető párkány igencsak keskeny volt, a másik erkély azonban elérhetőnek tűnt. Sok ideje nem volt töprengeni, mert négy férfi rontott be a lakásba, miközben Adél az ijedtségtől felsikított.

Kárpáti felállt a korlátra, majd fogta a táskát, meglengettette, és nagy megkönnyebbülésére az szerencsésen landolt a túloldalon. Csak egy pillanatra nézett hátra, aztán ő is elrugaszkodott, és bár nem volt túl nagy lendülete, mégis sikerült megkapaszkodnia a rácsozaton. A bal keze egy pillanatra lecsúszott a vasrúdról, felhorzsolva rajta a bőrt, de nagy nehezen felhúzódkodott, berúgta az ajtót, és átrohant a szomszéd lakáson. Szerencsére a kulcsot a zárban találta, ezért könnyen kijutott a folyosóra, majd a lépcső felé vette az irányt.

A háta mögött lábdobogás, gyereksírás és üvöltözés hangjai keveredtek, de egy percre sem lassított. Lerobogott a lépcsőn, elsodorva az ott tébláboló gondnokot, majd kirohant az utcára. A ház előtt négy rendőrautó állt, kettő üresen, a többiből épp most kászálódtak ki a járőrök. Egyikük szinte rögtön kapcsolt, és előrántotta a szolgálati fegyverét.

– Ne mozduljon! Maradjon ott, ahol van!

Kárpáti mit sem törődve vele beugrott az egyik kocsi-ba, de csalódottan tapasztalta, hogy nem felejtették benne a kulcsot, pedig a menekülés sokkal könnyebb lett volna. Kiszállt a Škodából, amikor egy golyó süvített el mellette, és darabokra törte a visszapillantó tükro-t.

Eközben az épületből kiment az a négy férfi, akikkel még odafent találkozott, így nem tehetett mást: futni kezdett a Dózsa György út irányába. Tudta, gyalogszerrel nem tudja lerázni az üldözőit, ezért kétségbeesetten próbált valami megoldást találni. A háta mögött felberregtek a motorok, de hátrapillantva látta, hogy néhányan futva erednek a nyomába.

A sarokra érve szinte nekiütközött egy, a ruházata alapján vasúti munkásnak tűnő férfinak, aki a Nyugati pályaudvar irányába kerekedett egy öreg biciklivel.

– Elnézést, de erre most szükségem van – lökte félre Kárpáti, nyeregbe pattant, a Városliget felé fordult, majd az első adandó alkalommal letért a Dózsa György útról, mert abban bízott, a kisebb utcák között könnyebben le

tudja rázni a rendőröket. Nem tudta, mennyi lehet az idő, de szinte biztos volt benne, hogy még nem indult el a közlekedés, úgyhogy szóba sem jöhetett más menekülési út.

A háta mögött újra és újra feltűnt a rendőrautók kék villogója, ezért egy pillanatra sem hagyta abba a tekerést. A tenyerét kezdte csípni az izzadság, ahol a korlát lemarta a bőrt, de nem törődött vele. Átkerekezett az Élmunkás hídon, miközben szirénák hangja törte meg az éjszaka csendjét. Ezután a Hősök tere felé vette az irányt, ahol egy magányos taxi várakozott a sarkon, Kárpátnak pedig új ötlete támadt.

A kerékpárt a földalatti lépcsőjénél hagyta, majd bevágódott a kocsi anyósülésére, felriasztva a bóbiskoló sofőrt.

– A várba legyen szíves!

– Ilyen korán?

– Igen, és sürgős lenne, szóval akár indulhatunk is, ha nem bánja.

– Kérem, ahogy parancsolja – adta rá a gyújtást a férfi.

– Ennyi pénz elég lesz a viteldíjra? – nyújtott át egy köteg bankót Kárpáti.

– Ne vicceljen, ennyiért a Balatonra is elviszem, ha gondolja.

– Rendben, akkor taposson bele.

A sofőr gázt adott, és nagy pöffenessel indult el a Sztálin úton, miközben a szeme sarkából észrevette a közeledő rendőrautókat.

– Vajon mi történhetett? – kérdezte, inkább csak magától.

– Nem tudom – felelte Kárpáti. – Ugye emlékszik, hova kell mennie? És a pénz is elég lesz?

– Természetesen, de nem értem...

– Akkor álljon meg egy pillanatra ott a buszmegállónál.

– Semmi probléma, de mégis miért, ha szabad kérdeznem?

A taxi fékezett, majd Kárpáti kiszállt a kocsiból.

– Ne felejtse, irány a vár – aztán faképnél hagyta a taxist, és berohant az árnyak közé.

A sofőr egy pillanatig mérlegelte, mit tegyen, de a pénz végül meggyőzte, hogy a fuvar az mégiscsak fuvar, ezért gázt adott, és továbbhajtott. Nem sokkal később rendőrautók söpörtek végig a Sztálin úton, miközben Kárpáti lihegve indult vissza a Hősök tere felé. Valószínűleg megállítják a Škodát, de az még néhány perc, addigra ő már messze jár.

Szorosabbra húzta magán az inget, mert a kabátját a lákásban hagyta, és kocogva indult el a Liget felé. A pisztoly hideg csöve a derekának feszült, a tenyere vörösen égett a táskafogantyúja alatt, de még mindig szökésben volt. Még mindig szabad volt.

Már csak egy ember maradt, akiről úgy érezte, talán segíthet rajta, de hozzá sem állíthatott be az éjszaka közepén, ezért úgy döntött, reggelig meghúzza magát a környéken, aztán a május elseje forgatagában talán könnyebb lesz észrevétlennek maradnia.

09. fejezet

1950. május 1., Budapest, Városliget, 7.35

Kárpáti éles kiáltásra riadt fel.

– Gyere már, Pista! Az igazgató elvtárs kurva mérges lesz, ha nem érünk oda időben! – dohogott egy munkásnak látszó férfi, aki egyik kezében egy táblát tartott, míg társa épp könnyített magán egy közeli fánál.

Miután mindketten továbbálltak, Kárpáti kimászott a bokor alól, ahova hajnalban bekucorodott. A ruhájáról lesöpört néhány fűszálat, és óvatosan körülnézett. Bár még igen csak korán volt, így is sok ember tartott a Hősök tere felé, hogy a megfelelő helyet foglalják el, és jó rá látásuk legyen a tribünre. Máshol a gyárak, vállalatok dolgozói gyülekeztek csoportokban, kezükben táblákkal és

zászlókkal, de a környező utcákból is lassan szivárogni kezdtek az emberek.

A tömegben bizonyára szép számmal lesznek majd jelen az ÁVH emberei, de Kárpáti bízott benne, hogy könnyen el tud vegyülni, és ha elkerüli a forgalmas helyszínt, akkor egy ideig nyugta lesz az üldözőitől. Legalábbis mára.

A táskájából elővette az előző nap vásárolt pogácsát, és elmajszolta, miközben ismét a Dózsa György út felé indult. Az égboltot egyetlen felhő sem szennyezte be, hét ágra sütött a nap. A szemközti házfalokról is zászlók hirdették a munka ünnepét, dicsőítették a Párt bölcs vezetőit, Rákosi Mátyást, és annak jóságos tanítóját, Sztálin elvtársat.

Tudta, a tömeg a November 7. tér felől érkezik majd, ezért inkább a Keleti pályaudvar irányába indult. Szemből egy fekete Pobjeda közeledett, de igyekezett tudomást sem venni róla, nyugodtan sétált tovább, és a kocsí végül befordult az egyik mellékutca. A következő sarkon orvosi köpenybe öltözött emberek csoportjába botlott, hatalmas fehér táblájukra a *Tétényi úti kórház Fehérvár úti rendelő egészségügyi dolgozói* szöveget festették.

Nem messze tőlük egy magányos vörös zászlót támasztottak a falhoz. Kárpáti körülnézett: úgy tűnt, valaki itt felejtette a reggeli készülődésben, ezért lazán a vállára vetette. Sokkal jobban érezte magát ettől. Ha megállítják, majd azt mondja, a Sztálin út felé tart, ahol a kollégái várják.

A város a korai óra ellenére is nyüzsgött, és a tömeget úgy vonzotta a Hősök tere, mint valami mágnes. A pályaudvar felől nagy csoport úttörő érkezett, ők is kifeszítették a zászlójukat, amin a következő szöveg volt olvasható: *Köszönjük a Pártnak és Rákosi elvtársnak boldog, vidám gyermekkorunkat.* Vajon mindegyikük meggyőződéssel hisz ebben? – töprengett Kárpáti, ahogy elhaladt mellettük.

Talán ez a néhány diák valóban úgy érzi, az életük jobb lett az elmúlt néhány évben, de az ő szüleiket nem csukták le, nem internálták, ezért elfogadják ezt a látszólagos jólétet, amit mindenki más, többségük pedig egy percig sem kételkedik abban a világban, amiben élnek.

A Baross térre érve Kárpáti megállt a taxiállomás mellett, és azt mérlegelte, vajon megéri-e kocsiba szállni, de végül az egyre romló pénzügyi helyzete végleg eldöntötte a kérdést, így gyalog vágott neki az útnak. Ahogy elérte a körutat, egyre több felvonuló haladt el mellette a Sztálin út irányába. Sokan zászlókat, táblákat lengettek, integettek a járókelőknek, és Kárpáti is úgy lobogtatta a magáét, mintha csak együtt ünnepelne a tömeggel.

A Rákóczi úton haladva még több ünnepi díszbe öltözött kirakat mellett haladt el, és nemsokára elérte a negyvenkilences villamos megállóját, ahova épp begördült a szerelvény. Megszaporázta a lépteit, és pár perc múlva már Kelenföld felé dőcögött, szívében a reménnyel, hogy ezúttal biztonságban töltheti a napot.

– Istenverte amatőrök! – dühöngött Szücs ezredes, és a haragját az előtte vigyázzban álló megszeppent századosra zúdította. – Mégis mi volt abban olyan nehéz, hogy elfogják? Hiszen egyedül volt! Nem is értem, miért nem értesítetek minket!

– Egy bizonyos Fogarasi elvtárs tette meg a bejelentést. Betelefonált a kerületi kapitányságra, akik azt gondolták, ha egy kicsit is késlekednek, akkor a férfi esetleg megszökik, ezért intézkedtek idő előtt. Gondolom, maguknak akarták a trófeát.

– Mégis hova ment volna az éjszaka közepén? Szerintem sejtelve sem volt, hogy tudjuk, hol rejtőzik, ezek meg elszalasztották a lehetőséget! Le kéne csukadni őket egytől egyig, de azt mindenképp, aki kiadta a parancsot.

– Értettem, Szücs elvtárs!

– Nem, hagyja csak a fenébe – kezdett alábbhagyni az ezredes dühe. – Nem érünk most rá ilyesmire. Minden emberre szükségünk van. Ezek szerint továbbra sem tudjuk, hol lehet most Kárpáti?

A százados a fejét rázta.

– Rendben. Mi a helyzet ezzel a Fogarasival, meg a feleségével, akinél az éjszakát töltötte.

– Úgy tudom, a rendőrség már kihallgatta őket.

– Akkor hozzák be őket. Kárpátinak bizonyára jó oka volt, hogy odament, és nem hiszem, hogy ezt bárki is kiszedte volna belőlük. Ha a férfi adta fel, talán a nő tud valamit. Lehet, régről ismerték egymást, és akkor tud

mondani valamit további személyekről is az ismeretségi körükből.

– Elnézést, Szücs elvtárs, de május elseje révén...

– Tudom, milyen nap van! – csattant fel az ezredes. – Igen, elképzelhető, hogy ők is itt vonulnak el az ablakunk előtt, lengetik a zászlójukat, de ez nem érdekel. Ha kell, várjanak a lakásuk előtt, és kísérik be a nőt délután. Szívem szerint én is a Hősök terén lennék, vagy legurítanék egy sört a Ligetben, de erre most nincs időnk. Szóval intézkedjenek!

– Értettem, Szücs elvtárs!

– És Kárpáti apja?

– Nemrég érkezett meg vele a kocsi. A földszinti kihallgatóba vigyük, vagy inkább a pincébe?

– Egyelőre inkább a földszintre. Hátha segítőkész lesz, hiszen bizonyára ő is olvasta, mibe keveredett a fia – mosolyodott el Szücs.

– Ön szerint elhiszi?

– Nem tudom – ismerte el az ezredes. – Ha kételkedne benne, majd szóra bírjuk valahogy. Addig is kerítse elő Princz elvtársat, és tudom, hogy május elseje van, de ez nem lehet mentség! Most pedig leléphet.

Ahogy magára maradt, az ezredes gondterhelten az ablakhoz lépett, és letekintett az épület előtt elvonuló tömegre. Az emberek a Sztálin út házainak erkélyein könyöklők felé integettek, akik viszonozták az üdvözlésüket. Eközben az Állami Mélyépítési Tervező Iroda munkatársai vo-

nultak el a Hősök tere irányába. Két idősebb férfi egy hatalmas Rákosi-portrét tartott a magasba, úgy meneteltek büszkén a többiek előtt.

Vajon hol lehet most Kárpáti? – töprengett Szücs. Talán ő is itt van valahol a tömegben, hiszen igazán könnyű elvegyülni a felvonulók közt. De miért van még a városban? Biztosan van rá oka, de sehogy sem tudott rájönni. Egyelőre nem tehetett mást, mint követi a meglévő nyomokat, és mielőbb kihallgatja a férfi apját, meg azt a nőt, akinél az éjszakát töltötte.

Az idős férfi egyre idegesebben nézett az ajtó felé, miközben folyamatosan léptek zaját hallotta a folyosóról. Meddig váratták még, és egyáltalán mit akarnak tőle? Egy lyukas posztónadrágot viselt, meg egy kopott inget, mert a nyomozók nem engedték meg, hogy átöltözzön.

Persze amikor meglátta a fia a nevét az újságban, már akkor sejtette, hogy valami nincs rendben, de kezdetben azt gondolta, csak névazonosságról lehet szó, hiszen a Kárpáti nem olyan ritka név. De amikor kora reggel becsöngött a két öltönyös férfi, világossá vált, hogy szó sincs tévedésről. Ellentmondást nem tűrően vezették el a lakásból, de csak akkor kezdett el igazán aggódni, amikor a kocsi nem Székesfehérvár belvárosa, hanem Budapest felé vette az irányt.

Egy percig sem hitte el a rablógyilkosságról szóló történetet: alig néhány héttel ezelőtt kapott levelet a fiától, és

abból úgy tűnt, nincsenek gondjai az életben, azt pedig elképzelhetetlennek tartotta, hogy ebben a rövid időszakban ilyen súlyos bűncselekményre vetemedett volna.

Végére is ő maga is nyomozó volt, aki évek óta a rendőrségen szolgált, ráadásul szerette a munkáját – miért állt volna a törvény másik oldalára?

Ekkor kinyílt a szoba ajtaja, amin Szücs ezredes lépett be egy fiatal, gyerekképű férfi társaságában, aki az egyik sarokba húzódott, amolyan megfigyelőként.

– Üdvözlöm, Kárpáti elvtárs – köszöntötte Szücs, és helyet foglalt a férfival szemben. Egy ideig csak szótlanul ült, némán fürkészve az idős férfit.

Úgy saccolta, az öreg már elmúlt hetven, májfoltos keze enyhén remegett, bár lehet, csak a feszültségtől. Ennek ellenére a tekintete tiszta volt, és egyáltalán nem tűnt ijedtnak, pedig Szücs már jó néhány gyanúsítottat látott ebben a szobában. A szürkés szemek kérdően meredtek rá, mint a magyarázatot várnának a helyzetre.

– Azt gondolom, talán már sejti, miért hoztuk be, és remélem, segít nekünk. A fia súlyos bűncselekményt követett el a napokban, ugyanis...

– Nem hiszek maguknak – felelte Kárpáti rezzenéstelen arccal.

Ismerte a fiát, és szemernyi kétsége sem volt az ártatlansága felől. Egyedül nevelte fel, a felesége egy vakbélgyulladás szövődményébe halt bele, amikor a fiuk még csak hat éves volt, a kis Barnabás pedig, mintha megérezte volna,

hogy ez milyen fájdalmat jelentett az apjának, igyekezett mindenben szót fogadni neki.

Kettejük kapcsolata az évek során egyre csak erősödött, és a férfi tudta, a fia számára a felnőtté válás sokkal korábban jött el, mint a kortársainak. Nem volt olyan helyzet, hogy ne bízott volna meg benne, és talán épp ezért volt fájdalmas, amikor a tisztté avatása után a frontra vezényelték. Rettegett tőle, hogy sosem látja viszont, és ezzel nemcsak a fiát, de a fél életét is elvesztette volna.

A háború és az ostrom utáni időszakot az ő romos lakásában vészelték át, és együtt aggódtak, hogy Barnabás nem kapja meg az igazolást, de aztán minden visszatért a rendes kerékvágásba. A fia állást kapott a rendőrségen, ezért nyugodt szívvel költözött le megözvegyült nővéréhez Székesfehérvárra. Pár hónapra rá egy szívroham vitte el az asszonyt, így egyedül maradt a házban, de a fiával rendszeresen leveleztek, és gyakran utazott fel Pestre látogatóba.

Az, hogy Barnabás rablógyilkosságot kövessen el, teljes képtelenség volt számára.

– És mégis miért nem? – kérdezte Szücs, akit meglepett az öreg harcias ellenállása. Való igaz, nem sokat tudtak kettejük kapcsolatáról, de kockáztatniuk kellett.

– Mert ismerem a fiamat, és sosem tenne ilyet. Ráadásul néhány hete váltottunk levelet. Egyáltalán nem úgy tűnt, mintha azt a fogházból küldte volna!

– Kárpáti elvtárs, kérem, alaposan fontolja meg a válaszait. Remélem, nem kell emlékeztetnem arra, hol is va-

gyunk – felelte az ezredes, akit egyre jobban dühített az öreg magabiztossága. – A maga fia ellen jelenleg országos körözés van érvényben, és amennyiben nem segíti a munkánkat, hamarosan rács mögött találhatja magát. Mit tud nekünk elmondani a fia tartózkodási helyéről? Megkereste magát az elmúlt két napban?

– Ahogy említettem, talán két hete jött tőle levél utoljára – válaszolta az idősebb Kárpáti, miközben azon gondolkodott, vajon a vele szemben ülő nyomozó tényleg ennyire ostoba, vagy csak tettet.

– És ön szerint hol lehet most?

– Sajnos nem tudok ebben segíteni. Tudja, amikor megláttam a nevét az újságban, legszívesebben felhívtam volna, de hozzám még nincs bekötve a telefon. Reméltem, hogy ő maga fog jelentkezni, de ezt eddig nem tette meg.

– Figyelmeztetem, hogy a nyomozás akadályoztatása bűncselekmény. Ön szerint hol lehet most a fia?

– Nem tudom megmondani. Bárhol lehet, és azt nem kötötte az orromra.

– Mond magának valamit az Andrea név? – kérdezte ekkor Szücs, aki hirtelen elfelejtette a nő családnévét.

– Nos, a fiam egykori szerelmét hívják így, ha rá gondolnak, de már évek óta nem találkoztam vele. Úgy tudom, különvált az útjuk, még mielőtt Barnabást a frontra vezényelték volna.

– Korábban volt más kapcsolata is a fiának?

– Amióta leszerelt, tudtommal nem – felelte az öreg, aki érezte, itt már vékony jégen táncol, ezért sokkal megfontoltabban válaszolt. Még mindig nem tudta, valójában mi be keveredett a fia, de semmilyen segítséget nem akart adni az ÁVH nyomozóinak. – Andrea előtt nem emlékszem, hogy lett volna komoly barátnője.

– És a barátai? Kikkel ápolt szoros kapcsolatot?

– Főként a ludovikás társaival, de akkor már önálló életet élt, engem meg ritkán avatott be a dolgaiba.

– Nem hiszek magának! – meredt Szücs ezredes villámzó szemekkel az öregre, aki állta a nyomozó tekintetét. – Ne nézzen hülyének, mert biztosíthatom, hogy nagyon meg fogja bánni!

Kárpáti egyre csak ült a széken, és továbbra sem értette, miért gondolja bárki, hogy képes lenne a fia ellen vallani, aki talán nem egy ma született bárány, de biztosan nem rablógyilkos. Bármit is követett el, az nem lehet olyan súlyos, hogy ezért segítséget nyújtson az ÁVH-nak, még ha ezzel a saját életét is kockáztatja.

Elmúlt hetvenöt éves, és ugyan szerette volna még egy kicsit élvezni az életet, esetleg kivárni, hátha megajándékozza a sors egy unokával, de ha ennek a fia elárulása az ára, abból inkább nem kér.

– Utoljára figyelmeztetem, mondjon el mindent, amit a fiáról tud. Neveket akarok, akik ismerték korábbról! Gyerekkori barátok, iskolatársak.

– Mindent elmondtam, amit tudtam – felelte Kárpáti, majd hátradőlt a széken, és lehunyta a szemeit.

– Nos, rendben, ahogy akarja. Ne mondja, hogy nem figyelmeztettem! – fenyegette meg az öreget Szücs, majd kiharzott a kihallgatóhelyiségből.

Az irodája előtt kövér, egyenruhás férfi várta, akinek derekszíja szinte eltűnt a kissé megereszkedett has alatt, és bár nem volt kifejezetten hőség, mégis erősen verejtékezett.

– Üdvözlöm, Princz elvtárs, fáradjon beljebb – nyitott ajtót Szücs.

Ahogy mindketten helyet foglaltak, az ezredes rögtön a lényegre tért.

– Gondolom, értesült a Kárpátival kapcsolatos helyzetről – és ahogy a másik bólintott, már folytatta is. – Ma reggel behoztuk az apját, de ahogy az várható volt, nem akar beszélni. Gondoskodjon róla, hogy estére egy kicsit beszédesebb legyen.

Princz Gyula vezette az ÁVH úgynevezett verőcsoportját, akik igencsak kreatív módszerekkel érték el, hogy a pincében fogva tartott rabok önként írják alá az eléjük tolt jelentéseket.

– Valószínűleg makacs lesz, mint az öszvér, de tudom, hogy képesek lesznek megtörni – folytatta Szücs.

– Ha jól gondolom, már nem mai gyerek. Ön szerint kibírja majd a kezelést? – kérdezte Princz az ÁVH belső szlengjét használva, ami mindkettejük számára egyértelművé tette, hogy Kárpáti megveretéséről van szó.

– Úgy csinálják, hogy túlélje, szóval csak módjával. Az idős szervezet már nem bírja úgy a fájdalmat, épp ezért talán hamarabb beadja a derekát.

– Ennek ellenére nem vagyok benne biztos, hogy ma estére eredményt tudunk elérni – akadékoskodott Princz, aki tisztában volt az emberei módszereivel, de fél nap alatt ők sem tudnak csodát tenni.

– Nem érdekel, csak tegyék a dolgukat. Maga is tudja, hogy minden perc számít, és az öreg biztosan többet tud, mint amennyit elmondott.

– Megtesszük, amit lehet.

– Köszönöm. Akkor menjünk is a dolgunkra, mert hiába van május elseje, Kárpáti még szökésben van, és mielőbb meg kell találunk.

Nem messze a Fehérvári úttól Kárpáti egy kapualjból figyelte a szemközti házat, aminek ajtaját hatalmas virágkoszorú díszítette. Délelőtt sikerült bejutnia az épületbe, amikor egy idős hölgy éppen a spánieljével lépett ki az utcára, ellenőrizte a postaládákat, és megállapította, a Czakó család még mindig itt lakik, de a kopogtatásra senki nem nyitott ajtót.

Talán ők is az ünnepségen vannak a Hősök terén, vagy az Országház előtt. Legalábbis ebben reménykedett. Néha elsétált az utca végébe, majd vissza, csak hogy ne legyen túlságosan feltűnő, ahogy ott szobrozik a ház előtt. Dél körül már igencsak korgott a gyomra, de még a közeli kocsi-

mát is zárva találta, ennek ellenére kitartóan figyelte a környezetet, hátha felbukkan végre, akire várt.

Kora délutánra járt az idő, amikor egy alacsony, kopott ruhába öltözött férfi jelent meg a sarkon. Szájából kilógott a cigaretta, és a járásában is volt valami bizonytalanság. Végül megállt a kapu előtt, és a zsebéből előhalászta a kulcsait. Bár nem talált elsőre a zárba, de sikerült kinyitnia az ajtót. Még mielőtt beléphetett volna a kapun, egy kéz nehezedett a vállára.

– Esetleg segíthetek valamiben? – kérdezte egy hang a háta mögött.

– Köszönöm, nem – fordult hátra a férfi. – Barnabás? Mit keresel itt? Te jó ég, ezer éve nem láttalak!

– Szerbusz, Géza. Valóban, egy kicsit eltűntem az utóbbi időben, de ha gondolod, elmesélem. Végül is ezért is vagyok itt.

– Persze, gyere csak be – tárta szélesre az ajtót Kárpáti előtt.

Végigmentek a szinte fényesre takarított udvaron, majd beléptek az egyik földszinti lakás ajtaján, igaz, Czakónak ismét csak másodjára sikerült beletalálnia a kulcslyukba.

– Kérlek, ne nézz szét, mert hatalmas a rendetlenség. Reggel nem sejtettem, hogy délután vendéget fogadok. Mondjuk egyébként sincs élére állítva minden.

– Nem fogok – ígérte Kárpáti, ahogy levette a cipőjét az előszobában. Kezet mosott az apró mosdóban, majd a táskáját szorongatva átment a lakás egyetlen szobájába, ahol

Czakó néhány nadrágot próbált begyömöszölni a szekrénybe.

– Esetleg kérsz egy fröccsöt? – kérdezte, miután végzett a felületes rendrakással. – Nekem lehet, hogy nem kéne, mert megittam már egy párat a Ligetben, de ma úgysem kell dolgozni.

– Köszönöm, nem kérek, de te igyál nyugodtan.

Czakó egy ideig hezitált, majd kiment a konyhába, és végül csak egy szódáspalackkal és két pohárral tért vissza.

– Igazad van. Mára elég lesz.

– Apádék ezek szerint elköltöztek? Ahogy látom, megörökölted a lakást – kezdte Kárpáti.

– Nem – hajtotta le a fejét Czakó. – Anyám tíz éve meghalt. Agyvérzése volt, amiből már nem tudott kijönni. Apám... nos, egy részeg szovjet tiszt lőtte le az utcán.

– Részvétem, bár tudom, ez olyan sablonos.

– Semmi gond, köszönöm. Mondanom sem kell, utólag még egy bocsánatkérést sem kaptam. Azt mondták, bal eset volt. Szóval enyém lett a lakás, aztán próbálok boldogulni. Fél éve felvettek a Ganz Hajógyárba, ami a város másik oldalán van, de mégiscsak valami munka.

– Ez igazán jól hangzik.

– Ahogy vesszük. Két műszak, kevés pénz, de lehetne ennél rosszabb is. És veled mi van? Azt mondtad, szándékosan tűntél el, pedig egy időben nemcsak én, de szerintem a többiek is próbáltak megtalálni. Azt tudom, hogy a Ludovika után a frontra vezényelték, de azután...

– Pont erről akartam beszélni – vett egy nagy levegőt Kárpáti, aki az elmúlt nap tapasztalatai alapján úgy érezte, nem rejtheti el az igazságot. – Először is kezdjük azzal, hogy amit most elmondok, az rád nézve akár veszélyes is lehet, de alig van valaki, akiben megbízhatok.

– Persze, számíthatsz rám, ahogy mindig is – felelte Czakó, bár az ő arcán is átfutott egy árnyék, mint aki nem egészen erre számított.

– Szóval a háború után beléptem a politikai rendőrséghez – bökte ki Kárpáti, aztán csak várt, és úgy érezte, a szavak egytől egyig hangosan koppannak Czakó tudatában, akinek kerek, kissé pirosposzgás arca hirtelen megnyúlt, ő is megnémult, mintha elfelejtett volna levegőt venni, és csak pislogott a kanapén ülve.

– Értem – mondta vontatott lassúsággal.

– Főként ezért tűntem el, de remélem, meg fogod érteni. Kaptam egy lehetőséget, és muszáj volt igent mondanom. Ha nem teszem, akkor talán ma már nem ülnék itt, és mint horthysta tisztet lecsuktak vagy kivégeztek volna. Egyáltalán nem vagyok büszke a munkámra, és igyekeztem épp csak azt tenni, amire kértek, bár tudom, emiatt sok ember került börtönbe. Önző voltam – tartott szünetet Kárpáti, akinek egy pillanatra összeszorult a gyomra. – Csak a magam túlélésére gondoltam, mert az egykori parancsnokom erre tanított.

Czakó továbbra sem szólt egy szót sem, de láthatóan megdöbbenett, amit hallott. Megragadta a szódásüve-

get, töltött mindkét pohárba, majd a magáét egy hajtásra kiitta.

– Van, aki büszke arra, hogy az ÁVH-n szolgál, míg én arra használtam, hogy mentsem a bőröm. Illetve másokét.

– Ezt meg hogy érted?

– Ez a bizonyos tiszt, akit az előbb említettem, megke-
resett, hogy disszidálni akar, én meg segitettem neki. Részen azért, amit értem tett a fronton, hogy később segített igazolást szerezni és elhelyezkedni, de talán volt ebben némi vezeklés is mindazért, ami a munkámmal járt. Kompenzálni akartam valahogy azt a sok szart.

Kárpáti elhallgatott, egy pillanatra visszagondolt az elmúlt évekre, és elöntötte a keserűség. Vajon tényleg megérté mindez? Eldobni barátokat, elveket, csak azért, hogy ne darálja be őt is a rendszer? Csonka hitt ebben, de biztos, hogy igaza volt? Talán sosem fogja megtudni.

– Azt hiszem, most már érted, miért tűntem el a barátok elől – folytatta Kárpáti. – Nem akartam ezzel beszenyezni a múltat, azokat a kapcsolatokat, barátságokat, szerelmeket, amik egykor fontosak voltak. Persze lehet, hogy akadt volna, aki büszkén nézett volna fel rám. Egyszer láttam az Ács Janit valami gyűlésen, ő biztosan megveregette volna a vállam, de a többség valószínűleg nem. Legalábbis amennyire jó az emberismeretem.

– Igen, értem – érkezett a tömör válasz, és bár Kárpáti még most sem tudta eldönteni, hányadán áll Czakóval kapcsolatban, de most már el kellett mondania mindent.

– A lényeg, hogy lebuktam, és most menekülnöm kell. Olvastad a tegnapi *Szabad Népet*?

– Csak felületesen.

– Megjelent a körözésem, ami szerint rablógyilkos vagyok, és megsebesítettem egy rendőrt, de nyilvánvalóan egyik sem igaz. Van egy tervem, hogy jussak ki az országból, de addig meg kell húznom magam valahol. És hát ezért is vagyok itt.

– Rendben – felelte Czakó, aki még mindig emésztette az elhangzottakat. – És mégis mit akarsz csinálni?

– Nézd; nem akarlak ennél is jobban belekeverni, már így is sokkal többet mondtam el a kelleténél. Te is tudod, ha nem jelentesz fel most rögtön, és segítesz nekem, azzal te is kockázatot vállalasz. Egy magamfajta szökevény rejtegetéséért biztosan lecsuknak, bár nem hiszem, hogy bárki is idejönne ma éjszaka. Ha nemet mondasz, azt is megértem. Nem te lennél az első.

Czakó hosszasan gondolkodott. Az enyhe részegsége kezdett elpárologni, miközben egyre csak azon gondolkodott, mit tegyen ebben a helyzetben. Amikor meglátta Kárpátit a kapualjban, megrohanták az emlékek, amelyek az évek során kissé megkoptak, de most újra megteltek színekkel. Az elmúlt percek ugyan egy kissé fenyegető árnyéket vetettek mindenre, mégis úgy érezte: ha most nemet mond, annak terhétől talán sosem tud majd szabadulni.

Segítenie kell, hiszen az nem lehet, hogy a rendszer képes legyen minden valódi érzést kiölni a társadalomból,

egyedül a félelmet és a rettegést hagyva nekik. Persze az is lehet, Kárpáti csak kitalálta ezt az egészet, és most az ÁVH nyomozójaként megpróbálja csőbe húzni, de ahogy bele-nézett a másik arcába, az őszinteséget sugárzott, és tudta: amit mondott, az szinte biztosan igaz.

Felállt, újra kiment a konyhába, majd egy üveggel tért vissza, amiben némi átlátszó folyadék lötyögött.

– Gyűlölném magam, ha most nemet mondanék, szóval bassza meg, segíték. Hogyne segítenék, és remélem, mindannyian ép bőrrel megússzuk ezt az egészet. Szóval igyunk rá! – azzal töltött a poharakba.

– Köszönöm – felelte Kárpáti, aki nem volt egy igazán érzelmes típus, de most mégis meghatotta Czakó segítségével, mert a beszélgetés alatt végig érezte rajta a vívódást, és egyáltalán nem volt benne biztos, hogy végül segíteni fog.

– Hagyd a fenébe. Megmondtam, hogy segíték. Na, gurítsuk le, aztán ehetnénk is valamit!

A két férfi koccintott, majd egy hajtásra kiitták a kissé savanyú pálinkát.

– És mégis mit akarsz tenni? – kérdezte Czakó?

– Van nálam valami, amiről azt remélem, esetleg érdekelheti a nyugati országok követségeit. Valahogy módot kell találnom rá, hogy eljuttassam ezeket a megfelelő személyekhez, de még nincs teljesen kiforrvan a terv.

– Jobb is, ha nem tudok róla semmit. Most viszont azt javaslom, tegyük el magunkat holnapra.

Kárpáti beleegyezően bólintott, miközben úgy érezte, ezúttal talán tényleg sikerül biztonságban töltenie az estét.

A nő rémült arccal meredt a vele szemben ülő kihallgató-tisztre. Legalább annyira remegett, mint előző este, amikor a rendőrök rájuk törték az ajtót, de abban a pillanatban csak arra tudott gondolni, hogy Adélt visszavigye a gyerekszobába, és megnyugtassa valahogy. Eszébe jutott a Kárpáti arcára kiült csalódottság, és hogy nem értette, hogy találtak rá ilyen hamar.

Aztán az éjszaka közepén bekísérték őket a kerületi kapitányságra, amíg Adélra a szomszédasszonya vigyázott. Egy nagy bajuszú férfi hallgatta ki, és a szavaiból rögtön kiderült: a férje értesítette a rendőrséget, az újságban közölt személyleírás alapján.

Úgy tűnt, a nyomozó elégedett volt a válaszaival, mert hamar hazaengedték őket. Igyekezett a tényekre szorítkozni: ugyan ismerte korábban a férfit, jóhiszeműen adott neki szállást éjszakára, és egyáltalán nem kapcsolta össze a *Szabad Nép*ben megjelent személyleírással; őt is meglepetésként érte, hogy valójában egy rablógyilkosnak segített. A férjéhez egy szót sem szólt reggelig, akkor is csak kimérten viselkedett, és közölte vele, nem megy el a délelőtti felvonulásra sem.

A férfi erre csak morgott valamit, aztán bosszúsan a fejébe csapta a kalapját, és elindult az ünnepségre. Andrea gondolatai azonban újra és újra visszatértek Kárpátihoz.

Az elmúlt évek során érzelmileg szinte teljesen elengedte, és amit az előző este felszínre hozott, azok sem romantikus ábrándok voltak, csupán emlékek és aggodalom.

Elégedett volt az életével, a házasságával, nem akart semmit újrakezdeni, ennek ellenére egyre csak azon töprengett, hogy tudna segíteni a férfinak. Adél az éjszaka után sokkal bújósabb kedvében volt, amit a nő nem is bánt, mert ez megnyugtatta, és egy rövid ideig elterelte a gondolatait.

A férje ebédre ért haza, és még ekkor is érezni lehetett a feszültséget közöttük. Aztán kopogtattak a bejárat ajtón, és ezúttal az ÁVH nyomozóinak nyitottak ajtót. Andrea lábából kiszaladt a vér, egy pillanatra megtántorodott, de hamar összeszedte magát. Egy fél órával később, a kihallgatószoa magányában azonban újra elfogta a rettegés.

Egyre csak teltek az órák, és nem történt semmi. A helyiség egyetlen ablaka az épület belső udvarára nézett, ahova épp csak beszűrődött a lemenő nap fénye, hogy aztán átvegye helyét a sötétség. Beesteledett, és Andrea még mindig egyedül ült, étlen-szomjan, szívében egyre nagyobb szorongással. Néha megkopogtatta az ajtót, lenyomta a kilincset, de úgy tűnt, bezárták, és tudta, hiába dörömbölne, senki nem törődne vele. Fáradt volt és éhes, a helyzetét pedig egyre reménytelenebbnek látta.

Adélra gondolt, és ettől eleredtek a könnyei, karjait maga köré fonta, és csak várta, hogy történjen végre valami.

Már szinte elaludt a széken, amikor két férfi lépett a szobába, egy fiatal egyenruhás és egy nagydarab öltönyös, akinek arcáról nem sok jót tudott leolvasni.

– Elnézést, hogy megvárakoztattuk – kezdte álságosan Szücs, a nagydarab. – Tudom, tegnap már kihallgatták egyszer, de sok kérdésre még nem tudjuk a választ, ezért van most itt.

– Már mindent elmondtam tegnap – szípozott a nő, nehezen találva a szavakat.

– Nos, a férje szerint Kárpáti Istvánffy Leventeként mutatkozott be neki. Maga viszont azt mondta, ismerte őt korábban, azonban a vallomásában nem szerepel az Istvánffy név, amiből arra következtetek, hogy összejátszott vele. Maga pontosan tudta, hogy egy szökött bűnözőt rejteget, csak nem akarta, hogy erről a férje is tudomás szerezzen. Ezek után újra megkérdezem, mit tud elmondani Kárpátiról?

– Évek óta nem láttam, úgy állított be, mint egy kísértet a múltból – felelte hosszas hallgatás után Andrea. – Higgye el, nem tudok róla semmit. Együtt éltünk egy ideig, de mielőtt a frontra küldték, szakítottam vele, azóta megvan a saját életem.

– És ön szerint hol lehet most Kárpáti?

– Sejtelmem sincs – válaszolta Andrea az igazságnak megfelelően. *Bár ha tudnám, akkor sem mondanám meg, tette még hozzá magában.*

– Feltételezem, keres valamilyen ismerőst, ahogy magát is megtalálta. Ön viszont évekig együtt élt vele, ezért bizonyára ismer néhány személyt, aki szóba jöhet.

– Hát az már nagyon régen volt. Ahogy mondtam, évek óta nem láttam. Biztosan valami katonatársánál lehet.

– Ez is előfordulhat – értett egyet vele Szücs –, de rajtuk kívül is akad néhány gyerekkori barát.

– Én igazán nem tudom – hebegte a nő.

– Figyeljem rám, elvtársnő, mert nem fogom kétszer elismételni. Maga megpróbált rejtegetni egy szökött bűnözőt, amiért már az éjszaka letartóztathattuk volna, később hazudott is a kihallgatás során, de most kap tőlünk még egy esélyt. Nevekre van szükségem. Olyanokra, akikkel Kárpáti szoros barátságban volt, korábbi szerelmek, szóval érti. Ezekről biztos beszélt magának, esetleg be is mutatta őket.

– Én nem...

– Amennyiben nem segít – fojtotta belé a szót Szücs –, akkor garantálom, hogy nem látja többé a családját, megértette?! Nemcsak a nyomozást akadályozza, de a tagadásával segíti a népi demokrácia ellenségét, és ez már kellő indok arra, hogy internáltassam, vagy hosszú időre börtönbe jusson. Gondoljon a lányára! Milyen lehet neki anya nélkül felnőni?

– Ne... kérem! Ezt nem tehetik meg! – fakadt ki a nő, majd újból eleredtek a könnyei.

– Ebben ne kételkedjen. Most még van rá lehetősége, hogy meggondolja magát – hajolt közelebb Szücs.

Andrea egyre csak zokogott. Egész nap azon gondolkodott, hogy segíthetne Kárpátinak, és most lehet, hogy elárulja, vagy legalábbis segít az üldözőinek, amiktől szinte megszakadt a szíve, de biztos volt benne, hogy a nyomozó nem hazudik: ha nem mond nevet, akkor talán sosem látja viszont a lányát.

Maga elé képzelte az arcát, a copfokba kötött szőke haját, a szeméit, amelyek pont olyan sárgán irizáltak, mint az övéi, és ettől újabb sírásroham tört rá. Aztán megtörölte a blúzával az arcát, és mereven a szemközti falra emelte a tekintetét. Nem akart a nyomozó szemébe nézni.

– Nem voltak sokan, akikkel akkoriban összejártunk. Tudja, a szülők ismerték egymást, aztán így kerültek össze a gyerekek. Én csak a Barna barátnője voltam, de persze ismertem a barátait. Volt a Havassy Pista, egy éminens budai srác, de amúgy kedves volt mindenkivel. Meg az Ödön. Azt hiszem, Galambos. Gyakrabban lógott másoknál, mint amennyi időt otthon töltött. Egyszer még nekem is szerelmet vallott. A kis Czako egy igazi munkásgyerek volt, a szülei is valamelyik gyárban dolgoztak, de miután szakítottam, a Gézát sem láttam többet. És volt még a Szabó Feri, akit összehoztunk egy barátnőmmel, de nem tudom, mi lett velük. Esetleg az Ács Jani – hadarta el a nő egy levegővel az egésztest, szinte összeszorított szájjal. Talán

mondhatott volna hamis neveket, de félt: ha kiderül, akkor annak megfizeti az árát.

– Köszönöm szépen a segítséget – mosolygott Szücs. – Úgy látom, mégiscsak ért a szóból.

A nőt ezután még majd egy órán át vallatta az ezredes, és mikor minden részletet megtudott, végül megkegyelmezett neki, és elengedte. Nevek és címek sorakoztak egymás mellett a kezében tartott papíron. Végre volt valami a kezében, amin elindulhattak.

Eközben az idősebb Kárpáti az egyik pincehelyiség padlóján hevert vérző arccal és sajgó végtagokkal. Valójában nem a fizikai fájdalom volt a legrosszabb, hanem az igazság, amit megtudott a fiáról.

Miután alaposan összeverték, visszatért a nagydarab nyomozó, és elmondta, hogy a fia valójában az ÁVH-nál szolgált, és elősegítette néhány fasiszta tiszt szökését, ami kimeríti a demokráciaellenes tevékenységet, és mindenki akkor jár a legjobban, ha mielőbb kézre kerítik.

Az idős férfi tudta, valószínűleg nem minden igaz abból, amit a nyomozó elmondott, de mégis hihetőbbnek tűnt, mint egy rablógyilkosság. Nem értette, vajon a fia miért lépett be a politikai rendőrséghez, és legfőképp miért nem volt olyan egyenes, hogy ezt elmondta volna neki. Ez fájt a legjobban, nem a verés – de tudta, erre sosem kap már választ.

Ekkor egy másik nyomozó lépett a helyiségbe. Az idősebb, keskeny, beesett arcú férfi tekintetéből nem azt a vad ellenszenvet érezte, mint korábbi kihallgatójában.

– Üdvözlöm, Kárpáti elvtárs. Tudom, már kihallgatták, és azt is, hogy egy árva szót sem mondott. Nem ígérhetek magának sokat, de elmondom, mik a lehetőségei.

Majoros csak késő este ért a Sztálin út 60.-ra, miután a napot a feleségével töltötte, akinek megígérte, csak rövid ideig marad a munkahelyén. Tudta, Szücs nem járt sikerrel a kihallgatás során, és valahogy úgy érezte, hiába verik tovább az öreget, az akkor sem fog vallomást tenni, épp ezért megpróbált más úton közelíteni a megoldáshoz.

– Nézze, azt nem tudom megígérni, hogy kiviszem innen, és szabadlábra kerül, de abban biztos vagyok, hogy addig fogják kínozni, amíg nem mond valami használhatót, vagy bele nem hal. Ne legyenek kétségei. Ha segít nekem, akkor nem lesz több verés, és kezeskedem érte, hogy kapjon egy börtöncellát, amiben kényelmesen eltöltheti a hátralevő éveit. Ha nemet mond, akkor csak további fájdalomban lesz része.

Kárpáti némán, vérző arccal meredt maga elé. *Lehet, hogy hülyeséget csinált, hibát követett el, de akkor is a fiam. Mégis, hogy segíthetnék ennek a sok rohadéknak!* Bár megkeresztelték, sosem tartotta a hitét, most mégis eszébe jutott, hogy a halála után vajon hogy számol majd el a lelkiismeretével. Komolyan azt hiszik, hogy a börtönben békében tudna élni, miután a fiát a kutyák elé vetette? Va-

lószerűleg az első adandó alkalommal felkötné magát, de erre sosem kerül majd sor.

– Nem tudok segíteni maguknak – nyögte.

– Hát nem érti? Itt nem érdekel senkit az élete, és ha kell, akkor az utolsó leheletéig fogják verni! – próbálkozott tovább Majoros, de az öreg csak a fejét rázta, és egy elkínzott mosolyt préselt ki magából. – Nos, rendben van, ahogy akarja – felelte szomorúan az őrnagy, majd kiviharzott a kihallgatósobából.

Mindeközben Kelenföldön Czakó néhány kopott takarót pakolt elő az egyik szekrény mélyéről, majd egymásra terítette őket, miközben folyamatosan szabadkozott, hogy nem tud egy ágyat biztosítani Kárpátinak, aki a csupas� padlón is elaludt volna.

Vacsorára rántottát ettek, amihez Czakó végül megivott még két üveg sört, a vendége azonban nem akart több alkoholt fogyasztani. Még elevenen élt benne az előző esti menekülés.

– És holnap mi a terved? Hova akarsz menni először?

– Még nem tudom – felelte Kárpáti, akinek természetesen megvolt már a terve, de úgy érezte, jobb, ha azt nem köti Czakó orrára. Talán mindenki így jár a legjobban.

– Remélem, sikerrel jársz.

– Ezt én is pontosan így gondolom – nevetett Kárpáti.

A két férfi még beszélgetett egy ideig, aztán mindketten nyugovóra tértek.

Az ÁVH tárgyalójában messze többen gyűltek össze, mint azt Majoros gondolta volna, hiszen a május elsejét sokan az utcán töltötték, de úgy tűnt, a legtöbben átérezték az ügy jelentőségét.

– Nos, van öt nevünk – kezdte Szücs, végignévezve a társaságon. – Havassy István, Galambos Ödön, Czakó Géza, Szabó Ferenc és Ács János. A feladatunk, hogy minél előbb megtaláljuk őket, bár egyáltalán nem biztos, hogy Kárpáti velük van, de ennél több nyom nincs, amin el tudunk indulni. Nézzék át az összes létező nyilvántartást. Ma egész nap ünnepelhettek, tehát épp itt az ideje visszatérni a munkához.

Fáradt tekintetek néztek vissza rá, de az ezredes nem akarta, hogy ez a lehetőség is elússzon.

– Elkészült Kárpáti részletes környezettanulmánya – vette át a szót Farkas Vladimir. – Utánajártunk az iskoláinak és a korábbi lakhelyének is. Alapvetően ezen a környéken keresgéljenek.

– És ha megtaláljuk az említett személyeket? – lendült a magasba egy kar a hátsó sorból.

– Akkor azonnal a helyszínre mennek, körbeveszik az épületet, és értesítsenek engem! – felelte Szücs. – Várják meg az engedélyt, de utána nincs semmi figyelmeztetés, mert félok, hogy Kárpáti ismét elmenekül. Tehát amint lehet, behatolnak a lakásba, és őrizetbe vesznek mindenkit. Érthető voltam? Helyes, akkor munkára, emberek!

10. fejezet

1950. május 2., Budapest, Bártfal utca. 4., 6.05.

Czakó Géza nyugtalanul aludt egész éjszaka, de most nagyon távolról valami tompa dübörgés tört át az álmain, amihez emberi hangok keveredtek. Aztán egy hatalmas csattanással beszakadt a bejárati ajtó, a férfi rémülten nyitotta ki a szemét, és hunyorogva próbálta megérteni, mi is történik körülötte.

A szobát ellepték a zöld egyenruhába öltözött ávéhások, Czakó lerúgta magáról a takarót, de erős karok ragadták meg, miközben egy keskeny bajszú, öltönyös nyomozó alig pár centire az arcától üvölteni kezdett, ő azonban még mindig félálomban volt, ezért alig értett meg belőle valamit.

Aztán valaki a gyomrába vágott, amitől végleg magához tért, és szinte azonnal visszatértek az este emlékei. A tekintete Kárpátit kereste, akit nem látott sehol. A nyomozó továbbra is vörös fejfel kiabált vele.

– Azt kérdeztem, hol van Kárpáti? Tudom, hogy magánál töltötte az éjszakát – blöffölt a férfi, aki valójában egyáltalán nem volt ebben biztos.

Vele csak azt közölték, hogy egy maréknyi emberrel szálljanak ki a Bártfai utcai házba, vegyék körül az épületet, mert az éjszaka folyamán sikerült azonosítani a szökésben lévő Kárpáti egyik ismerősét, akiről azt feltételezték, akár nála is elrejtőzhetett a szökevény. Amikor betörték az ajtót, mindannyian abban reménykedtek, nekik jut a letartóztatás dicsősége, de ahogy a nyomozó szétnézett a szobában, egy kissé csalódnia kellett.

– Nem tudom, miről beszél – próbálta megőrizni a lélekjelenlétét Czakó. Tudta, ha elszólja magát, azzal veszélybe sodorhatja a barátját, márpedig előző este megfogadta: bármi történjék, segíteni fog Kárpátinak. A tekintete lopva a takarókupacra tévedt, majd gyorsan visszatért a nyomozóhoz.

– És az ott micsoda? – bökött a padlóra a férfi.

– Takarók – adta az ártatlant Czakó.

– Nos, rendben. Ezennel letartóztatom az Államvédelmi Hatóság nevében. Majd a Sztálin úton meglátjuk, mennyire lesz beszédes kedvében. Vigyék innen! – intett

két egyenruhásnak, akik megbilincseltek a még mindig pizsamában álldogáló Czakót, majd kivezették a lakásból.

– Kutassák át a lakást, hátha találnak valamit – adta ki a parancsot a nyomozó, aki egyre csak a kezdetleges fekhelyet nézte, és nem hagyta nyugodni a gondolat, hogy ha hamarabb érnek ide, akkor talán most két embert is őrizetbe vehettek volna.

A házkutatás hamar véget ért, és nem találtak egyértelmű bizonyítékot, hogy Kárpáti itt töltötte az éjszakát. A nyomozó az órájára nézett: alig múlt el fél hét. A legtöbb lakó valószínűleg csak most ébredszik, ami pont kapóra jött nekik.

– Ide figyeljenek! – fordult az embereihez. – Maguk ketten itt várakoznak a kapu előtt – mutatott két fiatal zászlósra. – Csak az hagyhatja el az épületet, akinek én engedélyt adok. Most pedig végigmegyünk az összes lakáson, és mindenkinek megmutatjuk Kárpáti fényképét. Ez volt Szücs elvtárs parancsa. Ha itt töltötte az éjszakát, akkor valószínűleg látnia kellett bejönni az épületbe. Most pedig indulás, nem érünk rá egész nap!

Kárpáti hajnalban kelt, bár az éjszaka során többször is felébredt. Ilyenkor az ajtóhoz osont, kinézett a folyosóra, majd miután meggyőződött arról, hogy senki nincs odakint, visszafeküdt a pokrócok közé, de már inkább csak bóbiskolt, mint aludt volna. Öt óra után végül felöltözött,

magához vette az aktatáskát, amibe a pisztolyát is tette, majd hangtalanul kisurrant a lakásból.

Úgy tűnt, Czakó valóban állta a szavát, ami jóleső érzéssel töltötte el. Talán mégis maradt még emberség ebben a világban.

Kárpáti úgy tervezte, ha sikerrel jár a mai nap, akkor visszajön még egy éjszakára, bár azt gondolta, nem lenne túl szerencsés sok időt egy helyen tölteni, más szállásötle- te azonban egyelőre nem volt.

A város még csak ébredezett, amikor a férfi már a belváros felé zötykölődött. A villamossal végül egészen a Deák térig ment, ahol több rendőrt is észrevett: nagy ívben elkerülte őket, majd továbbment a Bazilika felé. Egy sarki közértben vett magának némi reggelit, amit út közben el- majszolt, végül lassan kiért a Szabadság térre. Alaposan körbenézett, mert az egész napot itt akarta tölteni.

Elsétált a szovjet emlékműhöz, és a lépcsőről pont rá- látott a szemközti fehér épületre, ahonnan valószínűleg szintén figyelő szemek fürkésztek a környéket, de nem volt mit tenni, ki kellett várnia a nap végét, és Kárpáti ab- ban reménykedett, a várakozás nem lesz hiábavaló.

A magas férfi hosszú léptekkel szelte át a parkot. Bár mes- sze volt még nyolc óra, de szeretett korán érkezni, hogy le- gyen elég ideje átolvasni a reggeli lapokat, amelyek össze- foglalóját neki kellett elkészítenie. Már több mint két éve dolgozott a követségen, de még most sem tudott megsza-

badulni attól a berögződésétől, hogy a háta mögé nézzen. A téren cirkáló rendőrök látványa egyáltalán nem aggasz- totta, de úgy tűnt, mintha a szokottnál is nagyobb lenne a jelenlétük a környéken.

Persze az amerikai követségen dolgozni nem jelentett életbiztosítást – igaz, ezt már akkor is tudta, amikor elfo- gadta az állásajánlatot.

Kezdetben sportkarrierre vágyott, és a magassága is megvolt ahhoz, hogy a Ferencváros kosárcsapatába ke- rüljön, aztán egy térsérülés miatt kénytelen volt felhagy- ni vele, és végül a jogi pályát választotta. Az ódon falak között agya úgy szívta magába a tudást, mint a szivacs, és a tanulmányait jeles eredménnyel végezte el.

A tankönyvek magolása mellett mindig jutott ideje az irodalomra is, és a könyvtár eldugott sarkában találkozott először az amerikai költők nagyjaival, közülük is Poe ver- sei és különös, már-már bizarr történetei voltak rá a legin- kább hatással, de olvasott Whitmant, Hawthorne-t és né- hány kortárs költő műveit is, igaz, ezekhez meglehetősen nehéz volt hozzáférni.

A háború után egy városszéli irodában helyezkedett el, miközben egyre nehezebb, és egyben veszélyesebb is volt szert tenni az amerikai irodalomra. Negyvenhatban a Gresham-palotában megnyitották az Amerikai Könyv- tárat, volt is benne némi félsz, amikor először lépett be az épület makulátlanul tiszta és elegáns termeibe. Bár a gyű- temény gerincét főként tudományos folyóiratok és szak-

könyvek alkották, bőven akadtak szépirodalmi kötetek is. Addigra már végérvényesen magával ragadta az amerikai kultúra.

A könyvek segítségével lassan a nyelvet is elsajátította, és egyre gyakrabban olvasta a műveket eredetiben, teljesen új élményeket szerezve ezzel. Egyik este épp hazafelé indult a könyvtárból, amikor odalépett hozzá egy férfi, és tökéletes angolsággal megkérdezte, volna-e kedve meginni vele egy italt, és úgy érezte, nincs nagyon választási lehetősége.

A férfi egy közeli étterembe vitte, átkísérte egy függönyrel elválasztott hátsó szobába, majd közölte vele: munkát ajánlanának neki az Egyesült Államok nagykövetségén.

– Nem hírszerzési feladatokkal akarjuk megbízni – folytatta a férfi, látva a zavart az arcán.

– Hát akkor?

– A titkárságon lenne szükség magára. Ismeri a nyelvet, jogi végzettsége van, ahogy látom, elkötelezett bizonyos értékrenddel kapcsolatban, amit mi is hasonlóan gondolunk. Ennél jobb ajánlólevélre nem is lenne szüksége. Ami a feladatait illeti, fordításról lenne szó, segít fenntartani a kapcsolatot a magyar szervezetekkel, összefoglalja a magyar hírlapokat, egyszerűen amolyan adminisztratív munka. Nem kémkedés.

– De mégis honnan tudja mindezt rólam? – tette fel a kissé naiv kérdést, mert sejtette: a vele szemben ülő férfi nem feltétlenül követségi alkalmazott.

– Tudja, az Amerikai Könyvtár mindenki számára szabadon látogatható, de ha valaki felettébb sok időt tölt ott, az nem csak az önök politikai rendőrségének szúrhat szemet.

– Az Államvédelmi Osztály...

– Nem állítottam, hogy megfigyelés alatt áll, de azt hiszem, mindkét oldalt érdekli, kik az állandó olvasói a könyvtárnak. Ahogy említettem, amit mi kínálunk, az egy teljesen legális munka, hiszen számos magyar állampolgár dolgozik a követségén.

Kért néhány nap gondolkodási időt, majd amikor a könyvtárban legközelebb kívárta a zárórát, újra ott találta az ismeretlen férfit, aki ekkor Mr. Brown néven mutatkozott be, de biztos volt benne, ez csak valami álnév lehet. Az állást elfogadta, és utólag úgy érezte, nem bánta meg a döntést.

Akkoriban egy Selden Chapin nevű, kissé mogorva férfi ült a nagykövetségi székben, aki hatalmas szemüvege mögül elsőre bizalmatlanul méregette az új munkatársat. Mint később kiderült, bármennyire is szükségük volt a magyar munkaerőre, előtte alaposan lekádereztek mindenkit, mert nem akarták megkockáztatni, hogy valaki információt adjon ki a magyar kormánynak vagy a politikai rendőrségnek.

Mr. Chapin végül elégedett volt a munkájával. Az első nagyobb feladata egy kortárs amerikai festők műveiből összeállított kiállítás megszervezése volt a könyvtár épüle-

tében, amiről úgy sejtette, az eseménynek bizonyára van valami konspirációs jellege is, de erről semmit nem tudott, és ennek titkon örült is egy kicsit.

A Szabadság téren többször is igazoltatták, de minden alkalommal szó nélkül engedték útjára. Negyvenkilencben aztán egy Nathaniel Davis nevű dús bajszú, kedélyes férfit neveztek ki nagykövetnek, akivel hasonlóan jó kapcsolatot alakított ki, mint elődjével. Addigra meggyőződésévé vált, hogy államvédelmi megfigyelés alatt áll, igaz, egyszer sem vitték be kihallgatásra, nem próbálták rábeszélni kémkedésre, ennek ellenére úgy érezte, figyelik minden lépését.

Épp ezért még mindig a háta mögé nézett, amikor átvágott a téren, bár ez már csak amolyan rossz beidegződés volt. A kapuban felmutatta az igazolványát, és az őrszemélyzet rögtön félreállt az útjából.

– Jó reggelt, Mr. Nagy! – köszöntette egyikük angolul.

– Maguknak is – felelte, majd elindult az emeletre vezető lépcső felé.

Nagy Miklós majd' egy fejjel magasodott a többiek fölé. Sötét öltönye tökéletesen simult széles vállaira, kissé szögletes arcán nem akadt egy kósza borosta sem, sötétbarna haját hátrafésülve hordta, miközben minden szembejövő munkatársnak mosolyogva köszönt előre.

Az irodáját egy szőke hajú, fiatal lánnyal osztotta meg, aki főként a nagykövetség által kiadott iratokat gépelte le.

– Jó reggelt, Márta! Remélem, jól telt a hétvégéje. Kint volt az ünnepségen?

– Magának is, Miklós. Sajnos tegnap reggel elkapott egy migrénés roham, ezért egész nap az ágyat nyomtam. És ön?

– Nem emlékszik? A nagykövet úr tartott fogadást délután, azon vettem részt Mr. Black társaságában.

Bár hivatalosan a nagykövetet tekintette főnökének, a legtöbbet mégis a sajtó- és kulturális attaséval, egy John P. Black nevű férfival dolgozott együtt. A magyar alkalmazottakra ritkán bízta igazán felelősséggel járó munkát, de Miklós iránt töretlen volt a bizalom. Szép lassan küzdötte fel magát, és mostanra némi büszkeséggel töltötte el, hogy egy társaságba kerülhetett a követségi vezetőkkel.

– Akkor bizonyára jól érezte magát.

– Nos, be kell valljam, sokkal unalmasabb volt, mint ahogy azt gondolná, de legalább finom volt a kávé – nevette a férfi. – Most viszont nekiállok átböngészni a hétvégi lapokat, mert egy óra múlva jelenésem van Mr. Blacknél – tette még hozzá, majd maga elé húzta az asztalán tornyosuló újsághalmot.

A munka ünnepe miatt csak a szombati és vasárnapi lapokból válogathatott, de azokból szinte az összes a rendelkezésére állt. Néha elgondolkodott rajta, miért neki kell összeállítania ezeket az összefoglalókat, hiszen biztos volt benne, hogy a kultúrattasé magyartudása messze jobb, mint azt mutatja, ráadásul a saját titkosszolgálatuk embe-

rei sokkal jobban tudják, mi lehet számukra fontos, de sosem akadékoskodott emiatt.

Az április 30-i lapszámok fejléceit vörös betűkkel szedték a megszokott feketéhez képest. Miklós kissé tanács-talanul lapozgatta a *Népszavát*. Mindenki tudta, hogy az újságok szinte kizárólag a május elsejei eseményekkel lesznek tele. A negyedik oldalon végül talált egy fontosnak vélt összeállítást az európai országokban tartott felvonulásokról és béketüntetésekről.

Szabó Albertné papíripari dolgozó (Csepeli Papírgyár) átlagteljesítménye 320 százalék. A munkásosztály ünnepére teljesítette a selejt csökkentését 7,5 százalékról öt százalékra. Részt vesz a Vorosin-mozgalomban, olvasta később a lelkes beszámolót a munkaverseny sikeréről. Összeírta az Élüzem jelvénnel rendelkező gyárakat, miközben átolvasta a sporthíreket is.

A reggeli munkáját amolyan sajtószemlének tekintette, amiben nem volt semmilyen bizalmas információ. Csak arról írt, ami a napilapokban is szerepelt, csupán kiemelt néhány cikket. Ha emiatt esetleg bajba kerülne, akkor bízott benne, hogy a követség ennyi év után megteszi a szükséges lépéseket, és valahogy kihúzzák a bajból.

A *Friss Újságban* arról írtak, hogy Csehszlovákiában a Külügyminisztérium csökkenteni akarja az amerikai követségen dolgozók létszámát, ugyanis több büntetőperben is igazolták, hogy követségi alkalmazottak folytattak az országban kémkedést és ellenséges tevékenységet. Talán rá is

ez a sors vár, csukta be kissé aggodalmas arccal a lapot, és inkább a *Népsportot* vette kézbe.

Az utolsó oldalra lapozva megtalálta a kosárlabda-bajnokság utolsó fordulójáról szóló cikket, mert továbbra is követte a sportág eredményeit, és elégedetten nyugtázta, hogy a Lokomotív legyőzte a Postás csapatát. Épp belemerült volna a női válogatottról szóló cikkbe, amikor egy köpcös, szőke hajú férfi nyitott az irodába.

– Jó reggelt, Miklós! – kezdte angolul, majd megismételte a köszönést magyarul is Márta felé. – Bejönne, kérem, az irodámba? Szeretném önnel egyeztetni a jövő keddi előadás részleteit.

– Természetesen, Mr. Black – felelte Nagy.

Felmentek egy második emeleti helyiségbe, aminek falát az Egyesült Államok zászlója és térképe díszítette, valamint egy egyetemi díszoklevél és néhány gyerekrajz. A sarokban hatalmas, mahagóninak látszó könyvespolc állt, sűrűn telerakva angol nyelvű kötetekkel. Az íróasztalon a *The Washington Post* és a *The New York Times* egy-egy példánya hevert, mellettük egy frissen felbontott boríték és néhány irat.

– Először is a jövő heti előadással kapcsolatban akartam önnel beszélni.

– Ami a modern amerikai költészettel foglalkozik?

– Pontosan. A rendezvényt hivatalosan a Magyar-Amerikai Társaság rendezi meg az Amerikai Könyvtár köztermében. Egyeztette a részleteket Mrs. Bányásszal?

– Természetesen, ahogy megfelelő tolmácsolásról is gondolkodtam.

– Köszönöm. Esetleg egy hirdetést is elhelyezhetünk a *Szabad Nép*ben, ahogy a múltkor.

Miklós még emlékezett Lukinich doktor előadására, amit az amerikai demokráciáról tartott, egy kis létszámú, ámde érdeklődő csoport részére, és az erről szóló felhívását ugyanúgy elhelyezték a lapban. Már akkor is szöveget ütött a fejébe, hogy erre vajon miért van szükség, hiszen a könyvtárban is kitétek erről egy tájékoztatót. Az oda járó szűk olvasóközönség valószínűleg innen értesült az előadásról, épp ezért a hirdetésben valami mögöttes szándékot látott, de továbbra sem kérdezősködött.

– Azt hiszem, ennek nem lesz különösebb akadály, bár nem tudom, milyen érdeklődésre számítanak.

– Nos, majd meglátjuk, de bízom benne, hogy maga ott lesz az első sorban – mosolyodott el Mr. Black, aki ismer-te Miklós érdeklődését az amerikai irodalom iránt. – Ami viszont ennél is fontosabb: már csak két hetünk van a nevelésügyi kiállításig.

Az Egyesült Államok oktatási rendszerét egy európai vándorkiállításon mutatták be az érdeklődőknek, ahol a legkorszerűbb tankönyvekkel igyekeztek szemléltetni nevelési elveiket és azok fejlődését a huszadik század során.

– Mint tudja, a gyűjtemény most Belgrádban van, de mire Budapestre érkezik, szeretném, ha minden készen

állna. Legyen gondja rá, hogy elkészüljön a kihelyezett tablók magyar fordítása. Az angol eredetit megtalálja ebben a dossziében – nyújtott át egy barna mappát az attasé.

– A kiállítás ideje alatt szünetelni fog a könyvtári kölcsönzés, amiről tájékoztatni kell az olvasókat. A megnyitóra a kormány képviselői mellett meghívjuk a diplomáciai kar vezetőit is. Remélem, tud követni.

– Természetesen.

– Ez egy felelősségteljes feladat, amit tekintsen az eddigi munkája elismerésének. Ezúton tolmácsolom a nagykövet úr támogatását is, aki számít önre.

– Köszönöm, igyekszem meghálálni a bizalmat – felelte Miklós, aki maga is meglepődött, hogy egy ilyen komoly szervezéssel járó eseményhez kéri a segítségét. Persze most is felmerült benne, hogy a kulturális jelentőségén túl vajon mi mást szolgálhat még a kiállítás, de a gondolatot ismét gyorsan elhessegette. – Sajnos a hétvégi lapok összefoglalójával még nem végeztem.

– Semmi gond, Miklós, úgyis csak dél körül lesz időm foglalkozni velük. Van esetleg valami más, amiről tudnom kellene?

– Részemről nincs.

– Akkor még egyszer köszönöm, és jó munkát kívánok – tette még hozzá tört magyarsággal az attasé.

Miklós visszatért a szobájába, ahol Márta egy hosszú levelet gépelt, épp csak felnézett a férfira, aztán vissza is tért a szöveghez.

– Újabb feladatok? – kérdezte, miközben tekintete a papírra vetett kacsaringós kézírást böngészte.

– Eltalálta. Nyakamba varrták ezt a nevelésügyi kiállítást. Persze tudtam róla, de sejtelmem sem volt, hogy rám bízzák az adminisztratív feladatok nagy részét. Ilyet még sosem csináltak.

– Ugyan, legyen már egy kicsit büszke magára! – mondta a nő, aki egyre csak a gépelésre figyelt. – Tekintse ezt a megbecsülés jelének!

– Megpróbálom – sóhajtott egy nagyot a férfi, aki egyelőre csak a munkát látta tornyosulni maga előtt, az elismerés pedig meglehetősen távolinak tűnt. – Tudja, itt lesz egy csomó diplomata, úgyhogy nem engedhetek meg magamnak semmilyen hibát. Mekkora lebögés lenne ez mindenkinek, nem is beszélve rólam.

– Meg fogja oldani – állt meg egy pillanatra a gépelésben Márta. – Régebb óta van itt, mint én, ami nem véletlen, szóval csak fel a fejjel.

Miklós bólogatott, mint aki végül elfogadja az érveket, aztán visszaült az asztala mögé, és nekiállt kijegyzetelni az újságokat, hogy aztán belevágjon a többi feladatába is.

Janikovszky és Majoros feszengve ültek Péter Gábor irodájában, miközben a parancsnok a jelentéseket böngészte.

– Szücs elvtárs már beszámolt mindenről, de maguktól is szeretném hallani, hol tart az ügy.

– Sikerült azonosítanunk több személyt Kárpáti ismeretségi köréből. Hárman már itt vannak az épületben, eddig mindannyian tagadnak – kezdte Janikovszky. – A helyszíni kihallgatások során egy idős asszony felismer-te Kárpátit, ezért azt gondoljuk, Czakó nem mond igazat, ezzel próbálja fedezni a társát.

– És mégis mire várnak? Találtak egy embert, aki valószínűleg tudja, hol van most a szökevényünk, ezért minél előbb verjék ki belőle, amit csak lehet.

– Ha olyan makacs lesz, mint Kárpáti apja... – kezdte volna Majoros, de Péter nem engedte, hogy befejezze.

– Ez engem nem érdekel! A Rákosi elvtársnak küldött holnapi jelentésemben már fel kell mutatnunk valami eredményt, épp ezért szabad kezet kapnak mindenben. Ez a legnagyobb esélyünk, hogy ne veszítsük el Kárpáti nyomát. Ha kell, váltott műszakban vallassák, és ne hagyják pihenni egy percre sem.

– Értettem. Mi legyen a többi gyanúsítottal? – kérdezte Janikovszky.

– Tartsák bent őket. Sosem lehet tudni, mire tudjuk még felhasználni a vallomásukat. Talán tudnak mondani valamit Kárpáti múltjából, ami hasznos lehet. Estére várom a jelentést a fejleményekről.

A másik két férfi bólintott, majd gondterhelten elhagyták az irodát.

– Akkor most mi legyen? – kérdezte Majoros. – Úgy látszik, az egyetlen nyom ez a Czakó nevű.

– Szerintem is. Beszélék Princz elvtárssal, aztán kezdetjük újra a kihallgatást.

A követségen a munkaidőt általában rugalmasan kezelték, legalábbis ami a hazamenetelt illette, hiszen a feladatok sosem fogytak el, csak időlegesen lehetett őket abbahagyni. Már jócskán elmúlt öt, amikor Miklós az órájára pillantott, és megállapította: szinte elrepült a délután. Egész nap telefonokat bonyolított, leveleket fogalmazott, és egyáltalán nem érezte úgy, hogy végzett volna a munkával, de a szemei már túl fáradtak voltak ahhoz, hogy tovább görnyedjen az asztala mögött.

Márta már rég elment, ezért ő is fogta a kabátját, és hazafelé vette az irányt. A május elsejei szikrázó napsütés után az égen szép lassan gyülekeztek a felhők, megsza-
porázta hát a lépteit, hogy mire elered az eső, tető legyen a feje fölött rákosfalvai otthonában.

A Nyugati pályaudvarról villamossal átment a Baross térre, és még épp elérte a Cinkotára tartó buszt. Közben a Kerepesi úton zötykölődött, a gondolatai újra és újra visszatértek a munkához, amitől most az egyszer képtelen volt elszakadni. A feladat súlya és a felelősség még sosem nyomta ennyire a vállát, ezért szinte gépiesen ment végig az utcákon, és az egyik sarkon majdnem lelépett egy kikanyarodó gépkocsi elé, a sofőr meg csak a fejét csóválta a volán mögött.

Az apró, földszintes épület még a nagyszüleié volt, és amikor végre a saját lábára állt, inkább választotta a városszé-
li csendet, mint a belvárosi nyüzsgést, ahol a családja lakott. A kertben maradt még néhány gyümölcsfa, bár alig jutott ideje gondozni őket, ezért jobbára egy öreg szomszéd járt át hozzá metszeni, permetezni, meg néha lenyírni a fűvet.

Miklós belépett a kapun, amit a kissé elgörbült zsanér-
ja miatt csak nehezen lehetett visszazárni. Kinyitotta a be-
járati ajtót, a kabátját a fogasra akasztotta, és már épp el-
indult volna a konyha felé, amikor csengettek. Értetlenül
meredt az ajtóra. Vajon ki lehet az ilyen késő délután?

Ahogy visszament a kertkapuhoz, a kerítés túlsó olda-
lán egy magas, kopaszodó férfit látott, kezében aktatáská-
val. A ruhája kissé csapzott és gyűrött volt, ezért gyanak-
kodva állt meg vele szemben.

– Üdvözlöm, miben segíthetek?

– Nagy Miklós? Az Államvédelmi Hatóságtól jöttem –
mutatott fel a férfi egy igazolványt.

Miklós megkövülve meredt a férfira. Hónapok, sőt évek
óta tudta, hogy egyszer eljön ez a pillanat, bár azt gon-
dolta, a követség épülete előtt fogják letartóztatni. Ahogy
szétnézett, nem látott semmilyen gépkocsit, ami egy kicsit
elgondolkodtatta.

– Én vagyok – nyögte végül ki.

– Bemehetnék? – kérdezte a nyomozó. – Azt hiszem,
lenne miről beszélünk.

– Ahogy óhajtja – adta meg magát Miklós, és kitérte a kertkaput, majd betessékelte a férfit a házba.

– Nem tűnsz boldognak – fogadta Majoros őrnagyot a felesége. – Az arcodra van írva minden.

A férfi csak bólogatott, mormogott valamit, majd a nappaliban leült egy félbehagyott sakkparti elé.

– Nem haladunk semerre ebben az átkozott ügyben, és egyszerűen tehetetlennek érzem magam! – fakadt ki, ahogy előretolt egy világos gyalogot, majd átült a szemközi fotelbe. – Úgy tűnt, minden olyan egyszerű lesz, aztán a feje tetejére állt a nyomozás, és nem nagyon látom a megoldást.

– Biztosan kitalálsz valamit – mosolygott az asszony, aki egy pohár bort tett a sakktábla mellé.

– Őszintén, nem tudom – vontja meg a vállát Majoros, belekortyolva az italba. – Rég éreztem magam ennyire tanácstalannak. Csak sodródunk és futunk az események után.

– Én megmondtam, hogy lent kellett volna maradnod horgászni!

– Tudom, és azóta számtalanszor elmondtam, hogy igazad volt, de most már mindannyian nyakig benne vagyunk, Janikovszky, Szücs, de még Farkas is. Egyetlen halvány nyom van, amin el tudunk indulni, de ha ez sem vezet sehova, az csúfos kudarc lenne mindannyiunknak.

– Értem. Remélem, sikerrel jártok, de ma estére már ne foglalkozz ezzel. Főztem csirkét, vacsorázzunk, aztán aludj ki magad. Holnap talán eszedbe jut valami más lehetőség – karolta át Majorost az asszony. Amikor hazaért a Balatonról, szembesülnie kellett a ténnyel, hogy a férje még mindig nyakig merült a munkába, és bár korábban megfenyegette, hogy nem engedi el a Sztálin útra, végül belátta, nem tehet mást, és hagynia kell dolgozni, amíg pontot nem tesznek az ügy végére.

– Rendben, igazad van – bólintott Majoros.

Az őrnagy megfogta a sötét futót, áttolta a tábla túloldalára, és leütötte vele az egyik fehér gyalogot. Másnapra talán tényleg változik a helyzet, kapaszkodott a gondolatba, miközben elégedetten szemlélte az állást, aztán a felesége után indult, hogy segítsen neki a terítésben.

Kárpáti visszatette az igazolványát az aktatáskába, majd követte Miklóst a nappaliba, akinek arcán nem látott mást, mint aggodalmat és szorongást. Nem akarta sokáig gyötörni, hiszen a segítségét akarta kérni.

– Üljön le! – utasította Miklóst, majd helyet foglalt vele szemben.

A házon egyáltalán nem látszott, hogy annak lakója különösebb jómódban élne, márpedig Kárpáti biztos volt benne, hogy az amerikaiak rendszeren megfizetik a magyar munkatársakat. A bútorokból és a polcokon porosodó dí-

szekekről az öregség köszönt vissza, mint valami pillanatfelvétél a múltból.

– Kárpáti Barnabás vagyok – kezdte a beszélgetést, de úgy tűnt, a név nem mond a másiknak semmit, ami kifejezetten jót jelentett.

Miklós csak bólintott, mint aki tudomásul vette, de nem akart feleslegesen beszélni.

– Először is szeretném tisztázni: nem azért jöttem, hogy letartóztassam.

– Nem? – nézett meglepett arccal Miklós.

– Semmi ilyesmiről nincs szó. Épp ellenkezőleg: a segítségét szeretném kérni – felelte Kárpáti, miközben felidézte, hogy az elmúlt napokban hányszor folytatta már le ezt a beszélgetést.

– Nem értem...

– Figyeljen rám! Valószínűleg tudni akarja, hogy találtam magára. Azt hiszem, nem árulok el titkot, hogy az Államvédelmi Hatóság az Amerikai Könyvtárat is figyelteti. Van ott egy emberünk, aki rendszeresen jelent a látogatókról. Egy ilyen jelentésben találkoztam a maga nevével. Ne nézzon rám ilyen értetlenül. Biztos vagyok benne, hogy az amerikai titkosszolgálat is rendszeresen ellenőrzi az olvasójeggyel rendelkezőket. Csoda, hogy még nem leplezték le egymást – folytatta Kárpáti, aki úgy gondolta, az ügynökök valójában ismerik egymást, de mindenkinek az a legjobb, ha erről nem tesznek jelentést a felettesüknek. – Sőt, abban is biztos vagyok, hogy a követségen

van olyan személy, aki jelentéseket küld valamelyik kollégának, de erről nem tudok semmit, nem az én hatásköröm. A lényeg, hogy amikor először találkoztam a nevével, már akkor sejtettem, hogy később a hasznomra válhat, és ennek most jött el az ideje. A Szabadság térről egészen hazáig követtem, ami nem volt nehéz, mert annyira máshol járt az eszé, hogy véletlenül se nézett a háta mögé, csak egyenesen előre.

– Elég sok feladatot kaptam... – harapta el a mondatot Miklós, aki továbbra sem értette, mit akar tőle a nyomozó, ezért félt túl sokat beszélni.

– A kérdés sokkal inkább a miért, és nem pedig a hogyan. Ahogy említettem, már egy ideje az ÁVH-n dolgozom, bár mindig is tudtam, egyszer szeretném itt hagyni ezt az egészet, de *innen nem lehet csak úgy leszerelni*. Ennek azonban most jött el az ideje. Amikor a hadseregben szolgáltam, egy Csonka nevű ezredes volt a parancsnokom, rajta keresztül kaptam igazolást és munkát. Később segítettem neki elhagyni az országot, de sajnos az én szerepem idő előtt kiderült, ezért most engem akarnak lecsukni, utána pedig valószínűleg kivégeznek.

– És mégis miért meséli ezt el nekem?

Kárpáti már sokszor feltette magának a kérdést, és *általában azt a választ adta rá, hogy mert szeretne megbízni Miklósban*. Pusztán egy feltételezés volt, hogy az amerikai követségen dolgozó férfi talán mégsem annyira elkötelezett a regnáló hatalom iránt, és ha ez így van, akkor köny-

nyebben segíti a kenyéradóit, és ezzel együtt őt is. Ennek ellenére volt benne félsz, vajon tényleg jó lóra tett-e.

– Ezt is meg fogja érteni. Ott fejeztem be, hogy felkészültem rá, esetleg nem várnak boldog nyugdíjas évek, ezért megterveztem, hogyan tudnék disszidálni, és minél előbb elhagyni az országot, de úgy tűnik, hiba csúszott a számításaimba, így más megoldást kellett találni. Nézz meg ezeket az iratokat – húzott elő pár lapot a táskából Kárpáti.

Miklós arcán hosszú barázdák jelentek meg, ahogy belemaradt az olvasásba, mert nem akarta elhinni, amit lát.

– Ezeket honnan szerezte? – bár maga is sejtette a választ.

– Az ÁVH irattárából emeltem el, és ez mostanra már nyilvánvaló ott a Sztálin úton is, de van még nálam ezekből több is.

– És mégis mit csináljak velük?

– Jaj, ne legyen már ennyire értetlen! – nevetett Kárpáti a másik zavarán. – Magának ez nem sokat jelent, de biztos vagyok benne: ott a Szabadság téren vannak néhányan, akiket nagyon is érdekelne néhány irat, amivel némi kellemtelenséget okozhatnak a magyar vezetésnek. Ha ezek kijutnak az országból, akkor annak még ennél is nagyobb jelentősége lehet.

– És azt akarja, én közvetítsek ebben magának – folytatta Miklós, aki szép lassan kezdte megérteni, mire is megy ki a játék.

– Akár így is fogalmazhat. Ez a néhány oldal a magáé, azt csinál velük, amit akar, bár ezzel én is elég nagy kockázatot vállalok, hiszen akár fel is adhat a rendőrségnek, de valahogy úgy érzem, nem fogja megtenni. Ebben az esetben talán magát is lecsukják, épp ezért azt javaslom, holnap menjen a követségre, majd bízza ezeket, nos, a nagykövetre, vagy bárkire, ezt majd maga eldönti. Valószínűleg tudni fogják, mekkora érték került a kezükbe, és biztosíthatja őket, hogy kellő mennyiségű anyag van még nálam.

– Feltételezem, ezekért cserébe iratokra lenne szüksége.

– Pontosan. Biztos vagyok benne, hogy a követségen volt már ilyesmire példa, még ha maga nem is tud róla. Azt gondolom, ez egy igencsak tisztességes ajánlat, amiért nem is kell vásárra vinnie a bőrét. Átadja ezeket a megfelelő embernek, és utána remélhetőleg átveszi valaki az ügyet.

– De akkor nekem mi ebben az üzlet? – kérdezte Miklós, aki úgy vélte, jóval nagyobb kockázatot vállal, mint ahogy azt Kárpáti gondolja.

– Azt remélem, értékelni fogják az erőfeszítéseit, de igaza van: ebből jóval kisebb a kézzelfogható haszna. Ugyanakkor, ha tényleg osztozik az amerikai demokraciáfelfogásban, akkor minden ilyen tett segít abban, hogy Magyarországon egyszer megváltozzanak a dolgok.

A férfi némán bólogatott, bár egyáltalán nem gondolta, hogy néhány szigorúan titkos dokumentum nyugatra csempészése bármit is segít az ország helyzetén. Ennek el-

lenére az igazságérzete szerint valóban ez lenne a helyes lépés. Bizonyítéka ugyan nem volt rá, de úgy sejtette, elég sok törvénytelenység tapad az ÁVH kezeihez, és ha a Kárpától kapott iratok csak egy kicsit is segítenek abban, hogy zavart okozzanak a fennálló rendszerben, akkor talán megéri a kockázatot. Persze fogalma sem volt, kinek adja át a papírokat, de ezen még volt ideje gondolkodni. Feltéve, ha igent mond erre az örűlségre.

Idegesen járkálni kezdett a szobában.

– És mégis miért higgyek magának? Az is lehet, hogy csak csőbe akar húzni, és ez lesz a bizonyíték ellenem! Titkos iratok rejtegetése, kémkedés!

– Megértem az aggodalmát, és teljesen igaza van, de azt azért csak nem hiszi el, hogy egy ilyen körűlményes letartóztatásért az ÁVH országos körűzést jelentet meg rólam?!

– és látta, hogy Miklós ezen komolyan elgondolkodik.

– És miből gondolja, hogy segítek, és tényleg nem értesítem a rendűrséget? Ezt a pár lapot elégetem, hogy ne maradjon bizonyíték, utána pedig azt mondom, az újság alapján szűrtam ki magát.

– Látja, ezt egyáltalán nem tudom – ismerte el Kárpáti.

– Vállalnom kell a kockázatot, és bízom benne, hogy sikerűl egyezsére jutnunk. Ez csupán a bizalomról szól, ami manapság igencsak hiányzik ebből az országból.

Miklós hosszasan fürkészte a másik tekintetét, és abban őszinteséget látott. Még mindig úgy érezte, hibát követ el, ha belemegy ebbe az egészbe, a benne élő hazafi azonban

azt súgta: elérkezett a cselekvés ideje. Mindaz, amire a szűlei nevelték, azok az elvek, amiket az apja beleplántált, most értelmet nyerhetnek. Tehet valami jót, legalább egy emberért, és ha az iratok kijutnak az országból, talán másokért is.

Szerencsésnek mondhatta magát, amiért a politikai rendűrség még nem kopogtatott az ajtaján, és a családja is megűszta – de volt néhány barátja, akik nem kerülheték el a letartóztatást. Az egyik egyetemi csoporttársa védőűgyvéd lett, akit egy nap a bíróság épűlete előtt vettek őrizetbe, másnak pedig az apját csukták le, mert horthysta tiszt volt.

A követségen sokszor elmondták: semmit ne vegyen készpénznek, amit a *Szabad Népben* olvas a leleplezett összeeskűvésekkel kapcsolatban. Miklós sosem kérdezőskűdött, de tudta, a felettesei más forrásokból tájékozódnak, ezért hitt nekik, és biztos volt benne, hogy az újságban tálalt ügyekben talán nem feltétlenül bizonyítható a vádlottak bűnűssége, és az ÁVH által letartóztatottak egy része ártatlan, ami zavarta az igazságérzetét és a jogba vetett hitét.

– Rendben, tétélezzűk fel, hiszek magának – űlt vissza a fotelba Miklós –, magammal viszem ezeket a követség-re, és a kezébe adom a megfelelő személynek. Remélem, ön sem gondolja, hogy estére útlevíllel a zsebében indulhat a reptér felé.

– Természetesen, ezzel tisztában vagyok. Azt sajnos nem tudom megmondani, hol találunk meg holnap,

mert a szállásom napról napra változik, és igyekszem folyamatosan mozgásban maradni. Épp ezért azt javasolom, küldjenek üzenetet önnek, én pedig idejövök holnap este. Tudom, utána engem is követni fognak, csak hogy megbizonyosodjanak róla, hogy nem az ÁVH-ba viszem az információkat, de utána talán megköthetjük az üzletet. Én legalábbis ezt reális forgatókönyvnek gondolom.

– Valóban, ez ésszerű javaslat, bár még így is sok kockázatot látok benne – felelte némi gondolkodás után Miklós –, mégis azt gondolom, van rá esély, hogy minden zökkenőmentes legyen. Nézze, megbízom magában, ne kérdezze, hogy miért, de ettől még olyan ez, mint valami rossz álom.

– Köszönöm. Pozitív válasz esetén adok maguknak még néhány oldalt, és ha a kezemből vannak az iratok, vagy bármilyen módon segítenek elhagyni az országot, akkor megkapják az egész táskát – nyitotta fel a kapszokát Kárpáti, csak hogy bizonyítsa, nem árul zsákhamacskát. – Addig persze magamnál tartom, mert jelenleg ez az életbiztosításom. Ameddig nálam van, addig biztosan élve akarnak elfogni, mert szükségük van a dokumentumokra.

– Azért, ugye, tudja, amibe most belevágunk, az hatalmas örülség – nézett komoran a másikra Miklós. – Életveszélyes örülség, aminek talán, és csak hangsúlyozni tudom, talán lesz valami foganatja az országban.

– Magam is így gondolom. Lehet, ön szerint borzasztó önző vagyok, aki csak a saját szökése érdekében csi-

nálja ezt, de elég időt töltöttem az ÁVH-n ahhoz, hogy ezzel most kompenzáljak valamit a munkámmal kapcsolatban.

– Nos, rendben van, de ettől még egy ökör vagyok, amiért belementem ebbe. Nem tudok semmit ígérni magának, de megteszem, amit lehet. Holnap estére, remélem, kapok valami választ, és akkor talán csütörtökön pontot tehetünk a kérdésre.

– Higgye el, én is abban bízom, hogy minél előbb túl leszünk rajta. Végezetül pedig köszönöm. Hiszen egyáltalán nem lenne muszáj segítenie.

– Hagyja csak a hálálkodást, most már belerángatott. Kölcsönösen megbízunk egymásban, a többi pedig úgysem rajtunk múlik.

– Pontosan. Akkor holnap este itt leszek, de azért néha nézzen a háta mögé is, amikor hazafelé jön – figyelmeztette Kárpáti.

A két férfi kezét rázott, majd Kárpáti elindult vissza, hátha még egy éjszakára meghúzhatja magát Czakónál, és reménykedett benne, hogy nem fog bőrig ázni, mire Kelenföldre ér.

Czakó azt hitte, éjszakára egy cellába zárják, ahol ugyan nem tudja magát kipihenni a következő kihallgatásig, de talán képes lesz egy kis erőt gyűjteni, azonban a fülke, ahova végül betuszkolták, még a legvadabb álmait is felülmúlta.

Az egyszemélyes zárka épp csak akkora volt, hogy be-
rogyasztott térdekkel férjen el benne. A cellában egyálta-
lán nem tudott kiegyenesedni, karjai szorosan a testéhez
simultak, szinte mozdulni sem tudott, így ebben a furcsa,
görnyedt testtartásban kellett állnia egész éjszaka. Egyet-
len halvány fénycsík sem tört át az ajtó körül, mindent be-
borított a nyúlós feketeség, és egy hang sem szűrődött be
odakintről.

Alig telt el fél óra, a térdébe és a csípőjébe máris görcsös
fájdalom hasított. Megpróbált egy picit billegni a talpán,
hátha ez enyhíti a kínjait, de ez sem segített.

Vajon elengedik, ha mindent bevall? Kárpáti csak egy
éjszakáról beszélt, így talán már messze jár, elhagyta Buda-
pestet, vagy akár az országot is. Czakó megfogadta, hogy
segít neki, és tudta, ki kell még tartania egy kicsit, de ez
egyre nehezebb volt. Fájt mindene, lüktetett a feje, az ar-
ca égett az ütlegektől, és most már az egész teste remegett,
ahogy elgémberedve állt a szűk fülkében. Ki kell tartania,
mondogatta magában, aztán a fáradtság és a fájdalom las-
san legyűrte, míg végül ájultan hullott bele a sötétségbe.

Már szemerkélt az eső, amikor Kárpáti befordult a Bárt-
fai utcába, és egy kicsit lassított a léptein. Korábban a Fő-
vám téri megállóban észrevett két rendőrt, de még időben
leugrott a kocsiról, mikor azok felszálltak, és inkább meg-
várta a következő szerelvényt. Persze az is lehet, hogy nem
őt keresték, de nem kockáztatott. Vett magának néhány

zsömlét vacsora gyanánt, aztán ahogy közelebb ért Czakó
házához, egyre csak a parkoló gépkocsikat fürkészte, míg
végül meglátott egy sötét Škodát, amiben ketten is ültek.

Kárpáti egy nagy gesztenyefa alá húzódott be, és az uta-
sokat figyelte, mert azok csak nem akartak kiszállni a ko-
csiból. Miután húsz perc múlva sem mozdultak, úgy dön-
tött, másik szállást keres, és szinte biztos volt benne: azok
ketten miatta várakoznak a Škodában.

Egy pillanatra elgondolkodott: vajon tényleg azt az épü-
letet figyelik, ahol az előző éjszakát töltötte, vagy csak kép-
zelődik? És ha így van, mi lehet Czakóval? Nem mondott
neki túl sok konkrétumot, ezért ha kihallgatják, valószínű-
leg el is engedik, és ebből neki sem lehet baja, a bizonyta-
lanság azonban már gyökeret vert az elméjében. A barát-
ja az életét kockáztatta, és az is lehet, most sokkal nagyobb
árat fizet ezért, mint megérdemelné. Miért kell ennyi em-
bernek bűnhődnie csak azért, hogy ő szabad lehessen? –
gondolta, de egyre jobban kezdett átázni a ruhája, ezért
mielőbb biztonságos helyet kellett találnia.

A közeli park csábító lehetőségnek tűnt, de az eső miatt
nem akart megkockáztatni egy szabad ég alatt töltött éj-
szakát. A kelenföldi állomást biztosan figyeltetik, főként
a jegypénztárat, esetleg a vonatokat, de a környéken talán
akad valami más lehetőség.

Hamarosan odaért a sárgára festett vasútállomás fő-
bejáratához, ahol a késő esti óra és az eső miatt csak alig
lézengtek utasok, de a sötét legalább Kárpátit is elrejtet-

te a figyelő szemek elől. Óvatosan megkerülte az épületet. Az egyik vágányra épp befutott egy vonat a Déli pályaudvarról, ekkor azonban egy előkelőnek látszó öltönyös férfi közeledett felé, kezében esernyővel. Kárpáti visszahúzdott a sarok mögé. Az öltönyöst egy nyeszlett fiú követte egy hatalmas bőröndöt vonszolva maga után.

– Vigyázzon a pocsolyákra, nem akarom, hogy beszívja a szövet a vizet! – szolt rá az öltönyös, majd megálltak az egyik ajtó előtt.

A srác egy nagy kulcscsomót húzott elő, kinyitotta a hatalmas lakatot, kitárta az ajtót, és becipelte a bőröndöt a csomagmegőrzőbe.

– Siessen, fiam, mert még a másik poggyászatot is ide kell hoznia, de inkább elkísérem, mert még valamit elemel belőle – morgott az öltönyös.

A fiú épp csak behajtotta az ajtót, és ugyan felakasztotta, de nem zárta vissza a lakatot. Amint eltűntek a főépület irányában, Kárpáti besurrant a helyiségbe, és lekuporodott egy bőröndhalom mögé. A hordár hamarosan visszatért egy újabb csomaggal, majd végleg bezárta a poggyászmegőrzőt.

Kárpáti felegyenesedett, és alaposan körülnézett. A teremnek volt egy ablaka, ami ugyan elég magasan volt, de ha szükséges, akkor kifér rajta, ezért először az egyik csomagtároló állványt húzta a fal mellé, ha netán menekülőre kell fognia. Abban biztos volt, hogy itt nem fogja keresi az ÁVH, hiszen senki nem látta meg, és abban is reménykedett, hogy az éjszaka már nem hoznak újabb poggyászt,

ezért reggelig nyugodtan alhat. Majd akkor elmegy, ha kinyitják az ajtót, vagy kimászik az ablakon.

Levetette a vizes ruhákat, és elkezdte felfeszíteni a bőröndöket. Hamarosan talált a méretének megfelelő váltásruhát, majd leheveredett a sarokba, és néhány perccel később elnyomta az álm.

A kis, belvárosi lakásban Márta az ütemesen kattogó falórára nézett, és megállapította, a férfi késik, ami eddig nem volt rá jellemző. Kinézett az ablakon, de csak a sűrű esőfüggönyt látta, és a járdán egyre növekvő pocsolyákat. Ebben a pillanatban kopogtattak az ajtaján.

– Elnézést a késésért – szabadkozott a jóképű fiatalember, aki egy csokor virágot szorongatott az egyik kezében, a másikban meg egy víztől csöpögő ernyőt.

– Jaj, hát nem történt semmi – ugrott a nyakába a nő –, csak már két napja nem találkoztunk.

– Most majd bepótoljuk – nevetett a férfi, miközben felakasztotta a kabátját, az ernyőt pedig a sarokba állította. – Nem akarsz előtte mesélni nekem?

– Nem! – felelte ellentmondást nem tűrő hangon Márta, megfogva a férfi kezét, befelé húzva őt a szobába.

– Hát, ahogy akarja, kedves.

Levette az öltönyét, majd a nadrágját is. A farzsebéből a padlóra esett egy bőrtok, amiben az ÁVH-s igazolványát tartotta, amit most a dohányzóasztalra tett, aztán Márta után indult a hálósobába.

Fél órával később a férfi cigarettafüstöt fújt a plafon felé, miközben a nő átkarolta a mellkasát.

– Szóval, mi történt ma a követségen, amiről esetleg tudnunk kellene?

– Nem sok minden – felelte Márta. – Nagy elvtársal alig tudtam beszélni, de hamarosan lesz egy kiállítás az Amerikai Könyvtárban. Valami oktatással kapcsolatos dolog. Na, ennek a szervezésével van most elfoglalva. Azt mondta, mindenféle diplomatát meg fognak hívni az eseményre.

– Hmmm, értem. Valami más?

– Nem tudok róla. Mostanában túl nagy a csend. Szerinted sejtik, hogy találkozom veled?

– Ezeknél sosem lehet tudni, de akkor valószínűleg már kirúgtak volna. Biztosan megfigyelik az alkalmazottakat, de mégis mi rossz van abban, hogy velem töltöd az estéket? Arról nem kell tudniuk, miről beszélgetünk itt, ez a kettőnk titka – simított végig a nő arcán. – Nyugodj meg, nem lesz semmi baj. Ha ugyanúgy beszámolsz mindenről, ahogy eddig, akkor időben fény derülhet egy esetleges imperialista szervezkedésre, és te is tudod, mennyire hálások vagyunk ezért.

– Vagyunk? – kérdezte kaján arccal Márta.

– Igen, mindannyian, de főként én – mosolyodott el a férfi, majd lekapcsolta az éjjeli lámpát, és megcsókolta a nőt.

11. fejezet

1950. május 3., Budapest, Kőszeg utca 40., 7.05.

Miklós verejtékben fürödve ébredt. Este órákig forgolódott, mire elnyomta végre az álmot. Egyre csak Kárpáti és az iratok jártak a fejében, aztán hirtelen egy sötét helyen találta magát, a nyomozók összebilincseltek a kezeit, és fenyegetően közelítettek felé, pisztolyt szegezve a fejének, de szerencsére a vekker hangja kiragadta a kihallgatószból, mielőtt elkezdtek volna a vallatását.

Kibotorkált a konyhába, és ivott egy pohár vizet. Talán jobb lenne, ha kimaradna ebből az egészből. Hiszen már most retteg a lebukástól és a letartóztatástól. Mi lesz akkor, ha később is közvetítenie kell Kárpáti és a nagykövetség között? Beleborzongott a gondolatba. Persze megteheti, hogy nem szól senkinek az iratokról; ha Kárpáti

visszajön, majd azt mondja neki, az amerikaiak nem vállalták a kockázatot, ezért segíteni sem tudnak neki. Az ügy számára lezárul, és éli tovább a relatíve nyugodt életét.

Ahogy átöltözött, és lassan begombolta az ingét, újra eszébe jutott az a néhány ismerőse, akiket korábban le-tartóztatott az ÁVH, és a többségükért tűzbe tette volna a kezét. Talán ez az emlék lendítette tovább a tépelődés-ben, és erősítette meg az elhatározást: mégiscsak segítenie kell Kárpátinak. Tartozik nekik ennyivel, sőt nem csak nekik, de a többi ártatlanul bebörtönzött embernek is. Persze még mindig mondhatnak nemet a követségén, de az ő lelkiismerete legalább tiszta marad.

Magához vette a táskáját, és néhány régi újság közé tette a Kárpátitól kapott iratokat. Megigazította a nyakkendő-jét, aztán elindult a buszmegálló felé. Menet közben újra és újra hátrapillantott, hátha követi valaki, bár tudta, csak képzelődik, de képtelen volt szabadulni az érzéstől. Ahogy a város felé robogott, a táska szinte égette a tenyerét, úgy érezte, mindenki őt bámulja, ezért most némi megkönnyebbüléssel lépte át a Szabadság téri épület kapuját. Épp csak felmutatta a belépőjét, majd úgy rogyott le az irodá-ban, mintha a maratont futotta volna le.

– Jó reggelt, Nagy elvtárs! – mosolygott rá Márta, aki mára egy sötétzöld kosztümöt választott magának, és ta-lán a szokottnál is több pirosítót kent az arcára. – Valami baj van? Úgy néz ki, mintha megkergették volna a kutyák a téren – nevetett Miklósról a nő.

– Hát ezt meg hogy találta ki? – kapott a férfi a lehető-ségen. – Azt sem tudom, milyen fajtájú eb volt, de kitép-te a porázt a gazdája kezéből, és morogva elindult felém. Még jó, hogy már közel jártam a kapuhoz, elég rémisztő volt.

– El tudom képzelni – bólogatott Márta, bár szinte azonnal elvesztette az érdeklődését a téma iránt. – Sokáig maradt tegnap délután?

– Csak a szokásos túlóra, de őt után már úton voltam haza. Lassan halad a szervezés.

– De hát még rengeteg ideje van! Ha bármiben tudok segíteni, csak szóljon.

– Köszönöm, alkalomadtán lehet, élni is fogok vele. Nem tudja, Mr. Black megérkezett már? Mindenképp be-szélnem kell vele... a kiállítással kapcsolatban – vágta ki magát Miklós.

– Még nem láttam ma reggel.

– Akkor megkeresem – döntötte el a férfi, majd a tás-káját megragadva elindult a kultúrattasé irodája felé, mi-közben nem kerülte el a figyelmét Márta kissé döbbsen te-kintete, aki nem tudta mire vélni, mitől lett hirtelen ilyen fontos megkeresni Blacket.

Miklós kopogására senki nem felelt. Az órájára nézett. Talán túl korán van. Mivel Black a reggeli lapok összefog-lalóját minden délelőtt bekérte az irodájába, ezért abban bízott, nem kell sokat várnia. Valójában a nagykövettel akart beszélni, de bármennyire is kedvelték és elfogad-

ták az amerikaiak, a hivatali utat neki is be kellett tartania, ezért a kultúrattasé segítségére volt szüksége.

Ahogy telt az idő, egyre idegesebben járkált a folyosón, képtelen volt visszamenni az irodájába, hiába olvasná el a napilapokat, akkor is csak a táskában őrzött iratokon járna az esze. Fél óra is eltelt, amikor végre megjelent a férfi, és kérdően nézett a szemmel láthatóan zaklatott Miklósrá.

– Jó reggelt! Minek köszönhetem ezt a korai látogatást? Talán történt valami? Még sosem láttam ilyen nyugtalanak – tessékelté beljebb az ajtón az attasé.

– Jó reggelt! Valóban fontos dologról lenne szó – kezdte Miklós, amint helyet foglalt a neki felkínált fotelben. – Nem is tudom, hogy fogalmazzak, de minél hamarabb beszélnem kell Mr. Davisszel.

– Nos, amióta itt dolgozom, még sosem kért ilyet, ezért biztos vagyok benne, valami rendkívüli dologról van szó. Ennek ellenére muszáj megkérdezni, mégis milyen ügyben szeretne vele beszélni?

Miklós felkészült a kérdésre, magában többféle választ is megfogalmazott, de most mégsem tudta, melyiket válassza. Egyrészt nem tudta, megbízhat-e a férfin, bár erre legbelül igennel felelt, mégsem akart mindenkit belekeverni az ügybe. Minél kevesebben vesznek részt benne, annál kisebb a kockázat. Ráadásul korábban szinte nem is gondolt rá, de most mégis azon töprengett, vajon az ÁVH mennyire képes beférközni az épületbe.

Tényleg megbízhat minden követségi munkatársban? Hallott már kettős ügynökökről, akik egyszerre több hírszerző szervezetnek is dolgoztak, épp ezért egyáltalán nem tartotta elképzelhetetlennek, hogy az amerikaiak között is akadnak téglák. De miért éppen a kultúrattasé lenne az? Vagy miért nem? Pontosan ezért akart a nagykövettel beszélni, aki valószínűleg tudni fogja, kit vonhatnak még be az ügybe.

Ennek ellenére nem akart túl nagyot blöffölni, de az igazságot sem mondhatta el, így végül egy köztes megoldást választott.

– Van nálam néhány bizalmas irat, amiről azt gondolom, fontos lehet Mr. Davis számára, és az ő kezébe helyezném a döntést, mire használja fel őket.

– Egész pontosan milyen iratokról van szó?

– Kérem, Mr. Black, bízson bennem – nézett az attasé szemébe Miklós. – Elhiszem, hogy fenntartásai vannak a kéresemmel kapcsolatban, de úgy érzem, kizárólag Mr. Davis jogosult megítélni ezeknek az iratoknak a jelentőségét.

Az attasé hosszan hallgatott, és mérlegelte Miklós szavait. Amióta Magyarországra jött, még egyszer sem csalódott a férfin, aki mindig precízen végezte el a rá bízott feladatokat, és sosem érezte, hogy ne lenne elkötelezett a követségi munka iránt.

– Rendben van. Menjen vissza az irodájába, és lásson neki a reggeli lapoknak – kezdte Black, miközben felcspott egy határidőnaplót, ami eddig az asztalán hevert. –

Szerencséje van, mert Mr. Davisnek talán akad egy kis szabadideje. Meglátom, mit tehetek.

– Nagyon hálás vagyok, köszönöm.

– Egyelőre ne köszönjön semmit, de lásson munkához! Majd jelentkezem.

Ahogy Miklós visszatért a helyére, Márta rögtön neki-szegezte a kérdést, miért kellett ilyen hirtelen elrohannia, de igyekezett leszerelni a nőt egy, az Amerikai Könyvtár-ból érkezett tegnap délutáni telefonhívással. Az attasé elő-adásával kapcsolatban akartak egyeztetni néhány részletet, tette még hozzá, a nő pedig bólintott, mint aki elfogadja a választ, és visszatért a gépeléshez.

Miklós maga sem tudta, Black miért bólintott rá olyan gyorsan a kérésére. Vajon tényleg kiérdemelte a bizalmát, vagy csak le akarta rázni? Végül is ő csak egy magyar alkalmazott az amerikaiak között.

Talán a munka egy kicsit eltereli a gondolatait. A regge-li lapok ott sorakoztak az asztalán, és először a *Szabad Népet* vette maga elé. *Ragyogó májusi ünnepen népünk milliói tüntettek a béke megvédéséért; győzelmeink szervezője, a Párt, és a béke legfőbb őre, a Szovjetunió mellett, hirdete a címoldal.* Aztán sorra érkeztek az ünnepről szóló híradások, és a dicsőítő cikkeket csak a Rudas László temetéséről szóló beszámoló szakította meg, akinek ravatalánál ott sorakoztak a Politikai Bizottság tagjai.

Az utolsó lapon egy rövid nemzetközi kitekintés szerepelt, itt kapott helyet a rádió műsora, majd néhány apró

hír. Miklós majdnem elsiklott felettük, aztán a Kárpáti néven megakadt a szeme.

– Te jószágos ég... – szaladt ki száján, mert tudta, ez tovább bonyolíthatja a helyzetet.

Mindeközben a Kelenföldi pályaudvar csomagmegőrző-jét ezúttal egy idős, kissé beteges hordár nyitotta ki, aki hirtelen hátrahőkölt, ahogy megpillantotta a férfit az ajtó mögött.

– Elnézést, én már itt sem vagyok – lépett el mellette Kárpáti, majd elsietett a villamosmegálló felé.

Úgy vélte, az egyre sűrűbb borosta és a bőröndökben talált kifogástalan rend öltöny és ing révén talán nem szúr majd szemet az első rendőrnek. Miközben a villamosra várt, gondolatai visszatértek Miklóshoz, hogy vajon mennyire bízhat meg benne, de hiába gondolta végig a tervet újra és újra, ez tűnt a legjobb megoldásnak. A határon szinte biztosan nem oldották fel a készültséget, de az amerikai követségnek, esetleg a titkosszolgálatnak megvannak a maguk módszerei, feltéve, hogy hajlandóak kijuttatni az országból.

Újra eszébe jutott Czakó, a ház előtt várakozó gépkocsi, amitől egy pillanatra elöntötte a keserűség. Az nem lehet, hogy ártatlanul bűnhődjön miatta. És persze ott van az apja, meg Andrea, akikről nem tudott semmit, és csak reménykedett benne, hogy ők sem fizetnek túlságosan nagy árat.

A megállóban néhány iskoláskorú gyerek várakozott munkába igyekvő szüleikkel, akik épp csak eldobták a csikket, ahogy a villamos megállt előttük. Kárpáti az egyik ajtó melletti ülést választotta, miközben egyre csak az utasokat fürkészte, de azok ügyet sem vetettek rá.

Ahogy elindultak a belváros felé, ismét csak a szökésen járt az esze. Természetesen benne volt a pakliban, hogy a követség végül nemet mond az ajánlatára. Ha mégis így történe, akkor kevésbé kifinomult és jóval kockázatosabb lehetőség után kell néznie, de egyelőre bízott Miklósban és az amerikai segítségben.

Egy egész napot kellett még eltöltenie a városban, de ebben az elegáns ruhában akár egy kávézóba is beülhet, ahol kisebb a lebukás esélye. A Kálvin téren le is ugrott a szerelvényről, és fél órával később már teli hassal indult tovább, végül egy hirtelen ötlettől vezérelve visszafordult, és a Múzeumkert felé vette az irányt.

A nyitás még messze volt, de a parkban így is lézengtek néhányan. Egy fiatal pár kézen fogva sietett el mellette, talán a reggeli búcsú perceit töltötték együtt, távolabb egy idős férfi terelgetett maga előtt egy kissé elhízott tacsót. Kárpáti körbejárta az épületet, és a szeme megakadt egy eldobott újságon. Ahogy felvette, a *Szabad Nép* aznapi példányát tartotta a kezében. Legalább lesz mivel eltölteni a délelőttöt! Leült az egyik padra, és belefogott az olvasásba.

Átrágtá magát az ünnepi felvonulásról tudósító cikkeken és a Kommunista Párt alapítójának temetéséről szóló

beszámolón, majd a lap aljára tévedt a tekintete. Egy pillanatra elakadt a lélegzete, és elkerekedett szemekkel meredt a szövegre.

Még mindig szökésben a rablógyilkossággal vádolt bűnöző. Az Államvédelmi Hatóság a rendőrséggel karöltve nagy erővel keresi Kárpáti Barnabást, akinek tartózkodási helye továbbra sem ismert. A nyomozók eközben letartóztatták a férfi apját, idősebb Kárpáti Barnabást, aki a kihallgatás során beismerte, hogy elősegítette fia szökését, és bűnösnek vallotta magát. A szökevény kézre kerítésében a hatóságok továbbra is számítanak a lakosság segítségére, ezért aki érdemi információval tud szolgálni Kárpáti hollétével kapcsolatban, az jelentkezzen a legközelebbi kapitányságon.

Az újság kihullott Kárpáti kezéből. A keze remegni kezdett a feltörő haragtól. Ezt nem tehetik meg, üvöltötte volna belé a világba, pedig tudta, igenis megtehetik. Vajon megkínózták az apját? Egyáltalán él még? Több olyan esetről is tudott, amikor az ÁVH-ra hurcolt gyanúsítottak nem éltek meg a tárgyalást, és a holttesteket az éjszaka leple alatt szállították el, hogy aztán elkaparják őket valami jeltelen sírban.

Egyszerre forrt benne a düh, miközben kicsordultak a könnyei. Ez egyáltalán nem volt benne a tervben. Végére is, ha Lukácstól megkapta volna az iratokat, akkor fel

sem tűnt volna, hogy elhagyta az országot. Most viszont nyomában van az ÁVH, az apja pedig valószínűleg egy pincebörtön mélyén fekszik összeverve, félholtan.

Egy pillanatra eszébe jutott, mi van, ha blöff az egész, csakúgy, mint a rablógyilkosság, de tudta, ezzel csak önmagát csapja be. Az apja ott van a Sztálin úton, és talán akkor sem engednék szabadon, ha feladná magát. Arra egy fikarcnyi esélyt sem látott, hogy valamilyen úton megszöktesse. Már az is épp elég nagy örülség volt, amit Miklóssal és a lopott iratokkal eltervezett, de ez még erre is rá tett volna egy lapáttal.

Egyszerűen nincs mit tenni, akár sikerül a szökés, akár nem, az apjára nem vár semmiféle megváltás, és ahogy ez eljutott a tudatáig, újra eleredtek a könnyei, egyre hevesebben vert a szíve, és a tehetetlenség okozta düh vírusként terjedt szét benne. Az nem lehet, hogy ilyen árat kelljen fizetnie a szökésért!

Kell lennie valamilyen megoldásnak, egyszerűen nem hagyhatja, hogy az apját egy pincében verjék halálra – de hiába gondolkodott, nem jutott eszébe semmi. Felkapta a földről az újságot, és mérgében kettétépte a lapokat. A hirtelen jött indulat aztán egyik pillanatról a másikra felszívódott, és átadta a helyét valamiféle mélységes apátiának. *Innen nem lehet csak úgy leszerelni*, jutott újra eszébe.

Kárpáti csak ült a padon, meredten nézett maga elé. A körülötte lévő világ szép lassan elhomályosodott, el-

tűntek a hangok és a zajok, csak ő volt egyedül a semmi közepén, telve csalódottsággal. Még sosem érzett ilyen erős reménytelenséget. Néha feltört belőle a remegés, kezei görcsbe rándultak, majd újra elernyedtek. Nem tudta, mennyi ideje ült a múzeum kertjében, de nem is érdekelte. Az apja letartóztatása teljesen megbénította, ezért szinte a semmiből érkezett a hang:

– Rendőrség! Kérem, igazolja magát!

Kárpáti lassan felnézett, mintha egy hosszú álomból ébredt volna. Két fiatal, egyenruhás rendőr állt vele szemben, egyikük egy papírdarabot szorongatott, amiről egyből sejtette, hogy a körözési fotója lehet. A társa keze eközben már a pisztolytáskáján nyugodott, de mindkettőjük tekintetében némi bizonytalanságot velt felfedezni.

– Természetesen – felelte készségesen, és óvatosan, nehogy bármiféle gyanúra adjon okot, felemelte a táskáját, mire az egyik rendőr kicsatolta a pisztolyát rögzítő szíjat. – Csak egy pillanat – tette még hozzá, aztán meglendítette a táskát.

A fegyveres rendőr ettől egy kicsit hátratántorodott, miközben Kárpáti a másik gyomorszáját célozta meg egy ütéssel. A férfiből kiszorult a levegő, kétrét görnyedt, és térdre esett, Kárpáti pedig futásnak eredt, és a Bródy Sándor utca felé rohant. Néhány járókelő ijedten ugrott félre, ahogy elrobogott mellettük. Hiába kiabálták az utána loholó rendőrök, hogy állítsák meg, senki nem vette hozzá a bátorságot.

Ahogy egyre közelebb ért a körúthoz, meghallotta a szirénák hangját, bár nem tudta, hogy kért erősítést a két járőr, de talán volt még egy társuk a környéken, akit korábban nem vett észre. Nem menekülhet a végtelenségig, ezért valahogy le kellett ráznia a rendőröket. A múltkor csupán szerencséje volt, de ez most kevés lesz. Andreának lakásához csak néhányan érkeztek ki, de most talán sokkal komolyabban veszik az üldözést, a szirénák egyre erősödő vijjogása legalábbis erre utalt.

Amikor elérte a villamossíneket, mindkét irányból kéken villogó fények jelezték a rendőrök közeledtét. Szemben a Rákóczi tér felé szabadnak tűnt az út, így egyenesen futott tovább. Pillantása jobbra eső Salétrom utcára vetődött. Ahogy előre látta, valóban az volt az utolsó nyugodt estéje. Eközben arra is rájött, merre tudná elcsalni az üldözőit. A két rendőr közül az egyik igencsak lemaradt, talán ő riadóztatta a többi egységet, de egyikük sem adta fel az üldözést, miközben a járőrautók befordultak mögöttük a térre.

Kárpáti végül a Déry utcát választotta, és ahogy átfutott az első kereszteződésen, a kerületi kapitányság épületének kapuján épp ekkor rohant ki egy újabb csoport rendőr. Továbbrohant a Népszínház utca felé, és amikor meglátta, hogy a villamos épp kigördült a megállóból, izmait megfeszítve megpróbált nagyobb sebességre kapcsolni, és még sikerült megkapaszkodnia annak ajtajában. A rendőrségi autók jobbról érkeztek, és Kárpáti rögtön tudta, nem me-

nekülhet tovább a villamossal, ezért ahogy a szerelvény lassítani kezdett, leugrott a járdára. Innen már alig pár sarkokra volt a Kerepesi temető.

A lábai szinte égtek, a tüdeje is oxigénért kiáltott, de egy pillanatra sem állhatott meg. Hátán csak úgy patakozott a verejték. Hiába volt hozzászokva a mozgáshoz, ez a néhány kilométer alaposan elszívta az erejét. Futás közben a bal válla alatt elszakadt a zakó, ami így inkább csak akadályozta a mozgásban, de úgy érezte, még hasznát veheti.

Már szinte a sarkában érezte a szirénákat, amikor átrobogott a kapun, és először jobb kéz felé indult. A kocsikat talán könnyebben le tudja rázni a szűk ösvényeken, de ha rendőrautókat küldenek utána, őket nehéz lesz megtéveszteni. A pisztolyát a zakó zsebéből a dereka mögé tűrte, majd néhány méterrel később a zakót az egyik sírra dobta. Ekkor nézett először hátra. A temető főutcáján két rendőrautó közeledett.

Kárpáti lebukott az egyik sírkő mögé, a kocsik pedig továbbhaladtak a ravatalozó felé. Ettől egyáltalán nem nyugodott meg, mert a bejárat felé pillantva meglátta a gyalogos járőrök tömegét, ahogy láncot alkotva közelednek felé. Épp csak kifújta magát, már rohant is tovább, ezúttal a temető ellentétes oldala felé.

A következő sarkon egy temetési menetbe ütközött. Elfátyolozott arcú nők és szúrós tekintetű férfiak meredtek rá, miközben a bejárat felől kutyaugatás hangjára lettek figyelmesek.

Kárpáti nem sokat tétovázott, és egyenesen a fák irányába futott. Ekkor egy éles kiáltás törte meg a csendet, amiből arra következtetett, valaki bizonyára észrevette, ezért a maradék erejét összeszedve a temető oldalfala felé vette az irányt. A csaholás egyre erősödött, és tudta, a kutyákkal nem veheti fel a versenyt. Egyetlen lehetősége lesz: ha sikerül, akkor megmenekült, vagy legalábbis nyer egy kis időt.

Ahogy elérte a temető szélét, egyre csak a sírköveket fürkészte, míg végül megakadt a szeme egy családi kriptán, ahonnan elérheti a falat. Megragadta a boltozatos építmény peremét, amikor éles fájdalom hasított a bokájába. Lepillantott, és egy német juhással találta magát szemben, aki állkapcsával ráfogott a lábára, és egyáltalán nem akarta elereszteni. Próbált szabadulni az állat szorításából, miközben a rendőrök kiáltásait is egyre tisztábban hallotta.

Ha nem jut át a falon, akkor elúszott a lehetőség, ezért engedett a kutyának, mindkét talpával leugrott a talajra, majd a szabad lábával teljes erőből torkon rúgta az állatot, aki nyüszítve eresztette el. A bokájából eredő vérpatkok átáztatták a zokniját, de nem törődött vele. Újra felmászott a kriptá tetejére, majd az aktatáskát átdobta a fal túloldalára, és a következő pillanatban elrugaszkodott. Sérült bokájába késként hasított a fájdalom, de még így is sikerült elérnie a peremet. Felhúzta magát, majd leugrott a másik oldalon.

A kimerültségtől szinte alig kapott levegőt, de még mindig nem volt biztonságban. Előtte a Nemzeti Lovardából megmaradt néhány istálló árválkodott, mögötte a Keleti pályaudvar központi csarnoka magasodott. Egy pillanatra úgy érezte, talán elrejtőzhet valamelyik boxban, de végül inkább elfutott mellettük, bár a bokáján lévő seb miatt nem tud olyan tempót diktálni, mint korábban.

Balról újra megszólaltak a szirénák; ezért nem volt több ideje gondolkodni. Átrohant a Kerepesi úton, vércseppeket hullajtva az aszfaltra, majd felpillantott az indulásokat jelző táblára. Jobbra tőle a kalauz belefűjt a sípjába, ezért nem volt választása: felugrott az előtte álló szerelvényre, majd magára csukta a kocsiját. Csak abban bízott, előbb gördülnek ki a pályaudvarról, minthogy a rendőrség megállítja a vonatot.

Addig azonban lerogyott a padlóra, és kapkodva szívta magába a levegőt. Felhúzta a nadrágszárát, és bár a seb még mindig vérzett, nem tűnt igazán vészesnek. A szíve a fülében dobolt, és ebben a pillanatban nem akart mást, csak hanyatt dőlni valahol, és átaludni a nap hátralevő részét. Kinézett az ablakon. Úgy tűnt, a vonat Kőbánya felé halad, mert balra a lóversenytér terült el, jobbra pedig a sörgyár épülete látszott a távolban.

Nem volt vesztegetni való ideje. Végigrobogott a kocsiban, megkereste a vészféket, majd teljes erőből megrántotta. A vonat nagyot rándult, miközben Kárpáti már az ajtó felé rohant, leugrott a szerelvényről, és a szemközti házak

felé futott. Közel s távol nem látott rendőrt, ezért úgy érezte, talán sikerült egy lélegzetvételnyi időhöz jutnia.

A Sztálin út 60. tárgyalójában eközben újra összeültek a nyomozók, de Szücs ezredes kivételével mindegyikük arcáról csak kiábrándultságot lehetett leolvasni. Már ötödik napja voltak Kárpáti nyomában, és úgy tűnt, nem jutnak egy centit sem előre. Majoros is borostásan, rossz hangulatban érkezett, ezerszer is megátkozva a pillanatot, amikor belekezdett a Fővezérség utáni nyomozásba.

– Jó reggelt! – kezdte Szücs. – Végre van valami, amin el tudunk indulni, az éjszaka ugyanis sikerült megtörni Czakót.

– Valóban? – nézett fel Janikovszky újult lelkesedéssel.

– Princz elvtársék kellően megdolgozták tegnap, ami után órákat töltött a karcerban. Reggel bevallotta, Kárpáti az imperialista követségeket említette neki, amikor nála töltötte az éjszakát. Azt nem tudta, melyik országnak akarja kiadni az iratokat, de legalább van egy nyom, amin elindulhatunk.

– És mit tudunk a követségi dolgozókról? – kérdezte Majoros.

– Sajnos nem sokat, de hamarosan itt lesz Dékán elvtárs, aki remélhetőleg segít megoldani a helyzetet.

Mintegy végszóra kopogtattak az ajtón, majd belépett egy harminc év körüli férfi, sötétbarna, szinte feketének tűnő haja olajtól csillogott, széles arcán mélyen ülő kes-

keny szemével az asztal körül ülőket fürkészte. Makulátlan öltönyén egyetlen gyűrődés sem látszott, hóna alatt pedig egy dossziét szorongatott.

Dékán István alezredes a kémelhárításért felelős osztály vezetőjeként nem sokat tudott Kárpáti szökéséről, de az elmúlt egy órában igyekezett felkészülni az ügyből, végül is a munkája elsősorban az imperialista országok hírszerző szerveinek és követségeinek felderítése volt, és nem a belső elhárítás. Ezért is érte váratlanul Szücs hívása, így most egy kissé zavartan ült le a többiek mellé.

– Épp arról beszélgettünk, mennyire sikerült beépülni az imperialista követségek munkatársai közé. Ha volna szíves erről tájékoztatást adni – fordult hozzá Szücs.

– Nos, a követségi elhárítási munka meglehetősen nehéz, bár ezt talán mondanom sem kell. Az elmúlt években több beszervezési kísérlet is volt, jobbára sikertelenül, de ezért vannak lehetőségeink. A követségeken dolgozó magyar állampolgárok névsora előttünk is ismert, ezért korábban ezen a vonalon indultunk el.

– Előbb az kellene kideríteni, Kárpáti melyik országot választja – vetette fel Janikovszky.

– Ezt jelenleg nem tudjuk – vette át a szót Szücs. – Azt hiszem, tisztában van vele, milyen jelentősége van a Kárpátinál lévő iratoknak, és most már azt is tudjuk, mi a szándéka velük. Megfigyelés alá kell vonni a követségi épületeket, de küldjünk embereket a magyar alkalmazottak házához is, és engem az sem érdekel, ha valakinek

egyenesen a takarítónőt kell megfigyelnie, de senki nem maradhat ki.

Ekkor ismét kopogtattak, és egy fiatal tizedes rontott be a tárgyalóba, aki izgatottságában alig bírt megszólalni.

– Az ezredes elvtársnak jelentem, most kaptuk az értesítést, hogy a rendőrség megtalálta Kárpátit a Nemzeti Múzeum kertjében, és nagy erőkkal üldözik.

– Az istenit neki! Hány embert küldtek utána?

– Azt nem tudom, Szücs elvtárs.

– Foglalkozzunk inkább a követségi munkatársakkal – szólt közbe Majoros. – Nézzék, Kárpáti megjárta a frontot, és nem a kórházban lébecolt, hanem kivette a részét a harcokban. Azt hiszik, néhány tenyeres-talpas rendőr megállítja? Én kötve hiszem. Most végre van valami a kezünkben, hogy lépéselőnybe kerüljünk. Ha a rendőrség mégis sikerrel járna, annak csak örülni lehet, de koncentráljunk inkább a feladatra.

– Igaza lehet, Majoros – vallotta be Szücs, aki maga sem bízott túlságosan a rendőrökben. – Akkor hát a feladat adott, menjünk a dolgunkra.

Nathaniel Davis egyre nagyobb érdeklődéssel figyelte, ahogy Miklós helyet foglal előtte, mert korábban sosem érzett rajta ilyen mértékű zavart, még akkor sem, amikor először találkoztak a követségen.

Az irodáját zsúfolásig pakolta a korábbi külszolgálatok során kapott ajándékokkal, amelyek közül egy Fülöp-szi-

geteki törzsi maszkot tartott a legnagyobb becsben, ami közvetlenül az íróasztala mögött kapott helyet a falon, de volt itt fából faragott istenszobor Brazíliából, egy színesre festett ökrös szekér Costa Ricából, és a Big Ben kicsinyített makettje.

A polcok nem voltak rogyásig pakolva könyvekkel, ezek inkább csak amolyan ízléses díszítésnek tűntek a szobában, miközben egy terjedelmes üvegvitrinben számos palack sorakozott a világ minden tájáról.

Miklós úgy vélte, ha nem lenne ilyen magas a nagykövet homloka, szinte kiköpött mása lenne Péter Gábornak: ugyanaz a bajusz, a szúrós tekintet és a kifogástalan öltöny. Ráadásul ebben a pillanatban pont annyira érezte magát kényelmetlenül, mintha az ÁVH parancsnoka előtt állna kihallgatáson.

– Mr. Black arról tájékoztatott, hogy egy nagyon fontos ügyben szeretne velem beszélni – kezdte a nagykövet. – Azt hiszem, nem árulok el túl nagy titkot, ha azt mondom, elégedettek vagyunk az eddigi munkájával. Sajnos nincs túl sok időm, ezért ha kérhetem, szorítkozzon a lényegre, szóval kíváncsian hallgatom.

– Köszönöm, hogy fogadott – hebegte Miklós, akinek most még az egyszerű angol szavak is nehezére estek. – Kérem, vessen egy pillantást ezekre az iratokra – nyújtotta át a papírokat. A magyar szöveg ellenére úgy tűnt, a nagykövet érdeklődéssel tanulmányozza őket. – Ezeket tegnap este kaptam egy Kárpáti Barnabás nevű férfitől, aki azt állította,

hogy az ÁVH egykori nyomozója, és ezek az irattárukból származnak. Van még belőlük nála egy táskára való, ezért a politikai rendőrség országos körözést adott ki ellene.

– Ez nagyon különös – merengett a nagykövet, továbbra sem engedve el a tekintetét a lapokról.

– Ellenőriztem, és valóban megjelent a *Szabad Népben* Kárpáti körözése, ezért azt gondolom, igazat mond.

– Biztos ebben? Az ilyen ügyek általában nem többek, mint egyszerű provokáció. A maga kormányától ez igazán nem állna távol – jegyzete meg kissé epésen Davis.

– Ebben igaza van – hadarta Miklós –, de miért fektetnének bele ennyi energiát?

– Ne legyen naiv. Maga is tudja, hogy az országaink közötti barátság a politikusok részéről csak kényszerű mosolygás és vállveregetés. Ennek ellenére úgy érzem, maga elhiszi ezt a történetet.

– Igen, én hiszek Kárpátinak – felelte Miklós, aki maga sem gondolta, hogy képes lesz ennyire kardoskodni az ügyben, hiszen ő csak a tényeket akarta ismertetni, a döntést pedig a nagykövetre bízni, erre most mégis megpróbált kiállni Kárpátiért. – Hajlandó az összes iratot átadni önöknek, cserébe mindössze épségben szeretné elhagyni az országot.

– Mindössze? Ez azért nem egy apróság! És mégis hogy gondolta ezt?

– Azt nem tudom. Nézze, én csak a futár vagyok. Arra kért, adjam át az iratokat valakinek, akiről azt gondolom,

megfelelő döntést tud hozni a sorsukról. Kárpáti ma este eljön hozzám a pozitív válasz reményében. Természetesen nem ígérhettem neki semmit. Én csak továbbítom az ön válaszát.

– Tudja, mekkora nemzetközi botrány lehet abból, ha bármi kitudódik? – állt fel a nagykövet, és kinézett a térre nyíló ablakon. – Ebben egyszerűen nem vehetünk részt, érti? Természetesen nagyon hasznos lenne megismerni az önök politikai rendőrségének a működését, de nem kockáztathatunk ekkorát! Beláthatatlan következményei lehetnek az ügynek, nemcsak rám nézve, de a két ország viszonyára is – folytatta Davis az ablakhoz beszélve.

– Köszönöm, és megértettem.

– Rendben van, Miklós – fordult vissza a nagykövet. – Köszönöm, hogy tájékoztatott, és ne csüggedjen. Most viszont, ha megbocsát, hamarosan el kell mennem – nyújtott kezét Davis, majd kitárta az iroda ajtaját.

Miklós csüggedten tért vissza a szobájába, és a csalódottságát nem tudta elrejteni Márta elől.

– Ugye nem rúgták ki? – kérdezte rögtön a nő.

– Ném, dehogy. Mr. Davis végtelenül megértő volt a kéresemmel kapcsolatban, de hagyjuk is, jobb, ha elfelejtem az egészet.

Márta megvonta a vállát, mint aki tudomásul vette, majd visszatért a munkájához, Miklós viszont még jó darabig fortogott magában. Tulajdonképpen miért is gondolta, hogy a nagykövet igent mond a kérésre? Ez nem egy

baráti szívesség. Mégis, egy rövid pillanatig bízott benne, Davis talán átgondolja az ügy emberi oldalát, eszébe jut az ártatlanul menekülő Kárpáti, az ÁVH, a nyomozók, akik lelkén ártatlan emberek sorsa szárad; de be kellett látnia, hiába erősködik, az sem vezetett volna sehova.

Egész nap próbált a munkájába temetkezni, de képtelen volt koncentrálni. Az ebédjét is csak piszkálta, nem volt igazán éhes, a nap végén pedig legszívesebben otthagytta volna a követséget a fenébe, csak hogy egy kis friss levegőt szívhasson, pedig még majd' egy óra volt a munkaidejéből. Ekkor megcsörrent a telefon az asztalon.

– Miklós, kérem, jöjjön fel az irodámba – szólt bele a kultúrattasé, majd bontotta a vonalat.

– Black volt az – felelte Márta ki nem mondott kérdésére.

A szoba a délutáni fényben sokkal barátságosabb hangulatot árasztott, de ez egyáltalán nem nyugtatta meg Miklóst, aki ezúttal feszülten várta, mit akar tőle az attasé.

– Nem akarom vesztegetni az idejét, ezért rövid leszek: mondja meg ennek a Kárpátinak, hogy holnap délelőtt tizenegy órakor legyen az Amerikai Könyvtárban. Ott megkaphatja az útlevelét és a diplomáciai mentességet is.

– Dehát Mr. Davis azt mondta, maguk nem vehetnek részt egy ilyen ügyben! – szaladt ki a mondat Miklósból, aki hirtelen nem tudta mire vélni ezt a pálfordulást.

– És ebben tökéletesen igaza van, *mi* hivatalosan nem is tudunk erről. *Maga* azonban Kárpáti segítségére lehet.

– Hogy micsoda?

– Nos, az Egyesült Államok nem akar belekeveredni semmiféle kínos szituációba, ha esetleg megghiúsul a cse-re. Maga viszont magyar állampolgár. Ha kudarcot vall, mi természetesen tagadni fogjuk, hogy az iratok tőlünk származnának.

– De hát ezt nem tehetik meg...

– Márpedig ez az egyetlen lehetőség, ezt be kell látnia. Fenn kell tartanunk az országok közötti együttműködést, amit a mi oldalunkról senki nem akar kockáztatni ebben a helyzetben. Természetesen az ÁVH-ról származó iratok igencsak hasznosak lennének, de nem akarunk semmi olyat tenni, ami a gyanú árnyékát vetné ránk. Ha maga megteszi, az egy egészen más helyzet.

– Szóval én végezzem el a piszkos munkát? – kérdezte Miklós, és a hangjából nem kevés méltatlankodás áradt.

– Akár így is fogalmazhat, de mint említettem, mi nem szeretnénk a kelleténél nagyobb érintettséget szerezni az ügyben, ha érti, mire gondolok.

Miklós az első pillanattól kezdve belátta, hogy Blacknek igaza van, bár minden porcikája tiltakozott ellene. Ő csak elhozta Kárpáti iratait, és egyáltalán nem akart főszerepet játszani egy olyan darabban, amiben akár az élete lehet a tét. Ígéretet tett, hogy beszél a nagykövettel, minden más az amerikai titkosszolgálat feladata lenne. Magába roskadva ült a fotelben, és egyre csak a fejét rázta.

– És mégis mi történne, ha valami hiba csúszik a tervbe? Utána mi lesz velem?

– Erre sajnos nem tudok válaszolni – tárta szét a kezét az attasé. – Azt viszont még most döntse el, segít-e Kárpátinak, és hajlandó-e holnap elvinni az okmányokat. Gondolom, megérti, nekünk sem olyan egyszerű mindezt elintézni ilyen rövid idő alatt.

Miklós kétségbeesetten nézett az attaséra. Mégis miért vigye vásárra a bőrét egy olyan emberért, akit alig egy napja ismert meg? Majd azt mondja, nemleges választ kapott, természetesen nagyon sajnálja, és sok sikert kíván neki, hiszen reggel is ez volt az első gondolata. Ez a leg-egyszerűbb és legbiztonságosabb döntés.

– Én nem is tudom.

Ellenben ott van az ÁVH. Bár csak sejtései voltak arról, mi történik a Sztálin út 60. falai között, de épp elég történetet hallott, aminek ha csak a fele igaz, már az is túllep a törvényesség keretein. Erről bizonyára a belügyminiszter is tud, aki ráadásul jóváhagyja a működésüket, de szinte biztos volt benne, hogy a parancsok még ennél is magasabb szintről jönnek. Jogot végzett emberként Miklóst ugyanakkor arra tanították, hogy mindig az igazságot képviselje.

Vajon hány ártatlan embert fogtak le eddig? Hiszen az nem lehet, hogy minden sarkon teremjen egy valutázó, vagy feketéző, imperialista ügynök, terményhalmozó kulák, vagy más ellensége az országnak.

– Természetesen, ha sikeresen lezárul a csere, az nem csak számunkra lesz kedvező – tette hozzá Black.

– Ezt sejtettem, de engem jobban érdekel a kudarc, mert nem akarom életem hátralevő részét az ÁVH börtönében tölteni – felelte Miklós, de az attasé arca meg sem rándult, ő már elmondta a saját álláspontjukat.

Nem lenne szabad igent mondanom, hiszen épp Kárpáti mondta, hogy az ÁVH figyelteti az Amerikai Könyvtárat, legalábbis annak olvasóit. A másik oldalról nézve egész délelőtt azon pufogott, mekkora igazságtalanság, hogy a nagykövet nem hajlandó segíteni, erre most le akarja fűjni a tervet, pusztán azért, mert az ő vállára nehezedik a teher.

Vajon tényleg megvan benne az elszántság, hogy belevágjon ebbe az örütségbe? Képes lenne kockáztatni az életét?

– És hozzám hogy jutnak el Kárpáti iratai?

– Erre ne legyen gondja. Reggel nem kell munkába jönnie, tizenegy órára menjen a könyvtárba, és miután megkapta a dokumentumokat Kárpátitól, jöjjön a követségre. Ezek szerint a választ igennek vehetem?

– Nem egészen...

– Márpedig szerintem maga már eldöntötte, látom a szemén – állt fel az attasé. – Higgye el, jó döntést hozott – veregette meg Miklós vállát. – És ezt nem azért mondom ilyen magabiztosan, mert nem én kockáztatom az életem. Tudom, maga is hisz azokban az értékekben, amiben mi,

épp ezért mond igent, és lehet, ez a nehezebb út, a kockázatosabb, de egyben ez a *helyes út*. Legyen büszke magára, most pedig menjen haza. És sok sikert.

Ahogy a háta mögött becsukódott az ajtó, Miklós maga sem akarta elhinni, hogy végül valóban igent mondott. Ő nem egy hős, nem a titkosszolgálat ügynöke, csak egy irodista, aki épp vásárra viszi a bőrét holmi lopott iratok kedvéért, de most már nem volt visszaút.

– Holnap reggel csak később jövök – vetette oda Mártnak. – Délelőtt Mr. Black előadásával kapcsolatban kell megbeszélnem néhány részletet a könyvtárban, tegnap ugyanis nem sikerült minden kérdést tisztázni – tette még hozzá, csak hogy ne fogjon gyanút a nő. Legalábbis ezt gondolta, mielőtt kilépett az épületből.

Hazafelé semmi másra nem tudott gondolni, csak a következő napra. Talán jóval korábban kéne érkeznie. Esetleg levesz egy könyvet a polcra, leül a nagyobbik teremben, és olvasás közben megfigyeli a látogatókat. De vajon felismerné-e a civil ruhás nyomozókat? Ettől újra elfogta a pánik, ráadásul, ha túlságosan is látszik majd rajta az idegesség, azt biztosan észre fogják venni.

Mire hazaért, teljesen leizzadt a feszültségtől. Ahogy belépett a lakásba, hirtelen szétnézett, és valami egyáltalán nem stimmelt neki. Mintha valaki járt volna itt reggel óta. Az egyik pár cipőjét félrerúgták, és a fürdő ajtaja is nyitva volt, pedig határozottan emlékezett, hogy becsukta. Rosszat sejtve indult el a nappali felé.

– Elnézést, hogy szó nélkül betörtem magához – lépett elő Kárpáti a fürdőből. Bal lábán felhúzta a nadrágot, így kilátszott a bokája köré tekert géz. – Illetve szükségem volt némi kötszerre, ha nem haragszik.

– Te úristen, a szívbajt hozta rám. A francba! – fújta ki a levegőt Miklós. – Azt mondta, csak este jön.

– Nos, közbejött valami, és úgy éreztem, napközben itt meghúzhatom magam. Még egyszer elnézést. Azért remélem, látta a kocsit a túloldalon.

– Micsodát? Milyen kocsit?

– Amiből figyelik a házat, és ne rohanjon azonnal az ablakhoz!

– Ezt nem hiszem el, mégis hogy tudták meg ilyen gyorsan? – roskadt le Miklós a kanapéra.

– Miről beszél? Ki tudott meg, és mit?

– Hát az ÁVH, hiszen ők figyelik a házat, nem? Arról beszélek, hogy a követség elfogadta az ajánlatát, kap diplomáciai mentességet, de hivatalosan nem segítenek magának, ezért velem kell beérnie.

– Ezt hogy érti?

– Holnap tizenegy órakor kell találkozunk az Amerikai Könyvtárban, de tartok tőle, erre már nem kerül sor, ha azt mondta, figyelik a házat.

– Valóban? El sem tudom mondani, mennyire örülök – ült le Kárpáti az egyik fotelbe. – Tudja, az ellenkezőjére fogadtam volna, de az ÁVH titkos iratai ezek szerint mégis csak képesek megnyitni bizonyos kapukat.

– Ennek nagyon örülök, de épp az imént mondta, kint áll egy kocsí, amiben...

– Mikor hagyták jóvá a kérést? – kérdezte ekkor Kárpáti.

– Talán egy órája.

– Akkor nyugodjon meg, az ÁVH nem tud semmiről. Én nem sokkal tizenegy óra után érkeztem, felfeszítettem a hátsó ajtót, amit természetesen megtéríték magának. A kocsí valamivel egy óra után érkezett. Persze ez azt jelenti, valamiért mégiscsak figyelik magát, de biztos vagyok benne, nem tudnak semmit a holnappal kapcsolatban. Akkor ők várták volna a lakásban, ebben biztos lehet. Hogy jutnak el magához az irataim?

– Azt nem tudom.

– Akkor bizonyára valamilyen titkosszolgálati úton, és ha ez így van, akkor valószínűleg a megfigyelőire is gondolni fognak. Hivatalosan milyen ügyben megy a könyvtárba?

– A kultúrattasé egy előadását készítem elő.

– Nos, rendben van. Akkor beszéljen az igazgatóval, vagy akivel szeretne, és ha végzett, kérjen ki egy könyvet, üljön le a bejáráshoz legközelebbi asztalhoz, aztán csak olvasson. Én fél tizenkettő előtt nem fogok megérkezni. Ennyi idő elég ahhoz, hogy a megfigyelői kicsit elunják magukat, és elhiggyék, maga már csak az olvasással van elfoglalva. A többit bízsa rám.

– És ha nem sikerül? Ha közben letartóztatnak?

– Nyugodjon meg. Nem fogják megtenni, mert egyáltalán nem tudják, mire készül, épp ezért lépéselőnyben vagyunk. Talán arra várnak, hogy én felkeresem majd magát, hiszen nem látták, hogy korábban érkeztem ide. Higgyc el, én is ideges vagyok, és ha ez a kocsí nem várakozna odakint, minden egyszerűbb lenne, de alkalmazkodni kell a helyzethez. Tudom, azt ígértem, adok néhány újabb oldalt, de ha éjszaka meglátogatják, akkor jobb, ha nincs magánál semmi.

– Nem igazán oszlatta el a kétségeimet.

– Sajnos, nem tehetek többet, de bízson bennem. Azt szeretném, ha mindketten élve úsznánk meg ezt a kalandot. Ne csináljon semmi olyat, ami gyanúra adhat okot. Vacsorázzon, olvassa el az újságot, vagy nem tudom, mit szokott csinálni esténként. Semmi mással ne törődjön!

– Ha az olyan könnyű lenne – felelte Miklós, akit elég stressz ért a nap folyamán ahhoz, hogy ne legyen túlságosan magabiztos.

– Rendben. Akkor holnap tegyen úgy, ahogy megbeszéltük. Számítok magára, Miklós, és próbáljon meg egy kicsit hinni a sikerben. Akkor sokkal könnyebb.

Kárpáti felállt, megszorította a másik kezét, majd a hátsó ajtón keresztül kiment a kertbe. Átmászott a kerítésen a szomszéd telekre, ahonnan kijutott az utcára, innen pedig a Rákosmező felé vette az irányt. Tudta, a háború óta sok hangár üresen áll, ezért biztos volt benne, az egyikben meghúzhatja magát másnap reggelig.

Márta megigazította magán a kosztümöt, és kilépett a követség épületéből. Rágyújtott egy cigarettára, és elindult a Deák tér felé. Elhaladt a Bazilika mellett, amikor hirtelen valaki megszólalt a háta mögött:

– Ha ennyire rohansz, sosem foglak utolérni!

Megfordult, és egy csokor rózsával nézett farkasszemet.

– Laci, hát te meg hogy kerülsz ide? – ugrott a férfi karjába.

– Gondoltam, megleplek munka után, sőt, mielőtt hazamennénk, beülhetnénk egy cukrászdába is.

– Ez igazán jó ötlet – felelte Márta, aki egészen meghatódott a virágtól. Korábban nem érezte a férfin ezt a fajta lelkesedést.

– Tudok egy helyet, nem messze a zsinagógától – folytatta Kálmán nyomozó, belekarolva a nőbe. – Aztán mesélj, nálatok mindig annyi fontos dolog történik egy nap.

Késő este az ÁVH tárgyalójában jóval élénkebb volt a hangulat, mint korábban bármikor. Az eddig kissé apatikus Majoros is érdeklődve hallgatta Dékánt, akinek örömeiben szinte fülig ért a szája.

– Ma kora délután megkezdtük a követségi dolgozók operatív figyelését, de eddig nem tapasztaltunk semmi rendkívülit. Mindannyian hazatértek az otthonaikba, és nem merült fel a konspiratív szervezkedés gyanúja. Az amerikaiaknál dolgozó Nagy Miklós elvtárral kapcsolatban azonban az egyik nyomozónk, Kálmán elvtárs, érde-

kes részleteket tudott meg, aki első kézből kap információkat a titkárságon keresztül.

Szücs elégedett volt az alezredes beszámolójával, aki korábban már tájékoztatta a részletekről. Itt az ideje, hogy végre lezárják a Kárpáti-ügyet.

– Nagy elvtárs feltűnően idegesen érkezett a munkába, majd előbb a követség kulturális attaséjához rohant, később maga a nagykövet hívatta magához. A viselkedése továbbra is feszült volt, majd újra Blackkel tárgyalt, végül a munkaidő vége előtt hazaindult, és közölte, másnap sem megy be dolgozni, hanem az Amerikai Könyvtárban kezdi napját.

– Remélem, maguk is arra gondolnak, amire én – mosolyodott el Szücs.

– Nos, Kárpáti barátja az imperialista követséget említette a pincében – kezdte Majoros –, és most találtunk valakit a magyar dolgozók közül, aki egyenesen az amerikai nagykövettel tárgyalt. Tudjuk, mi van Kárpáti kezében, ezért én is azt gondolom, helyes a következtetése: holnap valami történni fog ott a könyvtárban.

– Akkor most azonnal tartóztassuk le ezt a Miklóst!

– Természetesen megtehetjük, de mi történik, ha Kárpáti esetleg őt is szemmel tartja? – kérdezte az őrnagy. – Ha idő előtt beavatkozunk, talán elriasztjuk, és ki tudja, mikor lesz még ilyen lehetőségünk.

– Ebben az esetben reggel a környékre kell vezérelni a mozgósítható embereinket.

– Azért egy dolgot talán érdemes lenne megfontolni – intett óvatosságra az őrnagy, aki úgy érezte, az ezredes erőből próbálja megoldani a helyzetet. – Ha az egész operatív osztály és egy karhatalmi század ott lebzsel majd a környéken, Kárpáti be sem fogja tenni a lábát az épületbe.

Ezen Szücs is elgondolkodott egy kicsit, végül bólintott, igazat adva Majorosnak.

– Mit tudunk arról a helyről? Farkas elvtárs?

– Az épület kész labirintus. Valószínűleg nem véletlenül akarnak itt találkozni – felelte Farkas Vladimir. – Amit a jelentések és a saját megfigyeléseink alapján tudunk, hat különálló terem található benne. A többségükben könyvespolcok vannak, néhány asztal, ahová leülhetnek a látogatók, de van egy színházterem, ahol filmvetítéseket tartanak, illetve egy másik, amiben hanglemezeket tartanak, amiket akár helyben le lehet játszani.

– Hány kijárat van? – kérdezte Szücs.

– Egyről tudunk, de valószínűleg van egy ajtó egy másik folyosó irányából is, amit holnap reggel ellenőrizni fogunk. A Gresham-palota három épületből áll, ezek között számos passzázs vezet át, és van legalább négy bejárata.

– Ezek szerint nem tudjuk, Kárpáti honnan érkezik majd? – kérdezte Janikovszky.

– Azt gondolom, a könyvtár főbejáratán fog belépni, ami viszont jobban aggaszt – húzta össze a szemöldökét Majoros –, hogy hol akar távozni. Valószínűleg ő is felmé-

ri a terepet, mielőtt ódadugja az orrát, ezért is kell nagyon vigyáznunk, nehogy elriasszuk a vadat.

Az őrnagy egészen felélénkült. Ez a helyzet a tervezésről szólt, stratégiáról, és ha nem szúrják el, akkor valóban lezárhatják az ügyet, ami sokkal messzebbre nyúlt, mint ahogy azt gondolta.

– Legalább három embernek bent kell várakoznia a könyvtárban, de Kárpáti látott már civil ruhás nyomozót, tehát ne valami balféket küldjünk oda. Ha nála lesznek az iratok, valószínűleg egy táskában viszi magával. Én a helyükben csak erre koncentrálnék.

– Egyetértek – tette hozzá Szücs. – Ha megvannak a papírok, utána akár le is löhetjük.

– A jövőre nézve, szerintem élve hasznosabb lenne, de ahogy gondolja.

– Kárpáti nem egy buta ember, hiszen még mindig szökésben van. Embereket állítunk a felsőbb szintekre is. Valószínűleg nem arra fog menekülni, de innen mozgósíthatjuk az erősítést. A kapukat távolról figyeljük, és ha az emberünk belépett a könyvtárba, azonnal lezárjuk azokat. Ezúttal nem menekülhet el! – zárta le a beszélgetést Szücs.

12. fejezet

1950. május 4., Budapest, Gresham-palota, 5.54

– Minden a tervezésen múlik. Nem lehet csak úgy ajtóstul az ellenségnek rontani!

Kárpátinak újra és újra Csonka szavai jártak a fejében, ahogy megállt a hatalmas épület jobb oldali bejáratánál. Arra már nem tudott visszaemlékezni, melyik falu mellett állították fel a táborukat, hiszen amerre csak elhaladtak, mindenhol szegénységgel és nyomorral találkoztak, de aznap este minden csendes volt, még a távolban sem dörgött ágyútűz, és talán e látszólagos nyugalom volt az oka, hogy Csonka magához hívatta néhány másik tiszt társaságában, és nagyvonalúan körbekínált egy vodkásüveget.

– Tervezni pedig nem lehet a háterszágból – folytatta az ezredes. – Minden itt dől el a fronton! Kárpáti, látta azt

a vizenyős, mocsaras terület? Nem is volt rajta a térképen! Mégis, mit csináltunk volna, ha odavezényelnek, csak mert valaki ezt találta ki odahaza, ahol nem kell attól félnie, hogy egy golyó keresztülsüvíti a fején?! Terepen a valóság mindig más, mint amit egy íróasztal mellett megálmodnak.

Mindenki bólogatott, mert jól ismerték az ezredes véleményét a harcteret sosem látott tisztekkel kapcsolatban.

– Persze fontos a képzés, megkapják az alapokat, de a fronton lesznek valódi katonák. A háborút nem lehet megtanulni békeidőben.

Kárpáti már kora hajnalban felkelt, csak hogy minél előbb a Gresham-palotához érjen. Előző este az egyik üresen álló hangárban talált néhány régi tűzoltópokrócot, ezért viszonylag kényelmesen töltötte az éjszakát. Ugyanakkor két napja nem fürdött, az egykor fehér ing mostanra inkább szürke volt, és verejtéktől büzlött, így akár valóban szökött rablógyilkosnak nézhették volna. A bokája nem volt tökéletes, bár nem voltak fájdalmai, és a Miklós-nál talált kötszer révén nem is fertőződött el.

Az első járattal elindult a belvárosba, mert alaposan szét akart nézni az épületben. Az Amerikai Könyvtár a Mérleg utcából nyílt, de Kárpáti a Roosevelttér felőli főbejáraton szeretett volna bejutni. Azt remélte, akad valami összeköttetés a többi folyosó irányába, amerre esetleg távozhatnak Miklóssal, lerázva az esetleges megfigyelőket.

Tudta, az elmúlt években jelentős átépítéseket végeztek, sok tehetséges, régi lakót kiköltöztettek, a lakásokat felosztot-

ták, és új bérlőknek adták ki őket, miközben a földszinti üzletek zömét bezárták, és raktárokat létesítettek helyettük. A három épülettömb között meghagyták a passzázsokat, de igencsak felületes ismeretei voltak a helyszínről, amire nem alapozhatott egy esetleges menekülést.

Körülnézett, és amikor meggyőződött róla, hogy senki nem figyeli, a térről átfutott a középső kapuhoz. Mögötte épp befordult egy busz, begördült az épület előtti megállóba, de nem volt felszálló utas, ezért továbbment az Akadémia felé. Reménykedett benne, hogy nem kell sokáig várakoznia, de szerencsére az egyik lakó igencsak korán indult el otthonról, szélesre tárta a vasrácsos ajtót, Kárpáti pedig még időben kiékelte azt a lábával, mielőtt becsukódhatott volna.

Ahogy belépett, egy kis udvaron találta magát, ahol egy fodrászat fogadta. Az üveg mögött üres székek árválkodtak, rajtuk egy-egy törölközővel, előttük nagy tükörrel, az asztalokon pedig ollók és fésűk hadával. Szemben lépcső indult felfelé az emeletekre, közvetlenül a lift mellett. Balra egy keskeny, boltíves folyosó vezetett át a Zrínyi utcai szárnyba, jobbra pedig egy másik, amerre a könyvtár volt.

Kárpáti átment néhány bedeszkázott kirakatú helyiség között, és ahogy átért a Mérleg utcai épületbe, felrobogott a lépcsőn, és megállt a félemeleten. Megpróbálta betájolni, merre lehet a könyvtár, végül a bal oldali folyosót választotta. Az ajtók körül a falakon több helyen is látszott a friss festés nyoma, és úgy gondolta, ezeket csak nemrég épít-

hették be ide az újonnan nyitott lakások számára. A legtöbbjükön veretes névtábla hirdette a lakók nevét. Végül talált egy ajtót, ami a rétegzett deszka helyett tömör fának tűnt, és a záruk is jobb minőségűnek látszottak. Más bejáratot már nem látott a hosszú, egyenes folyosón, ezért úgy tűnt, a megérzései helyesek voltak, minden bizonnyal a fal túloldalán található a könyvtár.

Ez azonban még nem volt elég! Ha a főbejáraton érkezik és menekülnie kell, akkor azt a hátsó ajtón keresztül megetheti, de utána hogyan tovább? Ha Miklóst mindössze egyetlen ember figyeli, őt könnyen lerázzák, de mi van, ha többen lesznek?

Visszament az épület bejáratához, és mérlegelte a lehetőségeket. Innen kirohanhatnak a Roosevel térre, vagy az ellenkező irányba, a Nádor utca felé, esetleg tovább a kávézóba, vagy az oldalkapun a Zrínyi utcába. Ekkor kinyílt mögötte egy ajtó, és idős férfi lépett ki rajta, szájában cigarettával, kezében seprűvel, akit Kárpáti a gondnoknak vélt. Gyorsan biccentett neki, majd a passzázson átment a bal oldali szárnyba.

Ahogy további meneküloutakat keresett, a figyelmét egy keskeny beugró keltette fel, ahonnan egy lépcsősor vezetett lefelé. A pince felé menekülni általában véve rossz ötletnek tűnt, azonban az épület alaprajzából kiindulva még legalább két lejártnak kell lennie, amik korábban bizonyára elkerülték a figyelmét, és ha ez így van, akkor talán megéri szétnézni odalent.

A megérzései ezúttal sem hagyták cserben. A pincében keskeny folyosók labirintusa fogadta, valamint madárürülék semmi mással össze nem téveszthető szaga. Ahogy benézett az egyik terembe, csirkeketrecek heverték egymáson, a padlót mindenütt toll és vastag guano borította.

Egy másik helyiségben fürdőkádak sorakoztak, a padlón pedig néhány rozsdásodó csaptelep hevert. Úgy tűnt, az értékesebb darabokat már rég széthordták a lakók, vagy akik annak idején részt vettek a lakosztályok szétverésében.

Kárpáti jobb kéz felé ment, és hamarosan megtalálta a feljáratot, ahonnan a gondnok lakásához juthat. Azt is felfedezte, hogy a pincében két hosszanti folyosó fut, amelyek párhuzamosak a Nádor utcával, és ezeket több, keresztirányú ág kötötte össze.

Az egyik teremben hatalmas kupac szén fogadta, más hol régi bútorok álltak egymás hegyén-hátán, valószínűleg ezek is az egykori lakóké voltak valamikor. Kárpáti egészen a Mérleg utcai épületig ment, miközben megállapította: a felszín alatt nagyobb esélyük lehet elmenekülni. Ha ezen a lépcsőn jönnek le, később akár a Gresham kávézón keresztül is kijuthatnak, egy dolog azonban nem hagyta nyugodni, ezért visszament a középső szárny alatt húzódó folyosóra.

Nem tudta, mi volt a tervezők szándéka, de úgy sejtette, arra is gondolniuk kellett, ha netán a víz előtené a pincét. Valószínűleg az építetők sem akarták, hogy a később

bi lakóknak anyagi káruk származzon ebből, ezért Kárpáti egyre csak a padlót fürkészte, hátha a lámpák gyér fényében is észrevesz egy aknafedőt.

Mikor végül megtalálta, úgy saccolta, az épület mértani közepén áll. Bár nem érzékelte, de a folyosóknak volt egy enyhe lejtése, amivel a vizet elvezették egészen a lába előtt nyíló aknáig, amit egy vasráccsal fedtek le. Nem tűnt a legjobb megoldásnak, de mégiscsak egy újabb lehetőség nyílt a menekülésre. Megpróbálta megemelni a rácsot, de azt egy lakattal rögzítették egy fém pánthoz, megakadályozva, hogy bárki lemásszon a csatornába. Egy ideig mérlegelte, szüksége lehet-e erre a lehetőségre, és végül úgy gondolta, mindenre fel kell készülnie.

Előhúzta a Tokarevet, miközben azon töprengett, vajon mennyire hallatszik fel az épületbe a lövés hangja, de nem mert kockáztatni. A lakat nem tűnt túl erősnek, talán egy kalapács és egy véső is megteszi, végül is rengeteg ideje van, és amúgy is szüksége volt néhány apróságra, leginkább új ruhákra, amit a körúton szeretett volna megvenni.

Mivel nem akart túl nagy feltűnést kelteni, ezért inkább a Zrínyi utcai tömbben ment fel a lépcsőn, majd az oldalkapun távozott az épületből. Még hét óra sem volt, a reggel épp hogy elindult a városban, Kárpáti pedig elégedetten tartott a Bazilika irányába. Ha Miklóst egyetlen ember figyelme, őt játszi könnyedséggel fogják lerázni, de ha többen lennének, akkor is rengeteg lehetőségük adódik, hogy időben felszívódjanak. Minden a tervezésen múlik, jutottak

eszébe újra Csonka szavai. Nos, egyelőre mindent megtett, a többi már csak Miklóson múlik.

Miklós szinte alig aludt valamit az éjjel. Eddig sem volt különösebben nyugodt, és hiába próbálta Kárpáti oldani a feszültségét, mindez pusztába kiáltott szó maradt. Vacsorára csak néhány falatot evett, majd fél óra múlva az egész a vécében végezte. Megpróbálkozott egy korty whiskeyvel, amit a követségen kapott ajándékban, de ez sem segített, csak gyomorégése lett tőle, és a nyugalom továbbra is messzire került.

Néha megfordult a fejében, hogy ellenőrizi, valóban figyelik-e a házat az utcán parkoló gépkocsiból, de végül úgy érezte, ez túlságosan feltűnő lenne. Ennek ellenére nyugtalanította a gondolat, hogy minden lépését követik, és ha ez így van, akkor vajon hogy kapja meg Kárpáti iratait? A nagykövetség, az amerikai titkosszolgálat vagy bárki más tud-e arról, hogy az ÁVH őrködik odakint? Ami viszont ennél is jobban aggasztotta: vajon miért épp őt vonták megfigyelés alá? Vagy más dolgot is ellenőriznek?

Mégis kitől juthatott el bármiféle információ a politikai rendőrséghez? Azt hitte, az amerikai titkosszolgálat ellenőrizz mindenkit, aki a Szabadság téren dolgozik, igaz, ez talán csak a belépésre vonatkozik, ami nem jelent később állandó megfigyelést. Ki tudhatott bármit a Kárpátival szőtt tervről?

Természetesen a nagykövet és Mr. Black, de egyikükről sem gondolta, hogy képes lenne kettős játszmát folytatni. És persze ott volt Márta, neki viszont egy fél mondat erejéig sem árult el semmit, akkor mégis mi történhetett? Az is eszébe jutott, hogy az ÁVH valahogy bepoloskázta a követséget, de ez annyira hihetetlennek tűnt, hogy rögtön el is vetette az ötletet. Bárhogya is történt, odakint az utcában csak azért parkol az a kocsi, hogy őt figyeljék, és ez végtelenül nyugtalanította.

Lefeküdt az ágyába, az éjjeliszekrényről leemelt egy angol nyelvű Poe-kötetet, hátha az idegen nyelvű szövegtől jobban elfárad, kimeríti vele az agyát, csak hogy ne tudjon a másnapon gondolkodni. Még a padlódeszkák alá rejtett holttest dobogó szívére írt történet sem tudta kelően elszakítani a valóságtól, ezért sarokba dobta a könyvet, majd lekapcsolta a lámpát, és megpróbált elaludni.

Úgy érezte, órák teltek el a takaró alatti forgolódással, és már azt hitte, hamarosan felkel a nap, amikor végül mégiscsak lecsukódtak a szemei. Éjszaka kétszer is felébredt, aztán visszazuhan valami félig öntudatlan, álomszerű állapotba. Amikor reggel megcsörrent a vekker, úgy érezte, mintha egy percet sem aludt volna, vagy egy hajnalig tartó ivászat után ébredne.

Ismét csak kényszerítenie kellett magát, hogy ne rohanjon a bejárat felé néző ablakhoz, csak hogy ellenőrizze az ávéhás gépkocsit, és az előző napból kiindulva már nem kísérelte meg a reggelivel sem. Közben rájött, több órát kell

még eltöltenie valahogy, hiszen nem nyolcra, hanem tizenegy órára kell a belvárosba érnie.

Ezúttal azonban már semmi nem segített. Inget és zakót vett, megkötötte a nyakkendőjét, aztán leült a fotelbe, keze-lába görcsbe rándulva, miközben egyre csak a falórát figyelte, de a mutató csak kínos lassúsággal vánszorogott előre. Fél tízkor már nem bírta tovább, úgy érezte, muszáj elindulnia, legfeljebb tovább várakozik a könyvtárban. Ott legalább emberek lesznek, és nem csak a fojtogató magány.

Kilépett az ajtón, bezárta maga után, és miközben a kertkapuval babrált, lopva a háta mögé nézett, és a távolban valóban észrevett egy szürke Škodát, de nem akarta túlságosan sokáig bámulni. Háta fordított, és elindult az Eörs vezér tere felé. Az első kereszteződésnél balra fordult, amikor motorzúgás hangjára lett figyelmes, egy pillanat alatt le is verte a víz, gyöngyözni kezdett a homloka, és szaporábban vette a levegőt. Néhány másodperccel később utolérte egy autót, és Miklós mellé gurult, aki igyekezett az ellenkező irányba nézni.

– Maga rendelt taxit? – szólt ki egy hang a kocsiból, ami nem egy szürke Škoda, hanem egy világoszöld Fiat volt.

Miklós megállt, és értetlenül nézett a sofőrre.

– Nem, szerintem itt valami tévedésről lesz szó.

– Én nem lennék ennyire biztos benne. Nagy Miklós, ha nem tévedek. Felvettem volna a ház előtt, ha nem rohan annyira – folytatta a férfi, akinek borostás, kerek arcáról

biztató mosoly sugárzott. – No, ne keresse magát, és üljön be. A Roosevelttérre megyünk a Mérleg utcához, feltéve, ha maga is így gondolja.

– Hát persze... igen... köszönöm – szabadkozott Miklós, majd helyet foglalt a sofőr mellett, tekintetével továbbra is a Škodát keresve.

Ahogy kifordultak a Kerepesi útra, egyre csak a visszapillantó tükörbe nézett, mert biztos volt benne, hogy követik őket.

– Elkocsikázunk egyet az elvtársakkal, már ha nem bánja – pillantott rá fél szemmel a taxis, aki eközben egy cigarettát húzott elő a mellényzsebéből, majd a szájába dugta.

– Hogyan, kérem?

– Látom, hogy azt a Škodát keresi. Jönnek azok, ne aggódjon.

– Mégis, kicsoda maga? – kérdezte Miklós, miközben a sofőr leengedte egy kicsit az ablakot.

– Nem kell azt tudnia, én csak elviszem a célállomásra, és mivel még rengeteg ideje van, ezért gondoltam, kocsikázunk egyet – folytatta a férfi, egy pillanatra elengedve a kormányt, amit csak a combjaival tartott irányban, gyufát sercintett, és rágyújtott. – Kicsit megizzasztjuk az elvtársakat.

Miklós továbbra sem volt képes kiengedni a feszültséget. Egyik kezével görcsösen markolta az ajtót, miközben keresztezték a Hungária körutat. Olyan érzése volt, mint ha egy kémregénybe csöppent volna, holott ez maga volt

a valóság. Az ÁVH nyomozói robogtak utánuk, ő pedig útlevelet akar átadni holmi szigorúan titkos iratokért cserébe. Mintha a taxis megérezte volna a gondolatait, jobb kezével a zakója belső zsebébe nyúlt.

– Amíg el nem felejttem, ezeket jobb, ha magánál tartja – nyújtott át egy apró bőrtokot.

Miklós eltüntette az okmányokat, amik úgy húzták le a zakóját, akárcsak előző nap az aktatáskájában lévő iratok.

– Köszönöm.

– Ne nekem köszönje! – szívott nagyot a cigarettából a sofőr. – Remélem, jól tudja majd használni. No, nem mintha nekem bármi közöm lenne ehhez, én csak leszállítom a Mérleg utcához, a többi a maga dolga.

– Igen, tudom – fújta ki a levegőt Miklós, aki végre egy kicsit megnyugodott a taxiban. Megkapta Kárpáti okmányait, és ennek egyetlen szemtanúja sem volt.

A kocsí végigment a Rákóczi úton, majd a Boráros tér felé kanyarodott, ahol letért a rakpartra.

– Szerintem azok ott a hátunk mögött igencsak szentségesnek! – nevetett a taxis, aki úgy tűnt, élvezi a városi fogócskát. – Nem akarom lerázni őket, elég, ha egy kicsit megbonyolítjuk a munkájukat.

Egy ideig még tekeregtek a belváros utcáin, majd tizenegy óra előtt öt perccel a kocsí lefékezett a Roosevelti tér sarkán.

– Azt hiszem, megérkeztünk! Innentől magára van utalva. Sok sikert! – nyújtott kezet a sofőr.

– Köszönöm.

Miklós becsukta a Fiat ajtaját, ami már robogott is tovább a Kossuth tér felé. Lassan elindult az előtte magasodó épület felé, miközben egyre csak a környéket fürkészte, de nem látott semmi rendkívülit. Járókelők, kutyát sétáltató nyugdíjasok, buszra és villamosra váró utasok, a bevásárlásból visszaérkező családanyák, munkások, öltönyös hivatalnokok. Hiába érezte úgy, kell lennie köztük valakinek, aki csak őt figyel, a szeme sehogy nem tudta kiszűrni.

Végül odaért a kovácsoltvas kapuhoz, ahol egy falra szerelt tábla hirdette a könyvtár nyitva tartását. Korábban számtalanszor járt már itt, most mégis remegő térdekkel állt a lépcsősor alján, mintha az alvilágba készülne alászállni. Még egyszer a háta mögé nézett, aztán kifújta a levegőt, és elindult a félemeletre, miközben érezte, a torkában dobog a szíve.

Bár sokszor megfordult az épületben, még most is lenyűgözte a látvány, ahogy a fehérre lakkozott ajtón belépett a könyvtár nagytermébe. A süppedős szőnyegek között csak néhol látszott ki a fényesre csiszolt parketta, a hatalmas ablakokon habos függönyök és ízléses drapériák futottak végig. A teremben nyersfa bútorok, kerek asztalok, alacsony fotelek kaptak helyet, a fal mellett pedig egy beépített kandalló állt, és mindenből egy meghitt, amerikai otthon levegője áradt.

Mindenütt mennyezetig érő könyvespolcok sorakoztak, és ezúttal szokatlanul sokan válogattak a könyvek között. Miklós gyanakvással méregetett mindenkit. Bár Kárpáti

szerint kizárt dolog, hogy az ÁVH tudna a találkozásukról, ennek ellenére a bizalmatlanság csak nem akart csendesedni benne.

Vajon a középső asztalnál a *The New York Times* egyik példányát lapozgató szemüveges, öltönyös fickó valóban csak olvasgatni jött be, netán titkon őt figyeli? Vagy a fiatalabb srác, aki a műszaki kötetek között válogat? Esetleg az angol szótárral a kezében sétálgató nő? Miklós tekintete kétségbeesetten ugrált egyik emberről a másikra, lassan mindegyikükben ügynököt vagy nyomozót látva.

– Jó napot! Segíthetek valamit az elvtársnak? – lépett oda hozzá egy fiatal, szemüveges fiú, akivel korábban még sosem találkozott, holott rendszeres látogatója volt a könyvtárnak, és ez tovább erősítette a gyanakvását.

– Bányász elvtársnőhöz jöttem – felelte a férfi, miközben az órájára pillantott. Ha Kárpáti tartja magát a tervhez, akkor még van harminc perce a találkozásig.

– Rögtön szólok neki – felelte a könyvtáros, majd eltűnt a pult mögötti irodában.

Hamarosan egy középkorú, kissé molett nő lépett oda hozzá, kinek arca végtelen kedvességet sugárzott. Őszbe vegyülő haját hatalmas kontyba fogta, amit három piros hajtű tartott össze, bár néhány tincs így is elszabadult és a vállára omlott.

– Nagy elvtárs! Micsoda kellemes meglepetés! Rég láttuk magát. Ha a jövő heti előadás miatt jött, akkor biztosíthatom, minden a legnagyobb rendben van.

Bányász Sarolta a kezdetek óta vezette a könyvtárat, és már akkor is rendkívül segítőkész volt Miklóssal, amikor csak hétköznapi látogatóként tért be néhány könyvért. Amióta a követségen dolgozott, és gyakrabban jött hivatalos ügyekben, a nő még jobban megkedvelte, talán épp ezért tudtak olyan hatékonyan együtt dolgozni.

Most azonban a férfi nem tudott szabadulni a gondolatától: vajon a szakmai munkán kívül vannak-e más feladatai is? Hiszen Kárpáti is megmondta, megfigyelik a látogatókat, és ki lenne alkalmasabb erre a feladatra, mint maga a könyvtár vezetője? A kérdés már csak az, hova küldi a jelentéseket: a követségnek vagy a politikai rendőrségnek? Persze az is lehet, csak beképzeli magának az egészet, mert már mindenkinben besúgót lát, épp ezért őszintén remélte, hamarosan túl lesznek ezen az ügynön, és visszatérhet a megszokott követségi munkájához.

– Jó napot, elvtársnő. Egyáltalán nem azért vagyok itt, hogy számon kérjem a munkáját, magam is tudom, minden rendben lesz jövő héten, és erről tájékoztattam Black elvtársat is. Inkább csak üdvözölni akartam. Tudja, itt volt dolgom a környéken, de hamarabb végeztem, így most van egy szabad óráim délig, utána el kell indulnom a francia követségre.

– Örülök, hogy meglátogattott minket, és válogasson kedvére. Azért maga nagyon szerencsés – nevetett a nő.
– Keveseknek adatik meg, hogy a munkaidejükben olvasgassanak.

Miklós illedelmesen mosolygott, majd elköszönt, és a szépirodalmi kötetek felé indult. Találomra vett le egy könyvet a polcról, miközben még mindig a látogatókat fürkészte. Aztán leült a bejáráshoz legközelebbi asztalhoz, újra az órájára nézett, hátha gyorsabban telik az idő. Végül felcsapta a könyvet, de egy sort sem volt képes olvasni, minduntalan a bejárat ajtóját figyelte, hátha felbukkan végre Kárpáti.

Kárpáti már két órája várakozott az épülettel szemben, az újonnan vett sötétzöld ing és a hozzá tartozó zakó miatt már kevésbé volt feltűnő jelenség, mint a viseltes, elkoszlódott ruháiban, azonban a kezdeti magabiztossága szép lassan elenyészett. Ismerte az ÁVH által használt gépkocsikat, melyek közül több is elhaladt a tér mellett, némelyik épp csak egy pillanatra állt meg, hogy kitegye a benne ülő civil ruhás nyomozókat. Egyre csak az embereket figyelte, és egy idő után észrevette, egyesek látszólag céltalanul várakoznak, vagy fel-alá sétálnak a környéken, ami egyáltalán nem tetszett neki.

Egy pillanatra megfordult a fejében, hogy talán Miklós adta fel, de végül elhatározta, hogy továbbra is megbízik a férfiban, azt azonban elképzelni sem tudta, honnan értesült az ÁVH a tervükről. A környéken túl nagy volt a nyüzsgés, és biztos volt benne: csak arra várnak, hogy átadja az iratokat, épp ezért új tervet kellett kovácsolnia, mégpedig gyorsan.

Elindult az Akadémia felé, majd némi kerülővel a Nádor utcáig sétált, ahol kiszúrt egy sötétkék Tatrát, amiben hárman is várakoztak, negyedik társuk a motorháztetőn ülve cigarettázott, és tudta, ők is csak a jelre várnak, hogy megrohanják az épületet. Kárpáti visszament a térre, és leült az egyik bokor takarásában. Néhány perccel később észrevette Miklóst, aki épp ekkor ért a könyvtár bejáratához, majd eltűnt a kapu mögött.

Úgy vélte, ha az épület körül ilyen nagy a készültség, akkor szinte biztos, hogy odabent is várják, és a könyvtár termeiben is lesznek civil ruhás nyomozók, ezért nem sok lehetőségük lesz kicserélni az okmányokat, így egyetlen utat látott maga előtt: el kell terelni a figyelmet Miklósról, hogy számára szabaddá váljon az út. Ha ez sikerül, akkor legalább ő és a nála lévő okmányok biztonságban lesznek, az ávéhas iratokat pedig később adja át neki egy előre megbeszélt helyen.

Hogy mit kezd majd a helyszínen várakozó nyomozókkal, azt nem tudta, de végtére is olyan volt a helyzet, mint mikor a fronton az ellenséges védvonalak mögé hatoltak be, csak ezúttal legalább ismerte a terepet, hiszen ezért járta be hajnalban az épületet. Úgy vélte, az ÁVH számára a nála lévő iratok megszerzése a legfontosabb, és ha ez kell, hát akkor majd megadja nekik.

Átsétált a József nádor térre, ahol néhány taxi várakozott az út szélén. Ahogy a legelső kocsinhoz ért, megakadt a tekintete egy nyilvános telefonfülkén. Már majdnem

megszólította a sofőrt, de egy hirtelen ötlettől vezérelve inkább a telefonhoz lépett. Tíz perccel fél tizenkettő előtt felvette a kagylót, és felhívta az Országos Mentőszolgálatot.

– Kérem, jöjjenek gyorsan! – hadarta, ahogy kapcsolták a vonalat. – Szekeres Gusztáv vagyok, és baleset történt a Mérleg utca kettes szám előtt. Az épületből telefonálok, a feleségemet elütötte egy ámokfutó, azt hiszem, megrepedt a csípője. Lent fekszik a járdán, mert nem akartuk megmozdítani.

A mentős készségesen jegyzetelt, majd megígérte, hamarosan küldenek egy kocsit. Kárpáti ezután a tűzoltóság is bejelentést tett egy lakástűzről, majd miután letette a kagylót, a taxihoz rohant.

– Hová lesz a fuvar?

– A Mérleg utca kettőbe.

– Na ne szórakozzon velem, hiszen az itt van egy sarokra! – méltatlankodott a sofőr, de Kárpáti a nála lévő majd összes bankjegyet a férfi ölébe dobta. – Ja, ha így áll a helyzet, akkor máris indulunk – adta rá a gyújtást.

Két perccel később leparkoltak az Amerikai Könyvtár bejárata előtt.

– Ide figyeljen! Én itt kiszállok, maga pedig menjen tovább a Nádor utcáig, és ott várakozzon. Tíz perc múlva a kollégámat vigye el az Eörs vezér térre. Majd ő felismeri a kocsiját. Megegyeztük?

– Ahogy parancsolja – söpörte össze a pénzt a taxis.

Kárpáti kiszállt a kocsiból, még egyszer felidézte az épület alaprajzát, aztán futva elindult felfelé a lépcsőn. Nem volt vesztegetni való ideje. Kettesével szedte a fokokat, egyszerre két aktatáskát lóbálva az egyik kezében, melyek közül a sötétebbet kora reggel vásárolta a körúton. A deréka mögül előhúzta a pisztolyát, majd a vállával lenyomta a hatalmas ajtó kilincset.

Ahogy belépett a terembe, rögtön észrevette az asztalnál olvasgató Miklóst, akinek arcán megkönnyebbülés terült szét, ami szinte azonnal rémületbe csapott át, ahogy meglátta a kezében tartott pisztolyt. A szemközti polc melletti férfi is halványan ismerősnek tűnt neki a Sztálin útról, ezért egy másodpercig sem hezitált. Az első lövéssel megcélozta a csillárt, az egyik üvegbúra szilánkosra robbant, beterítve vele az alatta olvasgató nőt, aki erre ijedten felsikoltott. A második lövedék a szomszédos terembe nyíló ajtóba csapódott, amitől többen a földre vetették magukat.

– Jöjjön! – intett a mozdulatlanra merevedett Miklósnak, aztán továbbrohant, félrelökve a riadt tekintetű könyvtárost, majd feltépte a mögötte lévő iroda ajtaját.

– Nem akarom bántani! – vetette oda könyvtár igazgatójának, aki halottsápadt arccal nézett rá, és azonnal eldobta a kezében lévő telefon kagylóját. – Siessen már, Miklós, az isten szerelmére!

Az utca felől egyre hangosabbá vált a közeledő szirénák hangja. Kárpáti egy hirtelen mozdulattal kitárta a folyosóra nyíló ajtót, ami mögött egy megtermett férfi várako-

zott. Már azt hitte, lefűjják az egész akciót, annyira régóta várakozott, épp ezért meglepetésként érte a lövések hangja a fal túloldaláról. Épp azon gondolkodott, ideje lenne berontania, amikor az ajtó mögött megjelent Kárpáti, és a pisztolya agyával az arcába csapott. Még látta, ahogy egy újabb ütés lendül a halántéka felé, aztán elsötétült előtte minden.

– Tele van az épület az ÁVH embereivel, menekülnünk kell!

– De mégis hogyan...

– Azt nem tudom, de ha sokat tökölődik, mindketten itt ragadunk. Ezekre szükségem van – emelte fel a táskákat Kárpáti –, de magát kijuttatom innen. Egy taxi várja a Nádor utca sarkán, ami elviszi az Örs vezér térre – folytatta, miközben elindult a lefelé vezető lépcső felé. – Három utcányira balra, a házak mögött van egy kisebb park, ott találkozunk. Ha egy órán belül nem érek oda, ne várjon rám! Menjen haza, vagy beszéljen a követséggel, én majd megtalálom valahogy, most pedig fusson!

Ahogy leértek a belső udvarra, újabb nyomozók érkeztek a szomszédos épületszárny felől. Miklós kétségbeesetten nézett Kárpátira, aki leadott egy figyelmeztető lövést, majd a pincelejárat irányába rohant. Már épp elérte a lépcsőt, amikor úgy tűnt, mintha megbotlott volna valaminben, és térdre esett.

– Menjen előre! – kiáltotta Miklós felé, közben igyekezett olyan arcot vágni, mint aki komolyan mérlegeli

a helyzetét, végül az egyik aktatáskát az üldözői felé dobta, feltápáskodott, majd ő is lerohant a lépcsőn.

A nyomozók határozottan azt az utasítást kapták, hogy szerezzék meg a táskát, és a hirtelen jött lehetőségtől egy pillanatra maguk is megtorpantak. Egyikük felvette a földről, majd csalódottan állapította meg, hogy az üres, ezért Kárpátiék után rohantak.

– És mégis mi lesz a táskával? – kérdezte Miklós, aki igencsak elszokott már a futástól.

– Ne aggódjon – fűjtatott Kárpáti, aki tudta, az előnyük nem tart sokáig, és a háta mögül már hallotta a léptek dobogását. A bokája ugyan fájt egy kicsit, de próbált megfeledkezni róla. – Menjen tovább egyenesen, és ne álljon meg, csak ha szólok.

A két férfi tovább futott, egészen a csatornába vezető rácsig. Kárpáti ugyan vett egy vésőt és egy kalapácsot, de ennek már nem volt jelentősége, a pisztollyal megcélozta a lakatot, aminek messzire repültek a darabjai, ahogy a golyó szétroncsolta a zárat. A lövés robaja végigvisszhangzott a folyosókon. Kárpáti felemelte a rácsot, majd mielőtt Miklós elindulhatott volna, megragadta a vállát, és a párhuzamos járatra bökött.

– Arra menjen! Elég, ha ide csak az üldözőink mennek le!

Ahogy odaértek a felszínre vezető lépcsőhöz, Kárpáti ismét megállította a társát.

– Itt maradjon, egy pillanat és visszajövök.

Felopakodott, és szomorúan állapította meg, nemcsak a főbejárat előtt, de a hátsó kapunál is várnak rájuk. Avagy egész pontosan rá, és ezt talán kihasználhatja, hogy Miklósnak szabad utat engedjen.

– Figyeljen, én felmegyek az udvarra, maga pedig maradjon le – hadarta, ahogy visszatért Miklóshoz. – Ezek itt rám vadásznak, meg erre a táskára, szóval teszek róla, hogy maga elmenekülhessen. Amint meglátja, hogy üresen maradt a hátsó kapu, fusson, ahogy csak tud, a taxi várni fogja.

– És mi lesz magával?

– Majd csak megoldom valahogy, ne aggódjon. Sok sikert, és várjon rám a téren! – biccentett Kárpáti, és újra felrohant a középső épületszárny udvarára.

Sietnie kellett, mert Miklóst a pincében is megtalálhatják, de szerencsére a kapunál állók hamar észrevették. Lassan hátrálni kezdett a Zrínyi utcai tömb felé vezető passzázs irányába, az aktatáskát jól láthatóan maga elé emelte, míg pisztolya csövét jobbra-balra forgatva megpróbált mindenkit sakkban tartani. Egy pillanatra a háta mögé nézett, de a menekülési útja egyelőre biztonságosnak tűnt.

– Gyertek már, az isten szerelmére! – sziszegte a fogai között egyre csak hátrálva, aztán leadott egy újabb lövést a levegőbe.

Úgy látszik, ez megtette a hatását, mert a kapuban állók egy emberként iramodtak utána. Félt hátranézni, va-

jon Miklósnak sikerült-e kijutnia az épületből, de ebben a pillanatban egy fekete Pobjeda hajtott be a Zrínyi utca felől, és megállt a harmadik udvar közepén. Kárpáti egy pillanat alatt megértette: jóval nagyobb a túlerő, mint azt gondolta, és esélye sem lesz elhagyni az épületet. A gondolatai vadul zakatoltak, majd egy képtelen ötlet bontakozott ki benne, ami elsőre teljes örültségnek tűnt, de nem volt sok ideje mérlegelni.

Ahogy kiért az udvarra, fogta az aktatáskát, meglendítette és az üldözői felé dobta. Aztán felemelte a Tokarevet, és az összes töltényt kilőtte a levegőbe, majd odarohant a Pobjedához, és a földre vetette magát.

Miklós úgy ugrott be a taxi hátsó ülésére, mintha üldöztek volna, holott miután a két ór Kárpáti után rohant, senki nem törődött vele. Ahogy kiért a Nádor utcába, bal kéz felől mintha látott volna néhány várakozó férfit, de ekkor lövések dördültek, és ők is az épület felé rohantak. Elképzelni sem tudta, hogy akar Kárpáti kijutni, de bíznia kellett benne. A Mérleg utca irányából eközben egyre erősödött a szirénák hangja.

– Azt nem mondta a kollégája, hogy ennyire sietős lesz – állapította meg a taxisofőr. – Azt kérte, vigyem az Eörsre.

– Igen, köszönöm, és ha kérhetem, siessen egy kicsit.

– Igyekszem, de látja, mekkora itt a felfordulás. Mentők, tűzoltók, meg minden, amit akar, csoda, ha ki tudok kanyarodni innen.

A taxi végül kifordult a József Attila utcára, és lassan maga mögött hagyta a Gresham-palota épületét. Miklós szíve egyre csak zakatolt, csorgott róla a veríték, miközben benyúlt a zakója zsebébe, és kitapogatta a követségtől kapott okmányokat. Most már csak az a kérdés, lesz-e még lehetősége átadni azokat.

Miután kitette a kocsit, átballagott a parkba, és leült egy padra. Próbált megnyugodni, de egyre csak Kárpátin járt az esze. Képtelen volt elhinni, hogy a férfinak sikerül kijutnia az épületből.

Az órájára nézett, és azzal nyugtatta magát, még rengeteg ideje van, Kárpáti bármelyik pillanatban megérkezhet, de a remény egyre csak fogyott, míg végül be kellett látnia, teljesen hiába várakozik. Azt az utasítást kapta, hogy egy óránál többet ne várjon, és már másfél is eltelt. Egyszerre érzett dühöt és csalódást. Annyira szeretne volna, ha sikerül a tervük! Előző este még egy pillanatra sem hitt benne, de ahogy reggel megkapta az iratokat, majd leült a könyvtár asztala mellé, a kétségei lassan eloszlottak. Elkezdett hinni magukban, és most mégis kudarcba fulladt az egész.

Visszaballagott az Eörs vezér térre, majd elindult hazafelé. Semmi értelme nem lett volna a követségre menni, legalábbis nem volt hozzá kedve. Talán megértik, feltéve, ha éjszaka nem viszik be az ÁVH-ra.

Ahogy belépett a házba, a konyhába ment, a kamra egyik hátsó polcáról leemelt egy üveg pálinkát, és hosszan meghúzta a palackot. Szomorúan leült az asztalhoz, majd

ahogy kinézett az ablakon, egy sötét kocsit vett észre az utcában, ami pontosan a kapu előtt állt meg.

– Hát, ez gyorsan ment – állapította meg, és nagyot kortyolt a pálinkából.

– Szóval azt mondd, csak úgy megadta magát? – kérdezte Majoros, aki kissé kételkedve fogadta Janikovszky beszámolóját.

– Igen, nemrég beszéltem Szücs elvtárssal. Hamarosan behozzák kihallgatásra.

– Valami nem stimmel nekem ebben a dologban. Mégis miért tett volna ilyet? Hiszen napok óta menekül előlünk.

– Talán belátta, hogy nincs esélye – vélte Janikovszky nem túl nagy meggyőződéssel.

– Egy olyan ember, aki kitervelt egy fiktív katonai összeesküvést, ellopott egy csomó titkos iratot, aztán egyszer csak meggondolja magát? Nem, ez nem tűnik logikusnak.

– Akkor szerinted miért tette?

– Nem tudom – felelte Majoros. – Pontosán mi történt, miután megadta magát?

– Szücs azt mondta, azonnal megbilincseltek, és mivel gyakorlatilag a kocsit mellett állt, rögtön be is lökték a hátsó ülésre. Gondolom, ha nem így alakul, akkor előbb alaposan helyben hagyták volna, de nagy volt a csődület. Sőt, talán még örültek is, hogy ilyen könnyen ment a lefogása.

– És az iratok?

– Épp ez a bökkenő, ugyanis mindkét táska üres volt, az egyikben egy kalapácsot és egy vésőt találtak. Kárpáti valószínűleg úgy okoskodott, addig nem esik bántódása, amíg nem találjuk meg az összes ellopott dokumentumot, amit elrejtett valahol, de nem tudom, mégis mire számít. Tudja, hogy idehozzuk, és ha nem beszél, akkor addig verik majd a pincében, ameddig nem beszél.

Majoros csak hallgatott, próbált felfedezni valami logikát Kárpáti tetteiben. Miért akarta, hogy letartóztassák? És vajon van-e jelentősége annak, hogy pont a kocsi mellett adta meg magát? Mit ért el ezzel? A nyomozóknak semmilyen erőfeszítést nem kellett tenniük, tálcán kínálta fel magát, épp hogy be nem ült a kocsiba. Azt tudták, hogy át akarja adni az iratokat Nagynak, de ha nem vitte magával őket, akkor vajon őt is át akarta verni?

– Hamarosan megtudjuk, gondolom, nemsokára megérkeznek, alig tíz percre vannak innen kocsival – állt fel Janikovszky, és elindul kifelé.

– Várj, rájöttem! A szentségit neki! Azért rohant a kocsához, mert nem akarta, hogy átkutassuk! Hát nem érted? Napok óta mindenki őt keresi, erre készségesen feladja magát, ráadásul ott egy kocsi, amivel rögtön be is lehet hozni. Te mit csináltál volna a helyükben? Mindenki tudta, hogy néhányszor már megszökött előlünk, ezért belökték a kocsiba, onnan már nem menekülhet tovább.

– Még mindig nem értem, mit akarsz ezzel mondani.

– Ha a pincében, vagy bárhol máshol kapják el, akkor átkutadják, összeverik, és csak ezután verik bilincsbe. A lövések után szerintem sokan kinéztek a lakásokból, ezért ott helyben nem akartak vele semmit csinálni, épp ezért a legegyszerűbb dolgot tették: beültették a kocsiba. Próbáld elérni Szücsöt, mert Kárpáti rejteget valamit, és szerintem egyáltalán nem adta meg magát. Ráadásul épp mi visszük ki az épületből.

A Pobjeda lassan gurult végig a József Attila utcán, majd ráfordult a Sztálin útra. Kárpáti lehajtott fejjel ült a hátsó ülésen, a két oldalán egy-egy nyomozóval, akik elégedetten bámultak kifelé az ablakon. Az anyósülésen utazó férfi hátrapillantott, majd a fejét csóválva újra az utat figyelte.

Már régóta szolgált a politikai rendőrségen, számtalan letartóztatásban volt része, ezért nem is nagyon csodálkozott, hogy Kárpáti ennyire magába roskadt. A legtöbben ilyenkor már érzik az elkerülhetetlent, és meg sem próbálnak tiltakozni, egyszerűen feladják a küzdelmet. Ugyan mi mást tehetnének?

A következő kereszteződésnél pirosra váltott a lámpa, ezért újra hátrafordult, és Kárpáti ekkor lassan felemelte a fejét. Az ÁVH-n töltött szolgálati ideje alatt egy dolgot ő is megtanult: az őrizetese a kocsiban nem tanúsítanak ellenállást, és megadják magukat a sorsnak. A két kísérőjén is látta a megnyugvást és az elégedettséget, de hát épp erre számított. Ráadásul négy ember elől könnyebb elme-

nekülni, mint ha egy egész század üldözné. Bár nem volt túl sok helye, annyi pont elég volt, hogy egy kicsit előre-hajoljon, majd a bal könyökét teljes erőből meglendítette, betörve a melléte ülő férfi orrát.

A kocsi ebben a pillanatban elindult. Kárpáti, kihasználva a meglepetés erejét, a másik kísérője arcába fejt, majd a lábaival eltolva magát, teljes súlyával elkezdte a férfit az ajtónak préselni, miközben igyekezett elérni az ajtónyitó kallantyút. A vérző orrú nyomozó üvöltött a fájdalomtól, az anyósülésen ülő tiszt hirtelen lefagyott, ekkor azonban kinyílt a Pobjeda hátsó ajtaja, és Kárpátinak sikerült kilöknie szomszédját a mozgó kocsiból, aki fejével nekiütközött egy parkoló kisteherautó abroncsának.

A Pobjeda erre hirtelen fékezett, Kárpáti pedig ezúttal a melléte ülő torkára helyezett el egy ütést, aztán kigurult a járdára, és futásnak eredt. Összebilincselte kezei ugyan akadályozták a mozgásban, de ismét szabad volt. A szeme sarkából még látta, ahogy az előtte ülő tiszt is kiszáll a kocsiból, mögötte pedig egy másik Pobjeda fékezett le, amiből hárman vetették magukat utána.

Befordult a Nagymező utcába, de tudta, a bilincsek miatt nem lesz elég gyors, a nyomozó már szinte a sarkában lihegett. Két sarokkal később aztán érezte, hogy megragadják a zakóját. Szinte rögtön megpördült, és az üldözője felé suhintott, aki feltehetően számított erre, és még időben hátralépett. Aztán félreütötte Kárpáti kezét, és megragadta az ingénél fogva, hogy a másik öklével

gyomorszájon vágja, ekkor azonban megakadt a mozdulatban.

Kárpáti derékszíja szorosan tartotta az inget, amit korábban alaposan betűrt a nadrágjába, most azonban a hirtelen rántástól kiszabadult, és a mozdulattól kissé megsárgult papírok hullottak a járdára, amik eddig a férfi teste köré voltak begyűrve az ing alá.

– Bassza meg... – káromkodott Kárpáti.

A nyomozó a helyzettől, úgy tűnik, hirtelen erőre kapott, mert elrugaszkodott, és a földre döntötte a férfit. Kárpáti előrerúgott, és sikerült eltalálnia támadója térdét, amitől ő is elvágódott. Eközben a másik kocsiból érkezők is egyre közelebb értek, és Kárpáti kétségbeesetten nézte a szétszóródott iratokat.

A düh és az elkeseredettség gejzirként tört fel belőle. Miközben megpróbált felállni, egyik sarkával a nyomozó tenyerére lépett, a másik lábával pedig arcon rúgta. Az övéről leakasztotta a bilincs kulcsát, elvette a fegyverét, egy utolsó pillantást vetett az iratokra, majd az Ó utcán a körút felé futott. Rohant, ahogy csak bírt, és amikor hátrapillantott, már csak két üldözőt látott maga mögött. A többiek valószínűleg inkább összeszedték a szerteszét heverő papírokat, nehogy újra elveszítsék őket.

A körútra érve inkább a Duna felé futott tovább, mert minél messzebb akart kerülni a Sztálin úttól, amikor a véletlen sietett a segítségére. A járda mellett egy öreg Renault parkolt, az ajtaját épp ekkor nyitotta ki egy idős

férfi, aki Kárpátit leginkább Ferenc Józsefre emlékeztette. Hirtelen mellette termett, majd kivette a kezéből a kulcsot.

– Hé, mégis mit képzelsz maga? – kiabált az öreg, de Kárpáti behúzta az ajtót, és gázt adott.

Összebilincselte kezei miatt nem tudott egyszerre váltani és kormányozni, ezért kicsit szaggatottan indult el, de ahogy felgyorsított, már csak az irányítással kellett törődnie. Tövig nyomta a gázpedált, bár tudta, nem fog odaérni a Miklóssal megbeszélt találkozáshoz. Túl sokáig várákoztak a Greshamben, holott azt remélte, rögtön az ÁVH-ra viszik, de talán még nincs minden veszve.

Már az Üllői úton járt, amikor lassított egy kicsit, és miután a visszapillantóban nem látott egyetlen üldözőt sem, félrehúzódott, hogy leoldja a bilincseit. Ebben a pillanatban valahol a közelben újra felharsant egy sziréna. Eszébe jutottak az iratok, amiket fáradtságos munkával sikerült kicsempésznie, amiket felkínált a szabadulása érdekében – és ezek most szinte mind odalettek. Dühében többször is ököllel a kormányra csapott.

– A rohadt életbe!

Volt annyira előrelátó, hogy néhány oldalt otthagyt a régi hangárban. Talán ennyivel is sikerül meggyőzni az amerikaiakat. Kárpáti hosszan kifújta a levegőt. Nincsenek nála az iratok, de újra szabad, és ez a legfontosabb. Valahogy majd csak kimászik ebből is.

– Mr. Brown? – kérdezte Miklós, ahogy felismerte a férfit, aki évekkel ezelőtt felajánlotta neki a követségi munkát.

– Örülök, hogy újra látom, bár jobb lett volna, ha nem ilyen körülmények között kell találkozoznunk, de nem akarom hosszas beszéddel húzni az időt. Hamarosan eljönnek magáért, hogy bevigyék az ÁVH-ra, az elmúlt években azonban túlságosan hasznos volt a munkája, akár azt is mondhatnám, túl sokat tud, ezért felajánlok egy lehetőséget, bár jelen helyzetben, azt hiszem, minden jobb, mint a letartóztatás. Kap fél órát, hogy összecsomagoljon, és ígérem, az éjszakát már egy másik országban tölti, ahol nem tudnak maga után nyúlni.

– De hát nekem azt mondták, nem tudnak segíteni!

– Ez így van, és nem is vehettünk részt Kárpáti játszmájában, de ez most már nem róla szól. Neki valóban nem tudtunk segíteni, de *magának* igen. És gyorsan döntsön, mert nincs sok időnk.

– Tudja, mi történt Kárpátival?

– Amikor utoljára láttam, épp berángatták egy kocsiba az udvaron – felelte Brown, és az arcán az együttérzés legapróbb jelét sem lehetett felfedezni.

– A szerencsétlen – hajtotta le a fejét Miklós. – Nem ezt érdemelte volna.

– Fogj az időnk, Miklós! Ha el akarja kerülni a letartóztatást, akkor kezdjen el pakolni!

– És mégis mi lesz a családommal?

– Értük ebben a pillanatban nem tehetek semmit. Idővel talán segíthetünk a szüleink, de most biztos nem. Ha ír nekik egy levelet, azt egy biztonságos csatornán eljuttatjuk hozzájuk, amiből tudni fogják, hogy nem egy pincében raboskodik. Valószínűleg kihallgatják őket, de mivel az ÁVH követte magát, tudják, merre járt, ezért hamar belátják, nem mennek velük semmire.

Miklós egyre csak állt a kapuban, mérlegelte a lehetőségeit, de ahogy Brown is megmondta: a letartóztatásnál minden más jobb lehetőségnek tűnt. Szabad lesz, elhagyja az országot, de itt hagyja a szüleit, azt a kevés barátját, és nem tudta, visszatérhet-e még valaha. Vajon mindenki ekkora árat fizet a szabadságért?

– Még egy kérdés. Honnan tudta az ÁVH, hogy engem kövessenek, és a könyvtárba megyünk Kárpátival?

– Ezt még nem tudjuk pontosan, de inkább csomagoljon, már csak huszonöt perce maradt.

– Rendben. És utána?

– Egyelőre Franciaországba megyünk – felelte Brown.

– Aztán meglátjuk. Szerintem meg tudná szokni a New York-i életet.

Kárpáti lefékezett a kis zuglói park mellett, de ahogy sejtette, csak néhány idős asszony etette a galambokat, és sehol sem találta Miklóst. Hiszen megmondta neki, hogy ne várjon rá egy óránál tovább. A követségre nem mehetett, ráadásul hamarosan a Renault-t is kerestetni fogja a rend-

őrség, ezért visszafordult, és végül egy kőbányai garázs mellett parkolt le vele.

Utána visszament a hangárba, ahol felmarkolta a korhadt deszkák közé rejtett utolsó ötoldali iratot, végül elindult Miklós otthona felé. Ahogy a sarokra ért, rögtön észrevette az ÁVH gépkocsiját. A házból épp ekkor lépett ki két férfi, beültek a volán mögé, kicsit hátrébb tolattak, majd leállították a motort.

Ezek szerint ők is Miklósról várnak, ami azt jelentette, a férfinak sikerült eljutnia a taxihoz, és nem kapták el idő előtt. Talán mégiscsak visszament a követségre, gondolta Kárpáti, de mire beesteledett, még mindig üresen állt a ház, és a várakozás egyre hiábavalóbbnak tűnt. Valószínűleg ő is belátta: otthon csak a letartóztatás várja, ezért a követségen maradt, ami biztonságos megoldásnak tűnt, Kárpáti azonban nem vállalhatott ekkora kockázatot.

Most, hogy csak öt oldal maradt a kezében, már nem tudott elég sokat ajánlani azért, hogy kijuttassák az országból, és be kellett látnia, ez a hajó már elment – új tervet kell kovácsolnia. Elindult vissza Rákos-mezőre, miközben a dűhe szép lassan elpárolgott, átadva helyét a reménytelenségnek. Reggel még volt pénze, egy rakás titkos irata, és ott volt a diplomáciai mentesség lehetősége. És most?

Innen nem lehet csak úgy leszerelni, jutott újra eszébe. Az apja talán az ÁVH-n van, és ki tudja, mi történt Andreával, Czakóval és Miklóssal. Talán őket is letartóztatták, ráadásul ő keverte bele őket ebbe az egészbe, és ettől mázsás

súlyok nyomták a lelkiismeretét. Lefeküdt a hangár egyik sarkába a tűzoltópokrócok közé, egyre csak azon töprengve, vajon mi lehet velük, végül a kimerültségtől néhány perc múlva elnyomta az álom.

13. fejezet

1950. május 5., Budapest, Rákos-mező, repülőtér, 7.40.

Bár este a kimerültségtől szinte azonnal öntudatlanságba zuhant, Kárpáti nyugtalanul aludt, és a tudatalattijából egyre nyomasztóbb álmok törtek elő. Egyenruhában sétált egy sötét pincében, és hiába sejtette, hogy ez nem a valóság, mégsem tudott belőle szabadulni.

Sorra hagyta maga mögött a cellákat. Az elsőben az apja hevert a priccsen, testét vér borította, üveges szemekkel meredt a plafonra, látszólag nem is érzékelte a fia jelenlétét. A szomszédban Andrea ült, és kérlelhetetlenül zokogott, miközben a ruhája szélét szaggatta cafatokra, de ő sem látta Kárpátit, aki mint egy kísértet, úgy vonult el előttük a folyosón.

Czakó élettelenül hevert a következő cella padlóján, meztelen testét zúzódások és feketére száradt vérfoltok tarkították. Kárpáti képtelen volt elszakítani róla a tekintetét, miközben egy könnycsepp gördült végig az arcán. Kényszerítette magát, hogy továbbmenjen, miközben meghallotta Miklós hangját!

– Segítség! Hallja, segítsen már rajtam! Nem erről volt szó! Maga cserben hagyott, én meg itt fogok elrohadni a pincében! – kiabálta Miklós, és a rácsokon keresztül megpróbálta megragadni Kárpáti ingét.

– Én próbáltam – hebegte Kárpáti a falhoz hátrálva.

A hangzavarra az apja, Andrea, de még a halott Czako is feltápáskodott, mindannyian kinyúltak a cellából, majd együttesen kezdtek el kiabálni.

– Segítség! Segíts rajtunk! Ne hagyj itt!

Kárpáti csak a fejét rázta, próbált továbbmenni, de úgy érezte, mozdulni sem tud, végül verejtékben fürödve, üvöltve ébredt fel a hangárban. Beletelt néhány percbe, míg tudatosult benne, hol van. Az álom felszínre hozta az összes elfojtott érzését, amitől görcsbe rándult a teste, és ezúttal valóban eleredtek a könnyei. Nyomorultul érezte magát. Hány ember tette már kockára az életét miatta? Vállalták a veszélyt, nem törődtek a kockázattal, és ő mégsem tudott élni a lehetőséggel.

Ahogy reménytelenül üldögélt a pokrócok között, egy pillanatra úgy érezte, a legjobb döntés az lenne, ha feladná a szökést. Magára vállal mindent, azt is, amit el sem kö-

vetett, csak engedjék szabadon a többieket, mert ők azok, akik megérdemlik a szabadságot. De tudta, az ÁVH nem fogadná el az ajánlatát. Valószínűleg Csonka ezredes, sőt az apja is azt mondaná, most már nem fordulhat vissza, nem adhatja fel, és amíg lát egy halovány esélyt, addig menjen előre, mindig csak előre, és ez egy kicsit visszaadta a reményt.

Korgott a gyomra, és szomjas is volt. A zsebében talált némi aprót, amiből megveheti a reggelijét, de utána sürgősen pénzre lesz szüksége, ráadásul nem is kevésre. Ugyan maradt nála néhány oldal az irattárból, de ezekkel már nem tudja megvásárolni a szökését. Amikor az utolsó forintjait odaadta a taxisnak, nem gondolta volna, hogy ennyire félrecsúszik a Miklóssal megbeszélt terv.

A Földalatti Fővezérség és a Lukács által hamisított iratok, az ellopott dokumentumok és a követséggel való egyezés mind kockázatosak voltak, mégis feltétel nélkül hitt bennük, hiszen mindig volt valaki, akiben megbízott. Tudta, Lukács nem fogja átverni, és ugyanezt érezte Miklóssal kapcsolatban is, de még az ő segítségük is kevés volt ahhoz, hogy elhagyja az országot, és mostanra nem maradt túl sok lehetősége.

A határon valószínűleg most még tovább fokozzák az ellenőrzést, ráadásul hiába ismerte az Ausztria felé eső határsáv egy szakaszát, nem akart arra menni. Reményei szerint Csonka is ott disszidált, így az a környék szóba sem jöhetett; Jugoszlávia felé kellett mennie, amiről jóformán

semmit sem tudott. Egyáltalán nem ismerte a terepet, és nyakában az ÁVH nyomozóival semmiféle felderítésre nem lesz ideje. Nagy volt a kockázat, de úgy tűnt, nem lesz más lehetősége.

Amikor a politikai osztályra került, elsősorban a régi, horthystának bélyegzett tisztekről gyűjtött adatokat, akik közül sokan egyből megéreztek a veszélyt, és amint lehetett, megpróbálták elhagyni az országot. Kárpáti több személyről is tudott, akik inkább odaadták a vagyonukat, csak hogy útlevelhez jussanak az akkori ÁVO-n keresztül.

Mások az alvilág segítségét választották, ami nagyobb kockázattal járt, de talán úgy gondolták, jobb megkerülni a politikai rendőrséget. A szájhagyománnyal gyorsan terjedtek a hírek, és amikor kiderült, hogy valakit az ÁVO-nak átadott pénz ellenére is rács mögé juttattak, megnőtt az illegális embercsempészetbe vetett bizalom. A disszidálni vágyók valószínűleg úgy okoskodtak: mindannyiuk közös érdeke, hogy a tevékenységük rejtve maradjon a hatóságok előtt, ezért a csempészek nem fogják őket kiadni a nyomozó szerveknek.

Persze ebben is tévedtek, a politikai rendőrség ugyanis néha a csempészek nyomára bukkant, de nem akarták tönkretenni az üzletet – cserébe némi pénz, és persze rengeteg információ birtokába jutottak. Természetesen a többségüket letartóztatták, de nem minden esetben sikerült felgöngyölíteni az embercsempészek tevékenységét, és Kárpáti ebben az irányban próbált elindulni.

Korábban rengeteg kihallgatási jegyzőkönyvet olvasott végig, de a nyomozók sok esetben nem találták meg a szökeést koordináló személyeket. Legtöbbször csak egy eszpresszó vagy egy kávézó volt megjelölve mint találkozási pont, de neveket ritkán tudtak kiszedni az itthon maradt kapcsolatokból.

Egy Székács nevű tűzérezredest már hónapok óta figyelt az ÁVH, amikor egyik napról a másikra eltűnt, mint ha a föld nyelte volna el. Kihallgatták a családját, akiket korábban egyáltalán nem avatott be a tervébe, bevitték a közvetlen beosztottjait, de sem a vallatás, sem a fenyegetés nem hozott eredményt. Csupán annyit sikerült kideríteni, hogy az ezredes gyakran fordult meg egy Fekete Gyöngy nevű ferencvárosi kocsmában, azonban hiába hallgatták ki a tulajdonost és a vendégeket, egy centit sem jutottak előbbre az ügyben.

Kárpáti egy másik dossziében is találkozott a hely nevével, de csak jóval később kapcsolta össze a két esetet. Valószínűleg nemcsak számára volt egyértelmű, hogy a kocsmának köze lehet valamiféle illegális tevékenységhez, de erre senkinek nem volt bizonyítéka. Most viszont nem nyomozóként, hanem ügyfélként akarta felderíteni a helyet, hiszen szökni akart, és talán megtalálja az utat a megfelelő személyekhez. Ha itt sem jár sikerrel, akkor lassan az utolsó lehetősége is elfogy.

Felállt, kicsit leporolta a ruháját, végigsimított egyre hosszabb borostáján, ellenőrizte a kötést a bokáján, de

a seb szépen gyógyult. Elindult kifelé az épületből, miközben egyre csak azon gondolkodott, hogyan szerezhetne pénzt. Nem tudta, mennyi lehet a disszidálás árfolyama, de biztos volt benne: minimum egy kisebb vagyon, márpedig a zsebében épp csak annyi pénz csörgött, amiből néhány kiflit, esetleg tejet tud venni magának.

Az összeg előteremtése azonban egyelőre távlati probléma volt. Előbb meg kell találnia a csempészeket, ami szintén nem volt könnyű, hiszen azok valószínűleg minden ügyfélben az ÁVH embereit látták, és Kárpáti esetében ez a gyanú igencsak jogos volt.

Janikovszky ezredes kapcsolata Péter Gáborral több volt pusztán kollegialitásnál, de azért nem tekintett rá kifejezetten barátsággént, épp ezért kissé idegesen lépte át a Gábor Áron utcai ház küszöbét. Péter a telefonban némi gyomorrontásra panaszkodott, de a Kárpáti-üggyel muszáj volt foglalkozni. Janikovszky úgy érezte, még mindig élvezi a parancsnok bizalmát, ezért kérte ide őt, és nem Szücsöt.

Péter Gábor arca valóban kicsit sápadtabb volt a megszokottnál, ennek ellenére szívélyesen fogadta. A társalgóban csak egy kancsó víz volt kikészítve, és mellé néhány keksz. Az ezredes részletesen beszámolt mindenről, amit Péter magához képest rezignáltan vett tudomásul.

– Szóval elmenekült. Ismételten – állapította meg.

– Igen, de sikerült megszereznünk a Kárpátinál lévő iratokat – válaszolta Janikovszky, miközben inkább a Péter háta mögötti falon függő képre próbált fókuszálni, igyekezve elkerülni a parancsnok tekintetét.

– És biztos vagy benne, hogy az összes irat visszakerült a birtokunkba?

– Nos, ami Kárpátinál volt, azok közül igen.

– És azt meg tudja mondani valaki, volt-e még nála esetleg több is ezekből?

Janikovszky úgy vélte, Péter Gábor csak azért nem üvölt vele, mert tényleg fájlalhatja a gyomrát, de sajnos igazat kellett adnia. Hiába szereztek vissza egy nagy köteg dokumentumot, nem tudták biztosra, akad-e még több is a szökevénynél.

– Nem, ezt nem tudhatjuk.

– Rendben, de most tételezzük fel, pusztán a példa kedvéért, hogy egyetlen lopott irat sincs nála. Te képes lennél szemet hunyni az elmúlt napok eseményei felett, és futni engednéd? Ez maga lenne a kudarc beismerése.

– Valóban, ez így van...

– Ráadásul, mint arra már utaltam, ezt a kudarcot Rákosi elvtárssal is ismertetni kell, és akkor felelősöket kell találni. Nem, Kárpátit nem szabad elengednünk, még akkor sem, ha úgy tűnne, a szökésével nem ér minket túl nagy veszteség.

– Értettem, és igazad van.

– Persze ha úgy alakul, találunk megfelelő bűnbakot, de azért jó lenne kézre keríteni. Mit tudunk most róla?

– Semmit – ismerte el Janikovszky. – Miután felszívódott a körúton, elmentünk minden olyan helyre, ahol korábban megfordult – folytatta, miközben elvett egy kekszet a tányérról –, de úgy tűnik, máshol húzta meg magát. Nagy Miklós is eltűnt, akinek átadta volna az iratokat, így most ott vagyunk, ahol pár nappal ezelőtt: sehol egy nyom, amin elindulhatnánk.

Péter Gábor a fejét csóválta. Egy ideig fontolgatta, hogy ő is megkockáztat egy kekszet, de végül inkább lemondott róla.

– Rákosi elvtársat tájékoztatni fogom, hogy visszaszerztük az iratokat, de Kárpáti nem juthat ki az országból! Tudod, hogy mindig támogatalak titeket, és ez most sem lesz másként, de tegyetek meg mindent, amit lehet.

– Igyekszem. Talán Majorosnak lesz valami ötlete. Az ő megérzései általában beválnak – állt fel Janikovszky, majd a két férfi kezét rázott, az ezredes beszállt a ház előtt várakozó Pobjedába, és ahogy elindultak a Sztálin út felé, újra azon merengett, merre járhat a szökevény.

Kárpáti a Bakáts téri templom előtt várakozott, és egy ideje már a szemközti kocsmát figyelte, amelynek zöldre mázolt cégérén sötét betűk hirdették a Fekete Gyöngy nevet. Leginkább valami ócska kalóztörténet jutott erről eszébe, és nem egy ferencvárosi lerobbant söröző. Miután nem

észlelt semmi gyanúsat, belépett a helyiségbe, és a furcsa név rögtön értelmet nyert.

A pult mögött magas, szurokfekete hajú, telt keblű nő állt, épp csak egy pillanatra nézett fel a sörcsapolásból, majd az egyik asztalhoz vitte a korsót, amit egy remegő kezű aggastyán üdvözült mosollyal vett el tőle.

– Mit adhatok? – kérdezte a nő az érdeklődés legkisebb jele nélkül.

Kárpáti leült a legközelebbi székre, és a zsebéből előkapta a maradék aprópénzt.

– Egy pikolót legyen szíves!

Többre nem is igen futotta volna. Belekortyolt a sörbe, miközben azon gondolkodott, hogyan is térjen a tárgyra, végtére is mégsem kezdhette azzal, hogy disszidálni akar, és úgy tudja, itt majd segítenek neki.

Bár a szerencsejátékot a legtöbb helyen betiltották, az emberek mégis megtalálták az eldugott lakásokat, ahol a nagyobb nyereség reményében mindenki kockára tette a pénzét, és ehhez nem volt szükség hirdetésre, ami könnyen szemet szúrt volna a hatóságoknak: működött a szájhagyomány, egyfajta bizalmi hálózat, amin keresztül mindenki eljutott ezekre a helyekre.

Biztos volt benne, az embercsempészéssel sincs másként, épp ezért talán csak a megfelelő személyekre kell hivatkoznia. Hosszasan méregette a pultosnőt, majd egy köhintéssel próbálta felhívni magára a figyelmet, sikertelenül.

– Székács ezredes azt mondta, ha jó sört akarok inni, akkor magához jöjjenek – mondta csak úgy a pultnak, de úgy tűnt, a szavai végre megtörni látszottak a jeget.

– Nem tudom, kiről beszél, de örülök, ha engem ajánlott.

Kárpáti nem tudta, hogyan folytassa. Talán van valami kód, egy szófordulat, amit átadtak egymásnak, de fogalma sem volt arról, mi lehet az, már ha egyáltalán van ilyen.

– Tavalý ősszel disszidált, legalábbis ahogy én hallottam. Előtte törzsvendég volt magánál.

– Csakugyan? Sajnos nem emlékszem minden vendégre. Tudja, hányan fordulnak meg itt? – kérdezte a nő, és egyáltalán nem úgy tűnt, mint aki értené Kárpáti képes beszédét.

– Nem, de ismertem egy Gáspár nevű férfit, aki szintén gyakran járt ide sörözni, aztán ő is lelépett a térképről. Tudja, korábban együtt szolgáltunk.

– Előfordul az ilyesmi – állapította meg a nő szenvtelenül, újabb sört csapolva, mert az aggastyán eközben végzett az elsővel.

Kárpáti egyre feszültebben üldögélt a pult mellett, a pohara üres volt, a pénze elfogyott, és egyáltalán nem úgy tűnt, mintha bárki is segíteni akarna neki. A kocsma vendégei vagy magányosan ültek az italuk mellett, vagy rá sem hederítettek, és egymással vitatkozva görnyedtek a napilapok fölé.

– Kér még valamit? – kérdezte a nő, továbbra sem figyelve Kárpátira.

– Nem, azt hiszem, nem. Köszönöm – válaszolta a férfi, majd elindult kifelé.

Leült a tér egyik padjára, és szomorúan nézett maga elé. Akkor hát ennyi volt, most már akár fel is adhatja magát. Elpuskázta az utolsó lehetőséget is. Esetleg várhat egész nap, figyeli a galambokat, az utcaseprőket, végül hátha észreveszi valaki, kihívja a rendőrséget, az ÁVH-t, és akkor vége lesz ennek a kilátástalan menekülésnek. Pedig majdnem sikerült.

Nem tudta, mennyi idő telhetett el, egy fél óra, vagy talán egy egész, amikor egy tízévesforma fiú közeledett a pad felé, koszos, szakadt ruhákban. Egy ideig Kárpátit nézte, majd tekintete inkább a közeli szemetes felé vándorolt, a következő pillanatban pedig már könyékgig merült el benne, de végül csak egy almacsutkát halászott ki. Szomorúan vette tudomásul, hogy ezúttal nem talált semmi fogyasztható maradékot, ezért elindult a tér szemközti sarka felé.

Ahogy elhaladt Kárpáti mellett, egy papírgalacsin hullott ki a zsebéből, de látszólag nem törődött vele. Kárpáti csak akkor vette észre, amikor a fiú már messze járt, és szinte rögtön a szemetes felé indult volna vele, annyira máshol jártak a gondolatai, mielőtt azonban végleg megszabadult volna a papírtól, valami azt súgta, előbb nézze meg, mi az, és legnagyobb megkönnyebbülésére egy Lónyai utcai címet talált benne felfirkantva a lap közepére. Biztos volt benne, hogy neki szánták az üzenetet.

Körbenézett, de továbbra sem látott senkit, aki figyelte volna. A papírt újra gombóccá gyúrte, majd bedobta a kukába. Pár perccel később már egy bérház bejárata előtt állt, amelynek kapuját nyitva találta, mintha csak rá vártak volna. Felsétált a harmadik emeletre, majd bekopogott a nyolcas számú ajtón, ami az üzeneten szerepelt.

Egy nála jóval fiatalabb férfi nyitott ajtót. Fekete, olajtól csillogó haját hátrafésülte, kissé szögletes, simára borotvált arcán a bal füle mellett hosszú sebhely húzódott, mélyen ülő szemeivel gyanúsan méregette Kárpátit.

– Fáradjon beljebb – lépett hátrébb, miközben megigazította a zakóját, ami tökéletesen illett rá, mintha méretre készült volna, és az aranyozottnak tűnő mandzsettagombok alapján úgy tűnt, egyáltalán nem volt olcsó darab.

Kárpáti követte a férfit, de ahogy elhaladt az ajtó mellett, egy fegyver csövét nyomták a hátának.

– Ne mozduljon! – szólalt meg mögötte egy mélyebb hang, majd érezte, ahogy a dereka mögül valaki kihúzza a Tokarevet. – Ezt kölcsönveszem, ha nem bánja – folytatta a hang. – Most már bemehet.

A lakás szinte üres volt, úgy tűnt, amolyan irodának használják, a nappaliban szinte csak egy hatalmas íróasztal állt, körülötte székekkel. A fal mellett egy polcon napilapok heverték. A férfi, aki fogadta, elhelyezkedett egy kényelmes, bőrpárnás székben, és érdeklődve nézett Kárpátira.

A társa néhány évvel lehetett idősebb, magasabb volt, széles vállú, de ugyanaz a sötét haj, a szögletes arc, amiből Kárpáti arra következtetett, ezek ketten valószínűleg testvérek. A férfi letette az asztalra a Tokarevet, de saját Berettáját továbbra is készenlétben tartotta.

– Nocsak! Tudja, az ügyfeleink a legkritikább esetben érkeznek fegyverrel, ami számomra a bizalmatlanság jele – kezdte a sebhelyes. – Ráadásul ezt a típust előszeretettel használják a hatóságok, épp ezért élek a gyanúval, hogy a szándékai nem éppen tisztességesek.

Kárpáti maga is meglepődött a férfi választékos beszédén. A munkája során csak nagyon ritkán került kapcsolatba alvilági emberekkel, de azok legtöbbször iskolázatlan, egyszerű figurák voltak, a vele szemben ülő viszont épp ellenkezőleg.

– Székács ezredestől értesültem arról, hogy itt esetleg tudnak nekem segíteni – kezdte Kárpáti, aki megpróbálta elengedni a füle mellett a Tokarevre tett megjegyzést.

– Nem tudom, miről beszél – felelte rezzenéstelen arccal a férfi. – Ezt a fegyvert viszont nem csak a rendőrség, de az ÁVH-n is rendszeresítették, épp ezért mondhat nekem bármit, egyre fogy a bizalmam.

Kárpáti legszívesebben felugrott volna, hogy arcon vágja ezt a pökhendi alakot, de uralkodott magán, hiszen a Beretta csövét továbbra sem fordították el róla, ráadásul szüksége volt a segítségre, annak ellenére, hogy megvetette a sebhelyes arcút.

– Úgy tudom, maguk hajlandóak bizonyos személyeket kijuttatni az országból – bökte ki végül.

– De hiszen az illegális, és a legjobb esetben is lecsuknak érte, de gyanítom, inkább felakasztanak. Miből gondolja, hogy részt vennénk ilyesmiben?

– Mert megfizetem.

– Hát ide figyeljen! Amit maga mond, az törvénytelenes, és nekünk ehhez semmi közünk. Nem tudom, ki küldte, de nem fog ránk bizonyítani semmit, épp ezért azt javaslom, menjen szépen haza, és felejtse el, hogy itt járt. Meg se forduljon a fejében, hogy esetleg fegyverbirtoklásért akarjon lecsukatni, hiszen mi csak megvédtük magunkat.

Kárpáti úgy érezte, ez a lehetőség is kezd kicsúszni a keze közül, és ha nem talál ki valamit, akkor az utolsó forintjait is feleslegesen szórta el, ráadásul még a pisztolyát is elvették. Blöffölhetett volna, hogy megadja az ÁVH-nak ezt a címet, de félt, így talán elveszti az utolsó lehetőségét is.

Tekintete ekkor az újságkupacra tévedt.

– Megvan maguknak az április 30-i *Szabad Nép*?

– Nos, talán, bár nem egészen értem, mit akar ezzel. Ha sokáig húzza az időmet, egy golyóval a fejében fog távozni, és garantálom, a kollégái sosem találják meg a holttestét.

– Akkor nézze meg a negyedik oldalát – felelte Kárpáti, megpróbálva nyugalmat erőltetni magára.

A sebhelyes biccentett a pisztolyosnak, aki hátrált néhány lépést, továbbra is Kárpátira szegezve a fegyvert,

majd a halom tetejéről felmarkolt néhány újságot, és az asztalra szórta őket.

– Én vagyok Kárpáti Barnabás.

– Rablógyilkosság? – nézett fel a *Szabad Népből* a férfi, akinek tekintetében ezúttal némi érdeklődés jelent meg. – Erősen kopaszodó, barna hajú, fegyvere van. Nos, ez mind stimmel, de nem értem, mit tudnék én segíteni. Egy telefonnal talán még némi pénzhez is jutnék, bár nem írnak semmit a nyomravezetői díjról.

– Én többet fizetek magának – sziszegte a fogai közül Kárpáti, akit egyre jobban irritált a sebhelyes arcú férfi, de tudta, türelmesnek kell lennie.

– Ahogy így magára nézek, nincs annyi pénze!

– Csak mondjon egy összeget.

A férfi felvonta a szemöldökét, majd a belső zsebéből egy apró papírdarabot húzott elő, és némi gondolkodás után néhány számot firkantott rá, amit átnyújtott Kárpátinak, aki csak bólintott, majd visszaadta a papírt.

– Nem úgy tűnik, mint aki meglepődött. Ezek szerint nem is sokallja az összeget. Nos, ez igazán érdekes. Maga igencsak elszántnak tűnik.

– Akkor tehát megegyeztünk? – kérdezte türelmetlenül Kárpáti.

– Lassan a testtel! A magamfajta üzletember nem akar elhamarkodott döntést hozni, ezt igazán megértheti. Tegyük fel, egyelőre elhiszem, hogy nem valamilyen rendőri szervtől van itt, és ha jól gondolom, szeretné mielőbb

elhagyni az országot. Mielőtt azonban igent mondanék, árulja el, hogy talált meg!

– Ahogy említettem, Székács ezredestől hallottam, merre érdemes kérdezősködni, és azt gondoltam, elegendő, ha rá hivatkozom – fújta ki a levegőt Kárpáti, aki úgy érezte, végre sínen vannak a dolgok. – Korábban az ő egységében szolgáltam, innen az ismeretség, de ha jól tudom, Gáspár elvtárs is hasonló úton disszidált. A hadsereg zárt közösség, a hírek pedig könnyen utat találnak a megfelelő emberekhez.

– És miért csukták le? Rablógyilkosság? Ezt én bajosan hiszem el.

– Fontos ez? Higgye el, elég sokat kockáztatok azzal, hogy most itt vagyok. Elmondtam, hogy találtam rá magukra, és kifizetem az összeget, amit kér. Ezek után mindketten azzal járunk a legjobban, ha mielőbb elválnak az útjaink.

– Tedd el a fegyvert – szólt a társának a sebhelyes. – Nos, rendben van. Ugyanakkor tisztázzuk: a mi szabályaink szerint kell játszania. Az összeget holnap estére várom. Ezt a lakást felejtse el, ne keressen itt minket, mert úgysem fog megtalálni. Holnap este, pontban nyolc órakor, legyen a Lánchíd lábánál a pesti oldalon jobbra, lent a rakparton. Addigra kiderítem, mit tehetek az ügyben. Minden részletet ott fog megtudni, de előrebocsátom, a határra egyedül kell eljutnia.

– És mi a garancia arra, hogy nem ver át?

– A kölcsönös bizalom – mosolyodott el a férfi. – Székács kijutott az országból? És Gáspár? Na látja! Ennél többet ne várjon tőlem, nem fogom írásba adni, ami most elhangzott. Ha ez nem felel meg, akkor a viszontlátásra.

– Rendben van – felelte Kárpáti, bár legszívesebben nemet mondott volna, hogy aztán beverje a másik képét, de uralkodott az indulatain.

– Akkor megegyeztünk. Ha holnap nem ér oda a találkozóra, nincs üzet, szóval legyen pontos!

– Ne aggódjon emiatt – állt fel Kárpáti, aki már igazságot szeretett volna távozni a lakásból. – A fegyveremre azért szükségem lenne.

– Ó, meg sem kérdeztem, hol szerezte.

– Menekülés közben vettem magamhoz – kapta ki a férfi kezéből a felé nyújtott pisztolyt.

– Értem, akkor találkozunk holnap este nyolc órakor.

Kárpáti bólintott, sarkon fordult, majd kiviharzott a lakásból.

– Menj utána, és nézd meg, merre megy, de maradj észrevétlen! – utasította a társát a sebhelyes.

– Nem kell állandóan kioktatni, nem először csinálom! – morgott a nagydarab társa, aki a zakójába süllyesztette a pisztolyát, majd Kárpáti után indult.

Bármennyire is igyekezett Kárpáti pókerarcot vágni, amikor meglátta a papírra írt összeget, maga sem akarta elhinni, amit lát. Hosszú léptekkel szelte át a Bakáts teret, miközben a pisztolyt a zsebébe gyömöszölte. Reggel óta az

járt a fejében, hogy jut majd pénzhez, és bár sejtette, drága multság lesz a szökés, a férfi által követelt ár irreálisan magasnak tűnt. Ennyit még az egyre fogyatkozó ismerőseitől sem kérhetett kölcsön, ellenkező esetben pedig marad a bankrablás, ami a helyzetét tekintve egyáltalán nem tűnt járható útnak.

Mire azonban kiért a villamosmegállóba, egy másik terv kezdett kibontakozni, ami szintén meglehetősen kockázatos, viszont nemcsak pénzhez jutna vele, de akár még az éjszakát, sőt a másnapot is biztonságban tölthetné. A bankon kívül egyetlen olyan szervezetről tudott, ahol rendelkezésre állhatott ilyen hatalmas összeg: az Államvédelmi Hatóság.

Bár Kárpáti a katonai elhárításon dolgozott, ennek ellenére ismerte a többi osztály működését, és tudta: vannak olyan csoportok, ahol a nyomozati munka igencsak jövedelmező. Hónapokkal ezelőtt egy frissen munkába állt fiatal kolléga panaszkodott neki hazafelé, hogy a belső reakciót felderítő nyomozók a bérükön kívül sok más kiváltságban is részesülnek.

– Ismeri a Kerényi elvtársat? Képzelfe, a múltkor kimentek egy budai villába, ahol valami burzsuj gazember lakott, aki disszidált az országból, mert végül az útlevéleért cserébe felajánlotta a házát. Amikor elment a fickó, azt mondta a parancsnok, hogy na, fiúk, mindenki kedvére nézzen szét, aztán vigyen haza valami szépet az asszonyának. Tudja, mi minden volt abban a házban?

– Van róla némi elképzelésem – felelte Kárpáti.

– Még a sofőr is egy aranyozott gyertyatartóval ment haza, de otthagytak családi ékszereket, festményeket, értékpapírt, és feltételezem, azt a két bőröndöt is kitömték valamivel, nem csak ruhával. Valahogy át kéne helyeztetnem magam hozzájuk. Tudja, beérném én kevéssel is, de szerintem aki azt az alosztályt vezeti, annak minden ilyen alkalommal csurran-cseppen valami.

Kárpáti tudta, hogy egy Váradi Ernő nevű százados irányítja az illetékes alosztályt, és néhányszor találkozott is már az alacsony, sunyi képű, szőke férfival, de inkább csak látásból ismerték egymást, ami kimerült az illedelmes folyosói üdvözlésben és egy-egy semmitmondó, felszínes beszélgetésben. Váradi alig múlt harminc, de hamar magasra kapaszkodott. Az öltözeke mindig kifogástalan volt, és aki egy kicsit is belelátott a munkájába, az rögtön tudta, miből telik drága öltönyökre és szivarra, amelynek illatát néha még Kárpáti irodájában is érezni lehetett.

Ha valakinek van otthon pénze, akkor Váradinál keresve sem találhatott jobb jelöltet, de biztos volt benne, akad még ott néhány lefoglalt ékszer, esetleg érmék, Napóleonok, vagy egy ezüst étkezéslet. Az egyetlen gondot az jelentette, hogy fogalma sem volt, hol találja meg a fiatal századost. Végül felszállt a villamosra, miközben arra gondolt: az ÁVH most valószínűleg túvé teszi miatta a várost, épp csak egy helyen nem fogják keresni: a Sztálin út 60. környékén.

A Váradi vezette csoport irodái az épület hátsó frontja felé néztek, ezért úgy vélte, ha szemmel tartja az Aradi utcai bejáratot, akkor talán észreveszi majd, amikor távozik. Feltéve, hogy bement dolgozni, hogy nem éjszakás, és hogy valóban a hátsó kapun hagyja el az épületet. Túl sok volt a bizonytalansági tényező, de most már kénytelen volt mindent egy lapra feltenni.

Reggel óta nem evett semmit, egyre jobban korgott a gyomra, és tudta, hosszú napnak néz elébe. Ahogy leszállt a November 7. téren, egy ideig csak bámulta az ÁVH nagy, szürke épületét, amitől hirtelen megborzongott. Korábban nem gondolta, hogy egyszer önként tér majd vissza ide.

A Sztálin út helyett rögtön az Aradi utcán ment végig, majd megállt a Csengery utca sarkán. A környéken nem volt sehol egy kocsmá vagy egy kávézó, ahonnan szemmel tarthatta volna a bejáratot, de ahogy azt sejtette, a kutyája sem törődött vele. A legtöbb járókelő igyekezett minél gyorsabban elhaladni az épület mögött, az ott dolgozók pedig még véletlenül sem néztek körbe. Vagy azért siettek, hogy ne késsenek el, ha pedig véget ért a műszak, rohantak haza, vagy egy közeli, körüti kocsmába.

Kárpáti átsétált a túlsó sarokra, legfőképp azért, hogy kicsit átmozgassa elgémberedett lábait. Az egyik szemesben talált egy *Népszavát*, amit szélesre tárva olvasott végig, miközben a lap fölött úja és újra a bejáratot fürkészte. Néha összerezsent, amikor elhaladt mellette valaki,

mert azért benne volt a félsz, hogy felismerik, de rá kellett döbbsennie: a legtöbben csak néznek maguk elé, és még a munkába igyekvő nyomozóknak sem szűrte szemet a jelenléte. Az idő egyre csak telt, Váradi pedig továbbra sem mutatkozott a kapunál.

– Azt mondtam Péter elvtársnak, neked biztosan lesz valami ötleted.

– Ki kell ábrándítsalak: egyszerűen nem tudom, mitévők legyünk – sóhajtott Majoros, és idegesen öszülő hajába túrt. – Szücs elszúrta az egyetlen lehetőséget, és most ott tartunk, ahol egy héttel ezelőtt.

– Tényleg semmi ötleted? – kérdezte Janikovszky. – Pedig annyira bíztam benne. Itt van az összes jelentés a tegnapi akcióról – mutatott egy vaskos dossziéra az íróasztala szélén.

– És mégis mire mennék velük? Ha egy sakkparti lenne, akkor ez a tökéletes patthelyzet. Mindkét fél bábuja a táblán vannak, de egyikük sem áll nyerésre. Kárpáti elvesztette az iratokat, de hiába próbált kijutni az amerikaiak segítségével, valószínűleg még az országban van. Mi visszaszerezte a dokumentumokat, legalábbis ami nála volt, de nem tudjuk, jelenleg hol tartózkodik, épp ezért egy dolgot tehetünk: várunk.

– És mégis meddig?

– Valamit lépni fog, ebben biztos vagyok, végtére is nem bujkálhat a végtelenségig. Figyeljük a pályaudvarokat, és

a határon is nagy a készültség. Bármit is tesz, az nem maradhat észrevétlenül.

– Szerinted hol lehet most?

– Fogalmam sincs – ismerte be Majoros –, de ha van egy kis esze, akkor már rég elhagyta a fővárost.

Kora délután Kárpáti kezdte feladni a reményt. Szinte az egész napot az Aradi utcában töltötte, miközben azon aggódott, nehogy feltűnjön valakinek, hogy fel-le járka a környéken, másrészt Váradi sem hagyta el az épületet, ami sokkal jobban aggasztotta. Ha néhány órán belül sem bukkan fel, akkor más megoldást kell találnia. Esetleg követheti a volt főnökét, Janikovszkyt, akit legalább látott bemenni a kapun, hátha rajta keresztül eljuthat Váradhoz.

Eltelt egy újabb fél óra, Kárpáti egyre idegesebben topogott a sarkon, amikor végre megpillantotta a szőke nyomozót az utca túloldalán. A férfi ezúttal is egy drágának tűnő, kék színű öltönyt viselt, lábán csak úgy csillogott a fényesre vaxolt cipő, bal kezében aktatáskát szorongatott. Egyenesen a körút felé ment, ahol megállt egy virágüzlet előtt, majd pár perccel később egy csokor rózsával távozott, miközben Kárpáti igyekezett, nehogy szem elől téveesse.

A villamossal egészen a Városmajorig mentek, ahol Váradi ráérősen átsétált a buszhoz, ami néhány perccel később indult, elhaladtak a János-kórház mellett, majd apró utcákon kanyarogtak felfelé a hegyre. A százados néhány

megállóval később szállt le, Kárpáti pedig egy ideig várakozott, hagyta, hogy Váradi továbbsétáljon a szemközti utca felé.

Ahogy a férfi eltűnt a sarkon, Kárpáti futásnak eredt, mert nem akarta elveszíteni az emberét, de végül sikerült észrevétlenül követnie, és hamarosan megpillantotta, ahogy a fiatal százados megáll egy fehér kerítéses épület előtt, a kulcsával kinyitja a kaput, majd belép a kertbe.

A házat igazán nem lehetett villának nevezni, de sokkal előkelőbb volt, mint ahol Kárpáti korábban megfordult. Az épületet fenyőfák szegélyezték, előttük néhány orgonacserje kezdte bontogatni a virágait. A földszintes épület falait hófehérre meszelték, a tetőt vörös cserepek borították, míg az ablaktáblákat zöldre festették, ami egyáltalán nem tűnt hivalkodónak, inkább olyan volt, mintha egy mesekönyvből másolták volna az egészet.

Kárpáti gyomra hangosan kordult egyet, de úgy érezte, még egy ideig várakozik az utcában. Nem akarta, hogy később meglepje valaki, ezért csak akkor akart bekopogtatni, amikor már mindenki otthon tartózkodik. Az órája délután ötöt mutatott. A szomszéd telkeken hasonló házak sorakoztak, de senki nem volt a kertben, akinek feltűnt volna a jelenléte. Ismét fel-alá sétált az utcában, akár csak az ÁVH épülete mögött, bár most jóval kisebb volt az esély, hogy felismerik. Végül nekidőlt a sarkon álló gesztenyefának, és megpróbálta egy kicsit rendezni a gondolatait, mert amire készült, ahhoz nyugalomra volt szüksége.

– Szóval szem elől tévesztetted?

– De hát a buszon biztosan észrevett volna! Ne engem hibáztass, amikor majd' egy teljes napot kellett eltöltenem az ÁVH közelében! Miért nem követted inkább te, ha utólag ennyire okos vagy?

– Mert ezerszer megbeszéltük: én ütöm nyélbe az üzletet, és te ellenőrzöd az ügyfeleket.

Balla Dénes hosszú évek alatt építette ki ezt az igencsak jövedelmező vállalkozást, igaz, korábban sem törvényes munkákból tartotta fenn magát. Bár iskoláit kiváló eredménnyel végezte, sőt a jogi egyetemen is lehallgatott néhány szemesztert, hamar ráébredt, vannak még lehetőségek, amivel nagyobb pénzhez juthat, mint bármiféle ügyvédi munkával. Láta, mennyit gürcölnek a barátai, kuporgatták az utolsó forintjaikat, Ballára viszont egy nap rámosolygott a szerencse, ami végleg eltérítette a jogi pályáról.

Az ostrom után a bátyjával a romos pesti utcákat járták, amikor az egyik leomlott fal tövében egy zöld katonai ládára lettek figyelmesek. Ahogy kirángatták a téglák alól, három puska és néhány gránát került elő belőle, látszólag sértetlenül. A két testvér hazacipelte a zsákmányt, és az egészet a pincébe rejtették.

Pár nap múlva kezébe akadt egy antifasiszta szórólap, és nem kellett sokat keresgélennie, amíg rátalált a csoportra, akiknek rögtön felajánlotta a puskákat, természetesen némi anyagi ellenszolgáltatásért cserébe. A bátyja leginkább alkalmi munkákból élt, ezért könnyű volt rávenni, hogy

a romok közt további fegyvereket keressen, amit jó pénzért továbbadtak.

Dénes ezután végleg felhagyott a joggal, és az illegális kereskedelem új ajtókat nyitott meg előtte. Megismerkedett a pesti alvilág néhány tagjával, akikkel szintén sikerült üzletet kötnie, leszámítva azt az esetet, amikor az arcán lévő forradást szerezte, de a vállalkozás szép lassan felvirágzott. A fegyvereket később a szomszédos országokon keresztül hozta be, és bárkinek eladta őket, aki megfizette az árát. Negyvenhét után azonban rájött: van, ami ennél is többet hoz a konyhára, ezért a vállalkozását fokozatosan átállította embercsempészetre.

Ahogy egyre többen érezték a hatalom fenyegetőbb jelenlétét, a kereslet igencsak megnőtt, és bár az üzlet sokkal kockázatosabb volt, a haszon a vártnál is kedvezőbben alakult. A szüleinek azt hazudta, egy szovjet kereskedelmi cég jogtanácsosa, miközben testvérével a déli határon szöktették át a disszidálni vágyókat.

Kezdetben rettegett attól, hogy az egyik ügyfelük rájuk szabadítja a rendőrséget vagy az ÁVH-t, de később kialakult az a bizalmi háló, amin keresztül csak megbízható kuncaftok találtak rá. Kárpáti azonban határozottan nem ebbe a csoportba tartozott, és Balla gyanakvása még most sem oszlott el teljesen.

– Akkor tehát nem ment be az épületbe? Ez különös.

– Majd' frászt kaptam, amikor megláttam, hova megy, és azt gondoltam, át akar verni minket, de végül lecövekelt

a sarkon, és egész nap csak várt, én meg enni sem tudtam, és így is az egyik kapualjban kellett vizelnem. Aztán meglátott valakit, és úgy rohant utána, mint valami vadászkutya. A Széll Kálmán téren buszra szálltak, de innen már nem tudtam követni őket. Szerintem, ha beépített nyomozó lett volna, akkor biztosan nem tölti az egész napot az utcán.

A két férfi Dénes előkelő budai lakásának nappalijában ült, ami a ferencvárosi irodával ellentétben zsúfolásig volt pakolva antik bútorokkal, festményekkel és néhány értékesnek tűnő porcelánnal.

– Lehetséges – simított végig az arcán Dénes –, de akkor is van valami furcsa érzésem vele kapcsolatban. Találkoztam már néhány fickóval, akik valóban loptak és gyilkoltak, de ennek a Kárpátinak egyáltalán nem olyan a fizimiskája.

– Nem az a lényeg, hogy fizessen? Mennyit kértél tőle?

– A szokásos ár másfélszeresét.

– Te meg vagy húzatva? Csak ennyit? Minimum a dupláját kellett volt mondani neki! Hiszen körözés alatt áll. Több pénzt kéne kapnunk ezért a melóért!

– Nyughass már, Andor! – csitította az öccse. – Ha túl magas összeget mondok, akkor meggondolja magát, és lőttek az üzletnek.

– Márpedig szerintem kifizette volna! Nem láttad, mennyire görcsösen reménykedett, hogy segítsünk neki?

– Ennek ellenére valami sántít vele kapcsolatban. Mindenesetre kíváncsi vagyok, honnan teremt elő ennyi pénzt, de ez már nem a mi dolgunk. Holnap látogasd meg az öre-

get. Szólj neki, lenne egy meló a jövő héten, de ő mondja meg, melyik nap lenne alkalmas.

– És miért nem te beszéled meg vele? Tudod, milyen hosszú az út odáig? Majdnem négy óra!

Andor tisztában volt vele, a vállalkozásuk sikere elsősorban az öccse érdeme, de ahogy telt az idő, egyre inkább azt érezte, Dénes szinte alig dolgozik meg a pénzért, a munka dandárja mindig rá marad, ráadásul a határ mentén a lebukás kockázata is sokkal nagyobb. Ezek után megdermedné, hogy nagyobb részt kapjon a fizetségből. Ráadásul az öccse egyre inkább fenn hordja az orrát, mintha egyedül ő tudná működtetni az üzletet, holott nélküle semmire sem menne. Egyszerűen nem értékeli eléggé a munkáját.

– Elegem van az örökös akadékoskodásodból! – felelte Dénes. – Mindig is így csináltuk, és egészen eddig jól működött, úgyhogy most ne találd ki, hogy gondjaid vannak vele. Sosem fogunk kifogyni az ügyfelekből, és ebből te is profitálsz, szóval ne bosszants fel már megint ezzel a szöveggel!

– Rendben van, rendben, de legközelebb akkor is te vezetsz le a határig.

– Így lesz, pontosan, ahogy mondod, de holnap beszélj az öreggel, és ha minden jól megy, este egy táska pénzzel leszel gazdagabb.

– Hát jó – adta meg magát Andor. – Akkor hazamegyek, mert holnap korán indulok, délután öt körül pedig idejövök. Remélem, nem lesz nagy forgalom a hétvégén.

A két férfi kezét fogott, testvériesen megölelték egymást, aztán Andor kísért a lakásból, és elindult a belváros felé.

Már egy órája nem történt semmi mozgás a ház körül, ezért Kárpáti érkezettnek látta az időt a cselekvésre. Körbenézett, van-e valaki az utcában, vagy figyelik-e a szomszéd kertekből, majd átlendült a kapun, és miután földet ért, előhúzta a fegyverét. A bejárat ajtóhoz lépett, és jó hangosan bedörömbölt rajta.

– Mi az isten... – nyitott ajtót Váradi, majd elkerekedett az arca, ahogy felismerte Kárpátit, de többre már nem volt ideje. A pisztoly halántékon találta, és lehanyatlott a földre.

14. fejezet

1950. május 5., Budapest, Csipke út 4. 18.20.

Kárpáti a konyhapulton ült, letörte a kenyér sarkát, majd nagyot harapott a disznósajtból, amit a kamrában talált. Bár fél órával ezelőtt még farkaséhes volt, azóta kissé elment az étvágya, de tudta, muszáj ennie valamit. Előtte hárman ültek, hátrakötözött kézzel.

Miután az előszobából bevonszolta az ájult Váradit, annak felesége nagyot sikoltott, mikor meglátta Kárpátit, de a férfi ráfogta a pisztolyt, amire rögtön elhallgatott. A nő mintás kötényt viselt, ahogy kilépett a konyhából, hosszú, sötétbarna haját copfban fogta össze, és csinos arcára rögtön kiült a rémület, ahogy észrevette az ájult férjét a padlón. Legszívesebben odarohant volna hozzá, de meg

sem mert mozdulni, és kétségbeesetten nézett a nappalival szemköztli szoba felé.

– Mikor lesz már vacsora? – lépett ki ekkor egy tíz év körüli, tejfölszőke fiú az ajtón, de ahogy meglátta a Kárpáti kezében csillogó fegyvert, egy pillanatra ő is megtorpant.

– Menjenek mind a ketten oda – mutatott a nappali közepére a férfi.

A nő rögtön a fia mellé rohant, átkarolta, és rettegve nézett Kárpátira.

– Nem akarom bántani magukat – kezdte, bár tudta, ennél nagyobb baromságot nem is mondhatott volna, mert bár valóban nem akart semmi rosszat tenni Váradi családjával, de elsőre csak egy ilyen elcsépelte közhelyet tudott kinyögni.

Először leszaggatta a nappali egyik függönyét, a nőt és a fiút pedig beparancsolta a konyhába. Ott egy késsel keskeny csíkokat vágott a textilből, majd egy-egy székhez kötözte őket. Végül az ájult Váradit is a többiek mellé rángatta, felültette, és hátul erősen megcsomózta a sebtében rögtönzött béklyót.

– Vigye, amit akar, csak ne bántson minket! – nézett rá a nő, és látszott rajta, közel áll a síráshoz.

– Ahogy mondtam, nem áll szándékomban ilyet tenni, de azt hiszem, egy ideig még kénytelen lesz élvezni a társaságom.

Kárpáti gyomra hatalmasat korgott. A tűzhelyen lévő lábosban babfőzelék főtt, a tetején vastag szalonnabőrrel, amit most félrehúzott, hogy ne égjen oda. Benézett a kamrába, ahol talált egy félbevágott disznósajtot és némi kenyeret, majd miután csillapította az éhségét, odalépett az ájult Váradihoz, és gyengéden megpaskolta az arcát.

– Váradi elvtárs, ébresztő, ideje felkelni!

A férfi megrázta a fejét, a látása fokozatosan kitisztult, és a tudata is lassan visszatért.

– Maga mocskos szemét áruló! – tört ki belőle az indulat, és megpróbálta előrehúzni a kezeit, amikor rájött, hogy azok össze vannak kötve a háta mögött.

– Csak nyugalom, Váradi elvtárs. Ne tegyen semmilyen hirtelen mozdulatot, mert mint látja, fegyver van nálam.

– Te ismered ezt az embert? – kérdezte döbbenet arccal a nő.

– Ez egy mocskos hazaáruló! Egy gyilkos!

– Ne higgyen el mindent a férjének, de továbbra is javaslom, tanúsítsanak némi együttműködést, és akkor sokkal könnyebben fogjuk eltölteni ezt a napot.

– Ezt a napot? Miről beszél maga? – kérdezte döbbenet arccal Váradi.

– Ezzel most ne törődjön. Viszont figyelmeztetem, ha nem hajlandó segíteni, annak következményei lesznek. Maga nagyon jól tudja, ki vagyok, és épp eleget kockáztattam már eddig is, szóval ne gondolja, hogy nem me-

gyek el a végsőig – felelte Kárpáti, miközben kibiztosította a fegyvert.

– Ezt nem gondolja komolyan!

– Váradi elvtárs, maga szerint blöffölök? – fordította felé a pisztolyt a férfi.

– Mégis, ki ez az ember? – kérdezte Váradi felesége, egyre nagyobb rémülettel.

– Majd én válaszolok – felelte Kárpáti. – Együtt szolgáltam a férjével az ÁVH-n, de most éppen én vagyok számukra az ellenség, pusztán azért, mert megpróbáltam segíteni a volt parancsnokomnak...

– Aki egy mocskos horthysta volt! – szólt közbe Váradi.

Kárpátinak kedve lett volna képen törölni a férfit, de nem akarta megszegyeníteni a családjá előtt.

– Szóval segítettem neki, és most ezért üldöznek.

– És mégis, mit akar tőlünk? – kérdezte újból a nő.

– Ezt majd a férjével megbeszelem.

Kárpáti leugrott a konyhapultról, és megállt az eddig szótlánul ülő fiú mellett, aki összeszorított szájjal nézett fel rá, de a szemében egyáltalán nem látott félelmet.

– Hamarosan eloldozom a kezeidet, de előbb még az apád segít nekem egy kicsit.

A fiú némán bólintott, de az asszony szinte azonnal felsattant.

– Hagyja békén a fiunkat, hallja?

Kárpáti nem törődött vele, Váradi háta mögé lépett, a pisztolyt a hátába nyomta, majd meglazította a csomókat.

– Ne próbálkozzon semmivel, különben golyót ereszték a hátába.

Váradi szó nélkül bólintott, megvárta, amíg teljesen leoldják a kezeiről a kötést, majd szinte rögtön hátralendítette a karját, Kárpáti azonban számított erre, elkerülte az ütést, és a pisztoly markolatával arcon vágta a férfit.

– Megmondtam, hogy ne próbálkozzon semmivel! – hajolt közvetlenül Váradi fölé, és a Tokarevet a halántékához szorította. – Lassan induljon el, és ne tegyen hirtelen mozdulatot. Most pedig mutassa meg, hol tartja az értékeit.

– Hogy mit?!

Kárpáti hátba vágta a férfit.

– Ne próbálja bemagyarázni nekem, hogy nem tudja, miről beszélek. Maguk minden egyes letartóztatásnál félretettek egy-két apróságot, szóval jobb, ha megmutatja, hol tartja ezeket. Készpénz, ékszerek, meg amit még elkoboztak.

– Ezért lógni fog, Kárpáti!

– Lehetséges, de most akkor is segíteni fog, ellenkező esetben az egyik térde fogja bánni. Tudja, ettől nem hal meg, de egy életre nyomorék lesz. Szóval biztosan ezt akarja?

– Rohadjon meg! – köpött ki Váradi, majd elindult a nappali felé.

Egy fél órával később Kárpáti elégedetten ült vissza a konyhapultra. A padlón két bőrönd állt, tele a Váradi által korábban összegyűjtött értékekkel, aranyozott díszek-

kel, ékszerekkel, készpénzzel és egy érmegyűjteménnyel. Kárpáti végig sakokban tartotta a fiatal századost, aki ezúttal egy vázával próbálta megütni, de könnyedén kivédte a támadást, és keményen a bordái közé csapott a pisztollyal. A férfi ezután kelletlen arccal, de fegyelmezetten pakolta tele a bőröndöket.

Kárpáti tudta, ez valószínűleg nem éri el azt az összeget, amit kértek tőle, de ennél többet nem tudott összeszedni egy nap alatt, mégis úgy vélte, sikerül meggyőznie a csempészeket, hogy ériék be ennyivel.

A páncélszekrényben egy pár bilincset is talált, amit Váradi csuklójára kattintott. Most, hogy megtett mindent, amivel biztosíthatta a szökését, egy kicsit sikerült megnyugodnia. Már csak másnap délutánig kell meghúznia magát, leszállítja a két bőröndöt, és utána talán sikerül gond nélkül elhagynia az országot.

A kamrából kenyeret és némi kolbászt tett a konyhaasztalra, talált még némi vajat és lekvárt, majd a foglyok egyik kezét szabaddá tette.

– Egyenek, mert reggelig nem lesz rá több lehetőségük.

Váradi tüntetőleg hozzá sem nyúlt az ételhez, a felesége és a fia kissé után, de megvajaztak egy-egy szelet kenyeret. Kárpáti vizet töltött a poharakba, majd a vacsora végétével mindent a mosogatóba pakolt.

– Azt javaslom, térjünk mindannyian nyugovóra, mert akkor közelebb lesz a pillanat, amikor elválnak útjaink egymástól.

– Maga akkor is lógni fog! – köpött felé Váradi.

– Na ide figyeljen! Összeverhetném a konyha padlóján a fia előtt, de szerintem maga sem akarná, hogy ezt lássa, szóval azt ajánlom, húzza meg magát! Legyen hálás, amiért ilyen olcsón megússza! Most bekísérem a hálószobába a feleségével, és azt ajánlom, aludjon reggelig, és ne is próbálkozzon semmivel!

A szőke fiú rémülten nézett előbb Kárpátira, majd a szüleire.

– És mit akar csinálni a fiammal? – kiáltott fel a nő.

– Semmit. Ha mindannyian betartják a szabályokat, akkor nem esik bántódásuk – felelte Kárpáti. – Az együttműködés a legjobb, amit tehetnek.

Próbált határozottan beszélni, de most, hogy a nehezén már túl volt, belőle is feltörtek az érzések, márpedig épp az imént bilincselte meg egy ártatlan nőt, fegyvert fogott rá és a fiára, amire egyáltalán nem volt felkészülve. Ezért is kerülte az ÁVH kihallgatósobáit, és igyekezett csak az operatív munkában részt venni, mert a szülei, a Ludovika és a hadsereg nem erre nevelték.

Kárpáti magára hagyta a foglyait, és átment a nappaliból nyíló hálóba. A nagy, baldachinos ágy két oldalán egy-egy éjjeliszekrény állt, rajtuk egy pohár víz és egy könyv. Feltúrta a takarókat, majd benézett az ágy alá, de nem talált semmit, amivel Váradi esetleg kiszabadulhatna a bilincsből. Visszament a konyhába, majd leoldotta a karpetet, a pisztolyt továbbra is a férfi mellkasára irányította.

– Azt javaslom, intézze el a dolgát – bökött a mellékhe-
lyiség felé –, mert reggelig nem fogja elhagyni a szobáját.

– Úgyis el fogják kapni, maga mocskos...

– Áruló. Igen, ezt már említette, de bízza rám a dolgot.
Viszont még egyszer nem ajánlom fel a lehetőséget, szó-
val siessen.

Miután Váradi végzett, Kárpáti átkísérte a hálósobába,
az egyik kezét hozzábilincselte az ágyhoz, és ellenőrizte,
hogy elég szorosan tart-e.

– Hiába próbálkozik, csak a csuklóját fogja véresre dör-
zsölni – mondta Kárpáti, látva, ahogy a másik megpró-
bálja egy kicsit feszegetni a bilincs láncát. – Én amúgy is
odakint leszek a nappaliban, és ha bármi gyanús zajt hal-
lok, akkor az éjszaka hátralévő részét betömött szájjal töl-
ti. Megértette?

Váradi újra csak szitkozódni kezdett, ezért inkább magára
hagyta, majd nem sokkal később visszatért a nővel, leoldot-
ta a bilincset, a láncot áthúzta az ágy háttámlájának egyik
rúdján, és a szabad karperecet a nő csuklójára kattintotta.

– Remélem, több esze van, mint a férjének. Mivel csak
az egyik kezüket rögzítettem, nem lesz olyan kényelmet-
len az alvás.

– De mégis, mit akar még tőlünk? – fakadt ki az asz-
szony. – Vigye el azt a két bőröndöt, csak hagyjon min-
ket végre.

– Sajnálom, de nem tehetem. Tudja, a férje kollégái ta-
lán túlságosan hamar a nyomomba szegődnének, amit

nem akarok, de ígérem, holnap délután távozom. Hig-
gye el, nem akarok önnek semmi rosszat, de ma éjszakára
szükségem van egy biztonságos szállásra.

– És utána mi lesz?

– Ne legyen ennyire naiv – nevetett Kárpáti. – Most pe-
dig magukra hagyom önöket, próbáljanak aludni.

– Lógni fog ezért! – fröcsögte újra Váradi, de csak egy
legyintést kapott rá válaszul.

Kárpáti lekapcsolta a lámpát, majd visszament a kony-
hába, ahol a kissé megszeppent fiú megpróbált a vállá fö-
lött hátrafelé pillantani, mert nem tudta, mi történt a szü-
leivel, amitől egyre jobban elfogta a pánik.

– Figyelj rám – kezdte a férfi. – Én egyáltalán nem akar-
tam ezt tenni, de sajnos muszáj volt. Ti nem tehettek erről
az egésről, és őszintén sajnálom, hogy belekevertelek eb-
be. Most leoldom a kötést a kezéről, de ha el akarsz fut-
ni, akkor tudod, hogy fegyver van nálam, és valószínű-
leg gyorsabb is leszek, mint te. Megértetted? – kérdezte, és
a fiú némán bólintott.

Kárpáti ezután leült vele szemben, és egy pillanatra
újra rátört a szégyen, amiért képes volt megfélemlíte-
ni egy gyereket, csak hogy magával vihesse a család va-
gyonát, és biztonságban töltsse az éjszakát. Tényleg képes
volt idáig süllyedni? Tényleg ekkora ára van a szabad-
ságnak?

– Nagyon bátran viselkedsz, a szüleid büszkék lehetnek
rád. Hogy hívnak?

– Ne mondj semmit annak az embernek! – kiabált ki a hálósobából Váradi.

– Engem Kárpáti Barnabásnak. Ha nem akarod elmondani, az sem baj. Megígérem, nem lesz semmi bajod.

– Váradi Gergely – préselte ki a fiú a szavakat összeszorított ajkai között.

– Rendben van. Akkor figyelj rám. Most elkísérlek a szobádba, és mivel benned jobban megbízom, mint a szüleidben, ezért nem foglak az ágyhoz kötni. Előtte menj ki a mosdóba, aztán feküdj le, és próbálj meg aludni, bár elhiszem, hogy ez most nem lesz könnyű.

A fiú ismét csak némán bólintott, majd mint egy alvó, úgy vágott át a nappalin, és pár perc múlva már az ágyában feküdt egy könyv társaságában. Kárpáti az ajtóból figyelte, miközben eszébe jutott, ő is mennyire vágyott az apaságra. Aztán máshogy alakult az élet.

– Én itt leszek a nappaliban. Jó éjszakát!

Kárpáti vetett még egy pillantást a hálósoba felé. Váradi feladta a bilinccsel való küzdelmet, és most a feleségével mindketten oldalra fordulva feküdtek, háttal egymásnak, de még egyikük sem aludt. Némán elmerültek a gondolataikban.

A konyhába visszatérve Kárpáti feltúrta a szekrényeket, talált egy üveg vörösbort, és ezúttal úgy érezte, egy korty ital talán rajta is segítene. Fáradt volt és elkeseredett, de tekintete a két megtömött bőröndre vándorolt, ami egy kicsit megnyugtatta. Még élt benne a remény,

hogy ép bőrrel kijuthat az országból. Bár egyáltalán nem bízott az olajos hajú csempészen és a társában, de talán a lopott holmi őket is meggyőzi, hogy segítsenek a szökésben.

Kibontotta a palackot, majd leült az egyik bőrfotelbe, meghúzta az üveget, hanyatt dőlt, és csukott szemmel várta, hogy a feszültsége valahogy feloldódjon. Az elmúlt napok fizikai és lelki terhei most egyszerre omlottak a vállára. Újra fellángolt benne a reménytelenség, a szerettei iránti aggodás, akik érte kockáztatták az életüket, és a mellette heverő két bőröndre nézve próbált erőt és hitet gyűjteni a következő napokhoz.

Rettenetesen fáradt és kimerült volt, de arra gondolt, talán már csak néhány napot kell kihúznia. A hálósobák elcsendesedtek, ezért lekapcsolta a világítást a házban, majd visszaereszkedett a fotelbe. Újból nagyot kortyolt a borból, a pisztolyt pedig az ölébe fektette, aztán csak a csendet hallgatta. Eszébe jutott az apja, akit talán most cserben hagy, de tudta, ő is azt akarná, hogy inkább meneküljön, mintsem együtt raboskodjanak a börtönben.

Egyre laposabbakat pislogott, érezte, az üveg is kezd kicsúszni a kezéből, de már nem tudott uralkodni a mozgólatain, szép lassan a feje is lebukott, és a következő percben már egyenletes szuszogással aludt a fotelben.

Nem tudta, percek teltek el, vagy órák, de nyikorgás zarára riadt. Gondolkodás nélkül kapta fel a pisztolyt, kibiztosította, és a hang irányába fordította.

– Csak pisilni szerettem volna – felelte a fiú, és a sötétség ellenére is látszott a rémület az arcán.

Kárpáti ujjja szinte ráfeszült a ravaszra, de gyorsan leengedte a fegyvert. Egy pillanat alatt kiverte a víz, ahogy az alvástól még mindig kába agya megértette: majdnem lelőtt egy ártatlan gyereket.

– Persze, menj csak – tápázkodott fel a fotelból.

A borosüveg a szőnyegen hevert, hatalmas, vörös folttal díszítve a bézs színű szövetet. Előbb a hálósobába ment, majd miután megbizonyosodott, hogy Váradiék továbbra is mélyen alszanak, kibotorkált a konyhába, és ivott egy pohár vizet, csak hogy megnyugodjon.

Ahogy visszatért a nappaliba, a fiút a kanapén találta. Kockás pizsamáján barna kakaófolt éktelenkedett. A lábát felhúzta, és látszólag nem akart visszamenni az ágyába.

– Menj aludni, vagy legalább engem hagyj békén.

– De nem vagyok álmos.

Az ablakokon alig szűrődött be némi fény, Kárpáti ennek ellenére nem akart villanyt gyújtani az éjszaka közepén, de érezte, a fiú érdeklődve figyeli minden mozdulát. Úgy tűnt, elillant belőle a félelem, és csak meg akarta érteni, mi folyik körülötte.

– Mit akar a szüleimtől? Mit akar az apámtól?

A kérdésben nem volt semmi vádaskodás vagy indulat, pusztán őszinte, gyermeki érdeklődés.

– Semmit – felelte Kárpáti. – Hallottad már azt, hogy valaki rosszkor van rossz helyen? Egyszerűen pénzre van

szükségem, és tudtam, az apád házában össze tudok szedni eleget ahhoz, amire kell.

– És mire akarja elkölteni?

Kárpáti ezúttal is úgy érezte, a fiú nem információt akar kiszedni belőle, mint azt az apja tette volna, egyszerűen csak zavarodott ebben a helyzetben.

– Ezt sajnos nem mondhatom el.

– Apa mindig azt mondta, lopni bűn. Este a vacsoránál meg azt, hogy maga egy gyilkos. Akkor ez mégis igaz?

– Nem félsz ilyeneket mondani? – kérdezte a férfi, aki igencsak meglepődött a fiú őszinteségén. – Arra nem gondoltál, hogy ha tényleg gyilkos vagyok, akkor most el kéne hallgattassalak?

– Azt mondta, nem fog bántani.

– És ha csak hazudtam?

A fiú ezen láthatólag elgondolkodott, aztán megvonta a vállát.

Kárpáti nem tudta, mit is mondhatna neki. Nem akarta felvilágosítani arról, hogy a bőröndökben heverő értékeket Váradi nem ajándékba kapta, hanem másoktól vették el őket, és hogy az ÁVH-n dolgozók zöme igenis képes hazudni másoknak – nem akarta felforgatni ennek a szerencsétlen fiúnak a világát.

– Én is ott dolgoztam, ahol az apád. Aztán egy nap segítettem valakinek, aki szerintem jó ember volt, és most emiatt engem akarnak börtönbe zárni.

– Azért, mert segített? – ráncolta össze a szemöldökét a fiú, akit érezhetően megzavart ez a látszólagos ellentmondás. – Ezt nem értem.

– Nem is tudom neked elmagyarázni, de ha idősebb leszel, és visszaemlékszel majd erre az estére, akkor előbb-utóbb világos lesz. Az apád azt fogja mondani, én egy áru-ló vagyok, aki...

– De miért mondana ilyet? Miért hazudna?

Kárpáti csak hallgatott, egy pillanatra összeszorult a szíve, és legszívesebben a fiú arcába vágta volna az igazságot, de nem tehette meg. Ha felnőtt, talán ő is hithű kommunista lesz, követi az apját, és belép az ÁVH-ba, és akkor kár bármit is mondani, úgysem használna. Viszont ha egy kicsit is megváltozik a rendszer, vagy más eszmék is eljutnak hozzá, még van rá esély, hogy megértse, mi történik most az országban, és miért nem kell mindent igazságként elfogadni, ami egy nyomozó szájából elhangzik.

– Azt nem tudom, de akár hiszel nekem, akár nem, én nem öltem meg senkit. Most pedig menj vissza a szobádba, mert hajnali két óra van, és mindkettőnknek pihenésre van szüksége.

Úgy tűnt, a fiú ezen elgondolkodik, de végül felhúzta a lábait törökülésbe.

– Magának nincs családja? Hozzájuk nem tudott volna menni?

Kárpáti szívesebben kísérté volna vissza a fiút a gyerek-szobába, de végül meggondolta magát. A beszélgetéstől

mintha egy kicsit ő is megnyugodott volna, jobban ki tudta eresztetni a gőzt, mint az itallal.

– Az anyám évekkal ezelőtt meghalt, az apám pedig egy másik városban lakik, de ő nem tudott volna segíteni.

– És a gyerekei?

– Nincsenek gyerekeim – felelte végül egy hosszabb hallgatás után. – Egyszer régen azt gondoltam, nekem is lesz családom. Aztán máshogy alakultak a dolgok.

– Ezt meg hogy érti?

– Nem fontos – próbálta lezárni a témát Kárpáti.

Egy ideig csak ültek a csendben. A férfi a múlton gondolkodott, a hirtelen feltörő emlékeken, a fiú pedig próbálta megemészteni mindazt, amit hallott, és ettől mindketten egy kicsit zavarban érezték magukat.

– Nagyon bátor gyerek vagy, remélem, még sokra viszed. Ha nem itt találkozunk, lehet, sok minden másról is beszélhettünk volna.

– Rosszkor, rossz helyen?

– Igen, akár így is fogalmazhatsz, de most már menj aludni. Én is fáradt vagyok.

A fiú bólintott, majd köszönés nélkül visszament a szobájába. Kárpáti még percekig a beszélgetésükön gondolkodott, aztán az apján, a sosem volt családján, egy múltbeli rossz döntésen, majd újra Andreán, végül az ál-mosság újra legyűrte, és ezúttal a kanapén fekvé merült álomba.

Néhány órával később, nem messze Váradiék házából, Balla Andor morcosan szállt be a ház előtt várakozó öreg Škodába. Koromsötét volt az utcákon, és nem szeretett ilyen korán kelni. Bezzeg az öccse még biztosan húzza a lóbort!

Az autó alig akart beindulni, ami tovább fokozta rosszkedvét. Mégis miért neki kell állandóan leutaznia a határra? – tette fel magának újra a kérdést. Jól tudta, Dénes azt válaszolná, hogy így egyeztek meg, de ez egyáltalán nem volt igaz.

Kezdetben közösen építették ki a „vállalkozásukat”, együtt keresték meg a megfelelő embert Ószentivánon, aztán az öccse úgy érezte, az a néhány egyetemi félév feljogosítja arra, hogy immár kizárólag a szervezéssel foglalkozzon, minden mást Andorra bízott, végül is ő volt kettejük közül az iskolázatlan. Dénes úgy vélte, egy ilyen egyszerű feladaton nem lehet mit elrontani: csak szólni kell az öreg Mártonnak, hogy lenne egy fuvar, aki megadja a találkozó pontos helyét és idejét, végül ezzel az információval haza kell vezetni Budapestre.

Öccse azonban az utóbbi hónapokban egyre jobban érezte a megaláztatást – holott a kockázatot neki kellett viselnie. Valahányszor belépett a határsávba, mindig ott bujkált benne az érzés, hogy ezúttal találnak valamit az ellenőrzés során, gyanút keltenek a papírjai, vagy valami egészen másba kötnek bele, de végül mindig megúszta. Lebukhatott volna a Mártonnal való találkozók alkal-

mával, vagy ha hazafelé megállítják a rendőrök, de Andor mindig ügyelt arra, hogy ne keveredjen gyanúba. Ha nem végezné ilyen jól a feladatait, már rég lecsukták volna mindkettőjüket.

Ráadásul úgy érezte, a pénzből is kevesebb jut neki. Kezdetben testvériesen elosztották a hasznát, de egy ideje volt egy olyan megérzése, hogy az öreg Mártonnak járó összeget az ő részéből vonják le. Andor az öccsével ellentétben nem élt nagy lábon, csak a legszükségesebb dolgokra költött, mert nem akart az örökkévalóságig az országban maradni. Persze bármikor átsétálhatott volna ő a zöldhatáron Jugoszláviába, hogy onnan nyugat felé utazzon, de mihez kezdett volna egy idegen országban pénz nélkül? Andor gazdag emberként akart disszidálni, ezért bosszantotta a testvére sumákolása.

Az utolsó csepp a pohárban ez a Kárpáti nevű férfi volt. Ha valaki ellen országos körözést rendelnek el, annak bármennyi pénzt megért a szökés, ezért nem értette, Dénes miért nem srófolta feljebb az árat. Ráadásul valami határozottan nem volt rendben a férfi körül.

Volt néhány ismerőse a rendőrségnél, akik szintén nem vetettek meg egy kis pluszpénzt, de ők sem tudtak sokat Kárpátiról. A körözés valódi volt, a személyleírását a fényképpel együtt minden járőr kezébe nyomták, de úgy tűnt, a börtönből való szökés egyáltalán nem igaz, amit a testületből senki nem akarta szóvá tenni, mert többen is úgy tudták, az ÁVH-ból érkezett a parancs.

Nem lett volna szabad rögtön igent mondani neki, amiből újra csak azt a következtetést vonta le: az öccse alig fektet be munkát, inkább csak kényelmesen kivárja, hogy a pénz az ölébe hulljon. Már nem először fordult meg a fejében, hogy ezen változtatni kéne, de sosem érzett magában kellő motivációt. Kárpáti megjelenése viszont felpiszkálta az öntudatát: végtére is miért ne vezethetné ő a vállalkozásukat?

Ahogy lassan maga mögött hagyta a várost, egyre jobban formát öltött a gondolat. Persze korábban is voltak javaslatok, amiket Dénes rendre lesöpört az asztalról, akit szinte biztosan nem tudott volna meggyőzni az ötletéről, épp ezért jobbnak látta, ha inkább kézbe veszi az irányítást.

Abban biztos volt, hogy többet kell kérni a szolgáltatásaikért, amiből akár hosszú távra is megvásárolhatják a biztonságukat, márpedig a pénz rengeteg kaput képes megnyitni előttük. Ráadásul a lebukás kockázatát is csökkenthetné, és ezeken az egynapos autós kirándulásokon sem kellene rettegnie a figyelő tekintetek miatt. Dénes valószínűleg nem értene vele egyet, de biztos volt benne, hogy sokkal hatékonyabbá tudja tenni a működésüket.

Ha pedig az öccse sehogy sem képes elfogadni a véleményét, akkor végső soron egyedül is tudja működtetni az üzletet. Bár ez a gondolat korábban nem merült fel benne, most mégis úgy érezte, ha minden kötél szakad, akár erre is sor kerülhet. A legtöbbször ugyanis a kocsmába

mennek, Gyöngyvér pedig értesíti, ha akad egy új ügyfél, és még a hasznát sem kellene kétfelé osztania.

Egyelőre nem akart erre gondolni, Kárpáti viszont pont kapóra jöhet a vállalkozásuk bebiztosításához. Dénesnek talán nem is kell szólnia, hiszen őt amúgy is csak a haszon érdekli, de Andor úgy érezte, különleges lehetőség hullott az ölébe. Persze mindent pontosan ugyanúgy kell csinálni, mint eddig, és talán Mártont sem fogja beavatni a tervbe, hiszen rá a jövőben is szüksége lesz.

Mire megvirradt, a fejében is egyre jobban kikristályosodott a jövő, ami elégedettséggel töltötte el. Végre nem ő lesz az örökké lesajnált, ostoba báty. Most megmutatja, az ő fejébe is szorult némi sütnivaló.

A kocszi egyenletes tempóban haladt dél felé, és Andor csak Kecskemét után állt meg egy autóspihenőben. Miután az út mellett könnyített magán, a táskájából egy laposüveget húzott elő, amit hajnalban olcsó pálinkával töltött meg, és most jó nagyot kortyolt belőle. Egy ideig a kocszi tetejére könyökölve figyelte a forgalmat, miközben cigarettára gyújtott, és hosszan letüdőzte a füstöt. Hamarosan egy zöld teherautó húzódott le mögé, ezért inkább elpöccintette a csikket, visszaült a volán mögé, és továbbindult Szeged felé.

A városhoz közeledve egyre sűrűbb lett a forgalom, és ahogy végighajtott a Kossuth Lajos sugárúton, mindenféle rendőrkocsik parkoltak, ami egyáltalán nem tetszett neki. Korábban sosem látott ekkora készülséget a városban,

és úgy érezte, ennek is köze lehet Kárpátihoz. Befordult a külső körútra, majd áthajtott a Belvárosi hídon a Tisza túlsópartjára.

A folyó közepén egy horgászcsónakot vett észre, de a parcon is többen álltak a botjaik mellett.

Ahogy elhagyta a szélső házakat, szinte rögtön le is lassított, majd megállt a sorompó előtt, ahol a rendőrség mellett zöld egyenruhás ávéhások ellenőrizték azt a néhány autót, akik Makó vagy a határ felé igyekeztek. Andor egyáltalán nem aggódott, hiszen az iratait maga a rendőrség egy megbízható embere készítette el némi kenőpénzért cserébe, ennek ellenére az igazoltatás jóval tovább tartott.

Alaposan átvizsgálták a Škodát, hosszan nézegették az okmányait, de végül semmi kivetnivalót nem találtak, és útjára engedték. Andor Szőreg felé indult tovább, majd jobbra a határ felé tartott, ahol újra igazoltatták, de végül begördült Ószentivánra. Az ilyen határ menti községekben egyáltalán nem volt könnyű az élet, a rendőrség és az Államvédelmi Hatóság emberei rendszeresen őrzáratoztak a környéken, de mindenki sejtette, hogy a lakosok zöme amúgy is jelentett valamelyik szervnek.

Tudta ezt Andor is, ezért már jó ideje egy alaposan átgondolt forgatókönyv alapján egyeztetette a szökések tervét. Elhaladt a plébánia mellett, majd a kocsmával szemközt parkolt le. Zöld nadrágot és hozzá illő sötét felsőrészt viselt, melynek vállaira tölgyleveleket és néhány makkot hí-

meztek. Az öreg Mártont nem volt nehéz megtalálni, mert általában valami ihatatlan löre mellett töltötte a napját, vagy otthon dolgozott a kertjében.

A férfit ezúttal is az apró italmérésben találta, ahol mindössze két asztalnak jutott hely, igaz, amúgy sem volt túl sok vendég. Andor semmi jelét nem mutatta, hogy felismerte volna Mártont, inkább kért egy kisfröccsöt, de az íze alapján erős kétségei voltak, hogy egyáltalán töltöttek-e bort a szóda mellé. A szeme sarkából hátrapillantott, és az öreg épp ekkor gurította le az utolsó kortyot az előtte álló zavaros folyadékból, elköszönt a többi, nyugdíjaskorú törzsvendégtől, majd kikacsázott az épületből.

Andor még egy ideig szürcsölgette az ihatatlannak tűnő fröccsöt, aztán biccentett a pultosnak, és ő is elindult ki felé. A szemében Ószentiván csak egy álmos, határ menti falucska volt, de ahogy a poros utcák között ballagott, úgy érezte, a megszokottnál valamivel nagyobb a nyüzsgés. Általában csak lovas kocsik zörögtek a házak között, de most felbukkant egy-egy gépkocsi, és a levegőben is nyugtalanságot érzett.

Ahogy kiért a szélső házakhoz, Márton már várta, de köszönés helyett elindult az egyik ösvényen az erdő felé, maga előtt tolva egy talicskát. Andor szótlanul követte, és tíz perc múlva már egy kis akácliget mellett álltak meg. Az öreg kifakult posztónadrágot és kopott fehér inget viselt, ősz haja pont olyan dús volt, mint fiatalkorában, de a szemei már kezdtek szürkülni, vizenyőssé válni.

Lehajolt egy hullott gallyért, majd megforgatta a munkától cserzett kezei között, mintha csak ellenőrizni akarná, és a talicskába dobta.

– Néhány napja volt itt egy kisebb vihar, ezért most sokfelé vannak ilyen kikorhadt, megroggyant fák. Gondoltam, összeszedem őket, már ha nem bánja.

– Tegye csak a dolgát – felelte Andor, és látszólag segített összeszedni néhány ágat.

– Azért beljebb már ne nagyon menjen, tudja, oda a múltkor már szórtak néhány aknát.

Andor bólintott, és hátrébb lépett. A déli határon több száz kilométeren húzódott egy szögesdrótból és taposóaknából álló műszaki zár, ami a legtöbbször elrettentette a szökni vágyókat, de mindig volt, aki megpróbált átmenni rajta. Ez volt a szökés legkockázatosabb része, de a Balla testvérek pont ezért fizettek Mártonnak: ő mindig tudta, mikor és hol érdemes átmenni a túloldalra, merre járnak az őrzékek, és gyakran kifigyelte az aknatelepítéseket is.

Ráadásul a szolgálataiért nem is kért sokat, hiszen igen csak feltűnő lett volna, ha a romos épületek között egyszer csak felépítene egy palotát, vagy saját traktort, esetleg más gépet venne. Nem akart elköltözni, itt született, és azt szerette volna, ha ugyanitt temetik el, épp ezért kevéssel is beérte, ami elég volt arra, hogy ne kelljen nélkülöznie. Mindenki tudta, hogy a gyerekeinek sikerült meg-

vetniük a lábukat Budapesten, és rendszeresen támogatják idős édesapjukat.

– Egy hónapja járt erre valaki – mondta Márton, de a szavait mintha a fáknak címezte volna. – Nem tudom, hogy jutott el idáig, de csak a robbanásra lettünk figyelmesek. A szomszédom a szántásban találta meg az egyik karját, szóval nem volt valami szép látvány.

Ezután újból hallgattak, és kelet felé folytatták az utat. A talicska már félig volt száraz gallyakkal.

– És az elmúlt pár napban gyakrabban ellenőrzik a határt. Több az őrzéket, mindig kutyákkal jönnek, ráadásul a politikai tiszt is állandóan itt lebzsel a környéken. A kocsmáros is neki jelent, meg még néhányan, akiről tudok. Eddig jó, ha hetente egyszer ette ide a fene.

Andor tudta, hogy mindez Kárpáti miatt történik, de ezt nem akarta Márton orrára kötni.

– Gondolom, azért jött, mert valakit át kéne kísérni a túloldalra.

– Pontosan, de ahogy látom, ez nem lesz olyan egyszerű, mint korábban.

– Ahogy vesszük – felelte Márton, és kiköpött. – Hány főről lenne szó?

– Mindössze egy személyt kell kijuttatni az országból.

Az öreg hosszasan gondolkodott, mint aki mérlegeli a lehetőségeket. Újabb fadarabokat pakolt a kupac tetejére, miközben egy rigó szállt le a szemközti fára. Márton

egyre csak a madarat figyelte, nem is nézett Andorra, mikor végül kibökte:

– Négy nap múlva érjen ide. Addigra szerintem elül a nyüzsgés. Volt már ilyen korábban, de egy hétnél tovább még sosem tartott.

– Az jövő hét szerda.

– Igen. Szerintem egy ember nem jelent problémát.

– Mit mondjak neki? – kérdezte Andor, miközben a hátsó zsebéből egy szétlapított csomag cigarettát húzott elő, kivett egy szálat, és megpróbálta meggyújtani.

– Amit mindenki másnak. Én csak a határon viszem át, ideig neki kell eljutnia valahogy. Ha nem akad fenn az ellenőrzéseken, akkor nem lehet gond. Kerülje a főutakat, jöjjön a szántókon keresztül. Hozzon magával egy horgászbót, mert hát annyi itt a csatorna, némelyikben kéttenyérynyi compók is vannak. Szóval érjen ide délelőtt tízre, és azon a ponton várakozzon, ahol mi szoktunk találkozni. Nem kell mondania semmit, csak kövessen, de hát ezt amúgy is tudja.

– Rendben. Az anyagiakat a szokott módon rendezzük.

– Jól van – felelte Márton, aki eddig még sosem csalódott Balláékban, mert tudta, szükségük van rá. Ismerte az országhatár minden szegletét, és ha netán egyszer úgy döntenek, nem fizetnék neki, akkor nehezen találnak helyette egy másik megbízható embert.

Egy ideig még szedegették az ágakat, de hamarosan megtelt a talicska, ezért elindultak visszafelé. Andor néha

megállt, és a határt fürkészte, de sehol nem látott járőrt, ami egyrészt megnyugtatta, de kicsit csalódott is volt. Azt gondolta, Kárpáti miatt a környéken nyüzsgögni fognak a határőrök; igaz, több száz kilométeres szakaszt kellett ellenőrizni, de egy országos körözés alatt álló szökevény ügyét ennél komolyabban vehették volna. Persze ez nagyban megkönnyíti a Jugoszláviába való átjutást, de Andornak egészen más tervei voltak.

Márton is szótlanul ballagott a házak felé, hiszen mindent megbeszéltek, és annak ellenére, hogy alapvetően kedvelte a nagydarab férfit, mégsem akarta a viszonyukat szorosabbra fűzni a pénzen alapuló üzleti kapcsolatnál. Elérték a község legszélső utcáját, amikor kissé fojtott hangon megszólalt.

– Amúgy az a pletyka járja, hogy egy szökött ávéhást keresnek ennyire.

– Hogy micsoda? – torpant meg Andor.

– Ennél többet én sem tudok, de hallottam, hogy ezek a határvadászok erről diskuráltak. Nekem is furcsának hangzott, de hát semmi sem lehetetlen.

– És biztos ebben? Esetleg a nevét nem tudja véletlenül?

– Nem, de hát végtére is mindegy – köpött ki újra Márton. – Ha nem tudnak lecsukni elég embert, akkor, gondolom, a sajátjaik közül válogatnak. Megvan az ötéves terük, és most előre ledolgozzák – nevetett az öreg.

Andor nem tudott ezen mosolyogni, mert nagyon is biztos volt benne, hogy Kárpátiról van szó, és akkor ez

nem egy szimpla disszidálás. Az öccse persze azt mondaná, hogy pont olyan fizető kuncaft, mint bárki más, ő azonban úgy vélte, a szokásosnál sokkal nagyobb kockázatot vállalnak, mint máskor, és ezért az indokoltnál kevesebb pénz üti a markukat. Már az első pillanattól fogva tudta, hogy hiba volt elvállalni ezt a munkát, de most már nyakig benne voltak.

Ugyanakkor Kárpáti most még értékesebb, mintha egy közönséges rablógyilkos lenne, ami sokkal jobban passzolt ahhoz a tervhez, ami összeállt a fejében. Egy ilyen tróféával hosszú időre be tudja biztosítani a vállalkozásuk sikerét.

– Ismeri a helyi államvédelmi tisztet?

– Természetesen! A környéken mindenki tudja róla, hogy a politikaiaktól küldik ide Szegedről, de mégis, miért fontos ez magának? Azt hittem, kerülni akarja velük a kapcsolatot.

– Ez így van, de azért lehet, hogy szükségem lesz rá.

– Hát, maga tudja. Biró elvtárs az elmúlt héten minden nap kijött ide. Általában benéz a kocsmába, mert ott sokan megfordulnak, aztán elmegy a vegyesboltba, és biztosan meglátogat még néhány helyet, de ha elég kitartó, előbb-utóbb fel fog bukkanni, bár tényleg nem értem, miért olyan fontos ez.

– Azzal maga ne törődjön. Az emberünk itt lesz jövő hét szerdán, és a pénzt is megkapja. Még egy kérdés: hogy néz ki ez a Biró?

– Alacsony, sunyi képű, mint mindegyik ávéhás. Rövid bajuszkát visel, és folyton bagózik.

– Köszönöm, Márton elvtárs.

Az öreg bólintott, bár továbbra sem értette, mit forgat Andor a fejében. Amikor beértek a házak közé, már egy szót sem szóltak, és úgy váltak el egymástól, mit két idegen. Márton belépett a kertkapun, és hosszan nézett a másik férfi után, aki határozott léptekkel a kocsmá felé vette az irányt.

15. fejezet

1950. május 6., Budapest, Csipke út 4. 10.05.

Kárpáti ezúttal is a konyhapulton üldögélt, arra várva, hogy a család befejezze a reggelijét. Az éjszakai virrasztás ellenére már kora hajnalban ébren volt. Először a bilincs-csörgésre lett figyelmes, majd szó nélkül belépett a hálószobába, eloldozta Váradi feleségét, aki utálkozó pillantást vetett felé, majd tüntetőleg kivonult a fürdőszobába.

– Akkor is itt fog bámolni, amikor átöltözöm? – kérdezte, ahogy visszatért.

– Nem, ugyanis estig kénytelen lesz ebben a ruhában maradni.

– Csak nem gondolja...

– De igen, most pedig kérem, fáradjon ki a konyhába, ha szeretne reggelizni.

A nő arcából csak úgy sütött a gyűlölet, de nem mert tovább ellenkezni. Miután ismét a székhez kötötte a nő kezét, Kárpáti Váradit is kiengedte a mosdóba, aki úgy tűnt, az éjszaka alatt átértékelte a lehetőségeit, ellenkezés nélkül követte az utasításokat, és végül ő is helyet foglalt az asztal mellett. Mindketten felhajtották a nekik felkínált vizet, aztán csak várták, mire készül a fogva tartójuk. Kárpáti feltúrta a kamrát, és néhány tojást vett elő, de talált egy darab sonkát és néhány fej hagymát is.

– Azt remélem, tudja, ha kiteszi innen a lábát, azonnal jelenteni fogom a feletteseimnek – kezdte Váradit.

Kárpáti természetesen számolt ezzel a lehetőséggel, de sokkal rosszabb már nem történhet vele: már így is mindenki őt keresi a városban, ugyanakkor kész volt a terve, amivel egy kis időt nyerhet magának.

– Ebben egy percig sem kételkedtem. Ennek ellenére biztosítottam az utam nyugat felé, és mire riadóztatja a kollégáit, addigra én már messze járok.

– Csak ne bízsa el magát ennyire!

Kárpáti hangosan felnevetett, bár érezte, egy kicsit mesterkéltnek tűnt, aztán nekilátott a rántottának, mert igen csak korgott a gyomra. A konyhai zajok és a sült tojás illata az ifjabb Váradit is kicsalogatták a szobájából, aki laposakat pislogva csatlakozott a felnőttekhez.

– Minden rendben? Jól vagy, kicsikém? – kérdezte a nő, és a szabad kezével átölelte a fiút.

– Igen, anya, nincs semmi baj.

– Jó reggelt! – köszönt rá Kárpáti, és elé tolt egy tányér gőzölgő rántottát. – Egyél, mert nem garantálom a kétfogásos ebédet, szóval érd be ennyivel.

Miután mindenki elé letette a reggelit, maga is hozzálátott, és nagyot harapott a kissé már szikkadt kenyérből. Váradiék egy szót sem szóltak, a fiú is csak néha, lopva nézett felé. Talán a szülei előtt nem akarta jelét adni, hogy egyáltalán nem tekint ellenségként a férfirra. A kettejük esti beszélgetése olyan volt, mint valami titkos szövetség, és bár nem lettek barátok, mégis kialakult valamiféle kapcsolat közöttük.

Miután végeztek, Kárpáti összegyűjtötte a tányérokat, és a mosogatóba tette őket.

– Nem foglak megkötözni, ha továbbra is betartod a szabályokat. Megegyeztünk? – kérdezte a gyerektől, és csak egy néma bólintást kapott válaszul. – Önöket átkísérem a nappaliba, és ott fogják eltölteni a délelőttöt.

– Mégis mikor takarodik már el végre? – kérdezte Váradi. – Megkapta, amit akart.

– Mondjuk este hét óra környékén. Tehát még nagyjából kilenc órát kell eltöltenünk együtt.

– Mennyit? – képedt el a nő.

– Jól hallotta. Válasszon egy könyvet a polcról, vagy adok magának néhány újságot; de garantálom, este hét után nem lát többet ebben az életben.

– Merem remélni, de jobban örülnék, ha inkább lecsuknák ezért.

– Ezt majd megbeszéli a férjével, aki valószínűleg ugyanezt szeretné, de nem adom meg neki és a kollégáinak ezt a lehetőséget. Szóval, mit szeretne csinálni a délelőtt folyamán? És ön? – fordult Váradi felé.

Végül eléjük tette a hálósobában talált könyveket, és bekapcsolta a rádiót, hátha ettől gyorsabban telik az idő. A fiú is kijött olvasni a nappaliba, őt kevésbé kötötték le a hírek, ezért bekucorodott az egyik fotelbe, miközben elmerült az ifjú Hawkins és Hosszú John Silver kalandjaiban. Kárpáti csak ült a kanapén, és várta, hogy teljen az idő, de a percek csigalassúsággal vánszorogtak, és úgy érezte, sosem jön el az este.

Egy óra múlva észrevette: senki sem figyel rá, ezért úgy döntött, magára hagyja Váradiékát, és kiment a mosdóba. Úgy tűnt, a fiatal százados csak erre a pillanatra várt.

– Gergő, figyelj rám!

A fiú felkapta a fejét, és az apja felé fordult.

– Gyorsan! A szobánkban, a szekrény alján van egy számszörös bőrönd. Három, kilenc, négy a kódja. Abban van a bilincs pótkulcsa, siess!

A fiú némán bólintott, letette a könyvet, és átment a hálósobába. Természetesen nem akart ellentmondani az apjának, és tudta, ebben a helyzetben segítenie kell a szüleinek, ennek ellenére volt benne egy kis bizonytalanság. Az éjszakai beszélgetés után visszafeküdt az ágyába, de bárhog is ellenkezett a gondolattól, be kellett látnia, érez némi szimpátiát Kárpáti iránt.

Látta, ahogy megbilincselte a szüleit, pisztollyal fenyegetőzött, a bőröndöket telepakolta a házban talált értékekkel, ami még az ő szemében is szimpla rablásnak tűnt, de ennek ellenére is azt gondolta: talán nem egy velejéig rossz ember tartja őket fogva. Nem volt sok tapasztalata az emberekkel, de az éjszaka közepén szomorúságot velt felfedezni Kárpáti hangjában, és ahogy reggel végignézett rajta, az arca olyan nyúzott volt, mint aki egyáltalán nem aludt, vagy éppen beteg.

Hiába érezte úgy, hogy talán hibát követ el, szót fogadott, és igyekezett csendben dolgozni. Megkereste a bőröndöt, felpattintotta a zárat, és az egyik belső zsebben megtalálta a kulcsokat. Már épp indult volna vissza, de ahogy megfordult, Kárpátival találta szemben magát.

– Azt hiszem, azokra nem lesz szükséged – nyújtotta felé a tenyerét.

A fiú bűnbánó arccal adta át a kulcsokat.

– Ne mondj semmit! Tudom, nem a te ötleted volt, de helyesen cselekedtél. Ha az apám erre kér, én is ezt tettem volna.

– És akkor most bántani fogja őket? – kérdezte a fiú, és az arcára most először ült ki az őszinte rémület.

– Nem, hiszen megígértem, hogy nem esik bántódása senkinek. Menj vissza, és olvass inkább. Később esetleg segíthetsz a konyhában. Remélem, a tegnapi babfőzelék megfelel ebédre.

Gergő bólintott, és visszasomfordált a nappaliba. Kárpáti követte, majd Váradhoz lépett, és felmutatta neki a kulcsokat.

– Ezek nálam maradnak még egy ideig.

– Maga aljas rohadék!

– A fiának ehhez semmi köze, jobban járt volna, ha nem keveri bele. Gondoljon bele, mi történik, ha esetleg kihoz a békettüresemből, és rajta töltöm ki a mérgemet. Hiszen ő szegte meg a szabályokat, és kereste meg a pótkulcsokat.

– Erre nem lenne képes!

– Biztos benne? Maga kockáztatott, és a fiára tolt a felelősséget. Ezek után nem biztos, hogy én vagyok az aljas rohadék.

Váradi erre nem tudott mit felelni, ezért inkább visszatért az egyik újsághoz, és magában fortogott tovább. A felesége teljesen feladta az ellenállást, egyre csak olvasott, miközben az órát figyelte, és úgy várta a hét órát, mint a megváltást. Gergő folytatta *A kincses sziget*et, és igyekezett kerülni Kárpáti pillantását. Nem sokkal később egy távoli templom harangja elütötte a delet.

Eközben Ószentivánon Andor nekitámaszkodott az egyik házfalnak. Már vagy egy órája figyelte a környéket, amikor Bíró begördült a kocsival, és dohányfüstfelhővel kísérve beviharzott a kocsmá ajtaján. Nem sokkal később gondterhelt arccal jelent meg újra, és elindult a főutcán a vegyesbolt felé.

Andor rágyújtott egy cigarettára, és átment az utca túloldalára. Úgy vélte, célszerűbb, ha megvárja, amíg a nyomozó körbejárja az informátorait, és csak utána beszél vele. Egy lovas kocsi gurult el mellette trágyával megpakolva. A bakon ülő férfi szúrós tekintettel nézett az idegenre, de Andort ez egyáltalán nem érdekelt. Ha minden jól megy, hamarosan immár kockázat nélkül járhat-kelhet a környéken.

Persze egyáltalán nem volt benne biztos, hogy működni fog a terv, hiszen ez a Biró akár az első percben letartóztathatja, de a pénz mindig jó ajánlólevél volt, ráadásul azt is tudta, az ÁVH-n szolgálok nem mindig ragaszkodnak a szabályzat betű szerinti betartásához. Remélte, a nyomozó kelően kapzsi lesz ahhoz, hogy ne utasítsa vissza az ajánlatát.

Néha az órájára pillantott: időben haza kell érnie, hogy Kárpátnak megadják a találkozási pontot, de még messze volt az este, kár lett volna kapkodni. Újabb cigarettát vett elő, de alighogy kifújta az első füstpamacsokat, meglátta a közeledő Birót. Mártonnak igaza volt, az alacsony nyomozónak valóban rókára emlékeztető tekintete volt, keskeny arc, összeszűkülő szemek, vékony bajuszka, és egyenesre fésült, sötét frizúra.

– Biró elvtárs?

– Maga meg kicsoda? – förmedt Andorra a férfin.

Andor reggel óta azon gondolkodott, hogy vezesse fel a tervét, de úgy döntött, a legegyszerűbb, ha nyílt kártyákkal játszik.

– Van egy ajánlatom, amennyiben hajlandó meghallgatni.

– Miből gondolja, hogy érdekel? És honnan tudja, hogy ki vagyok? – kérdezte Biró, akinek egyáltalán nem volt kedve beszélgetni ezzel a vadidegen férfival. Hiába hallgatta ki az összes kapcsolatot, ezúttal sem tudott meg többük semmi érdemlegeset.

– Ez egyelőre nem fontos, de sok minden tudok, ami érdekelheti az Államvédelmi Hatóság nyomozóját.

– És ezt honnan tudja?

Biró egyre nagyobb gyanakvással méregette a férfit. Nem szokta meg, hogy ilyen nagyképűen beszéljenek vele.

– Magára van írva, és ezt amúgy is mindenki tudja a faluban. Úgy tudom, egy Kárpáti nevű férfit keresnek. Talán tudok segíteni.

Biró körbenézett, de senki sem figyelte őket.

– Üljön be a kocsiba, és menjünk egy kicsit távolabb.

Andor bólintott, beprézelte magát az anyósülésre, aztán felberregett a kocsi motorja, és elindultak vissza, Szedged felé, de a határban lehúzódtak egy jobbra tartó földútra.

– Hallgatom – kezdte Biró, miközben előkotort egy cigarettát.

Andor is a mellső zsebébe nyúlt, és egy kisebb köteg bankjegyet tett a műszerfalra.

– Mielőtt bármit mondanék, szeretném, ha ez a beszélgetés kettőnk között maradna, bár tudom, az ÁVH ese-

tében ez talán nevetségesnek tűnő kérdés, de ez az összeg esetleg segít ebben.

Látta, ahogy Bíró mohó tekintettel nézi a pénzt, mintha csak bátorításra várna.

– Vegye csak el nyugodtan.

– Mi köze ennek Kárpátihoz? És honnan tud maga erről?

– Azt is mindjárt elmondom. Kárpáti nevével a *Szabad Népben* találkoztam először. Országos körözést adtak ki ellene, de sokkal többet is segíthetek, csak figyeljen rám – és miután a nyomozó bólintott, úgy érezte, minden simán fog menni. – Először is, azt gondolom, tisztában van vele, a környéken korábban is előfordult, hogy valaki megpróbált illegálisan átjutni a jugoszláv oldalra.

– Természetesen. Nemrég egy szerencsétlen rá is lépett az egyik aknára, úgy kellett összeszedni a darabjait.

– Persze vannak, akiket a helyiek átsegítenek a túloldalra.

– Ezzel nem mondott újat. Hónapok óta próbáljuk felderíteni, kik vesznek részt ebben, de eddig nem jutottunk semmire. Keményfejűek ezek a falusiak, és senki nem akar beszélni.

– Tétélezzük fel, én tudok ebben segíteni.

– Valóban? – kezdett egyre nagyobb érdeklődést mutatni a nyomozó.

– Igen, de abban mi lenne a maga haszna? Ahogy mondtam, van egy ajánlatom, szóval egyfajta üzletet aján-

lok. Történetesen tudom, mikor érkeznek meg a szökni vágyók a határra, de azt szeretném, ha ez így is maradna. Mindezért hajlandó lennék egy rendszeres összeggel támogatni a munkáját.

Bíró hosszasan elgondolkodott az ajánlaton, de Andor látta a tekintetéből: már bekapta a horgot. Kockáztatott, és úgy tűnt, bejött a számítása.

– Én minden alkalommal értesíteni fogom, mikor érkezik valaki a határra. Semmi mást nem kell tennie, csak távol maradni. Esetleg jelezheti a határvadászegységek felé, hogy kapott egy fülest, de egy másik helyszínt jelöl meg nekik. Hogy ez ne legyen túlságosan feltűnő, bizonyos esetekben valós információkat ad majd tovább, és ilyenkor senki nem jut majd át a határon, maga viszont megkapja érte az elismerést.

Bíró lassan bólintott, bár tudta, amit tesz, az abszolút szabályellenes, de a zsebébe sülyesztett pénz nyomós indok volt arra, hogy igent mondjon. A férfit akár most is le tartóztathatná, de mire menne vele? Talán kiverik belőle, amit esetleg nem akart elmondani, de mi lesz utána? A fizetése miatt sosem panaszkodott, jobban keresett, mint egy közönséges rendőr, de ez a rendszeres juttatás egyáltalán nem jött volna rosszul.

Ráadásul nem is kéne teljesen szemet hunynia, hiszen a férfi azt állította, bizonyos személyek disszidálását megakadályozhatják, így valami eredményt is le tud tenni az asztalra.

– És mi a garancia arra, hogy nem blöfföl? – kérdezte Biró, aki hallott már arról, hogy a testületnél olykor a saját embereiket is ellenőrizték. Miért ne lehetne ez a férfi egy másik, civil ruhás nyomozó, akit csak ezért küldtek le a központból, hogy őt csöbe húzzák?

– Azt reméltem, az előbbi összeg elegendő biztosíték lesz. Ez egy tiszta üzlet, ahol mindenki nyer. Maga némi pénzt, és alkalmanként egy sikeres letartóztatást. Cserébe gondoskodik arról, hogy minden más zavartalanul folyjon a környéken. Szerintem ez igencsak nagyvonalú ajánlat.

– Ez így van – bólogatott a nyomozó.

Andor úgy okoskodott, a pénz elég nyomós érv lesz amellet, hogy a nyomozó ne verje át, hiszen bólogathat, igent mondhat bármire, de ennél többet kellett adnia neki, hogy kivívja a másik bizalmát.

– Amennyiben meg tudunk állapodni, máris begyűjtheti az első trófeáját: a kezébe adom ezt a Kárpáti nevű szökevényt.

Biró szemei elkerekedtek egy pillanatra. A férfi által felajánlott összeg igencsak nagyvonalú volt, de Kárpáti letartóztatása még ennél is többet jelentett volna. Napok óta semmi másról nem szóltak a reggeli parancsok, csak hogy ellenőrizték a határ menti falvakat és a pályaudvarokat, de hiába mutogatták a fényképét a kalauzoknak, jegypénztárosoknak és a besúgóknak, egyikük sem látta eddig a szökevényt.

Bár megfordult a fejében, hogy a kecske is jóllakjon, és a káposzta is megmaradjon, azaz felveszi a pénzt, aztán ezt a férfit is beviszi kihallgatásra, de Kárpáti letartóztatása hirtelen fontosabbnak tűnt, amiért érdemes volt igent mondani, és elfogadni a feltételeket. Végül is akár egy évet is várhat, ráér utána kikérdezni, mennyit is tud valójában a határon folyó embercsempészetéről.

– Rendben van – nyújtotta a kezét Biró. – Akkor meg egyeztünk.

– Tudtam én, hogy tetszeni fog magának az ajánlat, nem fogja megbánni. Most pedig figyeljen rám. Kárpáti szerda reggel tíz órára érkezik a faluba. Azt nem tudom, hogyan és merről, de valószínűleg kerülni fogja az utakat, ezért a legbiztonságosabb, ha itt tartóztatják le. A Kossuth utca végén van egy kereszteződés a házak után. Balra a határ, és a szögesdrótkerítés, ha jobbra fordul, akkor néhány régi, használaton kívüli épületet lát majd. No, ezt a helyet figyeltesse. A többit magára bízom. Remélem, világos minden.

– Tökéletesen. Már csak azt szeretném tudni, hogy fog értesíteni, ha újabb emberek érkeznek a határra. És persze mi lesz a pénzzel?

– Emiatt ne aggódjon. Csak látogassa rendszeresen azokat a személyeket, akiket eddig, ne változtasson a szokásain, a többit pedig bízsa rám. Jövő szerdán megkapja Kárpátit, ami remélhetőleg bizonyítja az ajánlat komolyságát, és szerintem mindketten egy biztonságos és jövedelmező üzlet részesei leszünk.

A két férfi elégedetten bólintott, jelezvén, hogy a megállapodás megkötetett, majd Andor kiszállt a kocsiból, és elindult visszafelé a faluba.

A környező szántóföldeken már zöldelltek a gabonátáblák, a távolban mintha egy mezőőrt látott volna a szántásban sétálni, de Andor már nem törődött semmivel. Tudta, jó üzletet kötött, amit egyelőre nem fog az öccse orrára kötni. Átveszik a pénzt, ideküldik Kárpátit, de utána vége a lebukástól való állandó félelemnek. Nyugodt lelkiismerettel kérhet több pénzt az ügyfelektől, akiknek garantálni tudja a szabad távozást, ha pedig valaki sokat akadékoskodik, őket Biróék letartóztatják.

Az órája szerint nem sokkal múlt dél, így bőven hazaér a találkozó előtt, sőt, Szegeden lesz ideje elkölteni egy ebédet is. Elégedetten ült be a Škodába, gázt adott, majd elindult hazafelé.

Váradiék befejezték az ebédet, Kárpáti pedig visszakísérte őket a nappaliba. Még mindig több órát kellett eltölteniük együtt, és a férfi egyre türelmetlenebbül pillantott az órára; úgy tűnt, a mutatók szinte csak vánszorognak a számlapon. Megfordult a fejében, hogy esetleg hamarabb indul a találkozóra, de nem akart túl sok időt adni az őt üldöző nyomozóknak. Bár szinte kizárt, hogy ma este ráakadjanak, de lassan már ebben sem volt biztos. Ráadásul éjszakára is meg kell húznia magát valahol, mert ilyen késői órán biztosan szemet szúrna valakinek a pályaudvaron.

Ekkor azonban megcsörrent a telefon, és a hangja úgy hasított át a szoba csendjén, mint egy villámcsapás, amire mindannyian felkapták a fejüket. A hívó igencsak kitartó volt, amikor végül megszólalt Váradi.

– Az irodából keresnek. Gondolom, feltűnt nekik, hogy nem mentem be reggel, ahogy azt előre megbeszéltük.

– Mégis milyen dolguk lenne pont szombaton? – kérdezte Kárpáti, aki egyre csak a telefont figyelte.

– Maga is tudja, az ÁVH-nál egyik munkanap olyan, mint a másik. Nekem ma reggel ott kellett volna lennem a Sztálin úton, és mostanra valószínűleg belátták, nem pusztán egy kis késésről van szó – mosolyodott el Váradi. – Előbb-utóbb ide fognak küldeni egy kocsit. Még sosem fordult elő, hogy ne vettem volna részt egy megbeszélésen.

– Csak blöfföl!

– Biztos ebben? – kérdezte a százados, aki elégedetten nyugtázta a zavart a másik arcán.

Kárpáti még mindig a telefont figyelte, ami végre elhallgatott. A reggeli incidens óta tudta, Váradi egyáltalán nem adta fel a küzdelmet, csupán taktikát változtatott. Ráadásul a munkanapokkal kapcsolatos megjegyzése történetesen igaz volt, ezt tapasztalatból tudta. Ennek ellenére bárki telefonálhatott, ezért a nyomozó akár valóban blöffölhetett, de a kétkedés már befészkelte magát a fejébe, és nem tudott szabadulni a gondolattól: mi történik, ha netán Váradi valóban igazat beszél?

– Ha bentről keresik, biztosan újra fogják hívni. Nem küldenek ide rögtön egy kocsit.

– Talán, de nem tudhatja.

Kárpáti dühösen kirobogott a konyhába, ahonnan akár az utcát is szemmel tarthatta volna, de valójában csak egyedül akart lenni. Biztos volt benne, az ÁVH nem riadóztat senkit csupán azért, mert egy kollégájuk nem ment be dolgozni. Az is megfordult a fejében: talán mégiscsak megérné hamarabb indulni, és valahol máshol eltölteni a délutánt, hiszen senki nem tudja, merre megy tovább. Ivott egy pohár vizet, miközben próbálta meggyőzni magát, hogy egy szavát se higgye el Váradinak, fél óra múlva azonban újra megcsörrent a telefon, ami végképp eldöntötte a kérdést: tudta, cselekednie kell.

Először odalépett a férfihoz, és ellenőrizte, hogy a bilincs elég szorosan tart, majd megtette ugyanezt a nőével is, végül bement a gyerekszobába.

– Figyelj rám, Gergő, most ki kell jönnöd velem, és egy rövid időre kénytelen leszek téged is megkötözni. Remélem, nem fogsz ellenkezni, cserében megígérem, nem tart sokáig.

A fiú kicsit aggódva nézett Kárpátira.

– Azt mondta, nem fog bántani minket.

– És ezt az ígéretet meg is tartom, sőt, egy kicsit hamarabb elmegyek, mint terveztem, de fontos, hogy legyen egérutam. Tudod, ez mit jelent?

– Persze.

– Akkor jó. Hidd el, bátrabban viselkedtél, mint a szüleid, de most muszáj ezt tennem veled is, pedig nem akarom. Sose akarj rosszat ártatlan embereknek. Most pedig kérlek, gyere ki velem a nappaliba.

Kárpáti megkereste az előző nap leszakított függőnyt, majd a fiú kezét is rögzítette a háta mögött. Ezután kinyitotta az egyik bőröndöt, és némi készpénzt vett magához. Az órája szerint fél kettő múlt. A telefonhoz lépett, és felhívta az Autotaxi számát.

– Halló? Jó napot, szeretnék egy kocsit kérni a Csipke utca tízes számú ház elé, minél gyorsabban a Nyugati pályaudvarra kell jutnom. Köszönöm.

Miután letette a kagylót, fogta a telefonzsinórt, és kitépte a falból, majd a konyhából magával hozott késsel a biztonság kedvéért el is vágta.

– Ha nyugton maradnak, egy órán belül szabadok lesznek, erről kezeskedem. Várad elvtárs, valószínűleg hiába kérnék öntől bármit, úgysem hallgatna rám, de mire értesíti a kollégáit, én már nem leszek a városban, nyugaton pedig tárt karokkal várnak.

– Nem fog messzire jutni, ezt garantálom. Itt fog megrohadni a börtönben!

– Sok sikert hozzá. Asszonyom, nagyon örültem. Te meg igazán talpraesett kölyök vagy – fordult a fiúhoz. – Tudod, rossz időben, rossz helyen. Sajnálom.

Kárpáti ezután fogta a lakáskulcsokat, amit az előszobaszekrényen talált, és gondosan bezárta maga mögött az

ajtót, majd elsétált a megadott címre, és türelmesen várt a kocsira. Hamarosan befordult az utcába egy szürke Renault, a bőröndöket a hátsó ülésre tette, és elhelyezkedett a sofőr mellett.

– A Nyugati pályaudvarhoz legyen szíves!

A taxis bólintott, és elindultak lefelé a hegyről. Kárpáti még mindig azon gondolkodott, vajon Váradi blöffölt-e a telefonhívással kapcsolatban, de nem kockáztathatott. A csempészekkel való üzletelés sem tűnt életbiztosításnak, ellenben ha az ifjú századost tényleg hiányolták az ÁVH-n, akkor akár meg is lephette volna egy kikerülő járőr. Úgy számolta, legalább egy óra, mire Váradi be tud telefonálni a központba, talán kevesebb, de ez pont elég lesz neki.

Húsz perccel később megálltak a pályaudvar oldalában lévő parkolóban, a sofőr azonban igencsak meglepődött, amikor a viteldíj több mint kétszeresét számolta le neki Kárpáti.

– Talán félreértett valamit. Ekkora borraivalót igazán túlzásnak érzek egy ilyen rövid útért – szabadkozott a férfi.

– Nem, szó sincs félreértésről. Inkább egy szívességet szeretnék kérni öntől. Megtérítem a visszafelé út költségét is, amihez hozzátettem még egy keveset. Ezért az összegért kérem, hajtson vissza a Csipke utcába, majd álljon meg a négyes számú ház előtt. Itt vannak a kulcsok a bejáráshoz, és tegye el ezeket is – nyomta a taxis kezébe a bilincskulcsokat is.

– Kérem, én nem akarok részt venni semmi illegális, törvénytelen dologban!

– Ahogy gondolja, de néhány ártatlan ember élete függ ettől. A pénzt mindenképp megkapja, a többi magán múlik. Szóval menjen be a nappaliba, és tudni fogja, mit kell tennie. Nekem sajnos hamarosan indul a vonatom.

Kárpáti elkészönt, kivette a bőröndöket, és megvárta, amíg a Renault elhajt a körút irányába. Bízott a sofőr emberségében: nem akarta napokig megkötözve hagyni Váradiékat, ennyi idő viszont elég lesz arra, hogy felszívódjon. Ezután odalépett az épület melletti droszthoz, ahol egy másik Renault várakozott, az ablakából egy körszakállas, idős férfi bámult kifelé, utasra várva.

– Kibérelhetem a kocsiját a délutánra?

– Ezt meg hogy érti? – nézett rá értetlenül a sofőr.

– Szükségem lenne egy kocsira körülbelül fél nyolcig. Nem fogunk sokat furikázni a városban, de mondjon egy összeget, amennyit ez megér magának.

A taxis zavarában maga sem tudta, mi az a pénz, amit nem szégyell elkérni, de hiába mondott egy látszólag nevetségesen magas számot, a különc utas csak bólintott, betette a bőröndjeit a hátsó ülésre, és elhelyezkedett mellette.

– Nos, ismer valami szép helyet a város határában? Magára bízom. Vigyen oda, aztán a többit meglátjuk.

Majoros nemrég ébredt fel a délutáni alvásból, belebújt a papucsába, és kiment a nappaliba, ahol a felesége egy

kosár pamutgombolyagot válogatott szét színek szerint, végül kiemelt egy zöldet, és két horgolótűt.

– Remélem, jól aludtál. Az utóbbi pár napban nem sokat láttalak pihenni.

– Igazad van, és megkértem Janikovszkyt, csak akkor hívjon a hétvégén, ha ég az épület, vagy személyesen Péter elvtárs kíván látni.

– Bízom benne, hogy egyik sem következik be – tette hozzá a neje.

– Tudod, azt hiszem, el kell engednem az ügyet. Persze még vannak elvarratlan szálak, de lehet, átadom a terepet másnak. Janikovszky is meg fogja érteni, hogy pihenésre van szükségem.

– Örülök, hogy belátod végre, és ezúttal kimaradsz valamiből. Inkább sakkozz, az legalább kikapcsol.

Majoros a sarokban álló tábla felé nézett, amin épp a világos bábuk álltak nyeresre.

– Igazad van – ült le a tábla mellé, és ezúttal a sötét figurák legjobb lépését próbálta mérlegelni.

– Amennyiben tényleg hajlandó vagy elengedni a munkát, esetleg bepótolhatjuk a balatoni nyaralást is.

– Rendben van – tolta előre a futót az őrnagy. – Hétfőn beszéllek Janikovszkyval.

Ebben a pillanatban megcsörrent a telefon. Majoros rosszat sejtve vette fel a kagylót.

– Itt Janikovszky.

– Ezek szerint ég az épület? – kérdezte az őrnagy, de érezte, hiába próbálja elviccelni a dolgot, az ezredes nem szórakozásból telefonál.

– Nem, de Szücs arra kér, gyere be kora este a Sztálin útra. Van egy nyom, és számít a segítségedre.

– Eddig nem éreztem, hogy szüksége lenne rám. Rádadásul épp most indultunk volna sétálni – pillantott az asszonyra, jelezve, hogy egyáltalán nem akar visszamenni az ÁVH-ra.

– Akkor én kérlek meg rá. Kárpáti tegnap este betört Váradi százados otthonába, aki a belső reakció elleni osztályon dolgozik, megkötözte őt és a családját, majd egészen délutánig fogva tartotta őket.

– Hogy micsoda?

– Jól hallottad. Azután összeszedett minden mozdítható értéket, és a Nyugati pályaudvarhoz ment egy taxival. Váradi szerint nyugat felé akar szökni.

– Ez nem tűnik logikusnak. Miért használná ugyanazt az utat... – harapta el a mondat végét az őrnagy.

– Látod, talán érdemes lenne együtt átgondolni a lehetőségeket.

– Nos, rendben – egyezett bele Majoros, miközben látta, ahogy a felesége egyre csak a fejét csóválja. – Kora este ott leszek.

Miután bontotta a vonalat, visszaült a sakktábla mellé, és hosszú percekig nem szólt egy szót sem.

– Csak egy megbeszélés. Egy óra az egész, talán annyi sem.

– Tönkre fog tenni a munka, ezt megmondtam már neked egy fél évvel ezelőtt. Ha nem kapsz ki, a szíved fogja bánni, de beszélhetek itt neked – dohogott az aszszony, miközben nekiállt a horgolásnak.

– Tudom, de nem olyan könnyű innen nyugdíjba vonulni, vagy leszerelni. Egyszer ennek az ügynek is vége lesz.

– Aztán majd jön a következő, és sosem lesz vége.

Az őrnagy az egyik világos gyaloggal leütötte a fekete huszárt, és elégedetten nézett végig a táblán.

– Egyszer vége lesz, ígérem, de most menjünk el sétálni, végül is nem kell azonnal bemennem – lehelt csókot a felesége homlokára. – Egy kis testmozgás jót fog tenni.

Fél nyolc után néhány perccel a taxi lefékezett az Akadémia épülete mögött. Kárpáti busásan kifizette a fuvart, majd elindult a Lánchíd irányába, miközben akaratlanul is a Gresham-palota felé pillantott. Nem bámméskodott sokat, mert a rossz emlékek hamar felszínre törtek: újra eszébe jutott Miklós, és csak reménykedett, hogy a férfinak sikerült eljutnia a követségre.

Átvágott a téren, majd a lépcsőkön lesietett a Dunaparra, ahol egy sétahajó várta az utasait. Mentőautó húzott el mellette villogó lámpákkal, és a híd fémszerkezete felerősítette a sziréna vijjogását. Az elhaladó autók zaja is visszhangot vert, és Kárpáti végre megértette, miért itt

akartak vele találkozni: ha valaki megpróbálná kihallgatni a beszélgetésüket, szinte biztos, hogy egy szót sem értene belőle a zajok kakofóniája miatt.

A bőröndökkel a kezében úgy állt ott, mint valami elveszett turista, de szerencsére senki nem ment oda hozzá útbaigazítani. Tíz perccel nyolc előtt megérkezett a két férfi, a fiatalabb ezúttal is kifogástalan öltönyt viselt, nagydarab társa pedig zöld erdészruhát.

– Örülök, hogy ilyen pontos – nyugtázta Dénes.

Kárpáti csak bólintott, majd a két bőröndre mutatott.

– Ez a maguké.

Andor belepillantott az egyikbe, majd hitetlenkedve nézett az öccsére, aki maga is megvizsgálta a bőröndök tartalmát. Kissé kérdőn nézett Kárpátira.

– Szerintem nem ebben egyeztünk meg! Mégis mire véljem ezt?

– Arról nem volt szó, hogy készpénzben akarja a teljes összeget, bár abból is akad néhány köteggel, remélem, alaposan megnézett mindent. Az egyik tányér herendi, de van benne hollóházi porcelán, ékszerek, meg amit még akar. Nem tudom, mennyit érnek az érmék, de biztos vagyok benne, hogy nem három forintot.

– Sajnálom, de azt hiszem, ez nem lesz elég a szolgáltatásunk megfizetésére – csóválta a fejét Dénes.

Kárpáti türtőztette magát, nehogy tényleg megüsse ezt a beképzelt hólyagot, de szüksége volt a segítségükre, ezért ki kellett játszania az utolsó kártyáját.

– Na, idefigyeljen! Ez a két bőrönd elég sokat ér, most már csak magán múlik, mennyi pénzt kap érte a feketepiacon, viszont ha nem sikerül megegyezni, akkor megmondom, mi fog történni. Rám így is, úgy is a börtön vár, esetleg a kötél. Ha most nem jutok ki az országból, akkor önként feladom magam, de tudnia kell, korábban évekig az Államvédelmi Hatóságon dolgoztam. Ne higgyen a rablógyilkosságról szóló híreknek, bár ha volt egy kis esze, már úgymint utána nézett ennek.

Azt gondolta, ezzel okoz majd némi zavart a két férfi fejében, de csak a fiatalabbik arcán vett észre valamiféle döbbenetet, a nagydarab vadászhúzás rezzenéstelenül fogadta a hírt.

– Ha tehát nem tudunk együttműködni, akkor az első dolgom lesz önként jelentkezni a Sztálin úton, mert nincs semmi veszténivalóm, elegendő van a menekülésből, utána pedig feladom magukat is. Talán még egy vádalkut is ki tudok eszközölni – köpte feléjük a szavakat Kárpáti, aki tudta, ez legalább akkora blöff, mint amivel Váradi próbálkozott, és remélte, elég hitelesen adta elő.

– Semmit nem tud rólunk! – emelte fel fenyegetően az ujját Dénes.

– Az nem számít – nevetett gúnyosan Kárpáti. – Elküldöm a volt kollégáimat abba a kocsmába ott a Bakáts téren, és ha nem találják mást, hát lecsukják azt a hölgyet, vagy a srácot, aki az üzenetet hozta. Higgye el, nem számít

sem a nemük, sem a koruk, ugyanúgy a pincében végzik majd mindketten, és addig verik őket, amíg nem beszélnek, márpedig előbb-utóbb elmondják, kik maguk, és akkor lőttek a kis vállalkozásuknak.

Ez ugyan hatalmas blöff volt, de kockáztatnia kellett. Ha tegnap fenyegetődött volna, akkor talán bottal üthetett volna a nyomukat. Most viszont ott hevert előttük egy kisebb vagyon, amiről senki nem akart lemondani.

– Ez hazugság! – felelte Dénes nem túl nagy meggyőződéssel.

– Tegyen egy próbát. Ez a maguké, ennél többet nem tudok felajánlani – tolta odébb a lábával a bőröndöket Kárpáti, majd megfordult, és elindult visszafelé, miközben a szíve szinte kiugrott a helyéről az izgalomtól. Hátrapillantott és látta, ahogy a két férfi indulatosan vitatkozik valamin. Már majdnem kiért a híd alól, amikor meghallotta a kiáltást.

– Várjon egy pillanatra!

Igyekezett palástolni az örömét, és érdeklődve ment vissza.

– Tétélezzük fel, mégis elhiszem a történetét az ÁVH-ról. Ezek után miért bízzak magában? Hiszen utólag is feljelenthet, ha már elhagyta az országot.

– Bizalom. Nem ezt mondta nekem tegnap délelőtt? Én elhiszem, hogy nem vernek át, épségben átjutok a határon, és ezért tartom a számat, ahogy korábban mindenki más.

Egy ideig mindannyian szótlanul méregették a másikat, vajon tényleg megbízhatnak-e egymásban, végül Dénes megadóan bólintott.

– Rendben van. Őszentiván egy apró falu, Szeged mellett. Szerda reggel tíz órára érjen oda, és az emberünk átviszi a határon. Ha átért a Tisza-hídon, jobb, ha kitálal valamit, mert van egy ellenőrző pont. Menjen végig a Kossuth utcán, és az utolsó ház után lesz egy kereszteződés, ott várják majd magát. Ne kérdezzen semmit a férfitől, csak menjen utána. Vigyen magával egy horgászbotot. Annyi ott a csatorna, hogy senkinek nem szúr szemet két horgász. Onnan már nincs messze a határ. Minden világos?

– Tökéletesen.

– Én állom a szavam, remélem, maga is. Most pedig menjen, és remélem, tényleg soha többet nem látom ebben az életben.

– Ez az érzés kölcsönös – felelte elégedetten Kárpáti, majd sarkon fordult, és elindult a Váci utca felé.

Bár látszólag megegyeztek, mégsem bízott meg a csempészekben, de legalább megadtak egy helyet, ahol talán kijuthat az országból, ha máshogy nem, hát önerőből. Ugyanakkor három nap rengeteg idő. Vonattal persze pár óra alatt eljuthat Szegedre, bár biztos volt benne, még mindig figyelik a pályaudvarokat, és ha Váradi kiszabadult, akkor garántáltan új erővel látnak neki a keresésnek, ezért úgy döntött, az út jelentős részét gyalog teszi majd

meg. Addig azonban még el kellett töltenie valahol az éjszakát, és egyetlen hely jutott eszébe, ahol biztosan nem fogják keresni.

Villamosra szállt, és fél óra múlva újra ott állt a Lónyai utcai ház előtt, ahol először találkozott a két férfival. Akkor azt mondták, ne jöjjön többet ide, hiszen úgysem találja meg őket, ami azt jelenti, a lakás bizonyára üresen áll. A kaput nyitva találta, majd gyorsan fellopódzott az emeletre. Az ajtó nem tűnt túlságosan masszívnak. Kárpáti körbenézett, és miután megbizonyosodott róla, hogy senki nincs a gangon, egy erőteljes rúgás után a zár egy recsenéssel megadta magát.

Gyorsan belépett az előszobába, majd visszacsukta az ajtót, és beakasztotta a biztonsági láncot. Azt gondolta, a szomszédoknak talán van némi sejtésük, mivel foglalkoznak a lakás tulajdonosai, így nem keresik a bajt, és nem fognak utánanézni a zaj forrásának sem. Odabent mindent úgy talált, mint az előző nap. Bár egy takaró jól jött volna, de aludt ő már ennél rosszabb helyeken is, így végül elhelyezkedett az egyik sarokban, majd hamarosan elnyomta az álmot.

– Akkor is több pénzt kellett volna kérni! – fakadt ki Andor, ahogy megérkeztek a testvére lakására. – Nem akart ez feljelenteni senkit, hiszen menekülni akar.

A Mártonnal és Biróval való beszélgetés alapján biztos volt benne, Kárpátinak minden pénzt megér a szökés.

– És ezt miből gondolod? Amíg te kocsikáztál, én megkérdeztem valakit a rendőrségen, de alig lehet tudni valamit erről a fickóról.

– Akkor sem kellett volna elfogadni ezeket! – mutatott a bőröndökből kipakolt tárgyakra Andor. – Nem olyan könnyű pénzzé tenni őket, ezt te is tudod.

– És te vállaltad volna a kockázatot? – szegezte neki a kérdést Dénes. – Mert én azt mondom, lehet, kevesebbet kapunk, mint általában, de nem fog beleköpni az üzletünkbe. Ahhoz túl becsületes feje van, szóval azt mondom, hagyjuk futni.

Andor egyre inkább azt érezte, jó döntést hozott, amikor alkut kötött Biróval. Muszáj lesz változtatni a szabályokon, és Kárpáti kapóra jött ehhez, mert keresve sem találhatott volna jobb áldozatot, akit odadobhat konicnak az ÁVH elé.

– Az a fontos, hogy továbbra is biztonságosan tudjuk működtetni az üzletet, és ehhez el kell engednünk, nem volt más megoldás. Hidd el, ez volt a jó döntés.

– Hát, ahogy gondolod – adta meg magát Andor, de tudta, hamarosan komoly változásokra van kilátás. Legfőképp az öccsének, ha képtelen lesz ezt elfogadni.

Majoros leült az asztal mögé, de ahogy végighallgatta Váradi beszámolóját, egyre nagyobb érdeklődéssel fordult felé, miközben a fejében csak úgy zakatoltak a gondolatok.

– Azt mondta, nyugat felé akar menni, és a taxival is a Nyugati pályaudvarra vitette magát – fejezte be a százasos.

– Maga szerint mit tegyünk? – fordult Majoros felé Szücs, aki úgy tűnt, ezúttal tényleg nem akarja elpuskázni a lehetőséget.

– Ha Kárpáti igazat mondott, akkor mostanra akár valóban Ausztriában lehet. Gondolom, nem érkezett bejelentés a határról. Én mégis valamiért úgy érzem, ez csak amolyan megtévesztés, akárcsak minden, amivel eddig próbálkozott.

– És akkor hol keressük? – kérdezte Janikovszky.

– Fogalmam sincs, szinte bárhol lehet, de megmondom őszintén, engem egyre kevésbé érdekel.

– Márpedig akkor is el kell kapnunk! – csattant fel Szücs. – Talán szétnézhetnénk arrafelé, amerre Csonka ment. Vagy ahol Lukács próbált elszökni.

– Az ő helyében én egyiket sem választanám – sóhajtott Majoros. – Hiszen az egyetlen fegyvere a meglepetés, a kiszámíthatatlanság, ezért szerintem teljesen máshol kell keresni, de ahogy mondtam, én ebből kiszállok.

Ekkor kopogtattak a tárgyaló ajtaján, és egy fiatal egyenruhás dugta be rajta a fejét.

– Szücs elvtárs, telefonon keresik.

– Bárki is az, mondja meg neki, nem érek rá!

– Szegedről jött a hívás. Azt mondták, Kárpátiról van szó.

– Valóban? – néztek fel szinte egyszerre.

Szücs kivi harzott, a többiek pedig a székükön fészkelődve várták, hogy az ezredes visszatérjen.

– Egy bizonyos Bíró százados azt állítja, tudja, hol fog felbukkanni Kárpáti: egy Ószentiván nevű falu határában, Szeged mellett – kezdte Szücs, amikor újra helyet foglalt az asztal mellett.

– És ezt honnan tudja? Mennyire megbízható a forrás? – kérdezte Janikovszky.

– Azt mondta, teljesen. Hosszú ideje dolgozott az ügynökhálózat kiépítésén. Beszéltem a felettesével, aki szerint tényleg sokat járt ki a déli határhoz.

– Ezek szerint a nyugatra szökés tényleg csak elterelés volt – szólalt meg az eddig szótlanul üldögélő Farkas.

– Magam is úgy vélem – értett egyet Majoros. – Feltételezem, a Váradi elvtárstól eltulajdonított értékekkel akar ott megvásárolni valakit, hogy segítsen neki átjutni a határon. Tudjuk, mikorra ér oda Kárpáti?

– A nyomozó szerint szerdán reggel tíz óra körül.

– Ezek szerint három napunk van felkészülni az akcióra, de fontos, hogy ne kapkodjunk el.

– Maga mit javasol? – kérdezte Szücs. Bár ő akarta irányítani az akciót, úgy vélte, az őrnagy ötletei talán még hasznosak lehetnek.

– Gondolkodnom kell még ezen – ismerte el Majoros.

– Ha kivonulunk egy komplett karhatalmi századdal, azt biztosan megneszeli, és ha visszafordul, akkor újból elve-

szítjük a nyomát. A határon persze csatárláncba állíthatjuk az embereket, elzárva a menekülés útját, de hagynunk kell, hogy eljusson Ószentivánra. Kárpáti valószínűleg autóúton fog érkezni, de az eddigiek alapján erre még rácáfolhat. Elég óvatos ahhoz, hogy csak úgy besétáljon, és nem akar felesleges kockázatot vállalni. Találkozzunk holnap délután, addigra megpróbálok kitalálni valamit.

16. fejezet

1950. május 7., Budapest, Lónyai utca 37. 6.30.

Kárpáti már kora hajnalban talpon volt, a kemény fekhelytől enyhén sajgott a háta és a dereka, de immár kizárólag a Szegedre való utazással törődött, ugyanis kedd délutánra akarta elérni Ószentivánt, hogy felmérje a környéket, és ha mégis átverték volna, akkor legyen ideje új tervet kövacsolni.

Szeged közel volt a határhoz, így biztos volt benne, az ÁVH figyelni fogja az arra tartó járatokat, ezért másik irányba kellett elindulnia. Egy kis kerülővel a Soltvadkertig tartó utat vonattal, esetleg busszal tervezte megtenni, ahonnan bő kétnapi gyaloglással ér majd Szegedre. Innen szinte csak toronyiránt kell a határ felé mennie, bár a falu pontos fekvését egyelőre még ki kellett derítenie.

Az utazás második fele miatt egyáltalán nem aggódott, mivel szinte lehetetlen volt ellenőrizni az összes alsóbbrendű utat, a falvakat pedig eleve kerülni akarta, ezért nem számított egy esetleges igazoltatásra. Minél kevesebb emberrel találkozik, annál biztonságosabb az út.

Megtapogatta a belső zsebét, ahol lapult még egy köteg bankjegy, ezen nemcsak vonatjegyet és ételt, de talán még némi segítséget is vásárolhat. A pisztolyt a nadrágja körcába dugta, majd kilépett az ajtón, és elindult a villamosmegálló felé.

A sarkon egy virágáros néhány ládát rakodott be az üzletbe, Kárpáti tekintete pedig hosszan időzött rajta. Körbenézett, hátha megpillantja az utcagyereket, aki néhány napja a kezébe nyomta a Lónyai utcai címet, de sehol nem látta, így végül úgy döntött, későbbre halasztja hirtelen jött ötletét, mert egyszerre beléhasított a felismerés: talán utoljára látja a várost. Fogalma sem volt, mi történt mindazokkal, akik megpróbáltak neki segíteni, de valahogy meg akarta hálálni az önzetlenségüket, bár erre talán csak egyikük esetében van reális esély.

A villamos végigdübörgött a körúton, és ahogy egy pillanatra keresztezte a Sztálin utat, Kárpáti gyomra újra görcsbe rándult, de erősen hitt benne, ezúttal végleg maga mögött hagyja a hatvanas szám alatt álló szürke épület minden emlékét. Csonka ezredes megtanította a túlélésre, de most végre szabadságra vágyott, amit ebben az országban talán már sosem tapasztalhat meg.

Elege volt az ÁVH-ból, a hazugságokból, amikbe az élet kényszerítette, a félelemből, hogy mikor kísérik el az asztalától egy kihallgatóhelyiségbe, a formális munkahe-lyi kapcsolatokból, miközben az igaz barátságokat szin-te a kukába dobta, csak hogy ne kelljen bevallani nekik a munkájával járó szégyenteljes igazságot. És ez az új élet itt volt tőle karnyújtásnyira: csak néhány nap, és a határ túloldalán lesz, utána pedig valahogy továbbmegy nyugat felé, bárhova, csak el innen ebből a nyomorból.

A Déli pályaudvarhoz érve az érzéseit háttérbe szorítva újra a hidegfejű, tervező énje került előtérbe, hiszen jegyet kellett vennie, és biztos volt benne, az ÁVH emberei is fi-gyelik a környéket. Hónapokkal ezelőtt Lukácsnak is el-mondta, milyen óvintézkedéseket tegyen, ha menekülnie kell, és reménykedett benne, a hamisító megfogadta a ta-nácsait. Csaknem egyhetes borostája volt, ezért úgy vélte, nem szúrják ki rögtön egy körözési fotó alapján.

A jegypénztárnál nem volt nagy sor, Kárpáti pedig majd' tíz percig figyelte a várakozó utasokat, hátha meglát egy céltalanul várakozó civil ruhás nyomozót, de a csar-nok biztonságosnak tűnt. Végül odalépett az első kasszá-hoz, majd fejét lehajtva köszönt a pénztárban ülő nőnek.

– Jó reggelt, egy teljes árú jegyet kérek Székesfehérvárra.

– Csak oda, vagy retúr?

– Egy útra lesz, köszönöm – nyújtott át egy bankjegyet, és besöpörte a visszajárót.

Kárpáti ezután átment az utasváró távolabbi sarká-ba, újabb tíz percet várt, ezúttal a második pénztárt vá-lasztotta, ahol vett egy jegyet Szombathelyre, a harmadik pultnál pedig Nagykanizsát jelölte meg úti célként. Nem tudta, később kikérdezik-e a pénztárosokat, de ez talán elegendő lesz, hogy kicsit összezavarja őket. Végül talált egy Magyarország-térképet, amin megnézte, merre fek-szik Ószentiván, és Szegedről melyik irányban kell to-vábbmennie.

Ezután kiment a vágányokhoz, és a tájékoztató táb-la alapján talált egy megfelelő szerelvényt Pécs felé, ami alig tizenöt perc múlva indult. Az egyik árusnál vásárolt két szendvicset, amikor a szeme megakadt az állomás sar-kában lévő virágáruson. Nem messze néhány hordár tá-masztotta a falat. Kárpáti az órára pillantott, és úgy dön-tött, pont elég ideje van.

Bement a boltba, és vett három szál rózsát, majd kért egy darab papírt, és lefirkantott rá egy címet, amivel oda-lépett az egyik megbízhatónak látszó sráchoz.

– Jó reggelt, fiatalember. Akar egy kis pénzt keresni?

– Természetesen! Merre találok az elvtárs csomagját?

– Nem erről van szó. Ezt a csokrot kéne elvinni a város másik felébe.

– Hát, nem is tudom – húzta a száját a fiú. – Ha nem ta-lálnak itt, akkor komolyan megüthetem a bokám.

– De a társai esetleg tudnak falazni magának. Figyeljen, itt van egy kis pénz – nyújtott át néhány bankót Kárpáti. –

Döntse el, mennyit ad a többieknek, amiért tartják a szájukat, de remélem, ez elegendő lesz hármuknak.

A fiú bólintott, mert úgy tűnt, ezzel meg is keresheti az egész délelőtti bevételét.

– És hova kéne elvinni a csomagot?

– Felírtam a címet, remélem, el tudja olvasni – nyújtotta felé a papírt, és a rózsákat.

– Tüzér utca negyven, Fogarasi Andrea.

– Pontosan. Tudja, merre van? A Dózsa György útról nyílik, menjen a sporttelep felé, aztán bal kéz felé lesz egy fehér ház.

– Rendben – bólintott a fiú. – És mit mondjak a hölgynek?

– Semmit, remélem, tudni fogja, ki küldte, szóval ne hagyjon cserben, most viszont rohannom kell, mert lemaradok a vonatról – biccentett Kárpáti, és elrohant a pécsi szerelvény felé.

Alig húzta be maga mögött az ajtót, szinte rögtön meghallotta a vonat indulását jelző sípszót. A legutolsó kocsi pont megfelelő volt, ugyanis időbe telik, amíg a kalauz ideér, bár Kárpáti elsősorban az ÁVH civil ruhás ellenőrei miatt aggódott, de a kupében helyet foglaló idős házaspár egyáltalán nem tűnt gyanúsak. Két hatalmas bőröndjük épp elfért az ülések fölötti tárolóban.

Jegye ugyan nem volt a járatra, de nem is akart sokat utazni, épp csak a várost szeretne volna elhagyni. Kinézett az ablakon, és ahogy elhaladtak a Duna mellett, újra teret

engedett az érzéseinek, hagyta, hogy felszínre törjenek az emlékei, és ezúttal biztosra vette: soha többet nem látja viszont Budapestet.

A házaspár kenyeret és kolbászt vett elő a lábuk melletti kosárból, megkínálták Kárpáti is, aki illedelmesen elfogadott egy kóstolót, azután kiment a kocsi folyosójára, de a kalauznak nyomát sem látta. A vonat begördült Érdre, ahol az állomás peronján szokatlanul sokan várakoztak, Kárpáti pedig a sípszó elhangzása után leugrott a kocsiról, majd hosszan nézett a távolodó szerelvény után.

Először kicsit tanácstalan volt, végül úgy döntött, nem éri meg visszamenni a központba, ezért kelet felé fordult, amerre az autótut sejtette, ahol bizonyára talál majd egy buszmegállót. Húsz perc séta után már délnek baktatott az út mentén, és őszintén reménykedett benne, sikerül leinteni egy autóst, mert megállónak nyoma sem volt a környéken. Százhalombatta ugyan nem volt messze, de rengeteg idővesztést jelentett volna, márpedig keddre célhoz akart érni.

Persze az autóstoppban is nem kevés kockázat volt, végül is magányosan, csomag nélkül sétált az út mellett, ami akár gyanúra is okot adhat. Másrészt, ha belebotlanak egy ellenőrzésbe, akkor az nemcsak rá, de a kocsi többi utasára is veszélyt jelent, a szerencse azonban, úgy tűnt, ezúttal rámosolygott.

Két teherautó is elhúzott mellette, amikor a háta mögött újra meghallotta egy jármű közeledtét. Ahogy megfordult,

egy szinte vadonatúj Renault közeledett felé, és ahogy kiktartotta a jobb kezét, a kocsi lassítani kezdett, és megállt mellette. Az anyósülésről egy fiatal, harminc év körüli szőke lány hajolt ki, mellette egy vele egykorú srác ült a volán mögött.

– Segíthetünk? – kérdezte a lány, megvillantva a mosolyát. – Pécs felé tartunk, ha gondolja, elvihetjük egy darabon.

– Igazán köszönöm, tudják, lekéstem a buszom, és bíztam benne, találok fuvart. Ha Dunaföldvárig elvinnének, az nagy segítség lenne.

– Az útba esik, szóval egyáltalán nem okoz problémát, persze csak akkor, ha nem zavarja a kutya – mutatott a hátsó ülésre, amin egy barna szőrű uszkár terpeszkedett.

– Semmi bajom a kutyákkal – felelte Kárpáti, és beült az állat mellé, aki érdeklődve fogadta az útitársát.

– Nincs semmi csomagja? – kérdezte a fiatalember, aki nek egy pillanatra szöget ütött a fejébe, mit keres a férfi üres kézzel a semmi közepén, de végül nem tulajdonított neki jelentőséget.

– Egy barátomhoz tartok, este már jövök is vissza – próbálta eloszlatni az esetleges kétségeket Kárpáti, és a válasz, úgy tűnik, kielégítette a sofőrt, aki gázt adott, és a Renault továbbindult Pécs felé.

Néhány kilométer múlva az uszkár elterült az ülésen, Kárpáti pedig igyekezett kerülni a beszélgetést, ami elég hamar kifulladt, és végül mindannyian szótlánul ültek

a kocsiban. Másfél órával később a város határában partkoltak le az út mellett, Kárpáti megköszönte a fuvart, és némi pénzt halászott elő a zsebéből, de a fiatal pár visszatásította, mondván, amúgy is erre jöttek volna, és pár pillanattal később már csak a kipufogó füstjét hagyták maguk után.

Kárpáti gyalog folytatta az utat, és ahogy beért a központba, észrevett egy útzárat, ami előtt a Renault várakozott, miközben az utasait egy rendőr igazoltatta. Biztos volt benne, hogy megemlítik majd a magányos stoppost, ezért megszorozta a lépteit, és a Duna felé indult. Titkon abban reménykedett, hogy befejezték a híd újjáépítését, de csalódnia kellett, a vasszerkezeten ugyanis még mindig dolgoztak, ezért más utat kellett találnia, hogy átjusson a túloldalra.

Szerencsére néhány csónak vesztegelt a parton, és az élelmes helyi lakosok csak arra vártak, hogy némi apróért átevezhessenek vele. Kárpáti busásan megfizette a harcsabajszos férfit, aki szó nélkül vitte át a túlpartra, majd gyalog indult tovább Solt irányába. Útközben megette az egyik szendvicset, és egy óra múlva beért a faluba. Egy ideig idegesen nézte a szembejövő autókat, a földekre igyekvő napszamosokat, vagy a kerítések mögött dolgozókat, de úgy tűnt, senki nem törődik vele. Mintha egy másik világba csöppent volna.

A hírek persze ide is eljutottak, ahogy a *Szabad Népet* is olvasták, de az embereknek jobb dolguk is volt, mint hogy

az ÁVH és a rendőrség országos körözésével foglalkoz-
zanak. Egy lovas kocsi fordult ki elé a kereszteződésben,
Kárpáti biccentett a bakon ülő férfinak, aztán továbbment
a főutcán, és végre megpillantotta a buszmegállót, ahol
egy idős hölgy várakozott a padon. Elkezdte bogarászni
a menetrendet, amikor megszólította a nő.

– Hová utazik, fiatalember?

– Soltvadkertre.

– Akkor még fél órát kell várnia – pillantott az asszony
a templomtorony órájára. – Én csak ide a szomszédba me-
gyek Hartára, de az a busz nem lesz jó magának.

– Értem. Köszönöm a segítségét, igazán kedves.

A megállóval szemben megpillantotta a kocsmá épü-
letét, és egy pillanatra úgy érezte, talán egy ital segítene,
de végül inkább leült a nő mellé a padra. Andrea mostan-
ra már biztosan megkapta a virágot. Talán többet is akart
üzenni vele, mint a köszönetet, amiért befogadta éjszaká-
ra. Ugyanakkor az asszony most már végleg a múlt részé-
vé vált, és tudta, örökre le kell zárnia ezt magában. Ha biz-
tonságban lesz, esetleg ír neki egy levelet, bár ezzel talán
csak a nőt hozná kellemetlen helyzetbe, ezért el is vetet-
te az ötletet.

Hamarosan begördült a busz, az idős hölgy elköszönt,
és Kárpáti egyedül maradt a padon. Nem tudta, felismer-
ték-e a pályaudvaron, és ha igen, akkor sikerült-e félre-
vezetnie az üldözőit, de még mindig biztonságban érez-
te magát. Úgy tűnt, a faluban senki nem foglalkozik vele,

még csak egy rendőrkocsit sem látott sehol. Fél órával ké-
sőbb befutott a busz, váltott egy jegyet Soltvadkertig, majd
leült az ajtó melletti ülésre. Nem volt sok utas, ők is épp
csak felpillantottak Kárpátira, aztán újból kifelé bámultak
az ablakon, vagy visszasüllyedtek a bóbiskolásba.

Lassan dőcögtek ki a faluból, a rossz lengéscsillapítók
miatt a jármű kellemesen dülöngélt, amitől Kárpáti szinte
rögtön elaludt, és amikor legközelebb kinyitotta a szemét,
épp a Soltvadkert határát jelző tábla mellett haladtak el.
Leszállt a főtéren, és elégedetten nézett fel a templom órá-
jára. Még csak kora délután volt, de az út nagyját megtette,
és ha nem jön közbe semmi váratlan, hétfő estére Szeged-
re érhet, kedden pedig felderítheti az őszentiváni határt.

A nap állásából betájolta a megfelelő irányt, és délke-
let felé indult. Út közben meglátott egy élelmiszerboltot,
vett némi vacsorának valót, fél órával később pedig már
a szántók között sétált, hátát kellemesen melegítette a ko-
ra nyári napsütés. A vetéseket hamarosan felváltotta né-
hány sovány legelő, a távolban marhákat látott legelészni,
bár nem értette, hogy képes bármi megteremni ezen a vi-
déken, mert a talaj csak úgy porzott a lába alatt.

Másfél órával később keresztezett egy alsóbbrendű utat,
majd egy újabb legelőn vágott keresztül, ahol magányos
öreg fák álltak elszórva, amik nyáron bizonyára némi ár-
nyékot adtak az itt delelő állatoknak, de úgy tűnt, a kör-
nyékbeliek most másfelé legeltetnek, ezért kihalt volt a vi-
dék, csak egy távoli tanya felől érkezett kutyaugatás hangja.

Kárpáti leült az egyik fa tövébe, megevett egy zsömlét és némi sajtot, szomszóságát pedig egy üveg sörrel üzte el.

Lehunyta a szemét, és hallgatta a csendet. A kutya is elhallgatott, így semmi nem zavarhatta a nyugalmát. Nem is emlékezett, mikor érzett utoljára ilyen békét és biztonságot. Talán abban a Salétrom utcai kis lyukban azzal az utcalánnyal, akinek már a nevére sem emlékezett. Pedig nem volt az olyan régen, de azóta nem volt egy nyugodt éjszakája, ahol kényelmesen aludhatott volna. Egyre közelebb érezte magát a célhoz. Már csak néhány nap.

Sötétedésre egy tóhoz ért, a távolban egy falu fényeit látta lassan kigyúlni. A szúnyogok miatt úgy vélte, nem szerencsés, ha itt marad, ezért észak felől megkerülte a települést, és végül az egyik réten talált néhány tavalyról itt maradt szénabálát. Kicsit széttúrta, és úgy tűnt, ennél jobb fekhelyet nem talál a környéken. Elköltötte szegényes vacsoráját, aztán befeküdt a kissé penészes széna közé. Az égbolton lassan előbukkantak a csillagok, Kárpáti egy ideig még gyönyörködött alkalmi hálószobájának plafonjában, aztán a fáradtság végleg legyűrte, és hamarosan békésen elaludt a fű között.

Maga sem tudta, mitől ébredt fel, de amikor kinyitotta a szemét, még mindig sötét volt, és egy kutya fenyegető morgását hallotta meg közvetlen közélről. Kezével lassan a pisztolyáért nyúlt, felült, és szinte farkasszemet nézett egy német juhással. Tőle jobbra egy hófehér agár állt némán, de a testtartásán látta, ugrásra készen vár a parancs-

ra. Mögöttük egy világos színű keverék kutya rohangált egy nő lába körül, aki érdeklődve figyelte Kárpátit.

– Mit keres maga itt? – kérdezte, de a hangján nem érződött semmiféle érzelem.

– Nem volt pénzem jegyre, sem szállásra, ezért gyalog indultam el Soltvadkertről – felelte Kárpáti, miközben a német juhász továbbra is fenyegetően morgott felé.

– És merre megy?

– Remélem, sikerül eljutnom Szegedre.

– Miért nem stoppol? Valaki biztos elvitte volna – folytatta a nő, aki úgy tűnt, továbbra sem bízik benne, és a kutyáit sem akarta hátrébb parancsolni. – Minden este kijövök a határba egy kis sétára, de ritkán jár erre valaki. Messze vagyunk minden nagyobb településtől.

– Biztosíthatom, én tényleg csak megszom itt, holnap pedig indulok tovább – felelte Kárpáti, miközben elengedte a pisztoly markolatát.

– A katonaságtól szökött meg? Azok szoktak erre jönni, aztán mennek a határ felé.

– Nos... igen – próbált szabadkozni egy kicsit Kárpáti, aki kapott a lehetőségen.

– Tippan, Pipacs, hozzám!

Az agár és a német juhász szó nélkül megfordultak, és leültek gazdájuk lába mellé. Harmadik társuk az orrát a földre tapasztva szimatolni indult a környéken.

– És maga mit akar csinálni? Nem bujkálhat a végtelenségig. Van valami ismerőse Szegeden?

– Igen, bár bevallom, még nem gondoltam végig, mihez kezdek majd ott.

Kárpáti nem akart túl sokat beszélni, mert nem tudta, hányadán áll a nővel. Ahogy feltápaszkodott, jobban is megnézte magának. Úgy saccolta, már elmúlt harminc, de nem látott az ujján karikagyűrűt. Kerek arcát vállig érő, sötét haj keretezte, szája keskeny volt, mintha nem lenne képes a mosolyra, és a tekintete még mindig őt fürkészte. Egyszerű szoknyát és blúzt viselt, amin most összehúzta a kabátot.

– Ha nem akar a penészes szénába feküdni, a nyári konyhában van egy régi ágy, azon elalhat.

Az ajánlat igencsak kedvező volt, de Kárpáti óvatos volt. Ha a melléképületben tölti az éjszakát, biztos nem ébred fel, ha a nő kilopódzik a házból, hogy értesítse a rendőrséget. Egy egyedülálló asszony miért fogadna be egy idegent, akire egy szénabálában bukkant rá az éjszaka közepén?

– Ahogy mondtam, nem maga az első, akibe belebotlom itt a környéken – kezdte a nő, mintha megérezte volna Kárpáti aggályait. – Tudja, a kutyák elég hamar kiszagolják az idegeneket. A háború alatt persze többen jöttek, akik nem akartak a frontra menni, de manapság alig fél-évente eszik ide valakit a fene.

– Sosem gondolt arra, hogy esetleg bántani akarják?

– A kutyáim megvédenek, nincs mitől félnem, de amúgy itt nincsenek bűnözők, ez nem Szeged, vagy Budapest. A gyilkosok nem erre menekülnek, itt még elbúj-

ni sem lehet, sehol egy igazán sűrű erdő vagy barlang. Ide tényleg csak néhány szerencsétlen jön, akik valamilyen jobb élet reményében próbálnak eljutni valahova, én pedig nem akadályozom meg őket ebben. Az apám arra nevelt, segítsünk mindenkinek, ha tudunk. Amikor a szomszédnak nem volt kenyere, ő az utolsó cipó felét is odaadta neki. Hát így vagyok én azokkal, akire a kutyáim találnak rá a környéken.

Ez az irgalmas szamaritánus szöveg nagyon meggyőzően hatott, de Kárpátiban ennek ellenére is ott mocorgott a kétely. Hiszen az elmúlt években az ÁVH megpróbálta elérni, hogy lehetőség szerint mindenhova el- és bejusson, a nő pedig olyan segítséget nyújt, ami mindenkinek jól jönne egy ilyen helyzetben. De vajon mennyire hihet az őszinteségének? Mi sem lenne egyszerűbb, mint feljelenteni a szökevényeket az éjszaka közepén, akik épp egy melléképületben húzzák a lóbórt.

– Na, akkor jön? Mert nem fogom még egyszer megkérdezni. Ha akar, felőlem itt maradhat, de holnap hajnalban kelek, ezért döntse el gyorsan.

– Itt dolgozik a faluban?

– Igen, az elemi iskolában – felelte a nő, miközben hátrafordult, és elindult a háza felé. Az agár és a német juhász szó nélkül követték, de a keverék valahol távolabb kaparászott egy üregben. – Pitypang, gyere már!

A kiáltásra a kutya felkapta a fejét, majd a gazdája után loholt. Kárpáti egy pillanatig még tanakodott, majd ő is

a többiek után indult. Egyszerűen nem tudta elképzelni, hogy egy falusi tanítónő besúgó legyen itt a semmi közepén.

Húsz perc séta után elérték a házakat, majd beléptek az egyik portára, és a kutyák rögtön egy favályúhoz rohantak inni. A kerítéstől balra egy nagyobb vályogépület állt, az ajtó mellé vasvillát támasztottak, a küszöb előtt egy pár papucs állt katonás rendben.

– Nincs rendes világítás, csak néhány gyertyával tudok szolgálni. Kap egy lavór vizet, abban meg tud mosakodni, és van egy kis maradék kása.

– Köszönöm, igazán kedves. Elnézést, még be sem mutatkoztam, Kárpáti Barnabás.

Úgy érezte, kár lenne hazudnia, ráadásul egyre erősebb volt a meggyőződése, hogy a nő valóban igazat mondott, és tényleg segíteni akar. Egy utolsó jótét lélek ebben a világban.

– Pál Katalin – felelte a nő. – Jöjjön be, igyon valamit, aztán megmutatom az ágycsónak, de a cipőjét hagyja kint.

Odabent az orrukig sem láttak, aztán meggyújtották a gyertyákat, és átmentek a balra nyíló szobába. A két nagyobb kutya szófogadóan kint maradt, Pitypang pedig elűnt valahol a sötétségben. A nő egy kancsóból vizet töltött két pohárba, és leültek az asztal mellé. A halovány fényben Kárpáti egy keresztet vett észre a szemközti falon.

– Maga nem a katonaság elől szökött meg – bökte ki Katalin, mintha csak úgy véletlenül említette volna meg.

– Már megbocsásson, azok általában fiatalabb emberek. Ha valóban most lépett le a hadseregből, akkor valami vezetőféle lehetett, legalábbis a korából ítélve, azok pedig jóval ritkábban dezertálnak, hacsak nem valami más okból menekül.

– Azt hittem, befogad éjszakára.

– Nem gondoltam meg magam, csak úgy érzem, nem mond igazat. Tudja, ha sokat foglalkozik gyerekekkel, akkor hamarabb megérzi, hogy valaki hazudni fog, még mielőtt az kimondta volna. Miért kell menekülnie? Bűnt követett el?

– Nem – rázta meg a fejét Kárpáti, miközben felpillantott a feszületre.

– Akar róla beszélni? – kérdezte a nő, de rögtön észrevette a másik tekintetében a hezitálást. – Nézze, felőlem akár rablógyilkos is lehet, bár nem olyan a képe, de azért jobban örülnék, ha mégsem lenne az, mert akkor nem érdemli meg a segítséget. A Biblia azonban szeretetre tanít, segítségre és gondoskodásra, ezért is vállaltam el, hogy itt maradok tanítónak. Segíteni akarok ezeknek a gyerekeknek, és talán át tudok nekik adni valamit abból, amire engem neveltek.

Felállt az asztaltól, kinyitotta a kamraajtót, végül egy tányér süteményt tett le az asztalra.

– Nem tudom, ki elől menekül. A rendőrségtől, vagy a politikaiaktól? Azok időnként erre járnak, és elvisznek néhány gazdát, rájuk sűtik, hogy kulákok, meg ter-

ményhalmozók, ami persze nem igaz. Itt a többség... nos, mindenki csak élni akar. Épp ezért nem érdekel, ha nem mondja el, miért menekül Szegedre, bár feltételezem, a határ felé megy.

Kárpáti lassan bólintott. Aztán hirtelen félrerántotta a kezét a meglepetéstől, mert Pitypang csendben bemászott az asztal alá, és megnyalta a kezét.

– Hogy képes erre? Úgy értem, miért marad itt?

– Mert ez a hazám. Igaz, nem az én országom – tette még hozzá a nő. – Persze itt is vannak besúgók, és misére járni sem életbiztosítás, de ha én is elmegyek, mi marad annak a néhány gyereknek, akik itt nőnek fel?

– Tiszta szívemből becsülöm magát ezért – nézett a szemébe Kárpáti, és legszívesebben a nő kezét is a tenyerébe fogta volna, miközben igyekezett magába fojtani a könnyeit.

Éveken keresztül élt egy olyan világban, amiben elkoptak az olyan szavak, mint a becsület, az igazság és a bizalom. Andreát és Czakót régóta ismerte, ők önzetlenül segítettek neki. Miklós csak véletlenül csöppent az életébe, igaz, a szökésből talán mindketten profitálhattak volna. Ez a vidéki tanítónő viszont egy órával ezelőtt még azt sem tudta, hogy ő a világon van, ennek ellenére megbízik benne, szállást ad neki, ami az elmúlt napok után szinte hihetetlennek tűnt.

– Ezek szerint nem a katonaságtól szökött el – állapította meg a nő.

– Valóban, de nem követtem el azt, amivel vádolnak.

– Akkor tehát politikai.

– Nevezzük így, és ha nem haragszik, érje be ennyivel. Higgye el, a maga érdekében. Az elmúlt egy hétben valahogy mindig megtaláltak, és nem akarom, hogy többet tudjon a kelleténél.

– Egy hét? Akkor maga igencsak kitartó! – képedt el a nő, miközben egy kis morzsát szórt le a padlóra, ami-re Pitypang azonnal rávetette magát. – Mikor aludt utoljára rendes ágyban?

– Talán elsején. Az hétfő volt, most pedig vasárnap van – állapította meg rezignáltan Kárpáti.

– Akkor átkísérem a szobájába. Ha jól sejtem, még hosszú út vár magára.

A nyári konyhának nevezett épületben egy sparhelt állt a sarokban, mellette egy nagy kupac aprított fa. Körben polcos szekrények sorakoztak, rajtuk különböző befőttesüvegek, vagy más kacatok, az ajtó mögött pedig egy keskeny, kopott ágy. A gyertya fényében látszott, a huzat több helyen is elszakadt vagy kikopott.

– Nem egy budapesti szálloda, de remélem, beéri ennyivel is.

– Tökéletes, köszönöm szépen. Tényleg nagyon hálás vagyok.

A nő csak bólintott, majd pár perc múlva visszatért egy tál vízzel.

– A szappan sajnos elfogyott, de szerintem ez is elég ahhoz, hogy egy kicsit rendbe szedje magát. Vegyen egy tö-

rülközött abból a hátsó szekrényből. A másikban talál takarót is. A nap öt óra után kel, ahogy én is. Természetesen maradhat tovább, de hatkor már nagyobb a nyüzsgés az utcában. Ha rám hallgat, akkor mielőbb elindul, Szeged innen még majdnem hatvan kilométer.

– Még egyszer köszönöm, amit értem tesz – kezdte Kárpáti, bár sokkal több mindent akart mondani, mégsem találta a szavakat.

– Aludjon, jó éjszakát! – felelte a nő, és behúzta maga után az ajtót.

Kárpáti egy ideig üldögélt az ágyon, még most sem akarta elhinni, hogy mindez megtörténik, vannak jó emberek is a világon, aztán levetkőzött, megmosakodott, végül hanyatt dőlt a kissé kemény fekhelyen. Egy pillanatra újra eszébe jutott, talán a nő mégiscsak átveri, hiszen ennyi kedvesség után ki kételkedne a szavaiban, de a bízalom végül legyűrte a gyanakvását, és hamarosan elnyomta az álom.

Amikor felébredt, hirtelen maga sem tudta, hol van, de legfőképp az érte meglepetésként, hogy Katalin valóban igazat mondott. Bár az ágy kemény volt, és a rugók is néhol nyomták az oldalát, rég aludt ilyen sokat és ilyen jó körülmények között. Nem törték rá az ajtót, nem kellett menekülnie, és nem is csupasz földön töltötte az éjszakát.

Maradt még némi víz a tálban, amiben megmosta az arcát, miközben kinézett az apró, koszos ablakon. A szomszéd ház felől tehénbögésre lett figyelmes, és egy kakas

kukorékolása is belehasított a hajnali csendbe. Miután felöltözött, kiment az udvarra, de sem a nőt, sem a kutyáit nem látta sehol. Az ajtó mellett egy darab kenyér és némi sajt várta egy apró batyuban.

Bekopogott a házba, de nem kapott választ, ezért benyitott az ajtón. A szobákat üresen találta, majd a konyhába ment, a zsebéből elővett egy köteg bankjegyet, és az asztal közepére tette a süteményestányér alá. Remélte, nem sérti meg ezzel a nőt, de valahogy ki akarta fejezni a háláját, amit persze egyáltalán nem volt pénzben megfizethető.

Kilépett a kertkapun, majd visszaindult a tó felé, hogy ne kelljen átvágnia a településen, aztán nekivágott a vidéknek. Miután maga mögött hagyta a falut, újból keresztezett egy autótutat, a túloldalon pedig telepített fenyvesek között haladt tovább. A nap még alacsonyan járt, ezért megpróbált gyorsan haladni, pihenni ráér majd a déli melegben.

Két órával később favágás hangjára lett figyelmes, és hamarosan egy négyfős társaságba botlott, akik a kidöntött rönköket vágták rövidebb darabokra, majd felpakolták azokat egy lovas kocsira. A férfiakra csak úgy folyt a verejték, de Kárpáti jó ürügy volt arra, hogy egy kicsit megpihenjenek, és megosztottak vele egy kanna vizet.

Kárpáti először némi fenntartással ült le melléjük, hiszen besúgókat éppúgy lehet találni a vidéki városokban és falvakban is. Letelepedett melléjük, megosztotta velük

a kenyeret és sajtot, de igyekezett kerülni, miért kószál egyedül a vidéken.

Miután elköltötték az ételt, Kárpáti elköszönt, majd folytatta útját délkelet felé. Az erdőket legelők és kaszálók váltották fel, egyre nagyobb lett a hőség, így dél körül hosszabb pihenőt tartott egy elhagyott tanya egyik istállójában. Ledőlt a sárgára fakult széna közé, amiben talán már tanyát vertek az egerek, de nem törődött vele.

Hosszú ideje végre egy kicsit szabadnak érezte magát. A lány szellő megrezegtette a feje felett feszülő pókhálót, és az egyik boksztajtája nyikorogva csukódott be. Felnézett a tetőre, aminek tenyérnyi lyukain keresztül nézhetett az égbolton elsuhanó felhőket. Lehunyta a szemét, és beszívta a szabadság illatát. Ha minden a terv szerint alakul, két nap múlva ilyenkor már a határ túloldalán lesz.

Péter Gábor érdeklődve hallgatta Majorost, aki Janikovszky mellett kissé feszengve ült a széken.

– Egyetértek magával, felesleges egy egész karhatalmi századot kivezényelni egyetlen ember miatt, aki most már jóval kevésbé értékes zsákmány, de persze nem hagyhatjuk, hogy kijusson az országból.

– Köszönöm, Péter elvtárs – felelte kicsit megkönnyebülve Majoros. – Tudja, Kárpáti ravasz figura, és szinte biztos, hogy ő sem bízza a véletlenre a szökést. Kész tervvel fogadott a lakásán, és a követségen is, épp ezért arra

számítok, most is végez majd előzetes terepszemlét. Azt javaslom, már kedd reggel induljunk el, hogy nekünk is legyen elegendő időnk.

– Ezek szerint nem bízik a helyi elvtársakban?

– Nem egészen így értettem. Őket szerencsésebb lenne a határra vezényelni, hogy fokozzák az ellenőrzést a szögesdrótok mentén, de az akciót jobb, ha megbízható emberekkel hajtjuk végre.

– Ezzel magam is egyetértek – tette hozzá Szücs.

– Megkapják a hozzájárulásomat, de azt remélem, sejtik, a felelősség is a maguké.

– Természetesen, Péter elvtárs. Alaposan átgondoltuk Kárpáti letartóztatását – bólintott az ezredes.

– Először is megerősítjük az ellenőrzést a hidaknál, de Szőreg irányában az autósokat többször is igazoltatják – vette át a szót Majoros. – Több helyen szükség lesz csónakos megfigyelőkre is. Ez még nem jelent feltétlenül nagyobb készséget, mint ami megszokott a környéken. Kárpáti helyében én északnyugat felől közelítenék Ószentiván felé – terített ki egy térképet Péter Gábor elé. – Itt a határon szintén várakozik majd egy csónak, ha netán úgy dönt, nem menne be a faluba. Errefelé amúgy is csak szántóföldek vannak, nem nagyon lehet elrejtőzni, legfeljebb valamelyik csatorna töltése mögött.

– Az utakról távcsővel szemmel tarthatjuk a környéket, és egy-egy ember talán nem kelt majd feltűnést – szolt közbe Janikovszky.

– Legalábbis ebben bízom. Bíró elvtárs szerint a megbeszélt találkozási ponttól nem messze van egy nagyobb épületegyüttes, ott el lehet rejtteni a gépkocsikat. Van néhány megbízható embere, és az ő portájukon fogunk be rendezkedni. Az autók beparkolnak az istállókba, az embereink pedig a házakban várakoznak, és rádión tartjuk a kapcsolatot. Néhányan a kübekházi leágazásnál lesznek, és ha feltűnik Kárpáti, akkor lezárják a kifelé tartó utakat.

Péter Gábor hosszasan böngészte a térképet, és elégedetten bólintott.

– Szóval azt mondja, innen fog érkezni, a gyalogos járőrök pedig remélhetőleg észreveszik. Mi lesz utána? Azt mondta, bizonyára felméri a terepet.

– Arra számítok, hogy már kedd délután megérkezik, ezért holnap reggel elindulunk Ószentivánra, és ott fogjuk várni. Azt gondolom, rejtve kell maradni, hogy biztonságban érezze magát, járja csak körbe a falut, menjen el a találkozási pontra, és bizonyosodjon meg arról, hogy minden a lehető legnagyobb rendben van. Talán még az éjszakát is megvárnám, hogy teljesen elaltassuk a gyanakvását, és csak szerdán csapnék le rá.

– Nos, rendben van. Mindannyiunk nevében mondom, remélem, sikerrel járnak. Van elképzelésük arra, ha esetleg máshogy alakulnak az események?

– Elegendő ember lesz a környéken, hogy ne hagyjunk lehetőséget a szökésre. Bízom benne, hogy terv szerint történik minden – felelte Szücs.

– Nos, ha nem sikerül elfogni, akkor egyszerűen lőjék le – tette még hozzá Péter. – Várom a mielőbbi tájékoztatást a letartóztatásról – állt fel a parancsnok, jelezve, hogy véget ért a meghallgatás.

Ahogy elhagyták az irodát, egy ideig szótlánul lépdelték a folyosón, majd Janikovszky végül kibökte.

– És mi lesz, ha valami olyasmi történik, mint a követésen?

– Az nem lehet! – morogta bosszúsan Szücs.

Majorost hasonló kétségek gyötörték. Úgy érezte, alapos tervet dolgozott ki, amivel Szücs is egyetértett, tudta, megfelelő helyekre állítja a bábuit, de még így is volt benne bizonytalanság, hiszen Kárpáti többször is meglepett előlük. Abban bízott, ha hiba csúszna a számításaiba, talán olcsón megússzák, végül is elég sok iratot visszaszerettek tőle, de egyelőre nem akart belegondolni, mit jelentene egy kudarc.

– Összpontosítsunk a feladatra, és bízunk benne, hogy minden jól alakul.

A nap nem sokkal korábban bukott le a háta mögött, de Kárpáti lankadatlanul haladt délkelet felé, egyre közeledve a céljához. Miután délben kipihente magát, öles léptekkel vágott át a Kiskunságon, kopár réteket és kiszáradt szántóföldeket hagyva maga mögött. A kutyaugatás messziről jelezte, ha egy tanya került az útjába, és ezeket jobbnak látta elkerülni.

Kora délután szekérszöngös hangjára lett figyelmes, és hamarosan lelassított mellette egy kocsi. A bakról két fiatal srác nézett le rá, és felajánlották, elviszik egy darabon. Kárpáti egy pillanatig gondolkodott, majd örömmel kapaszkodott fel a szekérre. A fiúk nem kérdeztek semmit, csak hajtották a lovakat, hogy még sötétedés előtt hazaérjenek a közeli Üllésre. Egy kannából vizezett borral kínálták meg utasukat, ami már kissé langyos volt, de így is jól esett az a néhány korty folyadék.

Az egyik kereszteződésben aztán megálltak, és a kocsis Kárpátihoz fordult.

– Itt mi elmegyünk jobb felé, de ha tartja az egyenes irányt, előbb-utóbb Szegedre ér, bár addigra már erősen éjszaka lesz. Biztos nem tart velünk?

– Nem, köszönöm, mindenképp tovább kell mennem. Milyen messze lehetünk még?

– Talán néhány óra.

Kárpáti gyorsan végiggondolta a lehetőségeket. Úgy tervezte, két éjszakát tölt el a szabadban, de a kocsival sokkal gyorsabban haladt, ezért talán megérné folytatni az utat, így sötétben halad át a városon, ami talán még kedvezőbb is lehet, és már hajnalban Ószentivánra érhet, ahol kialakíthatja magát, és utána kipihenten derítheti fel a környéket.

– Akkor azt hiszem, mégiscsak nekivágok az útnak. Amúgy is tegnapi ígérem magam – tette még hozzá az apró hazugságot. Bár a vidék sokkal biztonságosabbnak tűnt, mint a főváros, de Katalin szerint itt is vannak besú-

gók, és a szegény falusiak közül néhányan csak azért jelentették fel a szomszédait, mert így nem az ő féltve őrzött terményeiket foglalták le, hanem a másét.

– Ahogy gondolja – felelte a kocsis, és újra felvette a gyeplőt.

– Még egyszer köszönöm a fuvart – búcsúzott Kárpáti, aki minden rossz tapasztalata ellenére sem gondolta, hogy a fiúk azonnal a helyi rendőrségre rohannának, csak mert egy magányos idegennel találkoztak a pusztában.

A sötétben kicsit lassított a tempón, mert jóval nehezebb volt haladni az ösvényeken. Egyre több felől hallott kutyaugatást, és csak remélte, alaposan megkötötték az állatokat, és nem támadják meg, mint valami éjszakai betolakodót. A hold nem adott túl sok fényt, de immár minden irányból észlelte a települések tompa fényeit, és néha egy-egy autó hangját is hallotta, ami azt jelezte, egyre közelebb ér Szegedhez.

A lábaiban most kezdte csak igazán érezni a fáradtságot, mert bár végig sík terepen haladt, de a kétnapos utat szinte egyvégtében tette meg. Hamarosan elért egy autót, ami bevitte volna a belvárosba, ahol jóval nagyobb ellenőrzésre számított, és az éjszaka közepén egy magányos gyalogos szinte biztos szúrhat valakinek, épp ezért végül úgy döntött, más úton megy Ószentivánra.

Az elmúlt néhány évben mindössze egy-két alkalommal járt Szegeden, de azért nagyjából kiismerte magát a környéken. Miután elhaladt a repülőtér mellett, a vasúti

síneknél jobbra fordult, és elment a rendező pályaudvarig. Az utcák szinte néptelenek voltak, így nem aggódott, hogy valaki esetleg észreveszi. Néhány perc múlva elérte a Téli kikötőt.

A keleti oldalon észrevett egy magányosan álló gépkocsit, de nem látta, ülnek-e benne, ezért inkább átment a másik oldalra, és végül egy nagyobb kerülővel ért le a Tisza-partra, ahol néhány horgászcsónak volt kikötve az iszapba levert cölöpökhöz. Mindegyiket egy-egy vaslánc rögzítette, de a lakat egyik esetben sem tűnt nagyon erősnek. Újból körbenézett, de egy teremtetett lelket sem látott.

Végül talált egy megfelelő csónakot, amiben az evezők is ott heverték, csak épp lánc rögzítette őket, ami az orrban elhelyezkedő fémkarikán volt átfűzve, de a lakat ezúttal sem engedett. Első gondolata az volt, hogy a Tokarevvel ellövi a zárat, de a lövés hangját sehogy sem tudta volna tompítani. Már-már úgy döntött, más megoldást keres, amikor közelebbről is megvizsgálta a láncot rögzítő gyűrűt.

A csónak igazán nem volt egy mai darab, a peremnél is több helyen elkorhadt már a fa. A fémkarika egy nagy csavarban végződött, amit vastagon borított a rozsdá, de esélye sem volt, hogy pusztán kézzel eltávolítsa, viszont támadt egy ötlete. A parton talált néhány nagyobb követ, majd visszament, és az egyikkel teljes erejéből rácsapott a láncot tartó gyűrűre. Az ütés hangos volt, de mégsem annyira, mint egy pisztolylövés, és érezte, ahogy a fa reccsen

egyed. Néhány újabb csapás után sikerült annyira szétroncsolnia az orr-részt, hogy kivegye belőle a rögzítést, és így szabaddá vált a csónak.

Gyorsan bepattant a középső padra, helyére illesztette az evezőket, és elindult a túloldalra. Ahogy lapátolt, a fekete víz halkán csobogott körülötte. Miután átért, a csónakot behúzta a fák közé. A fáradtság egyre jobban kezdett kiütöközni rajta, de Ószentivánig most már nem állhatott meg.

Felidézte a térképet, amit még vasárnap reggel nézett meg a Déli pályaudvaron, majd megpróbálta betájolni a megfelelő irányt. Szerencsére a távolban fényeket látott, és úgy számolta, további egy-két óra gyaloglás vár még rá. Végül talált egy ösvényt, ami a Tiszával párhuzamosan haladt, és elindult folyásiránynak lefelé. Az út mellett egy keskeny csatorna futott. Néhány száz méterrel később észrevett egy utat a túloldalon, ami már dél felé tartott, ezért nem volt más lehetősége, térdig gázolt a vízben, végül kímászkodott a töltésen.

A nadrágszárából egyre csak csorgott lefelé a kissé posványoszagú víz a cipőjébe, ezért cuppogó hangok kíséretében haladt tovább. Húsz perccel később az éjszaka csendjét motorzúgás zaja törte meg, és egy autó távoli fényei tűntek fel az úton. Kárpáti azonnal berohant egy közeli ligetbe, és hasra vetette magát. Ahogy felnézett, egy terepjáró haladt el mellette. Biztos volt benne, ez csak egy rutinellenőrzés, hiszen itt vannak a határtól néhány kilométerre. Kizárt dolog, hogy őt keressék!

Újabb szántóföldeken vágott keresztül, a cipőjét egyre vastagabb sárkéreg borította, amitől még nehezebben haladt előre, de a falu távoli fényei erőt adtak, hogy továbbmenjen. Végül megpillantott egy magányos épületet, amiről úgy vélte, talán egy szénapajta, ami alkalmas arra, hogy meghúzza magát reggelig.

Néhány percig várt, de ezúttal nem hallott kutyaugatást, amit jó jelnek vélt. Lassan az ajtóhoz lopódzott, ahol egy újabb lakattal találta magát szemben. Ezt már semmi esetre sem verhetette le, ezért körbejárta az épületet, és észrevette, hogy a tetőzetén néhány lécszár szűrt, és a résen akár sikerülhet bejutnia. Talált néhány régi hordót, és az egyikről pont elért egy peremet, amin felhúzhatta magát. Innen már fel tudott mászni a padlás felé, de az első lécszár, amiben megkapaszkodott, hangos reccsenéssel a kezében maradt. Másodszorra sikerült fogást találnia, és végül be-mászott az épületbe.

Ahogy sejtette, a padláson szénabálák sorakoztak, ahonnan egy létrán tudott lemászni, de egyelőre esze ágában sem volt alaposabban körülnézni. A fáradtságtól szinte alig tudta mozgatni a tagjait, csak egy hosszú alvásra vágyott, végül is lesz még ideje szétnézni a szerdai találkozó előtt. Ekkor eszébe jutott, hogy a megbeszéltek szerint hoznia kellett volna egy horgászbót. Gondolta, majd kerít valahonnan, de bízott benne, enélkül is átjut a határon.

Tudta, hamarosan hajnalodik, de ha kipihente magát, akkor lesz ideje átgondolni, mi legyen a következő lépé-

se. Most csak arra volt ereje, hogy kicsit széttúrja az egyik bálát, bedőlt a száraz fű közé, és szinte azonnal elnyomta az álom.

Amikor kinyitotta a szemét, motorzúgás hangjára lett figyelmes. A tető repedésein már mindenütt beszivárgott a napfény, és az óráján is látta, jócskán benne jár a délelőttben, amikor meghallotta, hogy valaki kinyitja a lakatot, és szélesre tárja az épület ajtaját. Lassan a létrához lopódzott, és amikor lepillantott, maga sem akarta elhinni, amit lát. Egy Pobjeda parkolt le alatta, amiből négy egyenruhás férfi szállt ki.

17. fejezet

1950. május 9., Ószentiván, 10.30.

A rémület első pillanatai után Kárpátiban az értetlenség, majd a düh lángolt fel. Ezek szerint mégis elárulták! Nem számított sem a pénz, sem a fenyegetés. Ha egyszer kijut az országból, előbb-utóbb értesíteni fogja a rendőrséget, csak hogy beváltsa a csempészeknek tett ígéretét, de ebben a pillanatban más dolgok aggasztották.

Egyrészt tudni akarta, az ÁVH mekkora erővel vonult ki, másrészt mennyire erősítették meg a határt. Amikor Csonka szökésében segédkezett, alaposan áttanulmányozta a műszaki zár felépítését, és úgy vélte, akár segítség nélkül is átjuthat az akadályokon. Korábban szinte csak botlódrótos aknákat helyeztek ki, amiket lassan, négykézláb haladva is kitapogathat, hiszen úgy tervezték meg őket,

hogy ne robbanjanak fel azonnal, hiszen így egy kisebb állat is beindíthatta volna a gyújtószerkezetet, és akkor újra kellett volna telepíteni a rendszert.

A Pobjeda mellett várakozók közül ketten cigarettára gyújtottak, talán bele sem gondoltak, hogy a felettük lévő szénabálák igéncsak könnyen lángra kaphatnak.

– És most mi lesz? – kérdezte egyikük a rangidősnek látszó tisztól.

– Maga itt marad a kocsival – szolt az egyik dohányzónak –, mi pedig elfoglaljuk a helyünket. Janikovszky elvtárostól részletes tájékoztatást kaptam, hogy kinek hol kell várakoznia.

– Értettem, Kőházi elvtárs!

Kárpáti óvatosan hátrébb húzódott, igyekezett hang nélkül mozogni, majd lassan a tetőn lévő réshez kúszott, és kinézett a lécek között. A három ávéhás a falu központja felé vette az irányt, de a távolban újabb gépkocsikat vett észre, és ez egyre jobban aggasztotta. Úgy tűnt, sokkal nagyobb a készültség, mint azt gondolta, és ez a Gresham-palotában történetekre emlékeztette, ahol szintén jelentős túlerő fogadta. A határ azonban itt volt egy kőhajításnyira, és túl sok mindenen vergődött eddig át, hogy az utolsó pillanatban adja fel a küzdelmet.

Kimászott a tetőre, és mielőtt észrevették volna, hasra vágta magát. A Tisza irányában egy terepjáró húzott el nem messze tőle, majd pár száz méter múlva kiszállt belőle egy férfi, a kocsi továbbhajtott, az őrszem pedig be-

húzódott néhány akácfa takarásába. Kárpáti hosszasan figyelte az egyre távolodó járművet, ami még két fegyverest tett ki észak felé.

Lassan körbefordult, hogy immár világosban is szemügyre vehesse a környéket. Északnyugati irányban, amerre a Tisza átlépett a jugoszláv oldalra, magas, karcsú fákat látott. Ha szerencséje van, és még nem találták meg az ellopott csónakot, akár vízen keresztül is kijuthat az országból. Nyugat felé egy apró falu házait vette észre, úgy gondolta, az már a határ túloldalán lehet. Közvetlenül előtte erdő terült el, ugyanakkor egy kocsi hatalmas porfelhőt verve épp abba az irányba haladt, amiről úgy vélte, utasai bizonyára őt keresik, ezért ezt a lehetőséget is kizárta.

Tekintete dél felé vándorolt tovább, amerre nem látott mást, csak végtelen szántóföldeket, közöttük alig-alig akadt néhány fa vagy bokor, amik menedéket adhattak volna. Tőlük nem messze néhány ház sorakozott, mint ha valami különálló utca lenne a puszta közepében, és ha ebbe az irányba hagyja el a falut, akkor legalább egy-két kilométert kell megtennie észrevétlenül a nyílt terepen, ráadásul itt az aknákon való átkelés sem ígérkezett egyszerűnek, mert két őrtornyot is látott, ami további nehézséget jelentene.

Egyre kétségbeesettebben kereste a megoldást, amikor végre eszébe jutott egy használható ötlet. Őszentiván körül többfelé látott fűz- és nyárfákat, amik mentén kisebb csatornák húzódnak, hasonlóan ahhoz, amin előző es-

te átgázolt. Ugyan egyik sem túlságosan mély, de arra talán elég, hogy rövid időre elrejtőzzön bennük az őrszemek elől.

Lassan kezdett körvonalazódni a menekülés útvonala. A pajtából először nyugat felé megy, átvág a fák között, amíg eléri a csatornát, utána azt követve délnek fordul, és addig gázol a vízben, amíg meg nem látja a szögesdrót-akadályt, utána pedig csak a szerencséjében bízhat.

A tetőről óvatosan leereszkedett az alatta lévő keskeny peremre, majd onnan a hordóra, amit tegnap óta senki nem mozdított el. A fal mellett ezután az épület mögé osont, kikerülve egy szénabálát, és újra körbekémlelt. A legközelebbi táblán még alig zöldellt a kukorica, de mögötte már kalászott a búza, ahol könnyebben észrevétlen maradhat. Néhány perc várakozás után sem látott mozgást, így nekiiramodott, és teljes erőből futni kezdett a szántóföldek felé.

Átrohant a kukoricán, majd bevetődött a következő parcellába, lehasalt a növények közé, aztán fülelni kezdett, de nem hallott sem kiáltozást, sem motorzúgást. A nap egyre magasabbra hágott az égen, Kárpátiról már így is folyt a verejték, holott tudta, bármilyen közelinek is tűnik a határ, még nagyon hosszú az út odáig.

Laposkúszásban haladt tovább a gabona között, nem mert felegyenesedni, míg végül meglátta a fákat. Itt megpihent egy kicsit, úgy lihegett, mintha futott volna, közben ellenőrizte a Tokarevet, ami még mindig ott feszült a de-

rekánál. Sajnos az akácos egyáltalán nem volt olyan sűrű, mint ahogy azt várta, egy éles szemű megfigyelő könnyen észrevehette volna, ezért megpróbált minél inkább talajközelsben maradni. Lassan lépdelt, nehogy zajt csapjon, minden lépést alaposan megfontolt, és egyre csak nyugat felé haladt.

Aztán egy közeli bodzabokor mögül hirtelen ágak reccgésére kapta fel a fejét, a következő pillanatban pedig egy őz iramodott el bal kéz felé. Már csak ez hiányzott! Persze az állat bármitől megriadhatott, de az őrjárat talán elgondolkodik rajta, és esetleg átfésülik az akácost. Kárpáti újra a földre lapult, és várt. Nem sokkal később lövések dördültek. Talán valaki úgy döntött, megpróbálja némi őzhússal kárpótolni, amiért a határra küldték.

Némi várakozás után Kárpáti továbbment a fák között, és hamarosan elért az erdőfolt peremére, ahol óvatosan körbekémlelt. Egy ugaron hagyott keskeny parcella után egy földutat pillantott meg, mögötte nádbugákat és gyékénybuzogányokat látott, amik szinte teljesen benőtték a köztük húzódó csatornát. Vett egy nagy levegőt, majd futni kezdett, és hamarosan térdig merült, mire a lába szilárd talajt ért az aljazaton, de úgy tűnt, senki nem vette észre.

A cipője és a nadrágja reggelre sem száradt meg teljesen, és most újból úgy szívták fel a vizet, mint a szivacs. Egy rövid pihenő után kimászott a partra, és követte a medret, miközben megpróbált végig a növények takarásában ma-

radni. Néhány száz méter után észrevette a jugoszláv határra tartó utat, jobbra pedig két autót, amik mellett géppisztolyos alakok várakoztak.

Szerencsére a csatorna egy csőben folytatódott, ami átvezetett az út alatt, így négykézlábra ereszkedett, és lassan átkúszott a túloldalra, miközben érezte, még több víz szivárog a ruhájába. Szinte levegőt sem mert venni, minden lépésnél attól félt, hogy a vízcso bogásra felfigyel valaki, de odafent az őrk inkább az utakat figyelték.

Ahogy továbbhaladt, a növényzet egyre sűrűbb lett, ami ezúttal kifejezetten a segítségére volt, mert a parton haladva legalább a határ felől takarásban maradt. Úgy érezte magát, mint a háborúban, amikor ellenséges területre kellett behatolni, csak épp sehol nem dörögtek fegyverek, nem hullott a nyakába pernye vagy törmelék. Ekkor valahol a közelben felugatott egy kutya, ami nem igazán nyugtatta meg.

Néhány percnyi lopakodás után átgázolt a csatorna túloldalára, óvatosan kinézett a gyékény mögül, és ebben a pillanatban úgy érezte, a maradék ereje is elhagyja. A műszaki zár alig néhány száz méterre volt csak tőle, de a szögesdróttól nem messze szinte csatárláncban álló emberek tömegét vette észre. Némelyikük egy-egy németjuhászt vezetett pórázon, akik buzgón szaglászta valamilyen növények tövében.

Kárpáti visszahúzódott a takarásba. Ha csak néhány ember lézengett volna a határon, őket talán ártalmatlan-

ná tehetné, de ekkora túlerőre végképp nem számított. Kimászott a csatornából, és leroskadt a fűre. Úgy tűnt, tényleg elérkezett az út végére, ez a végállomás, hiába menekül, egyszerűen semerre nincs kiút. Talán a legjobb lenne, ha feladná magát, akkor nem lövi le egy forrófejű határőr, igaz, ez szinte megváltás lenne, úgylis életfogytiglan raboskodik majd valahol, bár valószínűbb, hogy inkább kivégzik.

Innen nem lehet csak úgy leszerelni, jutott újra eszébe. Legszívesebben hanyatt dőlt volna, megvárja, amíg az egyik kutya kiszagolja, aztán hagyja magát összeverni, megbilincselni, legalább véget ér a több mint egy hete tartó menekülés, nem kell tovább félni, hogy elárulják, vagy rátörnek az ajtót éjszaka. Hiszen ha ennyire őrzik a határt ott, ahol aknák nehezítik az átjutást, mégis mire számíthatna a Tiszán? Talán egy egész naszád úszik most a magyarországi oldalon.

Csuromvizesen leheveredett egy nádas mögé, tekintetét az égre függesztette, ahol a felhők között gyors röptű madarak cikáztak, olyan szabadon, amiről Kárpáti csak álmodni mert. Egy pillanatra lehunyta a szemét, azt képzelte, otthon van az ágyában, és amikor felébred, véget ér ez a furcsa rémálom, varázsütésre minden megváltozik, de az átnedvesedett ruhákban gyorsan fájni kezdett, ami visszarángatta a valóságba.

Egyre csak az égboltot nézte, és ekkor egy új ötlet kezdett kibontakozni a fejében, bár elsőre úgy tűnt, az egész

pont akkora örültség, mint a Gresham-palotai akciója volt. Talán csak a kétségbeesés mondatja vele, hogy van még egy halovány esélye, de ahhoz újra végig kell verekednie magát a falun, és utána is hatalmas szerencsére lesz szüksége. Az is lehet, hiába megy vissza, senkit nem talál majd, aki segíthetne, vagy akit fegyverrel kényszeríthetne rá. Bárhogy is lesz, ezt még meg kell próbálnia.

Keletlenül mászott vissza a csatornába. Bár a víz nem volt túlságosan hideg, ezúttal mégis a csontjába mart, de összeszorított foggal haladt tovább. Ahogy elért az út alatti átereszhöz, egy újabb kocsi hangjára lett figyelmes, ezért inkább meglapult a csőben. Úgy tűnt, épp a feje fölött állt meg az őrjárat, és pár pillanat múlva, közvetlenül előtte, széles sugárban ömlött lefelé a vizelet.

– Nem hiszem el, hogy nem tudtál várni! Mindjárt visszaérünk a faluba – szólt egy rekedt hang fentről.

– Hát nem teljesen mindegy? Azt mondták, délutántól számíthatunk erre a Kárpátira, szóval csak nyugalom, nem hajt a tatár.

A kocsi továbbhajtott, és Kárpáti szívverése lassan visszaállt a normál ritmusba. Ezek szerint későbbre várják, ami jót jelent, és talán az őrszemek sem olyan éberek a délelőtti órákban. Ha sikerül visszajutni a Tiszáig, onnantól már szabad az út, hiszen arra számítanak, hogy itt fog felbukkanni. Egy halvány reménysugár.

Miután meggyőződött róla, hogy a kocsi messze jár, és a falu felől sem érkezett váltás, továbbosont a csatorna

partján egészen az akácosig, majd visszaroht a fák köze. Az ágak tövisei néhol megszaggatták a ruháját és a bőrébe vágak, de most még inkább azt érezte: semmi más nem számít, csak hogy továbbmenjen, keresztül a bozótton, a gabonaföldeken, majd a Tiszán. A vizes ruhákban nem volt könnyű haladni, és hamarosan már a cipőjére tapadt sár is nehezítette a lépéseit, de elszántan menetelt a fák között, míg a búzatábla előtt végre lelassított.

Ismét végigkúszott a növények között, ingét sötétre festette a homokos talaj, szemébe csorgott a sós izzadság, de csak akkor törölte le az ingujjával, amikor elérte a tábla peremét. Ekkor felegyenesedett, és ahogy balra fordult, száz méterre egy egyenruhás férfit pillantott meg, és az őr, mintha megérezte volna, ebben a pillanatban fordult hátra, és farkasszemet nézett Kárpátival.

A döbbenettől egy ideig mindketten szótlanul meredtek egymásra. Kárpáti hamar belátta, semmi esélye, hogy kimagyarázza magát. Itt áll egy búzatábla szélén, vizesen, mocsatosan, mégis mi mást gondolhatnak róla, mint hogy szökni akar?!

– Ne mozduljon! – emelte fel a fegyverét az őrszem, aki Kárpátira irányította a pisztoly csövét, majd lassan elindult felé. – Emelje fel a kezét, és tartsa magasra!

Kárpáti engedelmeskedett, miközben azt fürkészte, van-e a másíknál rádió, amivel erősítést tudna kérni, de nem látott nála ilyet, csak a szolgálati Tokarevet. Az őr nem vesződött a kérdezősködéssel, szinte biztos volt ben-

ne, hogy a körözött személyt sikerült tetten érnie, bár egy kicsit meglepődött, milyen könnyen sikerült elfognia. Óvatosan mellé lépett, miközben a háta mögül előhúzott egy bilincset.

– Tegye hátra a kezét, különben keresztüllövöm! – szólt Kárpátinak, ahogy lassan mögé került, és csak ekkor vette észre a nadrág korcába dugott fegyvert. Egy pillanatnyi hezitálás után a saját pisztolyát visszadugta a tokjába, és már épp Kárpáti csuklójára kattintotta volna a bilincset, amikor az megpördült a tengelye körül, és ököllel az arcába vágott. A második ütést a gyomorszájára kapta, ettől kissé összegörnyedt, de a lábával sikerült megtámasztania magát, előreleandult, és a vállával megtaszította Kárpátit, aki úgy tűnt, nem számított rá, hogy ellenfele talpon marad.

Újból meglendítette az öklét, de az ütés lecsúszott a férfi álláról, ezért inkább elrugaszkodott, és a földre sodorta az őrt, aztán kihasználva annak pillanatnyi zavarát, előhúzta a pisztolyt, és a tussal halántékon csapta, aki ettől végleg ájultan terült el.

Kárpáti nágyot fújtatott, gyorsan magához vette a másik fegyverét is, de ebben a pillanatban egy újabb őrszemet vett észre, aki egyenesen feléjük futott. Talán képes lenne őt is lefegyverezni, de nem veheti fel a küzdelmet minden egyes emberrel, elrejtőzni sem volt értelme, ezért egyetlen dolgot tehetett: elrugaszkodott, és teljes erőből rohanni kezdett a szénapajta felé.

A vizes ruhában sokkal lassabb tempót diktált, de egy pillanatra sem akart hátrafordulni. Lövés dörrent, a golyó célt tévesztett, a zaj azonban biztosan idecsődít majd mindenkit. Néhány perccel ezelőtt még azt gondolta, elköti a pajtában várakozó Pobjedát, így hamarabb érhet a Tiszához, de most ennek a tervnek is lőttek. Persze ha képes elterelni valamivel a nyomozók figyelmét, akkor talán keríthet egy másikat a faluban.

A gondolatok sebesen cikáztak a fejében, miközben átrohant a kukoricáson. A háta mögül kiáltozást hallott, talán az épületben maradt őrt akarták figyelmeztetni. Ahogy berontott, a férfi még mindig a motorháztetőt támasztotta, és egy félig szívott cigareta lógott ki a szájából.

– Ne mozduljon! – kiáltott rá Kárpáti, és a biztonság kedvéért leadott két lövést az újonnan szerzett fegyverből.

Az őr szájából kihullott a csikk, és engedelmesen felfemelte a kezét, így esélye sem volt védekezni a halántékára mért ütés ellen. Először csak megszédült, aztán a fejét ért rúgástól végleg elterült a földön. Kárpáti ezután a kétszárnyú ajtóhoz rohant, és csak úgy vaktában kiürítette a tárat a nyomában loholók felé, akik a lövések hangjára bemene-kültek egy-egy fedezék mögé.

Kárpáti gyorsan átkutatta az ájult őr zsebeit, elvette tőle a gyufásdobozt és a kocsikulcsot, majd a két karjánál fogva az ajtóhoz rángatta a testét. Egy lövedék csapódott a szemöldökfába, amitől ösztönösen hasra vetette magát. Taszajtott egy nagyot a férfin, majd behúzta az ajtószár-

nyakat, de előtte a saját pisztolyából is leadott egy lövést. Tudta, az üldözői sem hülyék, de ha gyorsan kimászik a tetőre, talán nyerhet néhány percet, mielőtt megrohanják az épületet, a túloldalon pedig majd leereszkedik valahogy.

Mielőtt felment a padlásra, gyufát gyújtott, lángot vetett a legközelebbi bálákra, és a csontszáraz fű szinte azonnal tüzet fogott. Fent kimászott a tetőre, igyekezett hason csúszva átjutni az épület távolabbi végébe. Lent egy nagy körbála állt, amiről éjjel sehogy sem érhetne volna el a peremet, most azonban talán elég lesz ahhoz, hogy tompítsa az esést. Érezte, ahogy füst szivárog fel az épület repedései között, kiáltásokat hallott a bejárat felől, ezért nem várhatott tovább.

A pisztolyt a nadrágjaiba dugta, megfordult, majd először a két karjával leeresztette magát, aztán néhány pillanatnyi függeszkedés után elengedte a peremet. Ahogy földet ért, a növények valóban csökkentették a becsapódás erejét, de még így is az oldalára esett, és éles fájdalom hasított a karjába és az oldalába. Az is lehet, megrepedt az egyik csontja, ebben a pillanatban azonban ez sem számított. Még a deszkákon keresztül is érezte az egyre nagyobb hőt, a falu irányából pedig motorzúgásra lett figyelmes, ezért gyorsan a közeli fák felé futott.

A nyomozók valószínűleg hamar rájönnek, hogy nincs az épületben, az indítókulcs nélkül viszont nem tudják sehova se vinni a Pobjedát, a benne lévő benzín pedig előbb-utóbb be fog robbanni. Kárpáti ezt már nem

akarta megvárni, a fákat követve észak felé futott, majd meglátott egy, a házak közé vezető ösvényt. Abban reménykedett, hogy a kocsik a pajta felé tartanak, és úgy tűnt, bevált a számítása, mert látszólag észrevétlenül érte el a szélső utcát. Átmászott az egyik kerítésen, és belopódzott az egyik üresen álló istállóba, hogy egy kicsit kifújja magát. A Pobjeda ebben a pillanatban változtatta lángtengerré a szénapaját, és a robbanásba beleremegtek a környező házak ablakai is. Kárpáti fújtatott egyet, aztán újból rohanni kezdett.

Majoros feszengve ült az asztal mögött, és illedelmesen megköszönte az italt, amit a vendéglátójuk tett le eléjük. Egyáltalán nem volt hozzászokva, hogy ebéd előtt pálinkázzon, de úgy érezte, nem utasíthatja vissza.

Megérkezésükkor Biró százados a falu határában várta őket, ahonnan egy nagyobb épülethez kísérte a felette-seit. Azt mondta, a gazda kiürített nekik két szobát, ahol kényelmesen pihenhetnek Kárpáti érkezéséig. Valószínűleg a férfi igencsak meglepődött, amikor közölték vele: az ÁVH budapesti központjából magas rangú vezetők jönnek Ószentivánra, és látszott, félelmében igyekszik mindenben a szolgálatukra lenni.

Az asztalra kenyér és kolbász került, némi házi lekvár, egy üveg bor, és persze pálinka. Biró elégedetten szemlélte a kínálatot.

– Önök szerint Kárpáti csak délutánra várható?

– Talán, de persze nem lehetünk benne biztosak, ezért is érkeztünk ilyen korán – vett el néhány karika kolbászt Szücs, és egy vastag szelet kenyérre tette őket.

– Az embereink elfoglalták a helyüket – tette hozzá Majoros –, és megfigyelés alatt tartjuk a környéket. Ha időben észrevesszük, akkor hagyjuk, hogy beszéljen a faluba, és csak utána tartóztatjuk le. Amennyiben képes lenne átcsúszni az ellenőrzésen, a határon szinte biztosan fennakad. A szegedi kollégák nagy létszámmal vonultak fel a műszaki zár mellett.

– Akkor igyunk a megérkezésre! – emelte a poharát Biró, de ebben a pillanatban egy távoli lövés hangja ütötte meg a fülüket.

– Talán valakinek véletlenül elsült a fegyvere.

– Én nem hinném – vélte Majoros.

Kárpáti eddig is felkészült a váratlan helyzetekre. Az is lehet, már hétfőn megérkezett, ami persze kockázatot jelentett volna, hiszen így két napot kell elrejtőzve várnia valahol a környéken, ezért az őrnagy úgy vélte, elég kedd reggel Ószentivánra jönni, de most be kellett látnia, talán tévedett.

– Azt hiszem, jobb lenne utánaézni.

Ekkor kopogtattak az ajtón, és egy fiatal hadnagy lépett be lihegve a szobába.

– Szücs elvtárs, jelentem, észrevették a célszemélyt a falu határában. Úgy tűnt, hogy a határ felől érkezett, és északi irányba futott.

– *Észak felé?* – állt fel döbbenten Majoros.

– A rádión azt mondták, egy közeli épületbe menekült
– jelentette a tisz, miközben a távolból újabb lövéseket hallottak.

A négy férfi szinte egyszerre pattant fel az asztal mellől, és az udvarra rohantak. Szücs, Janikovszky és Majoros a ház előtt várakozó Tatrába ültek, Bíró a saját kocsija felé futott, amit a kocsmá mellett hagyott.

– Ezek szerint megpróbált átmenni a határon, de a túlerő miatt visszafordult – vélte Janikovszky.

– Talán, de nem hiszem, hogy megfutamodott volna. Szerintem nem fogja ilyen könnyen feladni.

– Akkor mégis mit akar?

– Hamarosan kiderül – nézett komoran maga elé az őrnagy, miközben megpróbálta kitalálni, vajon mit forgathat a fejében Kárpáti. Űzött vadként már több mint egy hete menekült, kizárt, hogy ne próbálkozna valamivel még az utolsó pillanatban is.

A Tatra végigrobogott az úton, majd élesen jobbra fordult, amikor meglátták a lángoló pajtát, de még mielőtt megközelíthették volna, az épület eltűnt egy robbanás tűzfelhőjében, üszkös deszkákkal terítve be a környéket.

Bíró kifulladásra ért a kocsijához. A kocsmából szinte mindenki az utcára ment, néhányan elindultak a robbanás irányába, a többség azonban inkább megvárta a híreket, mert az ÁVH fokozott jelenléte miatt úgy érezték, jobb

távol maradni az eseményektől. A százados egy pillanatra elgondolkodott: talán ő is jobban tenné, ha csak mesziről figyelné, amíg a többiek elfogják Kárpátit. Végére is ő megtette, amit lehet, robbanásról és lövöldözésről egyáltalán nem volt szó, és túlságosan is féltette az életét.

Már majdnem beült a volán mögé, amikor észrevett egy férfit, aki a tömeggel szemben futott, és a falu lakosai is szétrebbentek előle. Szinte biztos volt benne, hogy Kárpáti lesz az, de legnagyobb rémületére úgy tűnt, a férfi is kiszúrta őt, és immár pisztollyal a kezében egyenesen felé rohant. Bíró is előhúzta a fegyverét, de ekkor lövés dörrent, amitől szilánkosra tört a szélvédő, és a százados remegve húzta össze magát a földön.

– Adja ide a kulcsot, különben a következő golyó nem fog célt téveszteni! – dörrent rá Kárpáti.

Ingujjával félresöpörte az ülésre hullott üveget, bevágta az ajtót, gázt adott, és a kocsi kilőtt az egyik mellékutca felé, sötét kipufogógázzal terítve be a még mindig reszkető Bíró.

Kárpáti még emlékezett, hogy a Tisza irányában is csak magányos, gyalogos őrszemeket állítottak, és előlük könnyen megléphet, feltéve, hogy a Škoda bírni fogja a görgyös földutat, hiszen egyáltalán nem ilyen viszonyokra tervezték.

A távolban észrevette a lángokban álló pajtát, a körülötte kissé tanácstalanul álló ávéhasokat, ezért újból jobbra fordult, és behajtott a szántóföldek közé. Visszaváltott,

hogy nagyobb nyomatékot adjon a motornak, ami erőlködve próbálta hajtani a kocsit. A kerekek sűrű porfelhőt kavartak, miközben néha kövek koppantak az alvázon.

Tövig nyomta a gázpedált, és egyre csak az utat fűkészte, de így is túl későn vett észre egy kisebb gödröt, amit már nem tudott kikerülni. A kerék nagyot nyekkent, ahogy áthajtott rajta, de a tengely szerencsére egyben maradt. Csak néhány kilométert kell megtennie, ami így is gyötrelmesnek tűnt.

Aztán lövés dörrent, és a golyó átszakította a hátsó ülés melletti ablakot. Csak fél szemmel látta a lövést, aki újra tüzelt, és ezúttal a lökhárítót találta el. Az út élesen balra fordult, a motor egyre keservesebb hangokat adott ki, de Kárpáti egy pillanatra sem vette el a lábát a gázpedálról.

A távolban újabb őrszemet vett észre, aki kiállt az út közepére, és a kocsira szegezte a fegyverét. Kárpáti lebukott a volán mögé, de továbbra sem lassított. A traktorok által kivált nyomvályú segített egyenesben tartani a kocsit, ezért a műszerfal takarásában maradhatott. Újabb golyók süvítettek el mellette, majd a jármű nagyot döccent, és keményen a kormányba kellett kapaszkodnia. Úgy látszik, a férfi túl sokáig várt, és már nem volt ideje félreugrani, a teste lepattant a motorháztetőről, véres foltot hagyva maga után.

Kárpáti felegyenesedett, és végre megpillantotta a Tiszát szegélyező nyárfasort. Jobbra fordult, de a visszapillantó tükörben észrevett egy terepjárót, talán pont azt,

amivel reggel találkozott a határnál, ezért még nagyobb sebességre próbálta ösztönözni a kocsit. Hamarosan elérte a csatornát, kiugrott a kocsiból, átrohant a túlpartra, és a füzek takarásában megtalálta a csónakot. Már alig volt előnye az üldözőivel szemben. Abban bízott, ha nem kapják el, amíg áttevez a másik oldalra, akkor lerázhatja őket, hiszen nem tudhatják, merre akar továbbmenni.

A négy férfi úgy bűvölte az asztal közepén álló adóvevőt, mintha maga Isten szólt volna belőle hozzájuk. Amikor visszatértek a házba, Biró elmondta, hogyan próbálta megállítani Kárpátit, de láthatóan a másik kettőt hidegen hagyta a történet.

– De mégis miért megy északra? – tette fel a kérdést újra és újra Majoros. – Ez nem tűnik logikusnak.

– Mert nem mehet másfelé! – válaszolta Janikovszky.

– Szegedről már elindult néhány egység a Tiszához, és előbb-utóbb bekerítjük. Az is lehet, már itt a környéken elfogják.

– Kell hogy legyen valami oka. Nem hiszem, hogy csak vaktában menekül.

Ekkor némi sistergés hallatszott az adóvevőből.

– Szücs elvtárs, jelentem, a szökevény átjutott a folyón, és a házak felé látták futni.

– Ez mégis hogy történhetett meg?

– A szántóföldek között megsebesítette Tarjányi elvtársat, akinek több csontja is eltört. Amikor kiértünk a Tisza-

partra, a szökevény már a folyó közepén evezett. Az egyik motorcsónakos egységünk délebbre várakozott a határon, de mire megközelítette Kárpátit, már majdnem átért a túlpartra. Tűzharc alakult ki, de nem sikerült ártalmatlanná tenni.

– Az istenit neki! – csapott az asztalra Szücs. – Ha nem kapjuk el egy órán belül, akkor újra felszívódik. A saját egységeinket is küldjük utána, és a rendőrségnél is mozgósítanak, akit csak lehet. Vagy nem így gondolják? – fordult Majoros felé.

– Hogy mi? – nézett fel az őrnagy, aki kicsit elmerült a gondolataiban.

– Azt kérdeztem, mit csináljunk most. Kezd kicsúszni a kezünkől az akció.

– Igen, lehetséges – motyogott maga elé Majoros, aztán hirtelen felkiáltott. – Bassza meg! Azt hiszem, tudom, merre tart, és ha nem leszünk elég gyorsak, neki pedig szerencséje van, amiben eddig is bővelkedett, akkor nagyon nagy szarban vagyunk!

Kárpáti csuromvizesen rohant a házak felé. Bár senkit nem állt szándékában megölni, ahogy közelített felé a motorcsónak, az egyik üldözőjét a fején találta el a golyó, amitől egy kicsit megrettent ugyan a kormánynál álló társa, de ez csak egy időre lassította le őket. Ha van egy kis esze, akkor a terepjáróval érkező üldözőket is hamarosan áthozza a túlpartra, a faluból pedig már szinte bizto-

san elindultak, sőt, valószínűleg Szegedről is idevezényelnek minden mozgósítható egységet. Egyetlen adu maradt a kezében, és egyáltalán nem volt benne biztos, hogy ki tudja játszani.

Valamilyen járműre volt szüksége. Hogy a sodrásban gyorsabban tudjon haladni, a Téli-kikötőhöz képest délebbre ért partot, de innen már nem tudott volna további négy-öt kilométert futva megtenni. Egy lovas kocsi nem lett volna elég gyors, és hiába kötné el az egyik állatot, évek óta nem ült lovón, ráadásul az is kétséges volt, hogy a Szegedtől alig pár kilométerre fekvő faluban egyáltalán van-e valakinek gépkocsija, azonban úgy tűnt, a szerencséje még nem hagyta el. Nem messze tőle a posta egyenruháját viselő férfi épp ekkor ugrott le egy Csepel motorkerékpárról, és odalépett az egyik házhoz.

Kárpáti egy pillanatig sem habozott, felpattant az ülésre, gázt adott, és nem törődve a felháborodott kiáltozással, egyre csak gyorsított, miközben megpróbálta kitálcálni, melyik lehet a legrövidebb út. Ha egyenesen észak felé megy, akkor át kell kelnie a Holt-Tiszán, de egyáltalán nem tudta, van-e arra valamiféle híd. A városba tartó út biztosabbnak tűnt, de az üldözői valószínűleg onnan érkeznek, ezért inkább a kockázatosabb lehetőséget választotta.

A Csepel hamar maga mögött hagyta a házakat, és továbbrobogott Szeged felé a szántóföldek szegélyezte úton. Kárpáti szinte rögtön megpillantotta a vízparton sorakozó

fákat, enyhén lassított, míg végül talált egy elágazást, ahol balra fordult. A homokos talajon néha kipördült a kerék, de végül elérte a Holt-Tiszát, ahol néhány horgász unottan figyelte a mozdulatlanul lebegő úszókat. Kárpáti végül kiszúrt egy keskeny ösvényt, ami a gáton keresztül átvezetett a túloldalra.

Innen újra nagyobb sebességgel haladt a nádasok közti keskeny úton. Egy újabb horgász kerekedett szembe vele, aki még időben félrehúzódott, hogy elengedje a felé robogó Csepelt. Amikor elérte az aszfaltot, feltűnt előtte az úti célja, és tudta, nincs vesztegetni való ideje, ezért tövig húzta a gázkart.

Szeged felől sziréna hangjára lett figyelmes, ami azt jelentette, tényleg egyetlen lapra kell feltennie mindent. Továbbrobogott az úton, egy jobbkanyar után újra észak felé tartott, és hamarosan megpillantotta a repülőtér bejáratát. A leszállópályán éppen egy PO-2 típusú kétfedelű gép landolt, és lassan a hangárok felé gurult.

Kárpáti érezte, kihajtotta a motorból, amit tudott, de mégsem állt meg vele a repülőtér bejárata előtt. A Maszovlet által üzemeltetett belföldi járatokat régóta megfigyelés alatt tartotta az ÁVH, és biztos volt benne, hogy az elmúlt néhány napban a szokásosnál is több civil ruhás nyomozó utazott a gépeken. A szirénák hangja egyre erősödött, ezért cselekednie kellett. Jobbra egy Li-2-es, ezüstszínű gép gördült a kifutó mellé, majd megállt, hogy beszállhassanak az utasok.

Kárpáti a Csepellel a kerítés sarkáig gurult, és futva indul el a fák között a hangárok felé. Hamarosan megpillantotta az előbb landolt gépet, amiből a pilóta és egy másik férfi egy postaszákot emeltek ki a hátsó ülésről. Mellettük egy egyenruhás várakozott, aki feltehetően ellenőrizte, hogy minden rendben történjen.

Kárpáti a tűzéréknél szolgált, nem sok fogalma volt a repülőgép-vezetésről, ezért az egyetlen esélye a pilóta volt. Tudta, hogy a belföldi járatokat általában háborúban edződött veteránok vezették, hiszen nem találtak a feladatra alkalmasabb embereket, és ez talán a hasznára válhat. Végző soron egykor ő is a fronton szolgált, ráadásul ha valaki a harcok során egyszer megtanulta, mit jelent a bajtársiaság, akkor az a háború után sem veszett ki belőle.

Megkapaszkodott a kerítésben, majd leugrott a másik oldalon, miközben megpróbált nem foglalkozni a szirénák hangjával. Egyre inkább azt érezte, valószínűleg rájöttek, merre menekül, ezért nem maradt ideje gondolkodni. Elege volt már mindenből, csak egyetlen dolog számított, hogy eltűnjön innen, ezért előhúzta a Tokarevet, és kilépett az épület takarásából.

Amikor a pilóta meglátta, a döbbenettől elkerekedett a szeme, és valószínűleg ez tűnt fel az egyenruhásnak is, aki megpördült a tengelye körül, de már nem volt ideje felemelni a fegyverét. A golyót a vállába kapta, amitől a földre zuhant. Kárpáti odalépett hozzá, és a sebre térdelt, miközben odébb rúgta a pisztolyt.

– Ha bármi gyanús mozdulatot tesz, akkor lelövöm! – hajolt az arcához, és ahogy a földön heverő férfi végignézett a sártól mocskos, borostás, zilált hajú alakon, annak véreres szemeiből valóban azt olvashatta ki, ez nem pusztán blöff.

A posta alkalmazottja egy fél lépést hátrált, bár magam sem tudta, merre tudna elmenekülni.

– Kárpáti Barnabás vagyok. A harmadik gépkocsizó tűzérezredben szolgáltam századosi rangban, bár tudom, ezt most nehéz elhinni. Gondolom, nem tévedek, hogy maga is megjárta a frontot – fordult a pilóta felé.

– Igen – felelte az idősebb, kissé pocakos férfi. – Repültem Súlyommal is, de...

– Nézze, nincs erre időm. Hallja a szirénákat? Ezek engem keresnek, és ha most nem lépek le, akkor lecsuknak, és kivégeznek valamiért, amit nem követtem el. Nem tudom, mond-e magának valamit, de Csonka ezredes alatt szolgáltam, harcoltam a Pripjaty-mocsaraknál – ütötte tovább a vasat Kárpáti, aki a szeme sarkából ekkor vette észre, hogy a vérző karú férfi lassan a pisztolya felé araszol a földön. Odarohant hozzá, és az öklével arcon vágta, aztán újra lesújtott, eltörte az egyenruhás orrát, és csak ekkor vette észre, hogy már csak egy ájult testet ütlegel.

– Elhiszem, de... – kezdte volna újra a pilóta.

– Csak vigyen át a határon, és tegyen le a túloldalon, semmi többre nem kérem – állt fel újra Kárpáti. – Maga akár azonnal vissza is térhet.

– És mit gondol, utána mi lesz? Engem csuknak le, mert segítettem disszidálni egy...

– Majd azt mondja, kényszerítettem rá. Az elvtárs pedig tanúsítani fogja, ugye? – fordult a postás felé. – Ha mindketten egybehangzóan állítják, hogy fegyvert fogtam önökre, akkor nem eshet bajuk. Az ájult rendőr is tanúsítja majd, hogy erőszakot alkalmaztam. Higgyenek nekem – már szinte kérlelte őket, és ekkor észrevett egy fekete Pobjedát befordulni a kapun. – Egyikükre sem akarok fegyvert fogni, de látják, megteszem, ha nincs más megoldás.

A pilóta tudta, nem ez lenne az első eset, hogy valaki repülővel disszidáljon, de egy kicsit azért ódzkodott tőle, azonban ahogy végignézett Kárpáti, egy pillanatra a hadifogság képe ugrott be neki. Ott látott utoljára ennyire elcsigázott, csapzott katonákat, akiken csak lógott a szétszakadt zubbony, gyakran vértől mocskosak voltak, és alig álltak a lábukon. A férfi szemében sem látott mást, csak kimerültséget és reménytelenséget.

Gondolatban újra a harctéren találta magát, ahol katona volt, és nem csak egy légitaxis, márpedig az ezredesük alaposan beléjük verte, hogy aki egyszer magára ölti a hadsereg zubbonyát, az sosem lesz igazi civil, még akkor sem, ha leszerel, és ebben évek múlva is igaza volt. Bár a légiposta szállítása távol állt egy harci bevetéstől, mégis életben tartotta benne azt a lángot, amiért annak idején a katonai szolgálatot választotta.

Kárpáti felé fordult, úgy nézett rá, mintha a bajtársa lenne, akivel együtt szolgáltak, közösen harcoltak volna, és bár félt a következményektől, a szíve mélyén tudta, mi a helyes lépés.

– Rohadtul meg fogom ezt bánni, de nem mondhatok nemet. Hiszek magának, és nagyon remélem, nem blöffölt. Na gyerünk, szedje a lábát!

– Higgye el...

– Elhiszem, de majd elmondja legközelebb – fojtotta a szót Kárpátiba. – Üljön a hátsó ülésre, aztán kapaszkodjon!

Felberregett a motor, és lassan gurulni kezdtek a kifutópálya felé, miközben három kocsi fékezett le mögöttük. A pilóta egyre csak növelte a sebességet, de az egyenetlen talaj miatt igencsak dőcögött a gép, ennek ellenére Kárpáti kiürítette a tárat az üldözői felé. A kétfedeles az utasszállító mellé ért, majd ráfordult a kifutóra, miközben néhány lövedék csapódott a repülő testébe.

– Pont úgy, mint régen – kiabálta a pilóta, inkább csak magának, aztán tovább növelte a sebességüket. Valóban úgy érezte, mint aki a frontra készül, és ettől boldogabb volt, mint ha Budapestre kellett volna visszatérnie.

Kárpáti két kézzel kapaszkodott, miközben teste görcsbe rándult, majd ahogy a gép felemelkedett a földről, hirtelen kiszakadt belőle minden, és érezte, könnyek csorognak az arcán. A repülő balra dőlt, a gyomra fel-le ugrált,

de nem merte kinyitni a szemét: még mindig nem akarta elhinni, hogy a jugoszláv határ felé tartanak.

Egyre feljebb repültek, és ahogy elhagyták a Tisza vonalát, mindketten tudták, már nem küldenek utánuk egy másik gépet, és ha a túloldalon nem nyitnak tüzet, akkor ép bőrrel jutnak át a határon. Kárpáti arcát a hideg levegő csapkodta, a szabadság édes lehelete. Végignézett az alattuk elterülő tájon, észrevette Ószentiván házait, mintha még a határázár előtt sorakozó embereket is ki tudta volna venni, de egy perccel később már ezzel sem törődött. Tudta, jugoszláv területen vannak.

18. fejezet

1950. május 11., Budapest, Sztálin út 60., 10.00

Péter Gábor irodája előtt négy férfi várakozott, de egyikük sem akart igazán találkozni a parancsnokkal. A jelentésüket megírták kedd délután, bár mindannyian tudták, nem ússzák meg ilyen könnyen az ügyet.

Szücs ezredes ezúttal a szokottnál is feszültebb volt, idegesen dobogott a cipőjével, hiszen ez egy újabb kudarcba fulladt eset volt a márciusi fiaskó után. Mielőtt elindultak volna az iroda felé, próbálta éreztetni a többiekkel: közösen kell vállalniuk a felelősséget, de csak néma tekinteteket kapott válaszul.

Farkas Vladimir abban bízott, az elmúlt években sikerült kialakítania Péter Gáborral valamiféle barátságnak tekinthető viszonyt, a vezetőjük eddig rendre kiállt mellette,

mindenben támogatta, ezért talán most is elnéző lesz vele szemben.

Janikovszky ezredes a kudarc ellenére is bizakodó volt, hiszen elég sok sikeresen lezárt ügyet tett már le az asztalra, ezért nem gondolta, hogy egyetlen botlás komoly következményekkel járhat – de azt is tudta, ennél sokkal kevesebbet is csuktak már le kollégákat az ÁVH-n. Ha nagyon kellemetlen lenne a helyzet, még mindig rátolhatja a felelősséget a szegediekre, vagy a rendőrségre, akik nem értek időben a reptérre.

Majoros őrnagy egykedvűen meredt a plafonra; tekintetével végigkövetett egy repedést, ami egészen az egyik oldalfalig húzódott. Legbelül örült, hogy vége van ennek az átkozott ügynek, még ha a lezárása nem egészen úgy is alakult, ahogy tervezték. Egy ideig emésztette magát, miért nem gondolt korábban a repülőtérré, de túlságosan nyilvánvaló volt, hogy Kárpáti gyalogszerrel próbál átjutni a határon.

Amikor hazaért, rosszkedvűen ült le a sakktábla mellé, a felesége pedig töltött neki egy pohár bort.

– Ezek szerint nem alakultak jól a dolgok – vont a le a következtetést az asszony.

– Nem – kortyolt a borból az őrnagy. – De már nem érdekel. Majd találunk valakit, akit felelősségre lehet vonni, nekem már elegendő van ebből az ügyből.

– Akkor remélem, ezúttal tényleg kiveszel néhány nap szabadságot.

– Azt hiszem, most nem kell győzködni, de szinte biztos, hogy a héten még beszélünk kell Péter elvtárssal. Ha ő lezártnak tekinti az ügyet, akkor másnap mehetünk is vissza a Balatonra.

Ahogy most a parancsnok irodája előtt várakozott, arra gondolt, talán az sem lenne baj, ha felmentik a további szolgálat alól. Az elmúlt néhány hét eseményei megtápták az idegeit, és az öregedéssel egyre kevésbé viselte jól a terhelést. Innen amúgy sem lehet olyan könnyen leszerelni, de ha nyugdíjazzák, több időt tölthetne olvasással és horgászattal.

Ekkor kinyílt az iroda ajtaja, és Péter Gábor szó nélkül intett, hogy kövessék, a négy férfi pedig bekullogott a szobába, majd helyet foglaltak az asztal mögött. A parancsnok egy ideig csak az előtte heverő lapokat rendezgette, bár szinte biztos, hogy csak az időt akarta húzni, ezzel is növelve a feszültséget.

– Van valami hozzáfűznivalójuk? – kérdezte végül, és a tekintete Janikovszkyn állapodott meg.

– El kell ismerni, hibáztunk – kezdte az ezredes. – A terv jó volt, de Kárpáti ennek ellenére is elmenekült. Hiába értesítettük a szegedi központot, csak nagyon lassan értek a repülőtérre.

– Gondolhattunk volna rá korábban, hogy más úton próbálja elhagyni az országot – tette hozzá Majoros –, de minden jel arra mutatott, hogy az embercsempészek segítségével akar megszökni.

– A belföldi járatokon természetesen nagyobb létszámmal voltunk jelen – szólt közbe Szücs, aki úgy érezte, neki is ki kell állnia a becsületükért.

– Arra pedig senki sem számított, hogy a postagépet használja menekülésre – vette vissza a szót Janikovszky. – A pilóta szinte rögtön visszatért, és önként jelentkezett a kapitányságon. Egész délután vallattuk, de csak annyit ismert el, ami a jelentésben is szerepel: Kárpáti fegyverrel kényszerítette a szökésre. Ezt a posta munkatársa, valamint Berei elvtárs is igazolta, akit kórházba szállítottak, de már jobban érzi magát.

– Sejtik, hol lehet most Kárpáti? – kérdezte Péter Gábor.

– Nem – ismerte be Szücs. – Valószínűleg nyugatra megy, de ez csak találgatás.

– Akkor továbbra is figyeltessék, hátha felbukkan valahol. Maguk szerint mennyi kellemetlenséget okozhat nekünk?

– Nem sokat – vélte Majoros. – Szinte biztos vagyok benne, hogy nem volt nála semmilyen dokumentum, amit korábban az irattárból lopott el, kézzelfogható bizonyíték hiányában pedig nem sokra megy.

– És mi a helyzet az itthoni kapcsolataival?

– Van egy Fogarasi Andrea nevű nő, akinél korábban meghúzta magát – kapcsolódott a beszélgetésbe Farkas. – Kötvé hiszem, hogy Kárpáti újra jelentkezne nála, de azért természetesen egy ideig figyeljük a levelezését.

– Az apja és egy Czako nevű férfi még mindig egy-egy cellában hűsölnek – szólt közbe Szücs.

– Küldjék őket Kistarcsára!
– Értettem, Péter elvtárs.
– És mit tudunk erről a Bíró elvtársról? Hiszen tőle származott az információ Kárpátiról.

– Még nem kaptuk meg a jelentését – felelte Szücs. – Korábban csupán annyit mondott, elég nagyszámú ügynököt foglalkoztat a környéken, így szerzett tudomást a szökésről.

– Akkor őt is tartsák megfigyelés alatt! Rákosi elvtárs nem lesz elragadtatva a hírektől, de az a szerencse, hogy most más ügyek kötik le a figyelmét. Farkas elvtárs most érkezett haza Prágából, Kádár elvtárs pedig a Szakszervezeti Világszövetség gyűlésén vett részt, ezért elsősorban velük akar beszélni, Kárpáti szökésének talán nem tulajdonít majd jelentőséget, és ez *mindannyiunk* szerencséje. Van bármi más, amit az ügygel kapcsolatban el tudnak mondani?

– Nincs – válaszolt hosszas hallgatás után Szücs.

– Akkor köszönöm, hogy befáradtak. Folytassák a munkát!

Amikor kiléptek az irodából, Szücs és Farkas valami köszönésfélét mormogott, majd sietős léptekkel távoztak. Majoros követte Janikovszkyt, hogy aztán ismét abban a szobában kössenek ki, ahol az elmúlt hét során rendre megvitatták az ügyet.

– Arra számítottam, komolyabb következményei lesznek a mai riportnak.

– Ezek szerint nem figyeltél, mennyire kihangsúlyozta Péter, hogy a felelősség mindannyiunkat terheli. Amikor Rákosi elvtárs részleteiben is megismeri az ügyet, akkor a parancsnok sem élvez feltétlenül kibúvót – válaszolta Majoros. – Hiszen ő hagyta jóvá a tervet. Természetesen később *lennie kell* egy felelősnek, de arról már nem ő fog dönteni. Ha Rákosi úgy gondolja, Kárpáti szökése nem túl nagy érvágás, talán szabad kezét ad Péternek, de ha szerint ez nem csupán egy apró döccenés az ÁVH gépezetében, akkor maga fogja megnevezni, kinek kell felelnie mindezt. A magam részéről hajlandó vagyok elismerni a hibám, és szívesen visszavonulok a munkától.

– Ezt nem gondolhatod komolyan!

– Pedig meg tudnám szokni. Ebben az egy hétben feszültebb és idegebb voltam, mint a Csonka-ügy alatt, vagy korábban bármikor. Ha van egy kis eszük, engem tesznek meg bűnbaknak, végül is én javasoltam a tervet, és nem fogok tiltakozni a döntés ellen.

Majoros ugyanakkor azon a véleményen volt, Kárpáti szökése csupán csepp a tengerben, valószínűleg ennél sokkal nagyobb horderejű ügyek is hevernek Rákosi asztalán, de próbálta érzékeltetni a főnöke előtt: nem bánná, ha kevesebb feladatot osztana rá a jövőben.

– Ezt nem fogom szó nélkül hagyni, ezt te is tudod. Mi-re mentünk volna az ötleteid nélkül?

– Nos, rendben van – egyezett bele Majoros némi hallgatás után, mint aki csak vonakodva fogadja el Janikovsz-

ky álláspontját. – Ez esetben néhány napra szeretnék szabadságra menni. Két hete a Balatonról rohantam vissza a munkába, ha még emlékszel rá.

– Természetesen, semmi akadálya. Péter a jövő héten valószínűleg újra hívatni fog, miután egyeztetett Rákosi-val, de majd kimentelek valahogy. Nem hinném, hogy téged akarnának bilincsben elvezetni.

– Én sem – nevetett az őrnagy –, de ebben az épületben ezt sohasem lehet tudni.

Kezet rázott Janikovszkyval, és elindult a saját irodája felé. Ahogy végigment a folyosón, már az járt a fejében, vajon van-e még tartalék szerelék a horgászdobozában, vagy a biztonság kedvéért vegyen-e néhány horgot és etetőkosarat, és amikor kilépett az ÁVH szürke épületéből, már nem gondolt Kárpátira, és ezúttal megpróbálta tényleg elfelejteni a munkáját.

Az idősebb Kárpáti egy keskeny cellában feküdt a hideg padlón, és az oldalában újra fellobbant az a szúró fájdalom, amit két nappal korábban érzett először, egy, a szokásosnál is alaposabb verés után.

Már több mint egy hete nem vitték kihallgatásra, bár maga sem tudta, ez mit jelent a fia szempontjából. Valószínűleg belátták, nem tudnak belőle kiszedni semmi érdeemi információt, és nem kényszeríthetik hazugságra sem. Ennek ellenére naponta egyszer összeverték, aminek talán

semmi más célja nem volt, mint hogy az örök rajta éljék ki szadista hajlamaikat.

Úgy okoskodott, ha a fiát elkapták volna, akkor őt átszállítják egy börtönbe, esetleg kivégzik, ezért minden egyes nap élt még benne a remény. Lélekben felkészült rá, hogy soha többet nem kerül ki innen, de a fia nem véletlenül akarta elhagyni az országot, és ha neki sikerül, legalább rá egy jobb élet vár valahol.

Fájt, hogy nem tudott tőle elkösönni, és talán sosem fogja megtudni, mit történt vele, de jól ismerte, és a belé vetett hit azt mondatta vele, bíznia kell benne. Hiszen a háborúból is épségben hazatért, ezek után nem okozhat neki gondot átverekednie magát a határon.

Ekkor kinyílt a cella ajtaja, hirtelen felkapcsolták a világítást, amitől szinte megvakult, mert az egész napot sötétségben töltötte. A látása még nem tisztult ki, de érezte, a karjánál fogva megragadják, és kiráncigálják a folyosóra. Az oldalába újra beléhasított a fájdalom.

– Na, te mocskos fasiszta, mielőtt itt hagynál minket, búcsúzóul kapsz tőlünk egy kis ajándékot – nevetett egy hang valahol a háta mögött.

– De olyat, amire örökké emlékezni fogsz – kontrázott a társa, és nagyot rúgott Kárpátiba, közvetlenül a bordái alá, amitől még erősebben lobbant fel a fájdalom.

Hirtelen köhögnie kellett, majd néhány csepp vért köpött a padlóra, amiért újabb ütések mértek rá.

Talán el is ájult, mert amikor feleszmélt, két férfi a hó-na alá nyúlva vonszolta kifelé az udvaron, miközben a kín egyre elviselhetetlenebb volt, legszívesebben felüvöltött volna, de ebben a pillanatban az egyszerű beszédre is képtelen volt. Hallotta, kísérői azon tanakodnak, vajon a többiek közé tegyék-e a furgonra, vagy inkább várjanak Bálint doktorra.

Kárpáti az oldalán feküdt, mozdulni sem bírt, érezte, alig kap levegőt, és arra gondolt, mennyivel egyszerűbb lett volna, ha rögtön kivégzik, és nincs ez a napokon át tartó szenvedés. A fia arca jelent meg előtte, de tudta, csak képzelődik, míg végül nem bírta tovább nyitva tartani a szemét.

Ahogy az orvos odaért a kissé tanácstalanul várakozó férfiak gyűrűjéhez, már csak a halál beálltát tudta megállapítani.

– Talán megrepedt a lépe – mormolta inkább csak maga elé. – Valószínűleg nem ma, hanem még pár nappal ez előtt. Kissé túlzásba vitték a kezelést – nézett a verőlegények felé, akik csak a vállukat vonogatták.

A holttestet végül egy jelöletlen deszkakoporsóban vették ki az éjszaka leple alatt.

Czakót a karcserben töltött éjszaka után egy közönséges cellába vonszolták, és minden nap alaposan megverték, igaz, inkább csak a miheztartás véget, hiszen sikerült belőle kiszedni némi információt.

Czakó magába roskadva feküdt a padlón, az a kevés étel sem maradt meg benne, amit néha betoltak neki. Tudta, előbb-utóbb kivégzik, és őszintén remélte, hogy minél előbb felakasztják, mert akkor véget érne ez a végtelennek látszó szenvedés, a megváltó halál azonban csak nem következett be.

A verések ritkulni kezdtek, mintha odafent megfeledeztek volna róla, és ettől az a baljós gondolata támadt, hogy a nyomozók elfogták Kárpátit, és most őt vallatják valamelyik szomszédos cellában.

A pince magányában nem létezett sem este, sem reggel, nem tudta, hány nap telt a letartóztatása óta, az örök pedig egy árva szót sem szóltak hozzá, amiből megtudta volna, mi történt Kárpátival, és sikerült-e elmenekülnie. Próbált hinni benne, amióta ismerte, mindig is talpraesett srác volt, de az ÁVH elől elszökni egészen más lapra tartozott.

Egyik nap aztán kinyílt a cella ajtaja, és egy erőteljes hang mordult rá:

– Na, maga fasiszta, vége a pihenésnek! Elég a lustálkodásból!

Megragadták a karjánál fogva, talpra állították, az egyik őr pedig hátba vágta. Megbilincseltek a kezeit, és elindultak vele a folyosón, majd fel a lépcsőkön, miközben a szeme lassan hozzászokott a nappali világossághoz. Egy rabszállítóhoz kísérték, amit három fegyveres őrzött. Az utastérben öten várakoztak bilincsből, fiatalok és idősek vegyesen, rongyos ruhákban, némelyikük véresen.

Czakó csak biccentett feléjük, de egyikük sem mert megszólalni, kimondatlanul is tudták: ugyanaz a sors vár rájuk. Hosszú percekig váraoztak, de csak nem akart elindulni a kocsi, és az örök is egyre türelmetlenebbé váltak.

– Meddig kell még itt szobroznunk? – kérdezte egyikük.

– Azt mondták, valamelyik rohadék elájult, de ha engem kérdezel, szerintem csak szimulál. Ha felmosták, akkor őt is idehozzák, aztán mehetünk végre.

Újabb várakozással teli percekkel később egy ávéhás őr kapaszkodott fel a kocsira.

– Az utolsó utas, úgy tűnik, lekészte a menetrend szerinti járatot – nevetett a saját viccén a férfi, aztán intett a társainak, akik kívülről rájuk csukták a kocsi ajtaját.

A rabok leszegett fejjel ültek a helyükön, néha lopva a kísérőjükre pillantottak, aki lövésre készen tartotta a kezében lévő gépfegyvert, és úgy méregette őket, mintha szökni akarnának az utastérből. Czakó gondolatai visszatértek Kárpátihoz. Ha őt átszállítják innen valahova, az azt jelenti, bizonyára történt valami az ügyben, de hogy elfogták, vagy megszökött, az talán örök rejtély marad.

Elképzelni sem tudta, hova viszik őket, a kocsi néha nagyot döccent, amitől az egyik idős rab majdnem a padlóra esett, de a társai még időben elkapták a karjánál fogva, mire az őr rájuk üvöltött, hogy ne mozduljanak. Végül úgy érezte, egyre lassulnak, odakintről kiáltozást hallott, majd feltárult az ajtó, és kiharangsolták őket a rabszállítóból.

Ahogy szétnézett, emeletes épületeket látott, és a kis udvar szélén, ahol megálltak, néhány szürke börtönruhát viselő rab nézett feléjük együttérző tekintettel. Fegyvereseket látott a kapu mellett és a lakóbarakkok között is, amiből úgy sejtette, Kistarcsára hozták őket, de nem volt ideje ezen gondolkodni, mert egy természetes, szemüveges, egyenruhás férfi rájuk üvöltött a hátuk mögül.

– Na, mozgás, maguk fasiszták! – Azzal az őrök egy nagyobb épület felé kezdték terelni őket.

Czakó tudta, immár végérvényesen búcsút mondhat eddigi életének, és ahogy befelé botorkált a többiek után, csak abban bízott, a Kárpátiért hozott áldozat nem volt hiábavaló, és legalább neki sikerül elhagynia az országot.

Andrea hazaérkezett az óvodából, átöltöztette Adélt, majd kiültek a konyhába, és a kislány úgy falt be egy szelet kalácsot, mintha egész nap nem evett volna semmit.

– Jó napod volt? – kérdezte tőle az anyja.

– Igen, de most fel kell ébresztenem a babáimat, akik átaludták az egész napot, amíg én az óvodában voltam – felelte a lány, és elrohant a szobájába.

A nő elmosta a tányért, és a nappaliban leült az egyik fotelbe. A szekrény tetején álló vázában a rózsák szirmai már elkezdtek sötétedni, és tudta, hamarosan mind lehullanak. Elenyésznek, mint a múlt, amit egyszer maga mögött hagyott, de most újra visszakúszott az életébe.

Amikor a férje rákérdezett, kitől kapta őket, az igazságnak megfelelően annyit mondott, egy fiatal fiú hozta neki, aki nem tudta megmondani, ki küldte a csokrot, csak a kezébe nyomták a címmel együtt. Sejtette, a válasz nem győzte meg túlságosan a férfit, de az úriember módjára nem firtatta tovább a dolgot, legalábbis nem adott neki hangot. Andrea biztos volt benne, a rózsákat Kárpáti adta a futár kezébe, ami azt jelentette, valahogy sikerült elmenekülnie, és maga is meglepődött, mennyire örül ennek az érzésnek.

Miután elengedték a kihallgatásról, többször is rémálomra ébredt, újra és újra rájuk törték az ajtót, aztán bilincsbe verve vitték el mindannyiukat Kárpátival együtt, miközben Adél egyedül zokogott a lakásban. Próbálta elfelejteni azt az éjszakát, de a gondolatai minduntalan Kárpátihoz tértek vissza, és rá kellett döbennie, aggódik a férfiért, holott előtte évekig nem is látta, de a rég eltemetett emlékek újra a felszínre törtek.

Amikor megkapta a csokrot, nem is tudta volna elrejtetni az érzéseit, és örült, hogy a férje a hétvége ellenére is dolgozott, Adél pedig lekötötte magát a játékaival, és most, ahogy felpillantott a lassan hervadó virágokra, újra megrohanta az érzés, hogy talán minden máshogy alakult volna, ha évekkal ezelőtt nem hagyja faképnél a férfit. Elégedett volt az életével, sőt, boldog volt, de Kárpáti megbolygatta az érzéseit, amitől kétségei támadtak, valóban jó döntést hozott-e.

– Mi történt, anyu? Miért könnyezik? – kérdezte Adél. Úgy látszik annyira elmerült a gondolataiban, hogy észre sem vette, amikor a lánya kijött a nappaliba.

– Nem történt semmi, kicsikém. Csak eszembe jutott egy régi történet.

– Akkor biztosan szomorú az a történet.

– Nem, egyáltalán nem, inkább nagyon is szép, de már nagyon régen volt – törölte le a könnyeit a nő. – Ha nagyobb leszel, talán elmesélem.

– Rendben van, de ne itassa az egereket! Nekem is mindig ezt szokta mondani.

Andrea átölelte a lányt. Bárcsak megoszthatná valakivel az érzéseit. Úgy érezte, most sokkal nehezebb lesz eltemetni őket, de valahogy majd csak megbirkózik velük. Elzárja őket egy titkos rekeszbe, amiből néha erőt meríthet.

– Gyere, menjünk játszani a szobádba, attól biztosan jobb kedvem lesz.

A kislány, mintha varázsütésre elfelejtette volna az előbbi jelenetet, vidáman rohant vissza a babáihoz. Andrea követte, és vetett egy utolsó, szomorú pillantást a virágokra. A múlt szép lassan elenyészett, de az emléke megmaradt, a jövő pedig ott várta a gyerekszobában.

A Balla testvérek egy ideig igyekeztek meghúzni magukat, mert Ószentivánról aggasztó hírek érkeztek. Amikor Andor néhány héttel később meglátogatta az öreg Mártont, az beszámolt neki a környéket megszálló ávéházokról, a tűzharcról, és a falu határában történt robbanásról, amit először nem is akart elhinni, de a pajta üszkös maradványai meggyőzték, hogy mindez valóban megtörtént. Birót sem látta senki egy ideje, ami nyugtalansággal töltötte el a férfit.

Ahogy visszatért a fővárosba, az öccse azonnal riadót fújt, és úgy döntöttek, felfüggesztik a tevékenységüket, amíg elcsitul a vihar. Az üzlet miatt egyáltalán nem aggódtak, mert előbb-utóbb úgyis jelentkezni fog egy új ügyfél, de meg kellett várni, hogy a határon elcsendesedjenek a kedélyek.

Dénest egyáltalán nem érdekelte, Kárpátinak végül sikerült-e elhagynia az országot, vagy sem, Márton azonban azt mondta, vele egyáltalán nem vette fel a kapcsolatot, így szinte biztos nem derült fény az üzletükre. A bőröndök tartalmát apránként tette pénzzé, ezért a maga részéről végül nyereségesen zárta le a Kárpáti-ügyet.

Andor is érezte, hogy forró a lábuk alatt a talaj, ezért a testvéréhez hasonlóan ő is nyugton maradt a fenékén, és egyelőre nem akart előhozakodni az üzlet megreformálása kapcsán támadt ötleteivel. Ráér akkor beszélni Dénes-

sel, ha jelentkezik egy új ügyfél, és erre majd egy hónapot kellett várniuk.

A történetek után a szokásosnál is óvatosabban jártak el, de a kocsmából úgy informálták őket, hogy a leendő kuncsaft igencsak kitartó, és láthatóan rettegésben él. A pultosnak többször is elmondta, közelebbi kapcsolatban állt Kéthly Annával, akit a napokban tartóztattak el, és tudta, rá is ez a sors vár, de hajlandó lenne megvásárolni a szabadságát, a *Szabad Népet* olvasva pedig Balláék úgy vélték, lehet némi igazság a férfi állításaiban.

Andor felvetette, itt lenne az ideje, hogy több pénzt kérjenek, hiszen ez politikailag igencsak kényes ügy, de Dénes újból lesöpörte az ötletet, mondván, a biztonságra kell törekedniük, főként azután, hogy Kárpátival majdnem ráfaragtak. Kérjenek egy alacsonyabb összeget, de csak később közöljék a férfival a szökés részleteit, addig pedig alaposan lekáderezhetik a rendőrségi kapcsolataik segítségével. A bátyja végül engedett, de magában azon töprengett, hogy találja majd meg Birót Szegeden.

Végül ugyanúgy jártak el, mint Kárpáti esetében, és csak ekkor szembesültek a megrongált zárral, ami némi gyanúra adott okot, de már nem volt idő átszervezni a találkozót. Dénes helyet foglalt az íróasztalnál, Andor pedig elrejtőzött az ajtó mögött, a rossz érzése azonban csak nem akart elmúlni.

Amikor a vézna, öltönyös férfi belépett a lakásba, és ő a hátába nyomta a pisztolyt, úgy érezte, feleslegesen ide-

geskedett, minden a legnagyobb rendben lesz. A megbeszélés rendben zajlott, és Andor másnap Szegedre utazott. Egy teljes napon át várakozott Biróra, akit ismét a kocsijánál szólított le. A nyomozó elmondta, hogy néhány hétig kerülte a feltűnést, de a kezébe nyomott bankjegyek ismét meggyőzték arról, érdemes egy kicsit saját zsebre dolgozni. Andor megnyugtatta, ezúttal könnyebb dolguk lesz, és minden információt megadott Birónak, aki elégedetten távozott, ezért fel sem tűnt neki a nyomába szegődött gépkocsi.

A vézna fickó két nappal később jelent meg a Lónyai utcai lakásban, készséggel fizetett, majd hálálkodva távozott, és Balláék megkönnyebbülten dőltek hátra, mondván: felesleges volt aggódni, mert a Kárpáti-ügy nem okozott különösebb zavart az üzletben.

Az ÁVH másnap éjszaka törte rájuk az ajtót. A testvérpár lakásaiban lefoglalt értékek és iratok alapján megpróbálták felderíteni a korábbi ügyfélkörükhöz tartozó személyeket, de ez végül kudarcba fulladt, a hatóságok azonban így is jelentős csapást mértek a határ menti embercsempészetre.

Biró nyomozó értetlenül állt az előszobában, amikor megjelentek a kollégái, és hátrabilincseltek a kezeit. A kihallgatóban egy ideig még bizonygatta az ártatlanságát, hiszen ő mindent megtett Kárpáti letartóztatásáért, de az ütlegetés végül megtette a hatását, és elismerte a kapcsolatát Balláékkal. Ahogy összeverve feküdt a cella mélyén, ezer-

szer is megbánta, hogy igent mondott az alkura, amikor kinyílt az ajtó, és egy őr kiabált be rajta.

– Na, mozogjon, Biró, indulás Budapestre!

1950. június 12., New York

Miklós a Central Park egy padján üldögélt, és egy magyar nyelvű könyvet lapozgatott, amit nemrég kapott kölcsön a szomszédságában lakó orvostól. Éveken keresztül szinte sóvárgott az amerikai irodalomért, és maga sem gondolta volna, mennyire fog hiányozni neki a magyar szó.

Brown végül a reptérre vitte, ahol a nevére kiállított, diplomáciai mentességet igazoló iratokkal könnyedén jutottak fel a Párizsba tartó gépre. Miután leszálltak a Charles de Gaulle repülőtérre, először az amerikai követségre mentek, majd újabb papírokat kapott, és némi frankot, hogy legyen költőpénze. Egy belvárosi hotelben foglaltak neki szállást, mondván, időbe telik, amíg az Egyesült Államokba való belépéshez mindent elintéznek.

Az a néhány nap olyan volt, mint egy hirtelen jött vakáció. Bár élvezte a francia városnézést, de ahányszor csak találkozott Brownnal, egyre csak azt kérdezte, hogyan tudna üzenni a családjának, és minduntalan azt a választ

kapta, hogy ennek még nem jött el az ideje. Rákérdezett Kárpáti sorsára is, azonban úgy tűnt, a férfi a könyvtárat elhagyva eltűnt a radarról, de Brown forrásai szerint nem vitték be a Sztálin út 60.-ba, Miklós pedig úgy vélte, talán mégis sikerült valahogy megszöknie.

Aztán egyik nap közölték vele, indul a gépe New York-ba, ami annak ellenére is váratlanul érte, hogy Brown korábban már utalt erre. Hiába kérdezte tőle, mit fog ott csinálni, csak sejtelmes vállvonogatást és biztató szavakat kapott tőle.

Amikor felszállt a repülő, még mindig azt gondolta, csak álmodja az egészet, de ahogy kiléptek a reptér várójából, és begördült eléjük egy sárga Chevrolet, végleg megadta magát a sorsnak. Brown ezúttal a külvárosba vitte, ahol egy kissé lepukkant házban kapott egy alig másfél szobás lakást.

– Egyelőre épp elég lesz magának, és ki tudja majd fizetni a lakbért és a többi költséget is.

– És mégis miből?

– Igazán testhezálló munkája lesz – mosolyodott el Brown. – *Egyelőre.*

Miklós sejtette, nem véletlenül hozták el a világ másik végére, de próbált nem azon töprengeni, milyen más feladatot akarnak rábízni a jövőben, és megelégedett azzal a könyvtárosi állással, ami Queens peremén várta. Sejtelmé sem volt, mit mondhattak a könyvtár vezetőjének, de a vastag szemüveget viselő, simára borotvált arcú idős fér-

fi tárt karokkal fogadta, mintha nem egy magyar disszidens lett volna.

Brown révén hamarosan megismerkedett a magyar emigráció néhány tagjával, akik felkarolták, így nem érezte magát annyira elveszve a városban. Orvosok, egykori katonák, újságírók, költők társaságában töltötte az estéit, miközben arra gondolt, valaki előbb-utóbb benyújtja majd a számlát, véget ér az amerikai álom, és visszaküldik kémkedni Magyarországra, de amikor legközelebb találkozott Brownnal, az csak egy üres papírt nyújtott át neki.

– Most már megírhatja azt a levelet. Készüljön fel rá, hogy más is el fogja olvasni, szóval fogalmazzon tömören. Épp csak annyit említsen meg, hogy New Yorkban van, ne menjen bele a részletekbe.

Miklós pedig írt, mert biztos volt benne, a szülei már túlvették utána az országot, keresték a követségen, a rendőrségen és a Sztálin úton is, de biztos nem adták fel a reményt, hogy valahol életben van. Miután végzett, átadta a lapot, Brown átfutotta, majd bólintott.

– Most pedig menjen, élje a New York-iak életét. Addig tegye meg, ameddig lehet – veregette meg a vállát a férfi.

A mondat még napokkal később is ott visszhangzott Miklós fejében. Mindennek megvan az ára, még az Egyesült Államokba való disszidálásnak is, de megpróbált egy időre megfeledkezni róla. Sokat sétált a városban, minden lehetőséget megragadott, hogy magába szívja a kultúrát, és néha eljárt kosarazni a környékbeli srácokkal.

Ahogy ott ült a Central Park közepén, képest volt megfélekezni mindarról, ami az elmúlt években Magyarországon történt, ebben a pillanatban nem létezett sem a Párt, sem az ÁVH. Tudta, ez nem marad így örökre, de megfogadta a tanácsot, és megpróbálta kiélvezni a helyzetet. Ha valakinek szüksége lenne rá, úgyis megtalálják. Egy pillanatra felnézett a felrebbenő galambra, aztán visszatért a könyvéhez, és belemerült az olvasásba.

1950. június 15., Párizs

Kárpáti egy kis étterem teraszán üldögélt, nem messze a Place Saint-Micheltől. Alig egy hete érkezett meg a francia fővárosba, és fogalma sem volt, mit kezd majd az életével, de legalább biztonságban érezte magát. Az út sokkal tovább tartott, mint gondolta, és csak akkor szűnt meg benne a görcsös feszültség, amikor a vonat begördült a Gare du Nord pályaudvarra. Európát átszelni még azután sem volt könnyű, hogy Ószentivánnál átlépte a határt.

Amikor a pilóta letette a jugoszláv oldalon, fel sem fogta, hogy végül sikerült kijutnia az országból. A földre rogyott, újból eleredtek a könnyei, amin keresztül még látta, ahogy a repülő a magasba emelkedik, és visszafordul Magyarország felé.

Nem sokat pihenhetett, mert bár a jugoszláv hatóságok nem toloncolták volna vissza, de kémgyanús elemként éveket raboskodhatott volna egy börtönben, ezért tovább kellett mennie Olaszország felé.

Jugoszlávia északi vidékén többségében magyarul lakta falvakon keresztül vezetett az út, ahol az emberek épp olyan segítőkészek voltak, mint a határ másik oldalán. Az ellenőrzések ritkábbak voltak, és a hatóságok ezúttal nem kifejezetten rá vadásztak. Utazott lovas kocsin a szalma közé bújva és egy tehervonat marhavagonjában. Éjszakánként újra és újra felriadt, remegve nézett körül, ellenséget sejtve minden árnyék mögött.

A bűnbánat is mardosta a lelkét, amiért az ő szabaddalása árát talán másnak kell otthon megfizetnie. Gyakran gondolt rá: ha eljut nyugatra, valahogy megpróbál majd segíteni nekik, de mindez egyelőre nagyon távolinak tűnt. Aggódott az apjáért, aki valószínűleg egy börtönben raboskodik, de bizonyára büszke lenne a fiára, hogy lerázva az üldözőit, képes volt átjutni a határon. Néha eszébe jutott Andrea, és hogy mi történt volna, ha évekkal ezelőtt máshogy alakul kettejük kapcsolata, de nem akart lehetetlen vágyakat kergetni, és tudatosította magában: a múlt immár végérvényesen lezárult.

Végül Triesztnél szökött át az olasz határon, ahol rögtön jelentkezett a hatóságnál, hogy menekült státuszért folyamodjon. Az ÁVH-n összegyűjtötte néhány katonaviselt disszidens nevét, akik korábban elhagyták az országot, de

ennek ellenére is folytattak ellenük államvédelmi megfigyelést. Kárpátit eközben Rómába szállították, és engedélyezték neki a levélírást is. Az emigrációban élő tiszteknek küldött leveleiben részletesen beszámolt a történetéről, és ahol emlékezett, megosztotta a megfigyelésükre vonatkozó információkat is.

Biztos volt benne, a címzettek közül valaki közbenjárt az ügyében, mert a hivatalos iratait rekordgyorsasággal kapta kézhez, és az olaszok végül a francia követségre kísérték. Itt ismét várakozott néhány napot, majd kapott egy párizsi vonatjegyet, és közölték vele: egy bizonyos Dezsőffy ezredes várja majd, akiről korábban sosem hallott. Biztos volt benne, a nyugatra szökött katonák között létezik valamiféle informális kapcsolat, és közösen segítik a hozzájuk hasonló sorstársakat.

A pályaudvaron egy szikár, magas férfi fogadta, Kárpáti megszokásból tisztelgett neki, de az csak legyintett, mondván, immár mindannyian civilek. Dezsőffy csupán annyit tudott, amit korábban az Olaszországban szétküldött levelekben leírt, de részletesen tudni akarta szökésének minden részletét, miközben leintett egy elhaladó taxit.

Párizsban viszonylag nagy emigráns magyar közösség működött, és az ezredes biztosította arról: segít beilleszkedni, hogy megtalálja a helyét nemcsak köztük, de az országban is, addig pedig ideiglenesen a saját lakásának vendégszobájában szállásolta el, ahol több hét után Kárpáti

ismét képes volt végigaludni az éjszakát, és ezúttal a rémálmai sem tértek vissza.

Sokat pihent, és hála az ezredes francia feleségének, a tápláló ételektől kezdett visszatérni belé az erő. Végre volt ideje átgondolni az elmúlt közel másfél hónapot, a Földalatti Fővezérségről költött összeesküvést, a találkozást Andreával, a Miklóssal való szervezkedést, és végül a kis híján kudarcba fulladt ószentiváni szökést.

Maga sem gondolta, hogy a hamis jelentésekben írt Szabadság hadműveletet végül ő maga fogja végrehajtani, mert az elmúlt hetek kálváriájáról hirtelen ez a név ugrott be neki. A katonai hatalomátvétel helyett az egész végül egyetlen ember meneküléséről szólt, aki beteljesítette a küldetését, és francia földön immár egy új, szabadabb élet várt rá.

Ekkor eszébe jutottak a csempészek. Úgy érezte, ő állta a szavát, kifizette őket, azok pedig megszegték a megállapodást, de belátta, jobb, ha inkább nem hallat magáról, és végleg maga mögött hagyja magyarországi életét.

Dezsőffy azt ígérte, néhány nap múlva sikerül pontot tenniük az adminisztratív ügyekre, és Kárpáti figyelmét nem kerülte el a többes szám, így biztos volt benne, az emigráns magyarok minden követ megmozgatnak, hogy segítséget nyújtsanak a keletről szökött menekülteknek. Az járt a fejében, ahogy az ebédre várt: utoljára a hadseregben érezte magát egy közösség tagjának. Az ÁVH-n töltött idő amolyan társas magány volt, nem igazán tar-

tozott senkihez, de az emigráció újra visszahozta ezt az érzést.

Hamar megtapasztalta, Franciaországban az élet egy cseppet sem egyszerűbb csupán azért, mert nem kommunista vezetés irányítja az országot. Itt csak egy idegen volt, más nyelvvvel, más kultúrával, és most alkalmazkodnia kellett ehhez az új helyzethez. Nem kellett félnie a besúgóktól, a letartóztatástól, de a munkavállalás, a megélhetés, a nyelv mind kihívások elé állították.

A pincér letette elé a levest és egy pohár bort. Kárpáti legszívesebben tósztot mondott volna azok egészségére, akik segítették, hogy eljusson idáig, de csak az ég felé emelte a poharat. Nem kevés félelem volt benne a jövővel kapcsolatban – de ha sikerült átverekednie magát Budapesttől Párizsig, akkor talán ezzel is megbirkózik majd valahol. Elégedetten kortyolt egyet, felnézett a mélykék francia égboltra, és ezzel új fejezetet nyitott az életében.

Utószó

Ahogy korábbi regényeim, úgy ez a történet is a képzelet szüleménye, ugyanakkor valós eseményeken alapszik, így aki azt gondolja, hogy a repülővel történő disszidálás túlságosan akciófilmbe illő, és csak a fantáziám kapott nagyobb teret, akkor már az elején leszögezem, ennél vakmerőbb szökést is végrehajtottak már a történelem során, de ne rohanjunk ennyire előre.

2020 januárjában a *Napi történelmi forrás* weboldalon találkoztam először Hajabácsné Dobos Dóra cikkével, ami továbbra is elérhető *Egy menekülés (tragi)komédiája – Barta Dezső ÁVH-főhadnagy tortúrája* címmel. Az iratok szerint Barta több hónapnyi munka során dokumentumokat gyűjtött az irattárból, hogy azokat kijuttassa Ameriká-

ba vagy Angliába, ezekért cserébe disszidálni akart az országból. Nem tudni, ebből mennyi az igazság, hiszen az aktákban őrzött „tények” nem minden esetben feleltek meg a valóságnak. Barta szökése végül kudarcba fulladt, a jelentés szerint a Velencei-tó környékén menekülés közben öngyilkosságot követett el. A fényképek alapján a golyó hátulról érte.

Kezdetben egyáltalán nem gondoltam rá, hogy ez a történet összekapcsolható a *Szibériai csapdával*, de kellően érdekes volt ahhoz, hogy elkezdjek egy új regényen dolgozni. A titkos iratok összegyűjtése és azok eljuttatása az amerikai követségre épp ezért nem teljesen légből kapott ötlet.

Csak később jutott eszembe, hogy Kárpáti, aki az előző regényben csak mellékszereplő volt, nem kapott megfelelő lezárást, de a Csonka-ügy miatt elég nyomós indoka lehetett a szökésre. Így jutottam el a Földalatti Fővezérséghez, ami egy hihető fedősztoriként szolgált volna, csak hogy elterelje magáról a figyelmet.

Ez utóbbi természetesen létező szervezet volt, amiről tudományos vonatkozásban Szekér Nóra *Titkos társaság – A Magyar Testvéri közösség története* című kötetében ír. A perek koncepcióos olvasatát viszont Kis András *A Magyar Közöségtől a Földalatti Fővezérségig* című írásában lehet megtalálni. A Fővezérséghez kapcsolódó hadparancs és szabályzat is ebből a kötetből származik.

A cselekmény harmadik pillére Michnay Gyula története volt, aki társaival sikeres szökést hajtott végre Recsk-

ről, majd egyedülként átjutott a határon, a világ pedig így szerzett tudomást a táborról és a fogvatartottak névsoráról. Michnay *Mint Mohamed koporsója* című önéletrajzi írása szolgált mintául az ÁVH elől egyedül menekülő főhősnek, és ha valaki úgy véli, Kárpáti túl könnyedén róttta Budapest utcáit, miközben körözést adtak ki ellene, akkor mindenképp olvassa el a fenti könyvet. Michnayra sokkal nagyobb erővel vadászott az ÁVH, ennek ellenére gond nélkül jutott el a határra, és az aknáított részen is segítség nélkül ment át.

Ha ezt a három, egymástól független témát összekapcsoljuk, és visszaporgetjük a regény cselekményét, akkor mindenki számára világos lesz, melyik fejezetnek mi volt a forrása.

Az ÁVH szervezeti felépítésével kapcsolatban még mindig Cserényi-Zsitnyányi Ildikó *Az Államvédelmi Hatóság szervezeti változásai (1950–1953)* című tanulmányát használtam, ami szintén hozzáférhető az interneten. Itt érdemes megemlíteni, hogy Kárpáti természetesen kitalált figura, de az ÁVH vezetői, Péter Gábor, Szücs Ernő, dr. Janikovszky Béla, Majoros Sándor, Farkas Vladimir, Tárnocki János mind valós személyek voltak. A Váradi Ernő államvédelmi százados által vezetett osztály valóban a „múlt emberei” után folytatott nyomozást, valószínűleg egyikük sem vetette meg, hogy rajtuk keresztül gazdagodjanak meg egy kicsit, de a százados házában felhalmozott vagyon egy apróbb csúsztatás részéről.

A Kárpáti névnek azonban történetre van. Amikor a *Szibériai csapdát* írtam, és eljutottam ahhoz a fejezethez, amiben Csonka ezredes meglátogatja az akkor még név nélküli szereplőt, aki később segít neki a szökésben, egyik este egy volt hallgatónk blogbejegyzését dobta fel a közösségi média. A *Sírás vagy tehetetlen düh?* című írás még most is elolvasható. Azon a tavaszi délutánon sehogy nem hagyott nyugodni Dalma története, beszéltem is vele, tudok-e segíteni, de ő akkor már megbékélt a helyzettel, vagy legalábbis igyekezett úgy tenni. Végül az akkor még csak mellékszerepet kapó férfinak Dalma családnevét választottam, így született meg Kárpáti karaktere. Az ügy tudomásom szerint lezárult, és most, több mint három évvel később talán már nincs is olyan nagy jelentősége. Mégis, a regény elolvasása után érdemes rákeresni a blogra, igazán nem hosszú a bejegyzés, de szerintem érdemes elolvasni.

A regény helyszínei szinte egytől egyig felkereshetőek, értem ezalatt a korabeli laktanyákat, amikről gyakran fotódokumentáció is rendelkezésre áll az interneten, de a Rottenbiller utcai vendéglő kerthelyisége, ahova Kárpáti a menekülése első napján tér be, még most is felismerhető, ha valaki arra jár. Bár a tabi laktanya a köztudatban szovjet laktanyaként ismert, információim szerint az ötvenes évek elején még magyar fennhatóság alatt állt. Őszentivánt ma Tiszasziget néven ismerjük. Az idézett újságcikket az Arcanum adatbázis segítségével értem el.

Ami az Egyesült Államok nagykövetségét illeti, 1950-ben az irodát valóban Nathaniel Davis vezette, ahogy a kultúráért egy John P. Black nevű attasé felelt, Nagy Miklós viszont csak egy kitalált figura, igaz, valós személyről mintáztam. Egyszer régen megígértem az egyik gyerekkori barátomnak, hogy beleírom a regénybe. Nagy Miklós jogi diplomát szerzett, sportolói múltja van, majd az amerikai diplomáciában kap szerepet, akárcsak Górnagy Miklós, aki korábban világbajnoki címet szerzett vízilabdában, majd New Yorkban dolgozott diplomataként. Egyszer küldött nekem egy fotót, amin a Central Parkban a *Szibériai csapdát* olvassa. Ha a jelenet ismerős a 18. fejezetből, az nem véletlen.

A Gresham-palotáról leginkább az interneten találtam néhány forrást, de az épületben működő hotel egyik munkatársa tőlem tudta meg, hogy korábban itt kapott helyet az Amerikai Könyvtár. Végül hosszan beszélgettem az átépítésért és felújításért felelős tervezővel is, így a regényben található részletek többé-kevésbé megfelelnek a valóságnak, leszámítva a pincébe vezető lejáratot, amit én találtam ki. A könyvtárról archív cikkekben találtam leírásokat, valamint egy fotót is a belső terekről, a menekülésre szolgáló hátsó ajtó viszont sosem létezett. A Bakáts téri Fekete Gyöngy kocsmá valószínű helyszín, igaz, egy másik kerületben, közel az Állatorvostudományi Egyetemhez, a csapos hölgy pedig sokkal kedvesebb, mint ahogy azt leírtam.

Végezetül, a hihetetlennek tűnő repülőgépes szökésről pár gondolat. Ábrahám Balázs *Repülőgép eltérítési kísér-*

let a forradalom előestéjén című tanulmánya több esetet is említ. 1949 januárjában két volt katona eltérítette a Budapest–Pécs között közlekedő személyszállító gépet, és az NSZK-ba repültek vele. Később a ferihegyi reptéren két szerelő foglalt el egy, a regényben is említett PO-2-es gépet, és nyugatra szöktek vele. Az ötvenes évek disszidálási ügyeiről bővebben Orgoványi István *Disszidálási kísérletek földön, vízen, levegőben (1950–1956)* című tanulmányában olvashatunk. A *Magyarok a II. világháborúban* kötetben, ami szintén elérhető a világhálón, szintén van egy történet, amiben német felségjelzésű repülőt kötnek el vakmerő magyar pilóták a csákvári repülőtérről. Épp ezért Kárpáti szökése, bár kissé hihetetlennek tűnik, mégsem nélkülözi a realitást.

A Jugoszláviából Franciaországig tartó út a könyvben szándékosan rövid, valószínűleg két-három fejezetet is megtölthettem volna vele, de csak a lényegre szorítkoztam. A legtöbb – Kárpátihoz hasonlóan – Olaszország felé próbáltak eljutni, ahol a német nagykövetségen folyamodtak menekültstátuszért, ami minden bizonnyal sokkal időigényesebb és bonyolultabb volt, ezt én a regény keretei között önkényesen lerövidítettem, és egy kicsit idealizáltam.

Végezetül, a regényekkel és írói tevékenységgemmel kapcsolatban bővebb információk érhetők el a honlapomon (www.avhregenyek.hu/) vagy az ÁVH regények hivatalos Facebook-oldalán (www.facebook.com/avhregenyek/).

Köszönetnyilvánítás

Sokszor elmondom, hogy bár a regényírás egyszemélyes műfaj, egyik kézirat sem születhetett volna meg számtalan ember segítségével nélkül, akiknek ezúton is szeretnék köszönetet mondani.

Ahogy az Utószóban is említettem, a regény alapötlete egy, az interneten olvasott tanulmány elolvasása után született meg bennem. Hajabácsné Dobos Dórával egy kávézóban találkoztunk 2020 januárjában, átbeszéltük a Barta Dezső-ügyet, és elküldte nekem az aktából kijegyzetelt részleteket.

A laktanyákkal kapcsolatban ezúttal is Benedek Levente volt a segítségemre, az ő ötlete volt, hogy ún. tartalékos

vagy másodvonalbeli laktanyák köré építem fel a Fővezérség összeesküvését.

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának (ÁBTL) történészei lassan már semmin nem lepődnek meg, mert tudják: amikor regényírásba kezdek, akkor általában a legmegdöbbentőbb kérdésekkel fordulok hozzájuk, és ez most sem történt másként. Ezúton köszönöm Cserényi-Zsitnyányi Ildikó, Müller Rolf és Székér Nóra segítségét, akik rezzenéstelen arccal fogadták az újabb és újabb kérdéseket, valamint átolvasták a szöveget, és jelezték, ha túlságosan is a fikció területére tévedtem, figyelmen kívül hagyva a történelmi tényeket.

Gere Ágnes és N. Nagy Zoltán fejezetről fejezetre kísérté végig az írás folyamatát, és remélem, nem bánták meg. A történet feszültséggel teli oldalain nekik nem adott meg, hogy egyszerűen tovább olvassanak, mert erre általában egy hetet kellett várni, amíg elkészült a következő fejezet. A javításaik, ötleteik, tanácsaik sokat segítettek, hogy a szöveg elnyerje a végső formáját.

Külön köszönettel tartozom a regény szerkesztőjének, Benke Gábornak, aki ezúttal is alaposan átrágta magát a szövegen, felhívta a figyelmemet a pontatlanságokra, ami hozzájárult ahhoz, hogy a végső változat világosabb és letisztultabb legyen. Továbbá hálával tartozom a kiadómnak, elsősorban Matyi Alexandrának, hogy két évvel ezelőtt a bizalmukba fogadtak, és az ő égiszük alatt jelenhetett meg a *Szibériai csapda* és az újra kiadott *Csengőfrász*.

Hálám jeléül Alexandra szerepel ebben a regényben. Ha esetleg valakinek ez nem tűnt fel korábban, akkor a 16. fejezetben keresse.

Végezetül szeretném megköszönni mindenkinek, akik olvasták a regényeim, és erről valamilyen formában visszajelzést küldtek nekem, ha nem is személyesen, de a világhálón, vagy a nyomtatott sajtóban közzétett kritika formájában. Az írók leginkább az olvasói tudják motiválni, és az elmúlt években egy rossz szavam nem lehet, mert szinte mindenki lelkesen nyilatkozott a könyveimről, amiért rendkívül hálás vagyok.

Csak remélni tudom, ez a regény is rászolgált az olvasók bizalmára, ami talán néhány év múlva egy új történethez vezet majd el.

2023. február 15.

X 341785

5884
malt, lo

5713,1

XB 279665

Cserhalmi Dániel „civilben” környezet-gazdálkodási agrármérnök, az Állatorvostudományi Egyetem tanszékvezető egyetemi docense. Kamaszkora óta ír; a Rákosi-kor paranoid hangulatát szövevényes, sodró lendületű krimik formájában életre keltő ÁVH-regényei teljesen új szint hoztak a magyar irodalmi életbe. Dániel szabadidejében olvas, túrázik, zenél a kollégákkal, és a negyedik ÁVH-regényét tervezgeti.

Fotó © Kuhn Roland

A Rákosi-kor fojtogató, paranoiás világát és a rettegett, ám napjainkban is alig ismert Államvédelmi Hatóság működését bemutató ÁVH-regények

magyar
nyomdaipari szövettség

A nyomtatás és a kötetési munkák a debreceni nyomdászat négy és fél évszázados hagyományait őrző Alföldi Nyomda Zrt. munkája

Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

Keresd a könyveket mindig kedvező áron a www.moobius.hu és www.alexandra.hu oldalakon!

Az ÁVH-ból nem lehet csak úgy leszerelni – mondogatják egymásnak a rettegett Államvédelmi Hatóság nyomozói, akiknek futószalagon kell szállítaniuk az újabbnál újabb államellenes bűncselekményeket. Majoros öröngy is eredménytelenül próbál hátrébb húzódni a tűzvonalból: mindig jön egy újabb feladat, amit meg kell oldani, így az áhított nyugdíjazás is egyre távolabbinak tűnik.

Ám amikor Szabadság hadművelet névre keresztelve újra felbukkan egy korábban felszámoltak gondolt katonai szervezkedés, a Földalatti Fővezérség, még a legtapasztaltabb államvédelmi nyomozók sem hisznek a szemüknek. Laktanyák sorozatára kiterjedő, számos vezetőt a tagjai között tudó, fegyveres felkelésre készülő katonai összeesküvés az ÁVH által uralt Magyarországon? Ez még a koncepciós perek koholt vádjain is túltesz. Márpedig az ügynökök jelentései egyértelműek. Lehet, hogy az államvédelmi tiszteknek ezúttal valódi fenyegetéssel kell szembenézniük?

Cserhalmi Dániel izgalmakban és fordulatokban bővelkedő politikai krimije hitelesen ragadja meg a Rákosi-korszak abszurd, rettegéssel teli mindennapjait.

A könyv az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára szakmai támogatásával készült.

ALEXANDRA

ISBN 978-963-582-525-7

9 789635 825257

www.alexandra.hu
www.alexandrakiado.hu
www.moobius.hu
kiado@alexandra.hu

